CODICES ORIENTALES
BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAUNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS

REGIS DANIÆ AUGUSTISSIMI

CHRISTIANI OCTAVI

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

PARS PRIOR

CODICES INDICOS CONTINENS.

HAVNIÆ.

EX OFFICINA FRATRUM BERLING.

1846.

CODICES INDICI

BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAVNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS

REGIS DANIÆ AUGUSTISSIMI

CHRISTIANI OCTAVI

ENUMERATI ET DESCRIPTI

A

N. L. WESTERGAARD.

SUBJUNGITUR INDEX CODICUM INDICORUM ET IRANICORUM
BIBLIOTHECÆ UNIVERSITATIS HAVNIENSIS.

HAVNIÆ.

EX OFFICINA FRATRUM BERLING.

1846.

PRÆFATIO.

Bibliothecam regiam Havniensem, præterquam quod librorum typis impressorum numero et præstantia inter copiosissimas et splendidissimas Europæ bibliothecas merito censetur, etiam codicum manuscriptorum opes et amplas et magni pretii habere, maxime regum nostrorum munificentia, sed etiam privatorum hominum liberalitate comparatas, hominibus doctis satis notum est nec, quam multa inde multi ad litteras augendas et ornandas jam deprompserint, ignorant. Quantæ tamen eæ opes in quoque litterarum genere essent et cujusmodi et quam utilitatis spem studiosis hominibus et uti volentibus ostenderent, unde plene et singulatim cognosci etiam e longinquo et ab exteris posset, nullum adhuc exstabat opus. Quod quamquam in aliis non ignobilibus bibliothecis eodem modo aut omnino aut ex magna parte comparatum est, aliqua quidem ex parte in omnibus, tamen Rex Augustissimus **Christianus Octavus**, qui quo amore ipsas litteras, eodem splendidum hoc litterarum instrumentum amplectitur, subveniri huic incommodo facileque noscendi bibliothecæ in hoc genere copias subsidium communi omnium usui exponi voluit. Itaque quum absoluti ii labores essent, qui in libris impressis quum ad litterarum ordinem tum ad disciplinarum seriem et formam recensendis per annos non paucos positi erant, placuit regi, ut codicum manuscriptorum catalogus criticus et ad doctorum hominum usum instructus conficeretur et ederetur, ejusque rei perficiendæ cura litteris regiis (die XX mensis Novembris a. MDCCCXLI) ita demandata est *Carolo Frederico L. F. de Rumohr*, cubiculario regio clavigero, *Erico Christiano Werlauff*, regi a consiliis conferentiarum, bibliothecæ regiæ præfecto et historiæ professori ordinario Havniensi, *Justo Olshausen*, regi a consiliis status, linguarum orientalium professori ordinario Kiliensi, *Joanni N. Madvig*, philologiæ Græcæ et Latinæ professori Havniensi, ut illi et communibus consiliis totum negotium præpararent operisque partes describerent et quum ipsi in opere exsequendo elaborarent tum alios in laboris societatem vocarent. Sed *Rumohr*, amoeni et elegantis vir ingenii, quum litterarum cognitione tum vero maxime artium, quæ in fingendo et pingendo versantur, subtilissimo judicio præditus, quum consiliis de universi negotii

forma describenda, quamquam jam tum valetudine affecta erat, gnaviter tamen interfuisset, postea aucta infirmitate corporis, Lubecam se in otium transtulit, mox Dresdam profectus ibi (a. MDCCCXLIII d. XXV m. Julii) mortuus est; ita reliqui tres, quos diximus, negotii curam soli habuerunt. Quæ ab omnibus quatuor de ordine rei gerendæ constituta et regis augustissimi assensu comprobata sunt, legi possunt in *Werlauffii* libro de bibliotheca regia, iterum edito, p. 379 proximisque.

Exsequendi operis initium facere visum est a codicibus Orientalibus, quum quod in hoc genere multa et præclara et parum nota bibliotheca habet, ut, si a codicibus ad res septentrionales pertinentibus discesseris, nullo in codicum genere magis excellat, tum quod jam ante in aliqua parte codicum Orientalium, Semiticos dicimus, non pauca operi præparata erant. Cætera codicum genera nonnihilo molestiorem aut certe longioris temporis habent tractationem; nam neque codices Græci et Latini recte recenseri possunt, nisi ab eo, qui in exterorum bibliothecis, ubi major hujusmodi codicum copia est, facultatem et usum generum ætatumque æstimandarum paravit, et, qui ad omnem recentiorum populorum historiam litterasque pertinent, numero et diversitate disponere et describere conantem pæne obruunt. Sed Orientalium codicum duplex est in bibliotheca regia genus; alteri enim ad litteras Semiticas, Persicas et Turcicas pertinent, inter quos excellunt, qui *Carstani Niebuhr* opera in nobili illa per Asiam peregrinatione comparati sunt, alteri ad Indicas, quorum et plurimi et præstantissimi ab *Erasmo Rask*, viro illustrissimo, quem acerba morte amisimus, ex India advecti sunt. Et Semiticorum quidem codicum, Persicorum, Turcicorum catalogum, jam ante inchoatum, et quod ad codices Ebraicos et Arabicos attinet, ex parte elaboratum studiis *Matthiæ Haquini Hohlenberg* et *Caroli Th. Johannsen*, professorum Havniensium, quos litteris mors eripuit, absolvendum suscepit *Justus Olshausen*, unus ex iis, qui universo negotio præsunt; ad Indicorum codicum catalogum conficiendum percommode sese obtulit egregia doctrina et industria duorum virorum illis litteris deditissimorum, primum *Friderici Spiegel*, philosophiæ doctoris, Bavari, deinde *N. Ludovici Westergaard*, nostratis, linguarum Orientalium nunc apud nos professoris clarissimi, qui totam hanc partem in ordinem digerendam et absolvendam suscepit. Itaque quum ejus universi catalogi partis, quæ codices Orientales comprehenderet, duo fasciculi seorsum typis describi coepti essent, alter Semiticorum codicum cum Persicis et Turcicis, alter Indicorum, is, qui Indicos continet, quod *Westergaard* ipse præsens typothetarum operam urgere et regere poterat, prius absolutus nunc evulgatur; de quo quæ separatim præmonenda sunt, ipsius *Westergaardii* verbis exposita hanc præfationem excipiunt. Illud doctis hominibus gratum fore speramus, quod, comprobante rege augustissimo, huic catalogi fasciculo adjectus est index codicum Indicorum et Iranicorum, qui in biblio-

theca Universitatis Havniensis asservantur, Iranici quidem summæ præstantiæ, item *Erasmi Rask* opera comparati, ut, qui in hoc doctrinæ genere elaborant, uno loco plene edoceantur, quid quantumque instrumenti et præsidii Havniæ studiis eorum paratum expositumque sit.

Alter fasciculus, qui reliquos codices Orientales complectitur, ut diximus, jam diu inter manus typothetarum versatur, dabiturque opera, ut, quantum res permittet, ejus quoque editio maturetur.

Havniæ d. XII m. Novembris MDCCCXLVI.

E. C. Werlauff. J. Olshausen. J. N. Madvig.

PRÆMONITUM.

Quum viri amplissimi, qui a rege augustissimo curam catalogi codicum bibliothecæ regiæ Havniensis edendi gerere jussi sunt, mihi, ut codicum Indicorum catalogum perficerem, mandassent, quod mandatum erat, in hoc libro, qui nunc in lucem editur, exequi conatus sum.

Codices Indici, quos possidet bibliotheca regia, præter Tamulicos nonnullos, omnes recentiore tempore in bibliothecam pervenerunt, eorumque plerique et optimi viro summo *Erasmo Rask* debentur, qui quum viginti quinque abhinc annos literarum et linguarum causa in India peregrinabatur, ex viaticis minutim comparsis permultos codices inprimis Pálicos et Singhalenses comparavit, quorum præstantissimos ipse ex itinere redux anno 1825, approbante augustissimo rege FREDERICO VI, bibliothecæ regiæ tradidit, quum pro magnis sumptibus sua causa factis reipublicæ aliquid retribui vellet. Cæteros, quos suo ære collegerat codices Indicos, post præmaturam ejus mortem frater *H. K. Rask*, nunc in parochia Nidlöse sacrorum minister, anno 1833 bibliothecæ summa liberalitate dedit; quo factum est ut in bibliotheca regia ea copia codicum Pálicorum et Singhalensium asservetur, qua præstantiorem aut majorem nulla fortasse bibliotheca Europæa possideat. Anno 1830 bibliotheca codices nonnullos Sanscritos, scriptura Bengalica exaratos, a viris amplissimis *B. Wolff*, prædii ampli in Selandia domino, et *J. H. Mundt*, regi a consiliis status et urbis Havniæ consule, ad quem morte fratris, *Christophori Mundt*, chirurgi legionarii in urbe Serampur, pervenerant, dono accepit. Duo codices scriptura Barmanica exarati e privata regis bibliotheca in hanc publicam translati sunt; postremo anno 1834 complures codices Tamulici, quos vir reverendus *N. S. Fuglsang* ineunte sæculo in urbe Trankebar collegerat, ab hæredibus empti in eandem pervenerunt.

In codicibus describendis trium virorum doctissimorum labore adjutus sum, qui hoc loco nominandi sunt. Primus est *Erasmus Rask*, qui in collectaneis autographis, quæ item a fratre data in hac bibliotheca asservantur, quam plurimas reliquit annotationes de codicibus, quos ipse in patriam reportaverat. Altero loco nominandus est *Fredericus Spiegel*, philosophiæ doctor, Germanus e Bavaria, qui quum hic anno 1843 studiorum causa moraretur, viris amplissimis huic negotio præpositis, quidquid de codicibus Sanscritis

et Pálicis conscripserat, sponte obtulit, et qui postea hoc anno mecum omnes illos codices iterum perscrutatus est; quapropter si quid in hac libri parte invenietur laudandum, ejus laudis non minorem partem ei adscribi volo. Tertius est vir mihi amicissimus *K. E. Möhl*, qui quum in urbe Trankebar sacrorum minister et missionarius esset, literarum et linguæ Tamulicæ ita deditus erat, ut hujus linguæ peritissimus in patriam reverteretur; is mecum omnes codices Tamulicos quum bibliothecæ regiæ tum universitatis Havniensis perlustravit, eique pæne omnia debeo, quæ de his codicibus annotata sunt.

Ut viri literarum Indicarum studiosi uno loco collecta haberent omnia, quæ ad cognoscendos codices Indicos, qui in bibliothecis Havniensibus asservantur, pertinent, rex augustissimus indicem subjungi voluit codicum bibliothecæ universitatis Havniensis; quæ bibliotheca copiam, quam possidet, codicum Indicorum et Iránicorum duobus inprimis debet viris doctissimis *Nathanaeli Wallich* et *Erasmo Rask*. Quorum prior, quamquam amplissimo apud exteros munere fungebatur, patriam tamen et universitatem, in qua nutritus erat, semper pia memoria coluit, quumque Calcuttæ horto botanico præfectus esset, egregia liberalitate Calcuttensis collegii et societatis Asiaticæ adjutus, magnam copiam librorum et codicum Indicorum universitatis nostræ gratia paravit eamque e sua librorum penu supplevit et sæpius novis donis amplificavit. Raskius quum in urbe Bombay anno 1821 morabatur, mandatu universitatis, magnam codicum Iránicorum copiam comparavit, qua hæc bibliotheca cæteras antecellit, sicut jam pridem thesauro codicum Islandicorum longe antecellebat; in ea nunc exstant codices Zăndici et Păhlvici, quibus neque vetustiores neque meliores in India et Persia, nedum in cæteris terris inveniantur. Raskius præterea ex India codicem Bhattanum attulit et bibliothecæ dono tradidit. Laudanda quoque est liberalitas, qua tres viri amplissimi *J. Rehling*, olim urbi Trankebar præfectus, *A. C. Teilmann*, venationum in aula magister, *M. H. Hohlenberg*, olim theologiæ professor in universitate nostra, bibliothecam octo codicibus Tamulicis majoris minorisve momenti ditarunt, qui suis locis commemorati sunt. Cæteri codices Indici incertis temporibus in bibliothecam pervenerunt.

Jam pridem notus et a doctis hominibus celebratus est regum Daniæ erga studia Orientalia favor et liberalitas summa. Ejus favoris hic liber novum documentum est; qui si a viris doctis summo hoc favore non indignus judicatus fuerit, quod volui, assecutus ero.

Havniæ d. XII m. Nov. MDCCCXLVI.

N. L. Westergaard.

ARGUMENTUM.

CODICES INDICI BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAVNIENSIS.

CODICES INDICI ET IRANICI BIBLIOTHECÆ UNIVERSITATIS HAVNIENSIS.

CODICES SANSCRITI.

I. LIBRI RELIGIOSI.

I.

Stotra et Mantra

(olim No. 36. collect. Rask. *)

Codex valde mutilatus, ut nunc est, folia 83 palmarum, octonos digitos longa, continens, quorum priora 72 literis Telinganis exarata sunt, cætera scriptura quadam Devanágara cursiva et rudi. Folia prioris partis numeris 1-2, 8-62, 79-88, 90-94 signata sunt, unde apparet, minimum viginti duo folia desiderari in hac parte, quæ præterea in fine manca est. Folia alterius partis numeris carent; quot desint statui non potest, quum ea quoque in fine manca sit. Paginæ prioris partis senas aut quinas lineas habent, posterioris vero septenas aut octonas.

Prior pars codicis hymnos et carmina continet variorum auctorum, e variisque locis desumpta. Incipit ab hymno श्रीमत्कृष्णद्वैपायनकृतब्रह्म qui folio primo verso finitur, sequitur श्रीअणुवेदान्ते द्वितीयो ऽध्यायः Folia 8-32 continent partes quasdam *Bhagavatpuránæ* et *Varáḫapuránæ* una cum hymnis duodecim, qui द्वादश स्तोत्राणि inscribuntur. Sequitur (foll. 33-48) hymnus in Váyum, वायुस्तुतिस्तोत्र, auctore ut videtur कविकुलत्रिविक्रमपण्डिताचार्य, quem excipit (foll. 49-53) hymnus सदाचारस्तुतिस्तोत्र ab आनन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य conscriptus, et अणुमध्ववीजः auctore नारायणपण्डिताचार्य. Folia 79-81 continent carmen ब्रह्मपारस्तोत्र, quod præ se fert ad sectionem Braḫmáṇḍa-puránæ, ब्रह्मनारदसंवाद inscriptam, pertinere. Folio 94 verso in media pagina finitur pars codicis prior in verbis देवस्य वामपार्श्वे स्थिताये स्वर्णवर्णाये...

Alteri parti similia carmina inesse videntur; quæ vero aut quot sint quum propter mutilam et mancam foliorum condicionem, tum propter difficultatem rudis scripturæ pro certo statui nequit.

II.

Çítalá-stotra

(olim No. 37 collect. Rask.)

Codex folia quatuor admodum mutilata, quaternos denos digitos longa atque scrip-

*) Permulti codices, quos possidet bibliotheca Regia, ab Erasmo Rask in India comparati, partim ab ipso reduce, partim eo mortuo a fratre H. K. Rask, nunc parochiæ Nidlöse sacerdote, bibliothecæ dono dati sunt, quorum illi signo 'donat. Rask', hi signo 'collect. Rask' in hoc libro notantur. De utraque collectione confer catalogos vol. III libri 'Rasks samlede Afhandlinger' insertos, et librum C. C. Werlaufii: Historiske Efterretninger om det store kongelige Bibliothek, Hafniæ 1844. pp. 348, 356.

tura Telingana rudi et ineleganti exarata, continens; paginæ ternas lineas habent.

Liber exigui momenti hymnum in *Çitalam* (शीतलास्तोत्र) deam variolarum, continet, quem ex titulo subscripto patet desumptum esse e sectione ईश्वरीश्वरसंवाद inscripta, pertinente ad Káçikhaṇḍam (काशिखण्ड) partem Skandhapuránæ.

III.

Viṣṇu-sahasra-náma
(olim No. 35. collect. Rask.)

Codex mancus, ut nunc est, folia duodecim, octonos digitos longa, habens, scriptura Telingana; desideratur ultimum folium.

Continet liber mille Viṣṇuis nomina (विष्णुसहस्रनाम), sed hic 990 tantum inveniuntur, quorum primum est विश्व (विश्वाय नमः), et ultimum देवकेनन्द, quod in देवकीनन्द corrigendum est.

IV.

Çiva-sahasra-náma
(olim No. 35. collect. Rask.)

Codex mancus, ut nunc est, folia tredecim, digitos octonos longa, habens, ultimis carens; scriptura Telingana est.

Liber continet mille nomina Çivæ (शिवसहस्रनाम) quorum prima sunt भव, शिव, हर et ultima महाकोश, परकारिकपटिल; centum circiter nomina desunt.

V.

Yallájíya
(olim No. 60. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ maximæ, literis Telinganis exaratus, et more Europeo compactus, folia 148 continens, quorum paginæ vicenas circiter lineas habent. Codex recens anno circiter 1821 descriptus; signa enim chartariorum chartæ anglicæ impressa annos 1819 et 1820 exhibent.

Liber de justis funebribus agit et nomen ducit ab auctore Yallájya, filio Yallubhaṭṭæ (यल्लाऽयनामकी यल्लुभट्टसुतः), qui ut videtur librum præsertim secundum regulas Bháradvájæ (भारद्वाजसूत्राणि) composuit. Liber in fine mancus est *).

VI.

Mallári-máhátmya
(olim No. 45. collect. Rask.)

Codex duabus partibus constat, quarum prior tria tantum folia habet, octonos digitos longa et scriptura Telingana rudi exarata; altera pars continet folia 70 ejusdem longitudinis, eademque scriptura pulchre et eleganter exarata; quorum priora 58 numeris Telinganis 31-88 signata sunt, duodecim cætera numeris carent, unde apparet hanc codicis partem ab initio alii codici fuisse annexam. Parva lacuna est in folio 67, cujus pagina versa vacua relicta est. Paginæ utriusque partis septenas aut octonas lineas habent.

Prior pars trium foliorum fragmentum continet libri Sanscriti, e genere eorum, ut videtur, qui Máhátmya inscribuntur.

Posterior codicis pars continet librum *Mallári-máhátmya* (मल्लारिमाहात्म्य) inscriptum, quem ad Kṣetrakhaṇḍam (क्षेत्रखण्ड) partem Brahmáṇḍa-puránæ (श्रीब्रह्माण्डपुराण) pertinere e titulis subscriptis apparet. Liber viginti duobus capitibus describit victoriam, quam Çiva, apri (मार्तण्ड) corpore indutus, recusantibus pugnam cæteris diis, de Malla rege Daityarum reportavit, unde cognomen Mallári sive Mallæ hostis accepit **). Viginti

*) cfr. Wilson. Mackenzie collection. I. p. 32.

**) Liber idem esse videtur, quem Wilson nomine Mallapura-máhátmyæ memorat. Mack. collect. I. p. 80.

duo capita hæc sunt: (numeri appositi paginas monstrant quibus finiuntur capita)

c. 1. आश्रमपीडनं fol. 32. v. l. 7.
c. 2. शक्राभिगमनं f. 34. v. l. 5.
c. 3. वैकुण्ठाभिगमनं f. 37. r. l. 6.
c. 4. कैलासवर्णनं f. 39. v. l. 7.
c. 5. चन्द्रभुवनसभावर्णनं f. 40. v. l. 8.
c. 6. शिवमूर्तेर्वर्णनं f. 45. r. l. 6.
c. 7. श्रीशिवज्ञापनं f. 48. r. l. 7.
c. 8. श्रीशिवसैन्यवर्णनं f. 52. r. l. 2.
c. 9. दैत्यसेनानुवर्णनं f. 54. v. l. 4.
c. 10. दैत्यसैन्यवधः f. 58. r. l. 5.
c. 11. खड्गदंष्ट्रदैत्यस्य वधः f. 60. v. l. 5.
c. 12. दैत्यसैन्य उल्कामुखकुन्तलः (?) f. 64. r. l. 1.
c. 13. मणीकासुरयुद्धं f. 69. v. l. 8.
cc. 14 et 15 titulis carent, in his Malla narratur pacem a Çiva oblatam repudiasse bellumque parasse; c. 14 finitur f 71. r. l. 2., et c. 15. f. 73. r. l. 1.
c. 16. मल्लासुरवधः f. 76. r. l. 7.
c. 17. सदाशिवस्तुतिः f. 78. v. l. 3.
c. 18. वरदानं f. 81. v. l. 1.
c. 19. अष्टतीर्थमहामानवर्णनं f. 87. r. l. 2.
c. 20. षष्टितीर्थवर्णनं f. 90. r. l. 5.
c. 21. पूजाविधिनिरूपणं f. 97. r. l. 5.
c. 22. मल्लारिवाक्यं f. 100. r. l. 4.

Scriba librum verbis श्रीमार्तण्डभैरवाय नमः finivit.

VII.

Tulákáveri-máȟátmya
(olim No. 49. collect. Rask.)

Codex 110 folia palmarum, numeris Telinganis signata et septenos denos digitos longa, continens, scriptura Telingana pulchra exaratus. Paginæ senas lineas habent. Ad calcem alienum folium invenitur nullius momenti.

Codex continet librum *Tulákáveri-máȟátmya* (तुलाकावेरिमाहात्म्य) inscriptum, quem ad Ágneyya-puránam (आग्नेय्यपुराण) pertinere et tricesimo primo capite absolvi, ex titulis inprimis capitibus primo et ultimo subscriptis apparet, dicitur enim primo loco: इति श्रीमदाग्नेय्यपुराणे द्वितीयभागे धर्मसारप्रश्ने तुलाकावेरिमाहात्म्ये अगस्त्यहरिश्चन्द्रसंवादे प्रथमो ऽध्यायः, et ultimo: इति श्रीमदाग्नेय्यपुराणे तुलाकावेरिमाहात्म्ये एकत्रिंशो ऽध्यायः। श्रीमत्कीर्तिवासपरमेश्वराय नमः। तुलाकावेरिमाहात्म्यं समाप्तं ॥ Liber igitur alius esse videtur ac quem vir clarissimus Wilson, Káveri-máȟátmya inscriptum, memorat, quem dicit capita 103 continere et maximi esse ambitus *), quamquam ejusdem argumenti uterque est.

In nostro libro Dalbhya quidem sapiens a Dharmavarmane, urbis Nićulæ rege, interrogatus, facit Agastyam Hariçćandræ regi Kurukṣetræ et Çubhakṣetræ exponentem, quid prosint lavationes in flumine Káveri sive Tulákáveri, quem usum et potestatem ad peccata lucnda flumen habeat, et quæ varia miracula perfecerit.

Pleraque capita titulis carent, quæ præter primum eos habent, sunt: tertium दानप्रशंसा (fol. 10. r., l. 5), duodecimum सोमवारव्रतकथनं (fol. 44. r., l. 5), decimum quartum कार्तिकाप्रशंसा (fol. 52. r. l. 4), duoetvicesimum भद्रोद्वाहनं (fol. 80. r. l. 5), vicesimum tertium कृष्णस्य वात्सल्यत्वं (fol. 84. r. l. 5), vicesimum quartum सुभद्राकल्याणं (fol. 90. r. l. 2). Scriba librum a verbis श्रीगुरुभ्यो नमः exorsus est.

VIII.

Hálásya-máȟátmya
(olim No. 46. collect. Rask.)

Codex folia 97 palmarum, quinos denos digitos longa et numeris Telinganis signata, habens; literis Telinganis minutis sed pulchris exaratus; paginæ quaternas denas aut quinas denas lineas habent. Superficies interior utriusque tegumenti lignei picturis ornata est, quarum altera decem incorporationes quæ dicuntur (अवतार) dei Viṣṇuis, al-

*) Mackenzie collection. I. p. 67.

tera adorationem Çivæ et deæ Parvatí exhibet; exteriores superficies similibus picturis ornatæ fuerunt, nunc verō maximam partem deletæ sunt.

In codice inest liber *Hálásya-máhátmya* (हालास्यमाहात्म्य) inscriptus, qui inter multas et absurdas fabulas plura continet magni momenti ad historiam Indiæ meridianæ illustrandam *). In libro nostro Agastya sapiens exponit sexaginta quatuor miracula sive, ut vocantur, ludos (लीला) a Çiva Hálásyæ actos, quorum caput tertium brevem exhibet indicem hisce verbis

प्रथमा प्रथिता लीला वृत्रारेर्वृजिनापहा
द्वितीया सा मुनेः शापान्मुक्तिरैरावतस्य च
तृतीया सा नीपवन्यामकरोन्मधुरापुरीं
तडितकाया जननं चतुर्थी विदधाति सा
पञ्चम्यां पाण्ड्यदेवेन कृतं तत्पाणिपीडनं
षष्ठ्येशनृत्तं सुव्यक्तं सुमित्रस्य पतञ्जलेः
सप्तमी सा कुण्डकुक्षेर्बहून्नानयशक्तिदा
अन्नगर्तानदीं तस्मै दर्शयामास चाष्टमी
लीला सा नवमी सप्तसागरानयनक्षमा
दशमी त्रिदिवाद्भूमिमानयन्मलयध्वजं
उग्र इत्युग्रतनय एकादश्या तयाजनि
द्वादशी सा ददौ तस्मै वलयाद्यायुधत्रयं
त्रयोदशी करोति स्म शक्त्या सागरताडनं
चतुर्दशी वृत्रहन्तुः किरीटमभिनद्दृढं
हेमाद्रेर्हेमजातं यद्राज्ञे पञ्चदशी ददौ
व्यक्तं करोति वेदार्थं मुनिभ्यः षोडशी तु सा
राज्ञे सप्तदशी लीला किरीटार्थमदान्मणीन्
मेघैः सागरपानं च चकाराष्टादशी तु सा
मेघैरेकोनविंशत्यात्यतिवृष्टिर्निवारिता
विंशा लीला तनोति स्म विचित्रं सिद्धवैभवं
जग्राह भावदन्तीक्षुमेकविंशतिलीलया
द्वाविंशल्लीलया नग्नमातंगो मरणं गतः
द्विजकन्यानुग्रहो ऽभूत् त्रयोविंशतिलीलया
व्यत्यस्तनृत्तमभवच्चतुर्विंशतिलीलया
द्विजस्य पञ्चविंशत्या बधूवधनिरूपणं
मातृजारं पितृघ्नन्तं षड्विंशतिरपातयत्
भटार्थं सप्तविंशत्या त्वंकं भित्वाजपच्छिवः
प्रशान्तमष्टाविंशत्या नग्ननागभयाविषं
एकोनत्रिंशिका लीला नग्नधेनुमपातयत्
त्रिंशिका पाण्ड्यसेनान्यं पातुं सैन्यमदर्शयत्
राज्ञे हेममया नीवील्यैकत्रिंशिकयाजनि
द्वात्रिंशिका लीला वैश्यं कर्त्री वलयविक्रय
यक्षस्त्रीभ्यस्त्रयस्त्रिंशल्लीला सिद्ध्यष्टकं ददौ
चोलेन्द्राय चतुस्त्रिंशल्लीला द्वारविभेदिनी
पानीयं पाण्ड्यसेनायै सा पञ्चत्रिंशिका त्वदात्
षट्त्रिंशिका पुष्पवने रसवादमदर्शयत्
सप्तत्रिंशिकया चोलमश्वसादी हरो ऽजयत्
अष्टात्रिंशिकया चासीद्वृषलायाः क्षयाक्षतं
नवाधिकत्रिंशिका साकरोद्वैश्यवटोर्जयं
राज्ञश्चत्वारिंशिका तु ब्रह्महत्यार्तिनाशिनी
एकचत्वारिंशिकया काष्ठभारं हरो ददौ
द्विचत्वारिंशिका चेरं प्रति श्रीपत्रिकामदात्
भद्राय फलकादानं त्रिचत्वारिंशिकाकरोत्
चतुश्चत्वारिंशिका तत्कलत्राय जयप्रदा
पञ्चचत्वारिंशिका तु कोलपोतानपालयत्
षट्चत्वारिंशिका तेषां सचिवत्वं प्रयच्छति
सप्तचत्वारिंशिकया खञ्जलोटो ऽजयद्रिपून्
अष्टचत्वारिंशिका सा कोयष्टिरभिमुक्तिदा
एकोनपञ्चाशिकया पुरसीमा स्फुटीकृता
पञ्चाशिकाजयच्चोलमीशनामांकनायकैः
एकपञ्चाशिका लीला संघिभ्यः संघपीठदा
द्विपञ्चाशिकया शम्भुर्विप्राय स्वां कृतिं ददौ
त्रिपञ्चाशिकया देवो नत्कीरं रक्षति स्म च
चतुःपञ्चाशिका कर्त्री तस्मै सूत्रोपदेशनं
प्रबन्धतारतम्य च पञ्चपञ्चाशिकाकरोत्
प्रापोत्तरश्रीहालास्यं षट्पञ्चाशिकया हरः
सप्तपञ्चाशिका दशकन्याकल्याणकारिणी
अष्टपञ्चाशिका दीक्षां कर्त्री वातपुरेशितुः
एकोनषष्ट्या कुरुते राज्ञे मायाश्वविक्रयं
षष्टिश्च नघाकृषिं च करोत्येल्तसमर्वणां *)

*) cfr. Wilsonem. Transactions of the Royal Asiatic society. London. vol. III. pp. 199. sqq.

*) Leviora codicis menda tacite sustuli, graviora quæ correxi sunt: l. 2. मुक्तिरैवातस्य — l. 6. षष्ठेश l. 7. सप्त सा ... बहूनानय — l. 9. सप्तसागरायन — l. 20. विंशल्लीला .... चिद्ध — l. 27. जयश्शिवः — l. 34. द्वार द्वारविभेदिनी — l. 35. पानिय्यं ..... चादात् — l. 37. सप्तत्रिंशिकया लीला चोलं — l. 40. ब्रह्मत्यार्त्ति — l. 44. ततृशत्राय. — l. 60. verba करोत्येल्तसमर्वणां nescio quomodo corrigenda sint.

एकषष्ट्या तु पिष्टार्थं मृद्घारमवहच्छिवः
द्विषष्टिः कुब्जपाण्ड्यस्य ज्वरपीडानिहारिणी
त्रिषष्ट्या तरुमूलेभ्य नग्नान् संहरतीश्वरः
चतुःषष्टी शामीकूपशंकरान् साक्षिणो ऽनयत् ॥

Librum ad Skandhapuránæ sectionem Agastya-samhitá inscriptam pertinere, e titulis postremis apparet, quorum ultimus habet: इति श्रीस्कन्धपुराणे अगस्त्यसंहितायां हालास्यमाहात्म्ये वसिष्ठाद्यृषीश्वराणां काश्यां मुक्तिमण्डपे अगस्त्येन प्रोक्तं श्रीहालास्येश्वरस्य चतुःषष्टिलीलानुकथनं नाम द्विसप्ततितमो ऽध्यायः ॥. Liber in septuaginta duo capita divisus est, quorum prima duo introductionem quandam continent, in qua Hálásya laudibus extollitur unacum symbolo signoque Çivæ, linga vocato, quod ibi adoratur. In tertio capite index inest, et in ultimo (72) epilogus quidam; cætera 68 ludos describunt, qui omnes singulis capitibus absolvuntur, præter tres, quorum unus, decimus quintus, tria capita, duo vero, primus et sexagesimus alter, bina complectuntur. Singula capita hæc sunt; numeri uncis inclusi ludos indicant:

c. 61. प्रबन्धनतारतम्यनिर्णयः (55) f. 74. r. l. 2.
c. 62. उत्तरहालास्यप्रादुर्भावः (56) f. 75. v. l. 10.
c. 63. कैवर्तकन्यापाणिग्रहणं (57) f. 76. v. l. 10.
c. 64. वातपुरीश्वरज्ञानदीक्षाकरणं (58) f. 78. v. l. 5.
c. 65. मायाश्वविक्रयः (59) fol. 81. r. l. 15.
c. 66. वेगवतीज्ञलाकर्षणं (60) fol. 82. v. l. 3.
c. 67. पिष्टार्थं मृद्धरणं (61) fol. 84. v. l. 11.
c. 68. बौद्धनिरसनं (62) fol. 86. v. l. 3.
c. 69. कुब्जपाण्ड्यज्वरशमनं (62) f. 89. r. l. 15.
c. 70. श्रीज्ञानसंपादेन नग्नानां शूलारोहणं (63) fol. 93. r. l. 6.
c. 71. शम्भुकूपशमीवृक्षानयः (64) f. 95. r. l. 15.
c. 72. श्रीहालास्येश्वरस्य चतुःषष्टिलीलानुकथनं fol. 97. v.

Scriba cultui Çivæ deditus incipit a verbis: श्रीमीनाक्षिसुन्दरेश्वरचरणारविन्दाय नमः, librumque finivit simili adoratione: श्रीमीनाक्षिसुन्दरेश्वरार्हणमस्तु.

II. LIBRI PHILOSOPHICI ET ETHICI.

IX.

Bhagavadgítá

(olim No. 55. collect. Rask.)

Codex folia 74 palmarum habens, octonos digitos longa et numeris Telinganis signata; literis Telinganis pulchre exaratus. Paginæ senas lineas habent.

Codex continet librum notissimum *Bhagavadgítá* inscriptum, qui integer est. Per totum librum quinto cuique disticho uumerus est adscriptus. Ad calcem libri addidit scriba: श्रीकृष्णार्हणमस्तु । कृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः, et versum

कृष्णं कमलपत्राक्षं पुण्यश्रवणकीर्तनं
वासुदेवं जगद्योनिं नमे नारायणं हरिं ॥

X.

Gopináthæ commentarius in Tarkabhásam

(olim No. 50. collect. Rask.)

Codex mancus, ut nunc est, 126 folia palmarum habens, septenos denos digitos longa, quæ numeris Telinganis 2—131 signata sunt; desûnt enim præter primum in medio libro quatuor folia, 23, 32, 40, 78; quum præterea ultima folia valde mutilata sint, inprimis folia numeris 129 et 131 signata, quæ parte dimidia carent, neque, quot desint folia in fine codicis, statui potest, nam aperte ad finem perductus non est, neque quot ab initio complexus sit. Folii 86 pagina versa vacua relicta est, et reliqua folia alia manu sunt exarata. Singulæ foliorum paginæ senas lineas habent.

In codice inest commentarius in *Tarkabhásam* sive logicen (तर्कभाषाटीका), quem conscripsit *Gopinátha*, gente Goghotæ oriundus et filius Bhávanáthæ, qui fuit nobilis prædii dominus quem Indi hodierni Thákur (ठाकुर) nominant. Quod tituli subscripti docent, dicunt enim aut dicere volunt: इति गोघोतकुलसंभूत महाठकुठ (sive ठकुर) श्रीभावनाथसुतगोपीनाथेन विरचितायां तर्कभाषाटीकायां cætt. Gopínátham recentiore tempore vixisse quam Gaurikantham, qui etiam commentarium in Tarkabhásam, teste Wardio*), composuit,

*) W. Ward. Views of the Hindoos. ed. 4to vol. 1. p. 408. Aliter Wilson, qui dicit Gaurikhantham auctorem fuisse Tarkabhásæ cujusdam. (Mackenzie coll. vol. 1. p. 18).

inde apparet, quod hic in libro nostro (fol. 119 v. cætt.) laudatur.

Liber quinque capita complectitur, quorum argumenta tituli indicant; continet enim

primum प्रत्यक्षपरिच्छेद fol. 34. r. finitum,
secundum अनुमानपरिच्छेद fol. 67. v.
tertium उपमानपरिच्छेद fol. 69. v.
quartum शब्दपरिच्छेद fol. 86. r.
quintum पदार्थपरिच्छेद continet, titulus autem subscriptus non est, quum liber in fine mancus sit.

XI.

Ámoda.

(olim No. 42. collect. Rask.)

Codex rudi Telingana scriptura, quæ tamen ubique facile legitur, exaratus, folia palmarum 144 habens, senos denos digitos longa, numerisque Telinganis signata, ita tamen ut ultimum folium numero careat, et pænultimum eodem numero, quo quod præcedit folium, signatum sit. Singulæ paginæ plerumque senas lineas habent.

Codex continet librum, qui in ultimo folio *Ámoda-ákhya-tíká* (आमोदाख्यटीका) et *Ámoda-ákhya-vyákhyá* (आमोदाख्यव्याख्या) inscribitur. Commentarius igitur est, et quidem ut e folio tertio patere videtur, in librum *Nyáya-siddhánta-manjari* (न्यायसिद्धान्तमञ्जरी) inscriptum, quem Wardius nominat*). Cæterum auctor, cujus nomen nobis ignotum est, junior fuit Gopínátha, qui in libro sæpius (e. gr. foll. 23, 28) laudatur.

XII.

Páṭhapradípiká et Kálayogaçástra cætt.

(olim No. 39. collect. Rask.)

Codex literis Telinganis exaratus, folia 66 palmarum, septenos digitos longa, numerisque Telinganis signata habens, quorum ultima valde a vermibus adesa sunt. Singulæ paginæ octonas lineas habent.

In codice insunt tres libelli, quorum primus est *Páthapradipiká* (पाठप्रदीपिका), folia 40 continens, quem *Svátmaráma Yogin* quidam versibus, Anustubh dictis, conscripsit de specie meditationis, quæ राजयोग appellatur, et de vitæ ratione eorum, qui ab Indis Yogines vocantur. Incipit liber ab his versibus:

प्रणम्य श्रीगुरुनाथं स्वात्मारामेण योगिना
केवलं राजयोगाय पाठविद्योपदिश्यते ।
भ्रान्त्या बहुमतध्वान्ते राजमार्गमजानतां
पाठप्रदीपिकां धत्ते स्वात्मारामः कृपाकरः ।
पाठविद्यां हि मत्स्येन्द्रगोरक्षाद्या विजानते
स्वात्मारामो ऽथवा योगी जानीते तत्प्रसादतः

In quatuor capita divisus est, quorum primum fol. 8 r. l. 2. finitur, alterum fol. 15. r. lin. ultima, tertium fol. 30. r. l. 2, et quartum, quod समाधिराजयोग inscribitur, fol. 40. r. l. 5. Cæterum e titulis posterioribus duobus capitibus subscriptis (इति सहजानन्दविरचिता मणिना (sic) स्वात्मारामयोगीन्द्रविरचितायां पाठप्रदीपिकायां तृतीयोपदेशः et इति श्रीसहजानन्दसंदचिन्तामणिना (sic) स्वात्मारामयोगीन्द्रविरचितायां पाठप्रदीपिकायां समाधिराजयोगो नाम चतुर्थोपदेशः) patere videtur, auctorem fuisse filium aut discipulum Saḥajánandæ cujusdam. Libellus concluditur verbis: श्रीमीनाक्षिसुन्दरेश्वरार्हणमस्तु.

Alter libellus, primum fol. 40. r. l. ult. excipiens, continet primum caput sectionis खेचरिविद्या inscriptæ et ad librum कालयोगशास्त्र auctore Adhinátha pertinentis. Incipit libellus a verbis:

ओं नमः कपिलेशाय महादेवाय शम्भवे
विश्वतत्त्वप्रदात्रे [च] विश्वसिद्धिप्रदायिने ।
ईश्वर उवाच
अथ देवि प्रवक्ष्यामि विद्यां खेचरिसंज्ञिका

et pergit versibus, Anustubh dictis, facere Çivam deæ Umæ exponentem magicam per aerem incedendi scientiam. Finitur libellus fol. 59. verso.

*) Ward. Views of the Hindoos. vol. 1. p. 408. (ed. 4ᵗᵒ.)

Tertius libellus alia manu exaratus, continet septem foliis (60-66) fragmentum libri, quod exorditur a variis adorationibus, quæ omnes a syllabis mysticis ओं, ऐं, क्लीं cætt. incipiunt, et ad genus librorum, qui Tantra appellantur, pertinere videtur. Ultima quæ exstant verba, sunt: त्रैलोक्यं सचराचरं । अनाहतः स स.....

XIII.

Çankara-vijaya
(olim No. 43. collect. Rask.)

Codex duabus partibus constat, quarum prior folia 50 palmarum continet, digitos undevicenos et dimidium longa, numeris Telinganis signata, et eleganti scriptura Telingana exarata; paginæ undenas aut duodenas lineas habent. Posterior pars folia 11 ejusmodi continet.

Pars prior codicis continet librum *Çankara-vijaya* sive *Çankara-digvijaya* (शंकरविजय, शंकरदिग्विजय) inscriptum, quem Anandagiris, Çankaræ discipulus, conscripsit; quod ex initio libri patet:

॥ ओं ॥

नमामि शंकराचार्यं गुरुपादसरोरुहं
यस्य प्रसादान्मूढो ऽपि सर्वज्ञो ऽहं (sic) सदाभ्यह ।
अनन्तानन्दगिरिरहमप्रतिहतशिष्यः । मम परमगुरोरवतारकथां तदुपकृतिपोषितसगत्परं पराविंद cætt.

Septuaginta quatuor capitibus Anandagiris descripsit victorias, quas magister celeberrimus de hæreticis reportaverat, et systema ejus philosophicum et theologicum exposuit. Singula capita sunt:

c. 1. शास्त्रोपकरणप्रकरणं fol. 1. r. l. 4.
c. 2. गुर्ववतारकथाप्रकरणं fol. 2. v. l. 8.
c. 3. अद्वैतस्य रूपकथनं fol. 4. v. l. 6.
c. 4. शैवमतनिबर्हणा fol. 7. r. l. 8.
c. 5. शिवमतैकदेशनिबर्हणा fol. 10. v. l. 3.
c. 6. भक्तभागवतमतनिबर्हणा fol. 12. r. l. 8.
c. 7. वैष्णवमतनिबर्हणा fol. 13. r. l. 6.
c. 8. पञ्चरात्रनिबर्हणा fol. 13. r. l. 12.
c. 9. वैखानसनिबर्हणं fol. 16. r. l. 4.
c. 10. कर्महीनवैष्णवमतनिबर्हणं fol. 16. v. l. 5.
c. 11. हैरण्यगर्भमतनिबर्हणं fol. 18. r. l. 4.
c. 12. अग्निवादिमतनिबर्हणं fol. 18. v. l. 4.
c. 13. सौरमतनिबर्हणं fol. 20. r. l. 1.
c. 14. गुरुस्तुतिः fol. 20. v. l. 1.
c. 15. महागणपतिमतनिबर्हणं fol. 21. r. l. 11.
c. 16. गणपत्येकदेशमतनिबर्हणं fol. 22. r. l. 2.
c. 17. गणपतिमध्य उच्छिष्टगणपतिमतनिबर्हणं fol. 22. v. l. 11.
c. 18. गणपतिमतत्रयनिबर्हणं fol. 23. r. l. 6.
c. 19. शक्तिमतनिबर्हणं fol. 23. v. l. 12.
c. 20. शक्तिमतैकदेशनिबर्हणं fol. 24. r. l. 12.
c. 21. शक्तिमतैकदेशनिबर्हणं fol. 25. r. l. 2.
c. 22. शक्तिमतैकदेशिकं तृतयनिबर्हणं (sic) fol. 25. v. l. 7.
c. 23. कपालिकैकमतनिबर्हणं fol. 26. v. l. 6.
c. 24. कपालिकैकदेशिकमतनिबर्हणं f. 27. r. l. 5.
c. 25. चार्वाकनिबर्हणं fol. 27. v. l. 7.
c. 26. सौगतमतनिबर्हणं fol. 28. r. l. 7.
c. 27. जैनमतनिबर्हणं fol. 29. r. l. 2.
c. 28. बौद्धमतनिबर्हणं fol. 29. r. l. 11.
c. 29. मल्लारिमतनिबर्हणं fol. 30. r. l. 2.
c. 30. विष्वक्सेनमतनिबर्हणं fol. 30. r. l. 11.
c. 31. मन्मथमतप्रवर्तमानसिद्धान्तनिबर्हणं fol. 30. v. l. 11.
c. 32. कुबेरमतनिबर्हणं fol. 31. v. l. 1.
c. 33. इन्द्रमतनिबर्हणं fol. 32. r. l. 11.
c. 34. यममतनिबर्हणं fol. 33. v. l. 5.
c. 35. अरुणवायुभूम्युदकमतनिबर्हणं fol. 34. r. l. 5.
c. 36. शून्यमतनिबर्हणं fol. 34. v. l. 3.
c. 37. वराहमतनिबर्हणं fol. 35. r. l. 1.
c. 38. लोकमतनिबर्हणं fol. 35. r. l. 4.
c. 39. गुणमतनिबर्हणं fol. 35. r. l. 8.
c. 40. सांख्यमतनिबर्हणं fol. 35. v. l. 7.
c. 41. योगमतनिबर्हणं fol. 36. v. l. 6.
c. 42. पीलुमतनिबर्हणं fol. 36. v. l. 12.
c. 43. कर्ममतनिबर्हणं fol. 37. v. l. 2.
c. 44. चन्द्रमतनिबर्हणं fol. 37. v. l. 8.
c. 45. भौमादिग्रहपञ्चकस्यार्थाद्रामममतस्य निबर्हणं f. 38. r. l. 9.

c. 46. क्षपणकमतनिबर्हणं fol. 39. v. l. 7.
c. 47. पतृमतनिवर्हणं fol. 40. r. l. 9.
c. 48. शेषगुणमतनिबर्हणं fol. 40. v. l. 1.
c. 49. सिद्धमतनिवर्हणं fol. 40. v. l. 11.
c. 50. गन्धर्वमतनिवर्हणं fol. 41. r. l. 3.
c. 51. भूतभेताशमतनिबर्हणं (sic.) fol. 41. r. l. 9.
c. 52. व्यासदर्शनं नाम प्रकरणं fol. 42. r. l. 8.
c. 53. ब्रह्मदेववचनं नाम प्रकरणं f. 42. r. l. 11.
c. 54. व्यासदत्तायाः प्रपञ्चं नाम प्रकरणं fol. 42. v. l. 1.
c. 55. भट्टदर्शनं नाम प्रकरणं fol. 43. r. l. 1.
c. 56. मण्डनमिश्रजयाभिधानं प्रकरणं f. 43. v. l. 9.
c. 57. सरसावण्यासह्यतीप्रसंगप्रपञ्चः (sic.) fol. 44. r. l. 1.
c. 58. देहान्तसंचारविदितकृतकामशास्त्रप्रपञ्चः fol. 44. r. l. 9.
c. 59. शिष्यागमन fol. 44. v. l. 3.
c. 60. नृसिंहसाक्षात्कारं fol. 44. v. l. 6.
c. 61. सरस्वतीजयः fol. 44. v. l. 8.
c. 62. गुरोः सरस्वाण्याश्च (sic.) शृंगगिरिनिवासः fol. 45. r. l. 2.
c. 63. कञ्चिनगरनिर्माणं fol. 45. v. l. 5.
c. 64. समाक्षिप्रपञ्चं प्रकरणं fol. 45. v. l. 10.
c. 65. श्रीचक्रप्रतिष्ठायोगलिंगस्थापनप्रकरणं f. 46. r. l. 4.
c. 66. मोक्षमार्गप्रकाशः fol. 47. r. l. 12.
c. 67. शैवमतस्थापनं fol. 47. v. l. 12.
c. 68. वैष्णवमतस्थापनं fol. 48. r. l. 8.
c. 69. सौरमतस्थापनं fol. 48. v. l. 1.
c. 70. शक्तिमतस्थापनं fol. 48. v. l. 7.
c. 71. गाणपत्यमतस्थापनं fol. 49. r. l. 2.
c. 72. पात्निकमतस्थापनं fol. 49. r. l. 7.
c. 73. गुरुस्तुतिः fol. 50. r. l. 1.
c. 74. सच्चिदानन्दैक्यं fol. 50. r. l. 6.

Liber finitur (fol. 50. r.) in versu:

यच्चतुःसप्ततितमैः प्रकरणैः प्रशोभितं
गुरुदिग्विजयं नाम शास्त्रं जेयतु भूतले

Ad calcem libri addidit scriba versum:

श्रीशंकराचार्यगुरोरमुं स्तवं
समस्तपापौघविनाशहेतुकं ।
पुमान् प्रयत्नेन पठत्यतन्द्रितः
स याति शीघ्रं गुरुधाम मुक्तिदं ॥

Folium 50 versum continet partem posteriorem capitis 46, et partem aliquam alius capitis, quod 47 non est.

Folia alterius partis binis numeris signata sunt, quum 11-20, tum 29-36 et 40-41, et continent ejusdem libri capita 6-16, quorum primum initio caret, et ultimum ad finem non est perductum.

XIV.

Vyása-çataka
(olim No. 15. collect. Rask.)

Codex folia 23 palmarum habens, digitos ternos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-खृ loco numerorum signata, et scriptura Singhalensi exarata; paginæ septenas aut octonas lineas habent.

In codice inest liber *Vyásaçataka*, (व्यासशतक), cujus titulus Singhalensis et in tegumento codicis et in catalogo Raskii scriptus est *Vyásakaraya*. Continet centum sententias ethicas, quæ Vyásæ viro sapienti tribuuntur, interpretatione et explicatione Singhalensi instructas. Scriptor fidei Buddhicæ deditus fuisse videtur; incipit enim a verbis:

नमश्शाक्यसिंहाय ॥
अज्ञानतिमिरान्धानां विभ्रान्तानां कुदृष्टिभिः
ज्ञानाञ्जनसलाकाभिर्व्यासेनोन्मीलितं जगत् ॥

Ultima sententia ita scribitur:

सतेषु जायते सूरः सहस्रेषु च पण्डितः
व्याक्ता सतसहस्रेसु दाता भवति दुर्लभाः

Liber enim noster mendosissime exaratus est, ut plerique codices Sanscriti in insula Taprobane descripti.

XV.

Vyásaçataka
(olim. No. 15. collect. Rask.)

Codex folia 18 palmarum continens, numeris Europæis signata, undevicenos digitos

longa, et rudi scriptura Singhalensi exarata. Paginæ senas lineas habent.

Codex continet eundem librum *Vyása-çatakam*, æque mendose exaratum, cum eadem interpretatione Singhalensi.

XVI.

Námáṣṭaka
(olim No. 23. collect. Rask.)

Codex quatuor folia palmarum habens, undevicenos digitos longa, numeris Europæis signata et scriptura Singhalensi exarata; paginæ senas lineas habent.

In codice inest liber, qui in titulo subscripto *Námáṣṭaka* (नामाष्टकं समाप्तं) inscribitur, et qui continet carmen in laudem et honorem Buddhæ compositum, cum interpretatione Singhalensi. Prima verba sunt:

नमो बुद्धाय ॥
संबुद्धं पुण्डरीकाक्षं सर्वज्ञं करुणास्पदं
समन्तभद्रं शास्तारं साक्यसिंहं (sic) नमाम्यहं

Annotavit Raskius, auctorem fuisse Saranankara-Sangharájam i. e. Saranankaram sacerdotum principem, in urbe Candy degentem. Singhalensis titulus libri est Námástakaya.

XVII.

Buddhaçataka
(olim No. 14. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ quaternariæ, more Europæo compactus, folia 107 continens, quorum paginæ senas denas lineas habent. Scriptura Singhalensi anno circiter 1819 descriptus, qui annus in signo chartarii chartæ anglicæ impresso exstat.

In codice inest liber *Buddhaçataka* (बुद्धशतक) inscriptus, quo centum ethicæ Buddhæ sententiæ continentur, cum interpretatione Singhalensi. Nomen interpretis exhibet ultimus versus:

तीर्थग्रामपयेष्वतस्त्रृपिटकाधरस्य भूपान्वया-
यार्यस्येह मुनीश्वरस्य सुगिरिश्रीराहुलस्वामिनः
शिष्यो यो वरज्ञस्य मंगलमुनिर्धीमा स्वया भाषया
कारुण्येन मुनीन्द्रभक्तिशतकव्याख्यानमाख्यातवान् ॥.

Ut cæteri ejusmodi libri valde mendose descriptus est.

III. LIBRI POETICI.

XVIII.

Raghuvança
(olim sine numero.)

Codex folia 43 chartæ Bengalicæ habens, ternos denos digitos longa, numeris Bengalicis 1-42 signata, duo enim ultima eundem numerum 42 exhibent. Scriptura Bengalica exaratus. Paginæ quinas lineas habent, circum quas notæ breviores iisdem literis scriptæ sunt.

Codex continet sex priores libros carminis *Raghuvançæ* (रघुवंश) auctore Kálidása; cum editione a Stenzlero curata plerumque congruit. Libri finiuntur:

1. fol. 8. r. l. 4. (वशिष्ठाधिगमनं inscribitur).
2. fol. 15. r. l. 1. (वरप्रदानं)
3. fol. 22. r. l. 2. (आश्रमप्रवेशः)
4. fol. 28. r. l. 5. (दिग्विजयः; versus 54 et 56 omissi sunt.)
5. fol. 36. r. l. 1. (स्वयंवराभिगमन; post versum 47 alius additur.)
6. fol. 43. v. l. 4. (स्वयंवरः)

XIX.

Ṙtusanḫára
(olim sine numero.)

Codex folia 19 chartæ Bengalicæ habens, senos denos digitos longa et rudi Bengalica scriptura exarata. Paginæ quaternas lineas habent, præter utramque folii 18 et paginam folii 19 rectam, quibus quinæ sunt.

Continetur codice carmen *Ṙtusanḫára* (ऋतुसंहार) inscriptum, auctore Kálidása. Ab editione Bohleniana non raro differunt quum singula verba, tum ordo versuum. Prima sectio निदाघवर्णना inscribitur; in altera (वर्षावर्णना) versus 19 deest, 20 et 21 transpositi sunt. Tertia sectio versus 26 tantummodo habet, quum duobus 23 et 24 careat; versus 25 (दिवसकर°) præterea ante 22 (शरदि कुमुद°) invenitur. Sexta sectio (वसन्तवर्णना) caret versibus 27 et 31; ante ultimum autem versus inseritur, quem a छायां जनः incipientem Bohlen in notis p. 147 exhibet; culpæ vero scribæ tribuendum est, quod duo posteriores lineæ versus 26 et priores duo versus 28 desunt.

XX.

Çrutabodha, Kávyaćandriká, Padánkadúta
(olim sine numero.)

Codex duabus partibus, eadem manu scriptura Bengalica exaratis, constat, quarum folia chartæ Bengalicæ duodenos digitos longa sunt.

Prior pars continet quatuor foliis carmen de re metrica *Çrutabodha* inscriptum, auctore Kálidása (श्रीमन्महोपाध्यायकालिदासकृतश्रुतबोधः समाप्तः), quod versibus 39 absolvitur.

In altera parte, quæ tredecim folia continet, duo insunt libelli, quorum prior est *Kávya-ćandriká* auctore Nyáya-vágíça (श्रीमन्महोपाध्यायश्रीन्यायवागीशभट्टाचार्यविरचिता काव्यचन्द्रिका), quem, fol. 9. r. l. 3. finitum, excipit alter *Kṙṣṇa-padánka-dúta* (श्रीकृष्णपदांकदूतकाव्यं) inscriptum, qui 44 versibus absolvitur.

XXI.

Çṙngáratilaka et Meghadúta
(olim sine numero.)

Codex duabus partibus constat, quarum folia, chartæ anglicæ annum 1826 signo chartarii impressum exhibentis, duodenos digitos longa et scriptura Bengalica eadem manu exarata sunt.

Altera pars continet tribus foliis carmen, *Çṙngara-tilaka* (शृंगारतिलक) inscriptum, auctore Kálidása, quod versibus 23 absolvitur.

Altera pars continet tredecim foliis ejusdem poetæ carmen notissimum *Meghadúta* inscriptum, quod in codice nostro 117 versibus absolvitur.

XXII.

Mallináthæ commentarius
(olim No. 40. collect. Rask.)

Codex duabus partibus constat, quarum prior folia 33 palmarum habet, septenos digitos longa et literis Telinganis exarata; folia numeris Telinganis 1-32 signata, duo enim eundem numerum 12 exhibent; paginæ senas aut septenas lineas habent. Altera pars tredecim ejusmodi foliis (1-13) constat.

Codex continet duas priores partes commentarii (मेघसंदेशव्याख्या), quem Mallinátha in carmen Kálidásæ, *Meghadúta* dictum, composuit. Prior pars finitur disticho 65 editionis Wilsonianæ, quod in nostro codice 67 est, quum duobus plus habeat. Posterior pars in disticho 73 apud Wilsonem finitur. Liber igitur mancus est.

XXIII.

Çákuntala
(olim No. 57. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ maximæ, more Europæo compactus, constat 69 paginis, quæ vicenas lineas habent. Scriptura Telingana anno circiter 1819 exaratus, quem annum signum chartarii chartæ anglicæ impressum exhibet.

Codex continet partem dramatis Kálidásæ, *Çákuntala* dicti, et omnibus satis noti. Plerumque cum editione Böhtlingkiana congruit, desinit vero in verbis sexti actus, quæ pag. 81. l. 19. ed. Böhtl. exstant.

XXIV.

Fragmentum dramatis
(olim No. 58. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ maximæ more Europæo compactus, folia 61 continens, numeris Telinganis signata. Scriptura Telingana neque pulchre neque accurate descriptus est post annum 1812, qui annus in signo chartarii chartæ anglicæ impresso exstat. Paginæ plerumque septenas denas lineas habent.

Codex continet fragmentum dramatis, cujus vero neque nomen, neque auctor indicatur. Drama in festo Çivayátrá dicto agendum, et in honorem Guṇárámæ cujusdam conscriptum esse videtur. Codex continet tantummodo prologum, quinque priores actus et partem sexti, finitur fol. 61. v. in verbis: स्वयमक्षनामा नन्वेष राक्षसपतेः कुपितः कुमारः ॥ सीता ॥.

XXV.

Bhoja-rája-prabandha
(olim No. 56. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ maximæ more Europæo compactus, folia 36 continens, quorum paginæ septenas denas lineas habent. Scriptura Telingana exaratus est post annum 1801, quum hic annus in signo chartarii chartæ anglicæ impresso exhibeatur. Fuit olim Bráhmanæ cujusdam nomine Wencataramaniah, ut ipse Anglice in libro annotavit.

Codice continetur liber *Bhoja-rája-prabandha* (भोजराजप्रबन्ध) inscriptus, qui vitam Bhojæ, regis Dháræ, narrat et poetas aulam regiam frequenter adeuntes describit. In fine mancus est; ultima quæ leguntur sunt: इति भाषमाणः पञ्चषट्पदानि संमुखो गच्छति ॥ ततः समीपसभादुद्धिताः (sic) सर्वे सभासदश्च चमित्कृताः (sic). Incipit scriba a verbis श्रीरामाय नमः

XXVI.

Nava-ratna
(olim No. 26. collect. Rask.)

Codex folia 6 palmarum habens, undenos digitos longa, numeris Singhalensibus क-कू signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

Codex continet librum exigui momenti, qui, ipse titulo carens, in tegumento ligneo *Navaratna* inscribitur, qui titulus sine dubio sumptus est e versibus, a quibus liber incipit, quorum primus jam dudum notus*) hic ita scribitur:

धन्वन्तरिक्षपणकामरसिंहश्यंकु-
वेतालभट्टघटकर्परकालिदासः
ख्यातों वराहमिहिरो नेर्पतिक्षभायं
रत्नानि वै वररुचिर्णव विक्रमस्यात्

Singuli versus interpretatione Singhalensi instructi sunt.

XXVII.

Bhaṭṭikávya
(olim sine numero.)

Codex duabus partibus constat, quarum prior folia 72 habet chartæ Bengalicæ, ternos

*) Wilson. Sanscrit Dictionary. ed. prima. præf. p. 6.

denos digitos longa, et pulchra scriptura Bengalica exarata; paginæ quaternas lineas habent, circum quas in margine notæ breves adscriptæ sunt literis Bengalicis tam minutis, ut interdum vix legi possint; quæ notæ in medio libro rariores, tandem desinunt fol. 51.

Hæc codicis pars continet novem priores libros poematis *Bhaṭṭikávyæ;* codex noster interdum ab editione Calcuttensi differt.

Altera pars codicis quatuor foliis chartæ Bengalicæ constat, digitos undenos et dimidium longis, scriptura Bengalica exaratis, et continet priorem primi Bhaṭṭikávyæ libri partem, quæ in verbis distichi 23 क्रध्यन् कुलं धक्ष्यति विप्र.... desinit.

Præterea insunt quinque alia folia rudibus literis Bengalicis exarata et nullius momenti.

IV. LIBRI ARGUMEMTI VARII.

XXVIII.

Amara-sinḫa
(olim No. 5. collect. Rask.)

Codex folia 54 palmarum habens, duodevicenos digitos longa, et literis क-ष्टू Singhalensibus signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest vocabularium notissimum, *Amara-koṣa* (अमरकोष) inscriptum, ab *Amara-sinḫa* compositum.

XXIX.

Laghu-Kaumudí
(olim No. 59. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ maximæ, more Europæo compactus, paginæ 88 constat, quæ numeris Telinganis signatæ, senas vicenas lineas habent. Scriptura Telingana exaratus est post annum 1818, quum hic annus in signo chartarii chartæ anglicæ impresso exstet.

Continet librum *Laghu-Kaumudi* sive *Laghu-siddhánta-kaumudi* (लघुकौमुदी, लघुसिद्धान्तकौमुदी) inscriptum, sive perbrevem linguæ Sanscritæ grammaticam, quam ad systema Vopadevæ conscripsisse *Varudarájam*, e versu ad calcem libri addito patet:

शास्त्रान्तरे प्रविष्टानां बालानामुपकारका
कृता वरदराजेन लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

Codex noster cum editione Calcuttensi non semper congruit; addit præterea post ultimum editionis caput, स्त्रीप्रत्ययाः dictum, aliud perbreve द्विरुक्तप्रक्रिया inscriptum, quod totum in pagina 87 continetur. Preces et adorationes variæ ultimam codicis paginam occupant.

XXX.

Vṙttaratnákara
(olim No. 8. collect. Rask.)

Codex folia 13 palmarum continet, quinos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-को signata, eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque novenas lineas habent.

Continet sectionem वृत्तालंकाराध्याय inscriptam libri prosodici Vṙttaratnákara (वृत्तरत्नाकर) dicti, auctore Kedárabhatta (केदारभट्ट), cum interpretatione Singhalensi. Nescio an hæ lineæ Palicæ ad calcem libri adscriptæ nomen interpretis exhibeant:

ठानाख्ये परमग्हि गामे जातो दयासीलगुणेहि युत्तो यो जामी मेधंकरो सामनेरो तस्स मंजन्तु इदं विज्जू

Liber pertinere videtur ad aliud opus Kavikhaṇḍa inscriptum, quo nomine codex in catalogo Raskii indicatur.

XXXI.

Kávyadarça

(olim No. 27. collect. Rask.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 40 palmarum continet, undevicenos digitos longa et numeris Europæis 1-16, 30-53 signata, unde apparet, tredecim deesse folia. Scriptura Singhalensi exaratæ paginæ denas lineas habent.

In codice inest liber rhetoricus *Kávyadarça* (काव्यदर्श) inscriptus, quem versibus Anustubh dictis Daṇḍin *) (दण्डिन्) composuit. Liber Singhalensi interpretatione instructus, in tres sectiones divisus est, quarum prima in foliis, quæ desunt, finiebatur, altera (अलंकारविभाग) f. 36. r. l. 3. finitur, tertiaque दुष्करविभाग inscribitur.

Liber inscribitur *Daṇḍiyálankára-sanné* in catalogo Raskii, qui annotavit, eum in insula Taprobane integrum non inveniri, atque duos libros, alterum Palicum *Subodhálankáro*, alterum Singhalensem *Subhásálankaraya*, ex eo argumentum hausisse.

XXXII.

Mitákṣara

(olim No. 41. collect. Rask.)

Codex folia 69 palmarum continens, septenos digitos longa, et scriptura Telingana exarata; páginæ senas lineas habent.

Continetur pars commentarii *Mitákṣaræ* (मिताक्षर), quem in codicem legum Yájnavalkyæ conscripsit *Vijnáneçvara* (श्रीमत्पद्मनाभभट्टोपाध्यायश्रीमत्परमहंसपरिब्राजक विज्ञानेश्वर भट्टारक). Codex noster a verbis तिथिप्रभृतीनां व्याख्यानमेष चतुराश्रमांश ... (fol. 51. v. l. 13. editionis Calcuttensis) incipiens, reliquam continet partem sectionis secundæ *Vyávaḩára-khaṇḍa* (व्यवहारखण्ड) inscriptæ.

*) cfr. Wilson. Hindu Theatre. I. p. XXII.

XXXIII.

Nakṣatra-çástra

(olim No. 34. collect. Rask.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 10 palmarum continens, duoetvicenos digitos longa, numeris Europæis signata et scriptura Singhalensi exarata; paginæ octonas aut novenas lineas habent.

Codex continet libellum astronomicum et astrologicum ignoti auctoris, cum interpretatione Singhalensi.

XXXIV.

Yogaçataka

(olim No. 26. collect. Rask.)

Codex folia 26 palmarum continens, quinos denos digitos longa, numeris Europæis signata et scriptura Singhalensi exarata; paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Codice continetur libellus metricus de re medica, *Yogaçataka* (योगशतक) inscriptus, cum interpretatione Singhalensi. Codex recens anno circiter 1820 descriptus.

XXXV.

Sermones Sanscriti

(olim No. 18. chart. collect. Rask.)

Codex continens folia sex chartæ Indicæ, formæ maximæ; literis Telinganis exaratus. Una pagina (fol. 4. v.) vacua est. Insunt tres sermones, (संवाद) lingua Sanscrita conscripti, exigui momenti.

CODICES PALICI.

I. LIBRI SACRI CUM COMMENTARIIS.

A. Vinayapiṭako
(1—8.)

I.

Pariváro
(olim No. 1. donat. Rask.)

Codex folia 138 palmarum continens, vicenos binos digitos longa; primum numero caret, cætera literis Singhalensibus क-ङू signata. Pulchra scriptura Singhalensi exaratus. Paginæ novenas lineas habent.

Codex continet librum *Pariváro* inscriptum, sive complexionem, quia omnes leges complecti existimatur; qui liber a viris cl. Turnour*) et Upham**) Vinayapiṭakæ adnumeratur, quod etiam indole ejus confirmatur; agit enim de cultu Çákyæ et de officiis. Res in libro nostro tractatæ eædem sunt, de quibus agit Páṭimokkhá***), omisso tamen ultimo hujus capite, quod सत्ताधिकरणानि continet; ut autem ambitus nostri codicis major est, ita plura et minutiora decreta et præcepta sunt. Incipit liber a verbis नमो तस्स etc. यत्तेन भगवता जानता पस्सता अरहता सम्मासंबुद्धेन पठम पाराजिकं कत्थ पञ्ञत्तं । कमारब्भ । कस्मिं वत्थुस्मिं । अत्थि तत्थ पञ्ञत्ति ॥ Ad quas quæstiones respondetur (fol. का recto): यत्तेन भगवता जानता पस्सता सम्मासंबुद्धेन पठमं पाराजिकं कत्थ पञ्ञत्तन्ति । वेसालियं पञ्ञत्तं । कमारब्भ । सुदिन्नं कलन्दपुत्तमारब्भ ॥. Ad ultimam quæstionem केन आभतं quis legem attulit? ea respondentur, quæ in Maḫávansa p. 71. (edit. Turn.) legimus.

*) Mahávanso. p. LXXV.

**) Sacred and historical books of Ceylon. III. p. 202.

***) cfr. Fr. Spiegel, Kammavákya p. 36.

Post ultimum titulum subscriptum (परिवारो निट्ठितो) hi versus exstant:

पुब्बाचरियमग्गं च पुच्छित्वा च तहिं तहिं
दीपनामो महापञ्ञो सुताधारो विचक्खणो ।
इमं वित्थारसंखेपं सज्झामग्गेण मज्झिमे
चिन्तयित्वा लिखापेसि सिस्सकानं सुखावहं ।
पत्रिारन्ति संवुत्तं सब्बं वत्थुं सलक्खणं
अत्थमत्थेन सद्धम्मे धम्मं धम्मेन पञ्ञते ।
सासनं परिवारेसि जम्बुदीपंव सागरो
परिवारमजानन्तो कुतो धम्मविनिच्छयं ।
विपत्तिवत्थुपञ्ञत्ति अनुपञ्ञत्ति पुग्गले
एकतो उभतो चेव लोकपञ्ञत्ति वज्जते
यस्स जायते विमति परिवारेण छिज्जति ।
चक्कवत्ति महासेने मिगमज्झेव केसरि
रविरंसिपरिकिण्णो चन्दो तारगणे यथा ।
ब्रह्मा ब्रह्मपरिसाय गणमज्झेव नायको
एवं सद्धम्मविनयो परिवारेण सोभतीति ।
अनन्तसंबुद्धमनन्तरपुञ्ञमनन्तधम्मं परिवारं परिपुण्णं*).

*) Codex exhibet तारगणो et परिवार quæ corrigenda sunt.

Ex hisce versibus patet, librum nostrum ipsi Çákyæ non adscribi, quamquam sacer existimatur, sed epitomen tantummodo esse, quam ex uberiore et verbosiore libro Dípo quidam, vir sapiens et doctus, in usum discipulorum conscripserit.

II.

Kammaváćá
(olim No. 21. donat. Rask.)

Codex splendidissimus constat foliis duodecim palmarum, coloratis et lacca obductis, vicenos singulos digitos longis, quæ literis Barmanicis signata, et quadrata scriptura Barmanica exarata sunt. Paginæ quinas lineas habent.

Codex continet duo capita, primum et quartum, libri de officiis sacerdotum Buddhicorum, *Kammaváćá* *) (कम्मवाचा) inscripti, quæ publici juris fecerunt Fr. Spiegel et O. Böhtlingk. Primum caput finitur fol. 10. recti l. 2, reliqua folia quartum occupat.

III.

Kankhávitaraṇí
(olim No. 15. **) collect. Rask.)

Codex folia 128 palmarum habens, quinos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-सः signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Codex continet librum *Kankhávitaraṇí Bhikkhu-Páṭimokkha-vaṇṇaná* (कंखावितरणी भिक्खुपाटिमोक्खवण्णना) inscriptum, sive commentarium in Páṭimokkham, rogatu Sonatheræ cujusdam compositum, quod e versibus, a quibus incipit liber, patet:

बुद्धं धम्मं च संघं च विप्पसन्नेन चेतसा
वन्दित्वा वन्दनामान (sic) पूजासक्कारभाजनं ।
थेरवंसप्पदीपानं धीराणं विनयक्कमे
पुब्बाचरियसीहानं नमो कत्वा कतञ्जलि ।
पमोक्खअनवज्जानं धम्माणं यं महेसितं
मखं (sic) मोक्खप्पवेसाय पाटिमोक्खं पकासितं ।
सुरतेन निवतेन सुचिसल्लेखवुत्तिना
विनयाचारयुत्तेन सोनत्थेरेण याचितो ।
तत्थ संजातकंखानं भिक्खूनं तस्स वण्णनं
कंखावितरणत्थाय परिपुण्णविनिच्छयं ।
महाविहारवासीनं वचनामग्गनिस्सितं
वण्णयिस्सामि नामेन कंखावितरणिं सुभन्ति ।

Enarrat octo Paṭimokkhæ sectiones, quæ sunt:

1. पाराजिककण्ठवण्णना fol. खो r. l. 3.
2. संघादिसेसवण्णना fol. गे r. l. 8.
3. अनियतवण्णना fol. गै v. l. 1.
4. निस्सग्गियपाचित्तियवण्णना fol. ज v. l. 8.
5. पाचित्तियस्स वण्णना fol. छू v. l. 6.
6. पटिदेसनीयवण्णना fol. झू r. l. 1.
7. सेखियधम्मवण्णना fol. ञो v. l. 8.
8. titulo caret, finitur fol. सः verso in his verbis:

पुरिमे सिक्खापदे वुत्तन्ता च उत्तानत्था च ॥
संखावितरणिया पाटिमोक्खवण्णनाय भिक्खुपाटिमोक्खवण्णना निट्ठिता, in quibus nomen *Sankhávitaraṇí* aperte errore scribæ ortum est, quum cæteri tituli omnes una cum viro cl. Upham *) Kankhávitaraṇí exhibeant.

B. Suttapiṭako
(4—25.)

IV.

Dígha-nikáyo
(olim No. 2. donat. Rask.)

Codex folia 272 palmarum habens, vicenos binos digitos longa, literis Singhalen-

*) Verum titulum Kammaváćá esse, non Kammavákyá, probavit Jacquet, Journal Asiatique vol. VI. p. 456.

**) cfr. Rask samlede Afhandlinger vol. III. p. 18. not.

*) Sacred and historical books. vol. III. p. 170. 184. 189.

sibus क-यः signata, ita tamen ut duo eundem numerum कृ exhibeant, et numerus तृ negligentia scribæ omissus sit. Singhalensi scriptura exaratæ paginæ novenas lineas habent.

In codice inest liber *Digha-nikáyo* (दीघनिकायो) inscriptus, quo continetur collectio *sutta* (सुत्त) sive concionum a Çákya habitarum. Liber divisus est in duas partes (वग्ग), quarum prior et major (मह्लावग्गो) duas et viginti, posterior (पाटिकवग्गो) vero undecim continet conciones, quæ sunt:

I. मह्लावग्गो

1. ब्रह्मजाल्लसुत्तं fol. कं v. l. 8.
2. समञ्ञफल्लसुत्तं fol. खे v. l. 7.
3. अम्बट्ठसुत्तं fol. खः r. l. 9.
4. सोनदुट्ठसुत्तं fol. गि v. l. 6.
5. कुटदत्तसुत्तं fol. घ r. l. 4.
6. मह्लाल्लिसुत्तन्तं fol. घी r. l. 6.
7. ज्ञाल्लियसुत्तन्तं fol. घी v. l. 7.
8. कस्सपसीह्लनादसुत्तन्तं fol. घृ v. l. 1.
9. पोट्ठपादसुत्तं fol. ङा v. l. 4.
10. सुभसुत्तन्तं fol. ङे v. l. 6.
11. केवट्टसुत्तं fol. ङः r. l. 7.
12. ल्लोह्लिच्चसुत्तं fol. चि v. l. 6.
13. तेविज्जसुत्तं fol. घे r. l. 8.
14. मह्लापनादसुत्तं fol. छे r. l. 1.
15. मह्लानिदानसुत्तं fol. ज्ञ r. l. 5.
16. मह्लापरिनिब्बाणसुत्तं fol. झु v. l. 3.
17. ज्ञनवसभसुत्तं fol. ञृ v. l. 8.
18. गोविन्दसुत्तं fol. ट r. l. 3.
19. मह्लासमयसुत्तं fol. टा v. l. 9.
20. सक्कपण्ह्लसुत्तं fol. टृ v. l. 2.
21. मह्लासतिपट्ठानसुत्तं fol. टं r. l. 3.
22. पायासिसुत्तन्तं fol. टे r. l. 2.

II. पाटिकवग्गो

1. पाटिकसुत्तं fol. ड़ु r. l. 7.
2. उदुम्बरिकसीह्लनादसुत्तं fol. ड़े v. l. 7.
3. चक्कवत्तिसीह्लनादसुत्तं fol. ढा r. l. 4.
4. अग्गञ्ञसुत्तन्तं fol. ढृ r. l. 7.
5. संपसादनीयसुत्तं fol. ढे r. l. 8.
6. पासदिकसुत्तं fol. णि v. l. 2.
7. ल्लक्खणसुत्तन्तं fol. णे v. l. 3.
8. सिंगल्लोवादसुत्तं fol. णो v. l. 8.
9. अटतणियसुत्तं fol. त v. l. 9.
10. संगीतिसुत्तन्तं fol. थी r. l. 8.
11. दसुत्तरसुत्तन्तं fol. थः r. l. 8.

Liber finitur in his verbis:

एकादसह्लि सुत्तेह्लि पाटिकवग्गो ति वुच्चति ।
पह्लातुं सकल्लं दुक्खं भिन्दितुं*) सकल्लं भयं
पप्पोतुममतं खेमं धम्मराजस्स सन्तिके ॥
दीघनिकायं निट्ठितं ॥ (sic)
सिद्धिरस्तु । सुभमस्तु । मह्लापञ्ञो ह्लोतु ।
मेधावी ह्लोतु ॥

Singulæ conciones a verbis एवम्मे सुतं । एकं समयं cætt. incipiunt, velut prima, cujus initium est: एवम्मे सुतं । एकं समयं भगवा अन्तरा च राजगह्लमन्तरा च नाळन्दमद्धानमग्गपटिपन्नो ह्लोति मह्लता भिक्खुसंघेन सद्धिं पञ्चमत्तेह्लि भिक्खुसंघेह्लि भिक्खुसतेह्लि सुप्पियो खो परिब्बाजको अन्त (sic) राजगह्लमन्तरा नाळन्दमद्धानमग्गपटिपन्नो ह्लोति cætt.

V.

Maȟásamaya-sutta-vaṇṇaná

(olim No. 47. collect. Rask.)

Codex folia 32 palmarum continens undevicenos digitos longa, numeris Palico-Siamensibus क-गे signata, eademque scriptura exarata. Paginæ quinas lineas habent.

Codex continet librum *Maȟásamaya-sutta-vaṇṇaná* (मह्लासमयसुत्तवण्णना) inscriptum, sive commentarium in concionem Maȟásamaya, quæ undevicesima est prioris Dígha-nikáyæ partis (cfr. No. IV.) Ita incipit: एवम्मे सुतन्ति । मह्लासमयसुत्तं । तत्थायं अनुपुब्बपदवण्णना । सक्केसुति अम्बट्ठसुत्तवत्तेन cætt.

VI.

Majjhima-nikáyo

(olim No. 3. donat. Rask.)

Codex folia 277 palmarum continens, duodetricenos digitos longa, scriptura Singhalensi exarata; paginæ denas lineas habent.

---

*) Codex: विन्दितुं quod corrigendum est.

Quum integri libri folia literis Singhalensibus ण्ृ-से signata sint, apparet eum ab initio alii ejusmodi codici, folia 230 (क-ण्ृ) continenti, annexum fuisse. Cæterum plures parvæ lacunæ in codice nostro exstant, fol. दृ v., fol. दे v., fol. न्नु v., fol. न्नो recto.

In codice inest liber *Majjhima-nikáyo* (मज्झिमनिकायो) inscriptus, quo continetur collectio concionum libro Díghanikáyæ similium, sed minoris ambitus. Liber in tres partes divisus est, quæ quinis capitibus constant; singula capita denas continent conciones, præter quartum tertiæ partis, in quo duodecim insunt.

Singulæ conciones hæ sunt: (literæ uncis inclusæ ad commentarium Papañćasúdaní (VII) spectant):

1. मूलपञ्ञासकं

c. 1. मूलपरियायवग्गो

1. मूलपरियायसुत्तं fol. णू r. l. 6. (का)
2. सब्बासवसुत्तं fol. णृ v. l. 7. (खु)
3. धम्मदयादयसुत्तं fol. णे v. l. 3. (खं)
4. भयभेरवसुत्तं fol. णो v. l. 6. (गु)
5. अनंगनसुत्तं fol. णः r. l. 3. (गः)
6. आकंखेय्यसुत्तं fol. णः v. l. 10. (घू)
7. वत्थूपमसुत्तं fol. ता r. l. 6. (घृ)
8. सल्लेखसुत्तं fol. ती r. l. 7. (घं)
9. सम्मादिट्ठिकसुत्तं fol. तृ r. l. 5. (ङो)
10. सतिपट्ठानसुत्तं fol. तॄ v. l. 7. (ङो)

I. c. 2. सीहनादवग्गो

1. चूलसीहनादसुत्तं fol. ते r. l. 1. (छि)
2. महासीहनादसुत्तं fol. तो v. l. 4. (छृ)
3. महादुक्खक्खन्धसुत्तं fol. प r. l. 4. (ज्ञा)
4. चूलदुक्खक्खन्धसुत्तं fol. पा v. l. 7. (ज्ञी)
5. अनुमानसुत्तं fol. पु v. l. 2. (ज्ञू)
6. चेतोखिलसुत्तं fol. पू v. l. 7. (ज्ञू)
7. वनपत्थसुत्तं fol. पृ v. l. 9. (ज्ञृ)
8. मधुपिण्डिकसुत्तं fol. पॄ v. l. 2. (ज्ञॄ)
9. द्वेधावितक्कसुत्तं fol. पे r. l. 1. (ज्ञॄ)
10. वितक्कसंठानसुत्तं fol. पे r. l. 3. (ज्ञे)

I. c. 3. वरवग्गो

1. ककचूपमसुत्तं fol. पो r. l. 2. (ज्ञो)
2. अलगद्दूपमसुत्तं fol. द r. l. 8. (झ)
3. वम्मीकसुत्तं fol. दा r. l. 5. (झू)
4. रथविनीतसुत्तं fol. दि v. l. 7. (झृ)
5. निवापसुत्तं fol. दू r. l. 9. (ञ)
6. अरियपरियेसनसुत्तं fol. दॄ r. l. 9. (ञा)
7. चूलहत्थिपदोपमसुत्तं fol. दे v. l. 9. (ञे)
8. महाहत्थिपदोपमसुत्तं fol. दो v. l. 3. (टि)
9. महासरोपमसुत्तं fol. दः r. l. 9. (टृ)
10. चूलसरोपमसुत्तं fol. धा r. l. 8. (टृ)

I. c. 4. महायमकवग्गो

1. चूलगोसिंगसुत्तं fol. धी r. l. 1. (टृ)
2. महागोसिंगसुत्तं fol. धू r. l. 7. (टे)
3. महागोपालिकसुत्तं fol. धृ v. l. 1. (टं)
4. चूलगोपालिकसुत्तं fol. धृ r. l. 3. (ठ)
5. चूलसच्चकसुत्तं fol. धॄ r. l. 9. (ठ)
6. महासच्चकसुत्तं fol. धो v. l. 7. (ठू)
7. चूलतण्हासंखयसुत्तं fol. धः r. l. 2. (ठॄ)
8. महातण्हासंखयसुत्तं fol. नि v. l. 7. (ठे)
9. महाअस्सपुरसुत्तं fol. नु r. l. 7. ठो
10. चूलअस्सपुरसुत्तं fol. नृ r. l. 10. (उ)

I. c. 5. चूलयमकवग्गो

1. सालेय्यसुत्तं fol. नृ v. l. 8. (उा)
2. वेरञ्जकसुत्तं fol. नॄ r. l. 7. (उी)
3. महावेदल्लसुत्तं fol. ने r. l. 1. (उी)
4. चूलवेदल्लसुत्तं fol. नो v. l. 1. (उॄ)
5. चूलधम्मसमादानसुत्तं fol. नौ v. l. 2. (उः)
6. महाधम्मसमादानसुत्तं fol. नः r. l. 4. (ढ)
7. वीमंससुत्तं fol. नः v. l. 9. (ढा)
8. कोसम्बियसुत्तं fol. पा r. l. 4. (ढु)
9. ब्रह्मनिमन्तणिसुत्तं fol. पि v. l. 2. (ढॄ)
10. मारतज्जनियसुत्तं fol. पु r. l. 5. (ढो)

II. मज्झिमपञ्ञासकं

II. c. 1. गहपतिवग्गो

1. कन्दरकसुत्तन्तं fol. पृ v. l. 5. (ण)
2. अट्ठनगरिकसुत्तन्तं fol. पृ v. l. 5. (णि)
3. सेखसुत्तन्तं fol. पॄ r. l. 2. (णी)
4. पोतलिसुत्तं (sic) fol. पे r. l. 5. (णॄ)
5. जीवकसुत्तन्तं fol. पै v. l. 10. (णे)
6. उपालिवादसुत्तन्तं fol. पः v. l. 8. (णो)
7. कुक्कुरवतिकसुत्तन्तं fol. फा r. l. 4. (तॄ)
8. अभयराजकुमारसुत्तन्तं fol. फि r. l. 5. (तॄ)
9. बहुवेदनीयसुत्तन्तं fol. फी v. l. 6. (ति)
10. अपण्णकसुत्तन्तं fol. फृ v. l. 3. (ति)

II. c. 2. भिक्खुवग्गो

1. अम्बट्ठिकट्ठिकराहुलोवादसुत्तन्तं f. फु v. l. 3. (तो)
2. महाराहुलोवादसुत्तन्तं fol. फृ r. l. 7. (तं)
3. चूलमालूकओवादसुत्तन्तं f. फे v. l. 7. (था)
4. महामालूकसुत्तन्तं fol. फो r. l. 2. (थि)
5. भद्दालिसुत्तं (sic) fol. फं r. l. 7. (थी)
6. लटुकोपामसुत्तन्तं fol. ब r. l. 9. (थृ)
7. मातुयसुत्तन्तं fol. बा v. l. 5. (थू)
8. सालकपातसुत्तन्तं fol. बी r. l. 7. (थृ)
9. गुलिस्सातिसुत्तन्तं fol. बु r. l. 5. (थे)
10. किटगिरिसुत्तन्तं fol. बृ r. l. 7. (थे)

II. c. 3. परिब्बाजकवग्गो

1. तेविज्जवच्छगोत्तसुत्तन्तं f. बृ v. l. 7. (थी)
2. अग्गिवच्छगोत्तसुत्तन्तं fol. बू r. l. 3. (थो)
3. चुविमहालीयवच्छगोत्तसुत्तं (sic) f. बृ v. l. 9. (थो)
4. दीघनखसुत्तन्तं fol. बे v. l. 7. (थं)
5. मागन्दियसुत्तं (sic) fol. बौ r. l. 10. (द)
6. सन्दकसुत्तन्तं fol. भ v. l. 5. (दि)
7. महासकुलदायिसुत्तन्तं fol. भू r. l. 9. (दु)
8. समणमण्डिकसुत्तन्तं fol. भृ r. l. 1. (दे)
9. चूलसकुलदायिसुत्तन्तं fol. भृ r. l. 7. (दो)
10. वेखानससुत्तन्तं fol. भे r. l. 6. (दौ)

II. c. 4. राजवग्गो

1. घटीकारसुत्तन्तं fol. भो r. l. 7. (दौ)
2. रट्ठपालसुत्तन्तं fol. म r. l. 5. (ध)
3. मखादेवसुत्तन्तं fol. मि r. l. 4. (धी)
4. मधुरियसुत्तन्तं fol. मो v. l. 4. (धु)
5. बोधिराजकुमारसुत्तन्तं fol. मु r. l. 1. (धृ)
6. अंगुलिमालसुत्तन्तं fol. मे v. l. 6. (धू)
7. पियजातिकसुत्तन्तं fol. मो r. l. 7. (धे)
8. बाहितिकसुत्तन्तं fol. मौ r. l. 3. (धे)
9. धम्मचेतियसुत्तन्तं fol. मं v. l. 5. (धै)
10. कण्णकत्थलसुत्तन्तं fol. य r. l. 7. (धो)

II. c. 5. ब्राह्मणवग्गो

1. ब्रह्मायुसुत्तन्तं fol. यी r. l. 4. (धौ)
2. सेलसुत्तं (sic) fol. यु v. l. 2. (नु)
3. अस्सलायनसुत्तन्तं fol. यृ v. l. 7. (नृ)
4. घोतमुखसुत्तन्तं fol. यू r. l. 4. (नृ)
5. चंकीसुत्तन्तं fol. यौ r. l. 9. (नृ)
6. फसुकारिसुत्तन्तं fol. यं r. l. 7. (ने)
7. धनञ्जानिसुत्तन्तं fol. र v. l. 7. (ने)
8. वासेट्ठसुत्तन्तं fol. रा v. l. 9. (नै)
9. सुभगसुत्तन्तं fol. रु r. l. 9. (नौ)
10. संगरवसुत्तन्तं fol. रू v. l. 6. (नं)

III. उपरिपण्णासकं

III. c. 1. देवदहनवग्गो

1. देवदहननामसुत्तन्तं fol. रे v. l. 4. (नः)
2. पञ्चतनयसुत्तन्तं fol. रो v. l. 5. (पि)
3. कित्तिसुत्तन्तो (sic) fol. रं v. l. 8. (पु)
4. सामगामसुत्तन्तो fol. ल v. l. 2. (पू)
5. सुनक्खत्तसुत्तन्तो fol. लि v. l. 2. (पू)
6. अञ्जसप्पायसुत्तन्तो fol. ली r. l. 10. (पू)
7. गणकमोग्गलानसुत्तन्तो f. लु v. l. 6. (पो)
8. गोपकमोग्गलानसुत्तन्तो f. लृ v. l. 1. (पो)
9. महापुण्णमायसुत्तन्तो fol. लृ v. l. 3. (पौ)
10. चूलपुण्णमायसुत्तन्तो fol. लू r. l. 9. (पं)

III. c. 2. अनुपदवग्गो

1. अनुपदसुत्तन्तो fol. लृ r. l. 6. (पं)
2. छब्बिधो धनसुत्तन्तो fol. ले r. l. 3. (फ)
3. सप्पुरिसतमसुत्त (secundum commentarium (फि), deest titulus in codice nostro propter lacunam folii लो r.).
4. सेवितब्बसुत्तन्तं fol. वा v. l. 2. (फि)
5. बहुधातुकसुत्तन्तो fol. वी r. l. 1. (फी)
6. इसिगिलिसुत्तन्तो fol. वी v, l. 2. (फु)
7. महाचत्तारिकसुत्तन्तो fol. वू r. l. 3. (फू)
8. आनापनसतिसुत्तं (sic) fol. वृ r. l. 6. (फृ)
9. कायगतसतिसुत्तन्तो fol. वू v. l. 4. (फे)
10. संखारूपपत्तिसुत्तन्तं fol. वे v. l. 9. (फो)

III. c. 3. सुञ्ञतवग्गो

1. चूलसुञ्ञतसुत्तं fol. वो r. l. 2. (फो)
2. महासुञ्ञतसुत्तं fol. वौ v. l. 7. (फौ)
3. अच्छरियबहुनसुत्तं fol. वः r. l. 4. (ब)
4. बक्कुलत्थेरस्स अच्छरियबहुनसुत्तं f. श r. l. 5. (बू)
5. दन्तभूमिसुत्तन्तं fol. शि r. l. 4. (बृ)
6. भूमिजसुत्तन्तं fol. शु r. l. 1. (बृ)
7. अनुरुद्धसुत्तन्तं fol. शू v. l. 2. (बृ)
8. उपकिलेसियसुत्तन्तं fol. शृ v. l. 7. (बृ)
9. बालपण्डितसुत्तन्तं fol. शे r. l. 9. (बू)
10. देवदूतसुत्तन्तं fol. शो r. l. 7. (बो)

III. c. 4. विभंगवग्गो

1. भद्देकरत्तियसुत्तन्तो fol. शौ v. l. 8. (बं)
2. आनन्दत्थेरस्स भद्देकरत्तियसुत्तन्तो fol. शं v. l. 2. (बं)

3. मह्राकच्चायनत्थेरस्स भद्देकरत्तियसुत्तन्तो fol. ष r. l. 9. (बं)
4. लोमसकङ्गीयथेरस्स भद्देकरत्तियसुत्तन्तो fol. षा r. l. 7. (बः)
5. चूलकम्मविभंगसुत्तन्तो fol. षि r. l. 3. (बः)
6. मह्राकम्मविभंगसुतन्तो fol. षू r. l. 4. (भा)
7. सलायतनविभंगसुतन्तो f. षृ v. l. 9. (भि)
8. उद्देसविभंगसुत्तन्तो fol. षॢ v. l. 8. (भी)
9. अरणविभंगसुत्तन्तो fol. षे v. l. 2. (भो)
10. धातुविभंगसुत्तन्तो fol. षो v. l. 7. (भु)
11. सच्चविभंगसुत्तन्तो fol. षौ v. l. 9. (भे)
12. दक्खिणविभंगसुत्तन्तो fol. षः r. l. 1. (भे)

III. c. 5. ओवादवग्गो

1. अनाथपिण्डिकोवादसुत्तन्तो f. स v. l. 2. (भं)
2. छन्नोवादसुत्तन्तो fol. सा r. l. 9. (भः)
3. पुण्णोवादसुत्तन्तो fol. सि r. l. 3. (भः)
4. नन्दोवादसुत्तन्तो fol. सु v. l. 3. (मा)
5. चूलराह्रुलोवादसुत्तन्तो fol. सू r. l. 6. (मि)
6. छळवकुनामो सुत्तन्तो fol. सृ v. l. 10. (मि)
7. मह्रासाळयन्तिकसुन्तन्तो fol. सृ v. l. 3. (मी)
8. नंगरविन्देय्यसुत्तन्तो fol. सॢ v. l. 3. (मी)
9. पिण्डपातपरिसुद्धिसुत्तं fol. सॄ v. l. 2. (मो)
10. इन्द्रियभवनासुत्तं fol. से v. l. 10. (मु)

Post titulum उपरिपण्णासकं समत्तं subscriptum, exstant hæcce:

पटिसन्धिमानुसीह्रो गावासना (sic) पिटकत्तये
दानसीलमया पञ्ञा मम होतु भवे भवे ।
सिद्धिरस्तु । सुभमस्तु । आरोग्यमस्तु ॥.

Ad calcem codicis quatuor inveniuntur folia aliena, quorum priora tria fragmentum commentarii Singhalensis continent Palici cujusdam libri, quartum vero preces sollennes Palicas et Singhalenses.

VII.

Papañćasúdani
(olim No. 7. donat. Rask.)

Codex folia 389 palmarum habens, vicenos quinos digitos longa, literis Singhalensibus क-मु signata, eademque scriptura exarata; paginæ novenas lineas habent. Hisce foliis præponuntur quatuor alia, non signata, quæ indicem omnium concionum continent.

In codice inest liber *Papañćasúdani* (पपञ्चसूदनी) inscriptus, sive commentarius in Majjhima-nikáyam. Celebratio trinitatis Buddhicæ, in ejusmodi libris solita, ita incipit:

नमो तस्स cætt.

करुणासीतलहृदयं पञ्ञापज्जोतविहतमोहतमं
सतरामरलोकगुरुं वन्दे सुगतं गतिविमुत्तं cætt.

Qua celebratione absoluta auctor pergit hisce versibus partim male factis, partim corruptis a scribis:

इति मे पसन्नमतिनो रतनत्तयवन्दनामयं पुञ्ञं
यं सुविहतन्तरायो हुत्वा तस्सानुभावेन ।
मज्झिमप्पमाणसुत्तंकितस्स इध मज्झिमागमवरस्स
बुद्धानुबुद्धसंवण्णितस्स परिवादमथनस्स ।
अत्थप्पकासनत्थं अत्थकथा आदितो वसिसतेहि
पञ्चहि संगीता अनुसंनीता व पच्छापि ।
सीहलदीपं पन आभताथ वसिना मह्रामहिन्देन
ठपिता सीहलभासाय दीपवासीनमत्थाय ।
अपनेत्वान तत्थाहं सीहलभासं मनोरमं भासं
तन्तिनयानुच्छाविकमारोपेन्तो विगतदोसं ।
समयं अविलोमेन्तो थेरानं थेरवंसप्पदीपानं
सुनिपुणविनिच्छयानं मह्राविहाराधिवासीनं ।
हित्वा पुनपुनागतमतं अत्थं पकासयिस्सामि
सुजनस्स च तुट्ठत्थं चिरट्ठितत्थ च धम्मस्स ।

Qui versus dicunt, commentarium Majjhima-nikáyæ a quingentis viris religiosis compositum et retractatum, deinde a Mahinda in insulam Taprobanen allatum et incolarum gratia in linguam Singhalensem versum, tandem eorum causa, qui sectam Mahávihárae*) profiteantur, Palica lingua expositum esse. Cæterum Buddhaghosam**) rogatum a viro venerabili Buddhamitta, sodali olim in urbe Mayúra-rúpa-paṭṭana, commentarium conscripsisse, ex ambagibus verbosis ad calcem libri (fol. मु v.) adscriptis apparet, e quibus hæc apponimus:

*) cfr. Mahávanso. ed. Turnour. p. 234.

**) cfr. Mahávanso. p. 251.

.... धम्ममूलपरियायं वो भिक्खवे देसिस्सामीति आरद्धत्ता आदी कल्याणो मज्झे सुत्तं गेय्यं वेय्याकरणं गाथा उदानमितिउत्तकं जातकमब्भुतधम्मं वेदल्लन्ति वचनतो मज्झे कल्याणो सनिदानं अरियो जितेन्द्रियो ति वचनतो परियोसनकल्याणो ति तिविधकल्याणो मज्झिमनिकायो महाविपस्सनायन्ति वुत्तो सो वण्णनावसेन समत्तो होति। एत्तावता च आयाचितो सुमतिना थेरेन भद्दन्तबुद्धमित्तेन पुब्बे मयूररूपपट्टनम्हि सद्धिंवसन्तेन । परवादवादिविधंसनस्स मज्झिमनिकायसेट्ठस्स मय्ह पपञ्चसूदनिमत्थकथं कातुमारद्धो .... परमविसुद्धबुद्धिवीरियपतिमण्डितेन सीलाचारवज्जमद्दवादिगुणसमुदयसमुदितेन समयसमयन्तरगहनज्झोगहनसमत्थेन पञ्ञावेय्यत्तिसमन्तगतेन तिपिटकपरियत्तिप्पभेदे सा अत्थकथे (sic) सत्थुसासने अप्पतिहतञ्ञानप्पभावेन महावेय्याकरणेन संपत्तिजनितसुखविनिग्गममधुरोदारवचनलवण्णयुत्तेन युत्तमुत्तवादिवरेण महाकविना भिन्नपटिसंटितापरिवारछलभिञ्ञादिप्पभेदगुणपतिमण्डये उत्तरिधम्मेसु सुपतिट्ठितबुद्धीनं थेरवंसप्पदीपानं थेरानं महाविहारवासीनं वंसालंकारभूतेन विसुद्धबुद्धिना बुद्धघोसो ति गरूभि गहीतनामधेय्येन पन थेरेन कतायं पपञ्चसूदनो नाम मज्झिमनिकायत्थकथा ॥

Finem totius codicis faciunt hæc verba literis Barmanicis scripta: कप्पायग्गिमधम्मक्खन्धस्स संटतं; vidit fortasse regionem Barmanicam, antequam a Raskio in insula Taprobane emptus est.

VIII. IX. X.

Linattha-ppakásaná

(olim No. 6. donat. Rask.)

Tres codices continent unum librum, *Linattha-ppakásaná* (लीनत्थप्पकासना *) inscriptum, sive commentarium, quem *Sáriputta-thera* conscripsit in Papañćasúdanim (No. VII.). Omnibus communis est scriptura Barmanica.

Codex No. VIII. folia 366 palmarum habet, vicenos digitos longa, literis Barmanicis क-हे signata, caret autem folio झी; paginæ novenas lineas habent. Illustrat partem Papañćasúdanis, quæ primam Majjhimanikáyæ partem (मूलपण्णासकं) enarrat. Solita celebratione absoluta, liber noster fol. का v. l. 2. ad verba करुणासीतलहदयं cætt., quæ supra exhibita sunt (cfr. No. VII.), explicanda pergit. Finitur fol. हे r. l. 3. ita: मारवज्जनियसुत्तवण्णनाय (sic *) लीनत्थप्पकासना दिट्ठिता (sic) पपञ्चसूदनिया आदिकताय मूलपण्णासलीनत्थप्पकासना. Sequuntur preces et subscriptiones, quum Palicæ tum Barmanicæ.

Codex No. IX. folia 112 palmarum continet, digitos undevicenos et dimidium longa, literis Barmanicis क-आ signata, quum bis extent सु et सू; paginæ novenas lineas habent. Illustrat mediam partem Papañćasúdanis, quæ alteram Majjhimanikáyæ partem (मज्झिमपण्णासकं) enarrat, et finitur (fol. आ v. l. 3.) in verbis: अकायवसुत्त (sic) पञ्चमो वग्गो ति निट्ठितो च । पपञ्चसूदनिया मज्झिमत्थकथाय मज्झिममूलपण्णासकवैनायं (sic) लीनत्थप्पकासना निट्ठिता ॥ चिरं तिट्ठतु सद्धम्मो ॥

Codex No. X. folia 165 palmarum continet, undevicenos digitos longa, et literis Barmanicis क-ठो signata; paginæ septenas lineas habent. Illustrat ultimam partem Papañćasúdanis, quæ tertiam Majjhimanikáyæ partem (उपरिपण्णासकं) enarrat, et finitur fol. ठो r. l. 3. in verbis इन्द्रियभवनासुत्त ॥ सठायतनवग्गो निट्ठितो, cum titulo Barmanico subscripto.

XI.

Satipaṭṭhána-sutta

(olim No. 41. donat. Rask.)

Codex folia 102 palmarum continens, octonos denos digitos longa et literis Singhalensibus क-श्रू signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

Quadraginta priora folia (क-गृ) continent concionem *Satipaṭṭhána-sutta* (सतिपट्ठानसुत्त)

---

*) Sine dubio idem liber est, qui apud Upham (Sacred and historical books. vol. III. p. 185) Satahamahasangiyehi-linarta-vannaná vocatur.

*) Majjhimanikáyo et Papanćasúdani तज्जनिय pro वज्जनिय exhibent.

inscriptam, quæ decima est primi capitis primæ partis Majjhimanikáyæ, una cum analysi verborum hunc in modum:

एवम्मे सुतं एकं समयं भगवा कुरूसु विहरति कम्मास्स (sic) धम्मं नाम कुरूणं निगमो (sic) तत्र खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि भिक्खवो ति भदन्ते ति ते भिक्खू भगवतो पच्चस्सोसुं भगवा एतदवोच ॥

एवं मे सुतं । मे एवं सुतं । मे सुतं एवं । एकं समयं । भगवा कुरूसु । कम्मास्स धम्मं नाम । निगमो । विहरति । तत्र खो । भगवा । भिक्खवो ति । भिक्खू । आमन्तेसि । ते भिक्खू । भदन्ते ति । भगवतो । पच्चस्सोसुं । भगवा । एतदवोच ॥

Cætera folia (गृ-ङू) continent commentarium Singhalensem ejusdem concionis.

XII.

Vammíka-sutta
(olim No. 44. donat. Rask.)

Codex folia 17 palmarum continens, quinos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-ख signata, eademque scriptura exarata; paginæ denas aut undenas lineas habent.

Codex continet concionem *Vammíka-sutta* (वम्मीकसुत्त) dictam, quæ est tertia tertii capitis primæ partis Majjhimanikáyæ, una cum commentario Singhalensi.

Ad calcem inveniuntur aliena octo folia literis Singhalensibus क-कृ signata, eademque scriptura rudi exarata, quæ continent fragmentum Singhalensis alicujus libri.

XIII.

Samyutta-nikáyo
(olim. No. 4. donat. Rask.)

Codex folia 346 palmarum continens, vicenos septenos digitos longa et literis Singhalensibus कि-फू signata, prima vero tria numeris carent. Scriptura Singhalensi exaratus. Paginæ plerumque denas lineas habent.

In codice inest collectio concionum Buddhæ, quæ *samyutta* et *saññatta* (संयुत्त et संञत्त) vocantur, unde liber titulum S*amyutta-nikáyo* (संयुत्तनिकायो) habet. Liber in quinque partes (वग्ग) divisus est; concionum vero, quæ his continentur, aliæ unius, aliæ plurium capitum sunt, quæ item *vagga* (वग्ग) nominantur, et plerumque numero, rarius titulo signantur. Singulæ partes et conciones sunt:

I. Pars, सगाथवग्गो; hic enim, quamquam serius (fol. गः v. lin. ult.) adscriptus, videtur esse titulus primæ partis, quæ continet undecim conciones:

1. देवतासंयुत्तं octo capitum: I. fol. 2. r. l. ult. — 2. नन्दवग्गो fol. कि r. l. ult. — 3. सत्तिवग्गो fol. की r. l. 2. — 4. सतुउपकायिकवग्गो fol. कु r. l. 10. — 5. आदित्तवग्गो fol. कृ r. l. 4. — 6. जरावग्गो fol. कृ v. l. 1. — 7. अद्धवग्गो fol. कृ v. l. 7. — 8. छेत्वावग्गो fol. कॄ r. l. 8.
2. देवपुत्तसंयुत्तं trium capitum: 1. fol. कॄ v. l. 2. — 2. fol. कॄ r. l. 10. — 3. fol. कै v. l. 7.
3. कोसलसंयुत्तं trium capitum: 1. fol. को v. l. 8. — 2. fol. खा r. l. 8. — 3. fol. खी v. l. 1.
4. मारसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. खु v. l. 4. — 2. fol. खृ v. l. 5.
5. भिक्खुणीसंयुत्तं fol. खे r. l. 1.
6. ब्रह्मसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. खो v. l. 4. — 2. fol. खः r. l. 1.
7. ब्राह्मणसंयुत्तं duorum capitum: 1. अरहन्तवग्गो fol. गा v. l. 1. — 2. उपासकवग्गो fol. गु r. l. 10.
8. वंगीससंयुत्तं fol. गृ v. l. ult.
9. वनसंयुत्तं fol. गॄ v. l. 4.
10. यक्खसंयुत्तं fol. गे v. l. 1.
11. सक्कसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. गो r. l. 3. — 2. fol. गः r. l. 2.

II. pars, quæ निदानवग्गो inscribi videtur, incipit a verbis नमो तस्स भगवतो cætt., et novem continet conciones, quæ omnes præter octavam संञत्त vocantur:

1. अभिसमयसंञत्तं novem capitum: 1. बुद्धवग्गो fol. घि v. l. 2. — 2. आहारवग्गो fol. घृ r. l. 6.

— 3. दसबलवग्गो fol. घे v. l. 6. — 4. कल्लारक्खत्तियवग्गो fol. घः r. l. 2. — 5. गहपतिवग्गो fol. ङा v. l. 4. — 6. रुक्खवग्गो fol. ङु v. l. 1. — 7. महावग्गो fol. ङो r. l. ult. — 8. समणब्राह्मणवग्गो fol. ङो v. l. 4. — 9. fol. ङं r. l. 5

2. धातुसंयुत्तं quatuor capitum: 1. नानत्तवग्गो fol. च r. l. 10. — 2. fol. चो v. l. 10. — 3. कम्मपथवग्गो fol. चु v. l. 6. — 4. चतुधातुवग्गो fol. चृ r. l. 7.

3. अनमतग्गसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. चृ v. l. 8. — 2. fol. चॄ r. l. 3.

4. कस्सपसंयुत्तं fol. चः v. l. 3.

5. लाभसक्कारसंयुत्तं quatuor capitum: 1. fol. छ v. l. 10. — 2. fol. छा r. l. 4. — 3. fol. छि r. l. 1. — 4. fol. छि v. l. 6.

6. राहुलसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. छी v. l. 3. — 2. fol. छु r. l. 7.

7. लक्खणसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. छू r. l. 1. — 2. fol. छू v. l. 1.

8. ओपम्मसंयुत्तं fol. छृ r. l. 3.

9. भिक्खुसंयुत्तं fol. छॄ r. l. 10.

III. pars खन्धवग्गो, quæ, ut priores, incipit et undecim continet conciones, quæ sunt:

1. निपातं केल्लतीनिपण्णासकं, ut videtur inscripta et in tres particulas quinorum capitum divisa: A. मूलपण्णासकं — 1. नकुलपितुवग्गो fol. छं r. l. 2. — 2. अनिच्चवग्गो fol. छः r. l. 1. — 3. भारवग्गो fol. ज v. l. 5. — 4. नतुम्हाकवग्गो fol. जि v. l. 3. — 5. अत्तदीपवग्गो fol. जृ r. l. 3. = B. मज्झिमपण्णासकं — 1. उपासकवग्गो fol. जॄ v. l. 7. — 2. अरहत्तवग्गो fol. जे v. l. 1. — 3. खज्जनियवग्गो fol. झा r. l. 5. — 4. थेरवग्गो fol. झु v. l. 2. — 5. पुप्फवग्गो fol. झो v. l. 7. = C. चूलपण्णासको — 1. अन्तवग्गो fol. झौ v. l. 8. — 2. धम्मकथिकवग्गो fol. झः v. l. 6. — 3. अविज्जावग्गो fol. ञा r. l. 2. — 4. कुक्कुटवग्गो fol. ञा v. l. 7. — 5. दिट्ठिवग्गो fol. ञी r. l. 8.

2. राधसंयुत्तं trium capitum: 1. fol. ञु v. l. 1. — 2. fol. ञू r. l. 2. — 3. आयामनवग्गो fol. ञृ r. l. 4.

3. दिट्ठिसंयुत्तं fol. ञो r. l. 6.

4. ओक्कन्तसंयुत्तं fol. ञो v. l. ult.

5. किलेससंयुत्तं fol. ञं r. l. 4.

6. सारिपुत्तसंयुत्तं fol. ञः r. l. 3.

7. उप्पादसंयुत्तं fol. ञः r. l. 8.

8. सुपण्णसंयुत्तं fol. ट v. l. 5.

9. गन्धब्बकायसंयुत्तं fol. टा v. l. 1.

10. वलाहकसंयुत्तं fol. टि r. l. 5.

11. वच्छगोत्तसंयुत्तं fol. टी r. l. 4.

IV. pars सळायतनवग्गो inscribitur; incipit ut cæteræ, et has octo conciones continet:

1. Sine titulo subscripto; quatuor particulis, पण्णासक dictis, constat, quarum priores tres quina, ultima vero quatuor tantum capita continet, quæ sunt. A. पठमो पण्णासको — 1. अनिच्चवग्गो fol. टृ v. l. ult. — 2. यमकवग्गो fol. टॄ v. l. 1. — 3. सब्बवग्गो fol. टे v. l. ult. — 4. जातिधम्मवग्गो fol. टै r. l. 5. — 5. अनिच्चवग्गो fol. टै v. l. 1. = B. — 1. (6) अविज्जावग्गो fol. टो v. l. 3. — 2. (7) मिगजालवग्गो fol. टं v. l. 5. — 3. (8) गिलानवग्गो fol. ठ v. l. 5. — 4. छन्नवग्गो fol. ठी v. l. ult. — 5. (10) सळवग्गो fol. ठृ v. l. 4. = C. — 1. योगक्खेमवग्गो fol. ठॄ v. l. 4. — 2. लोककामगुणवग्गो f. ठे v. l. 8. — 3. गहपतिवग्गो f. ठः r. l. 6. — 4. देवदहवग्गो fol. ड v. l. 3. — 5. नवपुराणवग्गो fol. डि r. l. 10. = D. चतुत्थपण्णासकं — 1. नन्दिक्खयवग्गो fol. डी v. l. 6. — 2. सट्ठिपेय्यालो fol. डृ r. l. 4. — 3. समुद्दवग्गो fol. डृ r. l. 3. — 4. आसीविसवग्गो fol. डं r. l. 2.

2. वेदनासंयुत्तं trium capitum: 1. सगाथवग्गो fol. ढ v. l. 2. — 2. रहोगतवग्गो fol. ढी v. l. 2. — अट्ठसतपरियायवग्गो fol. ढृ r. l. 2.

3. मातुगामसंयुत्तं fol. ढृ v. l. 3.

4. जम्बुखादकसंयुत्तं fol. ढॄ r. l. 6.

5. चित्तसंयुत्तं fol. णि r. l. 2.

6. गामणीसंयुत्तं fol. णी v. l. 8.

7. असंखतसंयुत्तं duorum capitum: 1. fol. णं r. l. 6. — 2. fol. त r. l. 5.

8. अब्याकतसंयुत्तं fol. तृ r. l. 8.

V. pars titulo caret, sed ut cæteræ quatuor partes, incipit et duodecim conciones continet:

1. मग्गसंयुत्तं tredecim capitum: 1. fol. तृ r. l. 10. — 2. fol. ते v. l. 1. — 3. fol. तैं r. l. 10. — 4. fol. तो r. l. 2. — 5. अज्झत्तिप्येपेय्यालि fol. तो v. l. 10. — 6. सुरियं पेय्यालि fol. तौ v. l. 6. — 7. 8. 9. deesse videntur; index concionis hæc habet: छट्ठो (sic) सुरियेन च। बहुकते सत्तमो वग्गो उप्पादो अट्ठमेन च। नदीसवग्गो नवमो दसमो अप्पमादेन; in hisce vero foliis (तौ-तः) solus titulus invenitur bis एकधम्मपेय्यालि fol. तं r. l. 10. et fol. तः r. l. 6. — 10. अप्पमादवग्गो fol. प r. l. 5. — 11. बलकरणीयवग्गो fol. पि r. l. 5. — 12. फस्सनवग्गो fol. पी r. l. 5. — 13. ओघवग्गो fol. पी v. l. ult.
2. बोज्झंगसंयुत्तं quatuordecim capitum: 1. fol. पृ r. l. 10. — 2. fol. पू v. l. 3. — 3. उदायिवग्गो fol. पे r. l. 3. — 4. निवरणवग्गो fol. पै v. l. 7. — 5. चक्कवत्तिवग्गो fol. पो v. l. 4. — 6. बोज्झंगछट्ठकं fol. दि r. l. ult. — 7. अनापातवग्गो fol. दी r. l. 4. — 8. निरोधवग्गो fol. दी r. l. 5. — 9. deest. — 10. अप्पमादवग्गो fol. दी r. l. 6. — 11. बलकरणीयवग्गो fol. दी r. l. 7. — 12. निरोधवग्गो fol. दी r. l. 8. — 13. ओघवग्गो fol. दी r. l. 8. — 14. fol. दी r. l. 9.
3. सतिपट्ठानसंयुत्तं quinque capitum: 1. अम्बपालिवग्गो fol. दृ r. l. 1. — 2. नाळन्दवग्गो fol. दॄ v. l. 2. — 3. सीलट्ठितिवग्गो fol. दे r. l. 3. — 4. अनुस्सतिवग्गो fol. दो r. l. 2. — 5. अमतवग्गो fol. दौ r. l. 6.
4. इन्द्रियसंयुत्तो septem capitum: 1. सुद्धकवग्गो fol. दं v. l. 5. — 2. मुदुतरवग्गो fol. दः v. l. 4. — 3. छळिन्द्रियवग्गो fol. ध r. l. 7. — 4. उप्पटिवग्गो fol. धा v. l. 4. — 5. जरावग्गो fol. धु r. l. 1. — 6. fol. धू v. l. 4. — 7. सबोधिवग्गो fol. धृ r. l. 6.
5. सम्मप्पदानसंयुत्तं fol. धृ r. l. 8.
6. इद्धिपादसंयुत्तं sex capitum: 1. चापालवग्गो fol. धॄ v. l. 4. — 2. पासादम्पनवग्गो fol. धौ v. l. 4. — 3. अयोगुणवग्गो fol. धः r. l. 8. — 4. fol. धः r. l. 10. — 5. fol. धः r. l. ult. — 6. fol. धः v. l. 1.
7. अनुरुद्धसंयुत्तं fol. नि r. l. 7.
8. झानसंयुत्तं fol. नि v. l. 5.
9. अनापातसंयुत्तं duorum capitum: 1. एकधम्मवग्गो fol. नू v. l. 10. — 2. fol. नृ r. l. 6.
10. सोतापत्तिसंयुत्तं quinque capitum: 1. fol. नौ v. l. 10. (medio caret, lacuna enim fol. नै v. l. 7. incipiens, usque ad fol. नौ v. progreditur) —2. सहस्सकारवग्गो f. प r. l. 2. — 3. सरकानिवग्गो fol. पू v. l. 7. — 4. पुञ्ञाभिसन्दवग्गो fol. पृ v. l. 5. — 5. सगाथाभिसन्दवग्गो fol. पॄ r. l. 1.
11. Sine titulo; sex capitum: 1. fol. पो v. l. 3. — 2. पवत्तनवग्गो fol. पः r. l. 6. — 3. कोटिगामवग्गो fol. फ v. l. 2. — 4. सोसपापणवग्गो fol. फि v. l. 3. — 5. पपातवग्गो fol. फू r. l. 6. — 6. अभिसमयवग्गो f. फृ v. l. 2.
12. सच्चसंयुत्तं quatuor capitum: 1. चक्कपेय्यालपठमवग्गो fol. फृ r. l. 2. — 2. fol. फृ r. l. 8. — — 3. fol. फॄ v. l. 3. — 4. fol. फॄ v. l. 4.

Libro præponitur folium alienum Palicum, quod ad librum aliquem Buddhicum pertinet; exstat lin. 3. titulus मुसवादवग्गो निट्ठितो ॥.

XIV.

Anguttara-nikáyo
(olim No. 5. donat. Rask.)

Codex folia 502 palmarum continens, vicenos quaternos digitos longa, literis Singhalensibus क-मू signata, eademque scriptura exarata; paginæ novenas aut denas lineas habent.

In codice inest collectio concionum, cæteris similium, quæ *Anguttara-nikáyo* (अंगुत्तर निकायो) inscribitur. Liber constat undecim sectionibus, quæ Nipátæ (निपात) vocantur et aliæ alium capitum (वग्ग) numerum continent. E versu ad calcem codicis adscripto patet, librum 9557 *sutta* continere:

नवसुत्तसहस्सानि भिय्यो पञ्चसतानि च
सत्तपञ्ञाससुत्तन्ता अंगुत्तरसमायुता ति ॥

Liber, ut cæteræ concionum collectiones, incipit a verbis: एवम्मे सुतं । एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने. अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तत्र खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि भिक्खवो ति cætt. Singulæ sectiones et capita sunt:

I. sectio (एकनिपातस्स सुत्तसहस्सं) quindecim capitum: 1. fol. का r. l. 4. — 2. fol. का v. l. 6. — 3. fol. कि r. l. 2. — 4. fol. कि r. l. 9. — 5. fol. कि v. l. 10. — 6. fol. की r. l. 7. — 7. fol. की v. l. 7. — 8. fol. कु r. l. 7. — 9. fol. कु v. l. 9. — 10. fol. कू v. l. 3. = 1. fol. कू v. l. 7. — 2. fol. कू v. l. 10. — 3. fol. कृ r. l. 3. — 4. fol. कॄ r. l. 2. — 5. fol. के v. l. 2.

II. sectio (दुकनिपात) septendecim capitum: 1. fol. कौ v. l. 9. — 2. fol. ख r. l. 4. — 3. fol. ख v. l. 3. — 4. fol. खी r. l. 3. — 5. fol. खु v. l. 9. (पठमपण्णासको) — 6. fol. खू v. l. 9. — 7. fol. खृ r. l. 7. — 8. fol. खृ v. l. 3. — 9. fol. खृ v. l. 7. — 10. बल्लवग्गो fol. खृ r. l. 9. (दुतियपण्णासको) — 11. आसावग्गो fol. खृ v. l. 5. — 12. आसावनवग्गो fol. खॢ v. l. 3. — 13. दानवग्गो fol. खॄ r. l. 1. — 14. सत्थारवग्गो fol. खॄ r. l. 9. — 15. समापत्तिवग्गो fol. खॄ v. l. 5. (ततियो पण्णासको) — 16. कोधवग्गो fol. खे v. l. 1. — 17. fol. खे r. l. 1.

III. sectio (तिकनिपातको) quindecim capitum: A. पठमो पण्णासको — 1. बाल्लवग्गो fol. खो r. l. 7. — 2. रथकारवग्गो fol. ग r. l. 2. — 3. पुग्गलवग्गो fol. ग v. l. 2. — 4. देवदूतवग्गो fol. गॄ v. l. 7. — 5. चूलवग्गो fol. गे r. l. 3. — B. — 1. ब्राह्मणवग्गो fol. घा v. l. 7. 2. महावग्गो fol घः r. l. 2. — 3. आनन्दवग्गो fol. ङी r. l. 3. — 4. समणवग्गो fol. ङृ v. l. 2. — 5 लोणफलवग्गो fol. ङो v. l. 7. — C. खुद्दपण्णासको ततियो — 1. सबोधिवग्गो fol. ङः r. l. 10. — 2. आपायिकवग्गो fol. चि r. l. 5. — 3. fol. चू r. l. 9. — 4. fol. चृ v. l. 5. — 5. मंगल्लवग्गो fol. चॄ r. l. 10.

IV. sectio (चतुक्कं) viginti septem capitum: A. पठमो पण्णासको — 1. fol. छं r. l. 4. — 2. चरवग्गो fol. छं v. l. ult. — 3. उरुवेल्लवग्गो fol. छु v. l. 5. — 4. चक्कवग्गो fol. छृ r. l. ult. — 5. रोहितस्सवग्गो fol. छे v l. 2. B. दुतियो पण्णासको — 6. पुञ्ञाभिसन्दनवग्गो fol. छः r. l. 4. — 7. पत्तकम्मवग्गो fol. जि v. l. 7. — 8. अपण्णकवग्गो fol. जु v. l. 9. — 9. मचल्लवग्गो (sic) fol. जृ v. l. 3. — 10. असुरवग्गो fol. जे r. l. 8. = C. ततियो पण्णासको — 1. fol. झ v. l. 9. — 2. fol. झा v. l. 3. — 3. fol. झू v. l. 10. — 4. पुग्गलवग्गो fol. झृ r. l. 10. — 5. आभाववग्गो fol. झृ v. l. 9. D. महापण्णासक चतुत्थं — 1. fol. झॄ v. l. 10. — 2. fol. झो v. l. 3. — 3. fol. ञ v. l. 9. — 4. योधज्ञीववग्गो fol. ञु r. l. 10. — 5. महावग्गो fol. ट r. l. 5. = E पण्णासकं पञ्चमं — 1. सप्पुरिसवग्गो fol. टि v. l. 4. — 2. सोभनवग्गो fol. टी r. l. 3. — 3. सुचरितवग्गो fol. टी v. l. 6. — 4. fol. टृ v. l. 1. — 5. आपत्तिभयवग्गो fol. टॄ v. l. 1. — 6. अभिञ्ञावग्गो fol. टे r. l. 4. — 7. fol. टै r. l. 3.

V. sectio (अंगुत्तरपञ्चकं) viginti septem capitum: A. पठमो पण्णासको — 1. सेखबल्लवग्गो fol. टो r. l. 5. — 2. बल्लवग्गो fol. टं r. l. 6. — 3. पञ्चंगिकवग्गो fol. ठा v. l. 3. — 4. सुमनवग्गो fol. ठु r. l. 7. — 5. मुण्डराजवग्गो fol. ठृ r. l. 10. = B. दुतियो पण्णासको. — 6. निवरणवग्गो fol. ठो v. l. 2. — 7. संञावग्गो fol. ठं v. l. 2. — 8. योधज्ञीववग्गो fol. डृ r. l. 5. (cfr. IV. D. 4.) — 9. थेरवग्गो fol. डॢ r. l. 6. — 10. ककुधवग्गो fol. डे v. l. 3 C. — 11. फासुविहारवग्गो fol डो r. l. 3. — 12. आनन्दवग्गो fol डं v. l. 5. — 13. गिलानवग्गो fol. ढ r. l. 4. — 14. राजवग्गो fol. ढु v. l. 6. — 15. निकण्टकवग्गो fol. ढृ r. l. 7. D. — 16. धम्मवग्गो fol. ढे r. l. 9. — 17. आघातवग्गो fol. ढः v. l. 1. — 18. fol. णि v. l. 10. — 19. अरञ्ञवग्गो fol. णु v. l. 1. — 20. महावग्गो fol. णे r. l. 1. = E. पञ्चमो पण्णासको. — 1. किम्बिलवग्गो fol. णो r. l. 4. — 2. fol. णं r. l. 10. — 3. fol. णः v. l. 3. —

4. fol. ता r. l. 7. — 5. fol. ति r. l. 4. = F. — 6. fol. ती r. l. 5. — 7. fol. तु r. l. 7. (inscribitur quidem वग्गो अट्ठमो, nullus vero exstat septimus).

VI. sectio (छक्कनिपातो) undecim capitum: 1. अहतिय्यवग्गो fol. तू v. l. 7. — 2. करणीयवग्गो fol. तौ v. l. 3. — 3. fol. थी v. l. 2. — 4. fol. थू v. l. 2. — 5. fol. थः v. l. 5. — 6. महावग्गो fol. दौ r. l. 8. = 1. देवतावग्गो fol. दः v. l. 3. — 2. अरहत्तवग्गो fol. धा r. l. 1. — 3. सीतिवग्गो fol. धि r. l. 8. — 4. अयनिसंसवग्गो fol. धी r. l. 7 — 5. क्रित्तिवग्गो fol. धु r. l. 7.

VII. sectio (सत्तको) septem capitum: 1. सत्तनिपातवग्गो fol. धृ v. l. 7. — 2. अनुसयवग्गो fol. धू v. l. 6. — 3. वज्जिवग्गो fol. धो r. l. 2. — 4. देवतावग्गो fol. धः r. l. 5. — 5. महासंञावग्गो fol. नृ r. l. 5. — 6. अब्याकतवग्गो fol. नं v. l. 1. — 7. महावग्गो fol. नृ v. l. 5.

VIII. sectio (अट्ठनिपातं) octo capitum: 1. fol. फ r. l. 4. — 2. fol. फे r. l. 6. — 3. गहपतिवग्गो fol. बा r. l. 4. — 4. दानवग्गो fol. बु r. l. 7. — 5. उपोसथवग्गो fol. बे v. l. 1. — 6. सआधानकवग्गो fol. बः v. l. 3. — 7. fol. भु v. l. 4. — 8. यमकवग्गो fol. भृ v. l. 4.

IX. sectio (नवकं) novem capitum: 1. संबोधपक्खियवग्गो fol. मि r. l. 9. — 2. सीहनादवग्गो fol. मृ r. l. 2. — 3. सत्तावासवग्गो fol. मै v. l. 5. — 4. महावग्गो fol. यू v. l. 2. — 5. पञ्चालवग्गो fol. यृ v. l. 1. — 6. खेमवग्गो fol. यृ v. l. 6. — 7. सतिपट्ठानवग्गो fol. यु v. l. 4. — 8. सम्मप्पदानवग्गो fol. यू v. l. 5. — 9. इद्धिपादवग्गो fol. यू v. l. 6.

X. sectio (दसननिपातो) viginti capitum: A. पठमं पण्णासकं — 1. fol. यो v. l. 5. — 2. fol. रा v. l. 6. — 3. महावग्गो fol. रे r. l. 9. — 4. उपालिवग्गो fol. रौ v. l. 2. — 5. fol. ला r. l. 2. = पण्णासको दुतियो — 1. fol. लृ v. l. 9. — 2. यमकवग्गो f. लै v. l. 8. — 3. कण्टकवग्गो f. व v. l. 10. — 4. थेरवग्गो f. वृ r. l. 1. — 5. उपासकवग्गो fol. शा v. l. 1. = C. समादिट्ठिपण्णासकं — 1. fol. शु v. l. 4. — 2. पच्चोरोहनीयवग्गो fol. शृ r. l. 2. — 3. परिसुद्धवग्गो fol. शृ r. l. 3. — 4. साधुवग्गो fol. शृ v. l. 8. 5. अरियवग्गो fol. शे r. l. 10. = D. पण्णासकं — 11. (sic) fol. षा r. l. 2. — 12. साधुवग्गो fol. षा v. l. 5. — 13. अरियवग्गो fol. षि r. l. 7. — 14. fol. षि v. l. 4. — 15. fol. षृ r. l. 9.

XI. sectio (एकादसनिपातो) duorum capitum: 1. निस्सयवग्गो fol. षो v. l. 10. — 2. fol. सू r. l. 8.

XV.

Navanipáta

(olim sine numero.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 28 palmarum habens, digitos duodevicenos et dimidium longa, literis Barmanicis ञः-टि signata, eademque scriptura exarata. Paginæ denas lineas habent.

In codice inest fragmentum libri Palici, qui e genere concionum Buddhæ esse, et Navanipáta (नवनिपात) inscribi videtur; hic enim titulus bis exstat, fol. ञः r. l. 10. नवनिपातपरिपुण्णसमत्तं (sic) et fol. टि r. l. 4. in exitu libri: इमे नवधम्मा भावितब्बा ति नवनिपातं समत्तं परिपुण्णं. Codex initio carens, incipit a verbis: परिक्खराणं इमस्स आराहपरिणाहस्मि वदामि । एवं खो भिक्खवे cætt., et in eo quinque exstant capitum tituli, qui sunt: 1. वग्गो ततियो fol. ञी r. l. 9. — 2. वग्गो चतुत्थो fol. ञौ r. l. 1. — 3. वग्गो पञ्चमो fol. ञः r. l. 9. — 4. वग्गो पठमो fol. ट r. l. 1. — 5. वग्गो दुतियो fol. टा v. l. 2.

XVI.

Dhammapada

(olim No. 11. donat. Rask.)

Codex folia 28 palmarum continens, digitos duodenos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-खे signata, eademque scriptura rudi exarata. Paginæ octonas lineas habent.

In codice inest liber *Dhammapada* (धम्मपद *) inscriptus, qui inter quindecim Khuddanikáyæ partes secundum tenet locum **), et varias admonitiones et adhortationes Buddhæ continet, in viginti sex sectiones (वग्ग) distributas, quæ sunt: (numeri uncis inclusi paginas commentarii No. XVII. indicant).

1. यमकवग्गो fol. कि r. l. 2. (गि v. l. 2.)
2. अप्पमादवग्गो fol. कि v. l. 5. (घो r. l. 5.)
3. चित्तवग्गो fol. की r. l. 7. (ङू v. l. 8.)
4. पुप्फवग्गो fol. कु r. l. 5. (चं r. l. 6.
5. बालवग्गो fol. कू r. l. 3. (ज्ञी r. l. 8.)
6. पण्डितवग्गो fol. कृ r. l. 1. (ज्ञः r. l. 3.)
7. अरहन्तवग्गो fol. कृ v. l. 4. (घृ r. l. 6.)
8. सहस्सवग्गो fol. कृ v. l. 4. (ज v. l. 8.)
9. पापवग्गो fol. कॄ r. l. 8. (जः v. l. 6.)
10. दण्डवग्गो fol. कॄ r. l. 8. (ट्ट r. l. 10.)
11. जरावग्गो fol. के r. l. 3. (ठ r. l. 3.)
12. अत्तवग्गो fol के v. l. 6. (ठृ r. l. 2.)
13. लोकवग्गो fol. कै v. l. 2. (ठो v. l. 2.)
14. बुद्धवग्गो fol. को v. l. 6. (ठू v. l. 9.)
15. सुखवग्गो fol. कौ v. l. 3. (डौ v. l. 1.)
16. पियवग्गो fol. कं r. l. 8. (ढा v. l. 8.)
17. कोधवग्गो fol. कः r. l. 7. (ढू r. l. 10.)
18. मलवग्गो fol. ख v. l. 3. (णा r. l. 3.)
19. धम्मट्ठवग्गो fol खा v. l. 2. (णु r. l. 8.)
20. मग्गवग्गो fol. खि v. l. 4. (णे r. l. 8.)
21. पकिण्णवग्गो fol. खी v. l. 5. (ता r. l. 8.)
22. निरयवग्गो fol. खु v. l. 5. (तु v. l. 8.)
23. नागवग्गो fol. खू v. l. 3. (ते r. l. 6.)
24. तण्हावग्गो fol. खृ r. l. 7. (थु r. l. 8.)
25. भिक्खुवग्गो fol. खॄ v. l. 5. (द r. l. 1.)
26. ब्राह्मणवग्गो fol. खे r. l. 5. (धे r. l. 4.)

XVII.

Dhammapadassa atthavaṇṇaná

(olim No. 12. donat. Rask.)

Codex folia 298 palmarum continens, digitos vicenos binos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-घे signata, (unum enim folium duos numeros टृ et ते exhibet), eademque scriptura exarata. Paginæ denas lineas habent.

Codex continet librum *Dhammapadassa atthavaṇṇaná* (धम्मपदस्स अत्थवण्णना) inscriptum, sive commentarium in Dhammapadam a Buddhaghosa e libro Singhalensi versum et conscriptum. Incipit enim commentarius, solitis celebrationibus absolutis, ab hisce versibus:

तं तं कारणमागम्म धम्माधम्मेसु कोविदो
सम्पन्नसद्धम्मपदो सत्था धम्मपदं सुभं ।
देसेसि करुणावेगसमुस्साहितमानसो
यं व देवमनुस्सानं पीतिप्पमोज्जवद्धनं ।
परंपरगता तस्स निपुणा अत्थवण्णना
या तम्बपण्णिदीपम्हि दीपभासाय संठिता ।
न साधयति सेसानं सत्तानं हितसंपदं
अप्पेवनाम साधेय्य सब्बलोकस्स सा हितं ।
इति आसिंसमानेन दन्तेन समचारिणा
कुमारकस्सपेनाहं थेरेन थिरचेतसा
सद्धम्मट्ठितिकामेन सक्कच्चमभियाचितो ।
तं भासमतिवित्थारं गतं च वचनक्कमं
पहाय तपयित्वान (sic) तन्तिभासं मनोरमं ।
गाथानं ब्यञ्जनपदं यं तत्थ च न भावितं
केवलं तं विभावित्वा सेसन्तरमेवत्थतो ।
भासन्तरेण भासिस्सं आवहन्तो विभावितं
मनुस्सपीतिप्पामोज्जं अत्थधम्मुपनिस्सितं ति ॥.

Finitur in versibus:

विहारे अधिराजेन कारितम्हि कतञ्ञुना
पासादे सिरिकुटस्स रञ्ञो विहरता मया ।
अत्थब्यञ्जनसंपन्नं अत्थाय च हिताय च
लोकस्स लोकनाथस्स सद्धम्मट्ठितिकम्यता ।
तासमत्थकथमेतं करोन्तेन सुनिम्मलं
द्वासत्ततिपमाणाय भाणवारेहि पालिया ।
यं पत्तं कुसलं तेन कुसला सब्बपाणिनं
सब्बे इज्झन्तु संकप्पा फलं नाम धुरं फलं ति ॥

परमविसुद्धबुद्धि° cætera, quæ ex Papanćasudani (p. 25. a. l. 10.) exhibita sunt, usque ad कता अयं धम्मपदस्स अत्थवण्णना.

Paginæ, in quibus finiuntur singulæ sectiones, supra exhibitæ sunt (No. XVI.).

*) cfr. Upham. Sacred and historical books. vol. III. p. 212.
**) Mahávanso ed. Turnour p. LXXV.

E duobus versibus, quos scriba ad calcem libri addidit:

यो कूरगामवसती सतिमा सुरूपो
 सच्चुप्पतापयसविक्कुमघागपुत्तो
वीरो व ओत्तरुपुसीह्िमियाणनामो
 सद्धो सुखी गुणसहस्सपुराधिनाथो ॥
सो सब्बपिटकत्तयसारवेदी (sic)
 सब्बञ्ञुभावमतुलं अभिपत्थयन्तो
सद्धम्मलेखकगणं परितोसयित्वा
 लेखापयी तिपिटकं सुविसुद्धमेतं ॥

patere videtur, codicem nostrum descriptum esse jussu et auspiciis Ottarupu-síhimiyáṇæ cujusdam, qui totum Piṭakattaya una cum commentariis describendum curaverit.

Codici præponitur alienum folium e libro quodam Palico sumptum, litera Singhalensi ग signatum.

XVIII.

Dhammapada et Dampiyáva-sanné
(olim No. 47. donat. Rask.)

Codex in fine mancus, ut nunc est, folia 92 palmarum habens, digitos septenos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-घी signata (duo enim folia binos numeros, घ-घे et घ-घे exhibent), eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

In codice inest liber *Dhammapada* (No. XVI.) cum commentario Singhalensi, *Dam-piyáva-sanné*, quem Dhammasenayatissaro quidam conscripsit. Singulæ sectiones finiuntur: 1. fol. कु r. l. 7. — 2. fol. कू r. l. 4. — 3. fol. के v. l. ult. — 4. fol. कं v. l. 1. — 5. fol. खी r. l. 6. — 6. fol. खृ r. l. 2. — 7. fol. खॄ v. l. 7. — 8. fol. खौ r. l. 2. — 9. fol. खः v. l. 1. — 10. fol. गी r. l. 7. — 11. fol. गृ r. l. 8. — 12. fol. गे v. l. 2. — 13. fol. गौ r. l. 6. — 14. fol. घि r. l. 9. — 15. fol. घू r. l. 5. — 16. fol. घृ v. l. 2. — 17. fol. घो r. l. 4. — 18. fol. ङि r. l. 2. — 19. fol. ङू r. l. 6. — 20. fol. ङॄ v. l. 8. — 21. fol. ङो r. l. 8. — 22. fol. ङः v. l. 2. — 23. fol. चि v. l. 1. — 24. fol. चु r. l. 2. — 25. fol. चो r. l. 8. Codex finitur in media interpretatione verborum Palicorum sectionis vicesimæ sextæ:

दिवा तपति आदिच्चो रत्तिं आभाति चन्दिमा
संनद्धो खत्तियो तपति झायि तपति ब्राह्मणो
अथ सब्बमहोरत्तिं बुद्धो तपति तेजसा ॥.

(cfr. No. XVI. fol. खॄ r. l. 1. et No. XVII. fol. दा r. l. 9.)

XIX.

Suttanipáta et Paramatthajotiká
(olim No. 8. et 9. donat. Rask.)

Codex folia 185 palmarum habens, duodetricenos digitos longa, literis Singhalensibus क-ङु signata, eademque scriptura exarata. Paginæ novenas lineas habent.

Folia viginti sex priora continent librum *Sutta-nipáta* (सुत्तनिपात) inscriptum, qui in quindecim *Khuddanikáyæ* partibus quinto loco ponitur *), et brevissimis concionibus atque quæstionibus variis constat. Liber in quinque sectiones (वग्ग) divisus est, quarum priores quatuor conciones (सुत्त) continent, ultima vero quæstiones (पुच्छा), quæ omnes titulis inscribuntur, a quibus commentarius interdum differt, alios exhibens titulos. Singulæ conciones et quæstiones sunt: (numeri et tituli uncis inclusi ad commentarium pertinent):

I. उरगवग्गो

1. उरगसुत्तं **) fol. का r. l. 4. (fol. खः r. l. 5.)
2. धनियसुत्तं fol. का v. l. 3. (f. गी v. l. 3.)
3. खग्गविसाणसुत्तं fol. कि r. l. 6. (f. घू r. l. 9.)
4. कसिभारद्वाजसुत्तं fol. कि v. l. 7. (f. घे r. l. 7.)
5. चुन्दसुत्तं fol. की r. l. 2. (f. घो v l. 9.)
6. पराभवसुत्तं fol. की r. l. 9. (f. घं v. l. 1.)

*) Turnour. Mahávansó. p. LXXV.

**) *Uragasuttam* edidit Dr. Fr. Spiegel in libro, qui Anecdota Palica inscribitur.

7. वसलसुत्तं fol. की v. l. 9. (अग्गिकभारद्वाजसुत्त) fol. ठि v. l. 4.)
8. मेत्तसुत्तं fol. कु r. l. 2. (f. ङृ r. l. 1.)
9. हेमवतसुत्तं fol. कु r. l. 9. (कायविच्छन्द-निकसुत्त f. ङृ r. l. 2.)
10. आळवकसुत्तं fol. कु v. l. 7. (f. चि v. l. 9.)
11. पविजयसुत्तं fol. कू r. l. 3. (cum sequenti conjunctum).
12. मुनिसुत्तं fol. कू r. l. 8. (f. घृ v. l. 8.)

II. चूलवग्गो

1. रतनसुत्तं fol. कू v. l. 6. (f. छि r. l. 4.)
2. आमगन्धसुत्तं fol. कृ r. l. 2. (f. छू r. l. 9.)
3. हिरिसुत्तं f. कृ r. l. 3.
4. महामंगलसुत्तं fol. कृ r. l. 8.

maximam partem desunt propter lacunam magnam fol. छू)

5. सूचिलोमसुत्तं fol. कृ v. l. 3. (f. ञू v. l. 10.)
6. धम्मचरियसुत्तं fol. कृ v. l. 5. (कपिलसुत्त fol. ञृ r. l. 9.)
7. ब्राह्मणधम्मिकसुत्तं fol. कृ r. l. 9. (f. ञे v. l. 4.)
8. नावासुत्तं f. कृ v. l. 2. (धम्मसुत्त f. ञो r. l. 1.)
9. किंसीलसुत्तं fol. कृ v. l. 5. (f. ञो r. l. 6.)
10. उट्ठानसुत्तं fol. कृ v. l. 6. (f. ञं r. l. 5.)
11. राहुलसुत्तं fol. कृ v. l. 9. (f. ञः r. l. 8.)
12. वंगीससुत्तं fol. कॄ r. l. 7. (निग्रोधकप्पसुत्त fol. ग्रा r. l. 7.)
13. सम्मापरिब्बाजनियसुत्तं f. कॢ v. l. 2. (f. ग्रु v. l. 6.)
14. धम्मिकसुत्तं fol. कॄ r. l. 3. (f. ग्रृ r. l. 7.)

III. महावग्गो

1. पब्बज्जासुत्तं fol. कॄ r. l. 9. (f. ग्लृ v. l. 1.)
2. पधानसुत्तं ibd. v. l. 7. (f. ग्रॄ v. l. ult.)
3. सुभासितसुत्तं fol. के r. l. 1. (f. ग्रे r. l. 8.)
4. सुन्दरिकभारद्वाजसुत्तं fol. के v. l. 7. (पूरलाससुत्त fol. ग्रं v. l. 6.)
5. माघसुत्तं fol. कै r. l. 8. (f. ग्रः r. l. 7.)
6. सभियसुत्तं fol. को v. l. 5. (f. ञु v. l. 4.)
7. सेलसुत्तं fol. कं r. l. 7. (f. ञॄ r. l. 1.)
8. सल्लसुत्तं fol. कं v. l. 3. (ibd. v. l. 8.)
9. वासिट्ठसुत्तं fol. कः v. l. 4. (f. ञो r. l. 3.)
10. कोकालियसुत्तं fol. ख v. l. 4. (f. ञौ v. l. 9.)
11. तालकसुत्तं fol. खा r. l. 9. (f. टा v. l. 8.)
12. द्वयतानुपस्सनासुत्तं fol. खि v. l. 6. (fol. टी v. l. 6.)

IV. अट्ठकवग्गो

1. कामसुत्तं fol. खि v. l. 9. (f. टु v. l. 1.)
2. गुहट्ठसुत्तं fol. खी r. l. 2. (f. टू v. l. 1.)
3. दुट्ठकसुत्तं fol. खी r. l. 4. (f. टृ v. l. 1.)
4. सुद्धट्ठकसुत्तं fol. खी r. l. 7. (f. टॄ v. l. 2.)
5. परमट्ठकसुत्तं fol. खी r. l. 9. (f. टॢ r. l. 1.)
6. जरासुत्तं fol. खी v. l. 3. (f. टॣ v. l. 5.)
7. तिस्समेत्तेय्यसुत्तं fol खी v. l. 5. (f. टॄ r. l. 7.)
8. पसूरसुत्तं fol. खी v. l. 9. (f. टे r. l. 8.)
9. मागन्दियसुत्तं fol. खु r. l. 5. (f. टै v. l. 5.)
10. पुराभेदसुत्तं fol. खु r. l. 8. (f. टो r. l. 8.)
11. कलहविवादसुत्तं fol. खु v. l. 4. (f. टौ r. l. 6.)
12. चूलवियूहसुत्तं fol. खू r. l. 1. (मूलव्यूहसुत्त fol. टं r. l. 2.)
13. महावियूहसुत्तं fol. खू r. l. 7. (f. टः r. l. 2.)
14. तुवटकसुत्तं fol. खू v. l. 4. (f. ठ r. l. 1.)
15. अत्तदण्डसुत्तं fol. खू v. l. 9. (f. ठ v. l. 1.)
16. सारिपुत्तसुत्तं fol. खृ r. l. 7. (f. ठा r. l. 6.)

V. परायणवग्गो

1. वत्थुगाथा fol. खृ r. l. 4. (f. ठी v. l. 7.)
2. अजितमाणवपुच्छा fol. खृ r. l. 6. (f. ठु r. l. 7.)
3. तिस्समेत्तेय्यमानवपुच्छा f. खृ r. l. 7. (f. ठु v. l. 2.)
4. पुण्णकमाणवपुच्छा fol. खृ v. l. 1. (f. ठु v. l. 7.)
5. मेत्तगुमाणवपुच्छा fol. खृ v. l. 5. (f. ठू r. l. 5.)
6. धोतकमाणवपुच्छा fol. खृ v. l. 8. (f. ठू r. l. 9.)
7. उपसीवमाणवपुच्छा fol. खॢ r. l. 2. (f. ठू v. l. 8.)
8. नन्दमाणवपुच्छा fol. खॢ r. l. 5. (f. ठृ r. l. 2.)
9. हेमकमाणवपुच्छा fol. खॢ r. l. 6. (f. ठृ r. l. 4.)
10. तोदेय्यमाणवपुच्छा fol. खॢ r. l. 8. (f. ठृ r. l. 6.)
11. कप्पमाणवपुच्छा fol. ख r. l. 9. (f. ठृ r. l. 8.)
12. जतुकण्णिमाणवपुच्छा fol. खॢ v. l. 2. (f. ठृ v. l. 2.)
13. भद्रावुधमानवपुच्छा fol. खॢ v. l. 3. (f. ठृ v. l. 6.)
14. उदयमानवपुच्छा fol. खॢ v. l. 5. (f. ठृ r. l. 2.)
15. पोसालमाणवपुच्छा fol. खॢ v. l. 7. (f. ठृ r. l. 6.)
16. मोघराजमाणवपुच्छा fol. खॢ v. l. 8. (f. ठॄ r. l. 9.)
17. पिंगियमाणवपुच्छा f. खॄ r. l. 1. (f. ठृ v. l. 4.)

Folia 157 (खे-ठृ) posteriora commentarium libri Suttanipátæ continent, quem *Paramatthá-jotiká* (परमत्थजोतिका) inscribi, et a Buddhagosa conscriptum esse, quum e titulis subscriptis patet, tum e versibus ad calcem libri additis, qui sunt:

इमं सुत्तनिपातस्स करोन्तेनत्थवण्णनं
सद्धम्मट्ठितिकामेन सम्पत्तं कुसलं मया ।
तस्सानुभावतो खिप्पं धम्मे अरियप्पवेदिते
बुद्धिं विरूल्हिवेपुल्लं पापुणातु अयं जनो ति ।
परियत्तिपमाणतो यतुवत्तालीसभाणवारा । परमविसुद्धबु-
द्धिवीरियपतिमण्डितेन cætt. quæ p. 25. a. l. 10. exhibita sunt usque ad verba कता अयं परमत्थजोतिका नाम सुत्तनिपातत्थकथा ।
ताव तिट्ठतु लोकस्मिं लोकनित्थरणेसिनं (sic)
दसेन्ती कुलपुत्तानं नयं सीलविसुद्धिया ।
याव बुद्धो ति नामम्पि सुद्धचित्तस्स तादितो
लोकम्हि लोकजेट्ठस्स पवत्तति महेसिनो ति ॥

Tres lacunæ in commentario sunt, fol. ऊो v., fol. ॠ v., et tertia permagna inter folia चि et चो signata. Commentarius finitur in verbis: सुत्तनिपातत्थकथा निट्ठिता ॥ बुद्धो भवा मइं । सिद्धिरस्तु ॥.

XX.

Maḫámangala-sutta

(olim No. 29. donat. Rask.)

Codex folia 101 palmarum habens, digitos ternos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ञु signata, eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque senas lineas habent.

Codex continet concionem *Maḫámangala-sutta* (महामंगलसुत्त) inscriptam, quæ quarta est secundæ sectionis libri Suttanipáta (Nr. XIX.), et una cum analysi verborum tria folia क-कि explet.

Cætera folia (की-ञु) commentarium verbosum, Singhalensi lingua conscriptum, continent, qui *Mahámangala-sútra-artha-varṇanaya* inscribitur.

XXI.

Uposatha-sutta

(olim No. 42. donat. Rask.)

Codex in fine mancus, ut nunç est, folia 105 palmarum continens, senos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-ञू signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Codex tribus partibus constat, quarum prima concionem quandam *Uposatha-sutta* (उपोसथसुत्त) inscriptam continet, quæ a verbis एवम्मे सुतं । एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति पुब्बारामे मिगारमातुपासादे incipit, et una cum analysi verborum sedecim foliis (क-कः) absolvitur. Ultima verba sunt: इदमवोच भगवा अत्तमना विसाखा भगवतो भासित अभिनन्दि et Singhalensia: *Uposatha-sútra-pada-anumayi.*

Altera pars continet Singhalensem ejusdem concionis commentarium, qui *Posatha-sútra-artha-vyákhyánaya* inscribitur, et foliis 47 (ख-घं) absolvitur.

In tertia denique parte inest liber Singhalensis, cujus titulus non exstat, quum ad finem non sit perductus, qui vero de variis Buddhæ qualitatibus agit et reliqua 42 folia (घः-ञू) explet.

XXII.

Satta-súryodgamana-sútra

(olim No. 43. donat. Rask.)

Codex folia 68 palmarum continens, digitos septenos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ऊो signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

Codex continet concionem quandam *Satta-súryodgamana-sútra* (सत्तसूर्योद्गमनसूत्र) inscriptam, quæ a verbis एवम्मे सुतं । एकं समयं भगवा वेसल्लियं विहरति अम्बपालिकवने incipit, et in verbis चक्खुमा सत्था परिनिब्बुतो इति finitur. Concio una cum analysi verborum octo foliis (क-कू) absolvitur.

Reliqua sexaginta folia (कृ-ऊो) continent Singhalensem ejusdem concionis commentarium, qui *Satta-súryodgamana-sútra-artha-vyákhyánaya* inscribitur.

XXIII.

Tirokuḍḍá-sutta et Naváraђádi-Budu-guṇa-sannaya
(olim No. 45. donat. Rask.)

Codex folia 72 palmarum continens, duodevicenos digitos longa, literis Singhalensibus क-डृ signata, (duo enim folia eundem numerum डी exhibent), eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice duo libelli insunt, quorum prior continet brevem quandam concionem, *Tirokuḍḍá-sutta* (तिरोकुड्डासुत्त) inscriptam; quæ una cum verborum et analysi et Singhalensi interpretatione tribus foliis (क-कि) absolvitur. Incipit a versu:

तिरोकुड्डेसु तिट्ठन्ति सन्धिसिंघाटकेसु च
द्वारबाहुसु तिट्ठन्ति आगन्त्वान सकं घरं ति

Concio finitur (fol. कि r. l. 7.) in verbis तिरोकुड्डासुत्तपदार्थ निमी ॥. Folii कि paginam versam preces sollennes occupant.

Alter liber Singhalensis est, *Naváraђádi-Budu-guṇa-sannaya* inscriptus, qui novem Buddhæ virtutes foliis 69 (की-डृ) describit.

XXIV.

Dhammaćakka-ppavattana-sutta cætt.
(olim No. 17. collect. Rask. *)

Codex tres libellos continet, quorum folia palmea quinos denos digitos longa et scriptura Singhalensi exarata sunt.

Primus libellus decem folia, literis Singhalensibus क-कृ signata, continet, quorum paginæ octonas lineas habent. In eo inest concio, *Dhammaćakka-ppavattana-sutta* (धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्तं) dicta, quam in urbe Báranási Buddha habuit. Singulæ sententiæ solito more analysi verborum instructæ sunt.

Alter libellus constat undecim foliis, literis Singhalensibus क-के signatis, quorum paginæ plerumque novenas lineas habent. Continet Singhalensem ejusdem concionis commentarium, qui *Dham-sak-pavatum-sútra-padáttha* inscribitur.

Tertius libellus argumenti religiosi, lingua Singhalensi compositus, *Áṭapiri kara-kathá-vastuva* inscribitur, et continet octodecim folia, literis क-खा signata, quorum paginæ senas lineas habent.

Inter libellos alterum et tertium duo folia inveniuntur, literis minutis exarata, e libro aliquo Singhalensi sumpta.

*) Nuper de fratre Raskii emptus; cfr. Rasks samlede Afhandlinger, vol. III. p. 18. n.

XXV.

Paramatthadípaní
(olim No. 20. donat. Rask.)

Codex folia 219 palmarum continens, vicenos ternos digitos longa, literis Singhalensibus क-के signata, eademque scriptura exarata. Paginæ novenas lineas habent.

In codice inest commentarius, *Paramattha-dipani* (परमत्थदीपनी), in librum *Thera-gáthá* (थेरगाथा) inscriptum, qui in quindecim Khuddanikáyæ libris octavum locum tenet. Scriptor commentarii nomen suum non prodit, et versus, a quibus incipit, celebratione trinitatis Buddhicæ absoluta, dicunt tantummodo, eum commentarios quum in Theragátham tum in Therígátham conscripturum esse; hi versus sunt:

महाकरुणिकं नाथं ञेय्यसागरपारगुं
वन्दे निपुणगम्भीरं विचित्रनयदेसनं ।
विज्जाचरणसंपन्ना येन नीयन्ति लोकतो
वन्दे तमुत्तमं धम्मं सम्मासंबुद्धपूजितं ।
सीलादिगुणसंपन्नो ठितो मग्गफलेसु यो
वन्दे अरियसंघं तं पुञ्ञक्खेत्तमनुत्तमं ।
वन्दनाजनितं पुञ्ञमिति यं रतनत्तये
हतन्तरायो सब्बत्थ भूत्वा भत्तस्स तेजसा ।
या ता सुभूतिआदीहि कतकिच्चेहि तादिहि

थेरेहि भासिता गाथा थेरीहि च निरामिसा ।
उदानादिविधिना (sic) गम्भीरा निपुणा सुभा
सुञ्ञतापटिसंयुत्ता अरियधम्मप्पकासिता ।
थेरगाथा ति नामेन थेरीगथा ति तादितो
या खुद्दकनिकायस्मिं संगायिंसु महेसयो ।
तासं गम्भीरञाणेहि ओगाहितब्बभावतो
किंचापि दुक्करा कातुमत्थसंवण्णना मया ।
सहस्सं वण्णनं यस्मा धारते सत्थुसासनं
पुब्बाचरियसीहानं तिट्ठतेव विनिच्छयो ।
तस्मा तं अवलम्बित्वा ओगाहेत्वान पञ्चपि
निकाये उपनिस्सायपोराणत्थकथानयं ।
सुविसुद्धं असंकिण्णं निपुणत्थविनिच्छयं
महाविहारवासीनं समयं अविलोचयं ।
यासमत्थो दुविञ्ञेय्यो अनुपुब्बिकथं विना
तासं तं तं विभावेन्तो दीपयन्तो विनिच्छयं ।
यथाबलं करिस्सामि अत्थसंवण्णनं सुभं
सक्कच्च थेरगाथानं थेरीगाथानमेव च ।
इति आकंखमानस्स सद्धम्मस्स चिरट्ठितिं
तदत्थं विभाजन्तस्स निसामयथ साधवो ॥.

Deinde scriptor pergit ad Theragáthám explicandam hisce verbis: कप्पन्तथेरगाथा थेरीगाथा च कथेत्वा पवत्ताति कामं चायमत्थो; commentarius finitur in verbis: एवं सक्को देवराजा थेरस्स देसनं थोमेत्वा थेरमभिवादेत्वा सकट्ठानं गतो । अथेकदिवसं थेरो मिच्छातकेहि अभिभूय्यमानमेकच्चानं पुथुज्जनानं मित्ताचारं दिस्वा तप्पटिपक्खभूतं सासनकम्ममनुस्सरित्वा अत्तनो च सब्बसो ततो विनिमण्डितमानसतं आमन्तित्वा तदत्थप्पदीपिका ॥

बहूनि लोकचित्राणि अस्मिं पुथुविमण्डले
मथेन्तिमञ्ञे संकप्पं सुभं रागुपसंहितं ॥
इदं हि पोत्थं लिनेन (sic) पुञ्ञं
दिस्वान मेत्तेय्यचरं सुबोधिं
तस्सग्गधम्मञते (sic) पसन्नं
गच्छामहं मोक्खपुरं सुरम्मं ॥.

XXVI.

Játakassa Atthavaṇṇaná
(olim No. 10. donat. Rask.)

Codex folia 806 palmarum habet, vicenos ternos digitos longa, literis Singhalensibus क- श्यू signata, (numerus थो negligentia scribæ omissus est, et duo folia eundem २ दृ exhibent), eademque scriptura exarata. Paginæ undenas lineas habent. Ad calcem codicis exstant tria folia, numeris non signata, quæ indicem libri continent.

In codice inest liber *Játakatthavaṇṇaná* (जातकत्थवण्णना) inscriptus, sive commentarius libri *Játakæ,* quo enarrantur variæ vitæ, quas vixit Buddha, antequam summum sanctitudinis locum adeptus est. Scriptor commentarii nomen suum non prodit; sed, se a viris religiosis Buddhamitta et Buddhadeva rogatum, libri Játakæ enarrandi laborem suscepisse, dicit in versibus, a quibus incipit, celebratione trinitatis Buddhicæ absoluta:

तं तं कारणमागम्म देसितानि जुतीमता
अपण्णकादीनि पुरा जातकानि महेसिना ।
यानि येसु चिरं सत्था लोकनित्थरणत्थिको
अनन्ते बोधिसंभारे परिपाचेति नायको ।
तानि सब्बानि एकज्झं आरोपेन्तेहि संगहं
जातकं नाम संगीतं धम्मसंगाहकेहि यं ।
बुद्धवंसस्स एतस्स इच्छन्तेन चिरट्ठितिं
याचितो अभिगन्त्वान थेरेण अत्थदस्सिना
असंसट्ठविहारेन सदा सद्धिविहारिणा
तत्थेव बुद्धमित्तेन सन्तचित्तेन विञ्ञुना ।
महिंसासकवंसम्हि संभूतेन नयञ्ञुना
बुद्धदेवेन च तथा भिक्खुना सुद्धबुद्धिना ।
महापुरिसचरियानं अनुभावं अचिन्तियं
तस्स विञ्ञापयन्तस्स जातकस्सत्थवण्णनं ।
महाविहारवासीनं वाचनामग्गनिस्सितं
भासिस्सं भासतो तम्मे साधु गण्हन्ति साधवो ॥.

Sequitur introductio, निदानकथा dicta, quæ, folia का-गि explens, incipit a verbis: सा पनायं जातकस्सत्थवण्णना । दूरेनिदानं अविदूरेनिदानं सन्तिकेनिदानं ति । इमानि तीणि निदानानि दस्सेत्वा वण्णियमाना ये नं सुनन्ति तेहि समुदागमतो पट्ठाय विञ्ञातत्था । यस्मा सुट्ठु विञ्ञाता नाम होति तस्मा नं तीनि निदानानि दस्सेत्वा वण्णयिस्साम । तत्थ आदितो ताव तेसं निदानानं परिच्छेदो वेदितब्बो । दीपंकरपादमूलस्मिं हि कताभिनीहारस्स महासत्तस्स याव वेस्सन्तरभावा चवित्वा तुसितपुरे निब्बत्ति ताव पवत्तो कथाम-

ग्गो दूरेनिदानं नाम। तुसितभवनतो पन चवित्वा याव बोधिमण्डे सब्बञ्ञुतप्पत्ति ताव पवत्तो कथामग्गो अविदूरेनिदानं नाम। सन्तिकेनिदानं पन तेसु ठानेसु विहरतो तस्मिं तस्मिं येव ठानं लब्भती ति ॥. Trium capitum, quibus Nidánakathá constat, primum *Dúrenidánam* fol. खा v. l. 6. finitur, secundum *Avidúrenidánam* fol. खो v. l. 11, tertium *Santikenidánam* fol. गि v. l. ult.

Quamquam liber 550 vitas Buddhæ priores narrare dicitur, quod titulus quoque Singhalensis *Pansiyas-panas-Játaka* indicat, tamen in nostro codice 539 tantum exstant. In indice, a viro cl. Upham edito, tribus plures inveniuntur, contra tredecim omissæ sunt, ut 529 tantum vitarum nomina exhibeantur *). Liber in unam et viginti sectiones (निपात) dividitur, quarum tredecim priores continua serie numerorum 1-13 signantur; septem vero, quæ sequuntur, numeros denarios tantum (20-80) exhibent, et ultima titulo caret. Septem priores sectiones denuo in capita (वग्ग) dividuntur, quorum numerus variat et decrescit; prima enim quindecim, sexta et septima bina capita continet. Posteriores sectiones (8-21) singulis capitibus absolvuntur. Singula denique capita denas plerumque vitas (जातक) narrant. Posteriores libri vitæ uberius describuntur, inprimis duæ ultimæ, quæ plures sectiones minores (खण्ड, पब्ब) continent. Ratio et ordo totius libri hic est: (seriem sectionum numeris Romanis I-XXI, capitum vero numeris Arabicis 1-56 signavi).

*) Sacred and historical books of Ceylon III. p. 267. sqq. Vitarum et additarum et omissarum nomina sunt, illarum: 1) Siricalecanny 20. 1. — 2) Krisna 45. 1. — 3) Poorna 45. 2. — Omissa sunt: 1) चित्तविन्द 9. 2. — 2) काक 15. 6. — 3) सीहकोत्थुक 19. 8. — 4) कुम्भील 23. 4. — 5) कोकिल 34. 1. — 6) गोध 34. 3. — 7) कण्डरी 35. 1. — 8) मणिकुण्डल 36. 1. — 9) अट्ठान 43. 9. — 10) भूरिपञ्ह 45. 13. — 11) कोसिय 45. 7. — 12) मेण्डपञ्ह 47. 8. — 13) उम्मदन्ती 52. 2.

निदानकथा fol. क-गि v.

I. एकनिपात

1—15.

1. अपण्णकवग्गो (1—10.)

1. अपण्णकजातकं f. गृ r. l. 5.	6. देवधम्म° f. गं v. l. 11.
2. वण्णुपथ° f. गृ v. l. 3.	7. कट्ठहारि f. गः v. l. 5.
3. सेरिवाणिज° f. गॄ v. l. 2.	8. गामणी f. घ r. l. 2.
4. चुल्लसेट्ठि f. गे v. l. 2.	9. मखादेव f. घ v. l. 8.
5. तण्डुलनालि f. गो v. l. 1.	10. सुखविहारि f. घा v. l. 2.

2. सीलवग्गो (11—20).

1. लक्खण f. घि v. l. 1.	6. तिपल्लत्थमिग f. घॄ r. l. 11.
2. निग्रोधमिग fol. घू r. l. 1.	7. मालुत f. घॄ v. l. 6.
3. कण्डिन f. घू v. l. 6.	8. मतकभत्त f. घॄ v. l. 3.
4. वातमिग f. घृ v. l. 7.	9. आयाचितभत्त ibd. l. 9.
5. खदिरादिय f. घृ r. l. 2.	10. नलपान° f. घे v. l. 5.

3. कुरुङ्गवग्गो (21—30).

1. कुरुङ्गमिग f. घे r. l. 6.	7. अभिण्ह° f. घः v. l. 6.
2. कुक्कुर f. घो r. l. 5.	8. नन्दिविसाल° fol. ङ r. l. 10.
3. भोजाजानीय f. घौ r. l. 1.	9. कण्ह° f. ङा r. l. 6.
4. आजञ्ञ f. घौ r. l. 8.	10. मुणिक° fol. ङा v. l. 4.
5. तित्थ° f. घं r. l. 8.	
6. महिलामुख f. घः r. l. 6.	

4. कुलावकवग्गो (31—40).

1. कुलावक f. ङी v. l. 8.	6. सकुण° f. ङृ v. l. 6.
2. नच° f. ङु r. l. 8.	7. तित्तिर° f. ङृ v. l. 6.
3. संमोदमान° f. ङु v. l. 10.	8. बक° f. ङॄ v. l. 10.
4. मच्छ° f. ङू r. l. 8.	9. नन्द° f. ङॄ v. l. 2.
5. वट्टक° f. ङृ r. l. 6.	10. खदिरंग f. ङो r. l. 1.

5. अत्थकामवग्गो (41—50).

1. लोसक° f. ङं r. l. 8.	6. आरामदूसक° f. चा r. l. 5.
2. कपोत° f. ङः r. l. 5.	7. वारुणी° f. चा v. l. 2.
3. वेलुक° f. ङः v. l. 4.	8. वेदब्भ f. चि v. l. 6.
4. मकस° f. च r. l. 5.	9. नक्खत्त f. ची r. l. 9.
5. रोहिणी° f. च v. l. 2.	10. दुम्मेध° f. चु r. l. 2.

6. आसिंसवग्गो (51—60).

1. महासीलव° fol. चू v. l. 5.	6. कञ्चनक्खन्ध° fol. चॄ v. l. 4.
2. चूलजनक° f. चू v. l. 8.	7. वानरिन्द° f. चॄ r. l. 8.
3. पुण्णपाति° f. चृ r. l. 7.	8. तयोधम्म° ibd. v. l. 11.
4. फल° f. चृ v. l. 10.	9. भेरिवाद° f. चे r. l. 6.
5. पञ्चावुध° f. चृ v. l. 10.	10. संखधमन° f. चे r. l. 9.

7. इत्थिवग्गो (61—70).

1. असातमन्त° f. घे v. l. 3.
2. अण्डभूत f. घो r. l. 2.
3. तक्कु° f. घो v. l. 11.
4. दुराजान° f. घं r. l. 11.
5. अनभिरति° f. घं v. l. 9.
6. मुदुलक्खन° f. च v. l. 11.
7. उच्छङ्ग° f. छ r. l. 11.
8. साकेत° f. छ v. l. 8.
9. विस्सन्त° f. छा r. l. 5.
10. कुद्दाल° f. छि r. l. 6.

8. वरणवग्गो (71—80).

1. वरण° f. छी r. l. 6.
2. सीलवनाग° f. छु r. l. 4.
3. सच्चंकिर° f. छू r. l. 9.
4. रुक्खधम्म° f. छू v. l. 10.
5. मच्छ° f. छृ v. l. 6.
6. असंकिय° f. छृ r. l. 7.
7. महासुपिन° f. छे r. l. 7.
8. इल्लीस f. छो v. l. 1.
9. खरस्सर f. छो v. l. 7.
10. भीमसेन f. छो v. l. 4.

9. अपायिम्हवग्गो (81—90).

1. सुरापान° f. छं r. l. 9.
2. वित्तविन्द° f. छं v. l. 1.
3. कालकण्णि° f. छः r. l. 1.
4. अत्थसद्दार f. छः r. l. 9.
5. किंपक्क f. छः v. l. 5.
6. सीलविमंसण° f. ज r. l. 7.
7. मंगल° f. जा r. l. 1.
8. सारम्भ° f. जा r. l. 4.
9. कुहक° f. जा v. l. 2.
10. अकतञ्ञु f. जा v. l. 11.

10. अलित्तवग्गो (91—100).

1. लित्त° f. जि r. l. 9.
2. महासार° f. जी v. l. 10.
3. विस्सासभोजन° f. जु r. l. 7.
4. लोमहंस° f. जु v. l. 7.
5. महासुदस्सन° f. जू r. l. 4.
6. तेलपत्त° f. जृ r. l. 5.
7. नामसिद्धि f. जृ v. l. 8.
8. कुटवाणि° f. जृ r. l. 9.
9. परोसहस्स ibid. v. l. 9.
10. असातरूप° f. जे v. l. 7.

11. परोसहस्सवग्गो (101—109).

1. परोसत° f. जे v. l. 10.
2. पण्णिक° f. जै r. l. 9.
3. वेरि° f. जै v. l. 3.
4. मित्तविन्द f. जै v. l. 9.
5. दुब्बलकट्ठ f. जो r. l. 7.
6. उदञ्चनि f. जो v. l. 7.
7. सालिक f. जौ v. l. 1.
8. बाहिय° f. जं r. l. 1.
9. कुण्डपूव° f. जं v. l. 5.

12. हंसवग्गो (110—117).

1. सिगाल° f. जः r. l. 8.
2. मिनचित्ति f. जः v. l. 7.
3. अनुसासि f. झ r. l. 8.
4. दुब्बच f. झ v. l. 4.
5. तित्तिर f. झा r. l. 1.
6. वट्टक° f. झि r. l. 1.
7. अकालराविः fol. झि r. l. 7.
8. बन्धनमोक्ख fol. झी v. l. 2.

13. कुसनालिवग्गो (118—127).

1. कुसनालि° f. झु r. l. 11.
2. दुम्मेध° f. झू r. l. 7.
3. नंगलीस° f. झृ r. l. 4.
4. अम्ब° f. झृ v. l. 6.
5. कटाह° f. झृ v. l. 9.
6. असिलक्खण f. झॄ v. l. 9.
7. कलण्डुक f. झॄ r. l. 8.
8. बिलार ibd. v. l. 8.
9. अग्गिक f. झे r. l. 3.
10. कोसिय f. झे v. l. 9.

14. असम्पदानवग्गो (128—137).

1. असंपदान° f. झै v. l. 11.
2. पञ्चगरु° f. झो v. l. 1.
3. घंतासन° f. झौ r. l. 2.
4. झानसोधन° f. झौ r. l. 8.
5. चन्दाभ° f. झौ v. l. 2.
6. सुवण्णहंस° f. झं r. l. 6.
7. बब्बु° f. झः r. l. 6.
8. गोध° f. झः v. l. 9.
9. उभतोभट्ट f. ञ r. l. 10.
10. काक f. ञा r. l. 4.

15. ककण्टकवग्गो (138—147).

1. गोध f. ञा v. l. 6.
2. सिंगाल f. ञि r. l. 4.
3. विरोचन f. ञि v. l. 11.
4. नंगुट्ठ f. ञी r. l. 11.
5. राध f. ञो v. l. 10.
6. काक° f. ञु v. l. 3.
7. पुप्फरत्त f. ञू r. l. 4.
8. सिंगाल f. ञृ r. l. 5.
9. एकपण्ण f. ञृ v. l. 1.
10. संजीव f. ञॄ v. l. 2.

II. दुकनिपात

16—25.

16. दल्हवग्गो 1. (148—157)

1. राजोवाद f. ञृ v. l. 2.
2. सिंगाल f. ञे v. l. 1.
3. सूकर° f. ञै r. l. 6.
4. उरग° f. ञै v. l. 10.
5. गग्ग° f. ञो v. l. 2.
6. अलीनचित्त f. ञं r. l. 1.
7. गुण° f. ञः v. l. 3.
8. सुहनु° f. ट r. l. 6.
9. मोर° f. टा v. l. 1.
10. विनिल f. टि r. l. 2.

17. सत्थववग्गो 2. (158—166).

1. इन्दसमानगोत्त° fol. टि v. l. 2.
2. सत्थव f. टी r. l. 1.
3. सुसीम f. टु r. l. 3.
4. गिज्झ° f. टु v. l. 3.
5. नकुल f. टू r. l. 1.
6. उपासाल्ह f. टू v. l. 3.
7. समिद्धि f. टृ r. l. 4.
8. सकुणग्घि° f. टृ v. l. 3.
9. अरक f. टृ r. l. 6.

18. कल्याणधम्मवग्गो 3. (167—176).

1. कल्याणधम्म f. टृ r. l. 10.
2. दद्दर° f. टॄ r. l. 10.
3. मकुट f. टॄ v. l. 9.
4. दुतियमकुट f. टॄ r. l. 8.
5. आदिच्चुपट्ठान° ibd. v. l. 5.
6. कल्लायमुट्ठि° f. टे r. l. 8.
7. तिन्दुक° f. टे v. l. 11.
8. कच्छप° f. टै v. l. 9.
9. सतधम्म f. टो v. l. 9.
10. दुद्द f. टौ r. l. 6.

19. असदिसवग्गो 4. (177—186).

1. असदिस° f. टं r. l. 11.
2. संगामावचार° f. टः r. l. 11.
3. वालोदक f. टः v. l. 11.
4. गिरिदन्त f. ठ r. l. 8.
5. अनभिरति f. ठ v. l. 5.
6. दधिवाहन° f. ठि r. l. 1
7. चतुमट्ठ f. ठि r. l. 9.
8. सीहकोत्थुक f. ठि v. l. 4.
9 सीहचम्म f. ठि v. l. 11.
10. सीलानिसंस f. ठी v. l. 1.

20. रुहकवग्गो 5. (187—195).

1. रुहक° f. ठु r. l. 1.
2. चुल्लपदुम° f. ठू r. l. 9.
3. मणिचोर° f. ठृ r. l. 8.
4. पब्बतुपत्थर fol. ठृ v. l. 8.
5. वालाहस्स f. ठृ v. l. 8.

6. मित्तामित्त f. ठ्ठ r. l. 6.
7. राध f. ठ्ठ v. l. 9.
8. गहपति f. ठ्ठ v. l. 1.
9. साधुसील ibd. l. 11.

21. मकन्दल्हवग्गो 6. (196—205).

1. वन्धनागार° f. ठ v. l. 8.
2. केलिसील f. ठे v. l. 4.
3. खन्धवत्त f. ठो v. l. 8.
4. वीरक f. ठौ r. l. 9.
5. गंगेय्य f. ठौ v. l. 8.
6. कुरुंगमिग f. ठं v. l. 1.
7. अस्सक f. ठः r. l. 11.
8. सुंसुमार f. उ r. l. 1.
9. कक्कार f. उ r. l. 10.
10. कन्दगल्ल f. उ v. l. 10.

22. बखीरणत्यम्भकवग्गो 7. (206—215).

1. सोमदत्त° f. उा v. l. 3.
2. उच्छिट्ठभत्त f. उा v. l. 8.
3. भरु f. उि v. l. 10.
4. पुण्णनदी f. उी v. l. 1.
5. कच्छप f. उु r. l. 3.
6. मच्छ f. उु v. l. 1.
7. सेग्गु f. उु v. l. 9.
8. कुटवाणिज f. उू v. l. 7.
9. गरहित f. उृ r. l. 11.
10. धम्मद्धज f. उृ r. l. 10.

23. कासाववग्गो 8. (216—225).

1. कासाव° f. उे r. l. 6.
2. चूलनन्दि f. उै r. l. 3.
3. पुटभत्त f. उै v. l. 11.
4. कुम्भील f. उो r. l. 1.
5. खन्तिवण्णन f. उो r. l. 8.
6. कोसिय f. उौ v. l. 9.
7. गुथपान f. उौ v. l. 2.
8. कामणीत f. उं v. l. 1.
9. पलास f. उः r. l. 3.
10. दुतियपलास f. उः v. l. 5.

24. उपाहणवग्गो 9. (226—235).

1. उपाहण° f. ढ v. l. 2.
2. वीणाथूण° f. ढा r. l. 4.
3. विकण्णक° f. ढा v. l. 6.
4. असिताभु f. ढि r. l. 10.
5 वच्छनख f. ढी r. l. 1.
6. बक f. ढी r. l. 6.
7. साकेत f. ढी v. l. 2.
8. एकपद f. ढी v. l. 11.
9. हरितमात f. ढु v. l. 2.
10. महापिंगल f. ढू r. l. 5.

25. सिगालवग्गो 10. (236—245).

1. सब्बदाठ° f. ढृ r. l. 2.
2. सुनख f. ढृ v. l. 2.
3. गुत्तिल f. ढ्ढ v. l. 7.
4. वीनिच्छा f. ढ्ढ r. l. 7.
5. मूलपरियाय f. ढे r. l. 4.
6. तेलोवाद f. ढे r. l. 10.
7. पादञ्जलि fol. ढे v. l. 6.
8. किंसुकोपम fol. ढे r. l. 5.
9. साल्ल f. ढे v. l. 6.
10. कपि f. ढो r. l. 9.

III. तिकनिपात

26—30.

26. संकप्पवग्गो 1. (246—255).

1. संकप्प° f. ढो v. l. 11.
2. तिलमुट्ठि f. ढः r. l. 8.
3. मणिकण्ठ f. ण r. l. 7.
4. कुण्डककुच्छिसिन्धव° fol. णा v. l. 6.
5. सुक f. णि v. l. 1.
6. जरूदपान f. णी r. l. 3.
7. गामणिचण्ड fol. णृ r. l. 5.
8. मन्धात f. णृ r. l. 6.
9. किरीटवच्छ f. णू r. l. 7.
10. दूत f. णू v. l. 7.

27. कोसियवग्गो 2. (256—265).

1. पदुम° f. णृ r. l. 7.
2. मुदुपाणि f. णे r. l. 10.
3. चुल्लपलोभन° fol. णै r. l. 6.
4. महापनाद f. णो r. l. 8.
5. खुरप्प f. णो v. l. 7.
6. वातग्गसिन्धव° f. णौ v. l. 1.
7. ककुट f. णं v. l. 2.
8. आरामदूसक f. णः r. l. 2.
9. सुजात f. त r. l. 3.
10. उलूक° f. त v. l. 5.

28. अरञ्ञवग्गो 3. (266—275).

1. उदपानदूस° f. ता r. l. 3.
2. व्यग्घ f. ता v. l. 8.
3. कच्छप° f. ति r. l. 9.
4. लोल° f. ती r. l. 4.
5. रुचिर° f. ती r. l. 8.
6. कुरुधम्म° f. तु r. l. 1.
7. रोमक° f. तु v. l. 4.
8. महिस f. तू r. l. 5.
9. सतपत्त f. तृ r. l. 3.
10. पूटदूसक ibd. l. 10.

29. अब्भन्तरवग्गो 4. (276—285).

1. अब्भन्तर° f. ते r. l. 11.
2. सेय्य° f. तो r. l. 8.
3. वड्ढकिसूकर° f. तं r. l. 1.
4. सिरि° f. तः r. l. 11.
5. मणिसूकर° f. थ r. l. 10.
6. सालुक f. थ v. l. 8.
7. लाभगरुक f. था v. l. 3.
8. मच्छुद्दान f. थि r. l. 9.
9. नानाच्छन्द f. थि v. l. 10.
10. सीलविमंस f. थी r. l. 6.

30. कण्हवग्गो 5. (286—295).

1. भद्रघट° f. थी v. l. 5.
2. सुपत्त° f. थु v. l. 4.
3. कायविच्छिन्द° f. थू r. l. 3.
4. जम्बुवादक f. थू v. l. 2.
5. अन्त f. थू v. l. 6.
6. समुद्द° f. थृ r. l. 5.
7. कामविलाप° f. थृ v. l. 2.
8. उदुम्बर° f. थृ r. l. 3.
9. कोमायपुत्त f. थृ v. l. 4.
10. बक° f. थ्थ r. l. 4.

IV. चतुक्कनिपात

31—35.

31. विवरवग्गो 1. (296—305).

1. चुल्लकालिंग° f. थृ v. l. 9.
2. महाअस्सारोह° f. थै r. l. 1.
3. एकराज° f. थे v. l. 3.
4. दद्दर° f. थो r. l. 4.
5. सीलविमंसन° f. थो v. l. 8.
6. सुजात f. थौ v. l. 3.
7. पलास f. थं r. l. 11.
8. जवसकुण f. थं v. l. 11.
9. जवक f. थः v. l. 9.
10. सच्छ f. द v. l. 4.

32. पुचिमन्दवग्गो 2. (306—315).

1. पुचिमन्द° f. दा v. l. 1.
2. कस्समन्दिय° f. दि v. l. 1.
3. खन्तिवादि° f. दी v. l. 4.
4. लोभकुम्भि° f. दू r. l. 5.
5. मंस° f. दू v. l. 11.
6. सस° f. दृ r. l. 10.
7. मतरोदन° f. द्दृ r. l. 5.
8. कणावेर f. दृ v. l. 4.
9. तित्तिर f. दे v. l. 1.
10. सुचज्ज f. दे v. l. 4.

33. कुटिदूसकवग्गो 3. (316—325).

1. कुटिदूसक° f. दो v. l. 6.
2. दद्दभ° f. दौ v. l. 10.
3. ब्रह्मदत्त f. दं v. l. 10.
4. धम्मसाटक° f. दः v. l. 2.

5. गोध° f. ध r. l. 4.
6. कक्कर f. धा r. l. 3.
7. काकाति f. धा v. l. 2.
8. अननुसोचिय° f. धि v. l. 4.
9. कालवाहु f. धी r. l. 6.
10. सीलविमंस f. धी v. l. 5.

34. कोकिलवग्गो 4. (326—335).

1. कोकालिक° f. धु r. l. 4.
2. रथलट्ठि° f. धु v. l. 4.
3. गोध° f. धू r. l. 9.
4. राजोवाद f. धू v. l. 10.
5. जम्बुक f. धृ v. l. 2.
6. ब्रह्मदत्त f. धू r. l. 10.
7. पीठ° f. धू r. l. 1.
8. थुस f. धू r. l. 4.
9. बावेरु° f. धृ v. l. 6.
10. विसय्ह° f. धे v. l. 3.

35. चुल्लकुणालवग्गो 5. (336—344).

1. कण्डरि° f. धे v. l. 3.
2. वानर f. धे v. l. 11.
3. कुन्तनि° f. धे v. l. 2.
4. अम्बचोर f. धो r. l. 6.
5. गजकुम्भ f. धो v. l. 6.
6. केसव f. धौ v. l. 4.
7. अयकूट f. धं r. l. 2.
8. अरञ्ञ f. धं v. l. 1.
9. संधिभेदजातकं fol. धः r. l. 3.

V. पञ्चनिपात
36—38.

36. मणिकुण्डलवग्गो 1. (345—354).

1. मणिकुण्डल° f. धः v. l. 1.
2. सुजात f. न r. l. 3.
3. धोतसाख f. ना r. l. 4.
4. उरग f. नि v. l. 2.
5. घत f. नी r. l. 5.
6. कारण्डिय° f. नी v. l. 10.
7. लटुकिक° f. नु v. l. 5.
8. चुल्लधम्मपाल° f. नू v. l. 7.
9. सुवण्णमिग° f. नृ v. l. 11.
10. सुसोन्दि° f. नृ v. l. 8.

37. वण्णारोहवग्गो 2. (355—363).

1. वण्णारोह° f. नॄ v. l. 2.
2. सीलविमंस° f. नॄ r. l. 7.
3. हिरि ibd. v. l. 5.
4. अभिगुण्ठिक° f. ने r. l. 6.
5. गुम्बिय f. ने v. l. 9.
6. सालिय° f. ने r. l. 5.
7. तचसार° f. ने v. l. 6.
8. मित्तविन्द fol. नो r. l. 2.
9. पिलास f. नो v. l. 4.

38. (364—368).

1. दीघकोसल° f. नौ r. l. 4.
2. मिगपोतक f. नौ v. l. 3.
3. मूसिक f. नं v. l. 2.
4. चुल्लधनुग्गह fol. नः v. l. 6.
5. कपोट f. प r. l. 7.

VI. छनिपात
39—40.

39. आवारियवग्गो 1. (369—378).

1. आवारिय° f. पा r. l. 8.
2. सेतकेतु f. पि v. l. 1.
3. दरीमुख f. पु v. l. 3.
4. नेरु f. पू r. l. 3.
5. आसंक f. पृ v. l. 2.
6. मिगालोप f. पृ r. l. 1.
7. सिरिकालकण्णि fol. पू v. l. 10.
8. कुक्कुट° f. पृ r. l. 11.
9. धम्मड्डज° f. पें r. l. 3.
10. नन्दियमिग fol. पे r. l. 6.

40. सेनकवग्गो 2. (379—388).

1. खरपुत्त° f. पो v. l. 3.
2. सूचि f. पौ v. l. 5.
3. तुण्डिल f. पः r. l. 7.
4. सुवण्णकक्कटक f. फ v. l. 2.
5. मय्हक f. फा v. l. 2.
6. धजविहेठ f. फि v. l. 3.
7. भिसपुप्फ f. फी r. l. 5.
8. विघास f. फी v. l. 5.
9. वट्टक f. फु r. l. 6.
10. काक f. फु v. l. 4.

VII. सत्तनिपात
41—42.

41. कुक्कुवग्गो 1. (389—398).

1. कुक्कु° f. फू v. l. 6.
2. मनोज f. फृ v. l. 1.
3. सुतनु f. फृ v. l. 7.
4. गिज्झ f. फॄ r. l. 5.
5. दब्भपुप्फ f. फॄ r. l. 8.
6. दसण्णक f. फे r. l. 11.
7. सत्तुभत्त f. फो v. l. 10.
8. अट्ठिसेन f. फौ v. l. 10.
9. कपि f. फं v. l. 5.
10. बकब्रह्म f. ब r. l. 1.

42. गन्धारवग्गो 2. (399—409).

1. गन्धार° f. बा v. l. 1.
2. महाकपि f. बि v. l. 10.
3. कुम्भकार f. बु v. l. 11.
4. दल्हधम्म f. बू r. l. 3.
5. सोमदत्त f. बू v. l. 6.
6. सुसीम f. बृ r. l. 3.
7. कोटसिम्बलि f. बृ v. l. 7.
8. धूमकारी f. बॄ r. l. 11.
9. जागर f. बे r. l. 2.
10. कुम्मासपिण्ड fol. बो r. l. 10.
11. परन्तप° f. बौ v. l. 10.

VIII. अट्ठनिपात

43. कच्चानिवग्गो (410—419).

1. कच्चानि° f. बः r. l. 6.
2. अट्ठसद्द f. भ v. l. 8.
3. सुलस f. भा v. l. 8.
4. सुमंगल f. भी r. l. 1.
5. गंगमाल f. भू r. l. 4.
6. चेतिय f. भृ v. l. 7.
7. इन्द्रिय f. भृ v. l. 10.
8. आदित्त f. भे r. l. 4.
9. अट्ठान f. भै r. l. 4.
10. दीपि f. भै v. l. 9.

IX. नवनिपात

44. (420—431).

1. गिज्झ f. भो v. l. 3.
2. कोसम्ब f. भौ v. l. 9.
3. महासुक f. भं v. l. 9.
4. चुल्लसुक° f. भः r. l. 10.
5. हारित f. म r. l. 2.
6. पदमानव f. मी v. l. 3.
7. लोमसकस्स f. मृ r. l. 1.
8. चक्कवाक f. मृ r. l. 8.
9. हलिद्दिराग° f. मृ r. l. 2.
10. समुग्ग f. मॄ r. l. 11.
11. पूतिमंस f. मॄ v. l. 6.
12. तित्तिर f. मे r. l. 11.

X. दसनिपात

45. (432—446).

1. चतुद्वार f. मौ r. l. 1.
2. चतुपोसथिक f. मः v. l. 1.
3. संखा f. या r. l. 11.
4. चुल्लबोधि f. यो r. l. 5.
5. कण्हदीपायन f. यू v. l. 2.
6. निग्रोध f. यृ r. l. 5.
7. तक्कल° f. यॄ v. l. 6.

8. महाधम्मपाल f. ये r. l. 4.
9. कुक्कुत्त f. ये v. l. 11.
10. मट्ठकुण्डल f. ये v. l. 6.
11. बिलारिकोसिय fol. यो v. l. 2.
12. चक्कवाक f. यं r. l. 6.
13. (भूरिपञ्ह fol. यं r. l. 7. cfr. 56. 9.)
14. महामंगल f. र r. l. 2.
15. घत f. रि v. l. 7.

एकादसनिपात

46. (447—455.)

1. मातिपोसक f. रु r. l. 1.
2. जुण्हा f. रू r. l. 6.
3. धम्म f. रृ r. l. 2.
4. उदय f. रॄ r. l. 10.
5. पानीय° f. रॄ v. l. 10.
6. युवञ्जय f. रे v. l. 11.
7. दसरथ f. रो v. l. 8.
8. संवर f. रं r. l. 11.
9. सुप्पारक f. रः v. l. 10.

XII. द्वादसनिपात

47. (456—465.)

1. चुल्लकुणाल f. रः v. l. 11.
2. भद्दसाल f. लो r. l. 2.
3. समुद्दवाणिज्ज f. लु v. l. 4.
4. काम f. लृ r. l. 11.
5. जनसन्ध f. लृ r. l. 8.
6. महाकण्ह f. लॄ v. l. 1.
7. कोसिय° } f. लॄ v. l. 1.
8. मेण्डपञ्ह }
9. महापदुम f. ले v. l. 2.
10. मित्तामित्त f. ले r. l. 3.

XIII. तेरसनिपात

48. (466—475.)

1. अम्ब f. लो v. l. 1.
2. फन्दन f. लो r. l. 9.
3. जवनहंस f. लं v. l. 10.
4. चुल्लनारद f. व r. l. 1.
5. दूत f. व v. l. 7.
6. कालिंगबोधि f. वि v. l. 5.
7. अकित्ति f. वु r. l. 3.
8. तक्कारिय f. वृ v. l. 9.
9. रुरुमिग f. वॄ v. l. 1.
10. सरभमिग f. वे r. l. 11.

XIV. वीसतिनिपात

49. (476—502.)

1. सालिकेदार f. वो v. l. 7.
2. चन्दकिन्नर f. वं r. l. 4.
3. महाउक्कुस f. श r. l. 1.
4. उद्दाल f. शा r. l. 11.
5. भिस f. शी v. l. 6.
6. सुरुचि f. शृ r. l. 3.
7. पञ्चुपोसथ f. शृ v. l. 2.
8. महामोर f. शॄ v. l. 6.
9. तच्छसूकर f. शे r. l. 9.
10. महावाणिज्ज f. शो r. l. 10.
11. साधीन f. शो v. l. 10.
12. दसब्राह्मण f. ष r. l. 5.
13. भिक्खापरम्परा f. षा v. l. 6. (पकिण्णवग्गो निट्ठितो)
14. मातंग f. षू v. l. 2.
15. चित्तसंभूत f. षृ r. l. 7.
16. सिवि f. षे r. l. 10.
17. (सिरिमन्द f. षे v. l. 11.)
18. रोहन्तमिग f. षं v. l. 3.
19. हंस f. स r. l. 9.
20. सत्तिगुम्ब f. सि r. l. 2.
21. भल्लाटि f. सी v. l. 2.
22. सोमनस्स f. सू v. l. 5.
23. चम्पेय्य f. सृ r. l. 5.
24. महापलोभन f. से r. l. 10.
25. (पञ्चपण्डित f. से r. l. 10.)
26. हत्थिपाल f. सं v. l. 9.
27. अयोघर f. हा r. l. 1.

XV. तिंसनिपात

50. (503—512.)

1. किंछन्द f. हो v. l. 6.
2. कुम्भ f. हू v. l. 10.
3. जयद्दिस f. हॄ r. l. 3.
4. छद्दन्त f. हं r. l. 7.
5. संभव f. क्ष r. l. 6.
6. महाकपि f. क्षी r. l. 10.
7. (दकरक्खस fol. क्षी r. l. 10.)
8. पण्डर f. क्षृ v. l. 5.
9. सम्बुल f. क्षॄ r. l. 6.
10. गण्डतिन्दुक fol. क्षे v. l. 6.

XVI. चत्तालीसनिपात

51. (513—517.)

1. तेसकुण f. २ क v. l. 1.
2. सरभंग f. २ कृ v. l. 11.
3. अलम्बुस f. २ कॄ r. l. 5.
4. संखपाल fol. २ को r. l. 11.
5. चुल्लसुतसोम f. २ कः r. l. 7.

XVII. पञ्ञासनिपात

52. (518—520.)

1. नलिनी f. २ खि v. l. 6.
2. उम्मदन्ती f. २ खृ r. l. 3.
3. महाबोधि fol. २ खो r. l. 2.

XVIII. सट्ठिनिपात

53. (521—522.)

1. सोनक f. २ खः v. l. 11.
2. संकिच्च f. २ गु r. l. 1.

XIX. सत्ततिनिपात

54. (523—524.)

1. कुस f. २ गो r. l. 7.
2. सोणनन्द f. २ घि r. l. 10.

XX. असीतिनिपात

55. (525—529.)

1. चुल्लहंस f. २ घॄ r. l. 3.
2. महाहंस f. २ ङ r. l. 4.
3. सुधाभोजन f. २ ङु v. l. 4.
4. कुणाल f. २ घृ r. l. 11.
5. महासुतसोम fol. २ छि r. l. 3.

XXI. 56. (530—539.)

1. मूगपक्ख f. २ छृ v. l. 5.
2. महाजनक f. २ जी r. l. 4.
3. साम f. २ जृ v. l. 6.
4. निमि f. २ झि v. l. 4.
5. खण्डहाल f. २ झे r. l. 2.
6. भूरिदत्त f. २ ञे r. l. 6.
7. महानारदकस्सप fol. २ टु v. l. 6.
8. विधूरपण्डित fol. २ टृ r. l. 1.
9. महाउम्मग्ग fol. २ णी r. l. 4. (continet: सत्तदारकपञ्हो f. २ ठॄ v. l. 4. — गद्रभपञ्हो f. ठे r. l. 1. — एकूनवीसतिपञ्हो f. ठो v. l. 1. — कण्टकपञ्हो f. ठो v. l. 9. — सिरिकालकण्णिपञ्हो f. ठो v. l. 2. (cfr. not. p. 37.) — द्वादसनिपातमेण्डकपञ्हो f. ठः v. l. 2. (cfr. 47. 8.) — वीसतिनिपातसिरिमन्दपञ्हो f. ड v. l. 11. (cfr. 49. 17.) — छत्तपथपञ्हो f. डा v. l. 3. — खज्जोपनकपञ्हो f. डी r.

l. 10. — भूरिपञ्हो f. ड़ु r. l. 11. (cfr. 45. 13.) — देवतापुच्छितपञ्हो f. डू r. l. 5. — पञ्चपण्डितपञ्हो f. ड़ु r. l. 4. (cfr. 49. 25.) — महाउम्मगखण्डं f. ढः r. l. 7. — दकरक्खसपञ्हो f. णी r. l. 3.)
10. वेस्सन्तर f. २ पु v. l. 5. (continet दसवरगाथा f. २ णु v. l. 8. — पूजापब्बं f. ता r. l. 5. — चुल्लवनना f. ति r. l. 8. — कुमारपब्बं f. तृ r. l. 3. — मद्दिपब्बं f. तै v. l. 10. — सक्कपब्बं f. तं r. l. 9. — महाराजपब्बं f. थ v. l. 6.

Historia Vessantaræ absoluta scriptor finem facit his versibus:

जातिदुक्खा निवत्तस्स सुजातस्स महेसिनो
जातियो दीपयन्तस्स जातकस्सत्थवण्णना ।
आरद्धा च मया लोके धम्मालोकस्स भूरिणो
पञ्चायचक्खूपकारस्स इच्छन्तेन चिरट्ठितिं ।
या एसा वीसति द्वादस भाणवारा सतत्तिया (sic)
विहारेसु विहाराणं भिक्खूनं रतिवड्ढणं ।
इमिना पुञ्ञकम्मेन इतो ऽहं दुतिये भवे
उप्पज्जित्वा सुरावासे सुन्दरे तुसिते पुरे ।
मेत्तेय्यलोकनाथस्स सुणन्तो धम्मदेसनं
तेन सद्धिं चिरं कालं विन्दन्तो महतिं सिरिं ।
बुद्धे जाते महासत्ते रम्मे केतुमतीपुरे
विप्पवंसे जनित्वान तिहेतुप्पटिसन्धिको ।

et eodem modo pergit exoptare ut sanctus et felix renascatur. Liber in solitis celebrationibus et invocationibus finitur.

XXVII.

Sutta varia, cætt.
(olim No. 49. donat. Rask.)

Codex folia 238 palmarum continens, undenos digitos longa, et literis Singhalensibus क-तू signata; undecim enim folia छो-ञृ desunt. Singhalensi scriptura exaratæ paginæ plerumque septenas lineas habent.

Codex in tegumento et in catalogo Raskii *Piritpota* et *Dahampota* sive precum et officiorum libri inscribitur; qui tituli Singhalenses in ipso libro non exstant. Codice varii libelli continentur, qui sunt:

I. Libellus Singhalensis (foll. क-के r.) religiosus, cui titulus, ut videtur, subscriptus est: *Pañća-patiṭṭhitá.*

II. Concio Palica, *Dhammaćakka-ppavattana-sutta* (धम्मचक्कप्पवत्तनसुत्त), quæ folia के r.-ख r. l. 5. explet, et excipitur a commentario Singhalensi, *Dharma-ćakka-ppavattana-sútra-arthavyákhyánaya,* qui foliis ख r. l. 5. — खौ r. l. 8. continetur. (cfr. cod. No. XXIV.)

III. Concio Palica, *Saćća-vibhanga-sutta* (सच्चविभंगसुत्तं), quæ undecima est quarti capitis tertiæ partis libri Majjhimanikáyæ (Cod. No. VI.). Finitur fol. गो v. l. ult.

IV. Concio *Sati-paṭṭhána-sutta* (सतिपट्ठानसुत्तं), quæ folia 31 (गु-ङि) explet. cfr. cod. No. XI.

V. Concio *Mahá-samaya-sutta* (महासमयसुत्तं), e libro Dígha-nikáya sumpta. (cfr. codd. Pal. No. IV. et V.). Foliis sex ङी ङू absolvitur.

VI. Concio perbrevis *Álavaka-sutta* (आळवकसुत्तं) dicta, quæ ad Suttanipátam pertinet (Cod. XIX. 1. 10.), duo tantum folia ङृ et ङे explet, et excipitur a commentario Singhalensi *Álavaka-sútra-sanné,* qui fol. चि r. finitur.

VII. Concio *Amatadvára-sutta* (अमतद्वारसुत्तं); quatuor foll. चि v. — चृ r.

VIII. Concio *Devadúta-sutta* (देवदूतसुत्तं) inscripta, quæ alia est, ac quæ decima tertii capitis est tertiæ Majjhimanikáyæ partis. Occupat quatuor folia चृ v. — चे r.

IX. Concionis *Vammika-sutta* (cfr. cod. No. XII.) explicatio Singhalensis, quæ *Vammika-sútra-padártha* inscribitur. Incipit fol. चे v. et finitur fol. छे v.

X. Concionum et precum variarum interpretatio et explicatio Singhalensis. Incipit fol. ञृ r. Continentur:

1) Mangala-sútra-padártha. fol. ञो v. l. 4.
2) Ruvan-sútra-padártha. fol. ञा v. l. 2.
3) Karaṇíya-metta-sut-padártha. f. ञृ r. l 3.

4) Mora-pirit-padártha. fol. जे v. l. 7.
5) Dhajagga-pirit-padártha. f. टि r. l. 5.
6) Áṭánáṭiya-sútra-padártha. fol. टृ v. l. 3. (concio nona est secundæ Díghanikáyæ partis. cfr. No. IV.).
7) Anguli-mála-pirit-padártha. f. टृ r. l. 7.
8) Bojjhanga-padártha. fol. टृ r. l. 6.

Libellus finitur f. दे r. in verbis *Ænavun sanna padárthayayi.*

XI. Palicus libellus metaphysicus, *Paṭićća-samuppáda* (पटिच्चसमुप्पादं) inscriptus; finitur fol. टः r. l. 1. et excipitur a commentario Singhalensi, *Paṭićća-samuppáda-sanné*, qui fol. टृ r. l. 1. finitur. (cfr. cod. No. XXXV.)

XII. Concio Palica *Paṭićća-samuppáda-sutta* (पटिच्चसमुप्पादसुत्तं) dicta. Incipit fol. टृ r. l. 2, et fol. टृ v. l. 2. finitur.

XIII. Index libri Dhammasanganika (cfr. Cod. No. XXVIII.), cujus titulus subscriptus *Dhamma-sanganika-mátiká* (धम्मसंगणिकमातिका) fol. ठः r. l. 7. exstat.

XIV. Libellus Palicus, cui titulus Singhalensis *Maitribhávanáva* fol. डृ v. subscriptus est.

XV. Libellus Palicus, quo continentur:
1) Dhátu-vandaná. fol. डा r. l. 2.
2) Solosma sthána-vandaná-gáthá (sic) fol. डः v.
3) Jaya-mangala-gáthá (जयमंगलगाथा), fol. ढृ r. l. 7.
4) Metrica explicatio Palica, sed Singhalensi titulo *Satara-kamaṭaḫana* inscripta, versus Palici:
बुद्धानुस्सति मेत्ता च असुभं मरणस्सति
इति इमा चतुरा रक्खा भिक्खु भवेय्य सीलवा ।
finitur f. ऋ v. l. 1. Cfr. cod. No. XXXV.
5) Alia ejusdem versus explicatio metrica, quæ titulum *Bhavavirati-gáthá* habere videtur, et fol. ढि v. finitur.

XVI. continet
1) Libellum Palicum *Sekhiyá* (सेखिया) inscriptum, qui octo capitibus officia, quæ Sekhiyá dhammá vocantur *), enumerat; finitur fol. ण r. l. 1.
2) Carmen parvum Palicum de novem Buddhæ virtutibus, cum copiosa explicatione Singhalensi, quæ, *Navaguṇa-sanna-padártha* inscripta, finitur fol. णृ v. l. ult.

XVII. Libellus Singhalensis religiosi argumenti, *Anitya-lakuṇu-bhávaná* inscriptus; finitur fol. णं v.

XVIII. Libellus metaphysicus Singhalensis, *Abhidharma-kamaṭaḫana* inscriptus; finitur fol. ति v. l. 1.

Reliqua folia (ति v. l. 2 — तृ r.) preces quum Palicæ tum Singhalenses explent.

C. Abhidhammapiṭaka.
(28—29.)

XXVIII.

Dhammasanganikappakaraṇa et Atthasáliní.
(olim No. 13. donat. Rask.)

Codex folia 243 palmarum habens, digitos vicenos quaternos longa, literis Singhalensibus क-तु signata, (duo enim folia binos numeros डृ-डे et णा-णी exhibent), eademque scriptura exarata. Paginæ novenas aut denas lineas habent.

In codice duo libri insunt, quorum prior, folia 99 (क-खि) continens, *Dhammasanganika-ppakarana* (धम्मसंगणिकप्पकरणं) inscribitur, et primus est inter septem Abhidhammapiṭakæ libros sive *pakaraṇáni*, ut vocantur teste Buddhaghosa, scriptore commentarii (fol. खृ); est igitur idem liber, quem Turnour Dhammasangini inscriptum memorat **), et folia 72 digitos duodetricenos longa continere dicit. Liber noster a verbis in-

*) cfr. Cod. No. III. 7. **) Mahávanso. p. LXXV.

cipit कुसला धम्मा अकुसला धम्मा अब्याकता धम्मा । सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा दुक्खाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा । quæ eadem sunt, a quibus codex Parisiensis initium facit, quem sub nomine Boromat memorant Burnouf et Lassen *). In libro nostro nullæ exstant sectiones; finitur in verbis: कतमे धम्मा अरणा चतुसु भूमीसु कुसलं चतुसु भूमीसु विपाको तीसु भूमीसु किरियाब्याकतं रूपञ्च निब्बानञ्च इमे धम्मा अरणा ति ॥ धम्मसंगनिकप्पकरणं समत्तं ॥ सिद्धिरस्तु । सुभमस्तु ॥.

Alter liber, folia 144 (छी-तु) complectens, *Atthasálini* (अत्यसालिनी) inscribitur, et commentarius est, quem, teste scriptore Mahávansæ **), Buddhaghosa in Dhammasanginin conscripsit; cui opinioni non obstare videntur versus, a quibus incipit liber:

करुणा विय सत्तेसु पञ्ञा यस्स महेसिनो
ञेय्यधम्मेसु सब्बेसु पवत्तित्य यथारुचि ।
दयाय नाम सत्तेसु समुस्सहितमानसो
प्रादसलये (sic.)
पाटिच्छत्तकमूलम्हि पण्डुकम्बलनामके
सिलासने संनिसिन्नोपि आदिच्चोव युगन्धरे
चक्कवालसहस्सेहि दसभागम्म सब्बसो
संनिसिन्नेन देवानं गणेन परिवारितो ।
मातरं पमुखं कत्वा तस्स पञ्ञाय तेजसा
अभिधम्मकथामग्गं देवानं संपवत्तयि ॥
तस्स पादे नमस्सित्वा सम्बुद्धस्स सिरीमतो
सद्धम्मं चस्स पूजेत्वा कत्वा संघस्समञ्जलिं ।
निपच्चकारस्सेतस्स कतस्स रतनत्तये
आनुभावेन सोसेत्वा अन्तराये असेसतो ।
विसुद्धाचारसीलेन निपुणामलबुद्धिना
भिक्खुणा बुद्धघोसेन सकच्चमभियाचितो ।
यं देवदेवो देवानं देसेत्वान यतो पुण
थेरस्स सारिपुत्तस्स समाचिक्खि विनायको ।
अनोतत्तदहे कत्वा उपट्ठानं महेसिनो
यं च सुत्वान सो थेरो आहरित्वा महीतलं ।
भिक्खूणं पयिरुदाहासि इति भिक्खुहि धारितो
संगीतकाले संगीतो वेदेहमुनिना पुन ।
तस्स गम्भीरञानेन ओगाल्हस्स अभिण्हसो
नानानयविचित्तस्स अभिधम्मस्स आदितो ।
या महाकस्सपादीहि वसिकट्ठकथा पुरा
संगीता अनुसंगीता पच्छापि च इसीहि या ।
आभता पन थेरेण महिन्देनेतमुत्तमं
या दीपं दीपवासीनं भासाय अभिसंखता ।
अपनेत्वा ततो भासं तम्बपण्णिनिवासिनं
आरोपयित्वा निद्दोसं भासं तन्तिनयानुगं ।
निकायन्तरलद्धीहि असंमिस्समनाकुलं
महाविहारवासीनं दीपयन्तो विनिच्छयं ।
अत्थं पकासयिस्सामि आगमट्ठकथासुपि
गहेतब्बं गहेत्वान तोसयन्तो विचक्खणो ।
कम्मट्ठानानि सब्बानि चरियभिञ्ञा विपस्सना
विसुद्धिमग्गे पनिदं यस्मा सब्बं पकासितं ।
तस्मा तमागहेत्वान सकलायपि तन्तिया
पदानुक्कमतो एव करिस्सामत्थवण्णनं ।
इति मे भासमानस्स अभिधम्मकथं इमं
अविक्खित्ता निसामेथ दुल्लभाहि अयं कथाति ॥.

Quos versus excipit introductio, de Abhidammapiṭaka agens, quæ incipit a verbis: तत्थ अभिधम्मोति धम्मातिरेकविसेसत्थेन अतिरेकविसेसत्थदीपिको हि एत्थ अभि सद्दो cætt.; initium commentarii ipsius fol. तृ v. exstat. Liber in hisce versibus finitur:

चित्तं रूपं च निक्खेपं कत्युद्धारं मनोरमं
यं लोकनाथो भाजेन्तो देसेसि धम्मसंगणिं ।
अभिधम्मस्स संगय्ह धम्मे अनवसेसतो
ठिताय तस्सा आरद्धा या मया अत्थवण्णना ।
अनाकुलानं अत्थानं संभवा अत्थसालिनी
इतिनामेन सा संनिट्ठानमुपगा ठाना (sic) ।
एकूनचत्तालीसाय पालिया भाणवारतो
चिरट्ठितत्थं धम्मस्स निट्ठपेन्तेन तं मया ।
संपन्नं कुसलं तस्स आनुभावेन पाणिनो
सब्बे सद्धम्मराजस्स ञत्वा धम्मं सुखावहं ।
पापुणन्तु विसुद्धाय सुखाय पटिपत्तिया
असोकमनुपायसं निब्बानसुखमुत्तमं ।
चिरं तिट्ठतु सद्धम्मो धम्मे होन्तु सगारवा
सब्बेपि सत्ता कालेन सम्मा देवो पवस्सतु cætt.

परमविसुद्धबुद्धि cæteraque in commentariis Buddhaghosæ solita verba, quæ jam exhibita sunt (p. 25. a. l. 10.), कता अयं अत्थसालिनी नाम धम्मसंगहत्थकथा ।

*) Burnouf et Lassen. Essay sur le Pali. Paris. 1826.

**) Mahávanso. ed. Turnour p. 251.

XXIX.

Sammoḥavinodaní, Paṭṭhánatthakathá, Vibhangappakarana.
(olim No. 14. et 15. donat. Rask.)

Codex folia 327 palmarum habens, digitos vicenos quaternos longa, literis Singhalensibus तू-२ खे signata, eademque scriptura exaratus. Paginæ novenas aut denas lineas habet. Est pars posterior codicis No. XXVIII. signati.

Codex tres libros continet, quorum primus, folia 175 (तू-री) explens, *Sammoḥavinodani* (सम्मोहविनोदनी) inscribitur, et commentarius est, quem Buddhaghosa conscripsit in *Vibhangam* (tertium nostri codicis librum). Incipit a versibus:

चतुसच्चुदसो नाथो चतुधा धम्मसंगनिं
पकासयित्वा संबुद्धो तस्सेव समनन्तरं ।
उपेतो बुद्धधम्मेहि अट्ठारसेहि नायको
अट्ठारसन्नं खन्धादिविभंगानं वसेन यं ।
विभंगं देसयि सत्था तस्स संवण्णनक्कमो
इदानिं यस्मा सम्पत्तो तस्मा तस्सत्थवण्णनं ।
करिस्सामि विगाहित्वा पोराणत्थकथानयं
सद्धम्मे गारवं कत्वा तं सुणाथ समाहितातिं ॥

Deinde enarrat octodecim Vibhangæ sectiones; in commentario hi tituli exstant:

1. खन्धविभंगनिद्देसो fol. थू v. l. 3; continet रूपक्खन्धनिद्देसो fol. ते r. l. 7. — वेदनाखन्धनिद्देसो fol. तो r. l. 8. — संञाखन्धनिद्देसो fol. तो v. l. 9. — संखारक्खन्धनिद्देसो fol. तौ r. l. 2. — विञ्ञाणक्खन्धनिद्देसो fol. तौ r. l. 3.
2. आयतनविभंगनिद्देसो fol. थृ r. l. 8.
3. धातुविभंगनिद्देसो fol. दो r. l. 6.
4. सच्चविभंगनिद्देसो fol. धा v. l. 2; continet दुक्खसच्चनिद्देसकथा fol. दो r. l. 4. — समुदयसच्च° fol. दो v. l. 3. — निरोधसच्च° fol. दौ r. l. 5.
5. इन्द्रियविभंगवण्णना fol. धी r. l. 3.
6. पटिच्चसमुप्पादविभंगनिद्देसो fol. नं v. l. 2. continet अविज्जापदं fol. धृ v. l. 8. — अविज्जापच्चयसंखार° fol. धे v. l. 4. — संखारपच्चयविञ्ञाण° f. ना r. l. 3. — विञ्ञाणपच्चयनामरूप° fol. नि r. l. 8. — नामरूपपच्चयसळायतन° fol. नी r. l. 5. — सळायतनपच्चयफस्स° fol. नी v. l. 5. — फस्सपच्चयवेदना° fol. नु r. l. 1. — वेदनापच्चयतण्हा° fol. नु r. l. 9. — तण्हापच्चयउपादान° f. नू r. l. 5. — उपादानपच्चयाभव° fol. नृ v. l. 3. — चतुत्थचतुक्कनिद्देसो fol. नौ r. l. 7. — अकुसलनिद्देसो fol. नौ v. l. 3. — कुसल° fol. नौ v. l. 7. — अब्याकत° fol. नं r. l. 2. — अविज्जामूलकुसलनिद्देसो fol. नं r. l. 6.
7. सतिपट्ठानविभंगनिद्देसो fol. फृ v. l. 5. continet उद्देसवारकथा fol. पा r. l. 1. — कायानुपस्सनानिद्देसो fol. पं r. l. 9. — वेदनानुपस्सना° fol. फ r. l. 2. — चित्तानुपस्सना° fol. फं r. l. 8. — निवरणपब्बं fol. फि r. l. 7. — बोज्झंगपब्बं fol. फृ r. l. 1.
8. धम्मप्पधानविभंगनिद्देसो fol. फे r. l. 5.
9. इद्धिपादविभंगनिद्देसो fol. फौ r. l. 5.
10. बोज्झंगविभंगनिद्देसो fol. ब r. l. 6.
11. मग्गविभंगनिद्देसो fol. बा v. l. 3.
12. झानविभंगनिद्देसो fol. भी v. l. 4.
13. अप्पमञ्ञाविभंगनिद्देसो fol. भु v. l. 6.
14. सिक्खापदविभंगनिद्देसो fol. भृ r. l. 6.
15. पटिसम्भिदाविभंगनिद्देसो fol. भृ v. l. 5.
16. ञाणविभंगनिद्देसो fol. मं r. l. 8. continet sex capita numeris signata, quorum 1. finitur fol. भौ r. l. 3. — 2. fol. भौ r. l. 9. — 3. fol. भं v. l. 7. — 4. fol. म r. l. 5. — 5. fol. म v. l. 3. — 6. fol. म v. l. 7.
17. खुद्दकवत्थुविभंगवण्णना fol. र r. l. 1. continet undecim capita: 1. f. यृ r. l. 3. — 2. f. यृ r. l. 5. — 3. f. ये r. l. 4. — 4. f. यै r. l 2. — 5. f. यो r. l. 6. — 6. f. यौ r. l. 5. — 7. f. यौ r. l. 10. — 8. f. यं r. l. 6. — 9. f. यं v. l. 5. — 10. f. यं v. l. 7. — 11. तण्हाविचरितनिद्देसो fol. यः v. l. 8.
18. धम्महदयविभंगवण्णना fol. रो r. l. 2.

Liber in his versibus finitur:

अभिधम्मं देसेन्तो धम्मगरु धम्मगारवयुत्तानं
देवानं देवपुरे देवगणसहस्सपरिवारो ।
दुतियं अदुतियपुरिसो यं आह विभंगपकरणं नाथो

अट्ठारसहि विभंगेहि मण्डितं मण्डपेय्यगुणो ।
अत्थप्पकासनत्थं तस्साहं सामिनो ऽमितगुणेन
यतिना अदण्डगतिना सुबुद्धिना बुद्धघोसेन ।
यं आरभिं रचयितुं अत्थकथं सुनिपुणेसु अठेसु (sic)
संमोहविनोदनतो सम्मोहविनोदनिं नाम ।
पोराणत्थकथानं सारं आदाय सा अयं निट्ठं
पत्ता अनन्तरा येन पालिया भाणवारेहि ।
चत्तालीसाय यथा एकेन च एवमेव सब्बेपि
निट्ठं वजन्तु विमला मनोरथा सब्बसत्तानं ।
सद्धम्मस्स ठितत्थं यं च इमं रचयता मया पुञ्ञं
पत्तं तेन समन्तं पापुणातु सदेवल्लोको लोको ।
सुचिरं तिट्ठतु धम्मो धम्माभिरतो सदा भवतु लो (को)
मिचुं खेमसु (sic) भिक्खादिसंपदा ञाणपदा होन्तूति ॥
परमविसुद्धबुद्धि cæteraque verba in Buddhaghosæ commentariis solita. cfr. p. 25.

Alter liber, folia 63 (ही-षि) continens, *Paṭṭhána-ppakaraṇa-aṭṭhakathá* (पट्ठानप्पकरणअत्थकथा) inscribitur, et commentarius est a Buddhaghosa conscriptus in *Paṭṭhána-ppakaraṇam*, qui ultimus est septem Abhidhammapiṭakæ librorum. Commentarius incipit ab his versibus:

नमो तस्स cætt.
देवातिदेवो देवानं देवदानंच (sic) पूरितो
देसयित्वा पकरणं यमकं*) बुद्धसयमो
अत्थतो धम्मतो चेव गम्भीरस्साथ तस्स यं
अनन्तरं महावीरो सत्तममिसिसत्तमो ।
पट्ठानम्म (sic) नामेन नामरूपनिरोधतो
देसेसि अतिगम्भीरनयमण्डितदेसनं
इदानि तस्स संपत्तो यस्मा संवण्णनक्कमो
तस्मा यं वण्णयिस्सामि तं सुणाथ समाहितातिं ॥

Liber in sectiones (वार) divisus esse videtur, quarum aliæ plura, aliæ singula capita continent; qui exstant tituli, sunt:

1. उद्देसवारवण्णना fol. हू v. l. 1.
2. हेतुपच्चयनिद्देसो f. हे r. l. 6. — आरम्मणपन्नि° f. हे r. l. 6. — अधिपतिपन्नि° f. हो r. l. 3. — अनन्तर° f. हौ r. l. 2. — समनन्तर° f. हौ r. l. 3. — सहजात° f. हौ v. l. 5. — अञ्ञमञ्ञ° f. हं r. l. 1. — निस्सय° f. हं v. l. 1. — उपनिस्सय° f. हः r. l. 10. — पुरेजात° f. हः v. l. 7. — पच्छाजात° f. ल r. l. 3. — आसेवन° f. ल v. l. 6. — कम्म° f. ला v. l. 1. — विपाक° f. ला v. l. 9. — आहार° f. लि r. l. 9. — इन्द्रिय° f. लि v. l. 10. — झान° f. लो r. l. 7. — मग्ग° f. लो v. l. 2. — सम्पयुत्त° f. लो v. l. 4. — विप्पयुत्त° f. लु r. l. 9. — अत्थि° f. लृ v. l. 1. — नत्थि° f. लृ v. l. 4. — विगत° f. लृ v. l. 6. — अविगत° f. लृ v. l. 7. — 2. पच्चये निद्देसवारवण्णना fol. लॄ v. l. 1.
3. पञ्ञत्तिवारवण्णना fol. व r. l. 1.
4. पच्चयानुलोमं f. वो v. l. 3. — पच्चयपच्चनीयं f. वु v. l. 1. — पच्चनीयानुलोमे पच्चनीयं f. वु v. l. 6. — पच्चनीयानुलोमं f. वू v. l. 4. — 4. निट्ठिता च पच्चवारस्स अत्थवण्णना fol. वू v. l. 5.
5. सहजातवारवण्णना fol. वृ v. l. 8.
6. पच्चनीयं f. वृ v. l. 2. — पच्चयवारवण्णना f. वृ v. l. 4.
7. निस्सयवारवण्णना fol. वृ v. l. 9.
8. पच्चनीयं f. वॄ r. l. 7. — अनुलोमपच्चनीयं f. वॄ r. l. 9. — 8. संसट्ठवारवण्णना fol. वॄ v. l. 1.
9. संपयुत्तवारवण्णना fol. वॄ v. l. 4.
10. पञ्हवारविभंगवण्णना fol. वः v. l. 3.
11. हेतुमूलकं fol. शा v. l. 3. — पञ्हवारस्स घटने अनुलोमगणना fol. शृ r. l. 2.
12. पच्चयुद्धारस्स अत्थवण्णना fol. शॄ r. l. 2.
13. नहेतुमूलकं f. शॄ v. l. 9. — पच्चनीयं f. शे v. l. 6. — अनुलोमपच्चनीयं f. शै v. l. 3. — नहेतुमूलकं f. शो v. l. 1. — पञ्हवारस्स पच्चनीयानुलोमं f. शो v. l. 10. — निट्ठिता च कुसलत्तिकपट्ठानस्स वण्णना fol. शो v. l. 10.
14. वेदनत्तिकवण्णना fol. शं r. l. 9.
15. विपाकत्तिकवण्णना fol. शं v. l. 10.
16. धम्मानुलोमकपट्ठानवण्णना fol. ष r. l. 2.
17. दुकपट्ठानं f. ष r. l. 10. — दुकनिपट्ठानं f. ष v. l. 6. — तिकनिपट्ठानं f. षा r. l. 3. — दुकदुकपट्ठानं fol. षा r. l. 5.

Sequitur titulus subscriptus पट्ठानप्पकरणअत्थकथा निट्ठिता । निट्ठिता च अभिधम्मपिटकत्थकथा, et versus hi:

पच्चयभेदे कुसलो लोकगुरूणम्पि पच्चयाकारं
अतिनिपुणं गम्भीरं वा भूमिं बुद्धञानस्स ।
कुसलादिधम्मभेदं निस्सायनयेहि विविधगमनेहि
वित्थारेन्तो सत्तममभिधम्मप्पकरणं सत्था ।

*) Yamaka sextus liber est Abhidhammapiṭakæ.

सुविहितसन्निट्ठानि पट्ठानं नाम यं पकासेसि
सङ्गाय समारद्धा या अत्थकथा मया तस्स ।
आचरियानं वादं अविहाय त्रिभङ्गवादसोहानं
अतिबहुत्रिधन्तराये लोकम्हि अन्ततराथेन सा (sic) ।
एसा अज्ञा यथा ठा बुद्धसमत्तेहि भाणवारेहि
अत्थं पकासयन्ति पट्ठानवरस्स सकलस्स ।
संनिट्ठानं पत्ता यथेव निट्ठं यथा वतुज्जनस्स
यं पापुणन्तु सीघं कपाणासव्बसकतं (sic) ॥
सत्तप्पकरणं नाथो अभिधम्मं अदेसयि
देवातिदेवो देवानं देवलोकम्हि यं पुरे
तस्स अत्थकथा एसा सकलस्सापि निट्ठिता
चिरट्ठितत्थं धम्मस्स निट्ठपितेन तं मया ॥

ultima sunt परमविसुद्ध° cæteraque in commentariis Buddhaghosæ solita (cfr. p. 25.) et कता अयं सकलस्सापि अभिधम्मपिटकस्स अत्थकथा.

Tertius liber, folia 89 (घी-खे) continens, *Vibhanga-ppakaraṇa* (विभंगप्पकरण) inscribitur, et sine dubio est liber Abhidhammapitakæ secundus, quamquam liber, quem Turnour Vibhanga inscriptum memorat, majoris ambitus esse videtur, quum folia 130 duodetricenos digitos longa continere dicatur.

Liber noster incipit a verbis चतुसच्चदसो ति चत्तारि सच्चानि समाभटानि चतुसच्चुपस्सीति चतुसद्दसो । octodecim quas continet sectiones, finiuntur

1. खन्धविभंगो fol. घं v. l. 5.
2. अयतनविभंगो fol. सि v. l. 7.
3. धातुविभंगो fol. सृ v. l. 4.
4. सच्चविभंगो fol. ही v. l. 1.
5. इन्द्रियविभंगो fol. हू r. l. 2.
6. पटिच्चसमुप्पादविभंगो fol. क्रो r. l. 6.
7. सतिपट्ठानविभंगो fol. २ कि v. l. 8.
8. धम्मप्पधानविभंगो fol. २ कु r. l. 3.
9. इड्डिपादविभंगो fol. २ कू v. l. 9.
10. बोज्झंगविभंगो fol. २ कृ r. l. 2.
11. मग्गविभंगो fol. २ कृ r. l. 9.
12. झानविभंगो fol. २ के v. l. 2.
13. अप्पमञ्ञाविभंगो fol. २ के v. l. 8.
14. सिक्खापदविभंगो fol. २ को r. l. 8.
15. पटिसम्भिदाविभंगो fol. २ कं v. l. 1.
16. ञानविभंगो fol. २ खू r. l. 6.
17. खुद्दकविभंगो fol. २ खे r. l. 6.
18. धम्महदयविभंगो fol. २ खै v. l. 3. et in verbis ejusdem lineæ विभंगप्पकरणं निट्ठितं liber finitur.

II. LIBRI SACERDOTALES ET HISTORICI.

XXX.

Sárasangaho

(olim No. 17. donat. Rask.)

Codex folia 126 palmarum habens, vicenos digitos longa, literis Singhalensibus क-श्री signata, eademque scriptura exarata. Paginæ denas lineas habent.

In codice inest liber *Sára-sangaho* (सारसंगहो) inscriptus, quo exponitur doctrina Buddhica, variis locis e libris sacris sumptis probata. Liber in quadraginta capita divisus, ita incipit:

महाकारुणिकं नाथं धम्मं तेन सुदेसितं ।
नत्वा अरियसंघं च दक्खिणेय्यं निरंगनं ।
दस्सयिस्सं समासेन पवरं सारसंगहं
समाहरित्वा विविधं नयं सोतसुखावहं ति ॥
तत्रायं मातिका
बुद्धादिमहानीहारो किरियं सत्थुमब्भुतं
पञ्च अन्तरधानानि चक्कवत्तिविभाजनं cætt.

Singula capita inscribuntur:

1. बुद्धानं अभिनीहारकथासंगहनयो f. कि r. l. 4
2. तथागतस्स अच्छरियकथा° fol. कै r. l. 1.
3. पञ्चन्तरधानकथा° fol. कः v. l. 1.
4. चक्कवत्तिविभावनकथा° fol. कः v. l. 10.

5. मुनिनो चक्कवत्तिनो च वतियकथा° f. ख r. l. 9.
6. सम्मज्जनीयाफल° fol. खा r. l. 6.
7. धम्मे अच्छरियकथा° fol. खू v. l. 6.
8. संघे अच्छरियकथा° fol. खौ v. l. 3.
9. निद्दाविभावनं fol. खं r. l. 4.
10. सुपिनाविभावनं fol. ग r. l. 2.
11. द्वयसत्तकपरिवत्तनकथा° fol. ग r. l. 9.
12. सरणगमनस्स भेद° fol. गा v. l. 4.
13. सीलानं पभेद° fol. गृ v. l. 4.
14. कम्मट्ठान° fol. घ v. l. 7.
15. निब्बानस्स विभावनं fol. घा r. l. 5.
16. रतनत्तये अगारवविभावनकथा° fol. घा v. l. 10.
17. जनकादिकम्मट्ठान° fol. घृ r. l. 10.
18. आनन्तरियकम्मविभावनं fol. घृ v. l. 2.
19. मिच्छादिट्ठिविभावनं fol. घे r. l. 4.
20. अरियूपवादविभावनं fol. घे v. l. 8.
21. कुहकादिनवकथा° fol. घो v. l. 5.
22. मच्छेरकथा° fol. घौ r. l. 9.
23. तिविधग्गिविभावनत्थकथा° fol. घः r. l. 10.
24. दानादिपुञ्ञ° fol. ङु r. l. 10.
25. सत्तानमाहारभेद° fol. ङृ v. l. 10.
26. योनिविभावननय° fol. ङं r. l. 6.
27. पुमित्थिपरिवत्तनकथा fol. ङः r. l. 3.
28. युवतीनं सरूपविभावनं fol. च v. l. 4.
29. पण्डकानं विभावनं fol. चा r. l. 6.
30. नागविभावनकथा fol. चि v. l. 2.
31. सुपण्णानं विभावनकथा fol. ची r. l. 2.
32. पेतानं विभावनं fol. ची v. l. 10.
33. असुरानं विभावनं fol. चु r. l. 3.
34. देवानं विभावनं fol. चू r. l. 5.
35. महोवट्टनकथा fol. चृ r. l. 10.
36. महोघल्लनकथा° fol. चू v. l. 7.
37. वुट्ठिवातादीनं संगहनयो fol. चे r. l. 5.
38. पकिण्णककथा fol. छि v. l. 9.
39. इद्धिविधादि° fol. छो r. l 6.
40. लोकसंठिति° fol. ञो v. l. 4.

Post titulum subscriptum निट्ठितो चायं सब्बसो सारसंगहोति extant hi versus:

एत्तावता पटिञ्ञातो दस्सयिस्संति आदितो
चत्तालीसहि भेदेहि संगहेहि सुसंखतो ।
निट्ठानं दानि सम्पत्तो विचित्तो सारसंगहो
cætt.

दक्खिणारामपतिनो पिटकत्तयधारिणो
बुद्धप्पियव्हथेरस्स यो सिस्सानन्तिमो यति ।
तेन सिद्धत्थनामेन धीमता सुचिवुत्तिना
थेरेन लिखितो एसो विचित्तो सारसंगहो cætt.

unde patet librum scriptum esse a *Siddhattha* quodam sacerdote et discipulo sacerdotis Buddhappiyæ.

XXXI.

Páli-muttaka-vinaya
(olim No. 21. collect. Rask.)

Codex folia 215 palmarum habens, vicenos singulos digitos longa, literis Singhalensibus क-हृ signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas aut novenas lineas habent.

Codex continet librum *Páli-muttaka-vinaya-viniććhaya-sangaho* (पालिमुत्तक विनय-विनिच्छयसंगहो) inscriptum, qui, libri Sára-sangaho similis, doctrinam Buddhicam exponit. Incipit a versibus:

वत्थुत्तयं नमस्सित्वा सरणं सब्बपाणिनं
विनये पाटवत्थानं ययोगावचरभिक्खूनं (sic)
विप्पकिण्णमनेकत्थ पालिमुत्तविनिच्छयं
समाहरित्वा एकत्थ दस्सयिस्सं अनाकुलं ॥
तत्रायं मातिका
दिवासेय्यो परिक्खारो भेसज्जकरणम्पि च
परित्तं पटिसन्थारो विञ्ञत्ति कुलसंगहो cætt.

Continet triginta quatuor capita, quæ sunt

1. दिवासयनविनिच्छयकथा fol. कि r. l. 5.
2. कप्पियाकप्पियपरिक्खार वि° fol. कु r. l. 1.
3. भेसज्जादिकरणवि° fol. कृ v. l. 2.
4. विञ्ञत्तिवि° fol. कॄ v. l. 9.
5. कुलसंगहवि° fol. कै r. l. 2.
6. मच्छमंसवि° fol. को r. l. 1.
7. अनामासवि° fol. कौ v. l. 1.
8. अधिट्ठानविकप्पनवि° fol. खा v. l. 8.
9. चीवरविप्पवासवि° fol. खु r. l. 2.
10. भण्डपटिसामनवि° fol. खृ r. l. 7.
11. कयविक्कयसमापत्तिवि° fol. खृ v. l. 3.
12. रूपियादिपटिग्गहणवि° fol. खौ v. l. 8.

13. दांनलक्खणादिविस्सासवि॰ fol. खः v. l. 4.
14. पठवीखननवि॰ fol. गा r. l. 9.
15. भूतगामवि॰ fol. गी v. l. 9.
16. सहसेय्यवि॰ fol. गृ v. l. 3.
17. मञ्चपीठादिसंघिके सेनासने सुपटिपज्जितब्बवि fol. गॄ r. -l. 2.
18. कालिकवि॰ fol. घ r. l. 6.
19. कप्पियकुटिवि॰ fol. घि r. l. 2.
20. खादनीयादिपटिग्गहणवि॰ fol. घृ r. l. 1.
21. पवारणवि॰ fol. घे r. l. 6.
22. पब्बज्जावि॰ fol. ङॄ v. l. 9.
23. निस्सयवि॰ fol. च v. l. 2.
24. सीमावि॰ fol. चॄ r. l. 6.
25. उपोसथपवारणवि॰ fol. चः r. l. 9.
26. वस्सुपनायिकवि॰ fol. छी r. l. 1.
27. उपज्झायादिवत्तकथा fol. छौ v. l. 4.
28. चतुपच्चयभाजनीयवि॰ fol. छॢ v. l. 2.
29. कठिनत्थारकथा fol. झे v. l. 2.
30. गरुभण्डवि॰ fol. झं r. l. 5.
31. चोदनावि॰ fol. ञॢ r. l. 1.
32. गरुकापत्तिवुट्ठानकथा fol. ठा v. l. 5.
33. कम्माकम्मवि॰ fol. ठो v. l. 2.
34. पकिण्णककथा fol. ढृ v. l. 2.

XXXII.

Upásaka-janálankáro
(olim No. 51. collect. Rask. *)

Codex folia 95 palmarum habens, digitos duodevicenos longa, literis Singhalensibus क-चं signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest liber *Upásaka-janálankáro* (उपासकजनालंकारो) inscriptus, quo laicorum gratia exponitur doctrina Buddhica. Auctor sese nominat *Sihalá-áćariya-bhaddantánanda-mahátheram* (सीहलाचरियभद्दन्तानन्दमहाथेर) et dicit se, in monasterio *Perampalli* a Molanga, rege Paṇḍyarum, condito degentem, hunc librum conscripsisse. Ex ambagibus verbosis ad calcem libri adscriptis, hæc apponere visum est:

अत्थतो गन्थतो चापि युत्ततो चापि एव च
अयुत्तं वा विरुद्धं वा यदि दिस्सति किंचि पि
पुब्बापरं विलोकेत्वा विचारेत्वा पुनप्पुन
धीतिमता गहेतब्बं गहेतब्बं नदोसतो ॥.....
पण्डुभूमण्डले यो भूवञ्ञो सामन्तभूमिपो ....
तेन कारापिता रम्मा विहारा वरदस्सना
तयो आसुमभिक्कन्ता किरीटमिव भासुरा ।
यो तेसं पवरो आसि विहारो चारुदस्सनो ....
गुणाकरो पेरम्पल्लि इति विञ्ञूहि सद्दितो ।
लंकादीपम्हि सकले दमिलानलसमाकुले
आगता पातुमत्तानं भूयो सासनवुड्ढिया ।
तम्बपण्णिद्धजा थेरा सदा सद्धम्मगोचरा
आगमं अनुरक्खन्ता यस्मिं वासं समप्पयुं ।
तस्स पुब्बुत्तरे रम्मे पासादे वसता मया
रचितो ऽयं अलंकारो सदा सज्जनरञ्जको ति ॥

Liber incipit a verbis:

विसुद्धवण्णं सुगतं नमित्वा सुवण्णितं धम्मवरं च तेन
तथा विमुत्तं गणमंगनेहि उपासकालंकरणं करिस्सं ॥

et in novem capita (परिच्छेद) divisus est, quorum tituli sunt:

1. इति अभिनवसाधुजनपामोज्जत्थाय कते उपासकजनालंकारे सरणादिनिद्देसो नाम पठमो परिच्छेदो fol. खु v. l. 4.
2. सीलनिद्देसो fol. घु r. l. 4.
3. धुतंगनिद्देसो fol. घृ v. l. 4.
4. आजीवनिद्देसो fol. ङि v. l. 3.
5. दसपुञ्ञकिरियवत्थुनिद्देसो fol. ङे v. l. 3.
6. अन्तरायकरधम्मनिद्देसो fol. ङं r. l. 3.
7. लोकियसंपत्तिनिद्देसो fol. चृ r. l. 5.
8. लोकुत्तरसंपत्तिनिद्देसो fol. चै r. l. 3
9. पुञ्ञफलसाधननिद्देसो fol. चौ v. l. 6

*) cfr. Rasks samlede Afhandlinger. vol. III. p. 18. n.

XXXIII.

Milinda-pañho
(olim No. 19. donat. Rask.)

Codex folia 183 habens, septenos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-ङि signata, (numeri enim खो-गृ incuria scribæ omissi sunt, et छी bis exstat), eademque

scriptura exarata. Paginæ novenas aut denas lineas habent.

Codex continet librum *Milinda-pañho* (मिलिन्दपञ्हो) inscriptum, quo exponuntur, quæ Milindæ, regi Ságalæ, de fide et doctrina Buddhica quærenti, responderit Nágasena sacerdos quidam. Liber incipit ab hisce verbis:

नमो तस्स cætt.

मिलिन्दो नाम सो राजा सागलायं पुरुत्तमे
उपगच्छि नागसेनं गंगाव समुद्दसागरं ।
आसज्ज राजा चित्रकथं उक्काधारं तमोनुदं
अपुच्छि निपुणे पञ्हे ठानाठानगते पुथु ।
पुच्छाविस्सज्जना चेव गम्भीरत्थूपनिस्सिता
हदयंगमा कण्णसुखा अब्भुतल्लोमहंसना । ....

तमनुसूयते । अत्थि योनकानं नानापुटभेदनं सागलं नाम नगरं नदीपब्बतसोभितं cætt.

Singulæ sectiones et capita sunt: (numeri uncis inclusi ad cod. No. XXXIV. pertinent)

1. बाहिरकथा fol. कृ r. l. 6. (fol. कृ v l. 2.)
   पठमो वग्गो fol. कं r. l. 7. (f. के r. l. 6.)
   दुतियो वग्गो fol. खा r. l. 7. (f. कौ v. l. 4.)
   ततियो वग्गो fol. खू r. l. 8. (f. खा r. l. 8.)
2. नागसेनमिलिन्दराजमहापञ्हा fol. खू v. l. 9. (fol. खा v. l. 6.)
   चतुत्थो वग्गो fol. खृ r. l. 9. (fol. खी r. l. 1.)
   पञ्चमो वग्गो fol. खॄ r. l. 8. (f. खी v. l 7.)
   छट्ठो वग्गो fol. खृ v. l. 4. (fol. खु v. l. 9.)
   सत्तमो वग्गो fol. गे v. l. 4. (f. खृ r. l. 8.)
3. मिलिन्दपञ्हानं पुच्छविस्सज्जना fol. गे v. l. 1. (fol. खृ v. l. 8.)
   पठमो वग्गो fol. डू r. l. 5. (f. गृ v. l. 5.)
   दुतियो वग्गो fol. डः r. l. 3. (f. गे r. l. 9.)
   ततियो वग्गो fol. घो v. l. 7. (f. घ r. l. 2.)
   चतुत्थो वग्गो fol. छू r. l. 3. (f. घृ r. l. 10.)
   पञ्चमो वग्गो fol. ज्ञी r. l. 1. (f. घो v. l. 5.)
   छट्ठो वग्गो fol. ब्र v. l. 8. (fol. जृ r. l. 6.)
   सत्तमो वग्गो fol. ब्रृ v. l. 2. (fol. जॄ r. l. 4.)
   अट्ठमो वग्गो fol. ट r. l. 9. (fol. ब्रू r. l. 9.)
   नवमो वग्गो fol. टौ v. l. 8. (f. छि r. l. 2.)
4. मेण्डकपञ्हो ibidem. (ibid.)
   पठमो वग्गो fol. ठि r. l. 6. (fol. छृ r. l. 5.)
   दुतियो वग्गो fol. ठु v. l. 8. (fol. छृ r. l. 8.)
   ततियो वग्गो fol. ठू v. l. 3. (fol. छे v. l. 1.)
   चतुत्थो वग्गो fol. ठे r. l. 5. (fol. छो v. l. 2.)
   पञ्चमो वग्गो fol. ठं r. l. 1. (fol. छं v. l. 9.)
   छट्ठो वग्गो fol. उ v. l. 1. (fol. ज्ञा r. l. 7.)
5. इस्सरत्यस्स पञ्हं पञ्चमं f. ठि r. l. 5. (f. ज्ञी r. l. 2.)

Liber finitur in verbis मिलिन्दस्स चेव नागसेनत्थेरस्स च पञ्हाविय्याकरणपकरणं समत्तं ॥ इमं लिखितपुञ्ञेन cætt.

XXXIV.

Milinda-pañho
(olim No. 62. collect. Rask.)

Codex folia 117 palmarum continens, vicenos quaternos digitos longa, literis Singhalensibus क-ञी signata, (primum enim numero caret), eademque scriptura rudi et ineleganti exarata. Folia छो-ञी ab alio scriba exarata sunt, exstat vero ad calcem codicis folium छो a priore scriba exarari coeptum. Paginæ plerumque novenas lineas habent.

Codex continet eundem librum *Milinda-pañho* inscriptum, qui in codice No. XXXIII. signato inest.

XXXV.

Paṭićća-samuppáda et Çatara-kama-ṭahana cætt.
(olim No. 25. collect. Rask.)

Codex folia 38 palmarum habens, ternos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-गृ signata, eademque scriptura exarata. Paginæ senas lineas habent. Codici præponitur alienum folium non signatum nullius momenti.

In codice varia insunt: Prima quinque folia क-कु v. continent versus varios, in honorem et laudem Buddharum arborumque iis sacrarum scriptos, qui incipiunt a verbis:

वन्दे तण्हंकरं बुद्धं वन्दे मेधंकरं मुनिं
सरणंकरं मुनिं वन्दे दीपंकरं जिनं नमे ।

Sequitur libellus metaphysicus, *Paṭićća-samuppáda* (पटिच्चसमुप्पादं) inscriptus, qui fol. कु v. l. 1. incipit a verbis: नमो बुद्धाय । तेन खो पन समयेन बुद्धो भगवा उरुवेलायं विहरति नज्जा नेरञ्जरातीरे बोधिरुक्खमूले पठमाभीसम्मा सम्बुद्धो सत्ताहं एकपल्लंकेन निसीदि । et finitur fol. कु v. l. ult. in verbis तण्हानं खयमज्झगा ति ॥ पटि° निट्ठितं ॥.

Folia quatuor कू-के continent Singhalensem ejusdem libelli interpretationem, quæ *Paṭićća-samuppáda-sanné* inscribitur. Cfr. Cod. No. XXVII.

Folia को-खु r. continent libellum, *Ćatara-kamaṭaɧana-padárthayi* inscriptum, sive interpretationem et explicationem Singhalensem versus Palici: (Cfr. Cod. No. XXVII.)

बुद्धानुस्सति मेत्तो च असुभं मरणस्सति
इति इमा चतुरा रक्खा भिक्खु भवेय्य सीलवा ।

Libellus quatuor sectiones continet, quarum tituli Singhalenses sunt:

Buddhánusmṙti-bhávané. fol. कः r. l. 6.
Maitrí-bhávané. fol. खः v. l. 3.
Asubha-kamaṭaɧana. fol. खि r. l. 5.
Maranánusmṙti-kamaṭaɧana. f. खी r. l. 6.

Reliqua folia खुv. -गु preces varias continent, maximam partem Palicas et versibus conscriptas, inter quas exstat, ut videtur, parva Buddhæ concio *Dasadhamma-sutta* (दसधम्मसुत्त) dicta.

XXXVI.

Jinálankára-vaṇṇaná
(olim No. 16. donat. Rask.)

Codex folia 210 palmarum continens, quinos denos digitos longa et literis Singhalensibus क-ठ signata, (numerus का bis exstat), eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest liber, *Jinálankára-vaṇṇaná* (जिनालंकारवण्णना) inscriptus, sive commentarius, quem composuit *Buddharakkhitó* (बुद्धरक्खितो) quidam in *Jinálankáram*, carmen in laudem Buddhæ scriptum. Liber enim finitur in verbis जिनालंकारवण्णना निट्ठिता । भदन्त-बुद्धरक्खिताचरियेन भिक्खूनं गणत्रायकेन अभिधम्मनये विसारदेन कता अयं ।

XXXVII.

Tevapújáva et Bodhivandanáyi
(olim No. 13. collect. Rask.)

Codex septem folia palmarum continens, ternos denos digitos longa, et Singhalensi scriptura exarata; paginæ senas lineas habent.

Codex continet duo carmina in laudem Buddhæ et arboris sacræ scripta, quorum tituli Palici non exstant, Singhalenses vero in tegumento codicis adscripti sunt: *Tevapújáva* et *Bodhi-vandanáyi*. Prius incipit a versu:

नमो बुद्धाय
ये धम्मा हेतुप्पभवा तेसं हेतुं तथागतो आह
तेसं च यो निरोधो एवं वादी महासमणो *)

Posterius fol. 4 r. l. 2. incipit a verbis नमो बुद्धाय et finitur in hoc versu:

पातो च सायमपि चेव इमं विधिञ्ञू
आसेवते सततमत्थहिताभिलासी ।
पप्पोति सो तिविपुलं हतपारिपन्थो
सेट्ठं सुखं मुनिविसिट्ठमतं सुखेना ति ॥.

Præterea exstant duo folia, denos digitos longa, et literis Singhalensibus exarata, quæ fragmentum Sanscriti alicujus libri continent.

XXXVIII. XXXIX.

Rasaváɧiní
(olim No. 62. a. et b. collect. Rask.)

Codex No. XXXVIII. folia 81 palmarum habet, literis Singhalensibus क-चि signata, (duo enim numeri घृ et घृ incuria scribæ

*) cfr. Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes. vol. 1. p. 229.

omissi sunt), et codex No. XXXIX., folia 119 palmarum habet, iisdem literis खी-टू signata; quæ 200 folia senos denos digitos longa sunt et Singhalensi scriptura exarata. Paginæ utriusque codicis plerumque novenas lineas habent, et numeris Europæis, illius 1-161, hujus 1-238, insuper signatæ sunt.

Duo codices continent librum, *Rasaváhini* (रसवाहिनी) inscriptum, sive collectionem 103 fabularum et narrationum, quarum priores quadraginta res in India, et cæteræ sexaginta tres res in insula Taprobane actas referunt. Quas e versibus, a quibus incipit et in quibus finitur liber, patet, quondam lingua Singhalensi conscriptas, et a Raṭṭhapála viro quodam pio et bono, in Palicam linguam versas esse; quam interpretationem vitiis omnis generis refertam, tandem a *Vedeha-thera* recognitam et emendatam esse. E versibus, a quibus liber incipit, apponimus:

... तत्थ तत्थूपपन्नानि वत्थूनि अरहा पुरे
अभासुं दीपभासाय थेरेसु त पुरातना
महाविहारे त गुत्तवकपरिवेनवासिको
रट्ठपालो ति नामेन सोलाचारगुणाकरो ।
हिताय परिवत्तेसि पज्ञान पालिभासतो
पुनरुत्तादिदोसेहि तमासि सव्वमाकुलं
अनाकुल करिस्सामि तं सुणाथ समाहिता ।
वीतरागा पुरे वोचु यस्मा तस्मा हि भासित
एतमादरणीयं हि साधु साधूहि सव्वदा ति ।

तत्थ तेसं वत्थूनं उप्पत्तियो द्विधा भवन्ति ज्ञम्बुदीपे सीहळदीपे चाति । तत्थ ज्ञम्बुदीपे तालीस सीहळदीपे तेसट्ठि cætt.

Liber finitur in versibus:

कालिंगव्हो महाथेरो यस्सोपज्झायतं गतो
मंगलव्हो महाथेरो खण्डसीमपती यति
यस्स आचरियो आसि सव्वसत्थविसारदो
अरञ्ञायतनाकन्दमहागेरो महागणी
गुरुत्तमा गता यस्स सत्थसागरपारगु ।
यो विप्पगामवसेककेतुभूतो ति सीहले
यो का सीहळभासाय सीहळं सद्दलक्खण
यो च समन्तकूटस्स वण्णंन वणये सुभं
तेन वेदेहत्थेरेण कतायं रसवाहिनी ॥

Liber in decem sectiones (वग्ग) divisus est, quæ denas continent fabulas (वत्थु), et tres, quæ supersunt, fabulæ ad calcem decimæ sectionis appositæ sunt. Sectionum et fabularum tituli sunt: (numeri uncis inclusi ad librum Singhalensem, *Saddharmálankáre* inscriptum, pertinent. Cod. Singhal. No. XV.)

1. धम्मसोण्डकवग्गो

1. धम्मसोण्डकस्स वत्थुं fol. कु r. l. 5. (incipit fol. का r. l. 4. S. 4. 1.)
2. मिगलुद्दकस्स वत्थुं fol. कू v. l. 3. (S. 4. 3.)
3. तिण्णं ज्ञनानं वत्थुं fol. कृ r. l. 5. (S. Tunyaḥattha. 8. 1.)
4. बुड्ढेनिया वत्थुं *) fol. कॄ v. l. 5. (S. 11. 4.)
5. अहिगुण्ठस्स वत्थुं fol. कै r. l. 2. (S. 7. 3.)
6. सरणत्थेरस्स - fol. कौ r. l. 6. (S. 4. 4.)
7. वेस्सामित्ताय - fol. कं v. l. 8. (S. 4. 2.)
8. महामन्धातु - fol. खा r. l. 1. (S. 5. 1.)
9. बुद्धवम्मवानिज्ञकस्स - fol. खि r. l. 8. (S. 4. 5.)
10. रूपदेविया - fol. खी v. l. 6. (S. 10. 3.)

2. नन्दिराज्ञवग्गो

1. नन्दिराज्ञस्स वत्थुं fol. खु v. l. 4. (S. 6. 1.)
2. अञ्ञतरमनुस्सस्स - fol. खृ r. l. 8. (S. 10. 2.)
3. विसमलोमकुमारस्स - fol. खे r. l. 5. (S. 10. 4.)
4. कञ्चनदेविया - fol. खै v. l. 1. (S. 6. 5.)
5. व्यग्घस्स - fol. खो v. l. 3. (S. 8. 2.)
6. फलककण्डदिन्नस्स - fol. खौ v. l. 5. (S. 8. 3.)
7. चोरसहायस्स - fol. खः v. l. 5. (S. 8. 4.)
8. मरुत्तब्राह्मणस्स - fol. ग v. l. 1. (S. 9. 1.)
9. पानीयदिन्नस्स - fol. गा v. l. 5. (S. 8. 5.)
10. परिच्चत्तजीवितकस्स - fol. गी r. l. 3. (S. Somabráḥmana. 9. 2.)

3. यवक्खवञ्चितवग्गो

1. यवक्खवञ्चितवत्थुं fol. गु r. l. 2. (S. 7. 1.)
2. मिच्छादिट्ठिकस्स वत्थुं fol. गू r. l. 9. (S. 7. 2.)
3. पादपीठिकाय वत्थुं fol. गृ r. l. 3. (S. 7. 4.)
4. उत्तरसामणेरस्स - fol. गॄ v. l. 9. (S. 6. 2.)
5. कावीरपट्टने वत्थुं fol. गे r. l. 8. (S. 7. 5.)
6. चोरघातकस्स वत्थुं fol. गौ r. l. 2. (S. 5. 2.)

---

*) Quatuor primas fabulas edidit Dr. Fr. Spiegel in libro, qui Anecdota Palica inscribitur.

7. सड्ढोपासकस्स - fol. गः r. l. 4. (S. 5. 4.)
8. कपणस्स - fol. घ v. l. 3. (S. Duggata. 9. 4.)
9. देवपुत्तस्स - fol. घि v. l. 5. (S. Devasthavira. 9. 5.)
10. सीवलित्थेरस्स - fol. घू r. l. 5. (S. 5. 3.)

4. महासेनवग्गो

1. महासेनरञ्ञो वत्थुं fol. घु r. l. 5. (S. 10. 1.)
2. सुवण्णतिलकाय - fol. घे r. l. 2. (S. 11. 3.)
3. कपनाय - fol. घो v. l. 1. (S. 6. 4.)
4. इन्दगुत्तत्थेरस्स - fol. घं v. l. 5. (S. 10. 5.)
5. साखमालापूजिकाय - fol. ङ r. l. 3. (S. 6. 3.)
6. मोरियब्राह्मणस्स - fol. ङा v. l. 5. (S. 9. 3.)
7. पुत्तवत्थुं fol. ङी r. l. 4. (S. 11. 2.)
8. तेभातिकमधुत्रानिजकानं वत्थुं fol. ङे r. l. 5. (S. 11. 1.)
9. बोधिराजधीताय - fol. ङो v. l. 1. (S. 12. 1.)
10. कुण्डलिया - fol. ङौ v. l. 4. (S. 11. 5.)

5. मिगपोतवग्गो

1. मिगपोतकस्स वत्थुं fol. ङं v. l. 4. (S. 12. 5.)
2. धम्मयुतउपासिकाय - fol. ङः v. l. 1. (S. 12. 3.)
3. कुडुरज्जवासित्थेरस्स - fol. च r. l. 8. (S. 12. 4.)
4. अरञ्ञकमहाअभयत्थेरस्स - f. चा v. l. 7. (S. 13. 1.)
5. सिरिनागस्स - fol. चि v. l. 8. (S. 21. 1.)
6. सद्धतिस्समहामच्चस्स - fol. चु r. l. 3. (S. 17. 3.)
7. समणगामवत्थुं fol. चू v. l. 4. (S. 13. 2.)
8. अभयत्थेरस्स वत्थुं fol. चृ r. l. 6. (S. 19. 1.)
9. नागाय - fol. चॄ v. l. 1. (S. 13. 3.)
10. वत्थुलपब्बतस्स - fol. चे r. l. 5. (S. 18. 2.)

6. उत्तरोलियवग्गो

1. उत्तरोलियवत्थुं fol. चो v. l. 5. (S. 13. 4.)
2. तम्बसुमणत्थेरस्स वत्थुं fol. चं r. l. 6. (S. 18. 1.)
3. पूवपब्बतवासितिस्सत्थेरस्स - f. छ r. l. 3. (S. 13. 5.)
4. चूलतिस्सवत्थुं fol. छा v. l. 1. (S. 16. 5.)
5. तिस्साय वत्थुं fol. छी r. l. 6. (S. 17. 4.)
6. अरियगालतिस्सवत्थुं fol. छृ r. l. 6. (S. 18. 5.)
7. गामदारिकाय वत्थुं fol. छॄ r. l. 1. (S. 19. 3.)
8. धम्माय - fol. छे r. l. 7. (S. 19. 4.)
9. किञ्चिसंघाय - fol. छो v. l. 4. (S. 19. 5.)
10. सद्धसुमनाय - fol. छं r. l. 6. (S. 12. 2.)

7. योधवग्गो

1. काकस्स वत्थुं fol. छः r. l. 9. (S. 18. 4.)
2. काकस्स वण्णतिस्स॰ fol. जीः r. l. 6. (S. 14. 1.)
3. दुट्ठगामिनिअभयमहारञ्ञो वत्थुं fol. ज r. l. 3. (S. 14. 2.)
4. नन्दिमित्तस्स - fol. जि r. l. 4. (S. 14. 3.)
5. सुरनिम्मलस्स - fol. जृ r. l. 4. (S. 14. 4.)
6. महासानस्स - fol. जॄ v. l. 9. (S. 14. 5.)
7. गोठइम्बरस्स - fol. जे r. l. 1. (S. 15. 1.)
8. थेरपुत्ताभयस्स - fol. जो r. l. 1. (S. 15. 2.)
9. भरणस्स - fol. जो v. l. 3. (S. 15. 3.)
10. वेलुसुमनस्स - fol. जौ v. l. 9. (S. 15. 4.)

8. दुतिययोधवग्गो

1. खञ्जदेवस्स वत्थुं fol. जं v. l. 5. (S. 15. 5.)
2. फुस्सदेवस्स - fol. ञ r. l. 3. (S. 16. 1.)
3. लभियवसभस्स - fol. ञा r. l. 5. (S. 16. 2.)
4. दाठासिवस्स - fol. ञृ v. l. 4. (S. 16. 3.)
5. महानिलस्स - fol. ञॄ r. l. 9. (S. 16. 4.)
6. सालिराजकुमारस्स - fol. ञो v. l. 1. (S. 17. 1.)
7. चूलनागत्थेरस्स - fol. ञं r. l. 9. (S. 17. 5.)
8. मेघवण्णस्स - fol. ट r. l. 1. (S. 18. 3.)
9. धम्मदिन्नत्थेरस्स - fol. टा r. l. 1. (S. 19. 2.)
10. रट्ठिकपुत्तस्स - fol. टि r. l. 4. (S. 20. 2.)

9. सिलुत्तवग्गो

1. सिलुत्तस्स वत्थुं fol. टि v. l. 4. (S. 20. 4.)
2. नेसादस्स - fol. टु r. l. 9. (S. 20. 3.)
3. हेमाय - fol. टृ v. l. 5. (S. Hemávati. 20. 5.)
4. काणसिगालस्स - fol. टॄ r. l. 9. (S. 21. 3.)
5. नन्दिवानिजस्स - fol. टॢ v. l. 8. (S. 22. 1.)
6. नकुलस्स - fol. टॣ v. l. 9. (S. 17. 2.)
7. अम्बामच्चस्स - fol. टे r. l. 2. (S. 21. 2.)
8. वानरस्स - fol. टै v. l. 8. (S. 21. 4.)
9. जयम्पतिकानं - fol. टौ r. l. 8. (S. 21. 5.)
10. रुक्खदेवताय - fol. टं r. l. 6. (S. 22. 3.)

10. चूलगल्लवग्गो

1. चूलगल्लवत्थुं fol. ठु v. l. 3. (S. 23. 1.)
2. पण्डुरंग॰ fol. ठृ r. l. 2. (S. 22. 4.)
3. दुब्बिट्ठमहातिस्सस्स वत्थुं f. ठॄ r. l. 7. (S. 22. 5.)
4. तिस्ससामणेरस्स - fol. ठॢ r. l. 3. (S. 23. 2.)
5. गोलउपासकस्स - fol. ठे r. l. 1. (S. 23. 3.)
6. पुटभत्तदायिकावत्थुं fol. ठो r. l. 3. (S. 23. 4.)
7. दुतियजयम्पतिकानं वत्थुं f. ड r. l. 5. (S. 22. 2.)
8. संघदत्तत्थेरस्स - fol. डा v. l. 5. (S. 20. 1.)
9. अञ्ञतरकुमारिकाय - f. डी r. l. 6. (S. 23. 5.)
10. तिस्समहानागत्थेरस्स fol. डु v. l. 6. (S. 21. 1.)

Reliquæ tres fabulæ sunt:

1. महल्लिकाय वत्थुं fol. डु r. l. 1. (S. 24. 2.)
2. पञ्चसतिकभिक्खुवत्थुं f. डु r. l. 4. (S. 24. 3.)
3. दन्तकुटिम्बिकस्स वत्थुं f. डू r. l. 1. (S. 24. 4.)

Sequuntur hi versus:

एत्तावता । समन्तानन्तरायेन यथायं रसवाहिनी
तथा सिज्झन्तु संकप्पा जन्तूनं साधुसम्मता ।
धम्मामतरसं लोके वहन्ती रसवाहिनी
पञ्चवस्ससहस्सानि पवत्ततु अनिन्दिता ।
द्वत्तिंसभाणवारेहि निट्ठिता रसवाहिनी
करोतु सब्बसत्तानं इच्छं तं सब्बदा सुभं ।

कालिंगल्हो cæteri qui supra (p. 25. a.) exhibiti sunt. Codex anno D. 1812 descriptus est.

XL.

Maḥávanso

(olim No. 18. donat. Rask.)

Codex folia 129 palmarum continens, digitos vicenos ternos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ख signata, eademque scriptura exarata. Paginæ duodenas lineas habent.

In codice inest liber historicus *Maḥávanso* (महावंसो) inscriptus et omnibus satis notus. Noster codex continet octoginta quinque capita (परिच्छेद), quæ sunt:

1. तथागताभिगमनो fol. का v. l. 10.
2. महासम्मतवंसो fol. कि r. l. 9.
3. पठमधम्मसंगीति fol. कि v. l. 11.
4. दुतियधम्मसंगीति fol. की v. l. 11.
5. ततियधम्मसंगीति fol. कू r. l. 7.
6. विजयागमनं fol. कू v. l. 12.
7. विजयाभिसेको fol. के r. l. 1.
8. पण्डुवासदेवाभिसेको fol. के r. l. 12.
9. अभयाभिसेको fol. के v. l. 11.
10. पण्डुकाभयाभिगमनं fol. को v. l. 2.
11. देवानं पियतिस्साभिसेको fol. को r. l. 5.
12. नानादेसपसादो fol. कं r. l. 2.
13. महिन्दागमनो fol. कं r. l. 10.
14. नगरप्पवेसनो fol. कः r. l. 12.
15. महाविहारपटिग्गहणो fol. खी r. l. 4.
16. चेतियपब्बतपटिग्गहणो fol. खी r. l. 11.
17. धातुआगमनो fol. खु r. l. 12.
18. महाबोधिगहणो fol. खू v. l. 3.
19. बोधिआगमनो fol. खू r. l. 1.
20. थेरपरिनिब्बानं fol. खू v. l. 12.
21. पञ्चराजको fol. खू v. l. 2.
22. गामिणिकुमारसूति fol. खू v. l. 12.
23. योधलाभो fol. खे v. l. 3.
24. द्वेभातिकयुद्धको fol. खो v. l. 2.
25. दुट्ठगामिणिविजयो fol. खं r. l. 11.
26. मरिचवट्टिविहारमहो fol. खं v. l. 10.
27. लोहपासादमहो fol. खः v. l. 6.
28. थूपसाधनलाभो fol. ग r. l. 12.
29. थूपारम्भो fol. गा v. l. 4.
30. धातुगब्भरचनो fol. गी r. l. 5.
31. धातुनिधानं fol. गू r. l. 5.
32. तुसितपुरगमनं fol. गू v. l. 1.
33. दसराजको fol. गू r. l. 1.
34. एकादसराजको fol. गृ r. l. 10.
35. द्वादसराजको fol. गे r. l. 6.
36. तयोदसराजको fol. गो r. l. 4.
महावंसो निट्ठितो fol. गो v. l. 10. *)
37. छराजको fol. घ v. l. 6.
38. दसराजको fol. घि r. l. 11.
39. राजद्वयदीपनो fol. घी r. l. 9.
41.**) अट्ठराजको fol. घु v. l. 8.
42. तिराजको fol. घू v. l. 8.
44. छराजको fol. घृ r. l. 2.
45. राजको (sic) fol. घृ r. l. 9.
46. तिराजको fol. घे r. l. 3.
48. छराजको fol. घो v. l. 3.
49. पञ्चराजको fol. घः r. l. 4.
50. एकराजको fol. ङ v. l. 3.
51. राजद्वयदीपनो fol. ङि v. l. 5.
52. द्विराजको fol. ङु r. l. 2.
53. पञ्चराजको fol. ङु v. l. 10.
61. चतुराजकचरियनिद्देसो fol. ङू v. l. 9. ***)

---

*) cfr. Mahávanso. ed. Turnour. pp. XXXI et 238.

**) Ipsius scriptoris negligentia numeri 40, 43, 47, 71 omissi sunt.

***) Scriba non animadvertit, turbata esse folia codicis,

62. कुमारोदयो fol. ङृ v. l. 11.
63. संकत्यल्लिअभिगमनो fol. ङृ v. l. 6.
64. परिमण्डुल्लाभिगमनो fol. ङॄ v. l. 6.
65. सेनापतिवधो fol. ङॄ r. l. 12.
54. तिराज्ञको fol. ङे r. l. 3.
55. लंकाविल्लोपो fol. ङे v. l. 4.
56. छराज्ञको fol. ङे v. l. 12.
57. रोहणारतिविज्ञयो fol. ङी r. l. 6.
58. अनुराधपुराभिगमनो fol. ङं r. l. 4.
59. संगहकरणो fol. ङं v. l. 12.
60. लोकसासनसंगहकरणो fol. च r. l. 11.
66. परिमण्डुल्लप्पवत्तिनिण्णयो fol. चि v. l. 2.
67. महादिपपादमहुस्सवो fol. चु r. l. 3.
68. सरज्ञसमिद्धिकरणो fol. चू r. l. 1.
69. बल्लधनसंगहो fol. चू v. l. 3.
70. रज्ञदानो fol. चे v. l 11.
72. मंगल्लनिद्देसो fol. छ v. l. 1.
73. पुल्लत्थिपुरपटिसंघरणं fol. छी r. l. 1.

e quo nostrum describebat; unde evenit, ut initium capitis 54. cum fine cap. 61, finis cap. 54. cum initio cap. 66. et initium cap. 61. denique cum fine cap. 66. conjungeretur, atque capita 61-65 capitibus 54-60 præponerentur.

74. दाठाधातुमहानिद्देसो fol. छृ v. l. 8.
75. रोहणविज्ञयो fol. छॄ v. l. 11.
76. राज्ञिन्दपुरगहणनिद्देसो fol. छः r. l. 8.
77. पण्डुराज्ञविज्ञयो fol. ज्ञ r. l. 12.
78. विहारकारापणं fol. ज्ञि v. l. 4.
79. उय्यानादिकारापणं fol. ज्ञु r. l. 2.
80. सोल्लसराज्ञको fol. ज्ञू r. l. 10.
81. एकराज्ञको fol. ज्ञृ v. l. 4.
82. दाठाधातुपरिचारियदस्सनं fol. ज्ञृ r. l. 12.
83. वेरिराज्ञविज्ञयनिद्देसो fol. ज्ञॄ r. l. 7.
84. सासनोपकरणं fol. ज्ञॄ v. l. 12.
85. विविधकुसल्लकरणं fol. ज्ञे v. l. 8.
86. विविधकुसल्लकारापणं fol. ज्ञै v. l. 4.
87. रज्ञभारारोपणं fol. ज्ञो v. l. 8.
88. पुल्लत्थिपुरकारापणं fol. ज्ञं v. l. 2.
89. एकमंगल्लादिदीपनो fol. ज्ञः v. l. 7.

Sequitur caput 90, quod ad finem perductum esse videtur; titulus vero non est subscriptus; ultimus versus est:

तत्थ पण्डुमहाराज्ञवंसराज्ञीव भाणुनो
कुल्लसेखररञ्ञो तं दाठाधातुमदासि सो ।

Desunt omnino ultima decem capita 91-100.

III. LIBRI GRAMMATICI.

XLI.

Bálávatáro

(olim No. 168. collect. Rask.)

Codex folia 33 palmarum continens, digitos quinos denos et dimidium longa, et Singhalensi scriptura exarata; primum numero caret, cætera literis Singhalensibus क-ख: signata sunt. Paginæ novenas lineas habent.

In codice inest grammatica linguæ Pálicæ, *Bálávatáro* (बाल्लावतारो) inscripta, quam Anglice versam edidit vir rev. B. Clough *). Decreta grammaticæ, quæ libro continentur, brevi commentario illustrata sunt. Præmisso versu:

बुद्धं तिधाभिवन्दित्वा बुद्धम्बुज्ञविल्लोचनं
बाल्लावतारं भासिस्सं बाल्लानं बुद्धिवुद्धिया

liber incipit a verbis अक्खरा पादयो एकचत्ताल्लीस ॥ अक्खरापि अकारादयो एकचत्ताल्लीसं सुत्तन्तोपकारा । तं तथा । अ आ इ ई cætt. Septem, quæ continet, capita sunt:

*) Pali grammar. Colombo. 1824.

1. सन्धि fol. कि v. l. 7.
2. नामिकं fol. को r. l. 5.
3. समासो fol. कः r. l. 5.
4. तद्धितो fol. खा v. l. 5.
5. आख्यातं fol. खू r. l. 3.
6. कितकं fol. खृ r. l. 1.
7. कारकं fol. खः v. l. 6.

Finitur in hisce versibus:

सन्धि नामं समासो च तद्धिताख्यातिकं तथा
कितकं कारकं कण्डा सत्त बालावतारिमे ।
समातिरेकयत्ताभिाणवारेहि निट्ठितो
बालावतारो जनताबुद्धिवुद्धिं करोतु हि ।
बालावतारो निट्ठितो ॥

XLII.

Bálávatáro

(olim sine numero; e collect. Rask.)

Codex folia 91 palmarum continens, vicenos digitos longa, literis Singhalensibus क-चे signata, eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque novenas lineas habent.

Continet decreta grammaticæ *Bálávataro* inscriptæ (No. XLI.), interpretatione et explicatione Singhalensi instructa, quæ *Mahasanné* inscribitur. Singula grammaticæ capita finiuntur: 1. fol. कृ r. l. 4. — 2. fol. खृ r. l. 2. — 3. ग r. l. 8. — 4. गू v. l. 10. — 5. घु r. l. 7. — 6. घो r. l. 3. — 7. चे v. l. 6.

XLIII.

Bálávatáro

(olim No. 16. collect. Rask.)

Codex folia 105 palmarum habens, septenos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-खू signata, (primum enim numero caret; ञे et ञे bis exstant), eademque scriptura exarata. A vermibus valde adesus est. Paginæ novenas lineas habent.

Codice continentur decreta grammaticæ, *Bálávatáro* inscriptæ, illustrata commentario Singhalensi, qui *Bálávatára-gaḍala-denisanné* inscribitur. Singula capita finiuntur: 1. fol. कृ r. l. 2. — 2. गा v. l. 7. — 3. गि r. l. 5. — 4. घु v. l. 6. — 5. ञा r. l. 1. — 6. ञे r. l. 6. — 7. खृ v. l. 8.

XLIV.

Bálávatáro

(olim No. 18. collect. Rask.)

Codex folia 82 palmarum continens, septenos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-घ signata, (घो enim bis exstat), eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque novenas lineas habent.

In codice inest grammatica, *Bálávatáro* dicta, cum alio commentario Singhalensi, qui *Bálávatáro-liyana-sanné* inscribitur. Caret ultimo capite (कारक); cætera finiuntur: 1. fol. कृ r. l. 1. — 2. fol. घा v. l. 3. — 3. fol. घृ v. l. 1. — 4. fol. ञ v. l. 2. — 5. fol. ञे v. l. 2. — 6. fol. कि v. l. 9. finitur in titulo capiti subscripto: *Kitaka-nimi*. सिद्धिरस्तु ॥.

XLV.

Grammatica Palica.

(olim sine numero; e privata Regis biblioth.)

Codex folia 64 palmarum habens, undevicenos digitos longa, literis Barmanicis क-को, ग-ञा, ञी-घ, ञः-घे, घः-छो signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Codex duabus partibus constat. In priore, quæ novem foliis (क-को) constat, liber inest, qui titulo quidem caret, sed eadem grammaticæ decreta continet, quæ in libro *Bálávatáro* insunt, aliter vero distributa et disposita. Liber enim in quatuor sectiones (कप्प) divisus est, quæ aliæ alium capitum (खण्ड) numerum continent. Sectiones et capita sunt:

1. सन्धिकप्पो, quinque capitum, finitur fol. का v. l. 2.
2. नामकप्पो, octo capitum, quorum quinque prima declinationem nominum exponunt (foll. कि-को r. l. 8.) — 6. कारक fol. कु r. l. 1. — 7. समास° fol. कु r. l. 7. — 8. तद्धित° fol. कू r. l. 3.
3. आख्यातकप्पो, quatuor capitum, de flexura verborum, foll. कू r.-के v. l. 2.
4. कितविधानकप्पो sex capitum, quorum quinque prima de suffixis कित dictis agunt, et ultimum de suffixis उणादि dictis; fol. को r. l. pen. finitur.

Cætera 55 (ग-छो) codicis folia continent partem posteriorem Pálici in eundem librum commentarii, qui a capite sexto secundæ sectionis (कारक) incipiens, reliqua capita enarrat. (कारक) fol. गो r. l. 6. — समास fol. घु r. l. 6. — तद्धित fol. ङा r. l. 7. — आख्यात° fol. च r. l. 1. — कितक fol. चे r. l. 6. — उणादि fol. छो r. l. 3.)

XLVI.

Kaććáyana-sára

(No. VIII. chart.; olim No. 20. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, more Europæo compactus, foliis 24 constat, quorum paginæ lineas vicenas singulas habent. Scriptura Singhalensi exaratus.

Prima quatuor folia continent libellum, *Kaććáyana-sáram* (कच्चायनसार) inscriptum, sive epitomen grammaticæ a Kaććáyana conscriptæ. Nomen scriptoris non exstat. Libellus versibus compositus est; incipit ab hisce verbis:

मुनिन्दक्को तमंमोहं हन्त्वा बोधेसि पंकजं
जनं सद्धम्मरंसीहि सो संपालेतु मं जिनो ।
मागधिकाय बालानं वुड्डिया बुद्धसासने
वक्खं कच्चायनसारं निस्सायज्ज सदा सकं cætt.

Libellus in quinque sectiones (निद्देसो aut उद्देसो) divisus est, quæ sunt: (numeri uncis inclusi ad commentarium pertinent)

1. नामज्जनिद्देसो fol. 2. r. l. 2. (fol. 11. r. l. 5.)
2. आख्यातनिद्देसो fol. 2. v. l. 5. (fol. 14. r. l. 8.)
3. कितनिद्देसो fol. 3. r. l. 12. (f. 17. v. l. 14.)
4. कारकुद्देसो fol. 4. r. l. 1. (f. 21. r. l. 9.)
5. समासनिद्देसो fol. 4. r. l. 21. (f. 23. r. l. 15.

Commentarius addit sextam perbrevem sectionem, quæ तद्धितनिद्देसो inscripta fol. 24. r. l. 8. finitur.

Cætera viginti folia continent Pálicum in eundem libellum commentarium, qui *Kaććáyana-sára-yojaná* (कच्चायनसारयोजना) inscribitur, et ab hoc versu incipit:

अनन्तपुञ्ञनिब्बत्त अनन्तगुणसपन्नं (sic)
बुद्धं वन्दामि धम्मंच वरं संघंच सुद्धिकं ॥.

Commentarius compositus esse videtur a sacerdote quodam nomine *Kalyáṇa-sára* (कल्याणसार); finitur enim in his verbis:

सासनस्स हितत्थाय पदीपत्थो मया कतो
तस्सानुभवतो सत्ता सोत्थिं गच्छन्तु सब्बदा ।
कल्याणसारेन भिक्खुना सो तु (sic) ञनानं अत्थाय रचितं।
कच्चायनसारयोजना निट्ठिता ॥.

XLVII.

Mungalan-vyákaraṇa

(olim No. 48. donat. Rask.)

Codex folia 89 palmarum habens, digitos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-थू signata, (numerus enim कू ter exstat, et गा bis), eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

Codex continet grammaticam Pálicam, quæ ipsa titulo carens, teste Raskio, *Mungalan-vyákaraṇa* inscribitur. Solita Buddhæ celebratione absoluta, incipit a regula अ आदयो तिताळीस वण्णा (sic); singulæ regulæ Singhalensi commentario verboso illustratæ sunt. Ultima verba sunt: पुच्छादितो । puććhádito, ta-pratyayaḥaṭatha kárádeçave puććhádín keren. च्छादिकण्डो ॥

XLVIII.

Khudda-sikkhá-dípaní-piṭhi
(olim sine numero.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 139 palmarum continens, vicenos digitos longa, literis Barmanicis घु-टी et ठि-पी signata, eademque scriptura exarata. Paginæ denas lineas habent.

Codice continetur liber grammaticus Pálica lingua conscriptus et copiosa Barmanica interpretatione et explicatione instructus. Titulus *Khuddu-sikkhá-dípani-piṭhi* (खुद्दसिक्खादीपनी पिठि subscriptus est libro, qui initio caret. Ad calcem codicis alienum folium exstat.

XLIX.

Náma-varanæ-gilla (Rúpamálá)
(olim No. 51. collect. Rask.)

Codex undecim folia palmarum habens, senos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-के signata, eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest libellus de declinatione nominum Palicorum, cui Singhalensis titulus *Náma-varanæ-gilla* subscriptus est; titulus vero Palicus, teste Raskio, *Rúpamálá* est.

Libellus incipit, absoluta solita Buddhæ celebratione, ab hisce verbis: बुद्धो । बुद्धा । हे बुद्ध । बुद्धा भवन्तो बुद्धा । बुद्धं बुद्धे eodemque modo flexuram nominum, pronominum et numeralium exponere perget. Libellus finitur in his verbis:

... दससहस्सं नहुतं दसनहुतं लक्खं सतसहस्संति पि वुच्चति ॥ लक्खसतं कोटि कोटिलक्खसतं पकोटि पकोटिलक्खसतं कोटिप्पकोटि ॥ एवं नहुतं निन्नहुतं अक्खोहिनी बिन्दु अब्बुदं निरब्बुदं अहहं अबबं अटटं सोगन्धिकं उप्पलं कुमुदं पुण्डरीकं पदुमं कथानं महाकथानं असंखेय्यंति पि यथाक्कमं सतलक्खगुणं वेदितब्बं ॥ सिद्धिरत्थु ॥ Náma-varanæ-gillayi.

L.

Náma-varanæ-gilla
(olim No. 54. collect. Rask.)

Codex undecim folia palmarum habens, quinos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-के signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

Codice idem liber *Náma-varanæ-gilla* sive *Rúpamálá* continetur, qui in codice No. XLIX. signato inest.

LI.

Abhidhána-ppadípiká
(olim sine numero; e collect. Rask.)

Codex folia 50 palmarum habens, septenos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-घ signata, (numerus enim गृ bis exstat), eademque scriptura exarata. Paginæ septenas lineas habent.

Codex continet vocabularium Pálicum, *Abhidhána-ppadípiká* (अभिधानप्पदीपिका *), quod *Moggaláno* quidam sacerdos conscripsit; liber enim in his versibus finitur:

महाजेतवनाख्यम्हि विहारे साधुसम्मते
सरोगामसमूहम्हि वसता सन्तवुत्तिना ।
सद्धम्मट्ठितिकामेन मोग्गल्लानेन धीमता
थेरेण रचिता एसा अभिधानप्पदीपिका ॥

Liber in tres sectiones divisus est, quarum tituli sunt:

सग्गकण्डो पठमो fol. कृ r. l. 2.
भूकण्डो दुतियो fol. खो r. l. 1.
सामञ्ञकण्डो ततियो fol. गः v. l. 1.

Hic et illic breves notæ Singhalenses adscriptæ sunt.

---

*) Vocabularium *Abhidhána-ppadípiká* Anglica explicatione instructum, omissa vero introductione et peroratione, edidit vir rev. B. Clough in libro, qui inscribitur: Pali Grammar with a copious vocabulary. Colombo 1824. 8vo.

LII.

Abhidhána-ppadípiká cætt.
(olim sine numero; e collect. Rask.)

Codex folia 139 palmarum continens, digitos septenos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-से signata, eademque scriptura exarata. Paginæ denas lineas habent.

In codice duo libri insunt. Prior folia 133 (क-सु) explens, idem liber *Abhidhána-ppadípiká* est, qui codice No. LI. signato continetur, instructus vero explicatione et commentario Singhalensi. Sectiones finiuntur: 1. fol. खृ v. l. 6. — 2. fol. ञो v. l. 5. — 3. fol. ही v. l. 1.

Alter, qui foliis sex सू-से constat, libellus Singhalensis est de syntaxi Pálica. Titulus non exstat, quum libellus in fine mancus sit.

LIII.

Ákkhyáta-padam
(olim No. 52. collect. Rask.)

Codex folia 35 palmarum continens, ternos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-गि signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

In codice inest libellus grammaticus de flexione verborum Pálicorum, qui *Ákkhyátapadam* (अक्खयातपदं) inscriptus, et commentario Singhalensi instructus est. Incipit ab hisce versibus:

जिनेन्दसीहं अभिवन्दियाहं
  जनेन्दमन्तेभसिरप्पभिन्नं
एवं रतन्तं भुवनेसु सारं
  परंपरं तापनभूरितेजं ।
यतिन्दराजं सरणंकरं करं
  चिरं परत्थाय परंपरक्कमं
अहो महाखेदगतं गरुंगरुं
  लिखिस्समाक्ख्यातपदं पदंथ तं ।

Codex recens, quem Raskius describendum curavit, quod scriba ad calcem libri annotavit:

प्रोफुसोर् रस्कनामेन पण्डितेनाभियाचितो
पदं आक्ख्यातिकं एतं अलिक्खहं मनोरमंति ॥

LIV.

Dhátu-mañjúsá
(olim No. 29. collect. Rask.)

Codex sex folia palmarum continens, digitos ternos denos et dimidium longa, numeris Singhalensibus 1-6 signata, eademque scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

In codice inest libellus, *Dhátu-mañjúsá* sive *Kaććáyana-Dhátu-mañjúsá* (धातुमञ्जूसा, कच्चायन-धातुमञ्जूसा), in quo radices linguæ Pálicæ, quas Kaććáyana collegit, a *Sílavansa* (सीलवंस) quodam versibus expositæ sunt *). Libellus finitur in verbis:

हिताय मन्दबुद्धीनं व्यत्तं वण्णक्कमा लहुं
रचिता धातुमञ्जूसा सीलवंसेन धीमता ।
सद्धम्मपंकेरुहराजहंसो
  आसि दृधम्मट्ठितिसीलवंसो
यक्खद्दिलेनाख्यनिवासवासी
  यतिस्सरो सो यमिदं अकासि ॥
कच्चायनधातुमञ्जूसा समत्ता ॥

LV.

Dhátupáṭham et Dhátumañjúsá
(olim No. 53. collect. Rask.)

Codex viginti folia palmarum continens, digitos senos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-खो signata, eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

Codex duos libellos continet, quorum prior *Dhátupáṭha* (धातुपाठ) est, sive col-

*) Libellum Anglice versum edidit B. Clough in libro: Pali grammar cætt. inscripto.

lectio radicum Pálicarum, quæ fol. कौ v. finitur, et excipitur a commentario Singhalensi, qui *Dhátupáṭha-sanné* inscriptus, fol. कं r. l. 1. finitur.

Alter est idem libellus *Dhátu-mañjúsá*, quem codex No. LIV. signatus continet.

LVI.

Soḍisanné

(olim No. 3. collect. Rask.)

Codex septendecim folia palmarum continens, digitos quaternos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ख signata eademque scriptura exarata. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

Soḍisanné sive, ut in tegumento inscribitur, *Hoḍi-sanné* libellus grammaticus est, qui de literis quum linguæ Palicæ tum Singhalensis agit. In nostro codice libellus ter exstat; primum exemplum fol. कृ v. l. 1. finitur; alterum, quod in secunda ejusdem paginæ linea incipit, fol. कै v. l. ult. desinit, sed in fine mancum est; tertium denique fol. कै r. l. 1. incipit.

LVII.

Soḍisanné

(olim No. 12. collect. Rask.)

Codex novem folia palmarum continens, digitos undenos et dimidium longa, et literis क-कॄ Singhalensibus signata, eademque scriptura rudi et ineleganti exarata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest idem libellus grammaticus, *Soḍi-sanné* sive *Hoḍi-sanné*, qui codice No. LVI. signato ter continetur.

CODICES ALIIS INDIÆ LINGUIS EXARATI.

I. CODICES ELUICI ET SINGHALENSES.

1. Libri Sacerdotales
(1–14.)

I. II.

Pansiya-panas-játaka-pota
(olim No. 22. donat. Rask.)

Codex No. I. folia 634 palmarum habet, literis Singhalensibus क-२ चू, signata, (duo enim folia eundem numerum २ कृ exhibent), et codex No. II. folia 687 habet, literis Singhalensibus २ चू-३ णे signata, (incuria scribæ omissi sunt numeri ३ धो, ३ घू, ३ उो, ३ चः); quæ folia (1321) digitos vicenos quaternos et dimidium longa sunt; eorumque paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Pansiya-panas-játaka-pota interpretatio Singhalensis est libri Pálici *Játaka-attha-vannaná* (cfr. Cod. Pal. No. 26) una cum commentario verboso. Liber, introductione *Nidánakathá* omissa, a vita *Àpannakæ* incipit, et viginti duabus sectionibus constat, quum decima quarta libri Pálici in duas divisa sit, quarum prior Pakinna-nipátaya, et posterior Visati-nipátaya inscribitur; sectiones vero in capita non sunt divisæ. Liber noster a Palico in paucis rebus differt, quas exhibeo una cum titulis vitarum, quæ capita libri Pálici finiunt:

I. Eka-Nipáta. (fol. णु r. l. 1.)
1. 10. Sukhaviháári-játakaya. fol. क्ले v. l. 7.
2. 1. Lakṣanamraga. fol. क्षो v. l. 3. — 10. Nalapána. fol. गं v. l. 8.
3. 10. Muṇika. fol. घं r. l. 2.
4. 10. Khadirangára. fol. चु v. l. 1.
5. 10. Dummedha. fol. चू r. l. 2.
6. 10. Sankhadhamana. fol. ज्ञि v. l. 1.
7. 10. Khuddála. fol. ज्ञु v. l. 5.
8. 10. Bhímasena. fol. ञः v. l. 5.
9. 2. मित्तविन्द omittitur. — 10. Akataññu. fol. टे r. l. 7.
10. 9. Parosahassa. f. ठो r. l. 3. — 10. Ásáta-rúpa. fol. ठं v. l. 7.
11. 1. Parosahassa. fol. ठः r. l. 4. — 9. Kuṇdakapúva. fol. डु v. l. 6.
12. 3. *Sakuṇa* inscribitur. fol. डू v. l. 7. — 8. Bandhamokkha. fol. डौ v. l. 4.
13. 9. Aggidatta. fol. ढू r. l. 6. — 10. Kosiya. fol. ढृ r. l. 3.
14. 4. Jhánasoćana. fol. ढॄ r. l. 1. — 10. Káka. fol. ढं r. l. 7.
15. 10. Sañjíva. fol. णु v. l. 8.
II. Duka-Nipátaya. fol. णी v. l. 5.
16. 9. Svarṇamayúra. fol. तू v. l. 4. — 10. Viníla. fol. तृ v. l. 3.
17. 1. Indragutta. fol. तृ r. l. 5. — 9. Araka. fol. तौ v. l. 4.
18. 10. Dudda. fol. थू r. l. 3.

19. 8. मीहकोत्युक omittitur. — 10. **Sílánisansa.** fol. थं r. l. 7.

20. 10. **Sádhusila.** fol. दू v. l. 6.

21. 10. **Kandagala.** fol दः r. l. 5.

22. 10. **Dharmaddhaja.** fol. धे v. l. 3.

23. 4. कुम्भील्ल et 6. कोसिय omittuntur. — 10. **Palása.** fol. नी v. l. 1.

24. 2. **Veanutúṇa.** fol. नृ r. l. 7. — 7. साकित omittitur. — 10. **Maḫápingala.** fol. नृ v. l. 7.

25. 4. **Vinivaććha.** fol. नः v. l. 2. — 8. **Kinsugokáma.** fol. पि r. l. 6. — 10. **Kapi.** fol. पी v. l. 5.

III. **Tika-Nipátaya.** (fol. मि r. l. 7.)

26. 8. **Maḫá-mandhátu.** fol. फि v. l. 6. — 10. **Dúta.** fol. फु v. l. 1.

27. 5. **Kuragga.** fol. फू r. l. 7. — 6. **Vátasavindhava.** fol. फे v. l. 1. — 10. **Káka-ulúka.** fol. फं v. l. 7.

28. 5. हथिर omittitur. — 10. **Kúṭasáka.** fol. बौ r. l. 2.

29. 8. **Maććhadvára** fol. भू r. l. 7. — 10. **Sílavimansa.** fol. भे r. l. 2.

30. 4. **Jambukháda.** fol. भं v. l. 3. — 9. **Kumáraputta.** fol. मा v. l. 3. — 10. **Baka.** fol. मि r. l. 7.

IV. **Sataravana Nipátaya.** (fol. वी v. l. 8.)

31. 3. एकराज° et 4. दद्दर° omittuntur (cfr. 32.) — 10. **Sayiḫa.** fol. या r. l. 2.

32. Post 6. inseruntur: **Ekarája** et **Daddara** (cfr. 31.) — 10. **Suććaja.** f. रृ r. l. 2.

33. 7. **Káka.** fol. रः r. l. 2. — 10. **Sílavimansa.** fol. ली r l. 3.

34. 1. कोकालिक°, 3. गोध°, 4. राज्ञोवाद° (cfr. 44.) omittuntur. — 10. **Visayiḫa.** fol. ले v. l. 4.

35. 9. **Sandhibheda.** fol. वी v. l. 8.

V. **Pañća-Nipátaya.** (fol. यी r. l. 4.)

36. 10. **Sussondiya.** fol. या r. l. 3.

37. 2. **Sílaparikkha.** fol. यी r. l. 7. — 9. **Palása.** fol. शू r. l. 3.

38. 5. **Kapota.** fol. यो r. l. 4.

VI. **Savani Nipátaya.** (fol. सृ v. l. 6.)

39. 8. **Bilála.** fol. सु v. l. 2. — 10. **Nandiyamraga.** fol. बे v. l. 1.

40. 7. **Puṣpagandha.** fol. सु r. l. 4. — 8. **Vigháta.** fol. सु v. l. 7. — 10. **Káka.** fol. सृ v. l. 6.

VII. **Satveni Nipátaya.** fol. है r. l. 7.)

41. 10. **Bakabraḫma.** fol. हृ v. l. 7.

42. 11. **Parantapa.** fol. है r. l. 7.

VIII. **Aṣta Nipátaya.**

43. 9. अद्युान° omittitur. — 10. **Dípi.** fol. २ को r. l. 2.

IX. **Navavæni Nipátaya.**

44. 3. **Maḫágirádá.** fol. २ ख्रु r. l. 1. — Post 5. inseritur: **Rájováda.** fol. २ खृ r. l. 8. (cfr. 34.) — 7. **Lomakáçyapa.** fol. २ गा r. l. 2. — 12. **Titvaṭudá.** fol. २ गं r. l. 8.

X. **Dasvana Nipátaya.**

45. 13. भूरिपण्ह° omittitur. — 15. **Ghata.** fol. २ जो r. l. 8.

XI. **Ekolosvana Nipátaya.** (f. २ छो r. l. 5.)

46. 4. **Udayabadda.** fol. २ धृ r. l. 3. — Ultima fabula cod. No. I. *Páníya* est, quæ Cod. No. II. fol. २ धृ r. l. 1. finitur. — 6. **Yuddhañjaya.** fol. २ बे v. l. 8. — 9. **Suppára.** fol. २ छो r. l. 4.

XII. **Dolosvana Nipátaya.**

47. 1. चुल्लकुणाल° omittitur. — 5. **Jamasanthava.** fol. २ ञ v. l. 7. — 7. **Kosiya** et 8. **Meṇḍapanḫa** omittuntur.

XIII. **Terasa Nipátaya.**

48. 10. **Sarabhamiga** fol. २ ञो r. l. 8.

XIV. **Vísati Nipátaya.**

49. Fabula decima tertia finem facit (fol. २ ट्रे v. l. 3.) Nipátæ, quæ **Pakiṇṇa-nipátaya** inscribitur; cæteræ fabulæ quatuordecim **Vísati-nipátam** conficiunt. — 27. **Ayoghara.** fol. २ ष्टृ v. l. 2.

XV. **Tinsa Nipátaya.**

50. 10. **Gaṇḍatindu.** fol. २ ति r. l. 3.

VI. Ćattálísa Nipátaya.

51. 5. Ćulla-sutasoma. fol २ फृ v. l. 8.

XVII. Titulus deest.

52. 1. Naliní. fol. २ फः r. l. 6. — 2. उम्मदन्ती et 3. महाबोधि omittuntur.

XVIII. Saṭṭhi Nipátaya.

53. 1. Sonaka. fol. २ ब्रू r. l. 2. — 2. Saukićća. fol. २ बे v. l. 6.

XIX. Titulus subscriptus non est.

54. 1. Kusa. fol. २ भो v. l. 4. — 2. Sonananda. fol. २ मो v. l. 6.

XX. Asíti Nipátaya.

55. 1. Ćulla-ḩansa. fol. २ मो r. l. 4. — 5. Sutasoma. fol २ वौ r. l. 7.

XXI. Sine titulo.

56. 6. Maḩánárada-Kássapa. fol. ३ कृ v. l. 8. — 7. Bhúridatta. fol. ३ गृ v. l. 8. — 8. Vidhura. fol. ३ थे v. l. 1. — 9. Ummagga-játakaya. fol. ३ ह r. l. 1. — 10. Vessantara-játakaya. fol. ३ णे v. l. 4.

Reliquas quatuor lineas solitæ preces et invocationes explent.

III.

Prátimokṣa-puńći-sanné
(olim No. 32. donat. Rask.)

Codex quatuordecim folia palmarum habens, senos denos digitos longa, literis Singhalensibus ख:-गो signata. Paginæ octonas lineas habent.

Liber continet 227 præcepta sacerdotibus Buddhicis data, e libro Palico *Páṭimokkha* sumpta. Invocatione Palica absoluta, liber incipit a verbis: Pratimokṣa sílayeḩi satara párájikávo-nam.

IV.

Ratanávaliya
(olim No. 23. donat. Rask.)

Codex folia 619 palmarum continens, digitos vicenos ternos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-२ ड्ढ signata; numerus enim ड bis exstat. Paginæ, pulchra scriptura exaratæ, octonas lineas habent.

Ratanávaliya sive *Saddharma-ratanávali* explicatio verbosa et copiosa est libri Palici *Dhammapada-atthavaṇṇaná* inscripti (cod. Pal. No. XVII.), quam Singhalensi lingua composuit *Dhamma-senaya-tissaro* quidam; dicitur enim (fol. २ ड्ढ r. l. 8)

सद्धम्मट्ठितिमिच्छन्तो धम्मसेनयतिस्सरो
अकासि पवरं एतं सद्धम्मरतनावलिं ।.

Plurimæ (264) narrationes intermistæ sunt, quarum indicem duo folia, ad calcem codicis addita, exhibent.

V.

Vimána-vastu-prakaraṇaya
(olim No. 28. donat. Rask.)

Codex pulchra scriptura exaratus, folia 200 palmarum continens, digitos quinos denos et dimidium longa, et literis Singhalensibus क-ड्र signata; numerus enim ड्ढ bis exstat. Paginæ prioris codicis partis septenas, posterioris vero octonas lineas habent.

Vimána-vastu-prakaraṇaya Singhalensis interpretatio et explicatio est libri Palici sacri, *Vimána-vatthu* inscripti, qui in quindecim Khuddanikáyæ libris sexto loco ponitur *). In libro exponuntur, quæ de præmiis et poenis vitæ futuræ narraverit discipulus quidam Buddhæ, qui sedes et mansiones defunctorum visitasset. Liber Palicis locis abundat; in septem sectiones (vargaya) divisus est, quæ aliæ alium capitum numerum habent. Sectionum et capitum tituli sunt:

I. Píṭhavargaya (incipit, introductione absoluta, fol. कु r.)

1. Svarṇa-pítha-vastuva. fol. ख r. l. 1.
2. Kuñjara-vimána-varṇanáva. fol. खृ r. l. 4.

---

*) Mahávanso. ed. Turnour. p. LXXV.

3. Návúka-vimána-vastuva. fol. खे v. l. 1.
4. Tatiya-návúka-vimána-v. fol. खै v. l. 1.
5. Dípa-vimána-v. fol. खं r. l. 6.
6. Tiladakṣiṇá-vimána-v. fol. ग v. l. 6.
7. Nívratá-vimána-varṇanáva. fol. गी v. l. 2.
8. Kesakárí-vimána-v. fol. गृ v. l. 2.

II. Ćitralatá-vargaya.

1. Dásí-vimána-vastuva. fol. गं r. l. 2.
2. Áćáma-dásiká-vimána-v. fol. गः r. l. 1.
3. Čaṇḍálí-vimána-v. fol. घि v. l. 5.
4. Badrá-nam-vimána-v. fol. घृ v. l. 7.
5. Bhikṣádáyiká-vimána-v. fol. घॄ v. l. 3.

III. Páriććhattaka-vargaya.

1. Ulára-vimána-vastuva. fol. घो r. l. 2.
2. Guttila-vimána-v. fol. ङॢ r. l. 5.
3. Daddalla-vimána-varṇanáva. fol. ङॄ r. l. 7.
4. Sésavatí-vimána-v. fol. ङं r. l 2.
5. Parasatu-vimána-v. fol. च r. l. 7.

IV. Máñjiṣva-vargaya.

1. Máñjiṣva-vimána-varṇanáva. fol. चि v. l. 3.
2. Kundadáyiká-vimána-v. fol. चू r. l. 5.
3. Viḫára-vimána-v. fol. चे r. l. 4.
4. Píta-vimána-v. fol. चो r. l. 1.
5. Rajjumálá-vimána-v. fol. छो r. l. 1.

V. Maḫáratha-vargaya.

1. Maṇḍuka-devapútra-vimána-vastuva. fol. छृ r. l. 7.
2. Revatí-vimána-v. fol. ज r. l. 2.
3. Ćhatra-mánavaka-vimána-varṇanáva. fol. ज v. l. 7.
4. Kakuṭṭhasadáyaka-vimána-v. fol. जु r. l. 1.
5. Nága-vimána-v. fol. जृ v. l. 2.
6. Tatiya-nága-vimána-v. fol. जे r. l. 2.
7. Ćúlaratha-vimána-v. fol. झू r. l. 1.
8. Maḫáratha-vimána-v. fol. झॢ v. l. 5.

VI. Páyási-vargaya.

1. Svarṇa-vimána-varṇanáva. fol. झे v. l. 1.
2. Anekavarṇa-vimána-v. fol. झा r. l. 3.
3. Bhikṣádáyiká-vimána-v. fol. झो r. l. 3.
4. Sunikkhitta-vimána-vastuva. fol. झं v. l. 3.
5. Uttará-vimána-v. fol. ञ v. l. 6.
6 Sirímá-vimána-v. fol. ञि v. l. 5.
7. Lakhumá-vimána-vastuva. fol. ञी v. l. 4.
8. Uććhudáyiká-vimána-v. fol. ञू v. l. 6.
9. Pallanka-vimána-v. fol. ञृ v. l. 8.
10. Latá-vimána-v. fol. ञॄ v. l. 3.
11. Malliká-vimána-varṇanáva. fol. ञे r. l. 7.
12. Visálákṣi-vimána-v. fol. ञो v. l. 8.
13. Prabhásvara-vimána-v. fol. ञौ v. l. 8.
14. Nága-vimána-v. fol. ञः v. l. 1.
15. Alomá-vimána-v. fol. ट r. l. 8.

VII. Sunikkhitta-vargaya.

1. Amba-vimána-vastuva. fol. टा v. l. 7.
2. Dvárapála-vimána-v. fol. टी r. l. 7.
3. Dutiya-karaṇiya-vimána-varṇanáva fol. टु r. l. 8.
4. Éladásiká-vimána-v. fol. टृ v. l. 3.
5. Kuṇḍala-vimána-vastuva. fol. टॄ v. l. 6.
6. Uttara-vimána-varṇanáva. fol. ठि v. l. 1.
7. Amba-vimána-vastuva. fol. ठु v. l. 2. (sic)
8. Gopála-vimána-varṇanáva. fol. ठृ r. l. 6.
9. Maṭṭakuṇḍalí-vimána-v. fol. ठॢ v. l. 4.
10. Serissaka-vimána-v. fol. ठं v. l. 1.

Peroratio sequitur, quæ una cum precibus sollennibus, quum Palicis tum Singhalensibus, reliqua folia explet.

VI.

Nimi-játaké

(olim No. 14. collect. Rask.)

Codex folia 96 palmarum habens, digitos senos denos et dimidium longa; primum numero caret, cætera literis Singhalensibus क-चं signata sunt. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

Liber regionem, quæ impiis habitanda, et supplicia, quæ perferenda sint, describit. Scriptor, solita invocatione Buddhæ absoluta, incipit a versibus Palicis satis corruptis, qui sunt:

नत्वा कारुणिकं बुद्धं धम्मं संघंच साधुकं
करुणाय सब्बसत्तानं करोमि निरयं व नं ।
कस्सपं तं महाथेरं संघस्स परिनायकं

दीपस्मिं तम्बपण्णिम्हि सासने दायकारणं ।
पटिपत्तिपराधीरं-सदारुञ्ञनिवासिनं
पानंटंगगणो चन्दमण्डलं विय सासने ।
संघस्स पितरं वन्दे विनयेसु विसारदं
यंनिस्सायवसन्तो ऽहं वुड्डिप्पत्तो ऽस्मि सासने ।
वयिन्नं अद्दिये भिक्खु अत्यदस्सनिनामको
याचिन्तो कस्सपत्थेरं कथेन्ति निमिजातकं ॥

Scriptor argumentum hausisse videtur e Pálica narratione, quæ *Nimi-játaka* inscribitur. (cfr. cod. Pálic. No. XXVI. 56. 3.)

VII.

But-saraṇé
(olim No. 35. donat. Rask.)

Codex folia 236 palmarum habens, digitos undevicenos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-णो signata, eademque scriptura rudi et ineleganti exarata. Paginæ septenas lineas habent.

Codex continet librum lingua Eluica compositum, qui *But-saraṇé* inscriptus, de multis Buddhæ præstantiis et virtutibus agit.

VIII.

Pújávaliya
(olim No. 24. donat. Rask.)

Codex folia 493 palmarum continens, vicenos binos digitos longa, literis Singhalensibus क-षो signata; numerus enim णृ bis exstat, duo vero desunt folia litera घ signanda. Paginæ septenas aut octonas lineas habent.

Liber *Pújávaliya*, qui ante quingentos circiter annos a *Mairupada* quodam conscriptus esse traditur*), exponit, quæ sacrificia Buddha acceperit et quibus præmiis ea remuneratus sit. Liber in insula Taprobane magni æstimatur. Divisus est in triginta quatuor sectiones, quibus hi tituli subscripti sunt:

1. Mé Pújávaliyeђi Apa-Buduṇ lada-pújá-sangraђa-katháva-namvu palamúvana-paricchedaya nimi. fol. कॄ v. l. 6.
2 ... Budun aṣṭánga-dharmayen-lada-bhini ђáramangul pújákathá n. devana-p. n. fol. खा r. l. 3.
3. Budun sámányadharmayen lada-vú vicaranamangul-p. fol. खो r. l. 2.
4. Budun éramitá-belen lada-bodhi-sambháraka-p. fol. गॄ r. l. 7.
5. Budun lada-palamúvana-játibheda-p. fol. घृ r. l. 5.
6. Budun sansára-ganava-lada-dvitíya-játibheda-p. fol. ङृ r. l. 2.
7. Budun pañća-maђávilokanáva sánayeђi dílada sádhunáda-p. fol. चृ r. l. 8.
8. Buduu lada-pratisandi-p. fol. छॄ r. l. 6.
9. Budun lumbiní nam vanodánayeђi dí lada prasava mangala-p. f. छो v. l. 7.
10. Budun évidi-vanadá lada maђabhiṇi kamaṇá-p. fol. झः v. l. 1.
11. Budun Buduvanadá lada Bodhi-maṇḍala-p. fol. ञु v. l. 6.
12. Budun saddharmárádhanáveђi aćhapála-nigrodha-múlayeђi-di maђábraђmáyágén lada-sádhunáda-p. fol. ञं v. l. 2.
13. Budun Dham-sak-pavartam-sútra-desanáyeђi dí lada isi pananaráma-p. fol. ञॄ v. l. 7.
14. Budun raćha gaђánu-vara dí lada veluvanaráma-p. fol. टः v. l. 5.
15. Budun bandu-samágamayeђi dí lada nigrodharáma-p. fol. ठु r. l. 1.
16. Budun kiććulvatnuvara dí lada ambhúna-p. fol. ढं v. l. 2.
17. Budun sévatnuvaradí anépiṇḍu maђasiṭáṇangen lada-jetuvanaráma-p. fol. णृ v. l. 8.
18. Budun visákhá maђa-upásikávangen lada purbaráma-p. fol. तृ v. l. 2.

*) Turnour. Mahávanso. p. II.

19. Budun Sumana-sámanera-bheranangen lada daȝara-bhikṣu-pratipatti-p. fol. घु v. l. 6.
20. Budun sævænnuvaradímakosol maȝara-jaȝugen lada asadriça-p. fol. दे v. l. 4.
21. Budun viçálá-maȝanuvaradí-liććhávi-ádíngen lada-gangároȝana-p. fol. धु v. l. 5.
22. Budun Sak-devu-rajaȝugen lada-divya-rája-p. fol. नी r. l. 2.
23. Budun gaṇḍamba-nam-vrakṣa-múla dí lada yamaka-prátiȝárya-p. f. धी v. l. 7.
24. Budun navuti sábhavanayeȝi dí Sak-devu-rajaȝugen lada páṇḍu-kambala-çailásana- p. fol. फ r. l. 4.
25. Budun sakas-pura-dora dí lada devo-róȝana-p. fol. फृ v. l. 2.
26. Budun Maȝáprajápatya dí pansiya yak-çákya-meȝenin-nam-geu lada bhik-ṣuṇí-çasana-utpatti-p. fol. ब्रु v. l. 4.
27. Budun Maȝáprajápatyádi-çrávikávangen lada-bhikṣuni-pratipatti-p. f. भी r. l. 7.
28. Budun Jívakayangen lada jívakaráma-p. fol. मृ v. l. 4.
29. Budun Devidatȝuniyá lada samamen-p. fol. र v. l. 2.
30. Budun Ajásat-rajakalávu-jívita-p. fol. ट v. l. 2.
31. Budun Maȝáyasodharástha víringen lada-pratipatti-p. fol. लं r. l. 8.
32. Budun Dharmásokádi-Jambudvípa-ra-jun lada uddesika-p. fol. वं r. l. 8.
33. Budun Miȝi-dumáȝimiyangen lada prati-patti-p. fol. शे v. l. 6.
34. Budun çri-Lanká-dvípayeȝi búma-ra-jungen lada-uddesika-p. fol. घो v. l. 8.

IX.

Pujávaliya

(cod. chart. No. IX.; olim No. 31. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ minoris, more Europæo compactus, constat 248 paginis, numeris Europæis signatis, quæ quaternas denas lineas habent, et rudi scriptura Singhalensi exaratæ sunt. Codex recens post annum 1819 descriptus; hic enim annus in signo chartarii, chartæ Anglicæ impresso, exstat.

Codex continet libri *Pújávaliya* inscripti (Cod. No. VIII.) primas quinque sectiones et priorem sextæ partem. Sectiones finiuntur: 1. pag. 39. l. 7. — 2. pag. 72. l. 2. — 3. pag. 123. l. 10. — 4. pag. 171. l. 7. — 5. pag. 229. l. 3. Finitur in verbis sextæ sectionis, quæ exstant fol. धी r. lin. 4. media codicis No. VIII. signati.

X.

Dala-dá-pujá-valiya

(olim No. 25. donat. Rask.)

Codex folia 38 palmarum habens, digitos duodenos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ग signata; numerus enim खि incuria scribæ omissus est. Paginæ septenas lineas habent.

In libro *Dala-dá-pujá-valiya* inscripto de sacrificiis, quæ dentibus cæterisque reliquiis Buddhæ offerenda sunt, agitur.

XI.

Sangraȝa-katháva

(olim No. 31. donat. Rask.

Codex duos libellos continet, quorum folia palmea digitos quinos denos longa sunt, et rudi scriptura Singhalensi exarata. Prior libellus folia sex, literis क-कृ signata, habet, alter vero novem folia, literis क-कृ signata; paginæ prioris libellli octonas, posterioris vero senas lineas habent.

Uterque libellus continet locos varios e libris sacris sumptos, in usum sacerdotum collectos et in linguam Singhalensem versos. Præterea tria folia exstant ejusdem generis.

XII.

Milinda-ppasna-katháva

(olim No. 30. donat. Rask.)

Codex folia 46 palmarum continens, quaternos denos digitos longa; primum numero caret, cætera literis Singhalensibus क-गी signata sunt. Paginæ octonas lineas habent.

Milinda-ppasna-katháva interpretatio et explicatio Singhalensis est libri Palici *Milinda-pañḩo* inscripti (cod. Pal. No. XXXIII). Noster codex primam sectionem tantum continet.

XIII.

Pradípikáva

(olim No. 46. donat. Rask.)

Codex haud recens, folia 201 palmarum continens, vicenos digitos longa; primum numero caret; cætera literis Singhalensibus क-ढृ signata sunt, quindecim vero folia घे-ड्ढ desunt. Paginæ septenas aut octonas lineas habent.

In codice inest liber *Pradípikáva* sive *Dharma-pradípikáva* inscriptus, quem *Gurulugomi* lingua Eluica, multis tamen locis Pálicis et Sanskritis intermixtis, conscripsit. In priore libri parte agitur de virtutibus et vitiis, atque de præmiis et suppliciis vitæ futuræ; posterior vero pars argumenti historici est, continet enim:

Dasabala-parinibbána-kathá. fol. ठे r. l. 2.
paṭhama-sangíti-kathá. fol. ठं v. l. 3.
dutiya-sangíti-kathá. fol. उ r. l. 7.
tatiya-sangíti-kathá. fol. ठ्ठ v. l. 6.
Lankávatarana-kathá. fol. उे v. l. 3.
Maḩáviḩára-paṭiggaḩana-kathá. f. ढा r. l. 3.
Ćetiyagiri-viḩára-paṭiggaḩana-kathá. fol. ढा r. l. 7.
Dhátu-ágamana-kathá. fol. ढा v. l. 7.
Maḩábodhivansa-pariggaḩana-kathá. fol. ढृ r. l. 1.

Exponitur igitur historia fidei Buddhicæ a morte Buddhæ usque ad tempus, quo ramus sacræ arboris apportatus est; (anno Buddhæ 236. cfr. Maḩávanso. capp. 2-4 et 13-19).

Liber finitur in versu neque omnino Sanscrito neque Palico:

प्रकाशयन्ती सद्धर्मं दीपयन्ती च सत्पथं
विभातु भावनुद्धातो इयं धर्म्मप्रदीपिका

Sequitur subscriptio: Gurulugominvisin karanalada Dharmapradípikáva, et preces solitæ.

XIV.

Amávaturu

(olim No. 27. donat. Rask.)

Codex folia 115 palmarum continens, digitos vicenos binos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-ङि signata. Paginæ octonas lineas habent.

Liber *Amávaturu* commentarius est, quem lingua Eluica, multis sententiis Pálicis et Sanscritis intermixtis, composuit *Gurulúgomi* in librum Palicum *Purisa-dhamma-sárathi* (पुरिसधम्मसारथि) inscriptum; titulus enim, ad calcem libri adscriptus, hæc habet: Gurulúgominvisin karanalada Amávaturu nam Purisa-dhamma-sárathiyan padavarṇaná nimi. Liber octodecim sectionibus (paricćhedaya) constat, quæ sunt:

1. Durdanta-damaná. fol. कि v. l. 4.
2. Svasantána-damaná. fol. के v. l. 6.
3. Parasantána-damaná. fol. खा r. l. 8.
4. Grapati-damaná. fol. ग v. l. 5.
5. Bráḩmana-damaná. fol. गृ v. l. 3.
6. Rája-damaná. fol. गी r. l. 5.
7. Angulmal-damaná. fol. घि r. l. 4.
8. Parivrájaka-damaná. fol. घु v. l. 2.
9. Máṇavaka-damaná. fol. घं r. l. 3.
10. Digambara-damaná. fol. ठु r. l. 3.
11. Jaṭila-damaṇá. fol. ठृ r. l. 1.
12. Tápasa-damaná. fol. डो v. l. 8.

13. Bhikkhu-damaná. fol. झ r. l. 3.
14. Nága-damaná. fol. झ r. l. 3.
15. Yakṣa-damaná. fol. ञ v. l. 2.
16. Asura-damaná. fol. झि r. l. 2.
17. Déva-damaná. fol. झः v. l. 2.
18. Brahma-damaná. fol. ञि r. l. 6.

Index, titulus subscriptus et preces solennes reliquam folii ञि partem explent.

2. Libri historici
(15—21.)

XV.

Saddharmálankáré
(olim No. 26. donat. Rask.)

Codex folia 466 palmarum continens, vicenos singulos digitos longa, literis Singhalensibus क-ञ signata, quum tres numeri झु, ञि, षि bis exstent. Pulchra scriptura exaratus. Paginæ octonas lineas habent.

Liber *Saddharmálankáré* historico sermone compositus, argumentum e duobus libris Pálicis, *Rasaváhini* et *Mahá-anágata-vanso*, hausit. E priore omnes 103, quas continet narrationes, in nostrum librum transierunt, ordo tamen et interdum tituli differunt; e posteriore vero duæ tantum reliquæ narrationes, Padmavati (5. 5.) et Meteyya (24. 5), sumptæ esse videntur. Qui versus Palici in illis libris exstant, omnes proferuntur, Singhalensi soluta interpretatione explicatæ.

Liber in viginti quatuor sectiones (pariććhedaya) divisus est, quarum tres primæ introductionem quandam conficiunt, cæteræ 21 quinas narrationes continent. Sectiones et narrationes sunt: (numeri uncis inclusi ad Rasaváhinim, Codd. Pal. No. XXXVIII. et XXXIX. pertinent)

1. Dharma-sangraha-varga. fol. षि v. l. 4. Introductio est, quæ de fide Buddhica et structura libri agit.
2. Nidána-varga. fol. ग़ी v. l. 8. Simili modo, quo Nidána-katha libri Játakæ (Cod. Pal. No. XXVI.), vitam Buddhæ breviter narrat.
3. Abhiníhára-varga. fol. ङु v. l. 8. Res Sumedhæ enarrat.
4. Dharmasondaka-varga sive Dahamsonda-vag. (fol. घी v. l. 7.)
   1. Dharmasondaka-vastuva. fol. घी r. l. 4. (R. 1. 1.)
   2. Vessámittá-v. fol. ञ v. l. 3. (R. 1. 7.)
   3. Migaluddaka-v. f. ञ r. l. 5. (R. 1. 2.)
   4. Sarana-sthavira-v. f. ञ r. l. 8. (R. 1. 6.)
   5. Buddhavamma-v. f. ञी v. l. 7. (R. 1. 9.)
5. Mahámandhátu varga. (f. ञु r. l. 6.)
   1. Mahámandátu-vastuva. fol. ञु r. l. 7. (R. 1. 8.)
   2. Ćoraghátaka-v. f. ञु r. l. 7. (R. 3. 6.)
   3. Sívalí-v. fol. ञे v. l. 5. (R. 3. 10.)
   4. Saddheyya-v. fol. ञं v. l. 1. (R. 3. 7.)
   5. Padmávatí-v. fol. ञु r. l. 6.
6. Nandirája-varga. (fol. षि v. l. 4.)
   1. Nandirája-vastuva. fol. ञा v. l. 5. (R. 2. 1.)
   2. Uttara-sámanera-v. fol. ञु v. l. 2. (R. 3. 4.)
   3. Sákhamála-v. fol. ञी v. l. 7. (R. 4. 5.)
   4. Kapana-v. fol. ञ r. l. 2. (R. 4. 3.)
   5. Kanćanadeví-v. f. षि v. l. 3. (R. 2. 4.)
7. Yakkhavanćita-varga. (f. ञा v. l. 8.)
   1. Yakkhavanćita-vastuva. fol. ञु r. l. 4. (R. 3. 1.)
   2. Mithyádrisṭi-v. f. ञु r. l. 8. (R. 3. 2.)
   3. Ahigunthika-v. fol. ञे v. l. 1. (R. 1. 5.)
   4. Pádapíthiká-v. fol. ञः r. l. 8. (R. 3. 3.)
   5. Kávíra-pattana-v. f. ञा v. l. 7. (R. 3. 5.)
8. Tunyahattha-varga. (fol. टी v. l. 5.)
   1. Tunyahattha-vastuva. fol. ञु r. l. 8. (R. 1. 3.)

2. Vyághra v. fol. ञे r. l. 2. (R. 2. 5.)
3. Phalaka-v. fol. ञो v. l. 4. (R. 2. 6.)
4. Ćoramitra-v. fol. टा r. l. 4. (R. 2. 7.)
5. Páníya-v. fol. टी v. l. 5. (R. 2. 9.)

9. **Bráḫmaṇa-varga.** (fol. टः v. l. 4.)
1. Marutta-bráḫmaṇa-vastuva. fol. टृ r. l. 6. (R. 2. 8.)
2. Soma-bráḫmaṇa-vastuva. f. ठू r. l. 3. (R. 2. 10.)
3. Moriya-bráḫmaṇa-v. fol. टे v. l. 2. (R. 4. 6.)
4. Duggata-v. fol. टो v. l. 8. (R. 3. 8.)
5. Devasthavira-v. f. टः v. l. 4. (R. 3. 9.)

10. **Maḫásena-varga.** (fol. ड़ु v. l. 2.)
1. Maḫásena-vastuva. fol. ढा v. l. 6. (R. 4. 1.)
2. Devata-anyatara-manuṣya-v. fol. ढी r. l. 7. (R. 2. 2.)
3. Rúpadeví-v. fol. ढू v. l. 5 (R. 1. 10.)
4. Viṣamaloma-v. fol. ढे r. l. 8. (R. 2. 3.)
5. Indagutta-v. fol. ढु v. l. 2. (R. 4. 4.)

11. **Tebhátika-varga.** (fol. णे r. l. 7.)
1. Tebhátika-vastuva. fol. ढौ v. l. 1. (R. 4. 8.)
2. Devaputra-v. fol. ढः v. l. 2. (R. 4. 7.)
3. Suvarṇatilaká-v. f. णु v. l. 1. (R. 4. 2.)
4. Buddheniyá-v. fol. णू v. l. 2. (R. 1. 4.)
5. Kuṇḍalí-v. fol. णे r. l. 7. (R. 4. 10.)

12. **Bodhirája-varga.** (fol. ता v. l. 8.)
1. Bodhirája-vastuva. fol. णं v. l. 4. (R. 4. 9. — Quæ 41 fabulæ, a Dharmasoṇḍaka incipientes, res in India (Jambudvípa) gestas referunt.)
2. Saddhá-sumana-v. fol. तू r. l. 7. (R. 6. 10.)
3. Dhammasavanopásiká-v. fol. ते v. l. 1. (R. 5. 2.)
4. Kuḍḍarajja-v. f. तो r. l. 4. (R. 5. 3.)
5. Migapotaka-v. f. तौ v. l. 8. (R. 5. 1.)

13. **Áraññaka-varga.** (fol. तं v. l. 5.)
1. Araññaka-Abhaya-sthavira-vastuva. fol. था v. l. 2. (R. 5. 4.)
2. Samanagáma-v. fol. थु v. l. 7. (R. 5. 7.)
3. Nága-vastuva. fol. थृ r. l. 7. (R. 5. 9.)
4. Uttaroliya-v. fol. थे v. l. 7. (R. 6. 1.)
5. Púvapabbata-vási-Tissatthera-v. fol. थं v. l. 5. (R. 6. 3.)

14. **Kákavarṇa-varga.** (fol. दि r. l. 8.)
1. Kákavarṇatissa-vastuva. fol. दृ v. l. 6. (R. 7. 2.)
2. Dhuṣṭagamaṇi-v. f. दे r. l. 3. (R. 7. 3.)
3. Nandimitra-v. fol. दं r. l. 2. (R. 7. 4.)
4. Súranirmala-v. f. ना r. l. 5. (R. 7. 5.)
5. Maḫásoṇa-v. fol. नि r. l. 8. (R. 7. 6.)

15. **Goṭaimbara-varga.**
1. Goṭaimbara-vastuva. f. नू v. l. 5. (R. 7. 7.)
2. Theraputtábhaya-vastuva. (R. 7. 8.) Incuria scribæ omissa est hujus narrationis finis, et cæteræ tres hujus sectionis, tertia *Baraṇa* (R. 7. 9.), quarta *Velusumana* (R. 7. 10.), quinta *Khañjadeva* (R. 8. 1.); deinde desunt sequentis sectionis prima narratio *Phussadeva* (R. 8. 2.), secunda *Labhiya-vasabha* (R. 8. 3.) et initium tertiæ.

16. **Phussadeva-varga.** (fol. पु v. l. 5.)
3. Dáṭhásena-v. fol. नः v. l. 3. (R. 8. 4.)
4. Maḫánelaka-v. fol. पि v. l. 2. (R. 8. 5.)
5. Ćúlatissa-v. fol. पु v. l. 5. (R. 6. 4.)

17. **Çálirája-varga.** (fol. फू v. l. 5.)
1. Çálirája-vastuva. f. पौ v. l. 1. (R. 8. 6.)
2. Nakula-v. fol. पं r. l. 7. (R. 9. 6.)
3. Saddhátissámátya-v. fol. फा r. l. 6. (R. 5. 6.)
4. Tissáya-v. fol. फी r. l. 1. (R. 6. 5.)
5. Ćúlanágatthera-v. fol. फृ v. l. 5. (R. 8. 7.)

18. **Tambasumana-varga.** (f. बृ r. l. 5.)
1. Tambasumana-vastuva. fol. फु v. l. 7. (R. 6. 2.)
2. Vatthulapabbata-v. fol. फे r. l. 1. (R. 5. 10.)

3. Meghavarṇa-v. f. फो v. l. 5. (R. 8. 8.)
4. Káka-vastuva. fol. फं r. l. 6. (R. 7. 1.)
5. Riyaḫala-v. fol. ब्रू r. l. 5. (R. 6. 6.)

19. **Abhayatthera-varga.** (f. भि v. l. 2.)
1. Abhayatthera-vastuva. fol. ब्रू r. l. 1. (R. 5. 8.)
2. Dhammadinnatthera-v. fol. बे r. l. 1. (R. 8. 9.)
3. Gámadáriká-v. f. बे v. l. 8. (R. 6. 7.)
4. Dhammáya-v. fol. बं r. l. 7. (R. 6. 8.)
5. Kiñćisangháya-v. f. भि v. l. 2. (R. 6. 9.)

20. **Sanghadatta-varga.** (fol. भो r. l. 8.)
1. Sanghadatta-vastuva. fol. भ्रू r. l. 4. (R. 10. 8.)
2. Raṭṭhika-putta-v. f. भृ v. l. 1. (R. 8. 10.)
3. Nesáda-v. fol. भ्रू v. l. 7. (R. 9. 2.)
4. Silutta-v. fol भैं r. l. 2. (R. 9. 1.)
5. Hemávatí-vastuva. f. भो r. l. 8. (R. 9. 3.)

21. **Sirinága-varga.** (fol. मो r. l. 2.)
1. Sirinága-vastuva. f. भः v. l. 8. (R. 5. 5.)
2. Amba-amátya-v. f. मा v. l. 8. (R. 9. 7.)
3. Kána-singála-v. f. मी v. l. 2. (R. 9. 4.)
4. Vánara-vastuva. f. मू r. l. 2. (R. 9. 8.)
5. Jayampatiká-v. fol. मौ r. l. 2. (R. 9. 9.)

22. **Nandivánija-varga.** (fol. यै v. l. 2.)
1. Nandivánija-vastuva. fol. यि r. l. 5. (R. 9. 5.)
2. Dutiya-Jayampatiká-v. fol यू v. l. 4. (R. 10. 7.)
3. Rukkhadevatá-v. f. यृ r. l. 7. (R. 9. 10.)
4. Paṇḍaranga-v. fol. यू v. l. 3. (R. 10. 2.)
5. Dubbiṭṭhi-tissa-v. f. यै v. l. 2. (R. 10. 3.)

23. **Ćúlagalla-varga.** (fol. रं r. l. 3.)
1. Ćúlagalla-vastuva (sive Sulugalu-v.) fol. री r. l. 5. (R. 10. 1.)
2. Tissa-sámanera-vastuva. fol. रृ v. l. 4. (R. 10. 4.)
3. Gola-upásaka-v. f. रॄ v. l. 5. (R. 10. 5.)
4. Pùṭabhattą-dáyiká-v. fol. रे v. l. 3. (R. 10. 6.)
5. Aññatara-kumáriká-v. fol. रं r. l. 2. (R. 10. 9.)

24. **Tissanága-varga.** (fol. वो v. l. 2.)
1. Tissanága-vastuva. fol. ल r. l. 4. (R. 10. 10.)
2. Maḫallika-vastuva. fol. लि r. l. 4. (R. 11. 1.)
3. Pañćasata-bhikṣu-v. fol. लु r. l 2. (R. 11. 2.)
4. Dantakutimbika-v. fol. लृ r. l 7. (R. 11. 3.)
5. Metteyya-vastuva. fol. वो v. l. 3.

Liber deinde in solitis precibus et invocationibus finitur. Ad calcem codicis folium exstat, quod indicem omnium fabularum exhibet.

XIV.

Rájavaliya

(olim No. 34. donat. Rask.)

Codex folia 79 palmarum continens, quinos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-ऊो signata; numerus enim खो bis exstat. Paginæ plerumque senas lineas habent. Parva lacuna fol. घो exstat.

In codice inest liber, qui *Rájavaliya* sive *Maḫárájavaliya* inscriptus, continet historiam insulæ Singhalensis usque ad regem Rájasinḫam secundum (a. p. Chr. 1635.), quam quatuor deinceps scriptores, quorum nomina ignota sunt, literis mandarunt *). Librum, *Rájavaliya*, Anglice versum edidit cl. Upham **). In nostro codice nullæ sectiones exstant; quatuor, quæ in Anglica interpretatione inveniuntur, sectiones in nostro libro incipiunt: 1. fol. क v. l. 1. — 2. fol. खि v. l. 2. — 3. fol. खः v. l. 1. — 4. fol. गृ v. l. 4.

Codicem anno p. Chr. 1822 exaratum esse patet e verbis ad calcem libri adscriptis.

---

*) Testibus Turnour (Mahávanso p. II.) et Fox (Sacred and historical books of Ceylon. vol. 1. p. XII.)

**) Sacred and historical books. vol. II.

XVII.

Rájavaliya

(No. X. chart.; olim No. 13. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ minoris, chartæ Anglicæ, quæ annum 1819 signo chartarii impressum exhibet. Codex, more Europæo compactus, constat 102 foliis, numeris Europæis signatis; paginæ plerumque duodevicenas lineas habent.

Codice continetur idem liber *Rájavaliya*, qui in codice No XVI. signato inest. Sectiones Anglicæ interpretationis incipiunt: 1. fol. 1. r. l. 1. — 2. fol. 24. v. l. 17. — 3. fol. 42 r. l. 16. — 4. fol. 52. r. l. 7. — Invocatio solita et titulus libri desunt.

XVIII.

Thúpavanço

(olim No. 26. donat. Rask.)

Codex folia 103 palmarum habens, vicenos binos digitos longa, literis Singhalensibus क-ङ्ग signata. Paginæ octonas lineas habent.

Liber a *Čakravarti-prakráma-paṇḍita*, qui ante hos 800 annos vixisse traditur, conscriptus est lingua Singhalensi, multis vero sententiis et versibus Pálicis intermixtis. In libro agitur de *Thúpa* sive sepulchris, quæ sacras Buddhæ reliquias continent. Quæ exstant sectiones, sunt:

1. Edaçavidha-vúkaranayaka-varaḫayan. fol. क्ष v. l. 7.
2. Dasa-thúpa-kathá. fol. गे v. l. 8.
3. Bódhí-ágamana-kathá. fol. ङ्ग v. l. 3.
4. Yojana-thúpa-kathá. fol. छे r. l. 3.
5. Nandimitra-nam-yodhayáṇanḫé utpatti-katháva fol. छ r. l. 8.
6. Suranimila.... utpatti-katháva. fol. ज: v. l. 3.
7. Maḫásóṇa ... utpatti-katháva. f. ज: v. l. 5.
8. Gæṭimbara ... utpatti-katháva. fol. ञ r. l. 1.
9. Théraputtábhaya .... utpatti-katháva. fol. ञ r. l. 8.
10. Maḫábharaṇa .... utpatti-katháva. fol. ञ v. l. 1.
11. Velusumaṇa ..... utpatti-katháva. fol. ञ v. l. 7.
12. Khañjadeva ... utpatti-katháva. fol. ञा r. l. 1.
13. Unmáda-Phussa-deva... utpatti-katháva. fol. ञा r. l. 5.
14. Labhiyavasabha .... utpatti-katháva. fol. ञा r. l. 7.
15. Miyaguṇa-dágap-katháva. fol. ञु r. l. 7.
16. Mirisaviṭimiṣara-katháva. fol. ञे v. l. 4.
17. Lóvámaḫapákatháva. fol. ञे v. l. 8.
18. Thúpasádhana-kathá fol. ञो v. l. 2.
19. Thúpárambha-kathá. fol. ञः v. l. 7.
20. Dhátu-garbha-vaṇṇaná.*) fol. टे v. l. 2.

Complures parvæ lacunæ hic et illic exstant. Codici præponitur folium, quod initium ejusdem libri exhibet.

XIX.

Senkhaṇḍa-nagara-varnanáva

(olim No. 33. donat. Rask.)

Codex folia octo palmarum continens, literis Singhalensibus क-कृ signata et quinos denos digitos longa. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

Codice continetur libellus *Senkhaṇḍa-nagara-varṇanáva* inscriptus, sive historia urbis *Kandy* conditæ. Scriptor fuit, teste Raskio, *Parákrama-báḫu* rex urbis Koṭṭæ.

XX.

Kosala-bimba-varṇanáva

(olim. No. 11. collect. Rask.)

Codex septem folia palmarum habens, digitos quaternos denos et dimidium longa, numeris Singhalensibus signata. Paginæ octonas lineas habent.

---

*) Mahávanso. capp. 23—30.

In libro, *Kosala-bimba-varṇanáva* inscripto, inest vita regis cujusdam Kosalæ, qui, Buddha vivo et approbante, imaginis ejus *(bimba)* cultum instituisse traditur.

XXI.

Kappina-katháva
(olim No. 37. donat. Rask.)

Codex folia 33 palmarum continens, literis क-ग Singhalensibus signata, digitos quaternos denos et dimidium longa. Paginæ senas lineas habent.

In codice inest vita *Kappinæ* regis, cui ob munificentiam et liberalitatem contigit, ut sacerdos renasceretur.

3. Libri poetici
(22—28.)

XXII.

Sarangadara-katháva
(olim No. 28. collect. Rask.)

Codex folia 28 palmarum continens, digitos septenos denos longa; primum numero caret, cætera literis क-खे Singhalensibus signata sunt. Paginæ quaternas lineas habent.

In codice inest carmen *Sarangadara-katháva* lingua Eluica compositum, teste Raskio, a Pusvæli-paṇḍita, ante centum circiter annos. Carmen 275 versibus, qui quaternis lineis in easdem literas exeuntibus constant, describit vitam *Sarangadaræ* sive Sarangadharæ, qui ob falsam novercæ accusationem a patre pedibus et manibus mutilatus et in sylva feris expositus, denique a diis crimine liberatus et in salutem restitutus esse traditur.

XXIII.

Kauminikoṇḍola
(No. XI. chart.; olim No. 21. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus formæ quaternariæ, more Europæo consutus, constat 148 paginis, numeris Europæis signatis. Signum chartarii, chartæ Anglicæ impressum, annum 1819 exhibet.

In codice inest carmen, *Kau-mini-koṇḍola* inscriptum, quod *Samarajiva-kæmidu* quidam centum circiter abhinc annos lingua Eluica composuit. Carmen constat versibus 722, qui quaternas lineas in eosdem sonos cadentes continent, et numeris Europæis 1-725 signata sunt, tres vero numeri, 61, 66, 403, omissi sunt. Carmine describitur vita *Jayaddisæ*, et poeta argumentum hausit e *Jayaddisa-játaka*. (Cfr. p. 41. XIV. 50. 3.)

XXIV.

Piri-nivan-játakaya
(olim No. 4. collect. Rask.)

Codex folia 33 palmarum continens, senos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-ग signata. Paginæ quaternas lineas habent, et plerumque totidem versus exhibent quaternarum linearum, quæ in easdem literas exeunt.

Carmen, *Piri-nivan-játakaya* inscriptum, mortem Buddhæ uberius describit; recentiore ætate compositum est, neque ad antiquas vitas, quæ *Játaka* vocantur, referendum.

XXV.

Sandesa
(olim No. 32. collect. Rask.)

Codex folia 211 palmarum habens, digitos septenos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-फि signata. Paginæ quaternas lineas habent.

Codice continentur novem nuncii *(sandesa)* avibus perferendi traditi. Nuncii compositi sunt versibus, qui quaternis lineis in easdem literas exeuntibus constant. Sunt hi:

1. Hasara-sandesa. fol. क r. — f. खै r.
2. Nilakobo-sandesa. fol. खो r. — f. गौ r.
3. Gira-sandesa. fol. गं r. — f. ङु v.
4. Paravi-sandesa fol. ङू r. — f. ङः v.
5. Sælaliђini-sandesa. fol. घ r. — f. घः v.
6. Tisara-sandesa. fol. छ r. — f. ञू r.
7. Kovul-sandesa. fol. ञू v. — f. ञे r.
8. Kaђákurulu-sandesa. fol. ञो r. — ठु v.
9. Sævul-sandesa. fol. टे r. — f. ठि r.

XXVI.

Loka-upakáraya, Lo-væda-sangraђé, Vadan-kavi-pota.

(No. XII. chart.; olim No. 15. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, more Europæo consutus, constat 72 paginis. Annus 1819 exstat in signo chartarii chartæ Anglicæ impresso. Paginæ plerumque quinos versus continent, qui quaternis in easdem literas exeuntibus lineis constant.

In codice tria carmina insunt:

Primum *Loka-upakáraya* carmen morale est, a sacerdote *Totagamuva* compositum, quod versibus 110 constat.

Alterum *Lo-væda-sangraђé* a *Vidágama Therunanse,* discipulo sacerdotis Totagamuvæ, compositum, ejusdem generis est et 168 versus continet.

Tertium *Vadan-kavi-pota* 59 versibus Buddham celebrat.

XXVII.

Vadan-kavi-pota

(No. XIII. chart.; olim sine numero, e collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, Europæo more consutus, sex foliis chartæ Indicæ constat.

Codex continet idem carmen *Vadan-kavi-pota* in laudem et honorem Buddhæ compositum, quod in codice No. XXVI. signato inest.

XXVIII.

Bárasa-kávya

(olim No. 19. collect. Rask.)

Codex septem folia palmarum continens, digitos ternos denos et dimidium longa; paginæ octonas lineas habent.

Codice carmen perbreve morale continetur, teste Raskio, a *Karatotha* compositum, qui ante hos viginti annos summus erat Buddhicorum sacerdos in insula Taprobane. Carmen artificiosum, quod *Bárasa-kávya* inscribi videtur, quatuordecim versibus constat, quaternarum linearum, quæ ab iisdem literis incipiunt, et in easdem exeunt. Paginæ singulos versus exhibent, qui commentario verboso explicantur. Figura, quæ in prima pagina exstat, artificiosam carminis structuram ostendit.

XXIX.

Súpa-çástraya

(No. XIV. chart.; olim No. 27. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, more Europæo compactus, paginis 56 constat. Signum chartarii, chartæ anglicæ impressum, annum 1819 exhibet.

Codice continetur carmen, *Súpaçástraya* inscriptum, quod trecentos circiter versus continet, qui solito more quaternis in easdem literas exeuntibus lineis constant.

XXX. XXXI.

Carmina Singhalensia.

(olim No. 1 et 6. collect. Rask.)

Codex No. XXX. folia 99 continet, literis Singhalensibus क-ञु signata, (desunt

enim duo numeri यौ et छौ); codex autem No. XXXI. folia 125 continet, literis छू-णा signata; quæ folia palmea digitos denos septenos et dimidium longa sunt; paginæ quaternas lineas habent.

In codicibus insunt complura carmina minora, varii argumenti et a variis poetis composita. Desunt vero plerumque quum carminum tituli, tum nomina poetarum.

XXXII.

Ísvara-málaya
(olim No. 22. collect. Rask.)

Codex folia undeviginti palmea continens, digitos quaternos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-खि siguata. Paginæ quaternas lineas habent. Pagina folii क recta ternos, cæteræ omnes binos versus exhibent, qui quaternis in casdem literas exeuntibus lineis constant.

Carmen *Ísvara-málaya* in laudem et honorem Durgæ, uxoris Çivæ compositum est, et ad *Kappua* sive dæmonum cultum pertinet.

XXXIII.

Amba-vidamana
(olim No. 2. collect. Rask.)

Codex folia octodecim palmarum continens, quaternos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-खा signata. Paginæ quaternas lineas habent, et plerumque ternos versus quaternarum linearum, quæ in eosdem sonos cadunt.

Carmen *Amba-vidamana* in honorem deæ *Pattini-devi* compositum est, quæ cæteros dæmones in pomis Mangi (*amba*) ictu feriendis superasse traditur. Pertinet ad fidem eorum, qui dæmones colunt.

4. Libri grammatici
(34—40.)

XXXIV.

Siddat-sangráva
(olim No. 40. donat. Rask.)

Codex undeviginti folia palmarum continens, ternos denos digitos longa; primum numero caret, cætera literis Singhalensibus क-खा signata sunt; paginæ octonas lineas habent.

In codice inest liber *Siddat-sangráva* sive *Sidat-sangará*, grammatica linguæ Eluicæ, quam sacerdos Buddhicus nomine *Dharmapála* conscripsit, qui, teste Raskio, abhinc mille et quingentos annos vixisse traditur.

XXXV.

Elu-akṣarádiya
(olim No. 38. donat. Rask.)

Codex folia 44 palmarum continens, digitos septenos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-गो signata; omissus enim est numerus कु. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

Codice continetur vocabularium linguæ Eluicæ, quod in nostro codice titulo caret. Vocabula Eluica, Singhalensi interpretatione explicata, in literas, a quibus incipiunt, digesta sunt quintuplici plerumque ordine, ita ut singulæ paginæ tricena quina vocabula exhibeant.

XXXVI.

Elu-aksarádiya
(No. XV. chart.; olim No. 41. collect. Rask.)

Codex chartaceus, more Europæo compactus, formæ quaternariæ, chartæ Indicæ,

paginis 141 constat, quæ vicenas ternas lineas habent.

Liber titulum *Elu-akṣarádiya* præ se fert, et idem vocabularium est, quod codice No. XXXVII. signato continetur; quod Anglica etiam interpretatione instructum Raskius a. p. Chr. 1822 describendum curavit.

XXXVII.

Námavaliya
(olim No. 39. donat. Rask.)

Codex folia 47 palmarum habens, quaternos denos digitos longa, numeris Europæis 1-48 signata, quum secundum duos numeros 2 et 3 exhibeat. Paginæ quaternas lineas habent.

Námavaliya vocabularium perbreve est nominum Singhalensium, quod versibus compositum est.

XXXVIII.

Lakuṇu-sára
(olim No. 9. collect. Rask.)

Codex novem folia palmarum continens, digitos quinos denos et dimidium longa, literis Singhalensibus गृ-घा signata. Paginæ septenas lineas habent.

In codice inest libellus rhetoricus, *Lakuṇu-sára* inscriptus, qui e lingua Sanscrita in Eluicam versus est.

XXXIX.

Gæṭapadaya
(olim No. 20. collect. Rask.)

Codex novem folia palmarum continens, duodenos digitos longa, literis Singhalensibus क-कॄ signata. Paginæ septenas lineas habent.

Codex continet libellum Singhalensem de arte poetica, *Gæṭapadaya* inscriptum.

XL.

Ćhandas-potaka
(No. XVI. chart.; olim No. 25. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, more Europæo consutus, paginis 65 constat, quæ duodevicenas lineas habent. Signa chartarii, anglicæ chartæ impressa, annum 1819 exhibent.

Codex continet libellum *Ćhandas-potaka* de re metrica, in linguam Singhalensem e Sanscrita versum.

5. Libri medici
(41–49.)

XLI.

Sára-sankṣepé
(olim No. 10. collect. Rask.)

Codex folia 241 palmarum continens, ternos denos digitos longa, literis Singhalensibus क-त signata, pulchra scriptura exarata. Paginæ octonas lineas habent.

Liber *Sára-sanksepé* est de morbis eorumque curationibus. Interpretatio Singhalensis est libri Sanscriti *Sára-sankṣepa* (सार-संक्षेप) inscripti, unde præter multos locos Sanscritos etiam titulos retinuit quadraginta capitibus subscriptos, qui sunt: (numeri uncis inclusi ad *Varayoga-sáram* pertinent)

1. Jvara-ćikitsá. fol. खं v. l. 5. (V. 11.)
2. Atísára-ćikitsá. fol. गृ r. l. 5. (V. 12.)
3. Grahaṇi-ćikitsá. fol. गृ v. l. 1. (V. 12.)
4. Mandágni-visúćiká-ćikitsá. fol. घि v. l. 3. (V. 22.)
5. Raktapitta-múrćhá-ćikitsá. fol. घृ r. l. 6. (V. 13.)
6. Kása-çvása-hikká-ćikitsá. fol. घो v. l. 7. (V. 17.)
7. Kṣayaroga-ćikitsá. fol. ङो v. l. 6. (V. 14.)

8. Madanya-ćikitsá. fol. ञ्ट v. l. 1. (V. 16.)
9. Bharući-prasekatṙṣṇá-ćikitsá. fol. ञ्ट्ट v. l. 7. (V. 20.)
10. Ćhardi-ḩṙdroga-ćikitsá. f. घो v. l. 7. (V. 21.)
11. Harṣomúla-udávarta-ćikitsá. fol. घो v. l. 7. (V. 32.)
12. Mútrakṙćhra-ćikitsá. f. चृ r. l. 1. (V. 28.)
13. Prameḩa-ćikitsá. fol. चे r. l. 2. (V. 27.)
14. Vidradhi-ćikitsá. fol. चै r. l. 7. (V. 23.)
15. Vṙddhiroga-ćikitsá. fol. चो r. l. 5. (V. 30.)
16. Gulma-ćikitsá. fol. छु r. l. 3. (V. 25.)
17. Çúla-ćikitsá. fol. छू v. l. 7. (V. 44.)
18. Udara-ćikitsá. fol. छे r. l. 5. (V. 26.)
19. Çotha-sípada-ćikitsá. f. ज्ञा r. l. 2. (V. 37.)
20. Páṇḍuroga-ćikitsá. fol. ज्ञ्ट v. l. 8. (V. 34.)
21. Visarpa-ćikitsá. fol. ज्ञु v. l. 8. (V. 24.)
22. Kuṣṭha-ćikitsá. fol. ज्ञो v. l. 3. (V. 24.)
23. Kṙmi-ćikitsá. fol. ज्ञः v. l. 4.
24. Vraṇa-bhagandara-granthy-ádi-ćikitsá. f. झू r. l. 7. (V. 31. 39.)
25. Masúriká-ádi-kṣudraroga-ćikitsá. fol. झो r. l. 8. (V. 38)
26. Upadança-ćikitsá. f. झो r. l. 6. (V. 29.)
27. Asṙgdhara-asthisrava-ćikitsá. fol. ञि r. l. 7. (V. 35.)
28. Vátaroga-ćikitsá. fol. टे r. l. 5. (V. 33.)
29. Vátaçroṇita-ćikitsá. fol. टः v. l. 4. (V. 36.)
30. Garbhaçúla-garbhásrava-múḍhagarbha-marka-ćikitsá. fol. ठ्ट v. l. 7. (V. 40.)
31. Kumáraroga-bálagraḩa-ćikitsá. fol. ठो r. l. 4. (V. 5.)
32. Unmáda-apasmára-ćikitsá. f. ठः r. l. 1. (V. 15.)
33. Netraroga-ćikitsá. fol. ड़े v. l. 4. (V. 7.)
34. Karṇaroga-ćikitsá. fol. ढ r. l. 5 (V. 8.)
35. Násároga-ćikitsá. fol. ढा v. l. 5. (V. 9.)
36. Mukharoga-ćikitsá fol. ढ़ r. l. 2. (V. 10.)
37. Çiroroga-ćikitsá. fol. णृ r. l. 1. (V. 6.)
38. Viṣa-ćikitsá. fol. णो r. l. 2. (V. 47.)
39. Rasáyana-ćikitsá. f. णः r. l. 7. (V. 48.)
40. Vyájikaraṇa-ćikitsá. f. त r. l. 7. (V. 48.)

Liber in solitis invocationibus, quum Sanscritis tum Singhalensibus, finitur.

XLII.

Vara-yoga-száraya

(olim No. 50. donat. Rask.)

Codex folia 143 palmarum continens, digitos vicenos binos et dimidium longa, literis Singhalensibus क-क्ष signata. Paginæ octonas lineas habent.

In codice inest liber, *Vara-yoga-száraya* inscriptus, de morbis eorumque curationibus. Interpretatio Singhalensis videtur esse libri Sanscriti, unde præter multos locos Sanscritos etiam hi tituli, quadraginta octo capitibus (अध्याय) subscripti, sumpti sunt: (numeri uncis inclusi ad *Sárasankṣepam* pertinent)

1. Bhiṣag-lakṣaṇa. fol. कु r. l. 8.
2. Dravya-gaṇa. fol. कृ v. l. 4.
3. Anya-pána. fol. कं v. l. 1.
4. Pratisandhigarbha-prasvapprasúćikáyan-ćikitsá. (sic) fol. खु r. l. 1.
5. Kumára-ćikitsá. fol. खे r. l. 2. (S. 31.)
6. Çiroroga-ćikitsá. fol. खो r. l. 7. (S. 37.)
7. Akṣiroga-ćikitsá. fol. गा v. l. 4. (S. 33.)
8. Karṇaroga-ćikitsá fol. गि v. l. 6. (S. 34.)
9. Ghráṇaroga-ćikitsá. f. गो v. l. 4. (S. 35.)
10. Mukharoga-ćikitsá. fol. गृ r. l. 6. (S. 36.)
11. Jvara-ćikitsá. fol. गृ v. l. 7. (S. 1.)
12. Graḩaṇi-atisára-ćikitsá. fol. गो v. l. 8. (S. 2. 3.)
13. Rakta-pitta-ćikitsá. fol. गो v. l. 7. (S. 5.)
14. Kṣayaroga-ćikitsá. fol. गः r. l. 2. (S. 7.)
15 Unmáda-apasmára-ćikitsá. fol. घा r. l. 1. (S. 32.)
16. Múrććhámadanya-ćikitsá. fol. घि r. l. 3. (S. 8.)
17. Hikkáçvása-ćikitsá. fol. घु r. l. 5. (S. 6.)
18. Pañćakása-svarabheda-ćikitsá f. घृ r. l. 4.
19. Çlesmároga. fol. घृ v. l. 7.
20. Ćhardi-tṙṣṇábharući-ćikitsá. fol. घृ r. l. 3. (S. 9.)
21. Hṙdroga-ánáḩa-ćikitsá. f. घे r. l. 6. (S. 10.)
22. Ámágni-manda-ćikitsá. f. घै r. l. 7. (S. 4.)

23. Vidradhi-ćikitsá. fol. घो r. l. 5. (S. 14.)
24. Kuṣṭavisarpa-ćikitsá. fol. ञा r. l. 7. (S. 21-22.)
25. Gulmádi-kṙmi-ćikitsá. f. ङू r. l. 8. (S. 16.)
26. Udara-ćikitsá. fol. ङृ r. l. 3. (S. 16.)
27. Praméḫa-ćikitsá. fol. ञो r. l. 6. (S. 13.)
28 Mútrakṙććhra-ćikitsá. fol. चि r. l. 3. (S. 12.)
29. Upadança-ćikitsá. fol. चो r. l. 5. (S. 26.)
30. Vṙddhi-ćikitsá. fol. घृ r. l. 7. (S. 15.)
31. Bhagandara-ćikitsá. fol. घृ v. l. 7. (S. 24.)
32. Harṣomúla-vyádhi-ćikitsá. fol. बे r. l. 5. (S. 11.)
33. Vátavyádhi-udávarta-ćikitsá. fol. छ r. l. 8. (S. 28.)
34. Kámilá-páṇḍu-roga-ćikitsá. fol. छो r. l. 2. (S. 20.)
35. Çroṇita-ćikitsá. f. छो v. l. 6. (S. 27.)
36. Vátarakta-ćikitsá. fol. ङु v. l. 4. (S. 29.)
37. Çophasípada-ćikitsá. titulus non est subscriptus. (S. 19.)
38. Kṣudravyádhi-ćikitsá. fol. छो v. l. 7. (S. 25.)
39. Vrana-rogá-bhinna-ćikitsá. fol. ञ v. l. 8. (S. 24.)
40. Stríroga-ćikitsá. fol. ञि v. l. 2. (S. 30.)
41. Samányavidhi-ćikitsá. fol. ञु v. l. 4.
42. Sneḫavidhi-ćikitsá. fol. ञो v. l. 2.
43. Aṣṭakarma-ćikitsá. fol. ञु r. l. 2.
44. Çalyádhirasavidhi-ćikitsá. fol. ञृ v. l. 8. (S. 17.)
45. Sudhávidhi-ćikitsá. fol. ञू v. l. 1.
46. Prativiṣavidhi-ćikitsá. fol. ञे r. l. 4.
47. Viṣavidhi-ćikitsá. fol. ञो v. l. 9. (S. 38.)
48. Rasáyana-vyájikaraṇa-ćikitsá. fol. ञं v. l. 3. (S. 39. 40.)

Cujus tituli Singhalensis interpretatio (mesé rasáyana-vyajikaraṇa-ćikitsá ven anta karadukvúḫa) sequitur, et deinde verba Sanscrita: वरयोगसारं समाप्तं । सर्वार्त्थसिद्धिम् (sic) भवतु मे । चिरञ्जीवमस्तु; in quibus verbis liber finitur.

II. CODICES TAMULICI.

I.

Skanda-puráṇa
(e collect. Fuglsang.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 247 palmarum continens, quæ numeris Tamulicis 4-250 signata, et digitos quinos denos et dimidium longa sunt. Paginæ plerumque senas lineas habent.

Liber, qui codice continetur, est, ut videtur, *Yuddha-khaṇḍa Skanda-puráṇæ*, e lingua Sanscrita in Tamulicam versus *); deest vero titulus, quum liber et in initio et in fine mancus sit; præterea complures lacunæ sunt in medio libro.

II.

Márkanda-puráṇa
(olim sine numero.)

Codex haud recens, tredecim folia palmarum continens, duodenos digitos longa; quorum primum numero caret, cætera numeris Tamulicis 1-12 signata sunt. Paginæ quinas lineas habent.

Codice continetur initium libri *Márkaṇḍa-puráṇæ*, e lingua Sanscrita versi.

*) cfr. Mackenzie collection vol 1. p. 165.

III.

Pañsa-tandira-kkadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 167 palmarum continens, septenos denos digitos longa et numeris Tamulicis signata. Paginæ, pulchra scriptura exaratæ, plerumque quaternas lineas habent.

Liber *Pañsa-tandira-kkadai*, qui codice continetur, Tamulica interpretatio est libri Sanscriti notissimi, qui *Pañća-tantra* inscribitur. Nomen interpretis non exstat. (Mackenzie collect. 1. p. 221.) Librum Gallice versum edidit abbas Dubois.

IV.

Vikkiramádittän-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 89 palmarum continens, duodevicenos digitos longa, quarum triginta prima valde a vermibus adesa sunt. Paginæ plerumque senas lineas habent.

Liber *Vikkiramádittän-kadai* sive historia Vikramádityæ regis, est interpretatio Tamulica Sanscriti libri, qui *Sinhásana-dvátrinçati* inscribitur.

V.

Vikkiramádittăn-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 97 palmea, digitos quinos denos et dimidium longa, continet. Paginæ quinas aut senas lineas habent. Codex anno D. 1799 *(Kálayutti-várușam)* descriptus est e codice No. IV. signato, qui eundem librum *Vikkiramádittăn-kadai* continet.

VI.

Vetála-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex in fine mancus, ut nunc est, folia 97 palmarum continens, senos denos digitos longa, quorum paginæ quinas lineas habent.

Codice continetur interpretatio Tamulica Sanscriti libri, *Vetála-pañćavinçati* inscripti. In nostro vero codice primæ septendecim fabulæ tantum exstant. (Mackenzie collect. 1. p. 222.)

VII.

Nala-ssakiravarti-rásá-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 89 palmarum continens, septenos denos digitos longa; paginæ quinas aut senas lineas habent.

Codice continetur historia notissima regis Nalæ et uxoris Damayantis. Liber *Nala-ssakiravarti-rásá-kadai* sine dubio idem est qui sub nomine *Nala-rája-kathá* in catalogo Mackenziano (1. p. 219) exhibetur.

VIII.

Nala-ssakiravarti-rásá-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 96 palmarum continens, digitos ternos denos et dimidium longa; paginæ plerumque octonas aut novenas lineas habent.

In codice inest eadem historia Nalæ et Damayantis, quæ codice No. VII. signato continetur, sermone vero magis vulgari exarata; quod sine dubio gratia Fuglsangii, viri reverendi, factum est, qui librum nostrum anno D. 1797 (*Pinkal-varușam*) describendum curavit.

IX.

Arissandirăn-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 103 palmarum continens, digitos quinos denos et dimidium longa; paginæ senas lineas habent. Codex recens anno D. 1799 (*Sittártti-varușam*) pulchra scriptura exaratus, curante Bráhmano docto, nomine *Vardayankár*.

In codice lingua Tamulica vulgari exponitur vita *Arissandirăn* sive Hariçćandræ, qui multas miserias passus, fortunam et salutem recuperasse traditur. Liber Arissandirăn-kadai sine dubio idem est, qui Hariççandra-kathá inscriptus in catalogo Mackenziano *) exhibetur.

X.

Arissandirăn-puránam
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 80 palmarum continens, septenos denos digitos longa, et rudi scriptura exarata. Paginæ plerumque senas lineas habent.

In libro *Arissandirăn-puránam* inscripto vita ejusdem regis Arissandirăn sive Hariçćandræ narratur, de quo in codice No. IX. signato agitur.

---

*) Mackenzie collection. vol. 1. p. 326

XI.

Nalu-mandiri-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 50 palmarum continens, quinos denos digitos longa; quorum paginæ septenas lineas habent.

Liber, *Nalu-mandiri-kadai* inscriptus, exponit, quomodo quatuor socii consiliorum regis Alakendirän cujusdam, in urbe Alakapura regnantis, falsam gynaecei regis violati accusationem exarmarint regemque variis fabulis narratis sibi reconciliarint. Liber haud dubie idem est qui sub nomine *Alakesvara-kathá* in catalogo Mackenziano (1. p. 220) exhibetur.

XII.

Nalu-mandiri-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 68 palmarum continens, septenos denos digitos longa; quorum paginæ quaternas aut quinas lineas habent. Codex anno D. 1797 (*Pinkal-varuṣam*) descriptus est, sine dubio e codice No. XI. signato, qui eundem librum *Nalu-mandiri-kadai* continet.

XIII.

Víramárän-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 110 palmarum continens, novenos digitos longa, quorum paginæ, pulchra scriptura exaratæ, plerumque senas lineas habent.

Liber *Víramárän-kadai* res a Víramára quodam gestas exponit, qui postumus filius regis Vírasuradurandaræ, a ministro occisi, tandem patrium regnum recuperasse traditur. (Mackenzie collect. 1. p. 222.)

XIV.

Soraráça-kadai
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia duodecim palmarum continens, undenos digitos longa, quorum paginæ septenas lineas habent.

Codice continetur brevis historia regum *Soṙæ* sive Ćolæ. (Mackenzie collect. 1. pp. 180 sqq.)

XV.

Historia regum Soṙæ
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 27 palmarum continens, digitos undenos et dimidium longa, quorum paginæ quaternas lineas habent. Codex anno 1795 (*rátsatu*) descriptus est.

Liber, qui in codice inest, titulo caret, continet vero historiam regum *Soṙæ* versibus breviter traditam.

XVI.

Narrationum collectio

Codex folia 276 palmarum continens, quaternos denos digitos longa, et rudi scriptura exarata. Paginæ plerumque quinas lineas habent. Codici præponuntur tria folia, quæ indicem libri exhibent.

Codice continetur collectio quadraginta trium narrationum, quarum tituli sunt:

1. Senmasenna-kadai. fol. 1. r.
2. Kánkayän-kannän-moṣam. fol. 9. r.
3. Siṣäṇän-moṣa. fol. 20. r.
4. Kaliyän-varugai. fol. 31. r.
5. Tanam-putira-tavasu. fol. 41. r.
6. Káṇḍipam-viḍugai. fol. 49. r.
7. Rása-iruṣiyai-kánudäl. fol. 57. r.
8. Kudirai-muñsi-moṣam. fol. 68. v.
9. Tanam-putira-kadai-sollukai. fol. 71. r.

10. Sokku-moṣam. fol. 73. r.
11. Turobadai-moṣam. fol. 78. r.
12. Singarásăn-moṣam. fol. 81. r.
13. Vindu-raṣṣa-moṣam. fol. 86. r.
14. Máyăn-mánavaṇḍa-kadai. fol. 93. r.
15. Amuṙdankaḍainda-kadai. fol. 96. r.
16. Máveli-moṣam. fol. 100 r.
17. Muḍipádam teḍudăl. fol. 104. r.
18. Iraṇiya-moṣam. fol. 106. r.
19. Desatán-kadai. fol. 109. r.
20. Táḍagai-vadai. fol. 117. r.
21. Sidai-kaliyánam. fol. 121. r.
22. Súrapăn-kidoṙṙam. fol. 132. r.
23. Savuri-moṣam. fol. 139. r.
24. Váli-moṣam. fol. 144. r.
25. Anumán-túdu. fol. 149. r.
26. Tiruvanai-sirappu. fol. 152. r.
27. Rávana-uyitam. fol. 163. r.
28. Ráma-linga-púsai. fol. 179. r.
29. Ayyotti-kokkudăl. fol. 183. r.
30. Sidai-moṣam. fol. 192. r.
31. Adi-múlam-ánai-mosam. fol. 195. r.
32. Sandurá-mosam. fol. 206. r.
33. Garuḍăn-sodinai. fol. 209. r.
34. Sagádeva-moṣam. fol. 212. r.
35. Nakulăn moṣam. fol. 216. v.
36. Pulirásăn-moṣam. fol. 221. r.
37. Arissunăn-moṣam. fol. 228. r.
38. Vímăn-moṣam. fol. 231. r.
39. Sakkaram-tunai. fol. 235. r.
40. Mín-mukăn-kadai. fol. 240. v.
41. Emăn-sodinai. fol. 246. r.
42. Puṇdera-eṙudal. fol. 250. r.
43. Adumai tiraṅ sollugai, sive Aḍiyarai-kánudăl. fol. 261. r.

XVII.

Narrationum collectio

Codex folia 31 palmarum continens, ternos denos digitos longa, quorum paginæ plerumque septenas aut octonas, interdum vero novenas aut denas lineas habent.

Liber e codice No. XVI. signato, descriptus, cujus primas sex narrationes codex continet, quæ incipiunt: 1. fol. 1. r. — 2. fol. 5 r. — 3. fol. 10. r. — 4. fol. 17. r. — 5. fol. 21. r. — 6. fol. 25. r. Prima duo codicis folia indicem omnium 43 narrationum exhibent.

XVIII.

Perumal-kadai

Codex haud recens, folia 129 palmarum continens, quaternos denos digitos longa, quorum paginæ plerumque quinas lineas habent.

Liber *Perumal-kadai* versibus describit res a *Perumal* sive Viṣṇue gestas, et argumentum e libro Sanscrito, Viṣṇu-purána dicto, hausisse videtur.

XIX.

Parabásurăn-kadai

(e collect. Fuglsang.)

Codex quinque folia palmarum continens novenos digitos longa, quorum paginæ quinas lineas habent.

Codice continetur parva narratio de Asura sive dæmone, Parabásurăn dicto, qui proelium cum diis commisisse, et ab iis occisus esse traditur.

XX.

Kuṣalava-kadai

Codex folia 39 palmarum continens, undevicenos digitos longa, et numeris Tamulicis 1-40 signata, quum numerus 22 omissus sit. Paginæ quaternas aut quinas lineas habent.

Liber, *Kusalava-kadai* inscriptus, qui in codice inest, continet narrationem de Kusa et Lava filiis Rámæ et Sítæ, e lingua Sanscrita sine dubio versam. (Cfr. Mackenzie collect. 1. p. 213.)

XXI.

Kanaka-sabai-malai

Codex haud recens, folia 27 palmarum continens, undevicenos digitos longa. Paginæ, rudi scriptura exaratæ, quaternas lineas habent.

In libro, qui codice continetur, inest narratio de templo *Kanaka-sabai* dicto et in urbe Sidambara sito.

XXII.

Kapilai-vásagam
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia undeviginti palmea continens, denos digitos longa, quorum paginæ senas aut septenas lineas habent. Codici alienum folium præpositum est.

In codice inest carmen *Kapilai-vásagam*, in quo vacca, ut dominum servaret, tigri se devovisse, ab eo vero ut salva discederet, veniam impetrasse traditur. (Mackenzie collect. 1. p. 217.)

XXIII.

Kapilai-vásagam.
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia viginti palmarum continens, senos digitos longa, quorum paginæ novenas aut denas lineas habent.

Codice continetur, soluta oratione exposita, eadem de vacca et tigri narratio, *Kapilai-vásagam* inscripta, quæ in codice No. XXII. signato inest.

XXIV.

Anumar-vásagam

Codex haud recens, folia quindecim palmarum continens, octonos denos digitos longa, quorum paginæ, rudi scriptura exaratæ, quaternas lineas habent.

Liber *Anumar-vásagam* versibus describit res a simio *Anuman* sive Hanumate gestas (cfr. cod. No. XVI. 25.). Nomen scriptoris non exstat.

XXV.

Collectio carminum
(e collect. Fuglsang.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 147 palmarum continens, digitos quinos denos et dimidium longa. Desunt vero quatuordecim folia 39-52, et præterea complures parvæ lacunæ hic et illic exstant. Paginæ plerumque senas lineas habent. Ad calcem codicis duo aliena folia inveniuntur.

Codex, ut nunc est, continet collectionem undecim carminum, quorum tituli hi sunt:

1. Náṭṭu-ssiṙappu. fol. 1. r.
2. Nagara-ssiṙappu. fol. 10. r.; finitur fol. 38. v.; folia 39-52 desunt, quæ secundum indicem carmen *Saliyarān-káṇḍam* continuisse videntur; et folium 53 vacuum est.
3. Indira-káṇḍam. fol. 54. r.
4. Vañsanai-káṇḍam. fol. 61. r.
5. Miṙugaveṭṭai-káṇḍam. fol. 68. r.
6. Suravinai-káṇḍam. fol. 82. r.
7. Nagaraníngu-káṇḍam. fol. 99. r.
8. Kási-káṇḍam. fol. 119. r.
9. Mayána-káṇḍam. fol. 128. r.
10. Mítsi-káṇḍam. fol. 152. v.
11. Uttira-káṇḍam. fol. 157. r.

Index omnium carminum ad calcem primi carminis fol. 9. v. exstat.

XXVI.

Collectio carminum
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 169 palmarum continens, digitos quinos denos longa, quorum paginæ senas lineas habent.

Codice continentur complura carmina Tamulica varii argumenti et a variis poetis composita.

XXVII.

Collectio carminum

Codex folia 79 palmarum continens, quæ alia alius longitudinis sunt, plerumque vero ternos denos digitos longa. Paginæ ternas aut quaternas lineas habent.

Codice continentur complura carmina minora, quum sacra tum profana.

XXVIII.

Manavála-Náráyaṇān-sadagam
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 51 palmarum continens, digitos septenos denos et dimidium longa, quorum paginæ quaternas lineas habent.

Codice continetur carmen, quod centum versibus (शतक) constat, in laudem et honorem Viṣṇuis sive *Náráyaṇæ* a *Manavála* quodam compositum, unde titulum *Manavála-Náráyanān-sadagam* sumpsit. (Cfr. Mackenzie coll. vol. 1. p. 226. No. 44.)

XXIX.

Perumal-tiru-pugār

Codex folia 77 palmarum continens, septenos denos digitos longa; quorum paginæ quaternas aut quinas lineas habent.

Liber *Perumal-tiru-pugār*, qui in codice inest, varios hymnos et carmina in laudem Viṣṇuis composita continet.

XXX.

Perumal-tiru-pugār

Codex folia 83 palmarum continens, digitos senos denos et dimidium longa, quorum paginæ, rudi scriptura exaratæ, quaternas aut quinas lineas habent. Ad calcem codicis sex vacua folia, et quinque aliena nullius momenti, exstant.

In codice inest idem liber, *Perumal-tiru-pugār* inscriptus, qui codice No. XXIX. signato continetur.

XXXI. XXXII.

Collectiones hymnorum et carminum

Uterque codex mancus est, continet vero varios hymnos et carmina, quum sacra tum profana; inter quæ *Asariya-viruttam* in altero codice (No. XXXI.) exstat, et *Ambika-ammal* in altero. (Mackenzie collect. 1. p. 226). Desunt tituli reliqui.

Codicum folia alia alius longitudinis sunt, pleraque vero digitos ternos denos et dimidium longa; paginæ plerumque quinas aut quaternas lineas habent. Codicum, ut nunc sunt, alter (No. XXXI.) 46 folia palmarum habet, et alter No. XXXII. signatus 52 folia continet.

XXXIII.

Tiru-valluvār-aṙattu-ppál
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 133 palmarum continens, undenos digitos longa, quorum paginæ quinas lineas habent.

Liber *Tiru-valluvär-ar̊attu-ppál*, qui in codice inest, continet circiter 1330 disticha argumenti moralis, quæ viro e humili *Parayæ* ordine orto, cujus vero nomen ignotum est, adscribuntur *).

XXXIV.

Náladiyár-ár̊attu-ppál
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 75 palmarum continens, undenos digitos longa, quorum paginæ, pulchra scriptura exaratæ, quinas lineas habent.

Codice continetur liber *Náladiyár-ar̊attu-ppál* inscriptus, in quo insunt quadringenta epigrammata moralia, optima ex octo millibus, quæ totidem poetæ, aulam cujusdam regis aggressi, et invidia poetarum regis fugere coacti, pridie fugæ vesperi composuisse dicuntur. Tradunt regem fugæ poetarum ira incensum, epigrammata illa in flumen dejici jussisse, flumen vero epigrammata quadringenta, quæ in libro *Náladiyár-ar̊attu-ppál* collecta sunt, sursum vexisse.

XXXV.

Nítisara
(e collect. Fuglsang.)

Codex mancus, ut nunc est, folia 179 palmarum continens, digitos septenos et dimidium longa et numeris Tamulicis 1-199 signata; desunt enim viginti folia, 106 et 144-162. Paginæ plerumque septenas lineas habent.

In codice inest collectio sententiarum et epigrammatum moralium, quum versibus, tum soluto sermone compositorum. Ad calcem codicis septendecim folia aliena exstant, quæ ad aliquot libellos diversos pertinent.

*) Cfr. Beschi Grammar of the *Shen Tamil*, translated by B. G. Babington. Madras. 1822 4to p. XI.; et Mackenzie collect. 1. p. 232 sqq.

XXXVI.

Ulaga-nídi
(e collect. Fuglsang.)

Codex duos libellos continet, quorum folia palmea undenos digitos longa sunt.

In priore, qui quinque foliis constat, quorum paginæ quinas lineas habent, inest collectio, *Ulaga-nidi* inscripta, sententiarum moralium, quæ sermone antiquiore et elegantiore conscriptæ sunt.

Posterior vero libellus, qui septem foliis constat, quorum paginæ senas lineas habent, continet explicationem libri *Ulaga-nidi* sermone quotidiano compositam.

XXXVII.

Áttisudi
(e collect. Fuglsang.)

Codex in fine mancus, ut nunc est, folia septem palmarum continens, senos denos digitos longa, quorum paginæ ternas lineas habent.

In codice inest initium libri *Áttisudi*, moralis argumenti, qui poetriæ, nomine *Avyár*, adscribitur. (Mackenzie collect. 1. p. 245.)

XXXVIII.

Nal-vari et Attisúdi

Codex folia 27 palmarum continens, digitos septenos denos longa; paginæ prioris partis quaternas, posterioris vero binas lineas habent.

In codice insunt duo libri argumenti moralis, *Nal-vari* et *Attisudi* inscripti, qui poetriæ *Avyár* adscribuntur.

XXXIX.

Siba-vákkiyär-páḍina-viruttam, et Agattiyar-páḍal

(Cod. No. XVII. chart.; olim No. 22. chart. coll. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, 18 foliis constat, quorum paginæ plerumque vicenas binas lineas habent. Signum chartarii, chartæ Anglicæ impressum, annum 1818 exhibet.

Codice continentur duo carmina moralia, quorum prius *Siba-vákkiyär-páḍina-viruttam* a *Siba-vákkiyän* quodam compositum, folia 1-12 explet. Alterum *Agattiyar-páḍal*, viro sapienti *Agattiyän* adscriptum, reliquis sex foliis absolvitur.

XL.

Carmina moralia

Codex folia quatuordecim palmarum continet, quinos denos digitos longa, quorum paginæ ternas lineas habent.

In codice insunt duo carmina moralia, quorum tituli non sunt adscripti. Prius folio sexto finitur, posterius cætera folia explet.

XLI.

Nigaṇṭu

(e collect. Fuglsang.)

Codex duabus partibus constat, quarum prior viginti folia numeris 63-82 signata continet, et posterior 114 folia, numeris 1-114 signata; quæ (134) folia palmea digitos quaternos denos et dimidium longa sunt; paginæ utriusque partis plerumque octonas lineas habent.

In priore parte inest pars libri, qui de mensuris et ponderibus agit. Initium deest.

Posterior pars continet vocabularium linguæ Tamulicæ, *Nigaṇṭu* inscriptum, quod libro Divágaram simile, quamquam minoris ambitus, iisdem duodecim sectionibus constat, quæ sunt:

1. Deva-peyar-togudi. fol. 1.
2. Makkaṭ-p. t. fol. 11.
3. Vilangin-p. t. fol. 23.
4. Mára-p. t. fol. 33.
5. Iḍai-p. t. fol. 40.
6. Pal-poruṭ-p. t. fol. 47.
7. Seyargai-vadivu-p. t. fol. 51.
8. Paṇ-bu-paṙṙiya-p. t. fol. 59.
9. Seyal-paṙṙiya-p. t. fol. 67.
10. Oli-paṙṙiya-p. t. fol. 73.
11. Oru-sorbel-poruṭ-p. t. fol. 78.
12. Pal-poruṭ-kúttatoru-p. t. fol. 101.

XLII.

Nigaṇṭu

Codex folia 201 palmarum continens, duodenos digitos longa, quorum paginæ plerumque septenas lineas habent. Valde a vermibus adesus.

Codex continet idem vocabularium linguæ Tamulicæ, *Nigaṇṭu* inscriptum, quod in codice No. XLI. signato inest. Duodecim sectiones incipiunt: 1. fol. 1. — 2. fol. 17. — 3. fol. 34. — 4. fol. 47. — 5. fol. 51. — 6. fol. 71. — 7. fol. 77. — 8. fol. 90. — 9. fol. 108. — 10. fol. 121. — 11. fol. 130. — 12. fol. 180.

XLIII.

Divágaram

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 186 palmarum continens, duodenos digitos longa et numeris Tamulicis 1-186 signata; paginæ plerumque quaternas lineas habent. Codici præposita sunt 17 folia vacua scriptura, et ad calcem 22 alia ejusmodi exstant.

Divágaram vocabularium est linguæ Tamulicæ, in quo voces secundum vim et significationem collectæ et versibus expositæ sunt. Ut Nigaṇṭu, ita liber noster duodecim sectionibus constat, quarum nostro codice priores sex continentur, quæ sunt:

1. Déva-peyar-togudi. fol. 1. r.
2. Makkaṭ-p. t. fol. 41. r.
3. Vilangin-p. t. fol. 84. r.
4. Mára-p. t. fol. 116. r.
5. Iḍá-p. t. fol. 142. r.
6. Pal-poruṭ- p. t. fol. 170. r.

XLIV.

Divágaram

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 75 palmarum continens, digitos duodenos et dimidium longa; paginæ octonas lineas habent.

Codice continentur vocabularii *Divágaram* inscripti sectiones sex posteriores, quæ sunt:

7. Seyargai - vadivin vagai peyar-togudi. fol. 1.
8. Paṇ-bu-paṙṙiya-p. t. fol. 12.
9. Seyal-paṙṙiya-p. t. fol. 24.
10. Oli-paṙṙiya-p. t. fol. 36.
11. Oru-sorbel-poruṭ-p. t. fol. 44.
12. Pal-poruṭ-kúṭṭatoru-p. t. fol. 58.

XLV.

Divágaram

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 29 palmarum continens, senos denos digitos longa, quorum paginæ quaternas lineas habent.

Codice continetur vocabularii Tamulici, *Divágaram* inscripti, prima sectio, in quo nomina deorum *(Déva-peyar-togudi)* enumerantur

XLVI.

Divágaram

Codex folia 25 palmarum continens, senos denos digitos longa, quorum paginæ quaternas lineas habent.

Codex continet primam sectionem (*Deva-peyar-togudi*) vocabularii Divágaram inscripti.

XLVII.

Divágaram

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 38 palmarum continens, digitos quaternos denos et dimidium longa, quorum paginæ quaternas lineas habent.

In codice inest vocabularii Divágaram inscripti prima sectio, quæ nomina deorum (Deva-peyar-togudi) continet.

XLXIII.

Vayittiya-tiraṭṭi-ssintámani

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 73 palmarum continens, digitos ternos denos et dimidium longa; quorum paginæ novenas lineas habent.

Codice continetur liber *Vayittiya-tiraṭṭi-ssintámani*, de morbis eorumque curationibus, qui Agastyæ adscribitur.

XLIX.

Tiru-múlär-eṇṇúru-niraṭṭu

(e collect. Fuglsang.)

Codex folia octodecim palmarum continens, digitos undenos et dimidium longa; paginæ quinas lineas habent.

Tiru-múlär-eṇṇúru-niraṭṭu liber medicus est de variis morbis eorumque curationibus, quem conscripsit *Tirumúlär* quidam.

L.

Tirumúlar-tirumandiram
(No. XVIII. chart.; e collect. Fuglsang.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, foliis tredecim constat, quorum paginæ vicenas ternas lineas habent.

Libellus *Tirumúlar-tirumandiram* ejusdem argumenti est ac qui codice No. XLIX. signato continetur.

LI.

Kuṙi-máttu.

Codex folia 49 palmarum continens, quæ alia alius longitudinis sunt, pleraque vero senos denos aut septenos denos digitos longa. Paginæ quaternas lineas habent.

Liber, qui codice continetur, de mathematicis est.

LII.

Kuṙi-máttu.

Codex folia 40 palmarum continens, digitos septenos denos aut senos denos longa; paginæ quinas aut quaternas lineas habent.

In codice idem liber de mathematicis inest, qui codice No. LI. signato continetur.

LIII.

Pañsángam
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 32 palmarum continens, octonos digitos longa, quorum paginæ senas lineas habent. Codice fasti Tamulici continentur.

LIV.

Pañsángam
(e collect. Fuglsang.)

Codex folia 33 palmarum continens, digitos senos et dimidium longa, quorum paginæ septenas lineas habent. In codice fasti Tamulici insunt.

LV.

Naksettira-sástiram
(cod. chartac. No. XIX.)

Codex chartaceus, chartæ Indicæ, formæ quaternariæ, more Europæo consutus, 25 paginis constat, quæ 34nas lineas habent. In codice astronomia Indica exponitur.

LVI.

Isilámanavän

Codex folia 140 palmarum continens, digitos duodenos et dimidium longa, quorum paginæ, literis minutis exaratæ, plerumque senas lineas habent. Libro, qui *Islámanavän* inscribitur, expositio fidei Islamicæ continetur.

LVII.

Varia.

Fasciculus foliorum 36 palmeorum, quæ digitos senos denos longa sunt, ad varios vero libros pertinent.

Libri Tamulici a viris christianis compositi aut versi.

(foliis palmeis exarati.)

1. Novum testamentum.
2. Mathæi evangelium.
3. Marci evangelium.
4. Marci evangelii capita I-V. (e collect. Fuglsang.)
5. Marci evangelii capita I-VI.
6. Lucæ evangelium.

7. Johannis evangelium.
8. Acta apostolorum.
9. Johannis epistola prima.
10. Folia varia e bibliis Tamulicis.
11-12. Pericopæ epistolicæ omnibus diebus dominicis et festis legendæ.
13. Historia Christi et apostolorum e libris divinis depromta.
14. Quinquaginta duæ narrationes e novo testamento ab Johanne Hübner selectæ; (e lingua germanica in Tamulicam versæ.)
15. *Veda-sástiram*, expositio doctrinæ et fidei christianæ.
16. Expositio doctrinæ et fidei christianæ.
17. Expositio brevis doctrinæ et fidei christianæ.
18. Explicatio decalogi.
19. Liber qui in tegumento "theologia moralis" inscribitur.
20-23. Thomæ de Kempis liber de imitatione Christi. 4 voll.
24-27. Arend. Hortus paradisiacus. 4 voll.
28. *Ñána-upadesam* sive catechismus.
29. Epistola a Deo ad Tamulos, fidei christianæ studiosos, missa.
30. Liber de via, quæ ad summam christianorum felicitatem ducit.
31. Varii orationes sacerdotales.
32-35. Diaria a catechista quodam, nomine Aragappän, mensibus Junio, Julio, Octob., Dec. 1742 scripta. 4. voll.
36-40. Diaria a catechista, nomine Rayanáyikän, mensibus Junio-Decembr. 1743 scripta. 5 voll.
41-43. Diaria a catechista quodam, nomine Ignatio, scripta mensibus Jun., Nov., Dec.; sine anno. 3 voll.
44-45. Diaria a catechista quodam, nomine Sinnappän scripta mensibus Jun. et Dec.; sine anno. 2 voll.
46. Diarium a catechista quodam, nomine Pañsumuttu, mensi Novemb. 1743 scriptum.
47. Diarum a catechista quodam, nomine Garubádän, mensi Decemb. 1744 scriptum
48-49. Duo ejusmodi diaria; neque scriptorum nomina neque anni exstant.
50. *Girända-pustaka* sive liber de alphabeto, quod Tamuli ad linguam Sanscritam scribendam adhibent. (e collect. Fuglsang.)
51. Edictum a curatoribus rerum Indicarum in urbe Madras propositum de regni Tanjore dignitate principi Amara-sinhæ adimenda et principi Sarposi sive Serfojæ deferrenda. Tamulice et anglice. (e collect. Fuglsang.)
52. Varia religiosi argumenti.
53. Variæ literæ supplices.
54. Lusus Tamulicus.

III. CODICES CANARENSIS, MALDIVIANUS ET TELINGANI.

1. Codex Canarensis.

Vetála-pañcavinçati
(No. XX. chart.; olim No. 63. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, paginis 679 constat, quæ undenas lineas habent. Signum chartarii, chartæ anglicæ impressum, annum 1820 exhibet.

Codice continetur interpretatio Canarensis libri Sanscriti, qui Vetála-pañćavinçati inscribitur.

2. Codex Maldivianus.

Vocabularium Maldivianum
(cod. chart. No. XXI.; olim No. 16. chart. coll. Rask.)

Codex formæ quaternariæ, septem foliis constat, chartæ anglicæ, quæ annum 1820 signo chartarii impressum exhibet. Paginæ vicenas binas lineas habent.

Codice continetur brevis collectio vocum Maldivianæ linguæ, quæ anglica interpretatione illustrantur. Liber titulum anglicum: a short vocabulary of Maldivian and english words, præ se fert.

3. Codices Telingani.

I.

Rádhá-mádhavá
(olim No. 44. collect. Rask.)

Codex folia 48 palmarum continens, quinos denos digitos longa, quorum paginæ senas lineas habent.

In libro, *Rádhá-mádhava* inscripto, exponitur a *Çuka-yogine* quodam sermo, quem Krișņa olim cum Rádha contulisse dicitur.

II.

Karanámŕtaṃ
(olim No. 38. collect. Rask.)

Codex folia 22 palmarum continens, denos quinos digitos longa, quorum paginæ senas lineas habent.

Codice continentur laudes dei Krișņæ, a *Jayadeva* compositæ et e lingua Sanscrita versæ.

III.

Vetála-pañcavinçati
(No. XXII. cod. chart.; olim No. 62. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, paginis 163 constat, quæ denas senas lineas

habent. Annus 1819 in signo chartarii, chartæ anglicæ impresso, exstat.

Codice continetur interpretatio Telingana Sanscriti libri notissimi, qui Vetála-pañća-vinçati inscribitur.

IV.

Anamttuni ćhandassu

(No. XXIII. cod. chart.; olim No. 61. collect. Rask.)

Codex chartaceus, formæ quaternariæ, paginis 49 constat, quæ lineas vicenas binas habent. Signum chartarii, chartæ anglicæ impressum, annum 1818 exhibet.

In codice inest liber de re metrica Telingana.

Libri a viris christianis in linguam Telinganam versi.

1-8. Novum testamentum; vertit vir reverendus Benjamin Schultze anno 1727. 8 voll.

9-45. Vetus testamentum una cum apocryphis; interpretatus est idem vir rev. Benjamin Schultze a. 1728-1732; 37 voll.

46-49. Thomæ de Kempis liber de imitatione Christi. 4 voll.

50-53. M. Arndii verus christianismus. 4 voll.

IV. CODICES MAHRATTICI ET GUJARÁTICI.

1. Codices Mahrattici.

I.

Panćatantra
(No. XXIV. chart.; olim No. 64. collect. Rask.)

Codex chartaceus, chartæ Indicæ et formæ quaternariæ, more Europæo compactus, 52 foliis constat, quorum paginæ, rudi scriptura cursiva exaratæ, septenas denas lineas habent.

Codice continetur interpretatio libri Sanscriti notissimi, qui *Paňćatantra* (पंचतन्त्र) inscribitur.

II.

Sabháparva
(No. XXV. chart.; olim No. 26. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, chartæ Indicæ, foliis 187 constat, digitos novenos longis, quorum paginæ, pulchra scriptura Devanágara exaratæ, undenas lineas habent. Codici duo aliena folia præponuntur.

Codice continetur carmen epicum, a *Mukteçvara-kavi* ut videtur compositum, quod septendecim sectionibus (प्रसंग sive अध्याय) constat. Poeta argumentum e secundo libro *(Sabháparva)* carminis Sanscriti Maḩábháratæ sumpsit.

III.

Virát̤-parva
(No. XXVI. chart.; olim No. 6. chart. collect. Rask.)

Codex chartaceus, chartæ Indicæ, folia 192 continens, digitos duodenos et dimidium longa, quorum paginæ, pulchra scriptura Devanágara exaratæ, plerumque duodenas lineas habent.

In codice inest carmen epicum, in quadraginta sectiones divisum, cujus argumentum e libro quarto (*Virát̤parva*) carminis Maḩábháratæ sumptum est.

2. Codices Gujarátici.

I. II.

Duo volumina parva, rudi scriptura cursiva exarata, quæ epistolas nonnullas nullius momenti continent.

V. CODICES JAVANICUS, BATTANUS ET BARMANICI.

1. Codex Javanicus.

Codex folia 60 palmarum continens, duodenos digitos longa; paginæ quaternas lineas habent. In codice inest liber Javanicus mihi prorsus ignotus.

2. Codex Bhattanus.

(No. XXVII. chartac.)

Codex chartaceus, chartæ Europææ, constat 34 foliis duplicatis et more Bhatanorum conglutinatis, ut evoluta unum longum folium efficiant, cujus interior superficies scriptura Bhattana exarata est. Paginæ digitos septenos latæ, plerumque vicenas singulas lineas habent.

Liber, qui codice nostro continetur, descriptus esse videtur e codice, qui in bibliotheca universitatis Havniensis asservatur.

3. Codices Barmanici.

Bini codicilli Barmanici chartacei, literis Barmanicis maximam partem deletis exarati, quorum alteri e privata regis bibliotheca, alteri e collectione Raskii (olim No. 40 chart.) in bibliothecam regiam pervenerunt.

APPENDIX:

Collectanea Europæorum de lingvis et literis Indicis

maximam partem Danica lingua composita.

1. **Raskii** Udsigt over den Iranske, Indiske og Malebariske Sprogstamme ɔ: dissertatio de classibus linguarum Iranicarum, Indicarum, Malebaricarum. (No. 120. MSS. Raskii).
2. **Ejusdem** Indo-roman Orthography ɔ: dissertatio de alphabeto Romano Indicis substituendo. (No. 84. M. R.)
3. **Ejd.** Notæ variæ de eadem re. (No. 122. M. R.)
4. **Fuglsangii** alphabeta varia Indica.
5. **Raskii** Excerpta de literis Indicis. (No. 119. M. R.)
6. **Ejd.** Excerpta de mythologia et archæologia Indica. (No. 121. M. R.)
7. **Fuglsangii** Excerpta de mythologia Indica.
8. **Ejd.** Beskrivelse over Káma, Indiens Elskovsgud (ɔ: descriptio dei Kámæ) Trankebar 1800. 4to cum XII picturis coloratis.
9. **Ejd.** idem liber sine picturis.

---

10. **Raskii** collectanea ad grammaticam Sanscritam. (No. 61. M. R.)
11. **Ejd.** collectanea ad lexicon Sanscrito-danicum. (No. 63, 64, 66. M. R.)
12. **Ejd.** collectanea ad lexicon Danico-Sanscritum. (No. 67. M. R.)
13. **Ejd.** collectanea ad bibliothecam Sanscritam. (No. 62. M. R.)
14. **Ejd.** fragmenta e libris Sanscritis descripta. (No. 68. M. R.)
15. Fragmentum Anglicæ interpretationis Manuis legum codicis. (e codd. Fuglsangii.)
16. Bháskara-áćáryæ Siddhánta - çiromaṇis interpretatio Anglica. (e codd. Fuglsangii.)

---

17. **Raskii** collectanea ad grammaticam Pálicam. (No. 77. M. R.)
18. **Ejd.** collectanea ad vocabularium Pálico-Danicum. (No. 65. M. R.)
19. **Ejd.** excerpta de literis Pálicis et Singhalensibus, una cum fragmentis descriptis. (No. 81. 82. M. R.)
20. **Ejd.** collectanea ad grammaticam Eluicam. (No. 78. M. R.)
21. **Ejd.** collectanea ad grammaticam Singhalensem. (No. 79 M. R.)

22. Fragmentum grammaticæ Singhalensis, Anglica lingua compositæ. (olim No. 24. chart. collect Raskii.)
23. Raskii collectanea ad vocabularium Singhalense. (No. 80. M. R.)
24. Libri Singhalensis Rájávaliya interpretationis Anglicæ fragmentum. (No. 83. M. R.)

---

25. Ignoti grammatica Tamulica, lingua Danica composita. (e codd. Fuglsangii.)
26. Ignoti grammatica Tamulica, lingua Batava conscripta. (olim No. 5. chart. collect. Rask.)
27. Raskii collectanea ad grammaticam Tamulicam. (No. 73. M. R.)
28. Fuglsangii collectanea ad grammaticam Tamulicam.
29. Raskii excerpta de literis Tamulicis. (No. 74. M. R.)
30. Fuglsangii varia de literis Tamulicis.
31. Ejd. Terunda Sorens Historie oversat af Malebarisk ɔ: interpretatio Danica historiæ Terunda-Soren.
32. Ejd. libri Terunda Soren et Kapilai ad verbum expressi, una cum epistolis variis.
33. Ejd. interpretatio Danica historiæ Arissandirân.
34. Ejd. interpretationis Danicæ libri Pañsa-tandiræ fragmentum.
35. Ejd. interpretatio Anglica libri Kapilaivásagam.
36. Ejd. interpretatio danica libri Ulaga-nídi.
37. Ejd. Vayittiya-siraddi-sintamánis interpretationes duæ, altera Danica, altera Anglica.

---

38. Raskii collectanea ad grammaticam Telinganam. (No. 75. M. R).
39. Ejd. collectanea ad grammaticam Canarensem. (No. 71. M. R).
40. Ejd. annotationes de lingua Mahrattica. (No. 72. M. R.)
41. Ejd. annotationes de lingua Gujarática. (No. 70. M. R.)
42. Ejd. annotationes de lingua Hindustanica. (No. 69. M. R.)
43. Ejd. annotationes de variis linguis Indicis. (No. 76. M. R.)

---

44. Ignoti *(Judson?)* grammatica Barmanica, lingua Anglica conscripta. (olim No. 19 chart. collect. Rask.)
45. Raskii dissertatio de lingua Malayica. (No. 85. M. R.)
46. Ejd. dissertatio de linguis australibus, cum vocabulario Tahitico. (No. 87. M. R.)
47. Ejd. vocabularium linguæ Magindanæ. (No. 86 M. R.)
48. Joh. Kinkeri literæ, episcopo Müntero datæ, de alphabeto Bhattano. 1815-17.

CODICES ORIENTALES

BIBLIOTHECÆ UNIVERSITATIS HAVNIENSIS.

I. CODICES INDICI.

1. Codices Sanscriti.

I.

Virát-parva
(e donat. Wallich.)

Codex folia 74 chartæ Indicæ continens, quinos denos digitos longa. Paginæ scriptura Bengalica exaratæ denas lineas habent.

In codice inest ***Virát-parva*** **(विराट्पर्वन्) sive quartus liber carminis Mahábháratæ notissimi. Codex noster non raro ab editione Calcuttensi discrepat.**

II.

Káçíkhanda Skandhapúranæ
(e donat. Wallich.)

Codex folia 338 chartæ Indicæ continens, digitos vicenos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, plerumque septenas lineas habent.

Codex continet Skandhapuránæ partem, quæ ***Káçikhanda*** **inscribitur; constat centum capitibus (अध्याय), quorum ultimum अनुक्रमणिकाध्यायः est. (Mackenzie collect. I. p. 52).**

III.

Çiva-purána
(e donat. Wallich.)

Codex folia 144 chartæ Indicæ continens, senos denos digitos longa; paginæ, pulchra scriptura Bengalica exaratæ, octonas lineas habent.

In codice inest ***Çiva-purána*** **(शिवपुराण). historia Çivæ, quam Sanatkumára Vyásæ viro sapienti retulisse traditur. Constat 56 capitibus, quorum primum fol. 2 r. l. 7. finitur; 2. fol. 5 v. l. 4. — 3. द्विपवर्णन fol. 9. r. l. 4. — 4. 5. fol. 15 v. l. 6. — 6-9. ब्रह्मगीता fol. 24. r. l. 1. 10-11. शिवपुरवर्णनं fol. 29 v. l. 6. — 12 शिवमाहात्म्यं fol. 30 v. l. 4. — 13 विभीषणमहेश्वरसंवादः fol. 33 v. l. 6. — 14. शिवलिंगार्चनविधिः fol. 39 v. l. 1. — 15. स्थानमाहात्म्यं fol. 41 v. l. 1. — 16. गुह्याख्यानं fol. 42 r. l. 5. — 17. महेश्वरदर्शन fol. 43 v. l. 8. — 18-22. लिंगोत्सव fol. 60 v. l. 5. — 23-24. नामाभ्यमीविधि fol. 64 v. l. 8. — 25. दानधर्मविधि fol. 69 r. l. 2. — 26. व्रतवर्णन fol. 72 r. l. 7. — 27. नियमोपदेशः fol. 76 r. l. 1. — 28. चन्द्रजन्मकीर्तन fol. 77. v. l. 8. — 29-30. लिंगार्चनफलं fol. 84 v. l. 2. — 31-32. नन्दीश्वरयोगाख्यानं fol. 89 v. l. 5. — 33. योगोपनिषत् fol. 91 r. l. 5. — 34-41. दुर्वासोपनिषत् fol. 97 r. l. 4. — 42. नाडीसञ्चारः fol. 99 r. l. 4. — 43. अविमुक्तमाहात्म्य fol. 100 v. l. 3. — 44. दन्तपाणिप्रदान fol. 105 r. l. 4. — 45-50. नन्द्युपाख्यान fol. 120 v. l. 8. — 51. नीलकण्ठस्तवः fol. 126 v. l. 3. — 52-54. त्रिपुरवधोपाख्यानं fol. 138 v. l. 4. — 55. योगविधि fol. 141 r. l. 1. — 56. finitur fol. 144 v. l. 3. in verbis इति श्रीशिवपुराणं समाप्तं ॥ ५६ ॥*).**

---

*) Cfr. Vishnu-Purána, translated by H. H. Wilson. p. LVI.

IV.

Çrí-Maḫimnah stava
(e donat. Wallich.)

Codex folia duodecim chartæ Indicæ continens, digitos quinos denos et dimidium longa; paginæ rudi scriptura Bengalica exaratæ, aliæ alium numerum linearum habent.

Codice continetur hymnus, *Çrí-maḫimnah stava* (श्रीमह्हिम्नः स्तव) inscriptus, quo magnitudo Çivæ celebratur; constat triginta duobus versibus, qui commentario verboso (श्रीमह्हिम्नः स्तवस्य टीका) explicantur. Neque scriptoris hymni neque commentarii nomen exstat. Scriba ad calcem addidit verba: लिखितं श्री पंचाननशर्म्मा (sic).

V.

Hitopadeça
(e donat. Wallich.)

Codex folia 98 chartæ Indicæ continens, digitos undenos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, septenas lineas habent.

Codex librum notissimum *Hitopadeçam* continens, tribus partibus constat, quarum duæ primæ pulchra scriptura satis accurate descriptæ sunt; prima pars foliis 1-46 constat; altera, folia 47-71 continens, finitur in syllabis असु (edit. Bonnens. p. 102, l. 5); duæ quæ sequuntur syllabæ स्यित omissæ sunt, et a syllabis मभूयिष्ठं incipit tertia pars, quæ, reliqua folia (72-98) explens et recentiore tempore rudi scriptura exarata, valde ab editione Bonnensi discrepat.

VI.

Sinḫásana-dvátrinçatiká
(e donat. Wallich.)

Codex folia 47 chartæ Indicæ continens, digitos ternos denos longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, senas lineas habent.

In codice inest liber, qui *Sinḫásana-dvátrinçatiká* (सिंह्हासन द्वात्रिंशतिका) inscribitur, sive triginta duarum fabularum (कथन) collectio, quæ *Vararući* adscribitur (इति श्रीवररुचिरचितायां सिंह्हासनद्वात्रिंशतिकायां प्रथमकथनं f. 13 r. l. 1.; इति श्रीवररुचिरचिताः सिंह्हासनद्वात्रिंशतिकाः कथाः समाप्ताः)

VII.

Braḫma-sútra cætt.
(Cod. compact. No. 1.; e donat. Wallich.)

Codex chartæ Indicæ, Europæo more compactus, formæ maximæ, paginis 188 constat, quæ scriptura Devanágara exaratæ, vicenas octonas lineas habent.

In codice duo libri insunt; prior paginas 1-10 explens, *Braḫma-sútra-páṭha* est*), qui *Kṙṣna-dvaipáyanæ* sive *Vyásæ* adscribitur. Continet de philosophia Vedántæ 552 decreta, in quatuor sectiones (अध्याय) distributa, quæ quaternis capitibus (पाद) constant.

Sequitur (pag. 11.) commentarius, *Çáríraka-mímánsá-bháṣya* inscriptus et a *Rámánuja* **) compositus (श्रीभगवद्रामानुजविरचितशारीरकमीमांसाभाष्यं); caret vero codex noster prima parte, quæ primam sectionem explicat; reliquæ sectiones finiuntur: 2. pag. 91 l. 22. — 3. pag. 160. l. 6. — 4. pag. 188.

VIII.

Dáyabhága
(e donat. Wallich.)

Codex chartæ Indicæ, folia 74 continens, digitos quaternos denos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, plerumque senas lineas habent.

In codice inest liber de hæreditatibus, *Dáyabhága* (दायभाग) inscriptus, qui est e

*) Cfr. Colebrooke Miscellaneous essays. vol. 1. p. 327 sqq.

**) ibid. vol. 1. p. 334.

partibus codicis *Dharmarátna* (धर्मरत्न) inscripti, in quem *Jímúta-váḥana* leges Indicas congessit *).

IX.

Dáyatatva
(e donat. Wallich.)

Codex folia 28 chartæ Indicæ continens, digitos quaternos denos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, senas lineas habent; in margine breves notæ adscriptæ sunt.

Codice continentur leges Indicæ de hæreditatibus a *Raghunandana-bhaṭṭáćárya*, filio *Hariḥara-bhaṭṭáćáryæ*, in compendium, *Dáyatatva* inscriptum, redactæ. (इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं दायतत्त्वं).

X.

Áḥnika-tatva
(e donat. Wallich.)

Codex folia 140 chartæ Indicæ continens, digitos ternos denos et dimidium longa; paginæ, rudi scriptura Bengalica exaratæ, senas lineas habent. Ad calcem tria aliena folia exstant.

Codice continetur liber de cæremoniis quotidianis, quem, *Áḥnika-tatva* inscriptum, *Raghunandana* composuit (cfr. cod. No. IX); finitur enim in verbis: इति वन्द्यघटीयहरिहरभट्टाचार्यात्मज - श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं आह्निकतत्त्वं समाप्तं.

XI.

Tithitatva
(e donat. Wallich.)

Codex folia 151 chartæ Indicæ continens, denos senos digitos longa; paginæ scriptura Bengalica exaratæ, senas lineas habent.

Codice continetur liber de diebus lunaribus, *Tithi-tatva* inscriptus et ab eodem *Raghu-nandana* compositus; finitur in hisce verbis: इति श्रीहरिहरभट्टाचार्यात्मज वन्द्यघटीय श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं स्मृतितत्त्वे तिथितत्त्वं समाप्तं; videtur igitur esse pars majoris operis, quod *Smṙti-tatva* inscribitur.

XII.

Jyotis-tatva
(e donat. Wallich.)

Codex folia 117 chartæ Indicæ, quaternos denos digitos longa; paginæ, Bengalica scriptura exaratæ, novenas lineas habent.

In codice inest liber *Jyotis-tatva* inscriptus, quem idem *Raghunandana* composuit (cfr. No. IX.); finitur in hisce verbis: इति वन्द्यघटीयहरिहरभट्टाचार्यात्मज-श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितं ज्योतिस्तत्त्वं समाप्तं. Codex descriptus est anno Çákæ 1741 (ↄ: anno D. 1819).

XIII.

Tantra-sára
(e donat. Wallich.)

Codex folia 205 chartæ Indicæ continens, vicenos singulos digitos longa; paginæ, pulchra scriptura Bengalica exaratæ, denas lineas habent.

In codice inest liber *Tantra-sára* inscriptus, quem de cæremoniis sacris conscripsit *Kṙṣnánanda-bhaṭṭáćárya;* finitur enim in hisce verbis: इति श्रीमहामहोपाध्यायकृष्णानन्दभट्टाचार्यविरचितस्तन्त्रसारः समाप्तः ।

XIV.

Çáktánanda-taranginí
(e donat. Wallich.)

Codex folia 103 chartæ Indicæ continens, quaternos denos digitos longa; paginæ

---

*) Colebrooke Digest of Hindu law. vol. 1. p. XVI.

scriptura Bengalica exaratæ, octonas lineas habent.

Codice continetur liber de cæremoniis sacris et mysticis, *Çáktánanda-tarangini* (शाक्तानन्दतरंगिनी) inscriptus, qui octodecim capitibus, उल्लास dictis, constat. Nomen scriptoris non exstat.

XV.

Supadma

(e donat. Wallich.)

Codex more Indico compactus, folia 216 chartæ Indicæ continet, digitos denos senos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, senas lineas habent.

Codice continetur grammatica Sanscrita, *Supadma*, a *Padmanábhadatta* conscripta, quæ commentario *Niçamiçræ* illustratur. Grammatica Supadma quinque sectionibus (अध्याय) constat, quaterna capita (पाद) continentibus, quæ sunt: (1) संज्ञा, सन्धि, ष. ण; — (2) कारक. विभक्ति, सुप. सर्वनाम: — (3) सन्, ङित् पद, अट; — (4) कृत्. उणादयः, समासः, अलुक्; — (5) वृद्धि, स्त्री. शेष, मधु.

XVI.

Mugdhabodha

(No. 2. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ quaternariæ minoris, Europæo more compactus, constat 239 paginis chartæ Indicæ, quæ, Bengalica scriptura exaratæ, octonas denas lineas habent.

Codice continetur Vopadevæ grammatica, *Mugdhabodha* inscripta. Codici quatuor folia aliena præposita sunt.

XVII.

Subodhá

(e donat. Wallich.)

Codex mancus, folia 126 chartæ Indicæ continens, digitos octonos denos et dimidium longa; paginæ, Bengalica scriptura exaratæ, octonas lineas habent.

Codice continetur commentarius, *Subodhá* (सुबोधा) inscriptus, in grammaticam Mugdhabodham a *Durgádása-vidyávágiça* compositus. Liber mancus in regula 56 capitis, तद्धित inscripti, explicanda finitur.

XVIII.

Çabdaçakti-prakáçiká

(e donat. Wallich.)

Codex in fine mancus, folia 125 chartæ Indicæ continens, digitos ternos denos et dimidium longa; paginæ, scriptura Bengalica exaratæ, septenas lineas habent.

Codice continetur liber argumenti grammatici, qui *Çabdaçakti-prakáçiká* (शब्दशक्तिप्रकाशिका) inscribitur. Nomen scriptoris non exstat.

XIX.

Amara-koṣa

(No. 3. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex Europæo more compactus, formæ quaternariæ majoris, constat 240 paginis chartæ Indicæ, quæ scriptura Bengalica exaratæ sunt.

In codice inest vocabularium *Amarasinhæ* notissimum, quod *Amara-kosa* inscribitur. Hic et illic breves notæ super lineas adscriptæ sunt.

XX.

Vocabularia

(No. 4. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex Europæo more compactus, constat 47 paginis chartæ Indicæ et formæ maximæ; paginæ, scriptura Devanágara exaratæ, senas denas lineas habent.

Codex quatuor vocabularia continet, quorum primum, triginta paginas explens, *Ratnamálá* (रत्नमाला) inscribitur et index est medicaminum, quem *Rájavallava* quidam conscripsit. Sequitur (p. 31.) *Çabda-prakáçika-dvirúpa-koṣa* sive collectio vocum, quæ duas formas habent, velut अराति et आराति, श्रय et श्राय; finitur pag. 36. lin. 12, et excipitur a *Sárasvatábhidhána*, in quo libello *Bhávapáda* quidam voces enumerat, quæ idem significant; libellus pag. 38. lin. 8. finitur. Vocabularium ultimum *Nánártha-dhvani-mañjari* est, in quo *Gada-sinḩa* voces collegit, quarum potestas multiplex est, velut: हरिरिन्द्रो हरिर्भानु हरिविष्णु हरि मरत् (sic) cætt. Ultima pagina scriptura Bengalica exarata est.

XXI.

Vásaná-bháṣya

(No. 5. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex Europæo more compactus, constat 186 paginis, chartæ Indicæ, formæ maximæ. Scriptura Devanágara exaratæ paginæ vicenas octonas lineas habent.

Codex continet annotationes sive commentarium *Vásaná-bháṣya* (वासनाभाष्य) inscriptum, quem in librum suum, *Siddhánta-çiromani*, ipse *Bháskara-áćárya* (भास्कराचार्य) conscripsit.

XXII-XXIV.

Suçruta

(No. 6—8. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Tres codices continent systema medicinæ, *Suçruta* inscriptum, quod *Dhanvantari* docuisse, discipulus *Suçruta* conscripsisse traditur. Codices chartæ Indicæ, Europæo more compacti sunt, formæ maximæ; paginæ, scriptura Devanágara exaratæ, vicenas octonas lineas habent.

Codice No. XXII. continetur *Suçruta-sthána*, prima Suçrutæ sectio, quæ 139 paginas explèt.

Codex No. XXIII. incipit a *Nidána-sthána,* secunda Suçrutæ sectione, quæ quindecim folia explet; sequitur quinta sectio, *Kalpa-sthána* inscripta, quæ 29 paginis constat. Reliquam codicis partem occupat quarta Suçrutæ sectio sive *Ćikitsá-sthaná*, quæ foliis 73 absolvitur.

Codex No. XXIV., qui 127 paginas constat, ultimam Suçrutæ sectionem, *Uttara-tantra* inscriptam, continet.

Deest igitur tertia libri Suçrutæ sectio, quæ *Çárira-sthána* inscribitur.

XXV.

Vágbhaṭae epitome

(No. 9. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ maximæ, Europæo more compactus, constat 288 paginis, chartæ Indicæ, quæ scriptura Bengalica exaratæ, tricenas ternas lineas habent.

In codice duo libri insunt, quorum prior epitome est libri Suçrutæ, quam *Vágbhaṭa*, filius *Sinḩaguptæ*, composuit; finiuntur enim sex, quibus constat, sectiones in hisce verbis: इति श्रीवैद्यपतिसिंहगुप्तसूनोर्वाग्भटस्य कृतौ (s. विरचितायां) अष्टांगहृदयसंहितायां cætt.

Sectiones sunt hæ:

1. Sútra-sthána. 30 capp., pag. 53.
2. Çárira-sthána. 6 capp., pag. 76.
3. Nidána-sthána. 16 capp., pag. 106.
4. Ćikitsá-sthána. 22 capp.; pag. 175.
5. Kalpa-sthána. 6 capp., pag. 187.
6. Uttara-tantra. 40 capp., pag. 273.

Paginæ 274 et 275 a scriptura vacuæ sunt; reliquas tredecim paginas (276-288) explet libellus, *Kalpa-sthána* inscriptus, qui finitur in hisce verbis: अग्निवेशकृते तन्त्रे दृढवलयुक्तिसंस्कृते कल्पस्थानं समाप्तमिति·

XXVI.

Nibandha-sangraḫa et Rasamañjari
(No. 10 codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ maximæ, Europæo more compactus, constat 152 paginis chartæ Indicæ, quæ scriptura Devanágara exaratæ, vicenas senas lineas habent.

In codice duo libri insunt, quorum prior de anatomia (शारीरस्थान) pars tertia est libri, *Nibandha-sangraḫa* inscripti, a medico *Dallaṇa* compositi; finitur pag. 108 in verbis hisce: इति भिषग्वर श्रीउल्लणविरचित निबन्धसंग्रहे शारीरस्थानं तृतीयं समाप्तमिति,॥

Alter liber, qui de pharmacia est, *Rasamañjari* inscribitur, et a *Çálinátha*, filio *Vaidyanáthæ* compositus est (इति श्रीवैद्यनाथपुत्र शालिनाथविरचिता रसमञ्जरी); decem sectionibus (अध्याय) constat, et postremas 44 codicis paginas explet.

XXVII.

Rogá-nirṇaya
(No. 11. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex Europæo more compactus, formæ maximæ, chartæ Indicæ, constat 50 paginis, scriptura Bengalica exaratis, quarum priores 32 plerumque tricenas senas lineas habent, reliquæ vero plerumque vicenas septenas.

In codice inest liber, *Roganidána* sive *Roga-nirṇaya*, quem de propriis morborum notis *Mádhavakara* conscripsit. Liber 1476 distichis sive çlokis constat et in verbis: इति श्रीमाधवकररचितरोगनिर्णयः finitur.

XXVIII.

Ratnávalí
(No. 12 codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex Europæo more compactus, formæ maximæ, ut nunc est, constat 276 paginis chartæ Indicæ, quæ, scriptura Bengalica exaratæ, tricenas lineas habent.

Codice continetur liber de morbis eorumque propriis notis; in fine mancus est; titulus vero *Ratnávali* omnibus paginis superscriptus est.

XXIX.

Sárakaumudí
(No. 13. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ maximæ, Europæo more compactus, constat 95 paginis chartæ Indicæ, quæ, scriptura Bengalica exaratæ, plerumque tricenas quaternas lineas habent.

Codice continetur liber de morbis eorumque curationibus, qui *Sárakaumudi* (सारकौमुदी) inscriptus, 3285 disticha continere dicitur (त्रिसहस्रद्विशतपंचाशीति श्लोकानि). Nomen scriptoris non exstat.

XXX.

Ćakradatta-sarva-sára-sangraḫa
(No. 14. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ maximæ, Europæo more compactus, constat 239 paginis chartæ Indicæ, quarum 1-124 scriptura Bengalica, reliquæ (125-239) Devanágara exaratæ sunt; paginæ prioris partis vicenas quinas, posterioris vero vicenas octonas lineas habent.

In codice inest liber de morbis eorumque curationibus, qui *Ćakradatta-sarva-sára sangraḫa* inscribitur. Ćakradatta nomen scriptoris esse videtur.

XXXI. XXXII.

Bháva-prakáça
(No. 15. 16. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Duo codices chartæ Indicæ, formæ maximæ, Europæo more compacti, librum *Bháva-*

prakáça (भावप्रकाश) inscriptum continent, quem de anatomia, physiologia, nosologia conscripsit *Miçrabháva*, filius *Miçralaṭakanæ* (इति श्रीमिश्रलटकनतनयश्रीमिश्रभावविरचितो भावप्रकाशः)

In codice No. XXXI. inest prior libri pars, पूर्वखण्ड, paginas 187 explens, quæ scriptura Bengalica exaratæ tricenas quaternas lineas habent. Posterior pars, उत्तरखण्ड, continetur codice No. XXXII. signato, qui 372 paginis constat, quæ scriptura Devanágara exaratæ, vicenas octonas lineas habent.

XXXIII.

Rasendra

(No. 17. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ quaternariæ, chartæ Indicæ, Europæo more compactus, 128 paginis constat, quæ, scriptura Bengalica exaratæ, vicenas quaternas lineas habent.

Codice continetur liber de pharmacia, qui *Rasendra* (रसेन्द्र) inscribitur; nomen scriptoris non exstat.

XXXIV.

Nánauṣadha-paricćheda cætt.

(No. 18. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex chartæ Indicæ, formæ maximæ, Europæo more compactus, scriptura Bengalica exaratus, quatuor continet libellos, quorum primus, tricenas paginas explens, *Nánauṣadha-paricćheda* est, quem de virtutibus herbarum medicinalium composuit *Náráyaṇa-dása* (श्रीनारायणदासस्य कविराजस्य धीमतो नानौषधपरिच्छेदः समाप्तः). Hunc excipit libellus, नाडीप्रकाश, a *Çankara-sena* de venis conscriptus; desinit in pagina nona, sed in fine mancus est. Sequitur alius de venis libellus, eodem nomine नाडीप्रकाश inscriptus, qui *Govindæ* tribuitur. Ultimus libellus, octo paginas explens, *Ćikitsá-paribhásá* est, a *Náráyanu-dása* conscriptus.

XXXV.

Pathyápathya-vibodhaka

(No. 19. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex chartæ Indicæ, formæ maximæ, Europæo more compactus, continet 122 folia, scriptura Devanágara a tribus deinceps scribis exarata; paginæ aut 20nas, aut 22nas, aut 26nas lineas habent.

Codice continetur liber de materia medica Indorum, qui *Pathyápathya-vibodhaka* inscribitur, et a *Vaidyakeya* compositus est (इति श्रीवैद्यकेयदेवविरचितः पथ्यापथ्यविबोधकः). Liber octo sectionibus (वर्ग) constat. In versibus introductoriis scriptor se esse filium *Sárangæ* et nepotem *Padmanábhæ* e gente *Bhárad-vájæ* orti, dicit.

XXXVI.

Dhanvantari-nirghaṇṭa et Pathyápathya-vidhána

(No. 20. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex chartæ Indicæ, formæ maximæ, Europæo more compactus et scriptura Bengalica exaratus, duos continet libros de materia medica Indorum; quorum prior *Dhanvantari-nirghaṇṭa* (धन्वन्तरिनिर्घण्ट) inscribitur, qui 71 paginis constat. Alter liber, qui paginas 29 explet, *Pathyápaṭhya-vidhána* (पथ्यापथ्यविधान) inscribitur. Nomina scriptorum non exstant.

XXXVII.

Nirghaṇṭa-rája

(No. 21. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Codex formæ maximæ, Europæo more compactus, constat 258 paginis chartæ In-

dicæ, quæ scriptura Bengalica exaratæ duodetricenas lineas habent.

Codice continetur liber de materia medica, *Nirghaṇṭa-rája* sive *Rája-nirghaṇṭa* inscriptus, quem medicus *Narahari* composuit. (इति वैद्यराजनरहरिपण्डितविरचिते निर्घण्टराजापरनामधेयवति (s. नाम्नि) अभिधानचूडामणौ cætt.) Liber in septendecim capita (वर्ग) divisus est.

---

2. Codex Bengalicus

(No. 22. codd. compact.; e donat. Wallich.)

Vocabularium parvum Lusitano-Bengalicum, constat 339 paginis formæ quaternariæ.

---

3. Codices Pálici.

I.

Kammaváćá.

Codex splendidissimus, duodecim folia palmea continens, auro colorata et lacca obducta, vicenos singulos digitos longa; quæ literis Barmanicis signata et quadrata scriptura Barmanica exarata sunt. Paginæ quinas lineas habent.

Codice continentur libri *Kammaváćá* inscripti (cfr. pag. 20) duo capita, primum et quartum; quorum prius fol. 10. r. l. 1. finitur. Titulus non est subscriptus.

II.

Kammaváćá.

Codex quindecim folia palmea continens, argenteo colore et lacca obducta, digitos vicenos et dimidium longa, literis Barmanicis signata et quadrata scriptura Barmanica exarata; paginæ quaternas lineas habent.

In codice insunt eadem duo capita, primum et quartum, libri *Kammaváćá* inscripti, quorum prius fol. 11. v. l. 1. finitur. Titulus omissus est.

III.

Kammaváćá.

Codex, ut nunc est, quatuor folia palmea continet, auro colorata et lacca obducta, digitos vicenos et dimidium longa; paginæ, quadrata scriptura Barmanica exaratæ, quinas lineas habent.

Codice continentur libri *Kammaváćæ* duo capita, secundum et tertium, quæ F. Spiegel, vir doct., edidit*); a qua editione codex noster quum in singulis verbis, tum in totis sententiis plurimum variat, et finitur in hisce verbis सीमासमुतिकम्मवाचा निट्ठिता. Codex primo folio caret, et primum, quod exstat, folium ab his verbis incipit: सुणातु मे भन्ते संघो, यो सो संघेन तिचीवरेन cætt.; secundum caput fol. 2. l. 3 finitur.

IV.

Atthasáliní.

Codex folia 394 palmarum continens, digitos undevicenos et dimidium longa; paginæ scriptura Barmanica exaratæ, denas lineas habent.

In codice inest commentarius Pálicus in Dhammasanginim, qui *Atthasaḷini Dhammasangahakathá* quidem inscribitur (अत्यसाल्लिनिया... धम्मसंगहहकथाय.... कामावचरकुसलनिद्देसो.... समत्तो... चिरं तिट्ठतु सासनं), multum tamen variat ab illo commentario, qui a *Buddhaghosa* compositus pag. 44. exhibetur. Singulæ sententiæ et voces interpretatione Barmanica illustrantur.

---

*) In libro, qui Anecdota Pálica inscribitur, pagg. 68—70.

V.

Sambandha-ćintá.

Codex folia 59 palmarum continens, undevicenos digitos longa; paginæ, scriptura Barmanica exaratæ, octonas lineas habent.

In codice duo libelli insunt; quorum prior, qui decem folia (क-कौ) continet, Pálicus est, *Sambhandha-ćintá* inscriptus et a *Sangha - rakkhitu* quodam compositus (इति संघरक्खितमतासामिविरचित (sic) सम्बन्धचिन्ता समत्ता); alter commentarius est in eundem libellum Barmanicus, qui cætera folia (कं-उं) explet.

VI.

Grammatica Pálica.

Duo fragmenta libri Pálici, quorum folia palmea digitos octonos denos et dimidium longa sunt; paginæ, scriptura Barmanica exaratæ, octonas lineas habent.

Prius fragmentum, 19 folia (क-खे) continens, de nominibus est; incipit a verbis hisce: ज्ञिनवचनयुत्तति । ज्ञिनवचनयुत्तंति इच्चेतं अधिकारत्थं वेदितब्बं । ल्लिंगंच निपच्चते cætt.; alterum, quod folia undecim (चे-छू) explet, est de affixis कित् et उणादि dictis, et a verbis hisce incipit: कत्तरि कित । कत्तरि इच्चेतस्मिं अत्थे कितपच्चया होन्ति cætt.

VII.

Libellus grammaticus.

Codex folia septendecim palmea continens, digitos undevicenos longa et literis Barmanicis क-खु signata; paginæ, scriptura Barmanica exaratæ, octonas lineas habent.

Codice continetur libellus Pálicus de affixis *taddhita* dictis.

---

4. Codices Barmanici.

I.

Codex palmeus duos libellos Barmanicos, continet, quorum prior 29 folia literis क-गु signata habet, et posterior novem, literis क-कौ signata. Folia duodevicenos digitos longa sunt; paginæ octonas lineas habent.

II.

Duæ partes libri Barmanici, qui interpretationem Pálici libri *Játakæ* continere videtur. Prior 45 folia, literis उखो-थ्यु (nr. 549-593) signata, habet; altera vero, in cujus tegumento hæc verba V*esantarápalinissayu* adscripta sunt, folia 50, literis ञ्यि-ञ्ञौ (No. 747-796) signata, continet. Folia undevicenos digitos longa sunt; paginæque plerumque septenas lineas habent.

III.

Quinque alicujus libri Barmanici fasciculi, qui vicena quaterna folia continent, ita ut singuli fasciculi numeros binarum literarum expleant. Folia vicenos digitos longa sunt, paginæque octonas lineas habent. Omnes fasciculi hæc verba: *trái pálihaićót* in tegumento adscripta exhibent, quibus additur numerus fasciculi: *pañćama* (folia literis ष et ञ signata continentis), *sattama* (litt. उ et ठ), *aṭṭhama* (litt. ण et त), *navama* (litt. प et ट), *terasa* (litt. म et य).

IV-VII.

Quatuor fragmenta quatuor librorum Barmanicorum.

Nr. IV. posterior cujusdam libri pars, folia 113 palmarum continens, quæ literis Barmanicis मा-र et रो-ख्या signata, undevicenos digitos longa sunt; paginæ octonas lineas habent.

Nr. V. foliis 103 palmeis constat, quæ digitos undevicenos et dimidium longa, literis घू-छि et छो-डु signantur; paginæ octonas lineas habent.

Nr. VI. 48 folia palmea continet, digitos undevicenos et dimidium longa, literis फ-यो signata; paginæ octonas lineas habent.

Nr. VII. tribus foliis palmeis constat, undevicenos digitos longa, quorum duo literis उं et उः signantur, tertium litera प; paginæ octonas lineas habent.

---

5. Codices Tamulici.

I.

Codex folia 375 palmarum continens, senos denos digitos longa, quorum paginæ plerumque novenas lineas habent. Codice continentur duo primi libri carminis *Rámáyaṇæ* Tamulice redditi.

II.

Codex folia 61 palmarum continens, duodenos digitos longa, quorum paginæ quinas lineas habent. In codice inest parva narratio de Vayitiyanáda quodam, quæ *Vayitiyanáda-ssuvaḍi* inscribitur.

III.

Codex folia 113 palmarum continens, ternos denos digitos longa, quorum paginæ quinas aut quaternas lineas habent. Codice continentur varii hymni et carmina in honorem dei Çivæ composita.

IV. V.

Codex nr. IV. folia quinque palmarum continens, digitos quaternos denos et dimidium longa, quorum paginæ quinas lineas habent. Continetur codice collectio sententiarum moralium, *Ulaga-nidi,* una cum explicatione earum. Librum *Ulaga-nidi* Germanice interpretatus est Bartholomæus Ziegenbalg (Trankebariæ 1768) in codice chartaceo formæ octonariæ, qui No. V. signatus est.

VI.

(e donat. Rehling.)

Codex folia 88 palmarum continens, octonos digitos longa, quorum paginæ senas aut septenas lineas habent; constat duobus libris, quorum prior est *Agastiyär-ñánam-núṟu,* quo continentur centum versus varii argumenti, qui *Agastyæ* tribuuntur (cfr. VIII. 2; IX. 6.) In altero libro, qui 50 foliis constat, minora carmina complura insunt.

VII.

(e donat. Rehling.)

Codex folia 63 palmarum continens, digitos octonos longa, quorum paginæ quinas aut senas lineas habent. In codice quatuor libelli insunt, qui inscribuntur:

1. Nan-mánika-suvámiyär-táṟisai. 8. foll. (cfr. IX. 2.)
2. Ñána-kummipáṭṭu. 32 foll. (IX. 1.)
3. Avän ásippadu. 5. foll.
4. Sassutánda-vilakkam. 18 foll. (cfr. IX. 8.)

VIII.

(e donat. Rehling.)

Codex folia 91 palmarum continens, digitos denos et dimidium longa, quorum paginæ senas lineas habent. Codice continentur sex libelli, quorum tituli hi sunt:

1. Agastiyär-sástiram muppadáṟu 13 foll. (IX. 7; X. 2.)
2. Agastiyär-ñánam-núṟu. 36 foll. (VI; IX. 6.)
3. Agastiyär-panireṇḍu. 4 foll. (IX. 5.)

4. Saṭṭaimuniyār-vádam-ñánam. 13 foll. (IX. 3; X. 3. Saṭṭaimuniyān sive Saṭṭamuniyān fuit discipulus Agastyæ.)
5. Devángu kalappam. 3 foll.
6. Varági-agadāl. 8 foll. (cfr. X. 5.)

Ultimum codicis folium de sulphure est.

IX.

(e donat. Rehling.)

Codex folia 88 palmarum continens, digitos denos et dimidium longa, quorum paginæ septenas lineas habent. In codice hi octo insunt libelli:

1. Ñána-kummipáṭṭu. 19 foll. (VII. 2.)
2. Arunagirinâda-padal Mánika-vásagār-tárisai. 4 foll. (cfr. VII. 1.)
3. Saṭṭamuniyār-váda-ñanam. 10 foll. (VIII. 4; X. 3.)
4. Rámadevār-sástiram. 1 fol. (in fine mancus; cfr. X. 4.)
5. Agastiyār-panireṇḍu. 3 foll. (VIII. 3.)
6. Agastiyār-ñánam-núru. 24 foll. (VI; VIII. 2.
7. Agastiyār-sástiram-muppadáru. 11 foll. (VIII. 1; X. 2.)
8. Sassutánḍa-málai. 16 foll. (cfr. VII. 4.)

X.

(e donat. Rehling.)

Codex folia 81 palmarum continens, octonos digitos longa, quorum paginæ senas lineas habent. In codice septem libelli insunt, quorum tituli sunt:

1. Ñánam. 16 foll.
2. Agastiyār-sástiram-muppadáru. 20 foll. (VIII. 1; IX. 7.)
3. Saṭṭamuniyār-ñána-vádam. 19 foll. (VIII. 4; IX. 3.)
4. Rámadevār-sástiram. 6 foll. (IX. 4.)
5. Varági-agavāl-kappiḍu. 5 foll. (cfr. VIII. 6.)
6. Tirurāma-pattu-Perumal-tottiram. 7 foll.
7. Abirámi-ammān-porisa. 8 foll.

XI.

Duo folia palmea, vicenos senos digitos longa, in quibus nomina quædam dei Çivæ enumerantur.

XII.

(e donat. Rehling.)

Codex in fine mancus, ut nunc est, folia 26 palmarum continens, digitos undenos et dimidium longa, quorum paginæ senas lineas habent. Liber de cosmogonia est, et pars cujusdam puráṇæ esse videtur.

XIII.

Codex 37 foliis palmeis constat, undenos digitos longis, et continet fastos Tamulicos *(pañsanga)* anni 1734.

Libri a viris christianis conscripti.

A. Codices palmei.

XIV. *Mánika-málai* ɔ: Thomæ de Kempis libri de imititatione Christi pars prima. 1740.

XV. Orationes sacræ, quas primas habuit B. Ziegenbalg in urbe Trankebar.

XVI. Missionarii cujusdam liber religiosus, qui inscribitur: Ñánattile teliñsirukkira-periyavágla-soṇṇaputti.

XVII. Libellus de idolatria Tamulorum.

XVIII. Pericopæ epistolicæ omnibus diebus dominicis et festis legendæ.

XIX. Oratio dominica, Tamulice et Telingane versa.

XX. Preces et hymni christiani. (Donavit Teilmann.)

XXI. Fragmentum catechismi Lutheri et orationis sacræ cujusdam. (Donavit Hohlenberg.)

XXII. Annotationes in epistolam II. ad Corinthios.

XXIII-XXVII. Quinque diaria quinque catechistarum.

XXVIII. Codex accepti et expensi.

XXIX. Quindecim folia, quæ ad varios libros pertinent.

B. Codices chartacei.

XXX. Dictionnaire Français - Tamul. 429. pagg.; fol.

XXXI. Christ. Theod. Walteri phraseologia Tamulo-Arabica. 1727. 4to 49 foll.

XXXII. Ejusdem doctrina temporum Indica. 4to 32 pagg.

6. Codex Telinganus.

Dictionnaire Telougu avec la signification en Français, rangé selon l'ordre de l'alphabet français. 4to 377 pagg.

---

7. Codices Bhattani.

Duo codices lignei e Bhatta in insula Sumatra, quorum alter constat 54 foliis, quaternos digitos longis, quaternos et dimidium latis; alter vero 38 folia continet, octonos digitos lata et senos longa. Folia utriusque codicis conglutinata sunt, et in utraque superficie literis Bhattanis exarata.

II. CODICES IRANICI.

Omnes hi codices chartacei a Raskio in urbe Bombay anno 1820 mandatu universitatis Havniensis coempti sunt.

I.

Vändidád.

Codex formæ quaternariæ, continens exemplar *Vändidád* cum interpretatione Pählvica, vetustissimum sine dubio in orbe terrarum. Codex teste Raskio a Dästure *Jamasp íráni* e Persia allatus est; caret initio et incipit ab his verbis quinti *fargard:* áat yézi ẖe anya agha skyaothna nóit fravarsta (Burnouf Vendidád sadé pag. 185. lin. 16). Restant folia 93-340, pleraque valde læsa, inprimis folia 184-303, quæ vetustate fere soluta, anno 1840 a me in charta pellucida transcripta sunt, quod exemplum No. 2 b. signatum in bibliotheca exstat. Paginæ codicis senas denas lineas habent.

II.

Vändidád

cum interpretatione Pählvica, quem e codice No. I. signato, quum adhuc pæne integer erat, descripsit Dästur *Daráb*, qui tamen complures lacunas in Pählvica interpretatione reliquit. Codex formæ quaternariæ, quum integer erat, 677 paginas continuit, quæ quinas denas lineas habent; desunt nunc paginæ 644-647.

III. a.

Vändidád.

Codex mancus, formæ maximæ, 39 paginis constat, quæ quinas denas lineas habent. Continetur primum *fargard* et major secundi pars libri *Vändidád* cum interpretatione Pählvica, cujus singulis verbis Persica interpretatio subscripta est. Codex finitur in his verbis: áat Yimó .... ćathrusanãm. (Vend. Sade. p. 133. l. 12.)

III. b.

Vändidád.

Codex mancus, formæ maximæ, constat 17 foliis, quæ quinas denas lineas habent. Continet primum *fargard* et secundi initium libri *Vändidád* cum interpretatione Pählvica, cujus singulis verbis (ut in No. IIIa) Persica interpretatio subscripta est. Finitur in verbis his: vaća nämagẖa... bäräth.. (Burn. V. S. p. 127. l. 6.) Voces Zändicæ rubræ, Pählvicæ et Persicæ nigræ exaratæ sunt.

IV.

Yaçna, Vispäräd, Vistáçp-yäst.

Codex, quaternariæ formæ, constat 230 foliis, quæ quinas denas lineas habent. Con-

tinentur libri *Yaçna* et *Vispäräd* solito more conjuncti, quibus immixtus est libellus *Vistaçp-yäst*, qui octo *fargard* constat, quorum primum fol. 95 incipit. Codex in Persia exaratus est.

V.

Yaçna.

Exemplar *Yaçnæ* maximi momenti quum propter vetustatem, (nam ex annotationibus, Persica et Gujarática, ad calcem codicis adscriptis apparet, anno Samvat 1397 sive anno Yäzdäjird 692 = anno D. 1322 in urbe *Kambayät* e codice, e Persia allato, descriptum esse,) tum quia interpretationem Pählvicam continet, cujus præter hoc, unum tantum exemplum exstare videtur, quod anno 1842 in urbe Yäzd vidi. Noster codex formæ quaternariæ, 328 foliis constat, quorum paginæ septenas denas lineas habent. Folia bene conservata sunt, præter octo folia 70-77, quæ vetustate fere dilapsa anno 1840 a me in charta pellucida transcripta sunt. (Cfr. Anquetil. vol. II. p. 74.)

V b.

Tredecim paginæ formæ octonariæ, vicenas senas lineas continentes, in quibus folia 70-77 codicis No. V. signati, quum dilapsura erant, transcripta sunt.

VI.

Yaçna.

Codex formæ octonariæ majoris, qui 437 foliis constat, continet *Yaçnam* cum interpretatione Sanscrita a *Niriosängh* composita. (Cfr. No. 15.)

VII.

Vispäräd et Qorda-avästa

Codex formæ octonariæ tres libros continet. Primus est *Vispäräd* una cum interpretatione Pählvica, teste Raskio, ante quadringentos annos descriptus.

Alter liber continet septem *Qorda-avästæ* sectiones, Gujarática interpretatione illustratas, quæ sunt: *Qurshîd nyáish, Máhn.* et *Átäsh-n; Hormazd-yast, Patit, Doanám sätáish., afrigán ardáfrävas.* Tertius libellus, Persico sermone compositus, continet quæstiones et responsa de *Parahôma.*

VIII.

Vispäräd.

Codex, formæ quaternariæ minoris, 128 foliis constat, quorum paginæ quaternas denas lineas habent; continet *Vispäräd gähánbár* a Dästure *Káús* pulchre exaratum.

IX.

Vändidád sádah.

Codex formæ quaternariæ majoris, continet 703 paginas, quæ quinas denas lineas habent. Insunt Yaçna, Vispäräd et Vändidád, solito more mixti et a Dästuribus *Káus* et *Daráb* deinceps pulchre descripti.

X.

Vändidád sádah.

Codex recens, formæ maximæ, foliis 294 constat, quorum paginæ undevicenas lineas habent. Insunt tres libri, Yaçna, Vispäräd, Vändidád, solito more mixti.

XI.

Yaçna, Vispäräd, Sírózah.

Codex aliquantum læsus, formæ quaternariæ, 317 foliis constat, quorum paginæ ternas denas lineas habent; continet *Yaçna, Vispäräd gähánbár* et *Sírózah;* descriptus est anno D. 1647 (a. Yazdäjird 1016, Samvat 1703).

XII.

Qorda-Ávästa.

Codex anno Yäzdäjird 1176 (= a. D. 1807) descriptus, formæ quaternariæ majoris, foliis 378 constat, quorum paginæ quinas denas lineas habent. Inest *Qorda-Avästá*, cujus quæ hic inveniuntur sectiones, sunt: *introductio; Niräng-kusti; Sarósh-báj; Hóshbám; 5* Nyáish *(Qurshíd, Mihir, Máh, Áwán, Átäsh), Viçpe-humata; Namaskár čihár-i Dasánó; 5* Gáh *(Háwan, Rapithwän, Uzírän, Aivisrúthräm, Usahäm); 22* yast (1. *Hormazd,* 2. *Haptán,* 3. *Ardibehist.* 4. *Qurdád,* 5. *Áwán,* 6. *Qurshíd,* 7. *Máh,* 8. *Tír,* 9. *Gósh,* 10. *Mihir,* 11. *Sarósh,* 12. *Sarósh rátnam,* 13. *Rasni,* 14. *Farwardín,* 15. *Bahrám,* 16. *Rám,* 17. *Dín,* 18. *Arsashwang,* 19. *Astád,* 20. *Jamyád,* 21. *Hóm,* 22. *Vanant); 4* Patit *(Pashmáni, khút, murdagán, Iráni); 4* Afrigán *(Dahmán, gathabyo, gahánbár, rápithwan); 6* Afrin *(Rózgár, haft ameshaspant, gahánbár, Rapithwan, myazda, Paigámbar-Zarthust); Niräng bui dádän; Ásirwád-paimáni; Sirózah; Sirózah wará;* complures *Báj.* Codex nonnullis foliis in fine caret.

XIII.

Farwardín-yast.

Codex formæ octonariæ, foliis 51 constat, quorum paginæ senas denas lineas habent. Inest *Farwardín-yast* pulchre exaratus, teste Raskio, a Dästure *Jamasp.*

XIV.

Farwardín-yast.

Codex formæ quaternariæ minoris, continens *Farwardín-yast,* recentiore tempore in India descriptum, foliis 41 constat, quorum paginæ quadragenas binas lineas breves, in tres ordines dispositas, habent.

XV.

Yaçna et Qorda-Avästa.

Codex formæ octonariæ quinque partibus constat. In prima, quæ 39 folia habet, inest fragmentum *Yaçnæ* cum Sanscrita interpretatione *Niriosänghi.* Cæteræ partes continent sectiones quasdam Qorda-avästæ, quæ sunt: *Dahyán afrigán,* in fine manca, (8 foll.); *Patit-päshmáno* et *Átäsh-nyáish* (45 foll.), omnes tres cum interpretatione Sanscrita; sequitur collectio magna sectionum, quæ *Namaskára* et *Niräng* vocantur, (85 foll.); denique *Tír-yast* (93 foll.).

XVI.

Yasti.

Codex 63 foliis parvis constat, quæ septenas lineas habent. Continentur quinque *Yasti: Bahrám, Qurdád, Dín, Astád, Rám,* recentiore tempore exarati. Astád-yäst illustratus est interpretatione Persica singulis vocibus subscripta.

XVII.

Qorda-Avästa.

Codex formæ octonariæ, anno Samvat 1738 (= a. D. 1682) descriptus, 209 foliis constat, quæ quaternas denas lineas habent. Continet omnes *Báj* (foll. 1-170) et *Barsam* (foll. 171-175) e Qorda-Avästa sumptos, et præterea *Izeshne-räfitwán* in compendium redactum. (cfr. No. 25.)

XVIII.

Qorda-Avästa.

Codex formæ octonariæ, 277 paginis constat, quæ undevicenas lineas habent. Continet, præter minores quasdam *Qorda-Avastæ* sectiones, *Hormazd yast, Sarósh yast ha-*

doqt, Sírózah et quinque *Nyáish;* partim cum interpretatione Pähłvica, partim cum Persica.

XIX.

Qorda-Avästa.

Codex mancus, ut nunc est, 318 foliis formæ quaternariæ constat, quæ ternas denas lineas habent; caret foliis nonnullis quum in medio libro tum in fine: Continet omnes minores sectiones: *Sírózah, Nyáish, Báj, Pätít, Nírang, Afrigán, Afrín, Gáh, Namaskára,* quæ ad Qorda-Avästam pertinent.

XIX. b.

Fasciculus continens præter varia fragmenta librorum, duos libellos, alterum *Sírózah* cum interpretatione Persica, alternm 28^{vum} *Ha* libri Yaçnæ, Persicis literis exaratum et Persica interpretatione illustratum.

XX.

Víraf-námah, Bundähäsh cætt.

Codex vetustissimus, teste Raskio, anno Yäzdäjird 700 (= a. D. 1330) in urbe Kambayät a Mihirbán kai Qosrú exaratus. Nunc mutilus et mancus est; caret enim, præter primum folium, compluribus in medio libro et in fine, quæ tunc quoque defuerunt, quum Dästur *Daráb* codicem No. XXI e nostro descripsit; restant 174 folia, formæ octonariæ majoris, quorum paginæ vicenas lineas habent. Codex continet præter *Viráf-námah* et *Bundähäsh,* eadem cætera fragmenta (*Goshpärsán,* vocabularium Zändicum, *Riváyat* Pähłvicum cætt.), quæ insunt in codice Parisino (Anquetil. nr. VII.), qui sine dubio e nostro codice descriptus est.

XXI.

Viráf-námah, Bundähäsh cætt.

Codex formæ quaternariæ, 172 foliis constat, quorum paginæ septenas denas lineas habent. Codicem descripsit, teste Raskio, *Dästur Daráb* e codice nr. XX. signato.

XXII.

Minoqäräd, Sarósh-yast.

Codex formæ maximæ, duabus partibus constat. In priore parte, quæ 47 folia continet, quorum paginæ duodevicenas lineas habent, inest liber Pähłvicus *Minoqäräd* cum interpretatione Sanscrita *Niriosänghi.* Altera parte, quæ quinque foliis rudi scriptura exaratis constat, continetur *Sarósh-yast hádaqt* cum interpretatione Pähłvica.

XXIII.

Minoqäräd.

Codex formæ octonariæ, 168 foliis constat, quorum paginæ quinas denas lineas habent; continet *Minoqäräd* Pázändicum cum interpretatione Gujärática. Codex exaratus est anno Yäzdäjird 1032 sive a. Samvat 1719 (= a. D. 1662.).

XXIV.

Sifat-i-sírózah.

Codex formæ octonariæ majoris, foliis 40 constat, quorum paginæ, pulchra scriptura exaratæ, quinas denas lineas habent; continetur *Sifat-i-sírózah* Pähłvico sermone compositus.

XXV.

Sifat-i-sírozah cætt.

Codex formæ quaternariæ minoris, foliis 135 constat, quorum paginæ quaternas denas lineas habent. Codex continet:

1. *Sifat-i-sírózah* (No. XXIV.)
2. *Pähłvicum* vocabularium, literis quum Pähłvicis tum Zändicis exaratum.
3. *Izeshne rafitwan* in compendium redactum (No. XVII.)
4. *Afrigán rapithwán.*

5. *Afrín i Zärtusht paigambar.*
6. *Sirózah* e Qorda-Avästá.

XXVI.

Viráf-námah cætt.

Codex mancus, ut nunc est, 53 foliis formæ octonariæ constat, quorum paginæ quinas denas lineas habent; ultimum codicis folium 72^{dum} est, desunt folia 1-7, 41-48, 51-54; descriptus est e codice No. XX. signato; folium octavum incipit a verbis codicis No. XX. fol. 5. r. l. 2; folium 72 finitur in verbis codicis No. XX. fol. 37 v. l. 15; continet igitur majorem partem *Viráfnámáh* et *Gosh-pärsán.*

XXVII.

Collectio precum.

Codex formæ octonariæ 39 foliis constat, quorum paginæ quinas denas lineas habent; continetur collectio precum, *Niräng, Afrín, Patit,* cætt. quæ Pählvice aut versæ aut compositæ sunt. Codex in fine mancus est.

XXVIII.

Shikän-gumáni.

Codex mancus, formæ octonariæ, ut nunc est, folia 66 continet, quæ sunt: 1-16, 19-22, 25-48, 97-104, 107-110, 115, 118, 121-128. Continetur liber Pählvicus *Shikän-gumáni,* cum explicationibus, altera Pázändica, altera Sanscrita, a *Niriosängh* composita.

XXIX.

Pänd-námah.

Codex mancus, formæ octonariæ, ut nunc est sedecim foliis constat; continet partem quandam libri Pählvici *Pänd-námah,* una cum interpretatione Persica superscripta lineis Pählvicis, quas novenas paginæ habent.

XXX.

Riváyät.

Codex formæ maximæ, foliis 244 constat; continetur collectio *Riváyatorum,* Persico sermone conscriptorum; Pählvicum *Niräng-dín;* pars libri *Vändidád* (quæ incipit a verbis hisce: yo aeçmo ashava barat çp. Z. urvaçnaváo vá); *Niräng-färín;* vocabularium Pählvicum; alia minora, quum Pählvico tum Persico sermone conscripta.

XXXI-XXXIII.

Tres fasciculi, qui vocabularia Pählvica minora varii generis continent, inter quæ exstat fragmentum vocabularii a Mulla Káus bin Rustäm conscripti (No. 33). Præterea continetur pars vocabularii Persici.

INDEX NOMINUM.

Nomina scriptorum cursiva scriptura expressa sunt. Litera **a** *sinistram, et litera* **b** *dextram paginæ partem indicat.*

CODICES ORIENTALES

BIBLIOTHECAE REGIAE HAFNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS REGIIS

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

PARS ALTERA.

CODICES HEBRAICOS ET ARABICOS CONTINENS.

HAFNIAE.

EX OFFICINA SCHULTZIANA.

1851.

CODICES HEBRAICI ET ARABICI

BIBLIOTHECAE REGIAE HAFNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS REGIIS

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

HAFNIAE.

EX OFFICINA SCHULTZIANA.

1851.

PRAEFATIO.

Quae incrementa litterae orientales in Europa quotannis ceperunt, ea catalogos codicum manuscriptorum, quibus thesauri bibliothecarum nemini aut perpaucis cogniti in lucem proferantur, quam maxime exigunt, quare descriptio codicum manuscriptorum orientalium, quorum et copia et praestantia *bibliotheca regia Hafniensis* plurimis bibliothecis occidentalibus antecellit, jam temporibus b. regis *Frederici VI.* constituta erat. Ea quidem ratione bibliotheca nostra plerisque alienis longe praestat, quod, quae ex codicibus orientalibus alibi saepissime casu, sive ut spolia ex bellis reportata sive alio modo congesta, inveniuntur, hic maximam partem certo consilio et summo labore acquisita sunt. Quibus igitur praecipuis rationibus copia codicum Hebraicorum et Arabicorum in bibliothecam nostram olim confluxerit, paucis commemorare nobis liceat. Eximium ante omnia locum tenet expeditio illa orientalis a viro immortali *Niebuhrio* et itineris sociis auspiciis b. m. R. *Frederici V.* a. MDCCLXI—VI. eo consilio suscepta, ut nova adjumenta, quibus studia litterarum sacrarum et orientalium in patria alerentur, undique congererentur. Qui uberrimi fructus inde percepti sint, omnibus notum est: CL. fere codices Hebraici, Arabici, Persici maxime in Aegypto cura viri celeberrimi *Frid. Chr. de Haven* coempti ad bibliothecam regiam accesserunt. Ex codicibus Hebraicis in hoc itinere acquisitis *Kennicottius* ad opus suum

criticum in vetus Testamentum conscribendum VIII. codicibus, ut in singulis catalogi numeris adnotatum est, liberalitate regia sibi commodatis usus est.

A. MDCCLXXIX. cel. *Suhm* collectionem apographorum Arabicorum cel. *Reiskii* emptam bibliothecae regiae annua pecunia sibi et viduae superstiti constituta tradidit, quae quamquam pretium codicum in oriente transscriptorum minime habent, cum aliis conjuncta materiem criticae perutilem exhibent.

A. MDCCLXXXV. bibliotheca regia codices Arabicos et Persicos CCLVIII maximam partem argumenti historici et medici, qui *Christ. Gottlob Kratzensteinio*, in Universitate Hafniensi Professori Physices et Medicinae, titulo hereditatis ex India orientali venerunt, accepit, et eodem fere tempore vir cel. *Georgius Höst* ex civitate Maroccana in patriam redux nonnullis codicibus Arabicis bibliothecam ditavit.

A. MDCCCXXIII. cel. *Dan. Gotth. Moldenhawer* Bibliothecae regiae Praefectus meritissimus codices Hebraicos et Arabicos XXIII. legavit, et a. MDCCCXXX. liberalitate Proconsulis Hafniensis *I. H. Mundtii*, Regi a consiliis status, et *B. Wolfii*, domini praedii Engelholm in Sielandia, bibliotheca regia codices nonnullos Arabicos et Persicos in oriente collectos accepit. A. MDCCCXLV. omnes codices Hebraici et Arabici in bibliotheca Universitatis servati, annuente Rege augustissimo, in regiam bibliothecam translati sunt.

Nulla occasione codicum orientalium copiae augendae praetermissa, duobus annis abhinc auctoritate *E. C. Werlauffi*, praefecti bibliothecae, codices IX. Arabici et Turcici, a b. *C. T. Falbio* in civitate Tunetana et regno Graeciae olim summo mercaturae procuratore (General-Consul) relicti, acquisiti sunt, inter quos Cod. Arab. sub No. CCLXXXVI optimae notae prae ceteris notandus est.

His de comparatione codicum praemissis jam ad viros, qui de codicibus describendis bene meriti sunt, transeamus.

Codicum Hebraicorum et Arabicorum descriptio brevissima a S. Rev. *Adlero*, rerum sacrarum in Ducatu Slesvicensi antistite, in usum bibliothecae elaborata et Catalogo Manuscriptorum Collectionis veteris inserta per longum tempus unicum fere hujus generis litterarum praesidium fuit. (cfr. *J. Erichsen,* Udsigt over den gamle Ma-

nuscriptsamling i det store Kongelige Bibliothek, Hafniae 1786. p. 4—9.) Cujus vestigia vir eximia doctrina b. *M. H. Hohlenberg* in Universitate Hafniensi Dr. & Prof. Theologiae persecutus catalogum codicum Hebraicorum, codicibus Arabicis in hoc opere antepositum, diligentissima cura confecit ejusque editionem paravit. Quae ne ad finem perduceretur, mors tristis et immatura effecit.

Inter codices Arabicos codices charactere Cufico exaratos idem S. R. *Adlerus* libello, qui inscribitur: „Descriptio codicum quorundam Cuficorum partes Corani exhibentium in bibliotheca regia Hauniensi et ex iisdem de scriptura Cufica observationes novae, Altonae 1780 4to", diligenter perscrutatus est; quae studia Rev. Mag. *Jac. Chr. Lindberg* continuavit et in epistola Francogallice scripta: „Lettre à M. le Chev. P. O. Bröndsted sur quelques médailles cufiques dans le cabinet du Roi de Danemarck .... et sur quelques *Manuscrits cufiques*, Copenh. 1830 4to", eximia diligentia et doctrinae copia de antiquissima Arabum scriptura disputavit.

Codicum Arabicorum charactere recentiore exaratorum catalogum in usum bibliothecae privatum conscriptum vir doctissimus b. m. *Janus Lassen Rasmussen*, in Universitate Hafniensi Prof. LL. Orientalium, exhibuit et excerpta in opere: *Fundgruben des Orients* T. IV. p. 325—29 publici juris fecit, quem successor in munere secundus b. m. *Car. Theod. Johannsen* castigavit ejusque editionem auspiciis regis b. m. *Frederici VI.* a. MDCCCXXXVII paravit. Quod ne prospere eveniret, infirmissima valetudo et mors a. MDCCCXL litteris funesta effecerunt. Jacuit aliquamdiu opus inceptum usque ad tempora regis b. m. *Christiani VIII.* Augustissimi litterarum fautoris, qui consilio quatuor virorum constituto: b. m. *C. F. de Rumohri*, *E. C. Werlauffi*, *J. Olshauseni* in Universitate Kiloniensi LL. Oriental. Professoris, *Joh. Nic. Madvigii*, tunc in Universitate Hafniensi L. Lat. Professoris, catalogos codicum omnium manuscriptorum in bibliotheca regia servatorum edi jussit. Quorum catalogorum prima pars, codices Indicos amplectens, in lucem jam a. MDCCCXLVI. prodiit, quam haec altera pars, praeter descriptionem codicum Hebraicorum ab *Hohlenbergo* relictam codices Arabicos continens, studiis assiduis cl. *Olshauseni* denuo castigata et ea ratione tractata, quam status hodiernus litterarum Arabicarum in occidente cultarum postulat, mox secuta esset, nisi

tempora et belli casus humanitatis studiis infaustissimi intervenissent. Septemdecim plagulis typis excusis et a cl. *Olshauseno* emendatis inde ab a. MDCCCXLVIII. usque ad hunc annum opus intermissum est, quum *A. F. Mehren*, in Universitate Hafniensi Lector Litterarum Semiticarum, auctoritate illustrissimi *J. N. Madvigii*, rerum sacrarum et scholasticarum omnium praesidis, permotus ex voluntate praefecti bibliothecae et auctoris opus ad finem perducendum et edendum suscepit.

Quam partem ultima pars catalogi codicum orientalium, quae codices Persicos, Turcicos ceterosque linguarum orientalium nondum descriptos continebit, auspice deo O. M. non longo intervallo temporis interjecto excipiet.

Hafniae. Pridie Idus Septemb. a. MDCCCLI.

Conspectus Argumenti.

CODICES HEBRAICI.

I.

(N. 1. in 4to, olim N. 8.)

Codex membranaceus in 4to maj., folia, ut nunc est, 381 habens, in quo continetur *Vetus Testamentum*, quadrato charactere scriptum, cum punctis vocalibus et accentibus et utraque Masora. In priore parte, Lege Prophetisque prioribus, atramentum, quo picta sunt puncta, admodum pallidum est. Ab initio et fine mutilus est codex; incipit enim Gen. 22, 9. verbis הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר, et desinit Neh. 13, 17. verbis וּמְחַלְּלִים אֶת; præterea lacunæ sunt inter 1 Regg. 6, 19. extr. et 8, 34. vv. הָאֲדָמָה אֲשֶׁר; inter Dan. 4, 20. vv. וְעִם־חֵיוַת et 5, 28. vv. פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ; inter Esr. 5, 3. vv. אֲתָה עֲלֵיהוֹן et 8, 32. vv. יָמִים שְׁלֹשָׁה; denique inter Neh. 10, 1. v. אֲמָנָה et 12, 3. init. — Prophetica scripta ordine vulgo recepto exhibentur. Ordo Hagiographorum hic est: Chron., Psalmi, Job., Prov., Ruth, Cant., Eccles., Threni, Esther, Daniel, Esra cum Nehemia. — Textus ternis columnis descriptus est, exceptis libris poeticis, Psalmorum, Jobi et Proverbiorum, qui binas tantum columnas habent; stichometrice enim, ut fiere solet, licet minus accurate, scripti sunt hi libri, et Jobus quidem ab initio capitis 3. usque ad c. 42, 6. Nonnullis præterea locis textus una columna scriptus est, partim propter exitum librorum — ut fol. 16. v. et 17. r., in quo posteriore terminatur liber Genesis; fol. 89. v. usque ad 93. r. in fine Deuteronomii a c. 31, 20; fol. 179. v. — 181. r. in fine libri Regum; fol. 275. v. — 277. r. in fine Prophetarum; fol. 319. v. — 320. r. in fine Chronicorum; — partim propter locos poeticos secundum morem receptum stichometrice scribendos: fol. 24. v. et 25. propter Exod. c. 15, fol. 148. v. — 150. v. propter 2 Sam. c. 22. Canticum etiam Deboræ, Judd. c. 5, solito more stichice scriptum est. — Singularum Legis *Paraschаrum* initia eo quo sæpius fieri solet modo, primis literis vocis פרשה (literis פ, ר et priore parte literæ ש) in margine adscriptis indicata sunt. Notatum est simul, quænam iis *Haphtaræ* respondeant. Item Psalmorum numeri in margine exteriore additi sunt, a prima manu, ut videtur, eodem quo textus atramento scripti. Spatium, quo singuli V. T. libri separantur, diversum est, modo paucarum, modo plurium linearum.

Masora parva solito more inter columnas et in margine exteriore, magna in superiore et inferiore scripta est, illic, ut plerumque fieri solet, binis, hic ternis lineis comprehensa. Frequenter, maxime in margine inferiore, in diversas ornamentorum figuras scripta est, sæpe subtilissime; similiter ea, quæ locos una columna scriptos circumdat. Post absolutas singulas e quattuor majoribus librorum classibus ante se-

quentis classis initium insertæ sunt eius generis observationes et annotationes, quæ sacris libris in codicibus adjici solent; ut post Pentateuchum, a fol. 93. v. usque ad f. 96. r., diversitates lectionum Criticorum Ben Ascher et Ben Naphthali, sine vocalibus scriptæ; numerus versuum, vocum, literarum, Parascharum in Lege; formæ, quas proprias habet liber Genesis; post Prophetas priores f. 181. v. et 182. r. numerus annorum, quos complectuntur singuli libri prophetici, priores ac posteriores; post Prophetas posteriores f. 277. v. et 278. r. observationes de voce אותם in diversis libris plene aut defective scripta, item de voce אלהים; quæ omnia singulis in paginis limbo quadrato includuntur, quo continentur literis majoribus scriptæ observationes de diversis vocum formis obviis. Extra limbum in fine prophetarum posteriorum alia quaedam adduntur, ut exempla vocum per totum alphabetum, quibus ה interrog. præfixum est; voces semel tantum certa quadam forma occurrentes, alphabetica recensio locorum, in quibus particulæ אל et על cum iisdem vocibus usurpantur, et alia. Similia etiam scripta sunt in fine codicis fol. 381. r. col. 1; cuius folii ultimi pagina versa nihil habet.

Quattuor in locis adscripta reperitur temporis definitio, eadem ubique et codem fere modo expressa; primum fol. 96. r. infra observationes hic exhibitas et intra limbum, quo circumdantur, ita scriptum est:

:· וסי׳ ∴ ·:ש׳ ה״ ויא ליצירה :· ; אשיר :· ·:

similiter fol. 182. r.:

:· ש׳ ה״ ואחד עשר ליצירה ; וסי׳ אשיר עוזו :·

deinde f. 278. r.:

:· ש׳ ה׳ ויא ליצירה ∴ וסי׳ אשיר עוזו :·

denique f. 310. r. post absolutum librum Chronicorum:

:· ·: ש׳ ה׳ ויא :· וסי׳ אשיר :· ·:

Anno igitur post mundum conditum 5011, p. C. n. 1251, codex scriptus esse perhibetur. Apparet autem, haec addita esse ab alia manu.

In catalogo codicum, qui in usum operis *Kennicottiani* adhibiti sunt, quemque exhibet auctoris *Dissertatio generalis in Vetus Testamentum hebraicum*, hic recensetur sub num. 173. A *C. Niebuhrio* eum allatum esse, docet Catalogus Bibliothecæ Regiæ antiquus.

II.

(N. 1. in fol., olim N. 2.)

Codex membranaceus in folio, foliorum 523, *Vetus Testamentum* continens, charactere quadrato satis eleganter et accurate scriptum.

Loco tituli fol. 1. r. hæc scripta sunt, quibus ad loc. Jos. 1, 8. respicitur:

לא ימוש ספר התורה הזה מפי והגית
בו יומם ולילה למען אשמר
לעשות ככל הכתוב
בו כי אז אצליח
את דרכי ואז
אשכיל
אצ״ר
אני וזרעי וזרע זרעי מעתה
ועד עולם
ס׳ ס׳ ס׳

Deinde ante ipsum sacrum textum exhibentur variæ annotationes et observationes criticæ in Veteris Testamenti libros; primum fol. 1. v. sqq. variae lectiones Criticorum Ben Ascher et Ben Naphthali, sine vocalibus et accentibus scriptæ; tum observationes in Pentateuchum singulosque eius libros, quæ iisdem vulgo subjici solent, de numero versuum, vocum, literarum, sectionum, quæ in eo continentur, de loco medio librorum, de numero annorum, quorum historia in Legis libris continetur, de vocibus certa quadam forma in

iisdem obviis aut non obviis cet.; enarratio vocum, quæ conjunctæ sæpius occurrunt in Pentateucho cum aliqua diversitate, fol. 2. v. sqq.; deinde discrepantiæ nominum propriorum in genealogia libri Genesis et primi libri Chronicorum, fol. 4. r.; computatio numeri annorum, quos complectitur historia in libris Josuæ, Judicum, Samuelis, Regum, Jesaiæ, Jeremiæ, Ezechielis et duodecim Prophetarum (sive libri Hoseæ, ut vocatur: ספר הושע הוא ספר שנים עשר נביאים), cum indicatione eorum, qui libros propheticos et hagiographos scripserint*), fol. 4. r. extr. sq.; recensus vocum vel constructionum, quæ in uno libro aliter quam in reliquis V. T. libris occurrunt, fol. 4. v. sqq.; recensus octodecim locorum, qui a scribis mutati sunt (תקון סופרים), f. 5. v.; carmen, quo præstantia legis celebratur, סדר סוד התורה inscriptum, ibid.; dissertatio de Keri et Kethib, סדר סוד התיבות inscripta, fol. 5. v. sq.; recensus eorum, quæ scripta sunt, sed non legenda, סדר כתיב ולא קרי, f. 6. r.; de literis cum aliis permutatis, חלוף האותיות, f. 6. v.; voces, quæ semel paenacutæ, מלעיל, occurrunt, alias semper acutæ, מלרע, ibid.; voces, quæ semel scriptæ sunt plene cum Vav quiescente, quum alias semper defective scribantur, f. 7. r.; voces, in quibus deest litera א, in Lege, Prophetis et Hagiographis, ibid.; octo voces, quæ semel cum masculino, semel cum fœminino suffixo occurrunt, ibid.; recensus locorum 134, in quibus nomen אדני sine Vav scriptum est, f. 7. r. sq.; de voce אותם in variis libris modo cum Vav, modo sine eo scripta, fol. 8. r.; de voce אליהם aut cum Jod aut sine eo scripta, fol. 8. v.; de voce הלוא aut cum Vav aut sine eo scripta, ibid.; recensus locorum 39, in quibus verborum ordo a vulgari diversus est, quum vox alteri secundum vulgarem usum præponenda eidem postponitur, f. 9. r.; recensus locorum, in quibus vocales Pathach et Segol non mutatæ sunt in Kamez, quamquam adest accentus Silluk aut Athnach, ibid.; recensio alphabetica vocum quarundam, quæ vel scriptione vel sono æquivocæ sunt, f. 9. v.; index vocum 44, quæ scriptæ sunt per ו, legendæ vero per י in fine vocis, f. 10. r.; vox לְקַח bis, וְלָקַח semel in V. T. obvia. Omnia hæc a fol. 1. v. usque ad f. 10. r. incl. elegantissime ita scripta sunt, ut per columnas pictis interstitiis distinctas, aut quattuor, ut fol. 1. v. 2. r. v. et 3. r., aut tres, ut f. 3. v. 4, 5 et 6, 7. r., 8. v., 9. et 10. r., aut duas, ut f. 7. v. 8. r., distributa sint, atque limbo ambiente varie picto inclusa, circum quem scripti sunt varii loci biblici, in quibus celebratur lex et commendatur legis pietatisque studium.

*) Cf. ad cod. III.

Sequuntur f. 10. v. et 11. r. observationes similis generis ac præcedentes, de locis, in quibus scriptum est Jod nec tamen legitur, de voce אדני sine Vav obvia, ita autem scriptæ, ut paginæ, singulæ quidem diverso modo, in plures rhombos literis circumscriptos divisæ sint. Prior harum paginarum eodem præterea modo, quo præcedentes, locos biblicos circumscriptos habet.

In duabus paginis sequentibus, fol. 11. v. et 12. r., exhibentur picturæ plures rerum sacrarum, arcæ foederis, candelabri aurei, mensæ panum propositionis, vasculi Mannæ et baculi Aaronis, — altaris ænei, altaris suffimenti, tubarum, aliarumque rerum ad sacros usus pertinentium.*)

Denique fol. 12. v. additur recensus Haphtararum, qui quidem neque cum ordine inter Hispanienses Judæos recepto neque cum Germanicianorum usu perfecte convenit, magis tamen cum illo.

*) Similia, nisi forte eadem, in aliis quoque codd. reperiuntur; cf. e. gr. cod. bibliothecae cl. *De-Rossii* no. 782.

Post albam paginam priorem fol. 13. r. sequitur a pagina eiusdem folii versa usque ad f. 520. v. ipse sacrorum librorum textus, binis columnis in quavis pagina scriptus, cum punctis vocalibus et accentibus nigriore atramento quam ipsæ literæ adscriptis, addita Masora magna et parva, hac in margine interiore et exteriore, illa in superiore et inferiore; superior margo binas lineas habet, ternas inferior; nonnullis in locis, ubi hoc linearum numero Masora capi non posset, reliqua in varias figuras protracta sunt. — Locus Numer. 7, 25—77. (ad voc. בני) puncta vocalia addita non habet, exceptis vv. 30. 36. 42. 48. 54. 60. 66. 72. et posteriore parte eorum versuum, qui hos proxime præcedunt; accentus autem adsunt. Initia Parascharum solito more in margine notata sunt; cf. ad cod. I. Singuli quum Legis libri tum ceteri quattuor linearum spatio separantur; minores autem Prophetæ, qui conjunctim unum tantum librum efficiunt, unius modo aut duarum linearum. — Ordo Prophetarum vulgaris est; Hagiographorum hic: Psalmi, Job., Prov., Ruth, Eccles., Cant., Threni, Esther, Daniel, Esra (qui cum Nehemia unum librum facit, sine ullo inter utrumque interstitio), Chronica. Tres libri poetici, exceptis Jobi capp. 1. 2. et c. 42, 7—fin., more consueto scripti sunt stichometrice. Additi sunt a prima manu psalmorum numeri.

Post absolutum librum integrum sequentia a scriptore eius fol. 521. r. addita et picto limbo inclusa sunt, quibus in suum usum se hunc librum Legis, Prophetarum et Scriptorum in uno volumine conscripsisse, et mense Tammuz anni post mundum conditum 5061, qui æræ christianæ est ann. 1301, absolvisse testatur, bona pro se et posteris suis vota addens, locum autem, in quo nomina ipsius et patris eius scribenda erant, vacuum relinquens:

אני א
זצ״ל
כתבתי זה הספר לעצמי
וסדרתי בו תורה נביאים
וכתובים בכרך אחד
וסיימתיו בחדש תמוז שנת
חמשת אלפים וששים
ואחת לבריאת עולם׳ ״
המקום ברחמיו יקיים בי
ובזרעי ובזרע זרעי מקרא
שכתוב לא ימוש ספר
התורה הזה מפיך למען ל
תשמר לעשות ככל הכתוב
בו כי אז תצליח את דרכיך
ואז תשכיל : ועוד כתו׳ בני
תורתי אל תשכח ומצותי
יצור לבך : כי ארך ימים
ושנות חיים ושלום יוסיפו לך:
אמן אמן אמן:

His verbis observationes masorethicæ cum ornamentis pictis adscriptæ sunt.

Postremum, fol. 522. et 523. r., additum est calendarium Judaicum, quo sub titulo סדר קבוע החדשים והמועדות, *ordo fixus mensium et festorum*, indicatur, ad quodnam annorum genus pertineant anni cum simplices tum intercalares, ab anno 5062 (p. C. n. 1302) usque ad 5108 (p. C. n. 1348), et quattuor deinde tabulis ostenditur, in quemnam hebdomadis mensisque diem annis, qui notantur signis בחג׳, בשה׳, גכה׳ et הכז׳ *), incidant dies sacri festique.

In catalogo *Kennicottiano* hic codex commemoratur sub num. 178.

III. IV.

(N. 2. 3. in fol., olim N. 5. 6.)

Codex membranaceus in forma folii minoris, duobus voluminibus constans, quorum prius folia

*) De quibus cf. Bartoloccii Bibliotheca Rabbin. P. II. p. 415. sqq.

219, alterum 232 habet, totum *Vetus Testamentum* continens, elegantissime scriptum, cum vocalibus et accentibus et utraque Masora. Vocalibus, ut sæpius, caret locus Num. 7; 19. (a voc. קְעָרַת) usque ad v. 83. (vocc. בני שנה חמשה), exceptis primis versibus et posteriore parte postremorum versuum in singulis eius sectionibus (cf. ad cod. II.); accentus autem adscripti sunt. — Tomus prior continet Pentateuchum et Prophetas priores, alter Prophetas posteriores ordine recepto et Hagiographa, quorum ordo hic est: Chron., Psalmi, Jobus, Proverbia, Ruth, Cant., Eccles., Threni, Esther, Daniel, Esra, Nehemia. Textus, si paucos locos poeticos excipias, binis columnis descriptus est; tres libri אמת stichometrice. Interstitio modo duarum, sæpius trium, nonnunquam plurium linearum separantur singuli Scripturæ libri; Prophetæ minores trium; inter Esræ et Nehemiæ libros relictum est unius lineæ spatium. — Paraschæ Legis nullo interstitio separatæ sunt. Initia earum solito more in margine notata sunt (cf. ad cod. I.) a prima manu; item Psalmorum numeri. Atramento autem multo nigriore et serius, ut apparet, plerisque libris præscripti sunt tituli vulgo usurpati et in margine notati capitum numeri secundum receptam divisionem.

Ipse sacer textus incipit demum Tom. 1. fol. 13. v.; in præcedentibus, a fol. 1. v. — prima enim pagina codicis nihil inscriptum habet — usque ad f. 12. v. incl. variæ exhibentur annotationes et observationes, quales Bibliorum libris in codicibus addi solent; primum index locuples vocum, quæ in Lege plene aut defective quoad literas ו et י scriptæ sunt, secundum singulas paraschas ordine dispositus, f. 1. v. — 8. v.; deinde præcepta de pericopis Scripturæ, quum ex Lege tum e Prophetis, quæ in festis diebus per totum annum in conventibus sacris recitandæ sint, f. 8. v. — 11. v.; computatio temporis spatii, quod amplectuntur libri Legis, Josuæ, Judicum, Samuelis, Regum, Jesaiæ, Jeremiæ, Ezechielis, Hoseæ, (i. e. duodecim Prophetarum, cf. ad cod. II.) Chronicorum et Esræ, f. 11. v. sq.; traditio de viris, qui Veteris Testamenti libros scripserint*) (cf. cod. II, in quo eadem habentur); denique paucæ e lectionum diversitatibus inter Criticos Ben Ascher et Ben Naphthali, f. 12. v. Hæc omnia ternis columnis descripta sunt et limbo quadrato majoribus literis exarato cincta, quo partim, in prioribus et postremis foliis, observationes traduntur de vocibus et formis a vulgari usu discedentibus, maxime ad vocales et accentus pertinentes, initio rhythmice compositæ, partim commendatur lex legisque et Scripturarum linguæque studium. In duabus primis paginis additus est exterior limbus, minusculis literis scriptus, quo, verbis magnam partem iisdem atque in illo, inculcatur gravitas et necessitas studii Scripturis impendendi. Similiter post absolutum Pentateuchum, fol. 124. r. et v., et post absolutos Prophetas priores, fol. 219. r. et v., quod postremum est tomi prioris, observationes masorethicæ traditæ sunt, binis columnis scriptæ et limbis cinctae; in fol. 124. v. exhibentur variae lectiones Criticorum B. Ascher et B. Naphthali, adscriptis punctis. — Foll. 13. r. et 125. r. nihil inscriptum habent. — Tomi posterioris octo folia ultima, 225. v. usque ad 232. v. observationes diversi generis, ternis columnis

*) Scilicet: *Mosen* scripsisse quinque libros Legis et Jobum, *Josuam* suum librum et octo versus in Lege (a verbis וימת שם משה usque ad לעיני כל ישראל Deut. 34, 5—12), *Samuelem* suum librum, Judices et Ruth, *Davidem* et *duodecim Seniores* Psalmos, *Jesaiam* suum librum, Proverbia, Cant. Cantic. et Ecclesiasten, *Jeremiam* suum librum et libr. Regum et Threnos, *viros Synagogæ magnæ* Ezechielem, duodecim Prophetas et Danielem, *Esram* suum librum et Chronica.

scriptas, offerunt, ut de usu accentuum; de vocibus בן, את, כל, cum diversis vocalibus occurrentibus; de accentuatione librorum אמת; de vocibus, quæ semel oxytonæ, alias semper paroxytonæ sunt; indicem alphabeticum variarum lectionum, quæ in locis parallelis occurrunt; indicem alphabeticum vocum, quæ in eadem forma semel cum præf. ב et semel cum כ occurrunt; de pronom. הם aut cum ֶ aut cum ֵ scripto; de diversitate scribarum in iisdem vocibus aut cum ֶ aut cum ֵ efferendis; de singularibus lectionibus R. Pinechasi; de duabus vocibus legendis, quum una tantum scripta sit (ut בגר — בא גד Gen. 30, 11.) et vice versa; nomina accentuum, exempla locorum, in quibus occurrunt, et regulas de eorum usu; de literis singulari modo scriptis; indicem alphabeticum vocum, quæ scriptæ sunt cum י in media voce, quum legendum sit ו, et vice versa; recensionem vocum, in quibus pron. suff. secundæ personæ scriptum est כה; voces semel cum ה et semel cum י in fine occurrentes; alias semel cum א et semel cum ה in fine; voces punctis extraordinariis notatas; voces non scriptas, sed legendas, et vice versa; et quæ cetera huius generis sunt. Limbo, quo cinguntur hæc omnia, continuatæ sunt observationes de vocalisatione vocum quarundam a communi recedente.

Masora, quæ textui librorum in marginibus addita est, in margine superiore, ut fieri solet, binis, in inferiore ternis lineis, præterea in margine exteriore et interiore et plerumque etiam inter columnas una linea verticali, pulcherrime et accurate scripta est simplicique modo sine figuris et ornamentis, duabus tantum primis Pentateuchi paginis exceptis, Tom. 1. f. 13. v. et 14. r. In folio autem 101. r. tomi posterioris, inter finem Prophetarum f. 100. v. et initium Chronic. f. 101. v., ad observationes scribendas adhibita est circuli figura, in sectiones divisa. Atque eodem modo fol. 221. v., post absolutam ipsorum librorum sacrorum scriptionem, appinguntur observationes de usu accentuum.

Fol. 222. r. scriptor codicis nomen suum, patriam et ætatem indicavit, laudes simul addens ejus viri, in cujus gratiam librum scripsit, et pias pro eo et posteris ejus preces; sed ex iis, quæ scripta fuerunt, septem lineæ in media fere pagina erasæ sunt. Quæ supersunt, hic habes:

אני יצחק פראנקו הסופר כתבתי זה
הספר הנותן אמרי שפר ארבעה ועשרים
בעזרת האל יוצר כל היצורים תורה נביא'
וכתובים' יעלת חן אילת אהבים וכתבתיו
לאיש חמודות המדובר בו נכבדות' ביחס
ובמדות · לו עשר ידות דובר מישרים·
חמדת השרים והישרים · ערבו נאה · ויהי
. . (septem lineæ erasæ) . .
תנצבה האל יזכהו להגות בו הוא וכל
זרעו ויקיים בו לא ימוש ספר התורה
הזה מפיך וגומ' ונגמר בעיר שאן פ'
פיליזיש ממלכות קאשטילייא שנת
בך יברך ישראל לפרט היצירה מהאלף
הששי

Apparet igitur, codicem scriptum esse a quodam *Isaaco Franco, in urbe Sancti Felicis regni Castiliae, anno p. m. c.* 5222, i. e. æræ Chr. 1462; quod quin ita se habeat, non est cur dubitemus. Scriptum esse codicem in usum *Josephi* cujusdam, colligi inde potest, quod in limbo ambiente hujus paginae et præcedentis aureis literis nitidissime scripti sunt loci biblici, quibus Josepho benedicitur, et in priore quidem pagina Deut. 33, 17. et Gen. 49, 24., in sequente Gen. 49, 22. 25. 26. usque ad voc. גבעת incl.; reliquis locus non suffecit. Duæ hæ paginæ præterea elegantissime ornatæ sunt.

Pagina, quæ deinde sequitur, fol. 222. v., nihil habet. In quinque autem sequentibus, f. 223. r. — 225. r. incl. traditur *Historia Antiochi* hebraice, eadem, quæ in Bartoloccii Bibl. Rabb. Tom. 1. p. 383. sqq. exhibita est, sed

in pluribus lectionibus ab huius textu nonnihil recedens, quasi alia versio eiusdem archetypi chaldaici.*) Punctis vocalibus instructa est, sed ad leges grammaticæ hebraicæ parum accurate positis. Exitus huius historiæ hic est: האל אשר עשה עמהם נסים ונפלאות ונתן שונאיהם בידם והמשילם עליהם: הוא ירחם עלינו ויצילנו מעבדות לחירות וירם קרנינו על כל שנאינו ויקיים לנו יהוה אלהינו קרא דכתי׳ מה נאוו על ההרים רגלי מבשר וגו׳ ונאמ׳ יסף יהוה עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם חזק. Postrema, e Deut. 1, 11. petita, sine vocalibus scripta sunt.

Ad calcem ultimæ paginæ hæc verba scripta sunt: *reuisus per me Laurentium Franguellu'* 1575; et inferius, quantum e scriptura parum perspicua et admodum pallida apparet, *visto p. mi fr. Bernardo Mod*[a]. 1626.

Inter codices *Kennicottianos* hic recensetur sub num. 175. Inter *Niebuhrianos* eum refert catalogus Bibliothecae Regiae antiquus.

V.

(N. 2. in 4to, olim N. 9.)

Codex membranaceus in 4[to] maj., foliorum 363, *Vetus Testamentum* continens, quadrato charactere scriptum, cum punctis vocalibus et accentibus et utraque Masora. Textus ternis columnis scriptus est, exceptis libris Psalmorum, Proverbiorum et Jobi 3, 1 — 42, 6., qui una columna stichometrice scripti sunt, itemque poeticis illis locis in historicis libris, qui suo modo scribi solent. Locus Num. 7, 19. (קערת וג׳) usque ad v. 83., exceptis quæ excipi solent (cf. ad cod. II. et III. IV.), vocalibus punctis et accentibus caret. Prophetarum ordo a vulgari non recedit. Ordo Hagiographorum hic est: Psalmi, Prov., Jobus, Daniel, Ruth, Cant., Thr., Esther, Eccles., Esra cum Nehemia, Chron. Singulorum librorum aut voces initiales, ut in libb. Levit., Judd., Sam., Regum, Jes., Jer., Ezech., et omnibus Hagiographis, aut tituli vulgo usurpati librisque præmissi, ut in lib. Josuæ et Prophetis minoribus, item vocabulum ספר Deuteronomio præmissum, aureis literis majoribus picta sunt ornamentisque cincta. Voces etiam initiales cap. 2[di], 3[tii] et 4[ti] Threnorum, et literæ, quibus initia Paraschurum Legis in margine indicantur (cf. ad cod. I.), auro obductae sunt et ornatae. Psalmi, ut numeri eorum in margine adscripti ostendunt, numerantur modo קמט, ut duo in unum conjuncti fuisse putandi sint; sed quinam, dici non potest propter lacunam, quam indicabimus. Masora in margine inferiore per totum fere codicem, paucissimis modo paginis exceptis, in diversas figuras, animalium, florum, foliorum aliasve multiplices, descripta est, similesque sæpius offert margo exterior; rarissime autem superior, in quo Masora plerumque simplici modo scripta est duabus lineis aut subinde una tantum.

Codex et initio et fine mutilus est, pluresque lacunas habet; incipit Exod. 25, 33. verbis מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח; praeterea lacuna est inter verba אֲשֶׁר לֹא Lev. 27, 11. et כֹּל יֹצֵא צָבָא Num. 1, 36.; inter v. נַעֲלָה Num. 10, 11. et initium cap. 12[mi]; inter vv. לְיָשׁוּב מִשְׁפַּחַת Num. 26, 24. et מֵהוֹדְךָ עָלָיו c. 27, 20.; inter Ps. 105, 12. fin. et Ps. 139. (qui in hoc cod. est 138[vus]) v. 12. init.; inter vv. הָאֱלֹהִים יָבִא Eccl. 12, 14. et עוֹלָם Esr. 9, 12.; inter לָכֶם כֹּהֲנִים 2 Chr. 13, 9. et בְּבֹקֶר בַּבֹּקֶר מְאוֹת c. 15, 12.; denique codex desinit verbis עִם־יִשְׂרָאֵל כֹּל בְּנֵי 2 Chr. 25, 7.

Ætas codicis pluribus in locis indicari videtur. Post absolutum enim librum Samuelis (secundum), fol. 121. v., in forma rhombi scrip-

*) Cf. Catal. Mss. Bibl. Senat. Lips. pag. 275. — *Historia Antiochi* seu *Volumen Ant.* codicibus biblicis sæpius additum reperitur, tum hebraice, tum chaldaice; cf. e. c. cod. *Kennic.* 374. 578. 599. 613. all. *De Rossi* cod. 418. 850. all.

tum legitur: בשנת ארבע אלף וחמש מאות ושש׃ · וסי׳ i. e. *anno* 4506, qui æræ Christianæ est annus 746; item post absolutum librum Regum (secundum), fol. 154. r. in secunda paginæ columna desinentem, in tertia columna scriptum legitur: בשנת ארבעה אלף וחמש מאות ושש׃ · וסימן דתקכד, et paullo inferius ״דשרו״. Idem annus 4506 præterea ad finem libri Jesaiæ ita significatur: סימן דתקו; post librum duodecim Prophetarum per סימ׳ דתקו; post librum Danielis item per דתקו; post librum Threnorum per דשרו; denique ad calcem libri Ruth, figurae sexangulari, quæ ad summam versuum eius indicandam picta est, inscriptæ sunt literæ בדאלחקו, quibus eundem illum numerum exprimi (בשנת ד׳ אלפים וגו׳) dubitari vix potest. Sed, ut hæ literæ manum seriorem aperte produnt, ita ceteri loci laudati omnes manifestam præ se ferunt corruptionem, quum literas modo has modo illas pro aliis erasis scriptas esse appareat; atque accuratius inspicienti dubium vix esse potest, in prioribus duobus locis primitus scriptam fuisse summam versuum in dictis libris contentorum, et post librum quidem Samuelis אלף וחמש מאות ושש׃, post librum Regum אלף וחמש מאות ושלשים וארבע׃*); post libros vero Jesaiæ et duodecim prophetarum scriptam exstitisse notam יחקק, quæ his libris, ut Threnis quoque et Ecclesiastæ, sæpe additur; post Danielem scriptum fuisse חזקו, quod etiam legitur ad finem libri Estheræ; denique post Threnos lectum antea fuisse השיבנו, e v. 21. repetitum; ex quibus omnibus paucarum literarum mutatione numerus iste effici potuit, eoque sine dubio consilio fictus est, ut antiquissimus et antiquitate præstantissimus codex esse videretur. Quamnam autem ætatem vere habeat, aut a quo scriptus sit, affirmari non potest.

*) In formam rhombi summa versuum post libr. Samuelis et Regum scripta reperitur etiam in cod. VIII.

In catalogo *Kennicottiano* hic codex notatur numero 172. Est codex *Niebuhrianus*, secundum catalogum Bibliothecae Regiae antiquum.

VI.

(N. 3. in 4to, olim N. 10.)

Codex *Veteris Testamenti* membranaceus in 4to min., folia habens 312, literis quadratis minoribus parum eleganter per ternas columnas scriptus; posterior tantum Psalmorum pars, a 117mo inde (fol. 245. r.—248. v.), et poetica pars Jobi (f. 249. v.—256. v.) binis columnis et stichometrice scriptae sunt; ceteri autem Psalmi et Proverbia non item; poetici loci in historicis libris eo quo scribi solent modo. Nigerrimo atramento adscripta sunt puncta vocalia et accentus. Ad calcem librorum notatus est versuum, quos continent, numerus; paucis in locis, maxime in propheticis libris, in margine additæ sunt lectiones Masorethicæ (Karjan); ceterum vero Masoram codex non habet. Initia Parascharum Legis solito modo in margine indicantur; item in margine Psalmorum numeri. Ad locos propheticos lectionibus publicis destinatos notatur, ad quasnam Paraschas quosve dies festos pertineant.

Mutilus est codex initio et fine; incipit enim Gen. 2, 7. init. et desinit 2 Chr. 32, 22. verbis סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ. Videri etiam possit periisse folium unum, in quo scriptus fuerit finis Deuteronomii; postrema enim huius libri verba, post עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל c. 34, 10., in ipso codice non habentur, sed rabbinicis literis in inferiore parte paginæ fol. 80. v. adscripta sunt; atque inter hoc et fol. 81. est quasi pars reliqua folii abscissi; at plagula tamen, cuius pars haec habenda esset, justum foliorum numerum habet. Folii 81. pagina prima sine scriptura relicta fuit, Pentateuchum a Prophetis separans. Item inter Prophetas priores et posteriores alba relicta est una pagina, fol.

153. r., et inter Prophetas et Hagiographa prima paginæ columna fol. 227. r. — Ceterum alia quædam, quæ in textu scribendo negligentius omissa fuerunt, in margine aut inter columnas adscripta sunt, literis quadratis, fortasse a codicis punctatore. — Psalmorum libris quattuor posterioribus, qui parvo interstitio a præcedentibus separantur, tituli additi sunt quadratis literis majoribus. Seriore autem manu rabbinica singulorum librorum tituli per totum codicem scripti sunt itemque capitum numeri additi secundum vulgarem divisionem. — Ordo Hagiographorum hic est: Ruth, Psalmi, Jobus, Prov., Eccles., Cant., Thr., Daniel, Esther, Esra (cum Nehem.), Chron. Prophetarum ordo vulgaris est.

Quando et a quo scriptus sit codex, nusquam indicatum est.

In catalogo *Kennicottiano* notatur numero 176. Codex *Niebuhrianus*, secundum catalogum Bibliothecae Regiae antiquum.

VII—IX.

(N. 4—6. in 4to, olim N. 11.)

Codex *Veteris Testamenti* membranaceus in 4to, quadrato charactere pulchre et diligenter scriptus, cum punctis vocalibus et accentibus et utraque Masora. Textus librorum ternis columnis descriptus est, exceptis libris אמ״ת, qui binis columnis et, si prosaicas libri Jobi partes excipias, stichometrice scripti sunt; item poeticis locis, qui suo modo scribi solent: Exod. c. 15, Deut. c. 32, Judd. c. 5. et 2 Sam. c. 22. Vocalibus caret locus Num. 7, 19—83. exceptis tantum iis versibus, qui sæpius hoc respectu excipiuntur (cf. codd. II. III. et V.); accentus autem adpositi sunt.

Codex in tres tomos divisus est, qui in una theca asservantur. Primus tomus, folia habens 93, in ff. 4—91. continet Pentateuchum. Prima vox בראשית aureis literis picta est ornamentoque cincta. Parascharum initia solito modo indicata sunt; numeros capitum octodecim primorum Genesis serior manus in margine adscripsit. Tomus secundus, foliorum 191, Prophetas priores posterioresque ordine recepto, et post hos Chronicorum librum continet. Duæ huius tomi plagulæ male transpositæ sunt; quum ea, quæ foliis, ut nunc sunt, 177—184. constat, antecedenti, fol. 169—176., præponenda fuisset. Tomus tertius folia habet 66, in quorum 64 prioribus cetera Hagiographa hoc ordine continentur: Psalmi, Proverbia, Jobus, Daniel, Esra (cum Nehemia), Ruth, Cant., Thr., Eccles., Esther. In initio autem tomi unum folium deest; fol. 1. enim incipit verbis Ps. 10, 14: עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֵלְכָה; quum vero prima, quæ nunc est, plagula integra sit, octo folia complectens, postrema autem tomi secundi plagula nonnisi septem habeat, cum hac conjunctum fuisse videtur folium illud, quod periit, unde colligi potest, eum, qui codicem scripserit, non diversos tomos distinguere voluisse, sed hanc, quæ facta est, divisionem alii cuidam deberi. Ut numeri Psalmorum a prima manu in margine adscripti sunt, ita in libro Jobi quoque singulæ personarum loquentium orationes viginti novem numeris, distinctæ et notatæ sunt.

E Pentateuchi libris Exodus et Deuteronomium in suprema parte columnæ incipiunt; Leviticus et Numeri quattuor linearum spatio a præcedentibus separantur. Prophetæ priores et e posterioribus maiores trium, minores duarum, Hagiographa plerumque trium linearum spatio separantur. Summa versuum, quos singuli libri continent, nonnunquam ad calcem eorum indicata reperitur, non semper.

Masora magna solito modo scripta est, binis in superiore, ternis in inferiore margine lineis. Plerumque in hoc, et sæpe quoque in illo in varias figuras descripta et producta est.

Præter ea, quæ sacrorum librorum textum exhibent, tomus primus ab initio tria folia

habet (f. 1—3.) et ad calcem duo (f. 92. 93.), item tomus tertius ad calcem duo (f. 65. 66.), e quibus fol. 1. tomi primi in priore, f. 92. eiusdem tomi in posteriore, cetera omnia in utraque pagina literis minusculis inscriptos habent psalmos psalmorumque locos, quibus laudes Dei et beneficia eius erga populum Israeliticum prædicantur, sed maximam partem eosdem sæpius repetitos, artificioso modo per varias circulorum, rhomborum, columnarum aliasve figuras scriptos et inter se connexos, additis etiam auri variorumque colorum ornamentis; quæ figuræ in singulis hisce paginis circumdatæ sunt limbo quadrato eiusdem ubique ambitus, tribus lineis constante, quarum media majoribus, exterior et interior minoribus literis scripta est, quibusque diversæ observationes et regulæ continentur de scriptione, vocalisatione, natura, usu cet. vocabulorum et literarum. Fol. 92. v. tom. 1. media limbi linea scriptum offert locum Deuter. 33, 13—17. a verbis וליוסף אמר usque ad בכור שורו. — Apparet, hæcce folia, quum partes non efficiant plagularum, quæ ad textum huius codicis scribendum formatæ et adhibitæ sunt, separatim primum exstitisse et codici deinde agglutinata esse; simul autem, quum forma et ambitus eorum, quæ iis inscripta sunt, cum ratione, qua liber ipse scriptus est, accurate conveniat, eum in finem illa conscripta fuisse, ut huic libro adnecterentur. Præterea fol. 91. v. tom. 1mi col. 3. post absolutum librum Deuteronomii, item fol. 90. v. col. 1. ad latus cap. 32di Deut., quod duabus tantum columnis descriptum est, et fol. 64. v. tomi tertii, in fine col. 3tiæ post absolutum librum Estheræ, plures ex iisdem psalmorum locis, quos folia supradicta exhibent, similiter artificioso modo scripta reperiuntur.

Ætatem codicis, cuius certa indicia non adsunt, ad initium saeculi p. Chr. n. sexti falsarius aliquis referre studuit; annum enim judaicum 4262 (i. e. Chr. 502) fol. 3. r. tomi primi plus una vice indicatum reperimus; quum enim duarum columnarum, in quarum figuram hic compositi sunt psalmorum loci, parti superiori a manu seriore et deletis ut videtur iis, quae antea ibi scripti erant, inscriptum est, alteri: דר ⁘ ש סב, alteri סב ש ⁘ דר; tum in limbi cingentis media linea majusculis literis scripta, plures in literis erasis aut mutatis conspiciuntur manifestæ corruptiones, ad annum illum effingendum factæ; ita superne hoc legitur בשנת ⁘ דק בקהל הך i. e. anno 4262, ubi dubitari non potest, primitus scripta fuisse verba Ps. 40, v. 10.: בשרתי צדק בקהל רב; item in parte paginæ inferiore, ubi scriptus fuit locus Prov. 14, 4.: באין אלפים אבוס בר, duorum vocabulorum ultimorum corruptio facta est, ut esset אלפים ארבעה, et mox, ubi probabile est, scripta fuisse verba כי חמה פן e loco Job. 36, 18., cuius verba יסיתך בספק (sic) deinde sequuntur, pro illis nunc habetur רבבב ⁘; et aliæ praeterea corruptiones in eundem finem susceptæ cernuntur.

Paginæ versæ primi folii tomi primi, quæ alba relicta fuerat, inscriptae deinde sunt literae donationis, quibus vir quidam *Joseph fil. R. Jakob*, suo testiumque nominibus subscriptis testatur, se hunc codicem viginti quattuor librorum filio suo *Judæ* dono dedisse anno 5252 post creationem mundi (i. e. anno Chr. 1492) in urbe *Tunis*.

Fol. 3. v. priori columnae pictae *Davides* quidam inscripsit, se hunc codicem emisse anno 5520 (1760), sed magna pars huius scripturæ tantum non deleta est; item postremæ tomi primi paginæ, fol. 93., inscripta fuerunt nomina duorum possessorum codicis, sed ea prorsus deleta sunt.

In catalogo *Kennicottiano* hic codex memoratur sub No. 171. Inter *Niebuhrianos* refert eum catalogus Bibliothecae Regiae antiquus.

X.

(N. 4. in fol., olim N. 1.)

Codex membranaceus in folio, folia habens 350, quadratis literis iisdemque majusculis exaratus, cum punctis vocalibus et accentibus, atramento nunc multis in locis admodum pallido adscriptis. Initio mutilus est, et quædam præterea folia nonnihil lacerata. Continetur in eo: 1) *Pentateuchus, hebraice et chaldaice*, ita scriptus, ut singulis versibus hebraicis chaldaici ex Onkelosi paraphrasi subjiciantur. Chaldaico textui accentus parcius adscripti sunt quam hebraico; at minime prorsus desunt. Incipit codex fol. 1. r. verbis Gen. 7, 11. עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ. Locus Num. 7, 24—83. paraphrasi chaldaica caret, et vv. 32—83. vocalium etiam signis; accentus autem, qui vulgo usurpantur, plerique adscripti sunt. Singulæ legis Paraschæ distinctæ sunt partim majoribus literis, quibus scriptæ sunt voces earum initiales, partim spatio unius duarumve linearum plerumque inter eas relicto. Singuli Pentateuchi libri quattuor aut quinque linearum spatio separantur. Tituli autem nulli omnino adsunt. 2) Finito Deuteronomio fol. 281. r. col. 2. med. adduntur *quinque Megilloth, hebraice*, hoc ordine: Canticum canticorum, Ruth, Threni, (ad cuius finem libri repetita sunt e versu 21. cap. 5ti verba: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ,) Ecclesiastes, (post quem notata est summa omnium versuum eius: רכ״ב,) Esther. 3) Sequuntur deinde fol. 301. r. *Haphtaroth* seu lectiones propheticæ, in sabbathis aliisque diebus festis legendæ, *hebraice*; singulis prænotatum est, ad quosnam dies pertineant, quibusve Paraschis respondeant. Post Haphtaras quinque ad festum Paschatis pertinentes fol. 339. r. inserta est earundem *paraphrasis chaldaica Jonathanis*, præmissis hisce scriptoris verbis: עתה אכתוב תרגום של הפטרות כסדר; simili modo fol. 341. v. inserta est paraphrasis duarum Haphtararum ad festum Pentecostes pertinentium. In ea, quæ circa Haphtaras receptas obtinet inter Hispanienses et Germanicianos Judæos discrepantia, codex modo cum his modo cum illis facit.

Chaldaicæ paraphrases passim quum in scriptione vocabulorum tum in ipsis vocibus a textu earundum in libris editis expresso nonnihil differunt.

Codex scriptus est binis columnis, exceptis tantum tribus postremis paginis, fol. 349. v. et f. 350. r. et v., in quibus continua linearum scriptio adhibita est, probabiliter quod alioquin membrana ad omnia perficienda non suffecisset, quod quidem his verbis ad finem ultimæ paginæ, nunc ex parte propemodum deletis, indicare voluisse videtur codicis scriptor: הפטרה אחרוני של סוכות כתבתי אותה בסוף הספר מפני הדחק.

A scriptore hic illic quædam negligentius omissa fuerunt, quæ in marginibus deinde ab ipso, ut videtur, adscripta sunt. Discrimen literarum majuscularum et minuscularum in certis quibusdam vocibus, atque alia, quæ in scriptione codicum V. T. vulgo observari solent, omnino neglexit.

Quo tempore scriptus sit codex aut a quo, nusquam indicatum reperitur.

Emtus fuit a Frid. Rostgaard Venetiis a. 1699. — In recensu codicum, qui ad opus Kennicottianum examinati fuerunt, hic non memoratur.

XI.

(N. 5. in fol., olim N. 4.)

Codex membranaceus in forma folii maximi, foliorum 290, quadratis literis scriptus, cum punctis vocalibus et accentibus.

Continetur in eo: 1) *Pentateuchus, hebraice et chaldaice*, ita scriptus, ut, quemadmodum in cod. X., singulis versibus hebraicis paraphrasis eorum chaldaica Onkelosi subjecta sit, in locis modo poëticis Exod. c. 15. et Deut. c. 32. ad latus textus hebraici in pecu-

liari columna adposita; Chaldaicis accentus non minus adjecti sunt quam Hebraicis. Singulis praeterea legis Paraschis subjectæ sunt lectiones propheticæ *Haphtaroth,* quæ ad illas pertinent, *hebraice*; post Parascham ויהי מקץ Gen. 41, 1—44, 17. præter pericopam e primo libro Regum c. 3, 15. ויקץ שלמה additur etiam lectio e Zacharia 2, 14. רני ושמחי, ad festum חנוכה pertinens. — Chaldaica paraphrasis lectiones passim habet a textu eius edito discrepantes. 2) Finito Deuteronomio fol. 225. r. oontinuo sequuntur *quinque Megilloth, hebraice,* hoc ordine: Cant. Canticorum, Ruth, Threni, (repetito ad finem v. 21. cap. 5,) Ecclesiastes, Esther; additurque deinde fol. 238. v. sqq. eorundem librorum *paraphrasis chaldaica* prolixior, hoc ordine: Ruth, Cant., Eccles., Thr., Esther; puncta vocalia hic, ut in reliquo codice, addita sunt; accentus raro. — 3) Denique fol. 280. r. sqq. exhibentur ceteræ *Haphtaræ*, in diebus festis singularibus usurpari solitæ.

Textus scriptus est ternis columnis æqualibus, exceptis præter ultimam paginam paucissimis nonnullis, ubi propter initium aut finem libri aut propter poeticos locos exigua scribendi mutatio facta est. — Hebraici textus additam habent utramque Masoram; in superiore et inferiore margine Masora simplici modo scripta est, binis ternisque lineis, ut fieri solet; rarissime ulterius producitur aut in figuras protrahitur. Initia autem singulorum Pentateuchi librorum variis figuris, animalium aliisve, diversimode compositis ornata sunt, quarum formis scriptæ continentur observationes masorethicæ. Prima etiam vox Cantici cincta est orbe caeruleo, in quo pictæ sunt animalium figuræ; voces præterea initiales omnium librorum, Genesi excepta, atque Parascharum et Haphtararum majoribus literis et colore caeruleo pictæ sunt, additis nonnunquam ornamentis.

Titulo caret codex. Ad calcem autem eius indicaum est scriptoris nomen. Absoluta enim fol. 290. r. extr. postrema pericopa prophetica Jes. 66, 1—fin., cum repetitione vers. 23., in fine paginæ hæc verba majoribus literis adscripta sunt: חזק מֹשֶׁה סֹפֵר מֵעֶבֶרְמַנְשְׁטַט i. e. *fortis esto Moses scriba ex Ebermannstadt.* Atque alio etiam loco eiusdem viri nomen notatum reperitur; inter illa enim ornamenta, quibus insignitum est Deuteronomii initium, in orbem circa vocem אלה picta sunt verba חזק משה. In eadem illa pagina, in qua codicis argumentum absolvitur, — fol. enim 290. v. nihil inscriptum habet, — in media pagina, ad utrumque latus textus, qui hic brevioribus lineis, sensim decrescentibus et deinde iterum crescentibus, scriptus est, ab alia manu, ut videtur, hæc ætatis definitio addita est: שנת הׄכׄלׄ . . ליצירה i. e. *anno a mundo condito* 5050; quo tempus scripti codicis indicari vix dubitari potest; quod si vere dictum est, scriptus est anno Christi 1290.

Inter codices a Kennicotto recensitos hic memoratur sub num. 177.

XII.

(N. 1. rotulorum.)

Rotulus, longus pedes 117 et 9 pollices, latus circiter 2 pedes et 3 pollices mensuræ danicæ, coriis 51 consutis constans. Continet textum *Pentateuchi,* uti in usum Synagogarum scribi solet, eleganter exaratum. Singuli libri Legis exiguo tantum interstitio distincti sunt. Singula coria ternas columnas complectuntur, postremo excepto, quod nonnisi duas habet.

Rotulus more solito munitus est duobus lignis tornatis, et duplici velamento involutus, altero serico, altero viliore bombycino. Additæ sunt fasciæ duæ, quales offerri solent, quum pueri in synogogam inducuntur, altera elegantior, diversis figuris acu varie pictis ornata, annum pueri natalem 492 (i. e. post Chr. 1732), altera vilior, coloribus picta, annum

504, i. e. 1744, præ se ferens. Quamnam ætatem ipse codex habeat, non apparet; certe non magnam.

XIII.

(N. 6. in fol., olim N. 3.)

Codex membranaceus in folio, foliorum 153, literis quadratis grandioribus elegantissime scriptus; singulæ paginæ duodecim modo lineas habent in una columna. Est codex *Pentateuchi*, cuius autem tot folia desunt, ut vere non nisi fragmenta continere dici possit. Partes Pentateuchi, quæ in eo exhibentur, hæ sunt:

Gen. 21, 1. כאשר דבר usque ad Gen. 24, 5. ויאמר fol. 1—10. incl.

— 30, 42. העטפים . . . Gen. 33, 5. וישא fol. 11—22.

— 37, 19. הלזה בא . . . — 41, 28. אל פרעה אשר fol. 23—38.

Exod. 7, 26. אליו כה אמר . Exod. 9, 5. יעשה יהוה fol. 39—43.

— 9, 19. הביתה . . . — 10, 24. fin. fol. 44—49.

— 11, 3. מאד בארץ . . — 12, 51. בעצם היום fol. 50—57.

— 14, 7. init. . . . . — 14, 27 משה את ידו fol. 58—60.

— 16, 6. כי יהוה . . . — 18, 20. והודעת להם fol. 61—69.

— 21, 7. איש את בתו . . — 22, 6. כסף או כלים fol. 70—73.

— 23, 15. המצות תשמר . — 28, 21. והאבנים fol. 74—93.

Lev. 2, 5. init. . . . . . Lev. 3, 5. בני אהרן המ׳ fol. 94—95.

— 4, 10. על מזבח . . . — 6, 5. עליה העלה fol. 96-103.

— 8, 13. כאשר צוה . . — 10, 12. איתמר בניו fol. 104-111.

— 13, 3. לבן ומראה . . — 19, 24. כל פריו קדש fol. 112-143.

Lev. 23, 42. בסכת (in fine vers.). . Lev. 25, 38 fin. fol. 144-151.

Num. 12, 3. ענו מאד . . . . Num. 12, 11. נואלנו fol. 152.

— 13, 31. העם כי חזק . . — 14, 5. פניהם לפני fol. 153.

Punctà vocalia cum accentibus non adscripta sunt nisi duobus in locis: 1) in uno folio 78vo, quod exhibet peric. Exod. 24, 12. וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר וג׳ usque ad 25, 2. כָּל־אִישׁ; 2) in quattuor paginis fol. 129. v., 130. et 131. r., quæ complectuntur partem Levitici, a verbis רַבִּים בְּלֹא cap. 15, 25. usque ad c. 16, 6. אַהֲרֹן אֶת־פַּר. — Neque adest Masora, sed lineæ ei destinatæ more solito ductæ sunt.

Hic codex emtus fuit a Frid. Rostgaard Venetiis 1699.

XIV.

(N. 7. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 30. in 4to.)

Codex membranaceus in 4to, foliorum 350, continens *Genesin*, fol. 1. r.—164. v., et *Exodum* fol. 165. r.—301. v., cum *paraphrasi chaldaica Onkelosi; lectiones propheticas*, fol. 302. r. — 342. r.; denique *librum Estheræ* fol. 342. v. usque ad finem codicis. Desunt autem in his nonnulla: unum folium inter ff. 283. et 284., quorum prius terminatur verbis הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר Exod. 36, 3., posterius incipit verbis הַיְרִיעֹת אַחַת eiusd. cap. v. 10, pariterque eiusdem plagulæ folium, quod illi respondet, inter ff. 289. et 290., inter vv. טַבְּעֹת זָהָב עָשָׂה Ex. 37, 27. et בַּטַּבָּעֹת 38, 7; praeterea quattuor folia inter f. 349. et 350., inter verba וְהַסּוּס עַל־יַד Esth. 6, 9. et בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר c. 9, 18; in fine denique codicis unum folium cum postrema parte libri Estheræ periit; ultima enim verba folii, quod nunc postremum est, 350., sunt: הַפֻּרִים הָאֵלֶּה c. 9, 31. Folium primum et quattuor folia postrema nonnihil lacerata sunt, quo factum, ut eorum, quæ iis inscripta erant, aliquid perierit.

Ipse textus sacer per totum codicem, cum paraphrasi chaldaica in duobus libris legis singulis versibus subjecta, binis columnis exiguæ latitudinis scriptus est, exceptis paginis, in quibus exhibetur canticum Mosis Exod. c. 15. (f. 210. v.—f. 212. v.), quæ unam tantum columnam habent, in qua ipsum carmen solito more per stichos scriptum est; deinde fol. 307. r., in quo ultimi versus Exodi lineis paulatim decrescentibus in formam infundibuli, iterumque crescentibus scripti sunt; denique f. 321. v.—332. v., in quibus solito modo stichometrice scriptum est carmen Deboræ. — Vocabula initialia singularum et Parascharum et Haphtararum majoribus literis exarata sunt, et, ut videtur, serius adscripta; f. 333. r. pericopæ propheticæ 1 Sam. 20, 18. sqq. primum vocabulum ויאמר deest, quod scilicet addere scriptor oblitus esse videtur. — Scriptura quadrata est, non inelegans; adsunt puncta vocalia et accentus. Vitia a scriptore haud pauca commissa sunt, pluribus paucioribusve verbis modo male repetitis, modo prætermissis. Libros legis utraque comitatur Masora; margo superior nonnisi unam lineam habet; duas inferior. Quæ ad finem librorum observari solent, post Exodum fol. 301. v. figuræ circuli inscripta sunt; post Genesin indicata modo est summa versuum huius libri. — Haphtaris singulis superscriptum est, ad quasnam Paraschas quosve dies festos pertineant, et e quibus libris desumptæ sint. Ad pericopas exhibitas quod attinet, modo cum Germanicianorum, modo cum Hispaniensium usu conveniunt.

In margine foliorum exteriore, seu potius in singulari columna extra duas, quas textus verba occupant, diversæ autem in diversis paginis latitudinis, per totum codicem additus est *commentarius Raschii*, rabbinicis literis absque vocalibus scriptus, et ita quidem, ut nonnunquam pro ratione locorum copiosior latius extendatur, per marginem superiorem et inferiorem, (ut ad Genes. c. 49., Exod. c. 15. c. 21—23. al.,) quin partem aliquam columnæ proximæ biblico textui destinatæ occupans (ut f. 229. v. sqq. ad Ex. c. 21.); alibi brevior sit, ut integræ paginæ passim, et plures subinde continuæ, commentarium non habeant. — Auctoris nomen explicationi præmissum est; incipit enim commentarius ad Genesin fol. 1. r. his verbis: אמ׳ ר׳ יצחק וג׳

Nomen suum scriptor codicis indicasse videtur fol. 331. r., ubi post absolutas Haphtaras, quæ ad Paraschas libri Exodi pertinent, hæc verba adjecit:

חזק ונתחזק : בריך רחמנא דיהב חילא ליעקב עבדיה :	i. e. "Fortis esto et nosmet confirmemus! Benedictus misericors qui tribuit robur *Jacobo servo suo.*"

Fol. 301. v. post absolutum commentarium in librum Exodi, in infima pagina, recentiore manu scriptae sunt literae: תשׂפח לפק, quibus codicis aetatem aliquis videtur voluisse indicare. Sed is fraudulenter egit et certissimum est, hunc librum non esse scriptum anno jud. 788. (post Chr. n. 1028.), ut recte vidit *Guil. Abr. Teller*, ad calcem editionis Latinae diss. secundae Kennicottianae, pag. 141. Cf. praeterea *P. J. Bruns* ad Kennicotti Diss. gen. in V. T. a se editam, pag. 562. et *de Rossi* in Varr. lectt. V. T. Vol. I. pag. CXXXIII. No. 92.*) Minus perspicacem se exhibuit *A. A. H. Lichtenstein*, qui uberiorem hujus codicis descriptionem dedit in libello, qui inscribitur: Programma, duorum codicum Hebr. adhuc parum cognitorum descriptionem exhibens. Helmst., 1776. 4to.

---

*) Varias de hac subscriptione conjecturas formavere Tellerus, Brunsius et de Rossi, quarum tamen nulla probari potest. Numerus 788 non est corruptus e 988., ut putabat Tellerus; non sunt effictae literae תשׂפח e voce ותשעה, in Masora finali libri Exodi obvia, ut suspiçabatur Brunsius; non est denique verisimilis de Rossii opinio, veram codicis aetatem postremis tantum literis פח indicari.

Codex hic, quem olim possederunt Dan. Ern. et Paulus Ern. *Jablonskii,* deinde *R. A. Fabricius,* professor Helmstadiensis, cum cod. nostro XVI. postea pervenit in bibliothecam universitatis Hauniensis, e qua nunc in bibl. Regiam transiit.

XV.

(N. 2. rotulorum.)

Rotuli fragmentum, unum modo corium exhibens, longitudinis fere 2 pedum, latitudinis fere 1 pedis et 10 poll., quod *initium Geneseos* continet, a principio libri, voce בראשית tamen non expressa, usque ad 3, 21. אֱלֹהִים לְאָדָם, tribus columnis scriptum.

XVI.

(N. 8. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 31. in 4to.)

Codex membranaceus, in 4to, folia nunc præter duo chartacea ab initio addita — 378 habens *), *Prophetas priores et posteriores ac Hagiographa* continens, quadrato charactere scriptus, cum vocalibus et accentibus, et utraque Masora. Prophetarum ordo vulgaris, hagiographorum hic est: Chron., Psalmi, Jobus, Prov., Ruth, Cant., Eccles., Thr., Esth., Dan., Esr., Nehem. Folia nonnulla membranæ et scripturæ recentioris seriore tempore addita esse apparet; primum fol. 1. et 2, in quorum prioris pag. 1. titulus inscriptus est, de quo infra dicetur; versa eiusdem folii pagina et fol. 2. nihil inscriptum habent; deinde folia quædam ad antiquioris libri lacunas explendas inserta, ut fol. 343, in quo scripta est ultima pars Ecclesiastæ, a verbis ולא לגבורים c. 9, 11. usque ad finem libri; ff. 350. et 351, in quibus continetur pars libri Estheræ, a verbis את רעת המן c. 8, 3. usque ad c. 9, 14. fin.; sunt vero hæc duo folia male transposita, atque desiderantur praeterea cap. 9. vv. 15—17.; sequuntur enim folio 352. verba וְהַיְּהוּדִים אֲשֶׁר וג׳ c. 9, 18., ita tamen, ut ante haec verba una linea et dimidia in initio paginæ erasæ sint. Sunt denique recentioris originis quattuor ultima folia, 375 - 378, quorum prioribus tribus inscripta est postrema pars Nehemiæ, a verbis בנימין מבני יהודה c. 11, 4. usque ad finem libri; folium quartum nihil habet scripti. Quæ serius ita adjecta sunt, solas literas consonantes, easque diversissimi moduli, habent, neque punctis additis neque Masora. Præterea vero deest inter fol. 118. et 119. unum folium, in quo initium libri Jesajani periit; incipit enim fol. 119. a verbis c. 1, 24. לָכֵן נְאֻם הָאָדוֹן; item unum folium inter 374. et 375, cui inscripta fuit pars Nehemiæ inter verba בָּהֶם וַיָּשׁוּבוּ c. 9, 28. et verba supra laudata c. 11, 4.

Textus librorum binis columnis scriptus est, exceptis libris אמת, qui unam modo habent, distinctione tamen per versus aut stichos minus accurate observata; item Judd. c. 5, quod solito modo stichometrice scriptum est; denique f. 118. v., quo absolvuntur Prophetæ priores. Finito Malachia f. 237. r. col. 2. pagina eiusdem folii versa sine scriptura relicta fuit, incipiente Chronicorum libro fol. 238. r. Singuli libri plerumque trium linearum spatio separati sunt, rarius, ut nonnulli e Prophetis minoribus et quinque Megilloth, duarum, Esra et Nehemia unius lineae. Psalmorum numeri in margine a prima manu adscripti sunt, numerus autem עג bis positus, ad ps. 73tium et 74tum, et deinde prætermissus num. עח, ita ut inde a 79no rectus numerandi ordo servatus sit. In ceteris libris recentiore manu adscripti sunt numeri capitum secundum divisionem receptam. Masora magna duabus comprehenditur lineis in margine superiore, tribus in inferiore.

Temporis, quo scriptus sit hic codex, certum indicium non exstat. In folio quidem 119. r., quod nunc primum est libri Jesajani, in extremo margine superiore annum aliquis his verbis

*) Numeris quidem signata sunt codicis folia, sed parum accurate.

loci Jes. 30, 15. charactere rabbinico formæ in Hispania olim usitatæ scriptis notavit:

בשנת בשובה ונחת תושעון

בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם לפק̀

unde, computatis literis, quæ punctis notatæ sunt, שטי, ni fallimur, efficitur annus 319 seu æræ chr. 1559; sed haec a codicis scriptore non sunt addita, verum a codicis possessore quodam, qui nomen suum juxta apposuit; eius literæ jam paene deletæ sunt.

Longe seriore tempore adjecta sunt duo folia, quæ nunc prima codicis sunt membranacea, quorum prius titulum inscriptum habet, versibus homoeoteleutis compositum, in quo hic liber prophetarum et hagiographorum (ספר הל״ך יפה) allatus esse dicitur in Europam e regione transmarina per virum Hierosolymitanum, *Salomonem Salman, filium judicis Jeremiæ Fürst Germani.* Scripta sunt haec Regiomonti sub imperio regis Friderici Wilhelmi. Integer titulus hic est:

הדור

אתם ראו זה ספר

✿ הל״ך יפה ✿

מגלת סתרים ומגילה עפה *

מספרא רבא בנקודות וטעמים מיוסדה *
ובמסורות גדולה וקטנה על צדדיו חוסדה *
והובא מעבר לים לחלק הישוב הג׳ האירפה *
על ידי איש זקן נכבד ירושלמי ובידו הי׳ פרופה *
וניצול מזוטא של ים בעברו דרך הים יפה *
והקלף עם הכתב מרוב ישנותו גז חיש ונעפה
נראה ונדחה וחזר ונראה ע״י נפש יפה חיה
שורפדה * הה הרב מהורר שלמה זלמן בן
הדיין מהורר ירמי׳ פערשט אשכנזי שליט״א
שחש על עליהו לתרופה * והעביר מעט מזעיר
בקולמסו כמו בתוך העלמות תפיפה *
שלא תהא בת מלך כשפחה חרופה * ועגלה
היפיפיה כעגלה הערופה * וזאת הנשקפה *
שתהא ברורה שפה * ניפה בשלש עשרה נפה *
בקיניגשבערג תחת ממשלת מלך פרידריך וויל״ •
העלם ירה כלתה נפשי וגם נכספה * ✿

Titulum hunc circumdat ornamentum calamo pictum, in quo repræsentantur Moses et Aaron, ad utrumque tituli latus, et David, supra eundem. In infima pagina tituli auctor annum huius compositionis prodit, verbis hisce e Numer. 13, 18. petitis expressum: בשנת וסדר העם היושב עליה החזק הוא הרפה * לפק h. e. anno 476. seu p. C. n. 1716; itemque nomen suum:

זה השער ציירתי בצילו ישבתי וגם חמדתי נאום יוסף בא״א
כמהורר אליעזר שליט״א מק״ק אוריא הסמו׳ לק׳ נארדאק

Ejusdem viri manu adjecta esse videntur folia illa recentiora, codicis lacunis explendis destinata.

Duo denique, ut supra indicavimus, praefixa sunt codici folia chartacea, quorum posterius inscriptionem habet rhythmicam, qua tituli auctor declarat, hunc librum, in devoti animi memoriam, dono se dedisse viro doctissimo Danieli Ernesto Jablonskio (האדון הגדול המלומד דאקטר ודרשן של המלך פרוסיא יר״ה שמו הטוב דאניאל ערנסט יאבלונסקי); priore autem folio idem observat, se folio 120. (quod nunc est 119.) notam illam supra memoratam viri Hispani scriptam reperisse, cuius nomen effert מאנש מנשה, hunc autem non fuisse ipsum libri scriptorem.

Descriptionem huius cod., quam edidit Lichtenstein, in programmate ad cod. XIV. laudato, ex iis, quæ diximus, aliqua ex parte corrigendam esse apparebit.

XVII.

(N. 9. in 4to, olim N. 7.

Codex membranaceus in 4to maj., foliorum 166, quo continetur textus *Prophetarum priorum*, binis columnis, majoribus literis quadratis, sed parum eleganter et accurate scriptus, cum punctis vocalibus et accentibus, at sine Masora. Ad finem libri Josuæ tantum breviter indicatur numerus versuum. Poetici loci Judd. c. 5. et 2 Sam. c. 22. stichometrice scripti sunt. Libro Regum superscriptus est titulus ספר מלכים.

Codicem scriptum et punctatum esse a *R. Hoschaja, fil. R. Josephi* mense Adar secundo anni 5106. a mundo condito, i. e. post Chr. n. 1346, in ultima eius pagina, fol. 166. v., bis traditur, ubi in columna prima haec leguntur:

אני ר' הושעיה בר' יהוסף כתבתי
ונקדתי מקרא זארת מנביאים
ראשונים וסיימתי אותה בחדש
אדר שני שנת חמשרת אלפים
ומאה ושש לבריאת עולם המקום
יזכנו ללמוד ולכתוב ולהגות בו
הוא זרעו וזרע זרעו עד סוף כל
הדורות ויקיים ביה קרא דכתיב
לא ימוש ספר התורה הזה מפיך
והגירת בו יומם ולילה למען
תשמור לעשות ככל הכתוב בו
כי אז תצליח את דרכיך ואז
תשכיל

Eadem fere verba in col. 2. repetuntur; tertia tamen linea hic erasa est. Praeterea lin. 6. pro יזכנו col. 1. scriptum est יזכהו, et omissa sunt verba ללמוד ולכתוב, unde colligi poterit, scriptorem hac columna respexisse ad eum, in cujus gratiam scriptus sit codex.

Codex Niebuhrianus, secundum catalogum Bibliothecae Regiae antiquum.

XVIII.

(N. 10. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foliis constans 81, continens textum hebraicum *Proverbiorum, Ecclesiastæ, Obadiæ et Jonæ* cum *versione germanica.* Textus Proverbiorum ab initio libri ad finem usque capitis octavi literis quadratis sed sine punctis vocalibus in media parte paginæ scriptus est, versio germanica ad utrumque latus literis rabbinicis cursivis; a capite inde nono autem textus hebraicus in dextera parte paginæ scriptus est iisdem, quibus versio, rabbinicis literis, hæcque ad sinistram illius adposita; eademque deinde ratione scripti sunt ceteri quoque libri supra nominati cum versione eorum. In inferiore parte paginæ per totum codicem adscriptæ sunt vocabulorum nonnullorum hebraicorum significationes, plerumque germanica, nonnunquam, in tribus posterioribus libris maxime, latina lingua, item derivationes etymologicae.

Scriptorem codicis primum modo in animo habuisse Proverbia dicta ratione describere, colligi fortasse potest ex hoc titulo, quem prima pagina rabbinicis literis inscriptum habet:

משלי
עם העתקה ללשון אשכנז
לפני המון עם אשר אינם
בקיאם בכיב לשון הקודש :
בביאר היכב השוה לכל
נפש :
בהמבורג
לפרט אמת קנה

i. e. "Proverbia
"una cum versione in
"linguam germanicam,
"pro iis ex populo, qui
"non periti sunt linguæ
"sanctæ; cum explica-
"tione, quæ omnibus
"hominibus bene con-
"venit."
"Hamburgi, anno 495"
(i. e. a. Christi 1735.)

Superne in pagina tituli scriptum est nomen יהוה, et infra illud hæc verba latina leguntur: "Esse salutatum te vult mea litera primum;" in infima autem pagina hæc scripta sunt: "omnibus in rebus sanctis mihi spiritus adsit, et regat ingenium viribus omne meum." Infra titulum hebraicum scriptionis tempus his verbis notatum est: "incepi 14 Martii 1735 Deo adjutore;" et in ultima libri pagina legitur: "finitum decimo tertio Octobris 1735 Anni;" inque eadem pagina superne: "Jure tibi grates candide lector ago." — In interiore latere tegumenti chartacei, quo vinctus est codex, eadem, qua hic, manu scripta sunt ænigmata quaedam hebraica.

Scriptoris nomen nusquam notatum est.

XIX.

(N. 3. rotulorum.)

Rotulus, librum *Estherae* continens, longus 8 pedes et 3½ pollices, latus circiter 1

pedem et 3 pollices, sex coriis consutis constans, quæ pro diversitate latitudinis plures paucioresve columnas textus, unam, tres aut quattuor, inscriptas habent. Lignis non munitus est.

XX.

(N. 4. rotulorum.)

Alius rotulus, item librum *Estheræ* continens, longus 11 pedes et 6 pollices, latus circiter 8 pollices, coriis constans novem, quæ pro latitudinis diversitate plures paucioresve columnas habent, duas, tres, quattuor aut quinque; ultimum unam tantummodo habet. Uno ligno ad finem libri munitus est.

XXI—XXVI.

(N. 5—10. rotulorum, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 7—12.)

Rotuli sex, continentes singuli librum *Estherae*, praecedentibus omnino similes, sed variae et longitudinis et latitudinis.

XXVII.

(N. 7. in fol.)

Fragmenta membranacea.

1. Sex folia, quibus continentur posterior pars Threnorum et prior libri Estheræ, a Thr. 4, 16. פְּנֵי כֹהֲנִים ad Esth. 7, 8. עִמִּי בַּבָּיִת.
2. Sex folia, quibus continetur pars librorum Esræ et Nehemiæ, ab Esr. 8, 18. הַטּוֹבָה עָלֵינוּ ad Neh. 3, 35. וּפָרַץ חוֹמַת.
3. Sex folia, quibus continetur pars libri Jobi a cap. 17, 3. init. ad 28, 11., stichometrice scripta.

Hæc tria fragmenta unius codicis sunt, forma folii, magnis literis quadratis binis columnis scripti, cum vocalibus et accentibus, at sine Masora.

XXVIII.

(N. 8. in fol.)

Fragmenta membranacea.

1. Unum folium, in fol. min., continens locum Genes. 41, 8. init. usque ad 42, 15. אִם־תֵּצְאוּ. Textus scriptus est binis columnis; addita sunt puncta vocalia, accentus et Masora.
2. Unum folium, formæ maximæ, maximisque literis scriptum, cum vocalibus, accentibus et Masora, quo continetur locus 2 Regg. 24, 2. גְּדוּדֵי בְנֵי־עַמּוֹן ad 25, 5. וַיַּשִּׂגוּ. Textus ternis columnis scriptus est.
3. Unum folium, continens locum Jes. 29, 13. init. ad 30, 16. נָנוּס עַל, binis columnis scriptum, cum vocalibus, accentibus et Masora, quæ superne ternas, in margine inferiore quaternas lineas complectitur.
4. a. Unum folium, continens partem Psalmorum, a 109, 3. init. ad 112, 8. עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה.
   b. Unum folium, continens partem Jobi, a cap. 28, 13. יָדַע אֱנוֹשׁ ad 30, 25. עָגְמָה.

Hæc duo fragmenta esse videntur unius codicis, binis columnis scripti, cum vocalibus et accentibus atque Masora, quæ superne nonnisi unam, in inferiore margine duas lineas complectitur. Stichometrice non sunt scripta.

XXIX.

(N. 11. in 4to.)

Codex chartaceus, triginta foliis constans, quorum tribus primis totidemque postremis nihil inscriptum est; in reliquis autem, quæ in utraque pagina numeris vulgaribus 1—48. signata sunt, continetur *Epistola ad Hebræos in linguam hebraicam translata*, cum brevi dictionum quarundam explicatione, auctore Judæo converso, cuius nomen inter Judæos antehac erat *Mose Cohen* Cracoviensis, inter Christianos autem vocabatur *Johannes Kemper*, (de quo cf. Wolfii Bibl. Hebr. T. I. pag. 894. no: 1648, T. III. p. 813.,) anno Christi 1713. Titulus integer paginae 1. inscriptus hic est:

אגרת אל
העבריים נעתקה בלשון עברי
שהוא לשון הקדש בכל צד
היותר אפשר
ובמקומות (אף כי המה מתי מספר)
הוצג כמו פירוש קטן סמוך
לתיבת לשון הקדש בין שני חצי
לבנות וצורתם כזה ( ) פירוש של
אותו התיבה בלשון רבנן ותלמוד :
כל זה
נעשה בעיון רב וכוונה גדולה
מהבעל תשובה אשר נוקב
בשם בין היהודים לעבר
משה כהן מקראקא
ועתה בין המשוחים נתחדש גם
נשתנה שמו ונקרא יוהן או
יוהנן קעמפער
שנת אלף תשיג למיבא
ר״ל למשיחינו ישוע הנוצרי בן
אל חי

Ipsa versio epistolae pag. 3. incipit et pag. 48. absolvitur. Capita et commata secundum divisionem rcceptam notata sunt.

Liber charactere quadrato exaratus. est, non sine scripturæ vitiis hic illic commissis. Locus, ubi scriptus sit, non indicatur.

XXX.

(N. 12. in 4to.)

Codex membranaceus in 4to, foliis constans 242, rabbinicis literis ad quadratam formam proxime accedentibus charactere inter Judæos Africanos usitato eleganter scriptus, additis punctis vocalibus. Folia a septimo inde hebraicis numeris superne signata sunt, sed non accurate; modo plura folia sine nota prætermissa sunt, modo iidem numeri repetiti, ita ut ex hac numeratione postremum codicis folium, quod cum proxime præcedentibus numeri nota caret, 216tum futurum fuerit.

Continetur in hoc codice *Machsor* seu collectio precum et canticorum, פיוטים, quae vocant Judæi, diebus festis solennioribusque sabbathis recitandorum. Titulis superscriptis notata sunt tempora, quibus destinata sunt; ut חנכה, פורים, השבת הגדול, פסח, שבועות, סכות, הושענות, שמחת תורה cet.; ad festum novi anni tantum et diem expiationis nulla reperiuntur. Præter hebraica poëmata pauca etiam exhibentur chaldaica. Insertæ præterea suis locis sunt cum pericopæ Veteris Testamenti, tum traditiones et præcepta de sacris ritibus observandis, quæ ad dies illos festos pertinent. Ipsis carminibus, quæ fol. 7. r. incipiunt, in quinque foliis præcedentibus, codicis fol. 2—6., præmissus est index eorum secundum literas alphabeti, a quibus incipiunt, dispositus, ad foliorum numeros ablegans. Primum autem folium in utraque pagina exhibet partem precationis Musaph, quae in festo Paschatis recitari solet, sine vocalium signis scriptam: מפני חטאינו גלינו וג׳; tituli instar rubro colore superscripta est appellatio מוסף. Propter hoc codicis, ut nunc est, initium probabile est, præcessisse aliquid, quod perierit; quid autem et quantum, dici vix potest; prima quidem plagula, ad quam pertinet folium primum, integra est, octo foliis constans. Ipsa poëmata artificiose composita sunt, maximam partem acrosticha, quæ literis initialibus stropharum aut versuum aut primorum quandoque vocabulorum sæpe seriem literarum alphabeti hebraici, quamquam non semper accurate, sæpius auctorum nomina exprimunt, nonnunquam utrumque in uno eodemque poëmate conjunctum. Cum auctoribus patres eorum haud raro nominantur. Frequenter inprimis occurrunt nomina *Abraham* seu *Abram*, (semel אברהם בן עזרה ב׳ רבי מאיר,) *Juda*, (in his יהודה הלוי ב׳ ר׳ שמואל,) *Joseph*, (in his Jos. f. R. Isaak, et semel יוסף ב׳ רבי יצחק בן קמחי,) *Isaak*, (sæpissime, nonnunquam *Is. Geath*, *Is. Hallevi ben Serachjah* cet.,) *Salomo*, (nonnunquam שלמה בן יהודה,) all.

Ex hisce carminibus nonnulla in locis, ubi spatium aliquod paginæ a primo libri scrip-

tore vacuum relictum erat, a seriore manu minusque eleganti addita esse apparet. Item serius adjecta sunt, quæ exstant fol. 54. v. usque ad f. 59. r. incl.; et folia quidem 55—58, in quorum maxima parte continetur carmen in *sabbathum magnum,* auctore אלידהו בן שאול הלוי, post librum scriptum adeoque post numerationem foliorum hebraicis literis factam hoc loco inserta esse, inde apparet, quod hæc folia unam plagulam efficiunt, quum, quæ proxime præcedit, sex, reliquæ vero omnes octo folia habeant, quodque fol. 54. signatum est num. מה, f. 59. autem מו. Seriori denique manui debetur etiam postrema codicis pars, a fol. 219. v. med. usque ad finem, fol. 242. v.

Carmen postremo loco positum, in quo poëta doloribus afflictus semet exhilarare animumque lætitia implere studet, in versus arabicos, præcedentibus hebraicis adnexos, hoc modo exit:

אֶחֱזַק מָגֵן אַהֲבָתוֹ בְּיָדִי סוּר שְׁבָה נוֹגֵן
בּוֹ יָגֵל כְּבוֹדִי לֵךְ לְךָ רֵיגֵן הַנַּח לִי וְדוֹדִי
אל ריאץ̇ קד פאח   ואל זהר אל עג̇יבי
כלני ודעני   נשרב מע חביבי :

seu arabice transscriptum:

الرياض قد فاح والزهر العجيبى
كلنى دعنى نشرب مع حبيبى

i. e. *Arripiam clypeum amoris eius manu mea; accede, conside, fidicen; exsultet de eo anima mea; abi, contumax, missum fac me et amicum meum. Viridaria fragrant, et flores mirabiles; linque me et missum fac: bibemus cum amico meo."* Forma פאח usurpata esse videtur pro פאחת (فاخت), ut conveniret cum vocibus hebraicis, quæ huic in reliquis strophis respondent: הָאָח, נָאָח, בָּרַח, מִזְבַּח; similiter homoeoteleuti causa formam אלעגיבי posuit poëta.

Cantiones sacras in hoc codice comprehensas probabile est pertinere ad ritum Judæorum Africanorum, fortasse Tripolitanorum.

Ad calcem libri, in superiore parte paginæ postremæ fol. 242. vers., pauca verba duabus lineis scripta fuerunt, priore rabbinicis literis, sequente quadratis; sed haec maximam partem ita sunt detrita, ut legi vix possint; prior linea incipere videtur a verbo אומר, initium alterius brevioris est א אמר. Paullo inferius scriptum est מש ש ש.

In pag. pænultima et antepænultima (fol. 242. r. et 241. v.) latinis literis aliquid notatum est, quod propter scripturam valde neglectam difficile est lectu; in illa cernitur numerus anni 1595, in hac legitur: . . . . *corretto* 1612. Factam omnino esse correctionem codicis in gratiam Christianorum, inde apparet, quod nomen אֱדוֹם, quo Christianos hostili animo significare solebant Judæi, sæpius oblitum reperitur, e. g. fol. 17. v. sq., ubi in poëmate h. l. posito octies occurrit in hac phrasi; אָהֳלֵי (אֱדוֹם) וְיִשְׁמְעֵאל "tentoria Edomi et Ismaelis", quæ ut deleat rogatur Deus. Item nomen מַגְדִּיאֵל, quo Roma notari solet, oblitum reperitur fol. 36. r.

Temporis aut loci, in quo ipse codex scriptus sit, nullum indicium apparet.

XXXI.

(N. 13. in 4to.)

Codex membranaceus in 4to, foliis, ut nunc est, 728 constans,*) literis quadratis eleganter scriptus, additis punctis vocalibus. Continetur autem in eo *Machsor* sive *Cyclus precum et cantionum,* maximam partem rhythmicarum, quibus in cultu sacro, præcipue in sabbathis aliisque festis diebus utuntur Judæi; sed ad priorem modo anni partem hæ pertinent, ad festum novi anni, diem expiationis et festum tabernaculorum cet., usque ad שבת בראשית incl.

---

*) Foliorum numeri a seriore manu hebraicis literis superne notati sunt, sed unus numerus prætermissus, quum fol. 566. signatum fuerit תקסו, fol. 571. autem תקעב; nisi forte hic folium periit, in quo tamen, ut videtur, nihil scriptum esse potuit. In numeratione vero arabicis signis posthac indicata unum folium prætermissum est, inter f. 242. et 243.

Exhibentur etiam Paraschae legis et Haphtaræ propheticæ, in sacris conventibus recitari solitæ, atque aliæ Veteris Testamenti partes, quæ ad preces et celebrationes pertinent, in his complures psalmi. Insertæ sunt nonnullis locis breves observationes liturgicæ de officiis in sacro cultu persolvendis, sine vocalium signis scriptæ.

Collatione instituta cum Machsore Judæorum Polonorum Germanorumque secundum editionem Altonanam a. 1804. (מחזור מכל השנה מנהג פולין, tomis II. fol.) apparuit, maximam cum eo esse huic codici convenientiam; respondet is editionis Altonanae tomo priori secundique tomi parti priori usque ad fol. קנט. v., ita tamen, ut in illo nonnulla reperiantur, quæ in hac desunt, alia autem eademque plura in hac, maxime in tomo eius secundo, quibus ille caret; diversitas tamen aliqua ex parte posita est in omissa repetitione formularum sæpius recurrentium; præterea etiam earundem rerum ordo quandoque paullulum diversus est, et verborum diversitates quædam occurrunt.

Initium codicis fol. 1. r. est postrema pars celebrationis Dei in officio matutino, quæ in edit. Alton. exstat Tom. I. fol. ד. v. lin. 1.: ב׳ א׳ יי אלהינו מ״ה אוזר וג׳. Colligi hinc potest, ab initio aliquid interiisse, unum saltem folium; idque eo confirmatur, quod folium, in membranæ complicatione primo adhærens, olim octavum, item periit; est enim inter sextum et septimum lacuna unius folii; fol. 6. v. terminatur verbis הַשְּׁלָמִים מֶלֶךְ Ed. Alt. T. I. f. יא r. lin. 18. (sive l. 13. ipsius textus), et f. 7. r. incipit verbo הַמְּלוֹאוֹ ibid. f. יא v. lin. 7. a fine; quæ hic desunt, in marginibus adscripsit aliquis quadratis literis sine vocalibus. Tria præterea folia perierunt: unum, cuius pars exigua adhuc superest, inter f. 43. et 44.; horum enim prius, post absolutum locum alphabeticum (ordine אתבש) אבן חוג (cf. Ed. Alt. T. I. f. קיב v.) additosque deinde nonnullos locos biblicos, terminatur verbis Dan. 2, 21.: מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא מְהַעְדֵּה מַלְכִין, posterius autem incipit a verbis זְבוּלֵי חָרְבָּה מִתְמִימֵי וג׳, Ed. Alt. f. קיג r. lin. 20; alterum inter fol. 482. et 483., ubi, quæ desunt, rabbinica manu adscripta sunt; tertium denique, cuius exigua admodum pars reliqua est, inter f. 486. et 487, ubi pariter, quæ perierunt, — e libro Jonæ — in marginibus adscripta leguntur. Item post fol. 559. residuum est parvum frustum folii abscissi, sed hic nihil deest. Quæ in postremis codicis foliis habentur, a fol. inde 723. v., justo loco non sunt posita; pertinent enim ad diem expiationis, et in editione Altonana reperiuntur Tom. I. fol. של r. sq. et שכה v. sq. Absolvitur argumentum codicis fol. 727. r. extr. verbis כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר אל מלך Ed. Alt. Tom. I. f. שכו v. lin. 11—12. Versa pagina folii ultimi 727. (728) nihil inscriptum habet.

Nonnullis in locis quæ in scriptione libri fortasse prætermissa fuerant, in margine addita reperiuntur; partim, ut probabile videtur, ab ipso codicis scriptore, literis ad quadratam formam proxime accedentibus, modo sine vocalium signis, ut fol. 176. v., modo his additis, ut f. 130 v.; partim ab aliis serioribus, rabbinicis plerumque literis, ut fol. 8. r. 78 v. et sæpius. Rabbinica manu correctiones quoque subinde factæ sunt, atque adscriptæ haud raro observationes quædam, loci biblici aliave; implevit hæc manus præter plures margines paginam etiam priorem folii 572., quam solam in toto libro sine scriptura reliquerat primus libri scriptor; additæ sunt ab eadem manu temporum festorum, ad quæ preces et carmina libri pertineant, definitiones, ex. gr. fol. 23. r.: יוצר ליום ראשון של ראש השנה; f. 119. v.: ליום שני של ראש השנה; f. 256. v.: ליוצר של יום כפור cet. Eorum autem, quæ in margine adscripta sunt, nonnihil abscissum est in ligando codice.

Ea, quæ ipsius libri argumentum faciunt, diversa ratione scripta sunt, nonnunquam per duas columnas in una pagina, quod præcipue valet de locis biblicis; in poëticis scribendis

adhibita est stichometrica ratio, neque tamen semper eodem modo; literæ quandoque majusculæ.

Temporis aut loci, quo conscriptus sit codex, nullum indicium aut vestigium occurrit. Neque titulus ei præmittitur.

XXXII.

(N. 1. in 8vo.)

Codex membranaceus in 16mo, viginti foliis constans, literis maximam partem quadratis elegantissime exaratus, additis punctis vocalibus, non tamen ubique accurate positis. Continentur eo *preces, benedictiones, gratiarum actiones*, in fructu ciborum aliarumque bonarum rerum a Judæis dicendae dicique solitae, uti hoc etiam titulo declaratur, qui primæ paginæ inscriptus est, libri ætatem simul ostendens:

סדר
ברכת המזון
עם תיקון קריאת שמע
עם ברכת הנהנין עם
ציורים נאים ותיקון ·
קרי העון הגדול והרשע'
והאומרה בכוונה בכל
יום יוצל מכל אשמה ו
ופשע · נכתב פה קק
נש תחת ממשלות א
אדוננו המיוח' הקיסר
קארלוס
ירה בשנת תפח
:· לפק :·

i. e. "*Ordo benedictionis* "*ciborum*, una cum precatione KeriathSchema, cum "benedictione rerum, quibus fruuntur homines, cum "figuris pulchris, et praeceptis de casu [nocturno] "culpæ magnæ et iniquitatis. "Quam qui dicit cum intentione quovis die, liberabitur ab omni reatu et delicto. Scriptus est in coetu "sancto Neustadii (?) sub "regimine domini nostri "generosi Imperatoris Caroli, cuius majestas exaltetur, anno 488" (i.e. anno Christi 1728).

Fol. 8. v. sqq. exhibetur ברכת הנהנין et fol. 13. סדר קריאת שמע.

Quibus temporibus aut occasionibus recitandæ sint hæ preces et benedictiones, nota indicatur, singulis quibusque, lingua nonnunquam hebraica, sed plerumque germanica, literis autem rabbinicis, præscripta.

Libro, quem nitidissimum reddere studuit scriptor, multæ insertæ sunt picturæ, partim ornatus et elegantiæ causa, partim ad repræsentandas et illustrandas res commemoratas, eas maxime, propter quarum largitionem gratiæ Deo agi jubentur. In pagina tituli elegantissima ad dexteram et sinistram Moses et Aaron repræsentantur, atque inferius somnium Jacobi Gen. 28, 12.

XXXIII.

(N. 14. in 4to. olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 6. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foliorum 16, quo continetur *Midrasch in Threnos*, quod in fronte quidem gerit titulum: מדרש איכה רבתי, sed ab impresso ejus nominis libro multum differt, ejusdemque fortasse compendium est. Scriptum est literis minutis, cursivis, quae dicuntur, ejus generis, quo in Hispania et Africa uti solent Judaei. Absolvitur liber fol. 16. r. lin. 6. Scriptionis annus non proditur. Signata sunt codicis folia paginarum numeris 73—104.; olim enim cum codicibus nostris XXXIV. XXXV. XXXVI. XLI. et XLII. aliisque, quae non possidemus, in unum volumen erant compacta hujusque folia continua serie numerata. Migraverunt hic codex atque reliquae ejusdem voluminis partes e Bibliotheca Jo. Christiani Kallii, Hebraicae linguae quondam professoris Hauniensis, in Bibliothecam Universitatis Hauniensis, unde in Bibl. Regiam transierunt.

XXXIV.

(N. 15. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 5. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 3; continet is *observationes varias criticas et grammaticas*. Post introductionem enim de linguae Hebraicae literis earumque pronunciatione,

primum habes recensum annorum, quos complectuntur singuli V. T. libri historici; nomina scriptorum, qui Veteris Testamenti libros composuisse dicuntur; versuum numerum in iisdem libris et id genus alia. Deinde sequuntur observationes grammaticae de literis אהוי et בגד כפת, de accentibus, punctis vocalibus et legendi ratione, e quibus haud pauca ab Ill. Wolf Heidenheim in libro משפטי הטעמים referuntur ad auctoritatem clarissimi saeculi undecimi critici *Ben Ascher*, qui fortasse hujus libelli auctor est habendus.*) Prima codicis verba haec sunt: אלה תולדות · האותיות מועדות · אשר מזהב ומפז חמודות · לי״י הלל ותודות ·. Absolvitur libellus fol. 3. r. lin. 14. Scriptus est eodem fere charactere, quo codex noster XXXIII. Signata sunt folia paginarum numeris 105—110.

XXXV.

(N. 16. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 10. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 30, continens *Commentarium in quinque Megilloth*, in fine mutilum. Adest enim commentarius in librum Esther, fol. 1. r. — 3. v.; in Canticum Canticorum, fol. 5. r. — 15. v.; in librum Ruth, fol. 15. v. — 18. v., et in Ecclesiasten, fol. 18. v. — 29. r.; sed commentarii in Threnos exigua tantum pars legitur fol. 29. v. 30. r., ubi post explicationem c. 1, 10. in media pagina abrumpitur oratio. Codici titulum fecit librarius fol. 1. r. hoc modo: פירוש חמש מגילות להר״ר רבינו שלמה, ita ut *R. Salomonis Isaacidae*, quem *Jarchium* vocare solent, commentarium promittere videatur. Sunt vero hujus scriptoris eae tantum codicis partes, quae spectant librum Esther, Canticum et Ecclesiasten; reliqua non item. Et Threnorum quidem explicatio, ut a doctissimo viro Heimann J. Michael, Hamburgensi, docemur, est *R. Josephi Kara*, Jarchio fere aequalis, quam alias quoque Jarchio falso tributam esse monet de-Rossius in Dizionario storico degli autori Ebrei, s. v. Kara. Num idem auctor sit habendus commentarii in librum Ruth, doctioribus relinquimus decernendum. Bene scriptus est codex, charactere minuto, quadrato, sed ad cursivum prope accedente; in fine libri tantum, fol. 29. v. 30. r., alia manu et ineleganti commentarii particulae nonnullae exaratae sunt. Raro in margine leguntur annotationes, partim supplendis lacunis destinatae.

XXXVI.

(N. 17. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 4. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 6, simili charactere scriptus, quo codices nostri XXXIII. et XXXIV., continens tria opuscula clar. *R. Abraham ben Meir*, quem *Aben Esra* vocare solent. Sunt ea: 1. אגרת השבת, *epistola poëtica de sabbatho,* fol. 1. r. — 4. r. lin. 16., de qua vide Wolfium in Biblioth. Hebr. Vol. I. p. 78.; de-Rossi Dizionario storico degli autori Ebrei, Vol. I. p. 11. Denuo nuper edita est haec epistola ab ill. Luzzatto in diario, cui titulus Kerem Chemed, Tom. IV. p. 159. sqq. (Prag., 1839).

2. ספר השם, *libellus de nomine tetragrammato,* fol. 4. r. lin. 17. — 6. r. lin. 14., de quo vide Wolfium in Biblioth. Hebr. Vol. I. p. 79. sq.; de-Rossi l. l. p. 12. Edidit eum e cod. Monacensi G. H. Lippmann, Fürth., 1834. Caput sextum a Luzzatto quo-

*) Non contigit instituere comparationem codicis nostri cum libro similis argumenti, qui impressus exstat in prima Bibliorum editione Bombergiana, Venet., a. m. 5278. (i. e. p. Chr. 1518.), et cui titulum fecit editor hoc modo: זה ספר מדקדוקי הטעמים שהחביר ר' אהרן בן אשר ממקום מעזיה הנקראת טבריה וגו' :. Obscuritatem ejus queritur ipse editor, ideoque in editionibus Bombergianis posterioribus non est repetitus, sed in locum ejus liber שער הנגינות suffectus.

que publici juris factum est in diarii Kerem Chemed Tom. II. p. 77.

3. ס׳ ערוגת החכמה ופרדס המזמה, *area sapientiae et hortus cogitationis*, fol. 6. r. lin. 15. — v. extr., philosophici argumenti libellus, rhythmica oratione compositus atque agens de mundo, creatione, anima et revelatione. Primus sub hoc titulo eum edidit N. Krochmal in diarii Kerem Chemed Tom IV. p. 1—5. Idem est libellus, de quo egit de-Rossius in Dizionario l. l. p. 13. sub titulo Ormàd ammezimà, varios Wolfii errores corrigens, in Biblioth. Hebr. Vol. I. p. 80. sq. prolatos.

XXXVII.

(N. 18. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 2. in 4to.)

Codex membranaceus nitidissimus in 4to, foll. 352, continens *R. Mosis Majemonidae* clarissimum opus, quod vocatur *Doctor perplexorum* (מורה הנבוכים), ex Arabico Hebraice versum a *R. Samuele fil. Jehudae, fil. Tibbon,* cujus subjungitur *explicatio vocabulorum insolitorum* (באור על מלות זרות), ab ipso in vertendo libro usurpatorum. Incipit R. Samuelis praefatio fol. 4. r.; Majemonidae epistola ad R. Josephum fil. Jehudae data fol. 7. v.; ejusdem praefatio fol. 8. r.; liber primus fol. 16. v., desinens fol. 112. v.; liber secundus incipit fol. 114. r. et desinit fol. 199. v.; liber tertius incipit fol. 202. r., desinit fol. 315. v. Folia 113., 200. et 201. nihil habent scripti. Fol. 316. r. legitur librarii subscriptio, qua docemur hunc librum scriptum esse Barcinone, a. m. 5108. (i. e. p. Chr. 1348.), in usum medici R. Menachem Bezalel, manu Levi filii Isaaci Pigocaro (פיגוקארו), Salmantica oriundi. Sequitur deinde fol. 317. v. praefatio R. Samuelis in explicationem suam vocabulorum insolitorum, quae ipsa incipit fol. 321. v. et desinit fol. 352. v. Recedit ea multis in locis ab impressis exemplis, ita ut non sine fructu comparatio codicis nostri institui posse videatur.

Accuratissime scriptus est totus codex aequabili manu et eleganti, charactere quadrato ejus formae, qua Hispanienses Judaei uti solebant. Adduntur hic illic in margine correctiones, variae lectiones brevesque annotationes, partim ipsius librarii, uti videtur, manu scriptae. Picturis ornatum erat ab initio codicis folium 3. v., sed iniqua libri tractatione nunc foedatum est. Libri vero secundi tertiique initia, simili modo ornata, etiam nunc omni colorum splendore gaudent. Singulorum praeterea capitum et sectionum tituli literis auro obductis elegantissime scripti, marginibus pictis inclusi et distincti ornamentis figurisque in libri oram protractis vividisque coloribus pictis.

Praemittuntur codici folia duo, quae nihil habent scripti, nisi quod fol. 2. v. legitur haec inscriptio: "Hunc librum cum quatuor aliis Msstis Ebraicis Amico suo Honoratissimo Nobiliss. Friderico Rostgaard dono dedit J. Bartholin." Et ipse Frid. Rostgaard nomen suum inscripsit fol. 3. v. infra picturas jam paene deletas. — In fine codicis fol. 352. v. leguntur haec:

"Dominico Irosolomino"

et deinde: "Alessro scipione Reuedi--"

"Manta 1592."

et denique:

"visto per me fr. dominico castello" *)

"1619"

XXXVIII.

(N. 19. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 3. in 4to.)

Codex membranaceus in 4to min., foll. 636. Continet is *Libri praeceptorum magni,*

*) Sic hoc nomen videtur esse legendum; sed potest etiam esse: *carretto,* ut Delitzschius legit in cod. Lipsiensi, vid. Catalog. libb. Mss. Bibl. Senat. Lips. pag. 274. cod. II.

(ספר המצות הגדול) auctore *R. Mose* (fil. Jacobi) *Mikkotsi,* (מקוצי, h. e. ex oppido Coucy oriundo), eam partem, quae agit de praeceptis legis prohibitoriis, charactere quadrato elegantissime quidem, sed non semper accurate scriptam. De hoc libro ejusque auctore vide Wolfium in Biblioth. Hebr. Vol. I. pag. 827. sq.; de-Rossi Dizionario stor. degli autori Ebrei, vol. II. p. 67.; Mss. codices Hebr. Biblioth. J. B. de-Rossi, Vol. I. p. 58. sq.; Delitzschium in Catal. libb. Mss. Bibl. Senat. Lips. pag. 276. cod. V. et Zunzium ibid. p. 315. ad cod. IV. et pag. 316. ad cod. V. Incipit praefatio codicis nostri fol. 1. r.; capitum index fol. 8. r. Ipsius libri initium, fol. 27. r., literis auro et coloribus ornatis distinctum est, singularum libri sectionum initia literis rubro colore pictis. Absolvitur codex fol. 636. r., ubi subjungitur librarii nota ita concepta: ברוך הנותן ליעף כח • ברוך רחמנא דמסייען : סיימתי בע״ה הלאוין ביום ח״ך תמוז שנת ק״ע לפרט : חזק ונתחזק הסופר ח״זק לא יוזק לא היום ולא לעולם עד שיעלה. על סלם : Spatium autem, quod vides inter voces שיעלה et על סלם, expletum est asini figura, atramento delineata. Absolutus igitur hic liber esse traditur a. m. 5170, p. Chr. 1410. — Primo folio super praefationis initium Christiana manu inscripta sunt verba: ישוע ישעי. E Bibliotheca Jo. Christiani Kallii migravit in Bibl. Univ. Haun. indeque in Bibl. Regiam.

XXXIX.

(N. 20. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 7. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 211, continens *R. Josephi fil. Gekatiliae* (ר׳ יוסף ן׳ גיקאטיליא) opus cabbalisticum, cui titulus: שַׁעֲרֵי אוֹרָה i. e. *portae lucis,* de quo vide Wolfium in Biblioth. Hebr. Vol. I. p. 525.; de-Rossi Diz. stor. degli autori Ebrei, Vol. I. p. 125.; Mss. codices Hebr. Biblioth. J. B. de-Rossi, Vol. I. p. 71. sq. Vol. III. p. 13. Bene et distincte scriptus est codex, charactere quadrato Hispanico, ad cursivum vergente. In prioribus foliis quindecim ipse librarius, ni fallimur, in margine passim notulas adjecit, Latine scriptas, et locos biblicos maxime laudantes. Nomen suum et scriptionis tempus in fine codicis addidit his verbis: נשלם על יד צעיר המחוקקים משה בכמ״ר חיים זלה״ה עקריש מגרוש ספרד יום ג׳ ה׳ ימים לחדש כסלו שנת פ״רח תפרח ותגל : (h. e. a. m. 5288. p. Chr. 1637).

XL.

(N. 21. in 4to.)

Codex membranaceus, in 4to min., literis rabbinicis exaratus, fragmentum exhibens libri, cuius pars haud exigua, ut videtur, cum tegumento, quo antehac vinctus fuit, cum ab initio, tum in fine periit. Constat nunc foliis 76 seu decem plagulis, quæ octona habent folia, excepta prima, cuius media pars, fol. 2. et 3, 6. et 7, deest.

Continetur in eo, binis columnis descripta, pars libri *Joreh de'ah* (יורה דעה), qui ordo secundus est operis clarissimi *Arba' turim* (ארבע טורים), *auctore R. Jacobo fil. Ascher, Germano.* Numeri capitum in margine notati sunt; ab editionibus autem impressis, quibuscum collationem instituimus, Veneta (a. 1589) et Berolinensi (a. 1703), quæ in plerisque inter se conveniunt, tam capitum divisione, quam ipso textu hic codex sæpius differt. Incipit in cap. 22do (editt. laudd. 21mo) et desinit in 148vo (edd. laudd. 146.); sed deest in plagula prima pars cap. 24ti et 25ti et quæ sunt inter priorem partem c. 29ni et finem c. 34ti.

XLI.

(N. 22. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 8. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 30, quorum primum nihil habet scripti. Continet *Samuelis fil. Se'adja fil. Motot* (בן מוטוט) *Com-*

mentarium super Aben Esrae commentarium in Pentateuchum; de quo vide Wolfium in Biblioth. Hebr. Vol. I. p. 1111. et Vol. III. p. 1113. Titulum libro suo fecit auctor: מגלת סתרים *volumen occultorum;* in nostro tamen codice, qui ad Genesin tantum et Exodum pertinet, neque libri nomen, neque auctoris occurrit, si excipias mentionem nominis Motot (fol. 2. r. lin 4. a fine), quae a librario facta esse videtur, auctoris libri, quem scribebat, non bene gnaro. Et hoc quidem non mirum, cum ab impresso haud leviter recedat codex noster multisque supplementis auctus sit. — Exaratus est eodem fere charactere, quo codices XXXIII. XXXIV. XXXVI., adeoque a fol. 2., quod primum est ipsius libri, usque ad finem folii 15. eadem manu videtur esse scriptus, qua codex XXXIV. Minutissimo charactere scripta sunt, quae sequuntur inde a fol. 16. usque ad finem libri. Codex aqua haud leviter laesus est, ita ut in parte libri haud exigua scriptura tantum non penitus deleta sit.

XLII.

(N. 23. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. Jud. N. 9. in 4to.)

Codex chartaceus in 4to, foll. 8, continens *Spicilegium explicationum ad R. Salomonis* (Isaacidae) *commentarium in Pentateuchum,* non uno tempore scriptarum, sed ab anonymo scriptore, ut quid inter legendum visum est annotatione dignum, collectarum sensimque suppletarum. Id et codicis adspectus docet et ipse scriptor innuit, his verbis collectioni suae praemissis: אילו הם ליקוטי ביאורים על פירוש חומש רבינו שלמה ז״ל שלקטתים הנה והנה והעתקתים הנה פרשה אחר פרשה והנחתי שיעור מעט בין פרשה לפרשה שאם אראה פירוש ביאור לכתבו לפרשתו. Scriptus est codex eodem fere charactere, quo codices XXXIII. XXXIV. XXXVI, et XLI.

XLIII.

(N. 9. in fol.)

Codex chartaceus in folio, constans foliis 206, præter magnam tabulam libro adjectam et præter alba folia ab initio et in fine voluminis; rabbinicis literis maximam partem conscriptus est, nonnusquam minusculis, tituli tantum, subscriptiones et similia quadratis literis. Figuris diligentissime atramento delineatis ornatus est codex, qui praeterea cum chartæ magnitudine tum marginum latitudine et nitido scripturæ charactere elegantiæ studium omnino præ se fert. Ligatus est tegumento pulchro corii rubri, laminis firmiter munito.

Exhibetur in eo liber argumenti cabbalistici, qui doctrinas continere dicitur *Isaaci Loriae* (seu *Luriae*), per discipulum eius *Chajjim Vital* traditas, (cf. Bartol. Bibl. Rabb. vol. II. p. 836. Wolf. Bibl. Hebr. Vol. I. p. 671. sqq.), ut titulus hic declarat, qui folio 1. r. quadratis literis inscriptus est:

ספר
עץ החיים
מכתיבת יד הה״ המקובל
אלקי מוהרר חיים וויטאל
זלה״ה מה שקיבל מרבו
ג״י בוצינא קדישא הרב
הגדול המקובל האלקים
מוהרר יצחק לוריא זל
ה״ה אשכנזי · מה שלמד
מפי אליהו ז״ל

מי האיש החפץ חיים אוהב
ימים לראות טוב יפתח את
אוצרו הטוב וימצא בו
נ״ שערים מלאים כל טוב
אני הכופר הצייר
ישראל

Ad dexteram huius tituli imago Mosis picta est, ad sinistram Aaronis; infra eundem Davidis et Salomonis, superne arca foederis. Sub imaginibus Mosis et Aaronis hæc verba

leguntur, rabbinicis literis exarata, quibus scriptor libri nomen suum significavit:

אני הכותב ישראל באא כהר״ר אשר זצל מקק סעלץ
דמדינת ליטא חתן ר' יוזפא בודבינדר מאלטונא

i. e. "Scripsi ego Israel fil. D. Ascher b. m. ex oppido Selz provinciæ Litaviæ, gener R. Juspae Buchbinder Altonani.

Duo, quæ proxime sequuntur folia, 2. et 3, præfationes nonnullas minores exhibent, a Chajjim Vital et Meir Cohen Popers (מאיר כהן פאפירש, de quo cf. Wolf. l. l. Vol. III. p. 675. no. 1392.) scriptas.

Fol. 4. r. *quæstionem* exhibet a *Samuele Padua* Isaaco Loriae propositam huiusque responsum: השאלה ששאל · החכם מה' שמואל פדווא אל החכם הרב המקובל אלקי מהרר יצחק לוריא זל והשיב החכם הגדול תשובה זו :

Fol. 5. r. est תפלה קודם הלימוד, *precatio ante institutionem facienda*, cum ornamentis geniorumque figuris scripta.

Folia 6. r., 7. r. et 8. r. tabulas exhibent sephirarum cabbalisticarum, eleganter descriptas et figuris ornatas. — Horum foliorum pariterque folii 1., 4. et 5. pagina altera, et fol. 9. utraque pagina nihil scriptum habent.

Post hæc ipse liber sequitur, 182 foliis (10—191) constans, quæ numeris hebraicis signata sunt, sed parum accurate, ita ut tota series foliorum 182 assequatur modo numerum קסח (168), quo signatum est fol. 191.

Liber, ut in titulo indicatum erat, in quinquaginta sectiones divisus est, quæ שערים, *portæ*, vocantur, quæque singulæ superscriptam habent peculiarem denominationem. Plerumque simul indicatur cuiusque sectionis numerus, raro vocibus numeralibus expressus, ut שער הששי fol. 27. v. ש' העשירי, fol. 47. r., alias literarum signis; at non tantum omissa est in nonnullis numeri notatio, ut in sectionibus 1. (post quam absolutam modo legitur סליק שער הראשון) 2. 3. 16. 28, sed ipsa etiam numeratio non satis accurate facta est; nam et sectiones quædam in numeris indicandis prætermissæ sunt, ut fol. 136. r. שער פרטי עיבור, quæ notari debuisset num. לד, quo signatur sequens sectio, fol. 137. v., et numeri quidam prætermissi, ut 25, 26, — sectionem enim כד (ש' פנימיות וחיצוניו fol. 105. r. incipientem) sequitur כז fol. 111. r. — et 49, — nam 48vam (שער השמות fol. 183. r.) sequitur שער נון fol. 190. v.; semel praeterea idem numerus duabus sectionibus tributus: כא fol. 87. r. et fol. 90. v. Postrema recte numeratur נון. Novam paginam singulæ sectiones plerumque, neque tamen semper, incipiunt. Habent illae plures pauciorèsve divisiones, quæ fere semper vocantur nomine פרק, in sectione modo secunda ענף; alibi nonnunquam appellatio פרק permutatur cum דרוש, numeratione aut continuata, ut ש' כד, quæ post quattuor דרוש (1—4.) habet quinque פרקים (5—9.), aut singulari, ut ש' כב, quæ primum octo פ' habet, deinde דר' 1—6.; cf. ש' כז. In titulis capitum plerumque, maxime in priore libri parte, indicatum est, quot singulæ complectantur פרקים, sed non semper recte. — Præterea hic illic exhibentur singulares tractatus et disquisitiones. In nonnullis locis diserte notatur, hoc vel illud repertum fuisse scriptum ab Isaaco Loria aut Chajjim Vital, aut audiendo traditum acceptum fuisse. Sectionum seu disquisitionum tituli in superiore margine singularum paginarum constanter adscripti sunt.

Adduntur in reliqua codicis parte disquisitiones et observationes breviores, ad theologiam cabbalisticam pertinentes. Et primum quidem sequitur tractatus, cui titulus:

דרוש אה״	i. e. "de Adamo eiusque præstantia
אדם ומעלתו	antequam peccavit, et de quattuor
קודם שחטא	sapientibus, qui ingressi sunt in
וארבע חכמים	Paradisum";
שנכנסו לפרד״	

qui titulus, ornamentis circumdatus, fol. 192. r. exhibetur; ipsum tractatum tria sequentia folia continent.

Foliis 196—200, quæ, excepto 198vo, in priore modo pagina scriptum aliquid offerunt, continentur aliae disquisitiones breviores. Quod exhibetur fol. 196. secundum hæc verba superscripta : זה שייך לשער דרושי עיגולים והיושר לענף ב״, pertinet ad partem secundam sectionis secundæ, cuius hic est titulus: דרושי עיגולים והיושר. — Pariter qui fol. 198. r. et v. legitur ספר מבוא שערים, *liber ingressus portarum,* duobus capitibus constans, pertinet ad *portam* sive sectionem אריך אנפין, quæ est decima quarta, fol. 63. r. Folio 201. nihil inscriptum est; neque priori paginæ fol. 202. Huius autem altera pagina tabulam exhibet, in qua *duodecim tribus Israëliticae cum duodecim signis Zodiaci, mensibus anni*, *facultatibus sensualibus naturæ humanæ atque corporis membris componuntur,* sicut in hoc titulo superscripto indicatur:

אלו הם יב שבטים כנגדם יב
מזלות בעולם יב חדשי בשנה
י״ב חושים בטבע י״ב אברים
באדם וזה סדרם

E regione huius tabulæ, in folio 203. r., pictæ sunt duæ manus, dextera et sinistra, in quibus terni singulorum digitorum articuli literis signati sunt, addita explicatione.

Duo folia sequentia, 204. et 205., tabulas cabbalisticas offerunt. — Versa pagina horum trium foliorum, 203—205, et utraque folii 206. nihil habet; post hæc autem ad calcem codicis addita est magna tabula, sephiras cabbalisticas et figuras exhibens, trium foliorum magnitudine, (num. 207. signata).

Tituli sectionum et tractatuum huius libri magnam partem congruunt cum iis, qui secundum conspectum operis עץ החיים, in Knorrii a Rosenroth Kabbala denudata, Tom. II. p. 10. sqq., ad duos primos e sex hujus operis tomis pertinent, qui titulos gerunt ספר דרושים et אוצרות חיים; ita tamen, ut partim numerus tractatuum apud Rosenrothium sit multo maior, quam sectionum in nostro codice, in primo tomo 21, in secundo 51, partim in nostro tituli reperiantur, qui illic desint, atque ordo etiam sit valde diversus.

Tempus, quo codex conscriptus sit, bis indicatum reperitur; primum ad calcem ipsius libri, fol. 191. v., ubi post absolutam sectionem 50. hoc legitur:

סליק ספ׳ עץ ה
החיים בעזרת האל
הבורא ארץ ושמ״
היום יום שני חנוכ״ה
תקטל

i. e. *Finitus est liber "Arboris vitæ" ope Dei, qui terram et coelum creavit, hodie die secundo festi Encæniorum 25to* (mensis Cislev) *anni 509.* (i. e. anno Christi 1749.)

Postrema enim litera ל indicare videtur vocem לפרט, neque vim numeralem hoc loco habere censenda est. Deinde in fine fol. 195. v. hoc scriptum est:

בכ״ה בכסליו נגמרה מלאכת הקודש לסדר
מקץ שנתים ימים ✿ ולפרט ישרא״ל
נושע בה׳ תשועת עולמים

i. e. *die 25to Cislev absolutum est opus sanctum ordine post elapsos duos annos, anno 509,* (i. e. p. Chr. n. 1749.) qui annus expressus est verbis e loco Jes. 45, 17. petitis.

XLIV.

(N. 2. in 8vo.)

Scheda chartacea, duorum foliorum, formæ 8væ, quæ literis quadratis inscriptum habet *carmen egregium, secundum nomina filiorum hominis* :ad ordinem אלה שמות compositum ab Ill. Cabbalista, Theologo Hispano, doctissimo *Mose Zachuth*, uti declarat titulus:

שיר נחמד על שמות בני אדם
לסדר אלה שמות מיוסד מן הגאון
המקובל אלהי ספרדי חכם משה
זכות זצ״ל

Praeterea auctoris nomen acrostichice quoque indicatur. Idem esse videtur poeta Judaicus, de quo agit de-Rossius in Dizion. storico degli autori Ebrei, Vol. II. p. 167. sq.

Omnia vocabula, e quibus compositæ sunt sedecim, quibus carmen constat, strophæ, nomina propria sunt hominum.

XLV.

(N. 24. in 4to.)

Codex membranaceus, in 4to min., foll. 12, quo continetur *Jacobi fil. Ruben,* Altonani, *Narratio de Judaeo homine, Salman ben Wolf,* qui anno 496. (p. Chr. 1736.) die sexto mensis Schebat, qui respondet mensi Januario, ad nundinas Kilienses profectus, instigante maligno quodam homine Kiliae injuste accusatus et in carcerem conjectus, sed post aliquod tempus liberatus sit. Libri titulus, ornamentis parum concinnis instructus, hic est:

ב״ה

זהלצ״ב

חסדי יי

אשר לא כלו רחמיו וחסדיו :

ולא יעזוב המצפה תמיד לחסדי'

ושויתי יי לנגדי תמיד לזכור חסדיו

בזה הספר הזכרון אשר עש' להסידי *)

לפו״ כ' זלמן בן וואולף א' מן עבדיו :

נעשה זאת זכרון בספר לספ' חסדיו

ונתחבר ע״י הקטון שבקטנים אפר ועפר

יעקב בן כ' ראובן יצו״

לפרט

בחסר ואמת יקדמו פניך

לפק **)

נכתב ונגמר באלטונא

Fol. 1. v. legitur praefatio, quattuordecim versibus constans, quorum vocibus initialibus Judaeorum more nomen suum et patriam indicavit auctor: אני הקטן יעקב בן ראובן יצו׳ באלטונא :

Fol. 2. r. — 12. r. continent ipsam narrationem; fol. 12. v. leguntur poëmata duo, quae Deum propter liberationem et auxilium praestatum celebrant. In priore carmine artificiosa ratione vocibus versuum initialibus exprimuntur nomina auctoris et Salmani ben Wolf, itemque vocibus finalibus ejusdem hominis nomen Hebraicum: שלמה בן בנימין. In altero carmine idem loquens introducitur.

Codex praeter titulum, voces initiales et similia, quadrato charactere scripta, rabbinicis literis exaratus est.

*) I. e. לחסידיו.

**) Ita videtur esse scriptum.

XLVI.

(N. 3. in 8vo.)

Exemplaria quaedam membranacea *instrumentorum et formularum,* quibus certa quadam ratione scriptis in variis vitae occasionibus utuntur Judaei hodierni.

1. Literae *contractus matrimonialis* (שטר כתובה) inter R. Jacobum fil. Israël et virginem, cui nomen Schena filia R. Menachem, cognomine Menke; rabbinico charactere Hauniae scriptae die tertio mensis Cislev a. 5487. (p. Chr. 1727.), subscriptis testium nominibus.

2. Similes *literae contractus* inter R. Nathan fil. R. David et virginem, cui nomen Peska filia R. Simson; charactere quadrato scriptae Altonae die 18. mensis Ijjar a. 5511. (p. Chr. 1751.) Adest testium subscriptio.

3. *Literae repudii,* quibus Jacobus quidam, fil. Mosis, dimitti declarat uxorem suam, cui nomen Ela filia Samuelis; scriptae Altonae die vicesimo mensis Elul a. 5533. (p. Chr. 1773.) Deest subscriptio testium.

4. Folium quadratum, continens locos Deut. 6, 4—9. et 11, 13—21., more *Mesusae* scriptos.

5. *Amuletum* (קמיע), folium quadratum, altero latere eosdem illos Deuteronomii locos exhibens, altero precationem, e cabbalisticis formulis compositam; scriptum in usum Leae cujusdam, filiae Gitil.

6. 7. Exempla duo tabulae varios V. T. locos exhibentis, ad imitandam candelabri sacri figuram compositos.

CODICES ARABICI.

CORANI, CORANI PARTES ET FRAGMENTA.

I.

(N. 1. in fol., olim N. 17. in fol.)

Coranus, fol. min., foliorum 106. chartae orientalis antiquissimae, non laevigatae, charactere Neschi non eleganti et parum expedito scriptus, temporis iniquitate vehementer laesus, ab initio et fine mutilus, ligatura privatus, sed capsula chartacea inclusus. Incipit fol. 1. r. a verbis وما تفعلوا Sur. 4, 126. Hinckelm., deficit fol. 106. v. in voce بعلمه Sur. 35, 12. Exciderunt praeterea folia quattuor: unum post fol. 44 (Sur. 12, 10—36.); unum post fol. 97. (Sur. 29, 31—60.); duo post fol. 98. (Sur. 30, 22—31, 17.) Fol. 6. paene totum evulsum est et fol. 23. r., quod desinebat olim in Sur. 7, 162. primis verbis, quae jam perierunt, excipiunt fol. 23. v. Sur. 1. et alia nonnulla, quae huc non pertinent, atramento pallido et pessima manu scripta; fol. 24. r. autem Sur. 7, 162. continuatur.

II.

(N. 2. in fol., olim N. 56. in 4to.)

Coranus, fol. min., foll. 338. chartae orientalis firmissimae, char. Neschi bene scriptus, optime conservatus. Integrum Coranum tenent folia 5—334., ita ut fol. 5. r. et 334. v. nihil scriptum sit, primae vero et ultimae binae paginae (fol. 5. v. 6. r. et fol. 333. v. 334. r.) auro et variis coloribus eleganter ornatae sint. Praeterea fol. 159. v. et 160. r., in quo incipit Sur. 18. (الكهف), margine variis coloribus picto distincta sunt. Quaterna folia Corani corpus integrum et praecedunt et sequuntur; quorum bina illa, quae proxime ipsum librum attingunt, foll. 3. 4. et 335. 336., nihil scriptum habent, aut certe habere debebant; nam nunc quidem fol. 336. v. inscripta est Sur. 111. (تبت) cum praecedentis capitis fine et formula بسم الله, insequenti superscripta, sed ita ut inversae paginae haec omnia inscripta sint nec ultra paginae dimidium procedant. Priora vero et posteriora codicis folia bina Corani initium et finem repetunt, ita ut fol. 1. v. Sur. 1. legatur, fol. 2. r. et v. Sur. 2, 1. sqq., usque ad v. 14. verba ويمدهم في, in quae desinit pagina. Fol. 337. r. incipit a verbis في دين الله Sur. 110, 2. et desinit in vocem ومن Sur. 113, 3.; fol. 337. v. integram Sur. 113., 338. r. Sur. 114. continet.

III.

(N. 3. in fol., olim in Biblioth. Univ. Haun. N. 4. in fol.)

Coranus, fol., foll. 243. chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Ab initio deest Sur. prima. Incipit Sur. 2. fol. 1. r. Desunt praeterea post fol. 49. a Sur. 5, 26. voce عليهم usque ad Sur. 7, 23. vocem مستقرّ; post fol. 177. Sur. 36, 17. a voce تنتهوا usque ad v. 51. voces فاذا هم; post

fol. 195. a Sur. 42, 24. vocibus ما تفعلون usque ad Sur. 43, 50. voces يا قوم. Explicit liber fol. 243. r.; ultima tamen Surata et paenultimae dimidium alia manu suppleta sunt.

IV.

(N. 1. in 4to, olim N. 1. in 4to.)

Coranus, 4to, paginarum 663., in charta orientali char. Neschi satis eleganter scriptus, sed parum emendate. Interciderunt hic illic folia nonnulla; inserta tamen sunt ad supplendas ejusmodi lacunas alia folia, ex aliis Corani exemplis desumpta, sed ut accidere solet, lacunis illis non accurate respondentia, sed fere tantum. Sic insertae sunt paginae 462—477.; 484—487.; 500—503. et 628—663. Praeterea post pag. 191. insertum est folium unum optime exaratum, paginarum numeris non signatum, quo continentur eadem, quae leguntur a pag. 190. lin. paenult. usque ad pag. 193. lin. 4. — Usque ad finem pag. 79. ab Europaeo aliquo homine versuum numeri adscripti sunt in margine, et annotationes Latinae haud paucae, interpretationem maxime tectus Arabici trium priorum Corani capitum exhibentes. In fronte libri inscriptum legitur nomen C. P. Müller et annus 1719.

V.

(N. 2. in 4to, olim N. 39. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 319. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene exaratus, temporis iniquitate vel usu aliquantum laesus. In fine codicis, fol. 319. r., legitur subscriptio scribae محمد الجوختى.

VI.

(N. 3. in 4to, olim N. 55. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 396. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis magno et expedito, recentiore manu, ni fallimur, Turcica, festinantius scriptus, ab initio et fine mutilus. Praemittitur fol. 1. r. et v. precatio Arabica, ita incipiens: تبارك الذى بيده الملك, cum subscriptione Turcica: تمت تمام اولدى. Fol. 2. r. incipit a verbo فراشا Sur. 2, 20. Post fol. 7. perierunt sex circiter folia, Sur. 2, 77—104. Deinde pergit codex usque ad Sur. 66, 10. vocem primam. Reliqua desunt.

VII.

(N. 4. in 4to, olim N. 61. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 438. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus atque conservatus. Excipit ipsum Coranum, fol. 436. v., precatio, cui inscribitur: هذا دعاء ختم القران العظيم, quam sequuntur fol. 438. r. formulae nonnullae sacrae et fol. 438. v. lin. 4. alia precatio, cui titulus: صلوات شريف, usque ad finem paginae.

VIII.

(N. 5. in 4to, olim N. 69. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 285. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, sed temporis injuria aliquantum laesus. Post absolutum Coranum, fol. 285. v., repetitur Surata prima. Additur formula: صدق الله العظيم الخ.

IX.

(N. 6. in 4to, olim N. 73. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 303. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, satis bene conservatus. Fol. 303. v. legitur subscriptio:

استغفروا الله الحكم ، من العصيان فى القلم ،
والحمد لله على التمام ، وللرسول افضل السلام ،

Infra notatur annus 967., quo forsan descriptum est exemplum.

X.

(N. 7. in 4to, olim N. 91. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 380.*) chartae orientalis tenuis, char. Neschi bene scriptus, sed aqua nonnihil laesus. Absolvitur Coranus fol. 375. r.; deinde sequuntur nonnulla, seriore manu festinantius scripta, et hoc quidem ordine: 1. fol. 375. r. 376. r. et v. formulae quaedam et preces, quales post absolutam Corani lectionem peragi solent: صدق الله العلى العظيم, atque alia similia. 2. Excipiunt ea fol. 376. v. in inferiore paginae parte pauca, quae ad traditionem de propheta pertinent et lectionem Corani spectant. 3. Post fol. 377., quod nihil scriptum habet, sequuntur nonnulla, Malaica lingua scripta et regulas de lectione Corani exhibentia, fol. 378. 379. Subscriptio additur, ultimas tantum paginas spectans, sed tantum non penitus deleta:

تمت كتاب محاون - - - فى يوم الخميس ،

XI.

(N. 8. in 4to, olim N. 48. in 8vo.)

Coranus, 4to, foll. 378. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Incipit Corani textus fol. 3. v., absolvitur fol. 377. v.. Deinde sequitur in media pagina precatio, cui inscribitur: دعاء ختم القرآن, at non integra; abrumpitur enim fol. 378. r. lin. 5. post verba: يا ذا البهاء والامتنان. — Fol. 1. r. aliquis ex iis, qui hunc librum possederunt, Turcica oratione inscripsit praecepta nonnulla de lectione Corani cum precibus Turcicis, quas sequitur alia precatio Arabica. Alia leguntur, Turcice scripta, fol. 1. v.; sed haec omnia ad ipsum librum non pertinent.

*) Numeris quidem signata sunt folia tantum 379., sed neglectum est signare folium unum, inter folia 8. et 9.

XII.

(N. 9. in 4to, olim N. 65. in 8vo.)

Coranus, 4to, foll. 291. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, sed usu tritus. Deest ab initio folium unum, cui inscripta erat Surata prima.

XIII.

(N. 10. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 1. in 4to.)

Coranus, 4to, foll. 307. chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, sed mediocriter conservatus. Lacunas enim, quibus abundabat codex, supplevit quidem recentior manus, sed nec eadem semper, nec eleganter ubique; et post Sur. 93. desiderantur reliqua.

XIV.

(N. 11. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 1. in 8vo.)

Coranus, 4to, foll. 286. chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, sed usu tritus. Absolvitur Coranus fol. 284. v. Folia 285. et 286. fragmenta nonnulla Turcica continent, partim metrice scripta, partim pedestri sermone.

XV.

(N. 12. in 4to, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 5. in 8vo.)

Coranus, 4to, foll. 347. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, usu aliquantum tritus. Primam codicis paginam, fol. 1. v., recentior manus supplevit.

XVI.

(N. 1. in 8vo, olim N. 14. in 8vo.)

Coranus, 8vo, foll. 317. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, satis bene conservatus. Incipit fol. 2. v., desinit fol. 317. r. Ultimae tres paginae seriore manu suppletae sunt.

XVII.

(N. 2. in 8vo, olim N. 83. in 8vo.)

Coranus, 8vo, foll. 253. chartae Indicae non laevigatae, char. Neschi bene scriptus, inde a fol. 199. alia manu eleganti suppletus, bene conservatus.

XVIII.

(N. 3. in 8vo, olim N. 86. in 8vo.)

Coranus, 8vo, foll. 386. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, satis bene conservatus. In calce adscriptus est annus 1167. (Chr. 175¾.)

XIX.

(N. 4. in 8vo, olim N. 3. in 8vo.)

Coranus, 8vo min., foll. 386. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi minusculo nitide scriptus, optimae condicionis, tegumento splendido aurato ornatus. Incipit ipse liber fol. 3. v., desinit fol. 385. v. Sequitur fol. 386. r. post بسم الله الخ formula illa: صدق الله الخ, eadem manu scripta, qua totus liber. — Fol. 1. v. legitur inscriptio Arabica haec: هدى هذا القرآن لحضرة الملك الكبير والخاقان الشهير مولانا السلطان فريدرك الثالث ابن السلطان خرستيان الرابع صاحب مملكتى دنمرك ونوروغ وما يليهما ادام الله تعالى ايام دولته وخلد ملكه وابد سلطنته ارسل من هولنده من مدينه ليده من العبد الفقير الحقير مقدسى عطا الله المعروف بابن الصخرى فى سنه ١٦٦٤ ، ; et fol. 2. r. inscriptio Latina, isti respondens: "Serenissimo et Augustissimo Regi, Dn. Friderico III, Euergetae suo munificentissimo et Domino clementissimo, hunc Coranum *κεκαλλιγραφημένον,* ceu summae gratitudinis, pro multiplicis Regiae gratiae beneficiis, *τεκμήριον,* humillime offert sacrae R. Majest. subjectissimus servus Theodorus Petraeus. Miss. Lugdun. Batav. 9. Decemb. Ann. 1664." — In operculi parte anteriore impressa leguntur verba: لا يمسه الا المطهرون.

XX.

(N. 5. in 8vo, olim N. 22. in 8vo.)

Coranus, 8vo min., foll. 359. chartae orientalis, char. Neschi minusculo nitidissime scriptus, bene conservatus, tegumento splendido ex holoserico caeruleo ornatus, tribus praeterea involucris sericis et capsula chartacea inclusus. Incipit Coranus fol. 1. v., desinit fol. 357. v. Sequitur, foll. 358. 359., post verba بسم الله الخ, seriore manu et majore charactere scripta formula illa: صدق الله الخ. — Praemittuntur codici folia octo, numeris non signata, quorum ultimo inscripta leguntur haec verba: "Benaras Ostindien Januar 1765. Peter Johan Flor." Pertinebat quondam hic liber ad collectionem Kratzensteinianam.

XXI.

(N. 6. in 8vo, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 6. in 8vo.)

Coranus, 8vo, fol. 396. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus.

XXII.

(N. 7. in 8vo, olim N. 4. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 419. chartae orientalis, sed non ejusdem ubique originis, char. Neschi distincte, sed recentiore manu scriptus, bene conservatus et tegumento splendido instructus, cui impressa leguntur verba: لا يمسه الا المطهرون.

XXIII.

(N. 8. in 8vo, olim N. 5. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 328. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi minusculo satis bene scriptus atque conservatus.

XXIV.

(N. 9. in 8vo, olim N. 6. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 304. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, usu

aliquantum tritus. Adjicitur fol. 304. v. scribae nomen يحيى العبادخور (sic) et annus 974. (Chr. 1566.)

XXV.

(N. 10. in 8vo, olim in Bibl. Univ. Haun. N. 7. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 374. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus.

XXVI.

(N. 11. in 8vo, olim N. 8. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 252. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi minimo, sed distincto, nitide scriptus. Fol. 252. r., post absolutum librum atque formulam صدق الله العظيم الخ, leguntur scriptionis annus (934. Higrae) et nomen scribae: قره كوز بن عبد ربه (vel بن عبد الله; non enim liquet). Sequuntur deinde, fol. 252. v., char. Nesta'lîq et alia manu, ut videtur, scripta precatio brevissima, incipiens: اللهم انى توكلت عليك, et nonnullae lineae orationis Persicae, ex parte tamen deletae.

XXVII.

(N. 12. in 8vo, olim Kallianus N. 653.)

Coranus, 12o, foll. 229. chartae orientalis, char. Neschi minuto bene scriptus, bene conservatus. Incipit Coranus fol. 1. v., clauditur fol. 228. r., ubi habes in subscriptione nomen scribae: احمد بن محمد بن محمد القدسى الحنفى, et finitae operae tempus: diem 22. mensis Rebî' posterioris a. 846. (Chr. 1442.) Fol. 228. v. in summa pagina recentiore manu scripta est explicatio brevis compendiorum nonnullorum, quibus ad designandas pausas in recitando Corano observatas uti solent scribae; quam sequitur ipsius codicis, ni fallimur, manu exarata precatio صدق الله الخ, usque ad finem fol. 229. — Praemittitur codici inscriptio Augusti Pfeifferi, theologi quondam et lingg. orientt. professoris Lipsiensis, qui hunc librum donavit S. W. Schluetero, theologo Lauenburgensi.

XXVIII.

(N. 13. in 8vo, olim N. 81. in 8vo.)

Coranus, 12o, foll. 386. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi minimo et nitidissimo scriptus, optimae condicionis. Incipit fol. 1. v., desinit fol. 385. v., ubi in subscriptione habes scribae nomen, Derwîschi Muhammed el-Mewlewi Angurawi (انقروى) i. e. Ancyrensis, et scriptionis tempus, mensem Ǵumâda posteriorem a. 1030. (Chr. 1621.) Fol. 386. r. legitur documentum, a. 1098. scriptum, ex quo constat, Corani hoc exemplum piis usibus esse legatum (وقف) a beato Musztafa bin Ismâ'îl.

XXIX.

(N. 14. in 8vo, olim N. 76. in 8vo.)

Coranus, formae minimae, foll. 121. chartae orientalis non laevigatae, char. Neschi minutissimo, sed parum eleganti, absque punctis vocalibus scriptus, bene conservatus. Fol. 1. r. legitur Corani Surata 1., quae repetitur fol. 1. v. Sed haec et quae proxime sequuntur e cap. 2. charactere paulo majore scripta sunt, minutissimus ille fol. 2. v. demum adhibetur. Praemittuntur codici duo folia, numeris non signata, quorum priori inscriptum est: "Hic Coranus λεπτόγραμμος Bibliothecae Regiae inseratur, submisse oblatus a S. R. Majest. subjectissimo Theodoro Petraeo. Lugd. Bat. 9. Jul. An. 1665."

XXX.

(N. 13. in 4to, olim N. 51. in 8vo.)

Corani sectio I. (الجزو الاول), Sur. 1, 1—2, 135., 4to, foll. 41. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis magno eleganter et luxuriose scripta, ita ut spatium amplum inter binas lineas intercedat et senae tantum

lineae in singulis paginis reperiantur; codex bene conservatus.

XXXI.

(N. 4. in fol., olim N. 54. in 8vo.)

Corani sectio IX., Sur. 7, 86—8, 41., fol. min., foll. 23. chartae laevigatae, char. Neschi bene scripta, minus bene conservata. In margine primae paginae (fol. 1. v.) scripta est precatio, jam iniqua libri nitidissimi tractatione ex parte deleta. Desinit codex in fol. 22. v. Ejusdem exempli partes XII. et XIV. habes in codd. XXXII. et XXXIII., quorum descriptio sequitur.

XXXII.

(N. 5. in fol., olim N. 55. in 8vo.)

Corani sectio XII., Sur. 11, 8—12, 52., fol. min., foll. 22. In margine paginae primae, (fol. 2. v.) eadem legitur precatio, quae in cod. XXXI. adscripta erat; in calce libri (fol. 22. v.) additur tritum illud:

صدق الله العظيم ، وبلّغ رسوله الكريم ،
ونحن على ذلك من الشاهدين ،

Ad idem Corani exemplum pertinuit, cujus partes fuere codd. XXXI. et XXXIII.

XXXIII.

(N. 6. in fol., olim N. 56. in 8vo.)

Corani sectio XIV., Sur. 15. et 16., fol. min., foll. 21. In margine paginae primae (fol. 1. v.) repetitur eadem precatio, quae legitur in codd. XXXI. XXXII. In fine, fol. 20. v., seriore manu eaque pessima subscripta est formula: صدق الله الخ .

XXXIV.

(N. 14. in 4to, olim N. 82. in 8vo.)

Corani sectiones XXVIII., XXIX. et XXX., Sur. 58—114., 4to, foll. 53. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi manu recentiore bene scriptae. Incipit sectio XXVIII. fol. 1. v.; XXIX. fol. 18. v.; XXX. fol. 35. v. Fol. 52. r. subjungitur Sur. 1., quam excipit formula incipiens: التحيات لله , desinens fol. 52. v. Fol. 53. r. scriptum est: "R. P. Thomas a Sto. Joseph Ambianus, Visitator generalis Montis Carmeli, hunc librum attulit ex Alep urbe Turcarum die 13. Julii Anno Dni 1647."

XXXV.

(N. 15. in 8vo, olim N. 85. in 8vo.)

Corani pars, 12o, foll. 158.*) chartae vetustae Europaeae, ut videtur, char. Mauritanico, non quidem eleganti, sed distincto scripta, usu trita. Fol. 1. v. legitur Sur. 1.; deinde sequuntur Sur. 53—114., sed ita ut unicuique fere capiti subjungatur annotatio ex traditione Muhammedica, ad quam introducendam plerumque serviunt hujusmodi formulae: جاء في الحديث الصحيح , vel: وقال صلعم , vel: وعنه صلعم . Non adscripta est annotatio capitibus 63., 68. et 114. Sur. 57. (fol. 30. r.) peculiaris subscriptio subjuncta est: كملة (sic) السورة والحمد لله الخ . Post fol. 36. aliquid excidisse videtur; ibi enim Sur. 58. non ultra vocem بالله , v. 22., progreditur, et fol. 37. r. annotationis Sunniticae ad hanc Sur. conclusio tantum legitur. Explicit Sur. 114. fol. 156. v.; deinde sequitur subscriptio, incipiens: تمّ الثمان بحمد الله ,**) et desinens fol. 157. r. — Fol. 157. v. beati Adleri manu inscriptum est: "Variae Corani suratae pessime scriptae"; quod non verum.

XXXVI.

(N. 4. codd. Cuficorum.)

Fragmentum Corani membranaceum, char. Cufico litteris minusculis nitidissime scriptum,

*) Numeris signata 157. tantum reperiuntur, sed neglectum est signare folium unum, inter foll. 73. et 74.

**) Ita scriptum est in codice. Pro الثمان sine dubio scribendum erat الثانى .

foll. 12., altorum novem pollices cum dimidio, quattuordecim et dimidium latorum. Fol. 1. r. incipit a verbis ما كان ابوك Sur. 19, 29. Hinckelm. Post fol. 10., desinens in verbis في الصور ونحشر Sur. 20, 102., desunt folia duo. Pergit enim fol. 11. verbis ما بين ايديهم Sur. 21, 28. Desinit fol. 12. v. in voce وتالله Sur. 21, 58. Lineolis notantur in hoc codice litterarum signa diacritica; vocalium puncta rubro colore appingi solent; signa orthographica videntur esse neglecta. — Fol. 1. r. in ima pagina legitur: "Cairi 1626. 18. Martii. 7."; fol. 12. v. in summa pag.: "Friderici a Bockwoldes". — De hoc libro cf. Adleri descript. codd. quorundam Cuficorum, (Altonae, 1780. 4to) pag. 22. Uberiorem descriptionem habes atque accuratiorem apud Lindbergium in libro, cui titulus: Lettre à Mr. Bröndsted sur quelques médailles Cufiques et sur quelques manuscrits Cufiques. Copenh., 1830. 4to, pag. 59. sq. Specimen scripturae accurate delineatum adjecit vir doctissimus, Pl. XII.

XXXVII.

(N. 2. codd. Cuficorum.)

Fragmentum Corani membranaceum, char. Cufico litteris minoribus et atramento pallidiore scriptum; folia habet 58., quinque pollices et novem lineas alta, novem pollices lata. Fol. 1. r. incipit a verbis قلنا لا تخف Sur. 20, 71.; desinit fol. 56. r. in verba, quae claudunt Sur. 23, 57. Adjicitur tamen in fine paginae vocabulum اية, auro obductum et aureo circello inclusum; quod quid hic sibi velit, non assequor.*) Fol. 55. v. 56. r. ornamentis aureis distincta sunt; fol. 56. v. 57. r., quae nihil scriptum habent, variis ornamentis pictis et aureis omnino occupantur. Fol. 57. v. nihil habet praeter nomen "Friderici a Bockwoldes", quod legitur in summa pagina. Fol. 58. v. recentiore manu, litteris ad char. Neschi prope accedentibus, negligenter scripta sunt haec verba: المومنين مايه وتسع عشر اية, ad cap. 23. inscriptionem pertinentia. Alia nonnulla addidit alia manus, sed tam male picta, ut legi vix possint. — In hoc codice litterarum signa diacritica notantur lineolis, vocalium puncta rubro colore; negliguntur signa orthographica. Cf. Adleri descriptionem, l. l., pag. 21.; uberiorem Lindbergii descriptionem, l. l., pag. 65. sq. Specimina codicis habes apud Adlerum, Tab. II., et apud Lindbergium, Pl. X.

*) Fallitur Lindbergius autumans hoc vocabulo indicari finem unius e triginta sectionibus Corani; tota Sur. 23. pertinet ad sectionem XVIII.

XXXVIII.

(N. 3. codd. Cuficorum.)

Fragmentum Corani membranaceum, char. Cufico litteris minoribus bene scriptum; folia habet 56, sex fere pollices alta, novem lata. Incipit fol. 1. r. a verbis [ز]اهق ولكم الويل Sur. 21, 18. Post fol. 7., desinens in voce ينظرو[ن] Sur. 21, 41., deest folium unum. Fol. 8. incipit a voce يصحبون Sur. 21, 44. Desinit codex fol. 56. v. in vocibus الارض مخضرة[ن] Sur. 22, 62. Notantur lineolis litterarum signa diacritica, rarius vocalium puncta, rubro colore appicta; non vero signa orthographica. Notabilis in hoc codice indicatio frequens lectionum variarum; signis enim litterarum diacriticis, atramento scriptis, et vocalium punctis rubris subjunguntur alia, viridi colore picta. Cf. Adlerum, l. l. pag. 22. Lindbergium, pag. 62. sqq. et Pl. VIII.

XXXIX.

(N. 7. codd. Cuficorum.)

Fragmentum Corani membranaceum, char. Cufico, litteris majusculis bene scriptum, sed haud leviter laesum, foll. 58., quinque fere pollices altorum, novem latorum. Ab initio libri in tegumenti parte interiore inscripsit nomen suum b. Frid. Münter, S. R. Selandiae

episcopus, ex cujus bibliotheca in Bibliothecam Regiam migravit hic liber. Addidit Münterus haec verba: "Munus Danielis Dumreicheri, Danorum in Aegypto proxeni. Hafniae, MDCCCXXVI." Praeterea idem Münterus praemisit notitiam de Corani partibus, quas codex exhibet. Incipit fol. 1. r. a verbis [و]جدنا اباءنا Sur. 21, 54.; deficit fol. 58. v. in verbis ولكن يناله ا[لتقوى] Sur. 22, 38. Puncta diacritica rarissime apparent; vocalium signa, rubro colore picta, saepius adjiciuntur; signa orthographica nulla. Attamen ubi litterae hamzatae tribuenda erat vocalis, viridi colore hanc appinxit scriptor, non rubro; ubi simul exprimenda erat nunnatio, viridi colore alterum expressit vocalis signum, alterum rubro. Lectiones variae simili modo notantur, ut in cod. nostro XXXVIII., ita ut variis coloribus varietas vocalium exprimatur, et signorum diacriticorum, adeoque litterarum consonantium; de qua re vide descriptionem uberiorem Lindbergii, l. l. pag. 56. sqq. Specimen quoque is dedit ibidem, Pl. VI.

XL.

(N. 5. codd. Cuficorum.)

Fragmentum Corani membranaceum, char. Cufico majore bene scriptum, minus bene conservatum; folia sunt 31.*), novem fere pollices alta, duodecim cum dimidio lata. Incipit fol. 1. r. a verbis واويناهما الى ربوة Sur. 23, 52.; desinit fol. 31. in verbis مغفرة ورزق Sur. 24, 26. Adsunt puncta diacritica, lineolis notata; saepe etiam vocalium signa, rubro colore picta, et nonnunquam, ubi locus erat Hamzae, viridi; notae orthographicae negliguntur. Variae lectiones indicantur haud raro, eodem quem diximus modo. Cf. praeter Adlerum, l. l. pag. 22., descriptionem Lindbergii, pag. 60. sqq., cui scripturae specimen adjecit, Pl. XI. — E codice nostro XLII. (N. 6. codd. Cuficorum) tria folia ad hunc codicem pertinere, primus animadvertit Lindbergius.

XLI.

(N. 1. codd. Cuficorum.)

Fragmenta Corani membranacea, char. Cufico, litteris maximis, atramento nigerrimo nitide scripta; folia sunt 36.*), septem pollices et novem lineas alta, undecim lata. Quattuor habes ejusdem codicis fragmenta: 1) Fol. 1—3. a verbis انى اخاف الله Sur. 59, 17. usque ad السلام المو[من] Sur. 59, 24. Desunt deinde folia duo; pergit enim codex: 2) fol. 4. r. verbis قد كانت لكم Sur. 60, 4. et desinit fol. 34. v. in vocibus ما فى السموات و[ما] Sur. 64, 1. 3) Fol. 35. incipit a verbis يحدث بعد ذلك Sur. 65, 1., desinit in يومن بالله وا[ليوم] Sur. 65, 2. 4) Fol. 36. denique, in margine laesum, e Sur. 66. continet versus primi vocem extremam رحيم, versum 2. et tertii partem, ita ut desinat in vocibus واعرض-عن. — Fol. 36. v. in ima pagina scriptum est nomen Friderici a Bockwoldes. Litterarum puncta diacritica paene nusquam apparent; vocalium signa saepius appinguntur rubro colore, et nonnunquam, ubi locus erat Hamzae, flavo. Plerumque tamen signum Hamza lineola rubra notatur, adjecto saepe puncto caeruleo, vocalem designante; eademque lineola, signum Hamza denotans, vel tum appingitur, cum locus erat Waszlae, ut recte exposuisse videtur Adlerus, l. l. pag. 32., a cujus sententia non erat quod recederet Lindbergius. Signum quoque Teschdid rubro colore eademque forma notatur, qua in scriptura Neschi, ita tamen ut ipso loco, quem occupat sive supra litteram, sive infra, sive in media linea, simul vocalis indicet naturam. Cf. Adlerum, pag.

*) Apud Adlerum, l. l. pag. 22., 29 tantum folia numerantur; vid. notam ad cod. XLII.

*) Apud Adlerum, l. l. pag. 21., 34 tantum numerantur folia.

21. 32. sq.; Lindbergium, p. 64. sq. cum specimine Pl. IX.

XLII.

(N. 6. codd. Cuficorum.)

Fragmenta Corani membranacea, char. Cufico litteris majoribus bene scripta; folia 6.*), octo fere pollices alta, lata pollices duodecim cum dimidio. 1) Fol. 1. r. continet lineas quattuor, auro ornatas, quae Corani quidem partem non exhibent, sed loco tituli ad introducendum librum sacrum inserviisse videntur, aut, quod veri similius, in fine codicis Coranici ad clausulam formandam. Lectu sunt difficillimae hae lineae; e prioribus duabus haec mihi videor eruisse:

ـ الله ـ عطايه لا يحل لاحد من ا

لمسلمين ان ـ ولا ـ له فلا ـ فلا

Ultima vox lin. quartae fortasse legenda est: لعمره. — Fol. 1. v. ornamentis aureis pictisque repletum in media pagina offert verba: صنعه الحسن بن "fecit el-Hasan filius —", quae verba complere debebant sine dubio in pagina sequenti nomen patris el-Hasani et id genus alia.**) In margine superiore leguntur verba: بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين; in inferiore: الرحمن الرحيم ملك يوم اياك نعبد واياك; Sur. 1. initium, omisso tantum per incuriam vocabulo الدين post vocem يوم. Reliqua ejusdem capitis pars sequi debebat in pag. sequenti.

2) Fol. 2. continet Sur. 15, 19—21. a verbis [والا]رض مددناها usque ad verba وما ننزّله. Adsunt vocalium signa rubro plerumque colore picta et, ubi locus erat Hamzae, viridi. Raro notantur puncta litterarum diacritica, et recentiore quidem manu; cf. Lindbergium, l. l. p. 55. sq. et Pl. V.

3) Fol. 3. continet Sur. 2, 16—18. a verbis لا يبصرون usque ad verba من الصواعق. Vocalium signa rubro plerumque colore, puncta diacritica lineolis colore viridi pictis notantur et sic quoque signum Teschdîd, vocalis simul locum tenens. Cf. Lindbergium, l. l. pag. 58. sq. et Pl. VII.

4—6) Foll. 4—6. pertinent ad codicem nostrum XL., quod recte vidit Lindbergius. Continet autem Fol. 4. Sur. 3, 96—99. a verbis يايها الذين usque ad vocem وكنتم; fol. 5. Sur. 24, 47—50. a verbis فريق منهم usque ad قول المومنين; fol. 6. Sur. 24, 58. 59. a verbis كما استاذن usque ad خير لهن. Cf. Lindbergium, l. l. pag. 60. sqq.

In fine codicis adjiciuntur litterae illae cl. viri *Fourmont*, quas partim publici juris fecit Adlerus, l. l. pag. 22. sq. Agunt eae de hujus codicis foliis 1. et 2. et de duobus aliis, quae jam codici XL. adjuncta esse suspicamur; sed produnt litterae auctoris in his rebus ignorantiam.

XLIII.

(N. 7. in fol.)

Corani fragmentum, formae maximae. Folia sunt duo chartae orientalis crassae et laevigatae, ejusdem exempli magnifici particula, cujus fragmenta ampliora, Dresdae in Bibliotheca Regia et Lipsiae in Bibl. Senatoria asservata, uberius descripsit Ill. Fleischer; vid. Catalog. codd. MSS. orientt. Bibl. Reg. Dresd. pag. 74. n. 444. et Catal. libb. MSS. Bibl. Senat. Lips. p. 352. sq. n. XXXVII. Scriptus erat codex ille charactere ϑulϑî maximo aureo et variis coloribus ornamentisque implicato, Baghdâdi a. 706. (Chr. 1306.), jussu imperatoris Mogolici Oelgaitu-Chân Chudâbende Ghijâϑ-eddîn Muhammed, Ćingiz-Chânidae. —

*) In Catal. Bibl. Reg. MS. numerantur folia 8.; veri simile est, duo folia, quae quondam huic cod. juncta fuere, jam ad cod. XL. esse relata, qui Adleri tempore erat foliorum 29., nunc est foll. 31. Sed tria folia, quae adhuc cod. nostrum XLII. claudunt, ad eundem illum referri debebant, cujus partem olim ea fecisse, recte vidit Lindbergius.

**) Errat Lindbergius, l. l. pag. 55., legens: صنعة الحسنين, quod vertit: "artificium pulchritudinum".

Foliorum ordo in hac nostra particula inversus est; posterius enim incipit a voce بالاخرة Sur. 41, 7. Hinckelm., et desinit in extrema voce versus 9.; prius incipit a versu 10. et desinit in voce صاعقة, v. 13. — Annotamus, figuram signi orthographici Waszl ita in hoc codice esse efformatam, ut litteram Szâd accurate referat; est enim illud signum vocis صلة compendium.

CODICES DE INTERPRETATIONE CORANI.

XLIV.

(N. 8. in fol., olim N. 31. in fol.)

Commentarii in Coranum fragmenta duo, fol., foll. 160. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi nitidissime scripta. Folia tantum 11—13. alia manu minus eleganter suppleta sunt; sed fol. 13. v. ne dimidiam quidem paginae partem occupat scriptura, ita tamen ut non sit lacuna inter hujus supplementi extrema verba et folium sequens. Corani verba, ad quae pertinet commentarius, partim rubro colore scripta, partim auro obducta sunt, saepissime vero librarius explere lacunas, textui destinatas, neglexit. Incipit fragmentum prius fol. 2. r. in media explicatione Sur. 9, 43., et ab his quidem verbis: صريح فى انهّ سبحانه وتعالى. Desinit fol. 24. v. in explicatione Sur. 10, 20. init., in verbis: من غير اختلاف وذلك من. — Alterum fragmentum, a fol. 25. r. usque ad finem codicis, fol. 160. v., continet commentarium in Sur. 2, 92—4, 139. Incipit ab his verbis: كفر بما معه من الكتاب, desinit in verbis: وقرئ شاذا مثلَهم بالفتح لاضافته الى غير متمكن كقوله تعالى مثل. — Auctoris nomen non proditur. Neque Beidhâwium esse, neque Zamachscharium, constat. Viri docti, quibus major librorum Arabicorum copia praesto est, ut possint comparatione instituta cum aliis commentariis, favente numine, indicare auctoris nomen, subjungimus hoc loco initia capitum Corani tertii, quarti atque decimi. Cap. III. (fol. 74. v.): الم الله لا اله الا هو قد سلف ان ما لا يكون من هذه الفواتح مفردة كصاد وق ونون ولا موازنة لمفرد كحا ميم وطا سين ويا سين الموازنة لقابيل وهابيل وكطا سين ميم الموازنة لدارابجرد حسبما ذكره سيبويه فى الكتاب ،

Cap. IV. (fol. 121. v.): يا ايها الناس خطاب يعمّ حكم المكلّفين عند النزول ،

Cap. X. (fol. 18. v.): الر بتفخيم الرآء المفتوحة وقرئ بالامالة اجرآء للاصلية مجرى المنقلبة عن الياء وقرى بين بين ،

XLV.

(N. 15. in 4to, olim N. 41. in 4to.)

'Iszâm ed-dîni annotationes ad Beidhâwii commentarium in Coranum, 4to, foll. 420. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scripta; codex bene conservatus. Fol. 1. r. inscriptum est, sed non ab ipsius codicis manu: هذه حاشية مولانا عصام الدين على تفسير القاضى البيضاوى نفع الله تعالى بها امين ، . Praefationis initium, fol. 1. v., iis verbis fere respondet, quae laudat Ḥâg'î Chalfa, edit. Flügel. vol. I. p. 477., tantum quod in codice perperam scriptum videtur: بارقاد pro بارفاد et الفرقان est pro القرآن. Auctoris nomen sic exhibet praefatio: ابرهيم بن محمد بن عربشا[ه] الاسفرانى (sic) المشتهر بعصام الدين ، . Inscripsit hunc librum Sultâno Suleimân bin Selîm bin Bâjezîd. Mortuus est Samarqandae, a. h. 943. (Chr. 153⁶/₇.) Incipiunt annotationes ad Beidhâwii praefationem

fol. 2. r. extr. et desinunt in fine suratae 5. Deest Sur. 6., ad quam annotationes 'Iszâm ed-dîni pertigisse docet 'Hâg'î Chalfa, itemque Sur. 78—114. Fol. 419. r. in fine suratae المائدة legitur subscriptio ita incipiens: تمت المايده وعمت الفايده ونحمد الله على الانعام cet. Librarii nomen non additur, neque scriptionis annus.

XLVI.

(N. 9. in fol.; olim N. 30. in fol.)

Appendix ad commentarium Beidhâwii in Corani Sur. I., auctore *Mu'hammed Emîn bin Szadr ed-dîn e's-'Sirwânî;* fol., foll. 85. chartae orientalis laevigatae, char. Nestâlîq bene exarata, bene conservata. Auctoris nomen exhibet praefatio, fol. 1. v., cuius prima verba laudat 'Hâg'î Chalfa, ed. Flügel. vol. I. p. 479. Idem mortuum esse perhibet Emînum a. h. 1020. (Chr. 1611.); num recte, dubitare licet. In fine enim codicis, fol. 85. r., legitur subscriptio, ita incipiens: تم ما يتعلق بسورة الفاتحة, in qua notatur absolutae operae locus atque tempus: Constantinopoli, mense Rebî' priore a. h. 1034. (Chr. 1624.) Deinde vero sequuntur haec: ويتلوه انشاء الله ما يتعلق بسورة البقرة وقد كنا يكتب [leg. نكتب] قبل هذا التاريخ بعشرين سنة على سورة الفاتحة ما يتعلق بحل مواضعها المشكلة لكن الآن وقع تبديل كثير وتفسير غير يسير والتعويل على الاخير والله على كل ما يشاء قدير ، Quibus verbis manifesto docet ipse libri auctor, novis curis emendatam hanc prodire operam, cujus primam editionem viginti annis ante jam paraverat, et ad secundum quoque Corani caput commentarii appendicem Deo volente sese editurum. Quod cum ita se habeat, ea etiam, quae praecedunt, scriptionis tempus (a. 1034.) indicantia, ipsius auctoris verba esse, veri simile est, repetita, ut saepe fit, a librario. Firmatur haec conjectura eo, quod altera quaedam sequitur annotatio, scriptionis tempus ita indicans: وتم فى اواخر شهر جمادى الاخر من شهور سنه وثلثين والف ، . Spatium inter voces سنه et وثلثين relictum est vacuum. Additur denique scribentis nomen موسى بن شيخ امين, qui videtur esse auctoris filius. Sed ne hunc quidem nostrum codicem scripsisse inde colligitur, quod anni designatio ex parte relicta est imperfecta, quod sane fieri vix potuit, nisi librarius quidam ex alio codice haec omnia transscribens incidisset in vocabulum tam male pictum, ut omittere illud satius duceret.

XLVII.

(N. 10. in fol.; olim N. 19. in fol.)

Commentarius in loca difficiliora Corani, auctore *'Abu Abd allâh Mu'hammed bin 'Ali e's-'Sâlibî;* fol., foll. 133. chartae recentioris Europaeae laevigatae, char. Neschi distincto scriptus. Fol. 1. r. legitur inscriptio: هذا كتاب التفسير (sic) القران للامام الشطيبي (sic) رحمه الله تعلى (sic) ونفعنا به امين عام 1174 ، . Alia inscriptio fol. 1. v. ante praefationem minio exarata est: كتاب الانباب فى شرح مشكلات الكتاب مما الفه بعض من المتأخرين وهو الشاطبى الامام العارف بالله ابو عبد الله محمد بن على الاندلوسى الحاج الشاطبى التزعورى رحمه الله ، . Incipit praefatio his verbis: الحمد لله الذى احتجب بشده ظهوره عن ان تدرك الابصار ، . Ipse commentarius ad sur. 1. incipit fol. 7. r., desinit fol. 133. v. in sur. 83., in quam commentarius ad finem non perductus est.

CODICES PRECATIONES AUT CONTINENTES AUT SPECTANTES.

XLVIII.

(N. 16. in 4to; olim N. 27. d. in 4to.)

Tractatus de arcanis invocationis Dei cum exhortatione ad eam peragendam, 4to, foll. 10. chartae Europaeae, ut videtur, char. Neschi pessime scriptus, bene conservatus. Inscriptio initio libelli, fol. 1. r., haec est: هذه الرسالة فى اسرار الذكر والحث عليه اماتنا الله على حبه ، . Desinit codex fol. 10. v. in media pagina. Auctoris nomen ignoramus.

XLIX.

(N. 16. in 8vo; olim N. 71. in 8vo.)

Codex in 8vo, foll. 159. chartae Europaeae, ut videtur, laevigatae, char. Neschi bene scriptus atque conservatus. Continet is:

I. *Commentationem de formulis bene precandi Muhammedi prophetae,* auctore *Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin Suleimân el-G'uzûli.* Inscriptio fol. 1. r.: هذا دلايل الخيرات عام 1175 ، . Incipit ipse liber fol. 1. v., ubi auctoris nomen habes ita scriptum: سيدى محمد بن سليمن الجزولى رحمه الله تعلى ، . Praeferimus tamen nos scriptionem الجزولى, Vethium secuti in editione libri Lubb el-lubâb, s. v. — Libri nomen plenius exhibet praefatio, fol. 2. r.: كتاب دلائل الخيرات وشوارق الانوار فى الصلوة على النبى المختار ، . Cf. 'Hâg'î Chalfa, ed. Flügel. vol. III. p. 235.; ill. de Hammer in catal. MSS. (Wiener Jahrbücher, Vol. LXXX. Anzeigebl. p. 43. sqq.) n. 262.; Fleischer in catal. biblioth. Reg. Dresd. p. 43. n. 285.; A. Krafft, die Handschriften der K. K. Orient. Akad. zu Wien, n. CDXLII.; Catal. MSS. b. Silvestre de Sacy, n. 37. 38. — Nomina et epitheta prophetae ducenta et unum recensentur fol. 7. r. — 9. r. Templi Meccani (non Medinensis, quod est in cod. Dresdensi,) delineationem exhibet fol. 9. v., aliam, quae quid significet, nobis non liquet, fol. 10. r.

II. Fol. 58. v. sequitur *introductio in carmen* celebratissimum *el-Burde*: قال الشيخ نور الدين ابو الحسن علي بن جابر رضى الله عنه املا علىّ الامام شرف الدين ابو عبد الله محمد بن سعيد بن حماد البوصيرى ان سبب انشاء لهذه القصيدة المباركة الخ ، Ipsum carmen habes fol. 61. r. med. — 71. v. lin. 1.

III. Excipit illud *catalogus nominum Dei:* اسماء الله الحسنى ،

IV. Deinde sequuntur *precationes variae* atque alia, quae cultum et superstitionem Muhammedanorum spectant, quorum indicem subjungimus: fol. 72. v. — 78. v. med.: وضيفة (leg. وظيفة) الشيخ — — ابى العباس احمد بن احمد بن محمد ابن عيسى البرنوسى المدعو (sic) بزروق رحمه الله ، Fol. 78. v. med. — 82. v. lin. 5. a fine: expositio virtutum precationis, quae vocatur حرز فضائل حرز الاقسام وخواصه نفعنا الله به تاليف : الاقسام الشيخ — — سيدى محرز بن خلف رحمه الله ، . Fol. 82. v. lin. 4. a fine: ipsum carmen, cui titulus حرز الاقسام; auctoris nomini in inscriptione puncta vocalia adjecta sunt haec: مُحْرِز بن خَلَف.

Fol. 96. v. lin. 5. a fine: حِزْبُ الطَّلْمَس للشيخ ابى الحسن الشاذلى ، . Fol. 98. r. lin. 6. a fine: دعاء مبارك — — يسمى حرز الجارية ، . Fol. 104. v. lin. 2.: حزب التوسّل للامام — — ابى الحسن الشاذلى ، Fol. 106. r. med.: alius حزب ejusdem 'Sâdilitae. Fol. 113. r. med.: الحزب الصغير المسمى بحزب البحر وبالحفيظة للشيخ — — نور الدين ابى الحسن الشاذلى (sic) ، . Fol. 115. r. med.: حزب الفلاح, auctore سيدى محمد بن عبد الرحمن بن ابى بكر بن سعيد سليمن الجزلى (sic) رحمه الله ، . Fol. 115. v. lin. antepaen.: دعاء الربع الاحمر ، . Fol. 118. r. med.: Sur. 18. (الكهف); fol. 123. v. lin. antep.: Sur. 56. (الواقعة), utraque cum annotatione marginali. Fol. 125. v. lin. 4.: قصيدة الهمزية ، cuius initium non sine mendis sic exhibet codex noster:

صلوات عليك يا خيرَ هادى ، وســــــلام مجّدد وثناء ،
كيف ترْقَى رُقيِّكَ الانبيـــــاء ، يا سماءً ما تطاولتها سماء ،

Fol. 152. v. init.: carmen, auctore السيدة ربيعة العَدَوية رحمها الله . Fol. 153. v. med.: فصل اذكر فيه --- ازمنة عظيمة على شهور العجم ونذكر --- كل شهر وما يكون فيه مما لا بد من معرفته من سعادة الايام ونحسها الخ . Nomina mensium in hoc calendario ita sunt scripta: ينير ، فبراير ، مارش ، ابريل ، مايه ، يُنيه ، يُليز ، غشت ، شتنبر ، اكتبر ، نونبير ، دجنبر . — Desinit codex fol. 159. v. extr.

L.

(N. 17. in 8vo.)

Eadem *commentatio Mu'hammedis el-G'uzûli*, quam exhibet codex XLIX., in 12°, foll. 136. non compactorum, sed in capsula coriacea inclusorum. Charta recentior Europaea laevigata, scriptura Africana bona, codex bene conservatus. Concordat cum codice praecedente usque ad ejus fol. 58. r. Fol. 18. in utraque pagina picturas exhibet, sed ab altero codice diversas. In margine notatur non modo finis partis quartae, tertiae, dimidiae, duarum tertiarum et trium quartarum totius liturgiae, sed etiam finis uniuscujusque precationum centuriae. Fol. 136. r. in fine libri harum precationum traditur numerus esse 534.

LI.

(N. 18. in 8vo; olim N. 66. in 8vo.)

Preces Ja'hjae e's-'Sirwâni, in 8vo min., foll. 16. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptae, bene conservatae. Inscriptio, quae ipsas preces praecedit, fol. 1. v., haec est: هذا وِرْد حضرتِ سلطانُ المشايخِ السيد يحيى الشروانى قدّس الله تعالى سرّه . Turcicum produnt aut Persicum librarium puncta, quae vides apposita, vocalia. Desinit codex fol. 13. r. sub finem, sed non videtur absolutus.

LII.

(N. 17. in 4to; olim N. 27. e. in 4to.)

Precationes *'Abd el-qâdiri el-G'ilâni*, clarissimi Muhammedanorum theologi, cum aliis quibusdam similis argumenti, in 4to, foll. 6. chartae orientalis laevigatae, char. Africano male exaratae; codiculus usu aliquantum tritus. Fol. 1. r. legitur inscriptio haec: فتح البصائر لعبد القادر رضى الله عنه وعمنا بركاته وعنايته يا رب العالمين . Incipit ipsa haec precatio fol. 1. v. Aliam habes fol. 2. v., quæ inscribitur: هذه اغاثة [اغاثة] العارفين وغاية منى (sic) الواصلين للغوث الاعظم سيدنا عبد القادر الجيلانى قدس سره . Fol. 5. r. lin. 4. legitur subscriptio: تم اوراد الخمس لسيدى الشيخ عبد القادر الجيلانى ; ibid. pag. fere media: هذا انشاد على لسان الشيخ عبد القادر ; et mox: طريقة ثانية فى طريق الاستخارة ; fol. 5. v.: فايدة فى الاستخارة ، فايدة فى الاسم الاعظم ، فايدة فى الاستخارة ايضا ، باب اذا اردت ان تعرف كل الزوجين يتفقان ام لا . Fol. 6. r. lin. 7.: فايدة جليلة من فوايد مولانا سيدنا محمود شيخنا . Desinit codex sub finem huius paginae.

LIII.

(N. 1. rotulorum; olim N. 75. in 8vo.)

Rotulus, tredecim ulnas, pollices duo cum quadrante longus, quinque fere pollices latus, chartae orientalis usu nonnihil tritae, char. Neschi haud male scriptus, inclusus in capsula lignea, corio obducta, continens *precationes magicas*, quas vocant الهياكل السبعة, et alia quaedam ejusdem generis. Caput voluminis divisum est in sectiones nonnullas minores, quae continent primum haec verba e Sur. 3. v. 16. et 17. desumpta: عو العزيز الحكيم ان الدين عند الله الاسلام ; deinde e v. 25.: قل اللهم مالك الملك تؤتى الملك من تشآء وتنزع الملك ممن تشآء . Sequitur recensus nominum Dei et ex eodem versu Suratae 3. quae restant: وتعز من تشآء الآية . Has sectiones singulas limbus circumdat triplex, Coranica itidem continens; exterior

atque interior minoribus litteris, minio exaratis, scriptus est; medius majoribus litteris et atramento. Eadem ratione triplici limbo inclusa est reliqua pars voluminis, quae continet formulas hasce: primum دعاء السيفى (sic); tum septem illas, quibæ inscribuntur الهيكل الاول cet. usque ad septimum; alias deinde, quarum hi sunt tituli: محبة وعطفة ، للخوف والفزع ، عقد لسان ، لدخول الملوك ، لابطال السحر ، لوجع العينين ، لحما لضرب السيف ,والحمره ، لوجع الراس ، باب الفتح; denique: لرمى النشاب ، cum delineatione ensis; لرمى النشاب ، cum delineatione arcus et sagittarum; لطعن الرمح ، cum delineatione hastae; عصاه موسى ، (sic) cum delineatione baculi Mosis; للشمس والقمر ، cum delineatione solis et lunae; لجلب الرزق ، cum delineatione palmae manus, ut videtur, patinam aut aliud vas ferentis; للحية والعقرب ، cum delineatione serpentis et scorpionis; لعسر الولادة ، Agmen claudit tabula apotelesmatica cum subscriptione, quae incipit: تم الهيكل المبارك ،. Infra legitur: وافق فراغ الهيكل المبارك cet.; additur scriptionis tempus, m. Ramadhân, a. h. 803. (Chr. 1401.) et scribentis nomen, 'Alî bin A'hmed bin Mu'hammed el-Ma'hallî (المحلى).

CODICES DE TRADITIONE PROPHETICA.

LIV.

(N. 11. in fol.; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 3. in fol.)

Pars prima libri Gemma pura, quo refutatur Beihaqius in corpore traditionum majore, auctore *'Alâ ed-dîn Abû-'l-hasan 'Alî bin Fachr ed-dîn 'Uϑmân el-Mârdînî*, 'Hanefita; fol., foll. 195. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scripta, sed omissis saepissime punctis diacriticis; codex ex parte tineis corrosus et aqua laesus. Fol. 3. r. inscriptus est, praeter nomina hominum nonnullorum, qui codicem quondam possidebant, hic titulus: الجزو الاول من الجوهر النقى فى الرد على البيهقى ، Idem legitur apud 'Hâg'î Chalfam, ed. Flügel. vol. III. p. 627.; item vol. II. p. 654., additis tamen verbis: فى سننه الكبير ،. Auctoris nomen, quod dedimus, integrum habes fol. 3. v. in capite praefationis, cujus prima verba 'Hâg'î Chalfa quoque exhibet. Mortuus est secundum eundem a. h. 750. (Chr. 1349.) Desinit codex fol. 195. v. Subscriptio librarii promittit partem secundam, incipientem a capite de jejuniis, et notat scriptionis annum 798. (Chr. 1396.), et mensem G'umâdâ posteriorem. — Juncta sunt codici folia duo non compacta, quae supplementum trium fere paginarum continent, ad locum de ritibus in precando observandis pertinentium. Lacuna, cui supplendae destinatae sunt, in media aliqua pagina esse videtur, neque accuratius eam indicare possumus. — Fol. 1. v. et 2. r. nonnulla continent, male picta, quae ad ipsum librum non pertinent, disticha Arabica, et lineas aliquot, charactere Ta'lîq scriptas, quibus superscriptum est: ترجمة المصنف لهذا الكتاب رحمه الله تعالى ،

LV.

(N. 12. in fol.; olim N. 18. in fol.)

Corpus traditionum, *el-Maszâbî'h* (المصابيح i. e. Lucernae, plenius مصابيح السنة) dictum, auctore *el-Baghawî*, fol., foll. 382. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi docta manu eaque antiqua scriptum, aqua nonnihil laesum. Incipit praefatio fol. 1. v. ab his verbis: الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى ،; atque auctoris nomen exhibet: قال الشيخ — — السيد محيى السنة ناصر الحديث شيخ الاسلام ظهير الدين ركن الاسلام ابو محمد الحسين بن مسعود البغوى ،. Explicatur in praefatione usus vocabulorum صحاح et حسان in laudandis traditionum propheticarum scrip-

toribus, quorum priore significantur: ابو عبد الله محمد بن اسمعيل الجعفي البخاری et ابو الحسين مسلم بن الحجاج القشيری; posteriore autem ابو داود سليمان الاشعث السجستانی et ابو عيسى محمد بن عيسى الترمذی, aliique, quorum nomina non recensentur. Ipsius operis liber primus incipit fol. 2. r. lin. 7. Distinguuntur libri XXV., quorum recensum hic habes:

1.	كتاب الايمان:	fol.	2. r.
2.	باب العلم (ita prima manu scriptum erat, sed superscriptum est secunda manu: [كتاب في] العلم):	fol.	18. r.
3.	كتاب الطهارة:	—	21. r.
4.	الصلوة — :	—	32. r.
5.	الجنايز — :	—	78. r.
6.	الزكوة — :	—	89. r.
7.	الصوم — :	—	101. v.
8.	باب فضايل القران (sic):	—	109. r.
9.	كتاب الدعوات:	—	115. v.
10.	باب اسماء الله (sic):	—	119. r.
11.	كتاب المناسك:	—	135. r.
12.	البيوع — :	—	151. r.
13.	النكاح — :	—	167. v.
14.	القصاص — :	—	189. r.
15.	الحدود — :	—	196. r.
16.	الامارة والقضاء — :	—	202. v.
17.	باب الجهاد والسير (sic):	—	209. r.
18.	كتاب الصيد والذبايح:	—	230. r.
19.	الاطعمة — :	—	235. r.
20.	اللباس — :	—	243. v.
21.	باب الطب والرقى (sic):	—	253. r.
22.	كتاب الرويا:	—	257. v.*)
23.	الاداب — :	—	260. r.
24.	الفتن — :	—	296. v.
25.	باب بدو الخلق (sic):	—	331. v.

Finis notatur fol. 380. v. med., subscripta voce تمت. — Auctoris nomen plenius exhibet Hâg'î Chalfa, ed. Flüg. vol. I. p. 259. n. 524.: محيى السنة الحسين بن مسعود الفراء البغوی; cf. ibid. p. 484. n. 1423. Mortuum esse ait idem a. h. 517. (Chr. 1122.) Cf. praeterea Möllerum in Catal. Biblioth. Gothanae, n. 3. 4. Hujus operis exempla inveniuntur in Biblioth. Reg. Paris. n. 353. Lugd. n. 617. Goth. n. 15. Senat. Lips. n. 185. catalogi Fleischeriani (vol. primum tantummodo); item cum commentario in Bibl. Escur. n. 1506. — Commentarium, cui titulus *Mi'skât el-Massâbî'h*, Anglice versum edidit A. N. Matthews, (II. Voll., Calc. 1809. 1810. in fol. min.,) eumque a. h. 737. absolutum esse perhibet a "Shaikh Walí-ul-dí'n Abú Abdullah Mahmúd, son of Shaikh Abhari' Muh'ammed, son of Abdi Ahadi Khatíb." Ipsum Baghawium perperam vocat: "Imàm Abú Muh'ammed al-H'usain Ibn Masûúd al-Feráí' of Baghdád"; dicendum erat: *el-Ferrâ* (i. e. pellio) *el-Baghawî* (i. e. oriundus ex oppido بغ vel بغشور provinciae Churâsân).

Adjiciuntur codici nostro fol. 381. v. 382. r. annotationes nonnullae, vitam maxime virorum quorundam clarorum inter Muhammedanos spectantes. Sunt ex horum numero 'Alî bin Abî Tâlib, Anas ibn Mâlik, Abû Hureira, 'Abd allâh bin 'Abbâs, 'Omar bin el-chattâb, aliique.

*) In commentario, ab A. N. Matthews Anglice edito, hic liber cum praecedente conjungitur, ita ut XXIV tantum libri numerentur.

LVI.

(N. 13. in fol.; olim N. 42. in 8vo.)

Ibn el-Meleki commentarius in corpus traditionum esz-Szaghânii, fol. min., foll. 311. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq bene scriptus atque conservatus, sine titulo. Praefatio incipit fol. 2. v. his verbis: الحمد لله على هديّة الهداية والاسلام وعطية الدراية والاعلام, et commentatoris nomen exhibet hoc modo: وبعد يقول الضعيف العويز عبد اللطيف بن عبد العزيز المعروف بابن الملك المحفوف بحيف الفلك غفر الله له ولوالديه, atque commentarii titulum: مبارق الازهار في شرح مشارق الانوار; item plenius traditur nomen

libri, quem explicare aggressus est: كتاب مشارق الانوار فى صحاح الاخبار, pro quo in catalogo librorum Ms. excerpto ex 'Hâg'î Chalfae lexico, Bibliothecae nostrae n. 41. in fol., fol. 297. r., legitur: مشارق الانوار النبوية من صحاح الآثار المصطفوية. Hujus libri auctor in ejus praefatione (codicis nostri fol. 6. r.) nominatur: الحسين بن محمد بن الحسن الصَّغانى; additur, cognomen derivari a nomine oppidi صَغان in provincia Mâ werâ ennahr. Apud 'Hâg'î Chalfam secundum epitomen Hauniensem vocatur: الحسن بن محمد رضى الدين الصغانى اللغوى, neque minus in Casirii catal. bibl. Escur., ubi liber ejus exstat sub n. 1686., vocatur الحسن, et adjicitur, eum hunc librum edidisse a. h. 661. (Chr. 1263.) — Incipit commentarius in codice nostro fol. 3. r.; textus verba minio distinguuntur; adjectae sunt haud raro notae marginales et interlineares. Desinit codex fol. 311. r. In subscriptione habes librarii nomen: حسين بن عمر عن قصبة درويش المحتاج الى رحمة الوهّاب — — فى مدرسة قره كوز بيك, et scriptionis annum 1051. (Chr. 1641.) — Inter commentarios in librum esz-Szaghânii ab 'Hâg'î Chalfa enumeratos est noster. Aliud ejus exemplum asservatur in Biblioth. Univ. Lipsiensis. Ejusdem scriptoris est codex noster LXIV., ubi in praefatione vocatur: عبد اللطيف بن عبد العزيز بن امين الدين.

LVII.

(N. 14. in fol.)

Fragmenta libri de traditione prophetica, in fol., foll. 47. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi, magno quidem et distincto, sed non pulchro, scripta, usu trita et aqua nonnihil laesa. Adsunt novem folia extrema quinternionis 35ti; quinterniones 36tus, 37mus, 38vus integri et 40mi folia priora octo ex opere aliquo copioso, cujus titulum et auctorem eruere non contigit. E capitum inscriptionibus adsunt hae: fol. 2. v. باب فضل صلاة التطوّع; 4. v. باب الدعوات; 8. r. باب اتمام الصّلاة والخشوع فيها; 13. r. باب العمل بالسُّنّة; 15. v. باب الرفق; المستجابات; 18. r. باب الحزن فى امر الاخرة; 20. v. باب ما قيل كيف اصبح الرجل; 22. v. باب التفكر; 27. r. باب علامات الساعة; 32. r. باب احاديث ابى ذرّ الغفارى; 37. r. باب الاجتهاد فى الطاعة; 41. v. باب الحكايات.

LVIII.

(N. 19. in 8vo.)

Fragmenta tria libri de doctrina traditionali, in 8vo, foll. 58. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi pulchro scripta. Fragmentum primum continetur foll. 1—8. atque olim quaternio octavus libri alicujus majoris fuit; secundum, foll. 9—17., ejusdem libri quaternio decimus fuit cum primo folio undecimi; tertium, foll. 18—58., ab ultimo folio quaternionis decimi tertii usque ad penultimum duodevicesimi pergit. Quae adsunt, omnia ad ritus in precationibus observandos pertinent. Libri nomen et auctorem ignoramus.

CODICES DE DOCTRINA FIDEI.

LIX.

(N. 18. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 3. in 8vo.)

El-Ghazâlii Quadragenarius de principiis religionis, in 4to, foll. 160. chartae laevigatae, partim char. Neschi, sed inde a fol. 60. v. char. Nesta'lîq satis bene scriptus, bene conservatus. Est hic tractatus pars libri جواهر القرآن, et tertia quidem (القسم الثالث), uti praefatio codicis nostri (fol. 1. v.) docet; cf. praeterea 'Hâg'î Chalfa, ed. Flügel, vol. I. p. 243. vol. II. p. 646. Sed quae posteriore hoc loco de totius libri divisione traduntur, ea ad nostrum tantummodo tractatum pertinere videntur. Sic enim legimus in praefatione: فانّه ينقسم جمل مقاصدها الى علوم واعمالٍ والاعمال تنقسم الى ظاهرة وباطنة والباطنة تنقسم الى تزكيةٍ وتحليةٍ فهى اربعة اقسام علومٌ واعمالٌ ظاهرةٌ واخلاق مذمومة تجيب [تجب .l] التزكية عنها واخلاق محمودة تجيب [تجب] التحلية بها وكل قسم يرجع الى عشرة اصول واسم هذا القسم كتاب الاربعين فى اصول الدين cet., ex quibus verbis ea, quae affert 'Hâg'î Chalfa, ex parte corrigi poterunt. Respondent illis singulorum capitum tituli: fol. 2. r. lin. 1.: القسم الاول فى جمل العلوم ، ; fol. 14. r. lin. 3.: القسم الثانى فى الاعمال الظاهرة ، ; fol. 52. r. lin. 4. a fine: القسم الثالث فى تزكية القلب عن الاخلاق المذمومة ، ; fol. 98. v. lin. 5: القسم الرابع فى الاخلاق المحمودة ،. Sequitur denique fol. 156. r. lin. 5. a fine: خاتمة فى مناظرة النفس ،. Subscriptio legitur fol. 158. v. lin. 3. sqq., secundum quam scriptus est codex mense G'umâdâ priore a. h. 966. (Chr. 1559.) in urbe Sophia (فى بلد صوفيا). In inferiore ejusdem paginae parte, itemque foll. 159. 160. et fol. 1. r. varia continentur, Arabice et Turcice scripta, maximam partem e diversis libris excerpta et ad ipsum librum non pertinentia. Praemisit libro notitiam uberiorem vir doctissimus *Adrianus Reeland*, qui codicem nostrum ex auctione Jac. Golii comparaverat. Cf. Index codd. Mss. ex biblioth. Relandi in calce libri de religione Mohammedanica, N. I. Aliud ejusdem libri exemplum Relandus indicat in Biblioth. Univ. Lugd. N. 346. (Catalogi impressi pag. 422.) Cf. J. H. Hottingeri Promtuarium s. Biblioth. orient. pag. 173.

LX.

(N. 19. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 4. in 4to.)

Ignoti auctoris liber *de mirabilibus mundi invisibilis,* cui titulus: معدن العلوم ومرسل الهموم ، i. e. *fodina doctrinarum et monile cogitationum;* in 4to, foll. 30. chartae, ut videtur, Europaeae, char. Neschi, Turcica, ni fallimur, manu satis bene scriptus, bene conservatus. Praefationis initium fol. 1. v. hoc est: الحمد لله المعروف بدلبلة الصادق فى قلب الملكوت على كثير الانعام وقليله ، Sequuntur deinde lin. 6. sqq. haec de libri argumento et nomine: اما بعد فهذا كتاب مختصر مجموع فى عجايب ملكوت الله تعالى وذكر اوّل ما خلق الله وذكر اول مخلوقاته بما سمعنا فى ساداتنا ورويناه موضوعا فى الكتاب وسميته معدن (sic) العلوم ومرسل الهموم لما جمع من العلوم الآخرة وبالله التوفيق ،. Quae verba excipiunt relationes illae fabulosae, quae libri argumentum constituunt, de septem coelis, de tartaro, paradiso, cet., quarum initium hic habes: وروى ان الله تعالى خلق من قبل الذّرّة والعرش والكرسى والسموات والارض والجنة والنار ثمانين الف مدينة بعضها فوق بعض كل مدينة منها مثل الدنيا عشر مرات ، cet. Desinit codex fol. 30. r. Subscriptio haec est: تمت عجايب الملكوت بعون الله تعالى ،

CODICES DE DOCTRINA OFFICIORUM, JURUM, MORUM.

LXI.

(N. 15. in fol.; olim N. 42. in fol.)

Codex in fol., foll. 121. chartae orientalis laevigatae, usu tritus et aqua aliquantum laesus. Continet is: 1. fol. 2. v.—45 r. *Compendium officiorum, morum et jurum* secundum statuta Mâlikitarum, institutioni puerorum destinatum, auctore *Abû Mu'hammed 'Abd allâh bin Abî Zeid el-Qairawânî*, char. Maroccano bene scriptum. Mortuus est auctor a. h. 385. (Chr. 995.) Idem liber est, de quo uberius egit J. H. Hottingerus in Promtuario s. Biblioth. orient. pag. 174—180. Titulum is tradit hunc: كتاب الرسالة فى المدخل الى علم جمل من واجب امور الديانة ، . Similis est titulus codicum Escurialensium N. 1241. et 1523., qui eundem librum sine dubio continent. Capitum indicem habes apud Hottingerum. In codicis nostri clausula notantur scriptionis annus et mensis, Rebî' prior a. 1129. (Chr. 1717.) Aliud exemplum possidet Bibliotheca nostra, N. 20. in 4to. Cf. praeterea Index codd. Mss. ex biblioth. Relandi, n. V.; d'Herbelot, Bibl. orient., s. v. Matan alressalat, quo nomine nostrum librum innuit; A. Krafft, die Handschriften der K. K. orient. Akad., pag. 173. sq.

2. Sequitur fol. 46. r.—89. r. *Commentarius in librum* المرشد المعين على الضرورى من علوم الدين ، i. e. *ducem paratum ad monstrandam viam ad ea, quae sunt necessaria e doctrina religionis*, char. Africano, non tamen eadem manu, qua praecedens liber, et minus bene scriptus. Commentarii titulum praefatio exhibet: الدرّ الثمين والمورد المعين فى شرح المرشود (leg. المرشد) المعين على الضرورى من علوم الدين ، ; item auctoris nomen: محمد بن احمد بن محمد الفاسى اصلا ودارا ومنشأ الشهير بميارة ، . Auctor vero libri el-Murschid, ad quem commentarius pertinet, vocatur: ابو (sic) الحاج الانى محمد سيدى عبد الواحد بن عاشر الاندلوسى ثم الفاسى رحمه الله ، . Praefationis initium hoc est: الحمد لله من شهد الامة لما اختار لها من الايمان والاسلام ،

3. Fol. 90. r.—99. v. *Commentarius in carmen iambicum* (الارجوزة) *'Abd allâhi bin Mu'hammed el-Hebtî* (عبد الله بن محمد الهبطى), char. Africano, sed tertia quadam manu non male scriptus. Commentarii auctor in praefatione (fol. 90. r.) vocatur: سيد ابو القسام بن مجوا ، ; in fine libri tamen, fol. 99. v., pro ابو القسام scriptum est: ابو القاسم . De argumento carminis illius praefatio haec tradit: وبعد فقد طلب منى بعض الاخوان ان اشرح لهم الارجزة (sic) الذى (sic) الفها الولى الصالح — — — سيد عبد الله ابن محمد الهبطى رضى الله عنه فى اقسام العدة واحكامها والحيض والرضاع فاردت ان افيد لهم بعض ما طلعت من كلام اهل العلم يكون لها كالشرح ، . Mira est subscriptio, fol. 99. v.: انتهى فى شهر غشتج بعد الماية والالف وثمانين وعشرين ، . Indicare voluit, ni fallimur, librarius annum h. 1128. (Chr. 1716.), Christianum addens mensem Augustum.

4. Fol. 100. r.—109. v. *Commentarius in tractatum 'Aqîde* (عقيدة) *Abû 'Abd allâhi Mu'hammed bin Jûsuf es-Senûsî*, char. Africano et eadem manu scriptus, qua praecedens libellus. In praefatione sic loquitur commentarii auctor, cujus nomen latet: وبعد فقد سالنى بعض المحبين — — — ان اضع لهم شرحا مختصرا مفيدا وغيره من المبتدءين على فهم عقيدة الشيخ — — — سيد ابوا (sic) عبد الله محمد بن يوسف السنوسى رحمه الله ، . Intelligendus est, ut videtur, tractatus ille عقيدة التوحيد, quem recenset Fleischerus in catal. biblioth. Dresd. n. 216, 4. Casirius in Catal. bibl. Escur. n. 1554. ipsi es-Senûsio nostro commentarium in tractatum suum tribuit, cui titulus: عمدة اهل التوفيق فى شرح عقيدة اهل التوحيد ، . Cf. praeterea ibid. n. 633. 959, 7. 1009.

5. Foll. 110. v. — 118. r. *Commentarius brevior in carmen astrologicum Mu'hammedis bin Sa'îd bin Mu'hammed bin Ja'hjâ bin 'Hamd*

es-Sûsî el-Merghatî)* (محمد بن سعيد بن محمد بن يحيى بن حمد انسوسى المرغتى), ab ipso carminis auctore conscriptus, eademque manu exaratus, qua praecedentes commentarii 3. et 4. Auctoris nomen exhibet praefatiuncula, in qua de libri argumento leguntur haec: وبعد فقد تقيد مختصار (sic) على نظمنا المسمى المقنع فى اختصار علم ابى مقرع سالوسى --- بعد ما كنت قبل هذا وضعت عليه شرحا طويلا -- ومن اراد الطول الكثير فعليه بشرحنا الكبير المسمى الممتنع (leg. الممتع) فى شرح المقنع وسميت هذا التقييد بالمطلع على مسايل المقنع ، . Unde apparet, codicem Academiae I. R. Vindobonensis, quem descripsit Krafftius n. CCCXLV., prolixiorem illum commentarium continere, quem antea ediderat auctor, cujusque exemplum nostra quoque bibliotheca possidet, n. 36. in 4to. Ipsius carminis titulus videtur esse legendus: المُقنِع فى علم ابى مُقرِع ، . In fine libri nostri, fol. 117. v. 118. r., hanc habes carminis clausulam:

قد انتهى المختصر المقصود ، وربنا لا غيره المحمـــود ،
سميته المقنع فى علـــم ابى ، مقرع ابغى نفع امة النبى ،
ابياته ضُحًى وعامه شـــمر ، مصليا على الرسول الهاشم ،

ش (i. e. شرح) اعنى قد انتهى هذا المختصر بحمد الله الذى لا يحمد غيره على كل نعمة منها اتمام هذا المختصر الذى سميته بالمقنع اى يقنع قارئه ويكفيه فى علم النظم المنسوب للشيخ ابى مقرع --- وابيات هذا المختصر عددها نقط كلمة ضحى وهى تسعة وتسعون بيتا ماية الا واحدا وكان نصمه (leg. نظمه) فى عام شم وهو عام اربعين والف cet.

6. Claudunt codicem, fol. 118. v.—121. v., varia fragmenta, char. Africano male exarata nec eadem omnia manu, precationes, incantamenta et similia, quae singula recensere supersedemus.

---

*) Plenius hoc nomen tradit Krafftius (die Handschriften d. K. K. orient. Akad. n. CCCXLV.), simul *bin A'hmed* legens pro *bin 'Hamd*, et *el-Merghischt* pro *el-Merghatî*, quod nos dedimus, hunc codicem nostrum secuti et codicem N. 36. in 4to, de quo postea agemus.

LXII.

(N. 20. in 4to; olim N. 81. in 4to.)

Idem *compendium officiorum, morum et jurum,* auctore *Abû Mu'hammed 'Abd allâh bin Abî Zeid el-Qairawânî*, de quo diximus ad codicem praecedentem; in 4to, foll. 97. chartae Europaeae recentioris, char. Neschi distincto, sed non pulchro scriptum, punctis vocalibus instructum et bene conservatum. In dorso operculi Europaei impressum est: *Dogmat. Maleki.* Praemittitur codici folium unum, numero non signatum, cui nomen suum inscripsit *Jens Krag Höst,* d. 9. Januar. 1791. In fine codicis, fol. 97. v., scriptio absoluta esse dicitur medio mense Rebî' priore a. h. 1129. (Chr. 1717.) Sed juxta notatur annus hoc modo: عام 1125.

LXIII.

(N. 21. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 6, 2. in 4to.)

Fragmentum libri de officiis, moribus et juribus, auctore ignoto, in 4to, foll. 20. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Incipit fol. 1. r. in medio capite (شعبة) XVII., desinit fol. 20. v. in medio capite LII. Exempla inscriptionum singulorum capitum haec sunto: cap. 18.: نشر العلم الشرعى اى اظهاره وتبليغه وعدم اخفائه ، ; cap. 19.: تعظيم القران المجيد ، ; cap. 20.: الطهارة ، ; cap. 21.: اداء الصلوات الخمس ، ; cap. 22.: ايتاء الزكوة ، ; cap. 23.: الصوم ، ; cap. 24.: الاعتكاف ، ; cet.

LXIV.

(N. 16. in fol.)

Volumen primum commentarii in Ibn es-Sâ'âtii librum de institutionibus juris Muhammedani, auctore *Ibn el-Melek*; in fol. min., foll. 203. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum, bene conservatum. Inter alia, quae diversi hujus codicis possessores primis foliis inscripsere, fol. 1. v. leguntur excerpta nonnulla ex opere historico (تاريخ), auctore

سيدى احمد المقرى. Fol. 5. v. 6. r. ipsi libro praemittitur index librorum et sectionum (فهرست الكتب والفصول). Duodeviginti sunt libri qui sequuntur: كتاب الطهارة; الصلوة; الزكوة; الصوم; الاجارة; الاقرار; المأذون; الحجر; الرهن; البيوع; الحج. الصلح; الحوالة; الكفالة; الوكالة; المضاربة; الشركة; الشفعة. Sectiones sunt XCIII. Praefatio incipit fol. 8. v. his verbis: يا من لا حوط كمال كمالة نطاق وصف الفصحاء. Auctorem prodit ea *'Abd el-Latifum bin 'Abd el-'Azîz bin Emin ed-din,* eundem, qui in codice nostro LVI. notus esse dicitur sub nomine *Ibn el-Melek.* Opus juridicum, in quod commentarium scripsit, vocat is: مجمع البحرين; quo nomine significatur, quod plenius dicitur apud 'Hâg'î Chalfam: مجمع البحرين وملتقى النهرين فى فروع الحنفية, auctore مظهر الدين احمد بن على بن ثعلب ابن الساعاتى الحنفى, mortuo a. h. 694. (Chr. 1295.) Recensetur etiam in catalogo librorum MS., ex 'Hâg'î Chalfae lexico excerpto, (MS. Biblioth. nostrae, fol. 278. v.,) inter commentatores ejus libri noster عبد اللطيف ابن عبد العزيز بن ملك (sic). Idem liber videtur indicari in catal. libb. MSS. beati Silvestre de Sacy, n. 49., sub hoc titulo: Medjma' al-bahhraïn oua moltéqa 'n-neïraïn (النيرين), le confluent des deux mers et la rencontre des deux principes luminaires (le soleil et la lune); traité de jurisprudence, suivant la doctrine d'Abou Hhanîfah, par 'Aly ben as-sâ'ât achchâmy. — Ipse commentarius incipit in codice nostro sub finem fol. 8. v. et desinit fol. 203. r., ubi in subscriptione promittitur volumen secundum, quod incipere debebat a capite de donationibus (كتاب الهبة).

LXV.

(N. 20. in 8vo; olim N. 49. in 8vo.)

Compendium juris (المختصر), auctore *Abû-'l-'husein A'hmed bin Mu'hammed ibn 'Hamdân el-Qudûri,* in 8vo, foll. 132. numeris signatorum chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq bene scriptum, satis bene conservatum. Praemittuntur folia tria non signata, quorum primo, initio paginae primae, inscriptum est: كتاب القدورى. Annotata sunt praeterea in hoc folio varia, quae ad ipsum librum non pertinent, de mensuris, numis et ponderibus, de piaculorum generibus, et alia. In margine sinistro primae paginae adscriptum est: القدورى منسوب الى قدورة اسم محلة ببغداد cet., quod non concordat cum iis, quae legimus apud Ibn Challikânum, edit. de Slane, pag. 30., apud Sujûtium in libro Lubb el-lubâb, edit. Veth., p. 204., et Abu-'lfedam, vol. III., p. 92. — Sequentia duo folia continent indicem (فهرست) singulorum librorum compendii Qudûriani. Numerantur quidem libri tantum CXVI., sed cum repetatur librarii errore numerus XCVIII., vere efficiuntur libri CXVII. In codicibus bibl. senat. Lips. apud Fleischerum N. CC. et CCI. numerantur libri LXX. et LXII., in codicibus Dresdensibus apud Fleischerum N. 27. LXIII., et N. 126. et 161. LXVII. libri, quod ita efficitur, ut, qui hic libri sunt, alibi capita habeantur.

Incipit codex ab ipso libro primo, fol. 1. v., iisdem verbis, quae notavit Fleischerus (in catal. Lips. n. CC.); ultimus liber, incipiens fol. 129. v., hic quoque, ut in cod. Dresd. n. 161., est de testamentis (كتاب الوصية). Desinit codex fol. 132. v., in media pagina atque linea, in haec verba: وهما زوج. Pauca deesse videntur. Notae marginales et interlineares adscriptae sunt haud paucae. Accedunt in fine codicis folia non signata undecim, quorum ultimo verba nonnulla inscripta sunt. Partem hujus libri e codd. Dresdensibus n. 27. et 126. edidit b. Rosenmüllerus in Analectorum Arabicorum parte I., sub hoc titulo: Institutiones juris Mohammedani circa bellum contra eos, qui ab Islamo sunt alieni. Lips., 1825. 4to.

LXVI.

(N. 22. in 4to; olim N. 11. in 8vo.)

Liber *G'ewâhir el-fiqh* (جواهر الفقه) i. e. Gemmae jurisprudentiae, auctore *Tâhir bin*

Islâm bin Qâsim el-Anszârî el-Chuwârezmî, 4to, foll. 113. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi Turcica, ut videtur, manu bene scriptus, bene conservatus. Praecedunt folia duo, numeris non signata, in quorum priore praeter alia nonnulla, a possessoribus libri annotata, legitur titulus: جواهر فقه, quem simili modo repetit fol. 1. r. Incipit praefatio *) fol. 1. v. his verbis: الحمد لله الذى هدينا لمعرفته واكرمنا بتقواه وطاعته ; quae cum iis non concordant, quae tradit 'Hâg'î Chalfa, ed. Flüg. vol. II. p. 645. sq. E praefatione deprompsimus auctoris nomen, quod dedimus; sed recedunt paululum a scriptione nostra codex Gothanus n. 229., qui exhibet طاعر pro طاهر, et Parisinus n. 417., qui habet بن سلام pro بن اسلام. Ipse liber in praefatione vocatur: كتاب الجواهر, ut apud Herbelotium et in cod. Parisino; sed in fine cod. Gothani et apud 'Hâg'î Chalfam plenius legitur: كتاب جواهر الفقه. Enumerantur in praefatione libri, quibus maxime usus est auctor in conscribendo suo opere, et indicatur in decem capita divisio, quorum tituli iis accurate respondent, quos recenset Fleischerus in catal. biblioth. Senat. Lips. pag. 483. In clausula libri, fol. 112. v. 113. r., indicantur mensis annusque, quo auctor finem operae imposuit, mensis Ramadhân a. h. 771. (i. e. Chr. 1370.); quocum consentiunt 'Hâg'î Chalfa et Herbelotius s. v. Khouarezmi; sed idem s. v. Giavaher hoc anno mortuum esse libri auctorem perhibet.

LXVII.

(N. 23. in 4to; olim N. 72. in 4to.)

Poëma iambicum de quaestionibus juridicis controversis, auctore *Neg'm ed-dîn Abu 'Hafsz 'Omar bin Mu'hammed en-Nesefî*, in 4to, foll. 142. chartae orientalis vetustae laevigatae, char. Neschî non pulchre quidem, sed distincte scriptum; codex temporis injuria nonnihil laesus, ab initio mutilus. Deesse videtur introductioni tantum pars aliqua. Sequuntur enim capita decem integra, quem numerum in codice Dresdensi n. 130. animadvertit Fleischerus. Capitum tituli in codice nostro hi sunt:

Cap. I. fol. 11. r.: باب الذى اختص ابو حنيفه به من المسايل الشريفة ، Cap. II. fol. 25. v.: باب الذى اختص به يعقوب وهو لطيف حسن مرغوب ، Cap. III. fol. 39. r.: باب فتاوى العالم الربانى محمد بن الحسن الشيبانى ، Cap. IV. fol. 49. v.: باب فتاوى الشيخ ممّا الثانى بأىّ ولا نصّ عن الشيبانى ، Cap. V. fol. 52. r.: باب فتاوى الشيخ والشيبانى خالفه وفات نص الثانى ، Cap. VI. fol. 65. r.: باب مقالات الامام الثانى على خلاف مذهب الشيبانى ، Cap. VII. fol. 79. v.: باب الذى اختص كل واحد بمذهب والبابَ ذو فوايد ، Cap. VIII. fol. 90. v.: باب الجوابات التى قال زُفر مخالفًا اصحابَه فيما ذكر ، Cap. IX. fol. 108. v.: باب فتاوى الشافعى وحدَهُ وما به قال وقلنا ضدّه ، Cap. X. fol. 132. r.: باب فتاوى مالك ابن أنس وفيه يُسْرُ الحفظ للمُقْتَبِس ، — Magna pars codicis notis marginalibus et interlinearibus instructa est.

In fine, fol. 142. r. et v., leguntur haec, quae nomen libri continent et auctoris, cum temporis indicatione et versuum computatione:

قد انتهى نظم الخلافيات ، والحمد لله على الحالات ،
ثم الصلوة والسلم ابدا ، على النبى الهاشمى سرمدا ،
وصاحب النظم ابو حفص عُمَر ، من نَسَف تم هذا فى صَفَر ،
للنصف يوم السبت وقت التغدية ، فى سنة الاربع والخمسماية ،
وجملة الابيات يا صدر الفِئَة ، الفان والستون والستماية ،
وستة والله يجزى ناظمه ، جنات عَدْنٍ وقصورًا ناعمة ،

cet. Idem versuum numerus 2666, qui legitur apud Fleischerum in catal. bibl. Dresd. l. l. Adjicitur denique scriptionis annus 731. (Chr. 1331.) et librarii nomen: اسحق بن محمد بن احمد ابن علوسه ، . Exempla hujus libri inveniuntur in Bibl. Reg. Paris. n. 1434. et 1436.; item in Bibl. Gothana, n. 187., unde titulum duplicem exhibet Möllerus: كتاب المنظومة فى الخلافات

*) Sedecim fere primae praefationis lineae desunt in exemplo biblioth. Senat. Lips.

كتاب الخلافيّات نظم فى العيون . et: والعيون ، De ipso scriptore vid. Herbelotium et de-Rossium, s. v. Nassafi.

LXVIII. LXIX.

(N. 24. 25. in 4to; olim N. 24. 25. in 4to.)

De virtutibus et vitiis commentarius, auctore *Mu'hammed bin Ibrahîm bin Ja'hjâ bin 'Alî el-Kutbî,* volumina duo in 4to, foll. 151. et 150., char. Neschi scripta et bene conservata, quae integrum quidem opus exhibent, sed neque ab eodem librario neque eodem tempore scripta sunt. Volumen prius paulo minoris formae, quam posterius, et antiquiore et doctiore manu exaratum est. Utrumque suum habet operculum, cui inscriptum est: هذا الجزء الاول (الثانى) من كتاب الغرر والغرر فى علم الاخلاق لابن الكتبى . In vol. I. fol. 1. r. libri titulus, auro et variis coloribus distinctus, plenius ita legitur: الاول من غرر الخصايص (leg. الخصايص) الواضحة وعرر النقايص الفاضحة . Sed auctoris nomen paene deletum est; distinguitur tamen adhuc: محمد الك . Infra hanc inscriptionem scriptum est: برسم الجناب العال القضاى البدرى الدميرى ناظر ديوان البيمارستان المنصورى اسبغ الله ظلاله . Praefatio incipit fol. 1. v. his verbis: الحمد لله الذى جعل اللسان عنوان الانسان . Libri titulum ea repetit et divisionem indicat in XVI. capita, quorum unumquodque complectitur tres sectiones (فصول). Capitum indices hi sunt: 1. فى الكرم 2. فى اللوم 3. فى العقل 4. فى الحمق 5. فى الفصاحة 6. فى العىّ 7. فى الذكاء 8. فى التغفل 9. فى السخاء 10. فى البخل 11. فى الشجاعة 12. فى الجبن 13. فى العفو 14. فى الانتقام 15. فى الصداقة 16. فى العزلة . In fine voluminis, fol. 150. v., legitur clausula, ut fieri solet, sed sine indicatione temporis.

Voluminis secundi fol. 1. r. titulum libri offert truncatum, ut in operculo, et auctoris nomen: محمد الكتبى . Fol. 1. v. incipit caput IX. Sed capitum indices in hoc volumine non semper iidem, quos dedimus e praefatione. Inde a fol. 103. alia manu exaratus est liber, non quidem pulchriore, sed magis distincta. Clauditur totum opus fol. 149. r.

Auctoris nomen in catalogo librorum ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, quem bibliotheca nostra possidet, sic scribitur: محمد بن ابرهيم بن البحر الكتبى; sed corrigendum est: بن يحيى الكتبى . Herbelotius, s. v. Gorar al-Khassais, addit praenomen Abû 'Abdallâh et cognomen el-Watwât (الوطواط); Möllerus in catal. bibl. Goth. n. 126. nomen honorificum *G'emâl ed-dîn.* Cf. praeterea Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 434, 1. et 886.

CODICES DE ARTE HOMILETICA ET LIBRI PARAENETICI.

LXX.

(N. 17. in fol.; olim N. 9. in fol.)

Codex in fol., foll. 230. chartae orientalis firmae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Continet is:

1. *Librum de arte homiletica,* cui titulus (fol. 3. r.): كتاب المُدْهش i. e. (orator) animos percellens, auctore *G'emâl ed-dîn Abû 'l-fereg' 'Abd er-ra'hmân bin 'Alî bin Mu'hammed bin el-G'auzî el-'Hanbelî.* Huic titulo in margine adjecta est inscriptio, utrumque librum, quem continet codex, respiciens: (sic) كتاب مدهش فى المحاضرات والمواعظ وكتاب مرتجل (sic) . Fol. 3. v. praefatio incipit his verbis, quae auctoris nomen proxime sequuntur: الحمد لله الذى لا منتهى لعطاياه . Deinde pergit: اما بعد فانى قمت بحمد الله فى علم الوعظ باحكه واملحه واثرت (leg. واثرت) ان انتقى فى هذا الكتاب من ملحه cet. Adjicitur divisio in quinque capita, quae sunt: 1. fol. 3. v. فى علوم القران ،

2. fol. 9. r.: في تصريف اللغة ، 3. fol. 13. v.: في عيون التواريخ ، 4. fol. 18. r.: في علوم الاحاديث ، 5. fol. 22. r.: في ذكر المواعظ ،. Sed ultimum hoc caput divisum est in duas sectiones (قسمين), quarum priori, viginti sex فصول comprehendenti, inscriptum est: قسم يذكر فيه القصص ، ; posteriori, centum فصول tenenti: قسم فيه المواعظ مطلقًا ، ; et haec quidem sectio longe majorem totius libri partem occupat, inde a fol. 38. v. usque ad fol. 177. v., ubi in media pagina abrumpitur oratio. Differt haec libri divisio ab illa, quam offert Catal. Biblioth. Lugd. n. 435., ubi XXXV. capitum fit mentio. — Sequitur:

II. *Liber de arte homiletica*, cui titulus (fol. 179. r.): كتاب المرتجل i. e. (orator) ex tempore dicens, auctore eodem *Abu-'lfereg' ibn el-G'auzî.* Fol. 179. v. paucis verbis auctor libro suo praefatur. Praefationis initium hoc est: الحمد لله القادر القاهر الباطن الظاهر ،. De libri origine haec tradit: لما حبستُ بواسط رايتُ شابًا حسن السمت يصلح ان يكون واعظا فشكى الى تخليط الوعّاظ فامليت هذا الكتاب من خاطرى مرتجلا ، cet. Dividitur hic liber in decem lectiones (مجالس), in quarum fine legitur, fol. 215. r.: آخر كتاب المرتجل والحمد لله وحده ،. Sed continuo adjicitur: ولما فرغتُ من املآ طلب الذى امليته عليه ان املى عليه مجلسا فى ذكر عاشوراء فامليت هذه مجلسا فى ذكر رجب ومجلسا فى ذكر رمضان ومجلسا فى ذكر العشر من ذى الحجة والعيد واضفتُ الى ذلك المرتجل ولله الحمد ، المجلس الحادى عشر ; et sic sequuntur quattuor lectiones, undecima, duodecima, decima tertia et decima quarta, usque ad fol. 228. r., ubi desinit codex, ad finem non perductus. — De utriusque libri auctore vid. Ibn Challikâni vitas virorum illustrium, edit. de Slane vol I. pag. 391. sq., ubi natus esse dicitur G'emâl ed-dînus noster circa annum 508. vel 510., mortuus Baghdâdi, m. Ramadhâno a. h. 597. (Chr. 1201.), quocum consentiunt Abulfeda, ed. Adleri, vol. IV. p. 194. et Hâg'î Chalfa, vol. I. n. 492. et 1336. Vide etiam Herbelotium, s. v. Aboulfarage Ben Ali Ben Al-Giouzi; Möllerum in Catal. Bibl. Goth. n. 6.; Hamakeri specimen catal. bibl. Lugd. p. 246. et Casirii catal. bibl. Escur. n. 539. 714. 733. 762. 1269. Cave confundas nostrum cum nepote ejus, cui nomen erat: شمس الدين ابو المظفر يوسف بن قره على سبط جمال الدين ابى الفرج ابن الجوزى ، auctore clarissimi libri Mir'at ez-zemân, de quo vid. Abulfedam, vol. IV. p. 350. et 566.; Freytag, selecta ex hist. Halebi, pag. LII.; Reinaud, extraits des hist. Ar., pag. XXIII. Idem intelligendus est apud de-Rossium in dizion. stor. degli autori Arabi, pag. 86., s. v. Giuzi (Ebn) Sebt Abulfaragio figlio d'Ali (i. e. Schems ed-dîn Jûsuf sibt Abû-'lfereg' bin 'Alî ibn el-G'auzî). Apud Möllerum n. 239. Mûsa legitur pro Jûsuf. Avo tribuit, quae sunt nepotis scripta, Herbelotius s. v. Giouzi, et hunc, nomen ejus corrumpens, filium G'emâl-ed-dîni facit pro nepote.

LXXI.

(N. 26. in 4to; olim N. 14. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 328. chartae Europaeae, char. Neschi distincte quidem, sed non pulchre scriptus, bene conservatus. Fol. 2. r. inscripta sunt haec: شيخ ميران ابن شيخ مخدوم لقب فارسى ملا ، "Schaich Mirâ' filius Schaich Machdûm, "alias dictus Fârsi-mullâ, i. e. *Eques* (seu etiam "*Persa*) doctus, Trangambariae per aliquot an-"nos Societati Indicae interpretis Persici ope-"ram nauans, anno 1728. duo haec manuscripta "Arabica descripsit pro quatuordecim Thaleris. "C. T. Walther." Et fol. 3. r.: "I. Manu-"scriptum dictum *Illuminans corda*, cuius au-"tographum puncta vocalia non agnoscit, libra-"rius autem rogatus in quibusdam locis pro "arbitrio ea addidit. II. *Liber concionum* sexa-"ginta quatuor, quas singulis feriis sextis nec "non diebus festis in oratoriis suis recitant, "quamobrem, ne in vocula quadam errent,

"vocalia accuratissime apposita sunt." Continentur enim hoc volumine:

I. Fol. 4. r.—203. v. Liber منير القلوب i. e. *illuminans corda*, auctore ignoto. Inscriptio praemittitur, fol. 4. r., quae satis probat, librarium puncta vocalia adjecisse pro arbitrio, grammaticae scilicet leges parum curantem. Fol. 4. v. incipit praefatio his verbis: الحمد لله المتفضل بما لا تحصيه اعدادنا من النعماء . Docet auctor, rogatum se, ut componeret librum من الواعظات والزاجرات والحكايات النافعات والبشريات النذيرات وكل ما فيه زجر للقلوب القاسية من الذنوب satisfecisse petentibus: فجمعتها (التصنيف) من كتب الاحاديث والاثار والاخبار مع الحكايات cet.; nomen libro se dedisse: منير القلوب اى دواء لمرض القلوب من الذنوب . Dividitur is in XLI. capita, مشتملة على الاعمال الصالحة والخيرات من امور الدين . Incipit caput primum (فى الايمان) fol. 5. v.; clauditur ultimum (فى لقاء الله تعالى) fol. 203. v. Adjiciuntur scriptionis annus mensisque Dû 'lqa'de a. h. 1140. (Chr. 1728.)

II. Fol. 204. r.—328. r. *Conciones Ibn Nubbâtae.* Inscriptionem praemisit librarius fol. 204. r.: هذا الكتاب الخطبة من تصنيف امام الهمام شمس العلماء والعلوم ابن نباتا (sic) صاحب رحمة الله عليه . Additur deinde, minore charactere scriptum: هذا كتاب الخطبة من تصنيف الامام الهمام العالم العلامة ابى يحيى وعبد (sic) الرحمن بن اسمعيل نباتة المصرى رضى الله عنهم (sic) ونفعنا بعلومه آمين نقل من طبقات الاستوى رضى الله عنه . Sed verum auctoris nomen est: Abû Ja'hjâ 'Abd er-Ra'hîm bin Mu'hammed bin Isma'îl Ibn Nubbâta; cf. Krafft, die Handschriften der K. K. Akad. zu Wien, n. CDLXXIV. et 'Hâg'î Chalfâm, vol. III. pag. 158. sq. Fol. 204. v. incipit prima oratio, quae est primi diei Veneris mensis Mu'harrem. Tertia mensis 'Sa'bâni (fol. 268. v.—270. v.) illa est, quam publici juris fecit Ill. Mac Guckin de Slane in Journ. Asiatique, 3e série, vol. IX. pag. 66. ss. Post orationem quintam mensis Dû 'Ihig'g'e sequitur fol. 317. v.: (sic) الخطبة الاستسقاء, ad cujus finem legitur, fol. 319. r.: تمت كتابة الخطب يوم الاحد تسع من شهر الصفر سنة اربعين ومائة الف (sic) من بعد الهجرة النبوية cet. Sed adduntur deinde: الخطبة لعيد الاضحى (fol. 319. v.) et alia oratio, cui inscribitur: الخطبة الاخرى هذا يقرؤ فى العيد . Clauditur liber fol. 326. v. verbis: تمت تمام شد, subjuncta precatione (fol. 327. r.—328. r.), in qua leguntur haec: اللهم أيد دولت الملك الاعظم والخاقان المكرم --- السلطان ابن السلطان ابن سلطان ابن سلطان والخاقان ابن خاقان ابن خاقان السلطان تيمور (sic) بادشاه غازى السلطان بابر بادشاه غازى السلطان همايون --- اكبر -- جهانكير -- شاه جهان -- الراجى شفاعت نبيك الحجازى ابو المظفر محى الدين محمد شاه اورنك زيب عالم كير بادشاه غازى السلطان شاه عالم -- محمد معظم الدين -- محمد فرخ سير -- محمد رفيع القدر -- شهاب الدين نور بخش محمود بادشاه غازى خلد الله ملكه وسلطانه وافاض على العالمين بره واحسانه cet.

CODICES DE THEOLOGIA MYSTICA.

LXXII.

(N. 27. in 4to; olim N. 27. a. in 4to.)

Commentarius in carmen Mu'hammedis el-'Alemî (محمد العلمى), cui titulus: النصيحة الرضية الى الطريقة المحمدية i. e. admonitio grata ad ineundam viam sanctam Muhammedicam; in 4to, foll. 52. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Titulus alia manu, atque ipsius codicis, adjectus est fol. 1. r.: كتاب النصيحة الرضية الى الطريقة المحمدية وهى شرح تائية الشيخ الامام العالم العلامة مرشد المريدين والمنهج الى مسلك السالكين الشيخ محمد العلمى

، قدس الله سره العزيز; quibus verbis subjunguntur haec, quae ad alios libros spectant, eodem volumine olim comprehensos: ويليه ترغيب اهل اسلام فى سكنى الشام لابن عبد السلام ، كتاب تصوف لابن عطا الله اسكندرى هو التنوير ، ترجمه فى الكلام على ذكر الله سبحانه وتعالى ، فتح البصاير لعبد القادر ، ايضًا نبذه للشيخ ، عبد القادر الكيلانى; quae omnia habes in bibliotheca nostra. Sed constat ex praefatione libri nostri (fol. 1. v. 2. r.), non commentarium, sed ipsum carmen Tâicum (تائية) illo titulo, quem dedimus, inscribi, commentarium postea addidisse auctorem. Praefationis initium: الحمد لله الهادى الى صراطه المستقيم ،. Ipsius carminis initium (fol. 2. r.) hoc est:

الحمد لله بدى فى مقالاتى ، واستغفرالله من جرمى وزلاتى ،

Clauditur liber fol. 52. v.

LXXIII.

(N. 28. in 4to; olim n. 27. c. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 27. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Titulus legitur fol. 1. r.: كتاب التنوير فى اسقاط التد*) للشيخ -- ابى العباس احمد ابن عطا الله الاسكندرى cet. Fol. 1. v. post Besmelam auctoris nomen repetitur, addito titulo honorifico تاج الدين. De hoc libro ejusque auctore vide 'Hâg'î Chalfam, vol. II. pag. 456.; Herbelotium s. v. Tanouir escath altadbir et s. v. Atha allah, ubi vero pro A'hmed bin Mu'hammed perperam scribitur Mu'hammed bin A'hmed et adjicitur cognomen e's-'Sâdilî. Idem fortasse liber est tractatus ille, de quo Casirius agit n. 782.; alia ejusdem auctoris opera vid. in Catal. Bibl. Paris. n. 419. Bibl. Bodl. n. 120, 3. — In fine codicis, fol. 27. r., notatur librarii nomen: مصطفى بن ابرهيم بن خالد الدمشقى الشافعى الرفاعى, cum anno et mense, Szafer a. h. 1025. (Chr. 1616.)

*) In margine additum manu b. Rasmussen: التدبير.

CODEX DE DOCTRINA DRUZORUM.

LXXIV.

(N. 21. in 8vo.)

Catechismus doctrinae Druzorum, in 8vo, foll. 16. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi recentiore tempore distincte scriptus, bene conservatus. Incipit liber fol. 1. v., explicit fol. 15. v. Quaestiones numerantur 104. Est idem liber, quem e cod. Göttingensi edidit Jo. God. Eichhorn in Repert. für bibl. und morgenl. Litt. Tom. XII. pag. 155—197. Numerantur quidem apud Eichhornium quaestiones tantum 103., sed in cod. nostro quaestio trigesima prima Eichhornii censetur continere quaestiones duas. Codex a *C. Niebuhrio* ex oriente allatus.

CODICES BIBLIORUM VERSIONES CONTINENTES.

LXXV.

(N. 18. in fol.; olim N. 32. in 4to.)

Pentateuchi versio Arabica, fol., foll. 289. chartae orientalis crassae vetustae, char. Neschi vetusta manu bene scripta, omissis tamen saepe punctis diacriticis, bene conservata; folia tantum 2. v. et 288. r. recentiore manu, sed docta, suppleta sunt. Fol. 1. r. inscriptum est: *Le pantateuque de moyse en Arabe.* Ipse liber incipit fol. 2. v.: بسم الله الحى القديم الازلى ، نبتدى بعون الله تعالى بكتب السَفر الاول من التوراة المعظمَه ، فى البدى خلق الله السموات والارض cet. Variarum libri sectionum initia rubro colore notari solent, et vario quidem modo. Exempla haec sunto e libro Genesis: cap. 2, 4.: هذا تكوين السماء والارض حين كونه سدر (i. e. סדר) ثانى من الفراش (i. e. פרשה) الاول ، . Cap. 6, 9. in initio Paraschae secundae: الاصحاح الثانى ، . Ibid. v. 14: قصة الطوفان ، . Loco primi versus capitis X. legitur tantummodo inscriptio: نسبه بنى نوح ، . Cap. 11, 10.: اصحاح عاشر من السفر الاول ، . Cap. 12, 1.: فراشه ثالثه من السفر الاول ، . Post cap. XIV. notatur: سلا . Ante cap. 18.: فراشه رابعه من السفر الاول ، . Ibid. post v. 15.: سلا واصحاح حادى عشر ، ; cet. Finitur codex fol. 288. r. — Adjecta est codici notitia, manu b. *Jo. Chr. Kallii*, professoris quondam Hauniensis, Danice scripta. Animadvertit is, hanc versionem differre omnino ab illis, quas legimus in Bibliis polyglottis Parisiensibus et Anglicanis, in editione Erpenii et Congregationis de propaganda fide; stilum et vertendi modum non eundem esse per totum librum, ideoque fortasse censendum, non ab uno homine eam esse confectam; orthographiae leges interdum violari. Addit eam Judaicae videri originis, cum lectiones sabbathicae saepius notentur et minores etiam sectiones spatiis vacuis indicentur; e diversis tamen locis se colligere, versionem e Graeco vel Syriaco exemplari esse factam. Aetatem codicis quadringentos fortasse annos attingere*). — Sed haec omnia accuratiore disquisitione indigent; textus tamen Hebraici verba non anxie reddi ab interprete, linguae Arabicae, ut videtur, bene gnaro, certum est.

LXXVI.

(N. 19. in fol.; olim Nr. 38. in fol.)

Fragmenta duo versionis Arabicae Veteris Testamenti, in fol., foll. 20. chartae orientalis firmae antiquae, char. Neschi vetusta manu bene scripta. Praemittitur folium unum, numero non signatum, cui inscriptum est manu b. Moldenhaweri: "Liber Jobi et Judic. 5. e codice A. 49. S. G. eller Num. 9." Continet autem hoc volumen: I. Fol. 1. et 2. versionem libri Judicum, a voce ממצרים c. 6, 8. usque ad vocem הירדנה c. 8, 4. II. Fol. 3. et 4. r. versionem secundi libri chronicorum a voce העם c. 35, 12. usque ad finem libri, cui subjungitur fol. 4. v. subscriptio haec: تم وكمل الجزو التانى (الثانى) من دبر ناميين (i. e. דברי הימים) من سفر الملوك وهو الرابع جزو من كتاب اسفار الملوك ولله المجد cet. Sequitur: III. fol. 4. v.—20. v. versio libri Jobi ab initio usque ad finem versus 29. capitis 40. Initium hujus libri hoc est: نبتدى بمعونة الروح القدس نكتب سفر نبوة ايوب ابن زار النبى المغبوط وبلوايه وصبره وايمانه بالله ربه وحسن عزاه وكثرة شكره فيما جلبه عليه الشيطان من الاوجاع وهو واثق برحمة ربه وكانت بلاده اليتينه ، وكان يقال لمدينته اوسيطندى ، وكان ايوب رجلا صديق ، cet. Quae quidem verba Christianum produnt scriptorem, linguae Arabicae mediocriter gnarum, qui versionem suam ad exemplar Graecum videtur liberius expressisse.

*) Vixit Kallius medio saeculo XVIII.

LXXVII.

(N. 22. in 8vo: olim N. 45. in 8vo.)

Versio Arabica libri Psalmorum, in 12o, foll. 156. chartae Europaeae, ut videtur, laevigatae, char. Neschi perbene scripta, optimae condicionis. Praemittuntur folia quattuor, numeris non signata, quorum ultimo suum nomen inscripsit Frid. Rostgaard, addens manu praeceptoris sui Jacobi Damasceni hoc Psalterium ex Syriaca versione translatum Parisiis describi se curavisse, a 1697. Titulum fecit Jacobus ille, fol. 1. r., hoc modo: كتاب مزامير داوود النبى والملك عليه افضل السلام ، . Ipse liber incipit fol. 1. v. Initio psalmi LXXVII. (fol. 66. v.) adscriptum est: نصف المزامير . Post psalmum CL. (fol. 127. r.) legitur: وهذا المزمور خارج عن العدد قاله داوود لما بارز جليات الجبّار وقتله ، , et sequitur psalmus ille, qui legitur in editionibus versionis Alexandrinae, incipiens: صغيرا كنت فى اخوتى ، . Desinit is fol. 127. v. — Fol. 128. nihil inscriptum est, sed fol. 129. r.—140. v. sequuntur: العشرة تسابيح , *decem cantica,* quorum primo praemittuntur haec verba: التسبحة الاولى لموسى النبى وهى من كتاب تثنية الاشتراع ، . Sed hoc non verum; sequitur enim canticum Mosis Exod. 15, 1—19., quod deinde excipiunt: 2. Deut. 32, 1—43. 3. 1 Sam. 2, 1—10. 4. Hab. 3, 2—19. 5. Jes. 26, 9—20. 6. Jon. 2, 3—10. 7. Dan. 3, 52—57. secundum versionem Alexandrinam. 8. Dan. 3, 58-90. secundum eandem versionem. 9. Luc. 1. 46-54. 10. Luc. 1, 68—79. — Sequuntur denique fol. 141. r. —156. v. العشرون كاتسما , *viginti cathismata.* Singulis precibus inscribitur: دكصا كاتسما اولى , et sic porro. In fine codicis notatur scriptionis tempus (mensis Kânûn posterior a. Chr. 1698.) et locus cum librarii nomine, سليمان بن يعقوب سامى , qui librum scripsit برسم خزانة السيد — — فريدريكوس روستغارد ،

LXXVIII.

(N. 23. in 8vo; olim N. 41. in 8vo.)

Fragmentum versionis Psalmorum Arabicae, in 12o, foll. 15. chartae orientalis crassae laevigatae, char. Neschi distincte scriptum. Continentur hoc volumine psalmi I—XV. integri, et decimus sextus usque ad medium versum undecimum. Psalmi IX. et X. juncti sunt, ita ut decimus sextus respondeat decimo septimo in codice Hebraico. Fol. 8. v. in superiore margine inscriptum est nomen Th. Bartholini.

CODICES THEOLOGICI CHRISTIANI.

LXXIX.

(N. 29. in 4to; olim N. 47. in 8vo.)

Pharetra Christiana Catholica, liber theologicus, in 4to, paginarum 264. chartae Europaeae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, satis bene conservatus. Pagina prima, Arabice scripta, ad eum librum, quem indicavimus, nihil attinet, sed finem continere videtur alius cujusdam libri vel tractatus, cui juncta erant, quae sequuntur. Notatur in summo margine dextro: (sic) تفسير على التوراة , et laudantur Latina oratione in utroque margine locus scripturae e 2 Cor. 8. et alius e Chris. (i. e. Chrysostomi) hom. 4. in Matth. — Pag. 2. legitur inscriptio libri insequentis:

السلام
بسم الاب والابن وروح القدس
نبتدى بعون اللد -- - الكتاب يتسمى الجعبة المسيحيه القاتوليقيه التى يوجد*) فيها ثلثة انواع السهام المقدسه الدين (sic) هم شهادات من الكتب**) المقدسه واقوال القديسين وتفاسيرهم على الكتب***) المقدسه وامثال وحكايات مستخرجه****) من بعض المورّخين المعروفين بسيرتهم الصالحه والمشهورين بعلمهم الثابت ،

Haec omnia pigmento rubro scripta sunt. Sequitur deinde praefatio libri (pag. 2—7.), cui adjecta in margine exteriore versio Latina, charactere minuto et eleganti a Francogallo quodam, ut videtur, scripta. Sed eadem, ni fallimur, manus Arabicum quoque textum exaravit. Majori tantum paginae 7. parti versio addita non est. In margine praefationis exteriore leguntur annotationes Arabicae, loca scripturae sacrae et patrum ecclesiae laudantes. Ipse liber incipit pag. 8. Primi capitis titulus hic est: الفصل الاول ان الباري هو واحد فى داته وغير منتها فى كمالاته ، (l. ذاته). Textus Arabicus versione Latina etiam hic stipatus est, sed haud rarae sunt lacunae quum in illo, tum in hac obviae, maxime versus finem codicis; ita paginae 196. et 223. nihil habent scripti, et pagg. 215. 224—238. versionem tantum exhibent. In pagg. 169. 170. Arabica alia manu minus docta scripta sunt et verbis nonnullis Copticis mixta. Recensetur ibi ecclesiarum Aegypti pars quaedam. Annotationes Arabicae breviores hic illic in margine adjectae sunt, et explicationes Latino sermone scriptae nonnunquam textum Arabicum interrumpunt. Pag. 174. versioni, quae sola ibi legitur, ad marginem adjiciuntur Graeca quaedam e Theophylacti commentario ad 1 Cor. 11. Ultimae, quae ad hunc librum pertinent, paginae sunt 239. 240., Arabica tantum continentes.

*) Ita secunda manu scriptum; legebatur antea: توجد.
**) Articulus secunda manu additus.
***) Articulus a secunda manu.
****) Antea erat: المستخرجه.

Sequitur deinde pag. 241—252. *Calendarium Copticum*, cum Sanctorum nominibus, duabus in unaquaque pagina columnis eademque manu, ut videtur, qua praecedens liber, Arabice scriptum. Inscribitur ei, pag. 241.: نبتدى بعون الله تعالى الاستكسار القبطى ، Supra paginam annotatum est: „qd ibi Caractere nigro „scriptum ex Libro est, qd vero Rubro ex --*); „f. significat fabulam, h. haereticum, E. Epum, „B. qd inuenitur in Breviario etc. etc.“ Mensium nomina haec sunt: 1. توت, cujus initio adscriptum est: 8. September); 2. بابه; 3. هتور; 4. كيهك; 5. طوبه; 6. امشير; 7. برمهات; 8. برموده; 9. بشنس; 10. بوونه; 11. ابيب; 12. مسرى. In inferiore parte paginae 252. Arabica quaedam leguntur, quibus inscribitur: خطبه. Pag. 253. Coptica quaedam vocabula continent, addita pronunciatione charactere Latino. Pag. 254. Arabica sistit, quae quo pertineant, nón liquet. Pag. 255—263. continent *tabulam chronologicam Patriarcharum Alexandriae et Antiochiae* (بطاركه الاسكندريه وانطاكيه) secundum aeram Christianam et Muhammedanam, eadem manu scriptam. Adjiciuntur etiam Chalifarum nomina et deinde eorum loco Ejjûbidarum Aegypti. Deesse videtur hujus tabulae initium; incipit enim, quod adest, a Patriarchis Alexandrinis vigesimo quinto et vigesimo sexto, Dioscoro (ديسقرس) et Timotheo (طيموتاوس); vid. historiam Patriarcharum Alexandrinorum, ab Eusebio Renaudot editam, pag. 114. sqq. Antiochenorum ultimus est Joannes (يوحنا), regnante chalifa el-Mu'taszim billâh, Hârûni filio; Alexandrinorum series pag. 262. deducitur usque ad medium fere saeculum XVII., et adduntur manu recentiore pag. 263. patriarchae nonnulli seriores. Calendario quoque et patriarcharum tabulae hic illic adspersae sunt notulae, Latino sermone scriptae. In paginae 263. inferiore parte Arabica leguntur, eadem manu exarata, qua totus codex, et similiter pag. 264.,

*) Deletum est quod hoc loco scriptum erat.

ubi clausula apponitur ex Ecclesiastae cap. 12. versic. 13. et 14. petita: الجامع اخر القول اسمع جمله الامر اتق الله واحفظ الخ ، cum versione Latina.

LXXX.

(N. 20. in fol.; olim N. 26. in fol.)

Catechismus Lutheri minor, Arabice versus, in fol., foll. 22. chartae Europaeae, char. Neschi distincte scriptus, bene conservatus. Fol. 1. r. legitur Germanice: "Der kleine Catechißmus Lutheri in Arabische Sprache übersetzt. "von Salomon Negri zu Halle im Waysen-Hause. "1716." Fol. 2. v. inscriptionem habes Arabicam: التعليم المسيحى على مذهب الفضيل العلامة حجة الملة النصرانية وفخر الطائفة الالمانية سيدنا مرتينوس لوطيروس ، . Incipit ipse liber fol. 2 v., finitur fol. 21. v. Clausula additur fol. 22. r.: وقد كان الفراغ منه نهار الاربع (sic) تم فى يوم الثالث والعشرين من شهر ايلول سنة ١٧١٦ بيد سليمان الاسود الدمشقى (sic) وقد كتب برسم خزانة كتب بيت اليتامى الذى فى مدينة هال فى بلاد ساكسونيا تم

Cum illa versione, quam Halis excudendam curavit Jo. Henr. Callenberg, a. 1729. 12o, comparationem codicis nostri instituere non contigit; cf. Schnurreri bibl. Arab. p. 276.

CODICES MATHEMATICI, ASTRONOMICI, CHRONOLOGICI, ASTROLOGICI.

LXXXI

(N. 21. in fol.; olim N. 27. in fol.)

Euclidis Elementorum libri V-XV. Arabice, codex in fol., fol. 214. chartae orientalis vetustae laevigatae, char. Neschi antiqua manu distincte scriptus, sed omissis plerumque punctis diacriticis, bene conservatus, cujus tamen ea pars, quae priores quattuor libros olim continebat, nunc desideratur. Notatur enim fol. 1. r. in summa pagina ad sinistram: آ من ح, h. e. folium primum quinternionis octavi. Legitur praeterea pagina eadem *Guil. Postelli* manu scriptus libri titulus:

"Quintus euclidis liber de elementis geo- "metricis Interpte Isaaco ben genino, emen- "datore thebitho ben coratio. Ad finem vero "elementorum et demõstrationum durat. Desy- "derantur 4 primi.

"Postelli et Posteritatis."

Infra inverso libro inscriptum est: "Para- "phé au desir de l'arrest du 5. juillet 1763. "Mesnil."

Folio 1. v. incipit liber V., cui inscribitur: المقاله الخامسه من كتاب اقليدس فى الاصول نقل اسحاق ابن حنين واصلاح ثابت ابن قره ، ; atque similiter indicatur initium librorum VI—X. (fol. 15. r. 36. v. 52. v. 66. v. 80. r.) In clausula, libro decimo adjecta, fol. 151. r., nomini Θâbiti bin Qurre additur cognomen el-'Harrânî (الحرانى), et subjungitur: وهى اخر ما نقله اسحاق واصلحه ثابت ويتلوه نقل الحجاج بن يوسف بن مطر الوراق لمعيته*) من الترجمه الثانيه المهذبه ، . Inscriptio libri undecimi (fol. 151. v.) haec est: المقاله الحاديه عشر[ه] من كتاب اقليدس فى الاصول نقل الحجاج ابن يوسف بن مطر الوراق من الترجمه الثانيه ، . Similia leguntur fol. 174. r. in fine libri undecimi, ubi scriptum est: الترجمه الثانيه المهذبه, et initio libri duodecimi; item fol. 189. r. in fine ejusdem libri et 189. v. in initio libri decimi tertii, qui errore librarii vocatur duodecimus. In fine hujus libri fol.

*) Hoc vocabulum quibus punctis scribendum sit, nobis non constat. Reliquis, quae ex hoc codice dedimus, puncta diacritica adjecimus; quae perperam posita erant, correximus.

201. v. adscriptum legitur: تمت المقاله الثالثه عشره من كتاب اقليدس فى الاصول وهى اخر ما نقل الحجاج ابن يوسف ابن مطر الوراق من الترجمه الثانيه وتم بتمامها كتاب اقليدس فى الاصول ---. Sequitur deinde fol. 202. r. inscriptio libri decimi quarti: المقاله الاولى من كتاب ابسقلايس وهى الرابعه عشر[ه] من كتاب اقليدس فى الاصول نقل قسطا بن لوطا. Subscriptio, fol. 210. v.: المقاله الاولى من كتاب ابسقلايس فى تتميم كتاب اقليدس ---. Versionis auctor hoc loco vocatur: قسطا بن لوطا البعلبكى. Libri ultimi inscriptio, fol. 211. r.: المقاله الثانيه من كتاب ابسقلايس وهى الخامسه عشره من كتاب اقليدس فى الاصول ترجمه قسطا بن لوقا البعلبكى. Desinit codex fol. 214. v. in media pagina post sextam ejus libri figuram. — Fol. 188. v., figurae delineandae, ut videtur, destinatum relictum est vacuum.

Videtur igitur secundum ea, quae ex fol. 151. r. deprompsimus, versio *Is'hâqi bin 'Hunein,* a *Θâbito* recognita, usque ad finem tantum libri decimi pertinuisse, ita ut libri XI—XIII. ex editione secunda et emendatiore versionis *'Hag'g'âg'i bin Jûsuf* essent recipiendi, supplementa *Hypsiclis* vero e versione, quam condiderat *Qustâ bin Lûqâ* vel *Lûtâ*, ut bis scriptum reperitur in codice nostro. Conferantur de his versionibus eorumque auctoribus J. C. Gartz de interpretibus et explanatoribus Euclidis Arabicis, pag. 7. sq. 20. sq. 25. sqq. 37. sq.; G. O. Flügel de Arabicis scriptorum Graecorum interpretibus, pag. 11. 14. sq. 17. sq., et J. G. Wenrich de auctorum Graecorum versionibus et commentariis Syriacis, Arabicis, Armeniacis, Persicisque, § CXVI. CXVII. Wenrichius quidem Is'hâqum omnes elementorum Euclidis libros Arabice vertisse tradit, auctoritate nixus Mu'hammedis bin Is'hâq en-Nedîm et G'emâl ed-dîni el-Qufṭî, et codices recenset Bodlejanos duo, Parisiensem unum, quibus priores tredecim libri ab Is'hâqo, Hypsiclis supplementa a Qostâ Arabice reddita, contineri feruntur. Sed ea res disquisitione accuratiore jam nobis indigere videtur. — Notandum praeterea, quod Ibn Challikân (ed. de Slane, Vol. I. pag. 147. et 245.) versionem librorum Euclidis, hoc est elementorum, adscribit 'Huneino bin Is'hâq, qui pater Is'hâqi nostri, quocum consentit inter alios 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 381. sq. Sed ita res fortasse expedienda, ut statuas sub auspiciis patris filium versionem condidisse, unde utriusque nomen ei quasi adhaereat. Jure enim huc refertur, quod in universum annotat Herbelotius s. v. Honain: "Il se servit beaucoup d'Ishak son fils et de "Hobaiz" [leg.: Hobaisch] "son neveu dans "les versions qu'il entreprit."

'Hâg'î Chalfa l. laud. aliique *Θâbitum* quoque nostrum, mortuum a. h. 288. (Chr. 901.), inter Euclidis translatores recensent, sed minus accurate; is enim recognovit tantum versionem Is'hâqi vel 'Huneini*), ut ex Ibn Challikâno quoque patet, vol. I. p. 147.

Hypsiclis nomen, cui in codice nostro perperam ubique adscripta sunt puncta diacritica, a nobis restitutum est. Desiderantur ejus supplementa in Naszîr ed-dîni recensione elementorum Euclidis, Romae impressa a. 1594.

LXXXII.

(N. 22. in fol.; olim N. 41. in fol.)

Codex in fol., foll. 128. chartae orientalis crassae et antiquae, char. Africano bene scriptus, sed tineis vehementer laesus. Continet is bonam partem libri cujusdam mathematici, agentem *de arithmetica, geometria et stereometria.* Auctoris nomen ignoratur. Quod enim inscriptum est folio, numero non signato, in capite libri: "Euclidis", id verum non est. Hic liber divisus erat in duo genera disciplinarum mathematicarum (جنسى التعاليم الرياضية); utrumque genus varias complectebatur species (انواع), in alias species denuo divisas, quarum partes ap-

*) Versionem Qustae habet Flügelius, l. l. pag. 17., sed id errore niti non est dubium.

pellabantur sectiones (فصول). In margine recentiore quadam manu annotantur singularum uniuscujusque sectionis propositionum numeri, litterarum Arabicarum valore numerico expressi. Quod adest, variis constare videtur fragmentis, quae recensere conabimur.

1. Fol. 1—20. Sectionis primae, nescimus cujus speciei, pars, item ejusdem speciei sectio secunda, tertia et quartae pars. Incipit enim fol. 1. r. a fine propositionis cujusdam vicesimae quintae et non interrupto ordine pergitur usque ad quadragesimam quintam, quam continuo sequuntur (fol. 4. v.) propositiones decima septima et decima sexta. Excipit hanc inscriptio sectionis secundae: بسم الله الرحمن الرحيم صلى الله على محمد وآله ، الفصل الثانى فى خواص الاعداد الاضافية ،. Numerantur ejus propositiones viginti sex, et deinde duodetricesima, undetricesima, tricesima, sed sic ex correctione secundae manus; antea enim scriptum erat: 27. 28. 29. Sectio tertia incipit fol. 12. r.: بسم الخ ، الفصل الثالث فى خواص الاعداد من جهة مشابهتها للخطوط والسطوح والاجسام ،. Adjicitur in margine inscriptio Graeca: *περὶ τῶν ἀριθμῶν ἀναλογίας καὶ προς τὰ σώματα ἐπίπεδα καὶ γραμμὰς συγκρίσεως*. Haec sectio continet propositiones XVII. Fol. 16. r. incipit sectio quarta: الفصل الرابع فى خواص الاعداد بحسب اضافتها الى اجزايها ،. In margine: *περὶ ἀριθμῶν ἰδιότητος, καὶ τοῦ αυτοῦ πρὸς τὰ μερη συγκρίσεως*. Enumerantur propositiones decem usque ad finem fol. 19., post quod excisum est folium unum. Nihilominus folio sequenti leguntur propositiones undecima, duodecima et decimae tertiae pars; abrumpitur enim oratio in media propositione, fol. 20. v. extr.

2. Fol. 21—53. Ex generis primi specie secunda sectionis primae pars et sectio secunda. Sed illa species num fuerit subdivisio alius speciei necne, non liquet. Sequitur generis primi speciei tertiae species prima, tribus sectionibus constans, et speciei secundae sectionis primae pars. Incipit enim fol. 21. r. in media propositione vicesima quinta sectionis ejus, quam diximus, eamque sequuntur propositiones XXVI—XXXII., ita tamen ut loco notae tricesimae secundae repetatur nota tricesimae primae. Ad duodetricesimam annotatur in margine: *ὧδε πολὺ λείπει*. Fol. 23. v. incipit: الفصل الثانى من النوع الثانى فى سطوح الدواير ،, cum nota marginali Graeca: *περὶ τῶν κύκλων περιφερίας*. Propositiones habet haec sectio I—XXIV. et XXVI—XXIX. — Fol. 32. v. incipit species (major) tertia: النوع الثالث من جنسى التعاليم الرياضية فى خواص, cum nota marginali: *διάπραξις τῶν σχημάτων καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς ἄσκησις*. Plenius autem infra legitur: النوع الثالث من الجنس الاول من جنسى التعاليم الرياضية فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض وهو ينقسم الى ثلاثة انواع ، النوع الاول فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض على جهة النسبة ، النوع الثانى فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض من جهة الاشتراك والتبيان ، النوع الثالث فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض من جهة الفرض والوضع ، والنوع الاول من هذه الانواع ينقسم الى ثلاثة فصول الفصل الاول فى القول الكلى على النسبة والتناسب ، الفصل الثانى فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح المستقيمة الخطوط بحسب اضافة بعضها الى بعض على جهة النسبة ، الفصل الثالث فى خواص الزوايا (leg.: الدواير) بحسب اضافة ما يقع فيها من الزوايا والخطوط والسطوح ،. Fol. deinde 33. r. incipit prima illa sectio: فى القول الكلى الخ ،, continens propositiones decem; fol. 36. v. sequitur sectio secunda cum inscriptione manca; desunt enim verba المستقيمة الخطوط et على جهة النسبة. Complectitur haec sectio propositiones XVIII., quarum numeri ex parte secunda manu correcti. Fol. 43. v. incipit sectio tertia, in cujus inscriptione rectius, quam supra, legitur: فى خواص الدواير الخ. Numerantur hic XVII. propositiones continuae, quarum ultima trunca; videtur excidisse folium unum post folium 50. In sequenti folio enim habemus propositionis undevicesimae finem cum vicesima, quae ultima est

ejus sectionis. Excipit hanc fol. 51. v.: النوع الثانى من النوع الثالث من الجنس الاول من جنسى التعاليم الرياضية فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض من جهة الاشتراك والتباين وهو ينقسم الى فصلين ، الفصل الاول فى خواص الخطوط والسطوح بحسب اضافة بعضها الى بعض من جهة الاشتراك والتباين ، الفصل الثانى فى خواص السطوح والدواير بحسب اضافة ما يقع فيها من الخطوط والسطوح على جهة التباين والاشتراك ، . Adsunt tantum, pag. eadem, sectionis prioris propositiones prima, secunda et tertiae initium, et post lacunam duorum foliorum excisorum, uti videtur, fol. 52. 53., propositionis octavae finis, nona et decimae pars major.

3. Fol. 54-57. Devehimur nunc ad sectionem secundam e speciei (majoris) quartae specie tertia, quae ad genus primum haud dubie pertinet. Sic enim legitur fol. 54. r. in summa pagina: الفصل الثانى من النوع الثالث من النوع الرابع فى خواص خطوط وزوايا وسطوح القطوع [ب]اضافة بعضها الى بعض ، . Adsunt propositiones prima, secunda et pars tertiae. Sed haec iis, quae sequuntur, non erant anteponenda; continent enim

4. Folia 58—71. clausulam sectionis prioris et sectionem posteriorem speciei secundae e generis primi specie (majore) tertia; ejusdem tertiae speciei (majoris) speciem tertiam, duabus sectionibus constantem, ita tamen ut posterioris sectionis pars major desideretur. Legitur enim fol. 58. r., post clausulam propositionis ultimae sectionis praecedentis, inscriptio haec: الفصل الثانى فى خواص السطوح والدواير الخ ، , omnino ut dedimus supra e fol. 51. v. Propositiones habet haec sectio undecim. Fol. 62. r. incipit: النوع الثالث من النوع الثالث من الجنس الاول من جنسى التعاليم الرياضية فى خواص الخ ، , ut fol. 32. v. Deinde subjungitur: وهو ينقسم الى فصلين ، الفصل الاول فى خواص الخطوط والزوايا والسطوح المستقيمة الخطوط ، الفصل الثانى فى خواص الدواير بحسب اضافتها الى الخطوط والزوايا والسطوح المستقيمة الخطوط ، . Sectio prior propositiones continet triginta et sex. Posterioris inscriptio tantum adest et propositionis primae pars, fol. 71. v.

5. Sequuntur folia duo, 72. 73., quae continent sectionis nescimus cujus propositiones secundam ex parte, tertiam, quartam et quintae partem; sed haec ad ea, quae praecedunt, non videntur pertinere.

6. Foll. 74—78. continent finem speciei primae e specie (majore) quarta (generis primi) et initium sectionis prioris speciei secundae. Sequitur enim fol. 77. v. post illius propositiones XIII—XXII. inscriptio: النوع الثانى من النوع الرابع فى خواص الاكر والقطوع الحادثة فيها من غير اضافة بعضها الى بعض وينقسم الى فصلين ، الفصل الاول فى خواص الدواير الواقعة فى الكرة من غير اضافة الخ ، الفصل الثانى فى خواص دواير الاكر وقسيها واوتارها بحسب اضافة بعضها الى بعض ، . Sed prioris sectionis tantum I—IV. adsunt; desideratur figura ad illustrandam quartam propositionem destinata.

7. Foll. 79—93. continent sectionis posterioris ejusdem speciei finem et initium sectionis prioris speciei tertiae e specie (majore) quarta. Legimus enim post illius propositiones III—XXI., fol. 90. v., hanc inscriptionem: النوع الثالث من النوع الرابع فى قطوع الاساطين والمخروطات المستديرة وهو ينقسم الى فصلين ، الفصل الاول فى وجود القطوع وخواصها الاول (sic) من غير اضافه بعضها الى بعض ، الفصل الثانى فى خواص خطوط وزوايا وسطوح القطوع باضافة بعضها الى بعض ، . Prioris sectionis hic habemus propositiones I—III.

8. Foll. 94. 95. continent propositiones duodecimam et decimam tertiam cujus nescimus sectionis.

9. Foll. 96—103. exhibent propositionis nonae partem et propositiones X—XXIII. integras, pertinentes, ni fallimur, ad sectionem illam, cujus initium legebatur fol. 90. v.—93. v., atque sic post fol. 103. videtur fuisse locus inserendi folia illa 54—57., supra male collocata.

10. Foll. 104—120. continent speciei (majoris) quintae speciem priorem, duabus sec-

tionibus constantem. Fol. 104. r. enim legitur: النوع الخامس من جنسى التعاليم الرياضية فى اضافة المجسمات وسطوحها بعضها الى بعض وهو نوعان ، النوع الاول فى اضافة المجسمات المستقيمة السطوح وسطوحها بعضها الى بعض ، النوع الاول ينقسم الى فصلين ، الفصل الاول فى مقدمات تتصرف فى ما بعد من العلوم ، الفصل الثانى فى اضافة المجسمات المستقيمة السطوح وسطوحها بعضها الى بعض ، . Complectitur sectio prior propositiones octo; posterior incipit fol. 108. r., ubi inscribitur: الفصل الثانى من النوع الاول من نوعى النوع الخامس فى اضافة مجسمات وسطوح المجسمات المستوية السطوح بعضها الى بعض ، ; qui titulus recedit paululum ab illo, qui legebatur fol. 104. r. Ejus sectionis hic habemus propositiones XXV., quarum tamen ultima abrumpitur fol. 120. v. Interponuntur enim

11. Fol. 121. propositionis decimae pars, undecima et duodecima ex parte, quae ad ea fortasse pertinent, quae in fine folii 53. erant interrupta.

12. Foll. 122—127. continent secundae speciei ex eadem specie (majore) quinta propositiones decem, quarum ultimae in fine videntur deesse nonnulla. Fol. 122. r. inscriptio quidem sic habet: الفصل الثانى من النوع الخامس فى اضافة مجسمات وسطوح المجسمات المستديرة بعضها الى بعض ، ; sed recte corrigitur in margine: النوع pro الفصل. Adjiciiur quoque notula Graeca: *περι στερεῶν.*

13. Fol. 128. r. cum praecedente cohaerere non videtur. Est finis propositionis ultimae hujus libri, id est primi generis من جنسى التعاليم الرياضية. Legitur in media pagina: تم الكتاب, eadem manu scriptum, qua totus codex.

Adjectae sunt passim per totum codicem notae marginales Arabicae, seriore manu char. Africano negligenter exaratae. — Fol. 128. v. inscriptum est: „Coll. Paris. Societis Jesu"; et fol. 1. r. in margine interiore legitur, ut in codice LXXXI.: „Paraphé au desir de l'arrest du 5. juillet 1763. Mesnil."

LXXXIII.

(N. 23. in fol.; olim N. 21. in fol.)

De stellis fixis liber astrognosticus, auctore *Abû 'lhusein 'Abd er-ra'hmân bin 'Omar es-Szûfi er-Râzi*, fol., foll. 126. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Praemittitur codici folium, numero non signatum, cui in prima pagina inscriptum est:

تصوير صور الكواكب لعبد الرّحمن الصّوفى ،

Sed paulo aliter titulus legitur fol. 1. r.: الكواكب والصور تاليف ابى الحسن عبد الرحمن بن عمر الصوفى رحمه الله تعالى ، . Incipit praefatio fol. 1. v.: قال ابو الحسين عبد الرحمن بن عمر الصوفى رحمة الله عليه بعد ان حمد الله واثنى عليه وصلّى على رسوله المصطفى وآله *) انى رايت كثيرا من الناس يخوضون فى طلب معرفة الكواكب الثابتة ومواقعها من الفلك وصورها ووجدتهم على فرقتين ، . In margine autem adscriptum est: قال عبد الرحمن بن عمر المعروف بابى الحسين الصوفى بعد آه subjuncto vocabulo نسخه, quod aliud ejusdem libri exemplum designat, ex quo haec desumpta sunt. — Exposita in praefatione studiorum ratione, quae persecutus erat a. h. 335. (Chr. 94$\frac{6}{7}$.) in oppido ed-Deinewer et a. h. 337. (Chr. 94$\frac{8}{9}$.) Iszpahânae, ad enarrandam hujus quoque libri originem accedit auctor, quem 'Adhad ed-daulae Buweihidae obtulit, in cujus aula versatus est inde ab a. h. 349. (Chr. 960.) — Ipsa XLVIII. signorum coelestium descriptio incipit versus finem fol. 9. a signo ursae minoris. Singulorum signorum, excepto tantum uno, adjiciuntur figurae elegantissime pictae et duplici plerumque modo delineatae, ita ut signum quale in ipso coelo, qualeque in globo coeli imaginem referente appareat, conspicias. Subscriptio in fine codicis, fol. 126. r., haec est: نقل من النسخة التى كانت لابى الحسين الصوفى بخط فرج بن عبد الله الحبشى مولاه والصور والجداول بخط ابى الحسين رحمة الله تعالى عليه وهى النسخة التى للوقف لدار العلم ببين

*) Insertum est h. l. a secunda manu vocabulum وبعد.

السوربن بمدينة السلام وكتب فى ذى القعدة من سنة اربعة واربعماية للهجرة والحمد لله ---، وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة المعطر شذاها لسيدها ومولاها الجناب الكريم العالى الامير حسن افندى باش خليفة الرزنامه (sic) على يد كاتبه الفقير --- محمد المغربى فى يوم الثلاث المبارك ثالث شهر ذى الحجة الحرام ختام سنة ١٠١٠ من الهجرة النبوية ---، . Fol. 126. v. subjungitur index imaginum, signa coelestia referentium, char. Nesta'lîq exaratus. — Codicem in oriente comparatum Hauniam transmiserunt a. 1763. Niebuhrius ejusque in itinere comites; vid. J. D. Michaelis literar. Briefwechsel, Th. II. pag. 78.

Conferantur de hoc libro ejusque auctore, quae disputavit clar. Ideler in libro: Untersuchungen über den Ursprung und die Bedeutung der Sternnamen, pag. XLIX. sqq. Auctoris praenomen secundum codicem nostrum est *Abû 'l'husein*, quod Abulfaragius quoque habet in hist. dynastiarum, pag. 325., et Herbelotius s. v. Razi. Dederunt alii cum titulo codicis nostri *Abû 'l'hasan*, ut G'emâl ed-dîn el-Qufṭî apud Casirium, vol. I. pag. 361., et Idelerus. Neque magis de ipsius libri nomine constat; ab inscriptione codicis utraque recedunt et Abulfaragius, qui habet: كتاب الصور السمائية مصور, et G'emâl ed-dînus, apud quem legitur: كتاب الكواكب الثابتة مصور،

LXXXIV.

(N. 30. in 4to.)

Musae bin Mu'hammed Qâdhizâde notae in El-G'aghmînii) compendium astronomicum,* quod inscribitur: الملخص فى علم الهيئة; codex in 4to, foll. 155. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, bene conservatus. Titulus fol. 1. r. inscriptus hic est: شرح الجغمينى **) المسمى بالملخص فى علم الهيئة للشيخ الامام العلامة المفنن موسى الشهير بقاضى زاده البرسلى الحنفى رحمه الله تعالى ، . Praefatio incipit fol. 1. v. ab his verbis: الحمد لله الذى جعل الشمس ضياء والقمر نورا ، وبسط على بساط البسيط ظلّا وحرورا ، . Primae duae paginae char. Nesta'lîq scriptae sunt, sed eadem manu, qua totus codex. Inscriptus est commentarius (fol. 4. r.) clarissimo nomini principis ét astronomi Ulûg Begi (أُلُوغْ بيك بن شاه رخ بن تيمور كوركان), et incipit fol. 4. r. in fine paginae, desinit fol. 154. r. — Sententiae circulis et figuris astronomicis illustrantur. Notae marginales et interlineares inveniuntur haud paucae, et illae quidem ab ipso librario plerumque scriptae, hae vero alia manu et Turcico partim sermone. — Clausula additur fol. 154. v., char. Nesta'lîq scripta, qua docemur, codicem scriptum esse in gratiam cujusdam Scheich Mu'hammed Efendî, manu Derwîschi Mu'hammed, e posteris Scheichi Schahqobâd, mense *Dhû* 'lqa'de a. h. 1098. (Chr. 1687.) Adjiciuntur pagina eadem disticha nonnulla Persica, et fol. 155. r. variae notitiae, eadem, qva totus codex, manu exaratae.

El-G'aghmînii liber in catalogo librorum, ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, quem saepius memoravimus, his verbis indicatur: ملخص فى الهيئة البسيطية لمحمد بن احمد الجغمينى. Dissentiunt tamen viri docti de hujus scriptoris nomine; verum dedisse nobis videtur Casirius, vol. I. pag. 382.: Abû 'Abd allâh Ma'hmûd bin Mu'hammed bin 'Omar. Inter commentatores El-G'aghmînii in eodem illo catalogo, ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, recensetur et Mûsâ bin Mu'hammed Qâdhîzâde et Fadhl el-'Ubeidî. Clar. Fleischer quo jure in catal. Biblioth. Dresd. n. 131. cognomen Qâdhîzâde jungat nomini commentatoris G'elâl ed-dîn Fadhl allâh el-'Ubeidî, nos quidem nescimus, sed verendum, ne unum fecerit e duobus, et constare videtur, commentatoris nostri verum nomen fuisse Szalâ'h eddîn Mûsâ bin Mu'hammed bin Ma'hmûd Qâdhîzâde er-Rûmî. Cf. Th. Hyde in praefatione in

*) *C'aghmînium* Persae vocant, cognomine ab oppido C'aghmîn derivato, in Chuarizmia sito.

**) Eodem nomine, quo auctor, ipse quoque liber ejus designatur; vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 601.

tabulas Ulugh Beighi, pag. XV.; Herbelot s. v. Cadhi Zadeh al-Rûmi; Casiri, vol. I. pag. 382.; Toderini Litt.der Türken,(interpretationis Germ.) vol. I. pag. 148.; Gartz de interpretibus et explanatoribus Euclidis Arabicis, pag. 30.

LXXXV.

(N. 31. in 4to; olim N. 15. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 18. chartae laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus. Folio 1. r. inscriptus est titulus: هذه جداول النسبة الستنية على التمام والكمال. Scribendum erat: النسبة الستينيّة; sunt enim, quae sequuntur, *tabulae multiplicationis, ad calculum sexagesimalem pertinentes*, quae usum habere videntur in computando solis loco in coelo. Fol. 1. r.—11. r. continentur tabulae quadraginta, in quibus numeri litterarum valore numerico expressi sunt. Folia 11. v.—14 v. secundum inscriptiones destinata erant tabulis XLI—LIV., sed numeros inscribere praetermissum est. Fol. 15. r.—16. r. tabularum LV—LX. exigua tantum pars expleta; fol. 16. v. nihil habet scripti. — Fol. 17. r.—18. r. sub finem paginae legitur pars introductionis (مقدمة), illustrando tabularum praecedentium usui destinatae, sed ab initio mutilae. Subscriptio adjicitur in ima pagina: قد كمل لنا — — — ما اردنا وصفه في هذه المقدمة cet., et notantur fol. 18. v. scriptionis annus et mensis, Mu'harrem 1175. (Chr. 1761.)

Hunc codicem in Oriente comparatum a. 1763. Hauniam miserunt Niebuhrius et socii; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, T. II. pag. 80. n. 11.

LXXXVI.

(N. 32. in 4to, olim N. 52. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 109. chartae orientalis laevigatae, varios tractatus continens de usu variorum instrumentorum astronomicorum. Sunt ii:

1. كتاب حاوى المختصرات في العمل بربع المقنطرات *Summa compendiorum de operationibus cum quadrante circulorum ad horizontem parallelorum*, auctore *Bedr ed-dîn Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin Mu'hammed bin A'hmed*, progenie Imâmi G'emâl ed-dîn 'Abd allâh el-Mârdînî. Libri titulus cum parte nominis auctoris inscriptus est fol. 1. r. At plenius nomen exhibet praefatio, fol. 1. v.: قال الشيخ الامام — ابو عبد الله محمد بدر الدين سبط الشيخ الامام — جمال الدين عبد الله الماردينى — — يقول فقير رحمة ربه محمد بن محمد بن احمد سبط الماردينى الموقت بالجامع الازهر. Cf. Hâg'î Chalfa, ed. Flüg., vol. III. pag. 11., et Casirium, vol. I. n. CMXXVI, 6. Divisus est hic tractatus in introductionem, triginta capita et coronidem. Incipit introductio fol. 2. r.; caput primum fol. 4. v. Clausula legitur fol. 45. v., quae docet hoc exemplum absolutum esse die 24. mensis Reg'eb a. h. 1068. (Chr. 1658.) Scriptura Neschica, haud mala; in margine saepe adjiciuntur annotationes.

2. Clausulae hujus tractatus continuo subjungitur fol. 45. v. initium alius cujusdam libri, similis argumenti, qui inscriptione caret. In margine tantum notatur: سيجب*) معرفة السمم بالربع المجيب. Agit enim liber *de usu quadrantis* ejus, quem astronomi Arabes vocant الربع المجيّب i. e. *sinu instructum*. Praefationis initium, lin. 9., hoc est: الحمد لله الذى تقدس في جمال صفاته, et paulo post, lin. 5. a fine, legitur: اما بعد فان الربع المجيّب ليس في الالات الفلكية اشرف منه cet. Quae verba cum iis fere respondeant, quae Casirius laudat, vol. I., ad n. CMXXVI, 2., jure nobis suspicari videmur, initium hoc esse non quidem ipsius libri المطلب في العمل بالربع المجيب, auctore eodem *Bedr eddîno*, cujus erat praecedens tractatus, sed initium compendii ejus libri, quale in codice etiam LXXXVII. legitur et in ipso hoc codice nostro fol. 53. v.—72. r. commentario instructum est.

*) Legendum fortasse: نتيجة.

Sed h. l. orationis series abrumpitur in fine folii 46.

3. Fol. 47. r. alius cujusdam tractatus nomen iterum iterumque inscriptum est, hoc modo: رسالة فى علم — ; رسالة الميقاة ، — ;كتاب رساله الميقاة ، المبقات ، ; at ipse tractatus desideratur. Infra titulum enim tabulae tantum nonnullae leguntur, male exaratae, quibus inscriptum est: مطالع; et fol. 47. v. sequuntur alius libri titulus et praefatio: [ﻫ]ذا كتاب المثنوى وهو اصول اصول اصول الدين فى كشف اسرار الوصول واليقين وهو فقه الاكبر وشرع الازهر ـــ ، يقول العبد ــ محمد بن محمد بن الحسين البلخى ، . Sed hujus quoque libri coutinuatio desideratur.

4. Sequitur, post annotationes nonnullas a variis libri fortasse possessoribus fol. 48. r. inscriptas, *libellus de operationibus cum semicirculo aequinoctiali.* Sic enim legitur post Besmelam fol. 48. v.: وبعد فهذه فوايد فى معرفة العمل بنصف دايرة المعدل ، . Scriptura Neschica bona. Finitur libellus fol. 53. r. in media pagina.

5. Fol. 53. v. incipit eadem manu scriptus *commentarius in Bedr ed-dîni* [Sibṭ] *el-Mârdînî tractatum de operationibus cum quadrante, sinu instructo,* auctore *A'hmed bin A'hmed 'Abd el-'haqq es-Sunbâṭi:* توضيح لطيف على الرسالة الموضوعة فى العمل بالربع المجيب تاليف الشيخ العلامة بدر الدين المارديني ، . Bedr ed-dîni tractatus idem est, quem exhibet cod. LXXXVII. Absolvitur commentarius fol. 72. r. Adjicitur quidem fol. 72. v. clausula quaedam (خاتمة), quadrantis usum itidem spectans et pessime exarata; attamen haec ad eundem librum pertinere non videtur.

6. Eadem pessima manu, qua fol. 72. v., sequens quoque libellus exaratus est, fol. 73. r.—81. v., qui inscribitur: كفاية القنوع فى العمل بالربع المقطوع للشيخ ــ بدر الدين المارديني ، i. e. *compendium de operationibus cum quadrante resecto*, sive sectore, quem astronomi nostri vocant, auctore *Bedr ed-dîn el-Mârdînî.* Sed plenius in ipso libelli limine auctoris nomen legitur: قال الشيخ ــ بدر الدين سبط العلامة جمال الدين المارديني ــ ، الحمد لله الذى جعل النجوم علامات لاوقات السجود ، . Titulum hujus libri laudat 'Hâg'î Chalfa*), eumque divisum esse contendit in quindecim capita; in codice tamen nostro dividitur in capita viginti.

7. Post fol. 82., cui praeter notulas nonnullas nihil inscriptum est, sequitur libellus, cui titulum fecit librarius (fol. 83. r.) hoc modo: هذه الدرر الفاخرات فى العمل بربع المقنطرات فى جميع الاقطار والجهات للعالم العلامة البحر الفهامة سيدى احمد الشرفى ــ ، i. e. *Liber margaritarum pretiosarum, agens de operationibus cum quadrante circulorum ad horizontem parallelorum, omnibus terrae regionibus accommodatus,* auctore *A'hmed esch-Scherefî.* Incipit is fol. 83. v., clauditur f. 109. v.; constat praefatione et viginti capitibus et bene scriptus est charactere Neschî. Absolutus est m. Reg'eb a. h. 1157. (Chr. 1744.)

Hunc codicem ex Oriente Hauniam transmiserunt Niebuhrius et socii; vid. J. D. Michaelis literar. Briefwechsel, T. II. p. 79. n. 7.**)

LXXXVII.

(N. 33. in 4to; olim N. 50. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 14. chartae laevigatae, charactere ad Nesta'lîq accedente satis bene scriptus, varios itidem tractatus continens de usu quadrantis.

1. Fol. 1. v. incipit *tractatus de operationibus cum quadrante circulorum ad horizontem parallelorum:* رسالة فى العمل بالربع الموسوم بالمقنطرات ، ,

---

*) Ed. Flüg. vol. I. pag. 346. n. 890. Sed pronuntiandum est: كِفايَةُ القَنوع.

**) Brevissima codicis notitia, quam hic liber exhibet, indicat tantum illud nomen, quod dedimus e fol. 47. v.: Mu'hammed bin Mu'hammed bin el-'Husein el-Balchî, et nomen A'hmedis esch-Scherefî, ut nos scripsimus, auctoritatem secuti Sujûṭii in libro Lubb el-lubâb, edit. Vethii, pag. 152.

introductione et decem sectionibus constans. Auctoris nomen discimus e praefatione commentarii, cujus initium continet hic noster codex, n. 3.; est is *G'emâl ed-dînus*, جمال الدين ابن المجرى . Clauditur hic libellus fol. 5. r. lin. 5.

2. Fol. 5. r. lin. 6. sequitur *tractatus de operationibus cum quadrante sinu instructo:* رسالة فى العمل بالربع المجيب, introductione et viginti capitibus constans, auctore *Bedr ed-din Sibt el-Mârdînî*, ut apparet e commentario, quem continet codex noster LXXXVI., n. 5. Finitur liber fol. 9. v. lin. 3. Videtur esse idem liber, quem recenset A. Krafft, Handschriften der orient. Akad. in Wien, pag. 137. n. 5., in scribendo auctoris nomine paululum tamen recedens ab eo, quod nos dedimus ad cod. LXXXVI., n. 1. Cf. praeterea Catal. Biblioth. Lugd., pag. 456. n. 1140. 1143. et 1147.

3. Sequitur denique fol. 9. v. lin. 4. *initium commentarii in G'emâl ed-dîni tractatum de operationibus cum quadrante circulorum ad horizontem parallelorum*, auctore *Jûnus bin 'Abd el-qâdir bin A'hmed er-Reschedi*. In praefatione enim, quae incipit ab his verbis: الحمد لله الذى اعطا من شا ما شا, deinde subjunguntur haec: اما بعد فيقول العبد -- يونس ابن عبد القادر ابن احمد الرشدى الشافعى --- شرح لطيف على الرسالة العشرة فصول الموضوعة فى العمل بالربع الموسوم بالمقنطرات تاليف الشيخ -- جمال الدين ابن المجرى رحمة الله عليه . Abrumpitur commentarius in fine fol. 11. r., ultra prima tractatus illius verba non progrediens. Foll. 11. v.—14. v. vacua sunt.

LXXXVIII.

(N. 34. in 4to; olim N. 49. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 94. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Continet is *tabulas astronomico-chronologicas*, auctore *Ridhwân Efendi*. Fol. 1. r. inscriptus est titulus hoc modo: الجوهرة اللامعة والنتيجة الجامعة لشيخنا العالم -- رضوان افندى --; i. e. *Gemma splendens et summa comprehendens*. Juxta adscriptum est: نتيجة رضوان افندى الكبرى; sed supra titulum perperam scriptum legitur: هذه نتيجة رطوان افندى --- . Infra adjectae sunt annotationes nonnullae astronomicae, Turcica manu exaratae. Fol. 1. v. praefatio legitur brevissima, cujus hoc est initium: الحمد لله الذى زين السما بزينة الكواكب وسيرها بقدرته رب المشارق والمغارب . Sequitur deinde usque ad finem fol. 3. r. tractatus introductorius, in tres sectiones divisus, quarum hi sunt indices: sectio I. فى معرفة التاريخ العربى; sectio II. فى معرفة مقوم الشمس; sectio III. فى معرفة تحويل الشمس الى روس البروج. Ipsae tabulae incipiunt fol. 3. v. et desinunt fol. 93. v.; computatae sunt ex horizonte urbis Qâhirae. Primae tabulae (fol. 3. v. 4. r.) superscriptum est: جدول تقويم الشمس لطول مصر وهو لد له من ساحل البحر الغربى على اصول الغ بيك صاحب الرصد الجديد السمرقندى تحرير العبد الفقير رضوان عفى عنه . Quae deinde sequuntur tabulae, fol. 4. v. — 7. r., pertinent ad annos Arabum 1094 — 1402. sive Coptorum annos 1400—1699. In margine fol. 4. v. notatum est manu recentiore: اول التواريخ. — Ex inscriptionibus reliquarum tabularum hasce annotamus: fol. 7. v.: مدخل السنين الرومية وشهورها; fol. 8. r.: جدول مدخل الشهور العربية; ibid.: مدخل الشهور القبطية; fol. 10. v. (a manu secunda): اول جداول التحويل; fol. 33. v.: اول جداول توسط الكوكب (leg.: الكواكب) المحركة لاول سنة ١٠٩٠ عربية لح على اصول الغ بيك تحرير رضوان افندى . Fol. 94. r. in superiore parte columnae primae recensentur signa coelestia (البروج الشمالية والبروج الجنوبية), et subjiciuntur notulae nonnullae astronomicae, quae ad ipsum librum non videntur pertinere.

Codicem in Oriente comparatum Hauniam miserunt Niebuhrius ejusque in itinere comites; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, T. II. pag. 79. n. 8.

LXXXIX.

(N. 35. in 4to; olim N. 47. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 26., char. Neschî satis bene scriptus, bene conservatus. Continet is *tabulas astronomico-chronologicas* cum tractatu introductorio, quibus in praefatione hunc titulum fecit auctor: بغية انفس فى حل الشمس ، . Librarius vero fol. 2. r. inscripsit titulum hoc modo: هذه نسخة (leg. نتيجة) الافكار فى اعمال الليل والنهار للعلامة محمد بن محمد اللادق تغمده الله برحمته امين تمت فراغ فى ٢٣ شوال سنه ١١٧٤ ، . Juxta quoque adscriptum est: رسالة اللادق . Propter quam discrepantiam in nomine libri fas erit dubitare, num vere Mu'hammed ille, fil. Mu'hammedis, Laodicenus, ejus auctor sit habendus. Fol. 2. r. praeter titulum inscriptae sunt annotationes nonnullae de longitudine urbis Qâhirae et Meccae; item de anno vulgari et intercalari; ipse vero liber incipit fol. 2. v. Indices decem capitum tractatus introductorii hi sunt: cap. I. فى ايام الاسبوع ; cap. II. فى معرفة حساب الجمل ، ; cap. III. فى حساب القلم الهندى ، وعلاماتها ، ; cap. IV. فى معرفة التاريخ العربى واوايل سنيه وشهوره بالحساب ، cap. V. فى معرفة التاريخ القبطى ، ; cap. VI. فى معرفة التاريخ الرومى ، ; cap. VII. فى معرفة مقوم الشمس ، ; cap. VIII. فى نقل المقوم لبلد اخرى ، ; cap. IX. فى معرفة وقت معرفة مقوم الشمس لوقت ما ، ; cap. X. فى نقلان الشمس فى البروج الاثنى عشر ، . Absolvuntur haec omnia cum coronide fol. 10. r. Deinde sequuntur tabulae computatae ex horizonte urbis Qâhirae. Et primae quidem tabulae fol. 10. v. 11. r. inscriptum est: جدول تقويم الشمس على الرصد الجديد لطول ند نه من ساحل البحر الغربى ، Fol. 11. v. Arabum anni 1169—1203. componuntur cum annis Coptorum 1473—1506. Fol. 12. r. destinatum erat tabulae, quam praetermisit librarius. Alias tabulas astronomicas exhibent foll. 12. v.—26. r.

Pertinet ad codices a Niebuhrio Hauniam missos; vid J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, T. II. pag. 80. n. 12.

XC.

(N. 24. in fol.; olim N. 22. in fol.)

Codex in fol., foll. 75. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, bene conservatus. Continet hic codex *ephemerides anni solaris*, qui incipit a die 14to mensis Szafar a. h. 1057. (Chr. 1647.), conditas a *Mu'hammede el-Maghribî*. Fol. 1. r. in parte inferiore paginae prope marginem exteriorem transverse inscriptum est: تقويم السنة الشمسية الوالجة فى ١٤ صفر العربيه حساب الفقير محمد الكتبى*) عفا عنه ، ; omissa, ut vides, anni Arabici nota, quam e praefatione ipsoque libro deprompsimus. Praefatio incipit fol. 1. v. his verbis: الحمد لله الملك العلام العالم بما كان وما يكون من غير تعليم ، . Compositum esse librum Qâhirae concludere licebit ex inscriptione capitis introductorii, quod praefationem excipit, fol. 2. r. med.: الكلام على احوال مصر المحروسة صينت من الضير والنحوسة ، . Sequuntur deinde fol. 3. r.: احكام طالع حضرة مولانا سلطان الاسلام ايده الله بالنصر التام ، ; fol. 10. v.: جدول معرفة صورة طوالع البلدان والاقليم والحكم عليها باقوال الحكما المتقدمين ، ; multaeque tabulae astronomico-chronologicae, orationi continuae intermixtae, usque ad medium fol. 75. v., ubi adjicitur clausula: حساب العبد الفقير الى الله تعالى شيخ محمد المغربى الحنفى عامله الله بلطفه الخفى ،

XCI.

(N. 36. in 4to; olim N. 77. in 4to.)

Commentarius uberior, quo carmen suum *astrologicum* instruxit *Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin Sa'îd es-Sûsî*, in fol., foll. 76. chartae laevigatae, char. Neschi, sed Africana manu, eleganter magis quam accurate scriptus, bene conservatus. Auctoris nomen, quod dedimus, legitur fol. 1. v. in limine libri. Praefationis initium hoc est: الحمد لله الذى منّ علينا

*) Ita legendum videtur hoc cognomen, in ipso codice non distincte scriptum.

والنهار، بيسارة علم اوقات الّيل (sic). Plenius exhibet ea nomen auctoris, fol. 2. r. lin. 5. 6.: محمد بن‌سعيد بن محمد بن يحيى بن احمد بن داوود بن ابى بكر ابن يعزى السوسى المرغثى ; quocum consentit Krafftius, die Handschriften der orient. Akad. zu Wien, p. 138. n. CCCXLV., nisi quod alterum cognomen effert: el-Merghischi. Ab ejusdem viri docti sententia in nomine quoque poematis efferendo recedimus, hoc commentario illustrati, legentes: المُقْنِع فى علم ابى مُقْرِع. Incipit commentarius fol. 2. v. lin. 3., absolvitur fol. 75. v., ubi in fine paginae nomen demum commentario imponit auctor: وسميت هذا الشرح الممّتع فى شرح المقنع ومعناه انه يمّتعك اذا نظرت فيه مسايل من العلم وينعك. Est igitur idem liber, quem descripsit Krafftius l. l. Commentarii brevioris, cui nomen المطلع على مسايل المقنع, notitiam supra dedimus sub N. LVI, 5. — Quae sequuntur fol. 76. r. et v., ad ipsum librum non pertinent; post precationem absolutae operae adjectam, ut videtur, a librario adduntur notulae nonnullae de variis ponderibus, de Romanorum mensibus cet., litterarum denique Syriacarum delineatio rudis.

CODICES DE GEOGRAPHIA ET HISTORIA NATURALI IN UNIVERSUM.

XCII.

(N. 25. in fol.; olim N. 39. in fol.)

Compendium de rebus mundi mirabilibus, cui nomen: تحفة الالباب ونخبة الاعجاب i. e. Donum cordibus oblatum et res mirabiles selectae, auctore *Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin 'Abd er-Ra'hîm bin Suleimân bin Abî -rrebî' el-Qaisî el-Andalusî el-Gharnâtî;* fol., foll. 30. chartae Europaeae, char. Africano recentiore manu satis bene scriptum. Praefatio incipit fol. 1. v.; capitum index hic est: Fol. 2. v. cap. I.: فى صفة الدنيا وسكانها من انسها وجنها ; fol. 5. r. cap. II.: فى صفة عجايب البلدان وغرايب البنيان ; fol. 18. r. cap. III.: فى صفة البحار وعجايب حيواناتها وما يخرج منها من العنبر والقار وما فى جزائرها من انواع النفط والنار ; fol. 23. v. cap. IV.: فى صفة الحفاير والقبور وما ضمت من العظام ليوم النشور. In fine codicis, fol. 29. r., librarius auctorem hunc librum conscripsisse narrat a. h. 420. (Chr. 1029.); sed id manifesto nititur errore, cum ipse profiteatur fol. 21. r. lin. 9., se in Aegypto versatum esse a. h. 512. (Chr. 1118.) Conf. praeterea 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 222. et Herbelot s. v. Tohfat alalbab u nokhbat alaagiab.*) — Exaratus est codex noster a. h. 1187. (Chr. 1773.), mense ربيع النبع. Foll. 29. v. 30. nihil habent scripti.

XCIII.

(N. 37. in 4to; olim N. 11. in 4to.)

Compendium geographiae et historiae naturalis notissimum, cui nomen: خريدة العجائب وفريدة الغرائب i. e. Margarita rerum mirabilium et unio rerum memoria dignarum; in 4to, foll. 213. chartae laevigatae, char. Neschi non malè scriptum. Titulus libro praefixus, fol. 1. r., nomen auctoris hoc modo tradit: *Sirâg' ed-dîn Abû 'Hafsz 'Omar bin Muzhaffar b. Mu'hammed b. 'Omar Abî -lfewâris Ibn el-Werdi el-Quraschî el-Bekrî.* Incipit praefatio fol. 1. v.; absolvitur liber fol. 213. r. Scriptus est mense Ramadhân a. h. 1031. (Chr. 1622.); librarii nomen منصور العطار. Conf. severum de hoc

*) In Catal. Bibl. Goth. n. 304. corrigendum est الالباب pro الاحباب.

libro 'Hâg'î Chalfae judicium, vol. III. pag. 132. sq. Vid. praeterea Wüstenfeld, Literatur der Erdbeschreibung bei den Arabern, in diario: Zeitschrift für vergleichende Erdkunde, herausgeg. von J. G. Lüdde, vol. I. pag. 55. sq.

XCIV.

(N. 26. in fol.; olim N. 40. in fol.)

Ejusdem libri apographum alterum, fol., foll. 90. chartae Europaeae, char. Africano recentiore manu, eademque, ut videtur, qua codex noster XCII., satis bene scriptum. Praemittitur codici, fol. 2. r., notitia brevis, char. Rabbinico, sed lingua Hispanica scripta, quam h. l. char. Romano reddimus: "El nombre de este libro es el diamante bueno, onde esta el globo de todo el mundo, ciudades de tierra y de la mar, islas y todas cosas del mundo todo, bien claro, cosa por cosa." Subjungitur altera notitia, codicem XCII. spectans, olim cum hoc nostro uno volumine compactum, cujus haec fere sunt verba: "Tam bien esta en el otro libro, onde dice el auctor de dijo (?) se llama essech el fekih el imam Sidi Muhamed ben Abderechim ben Suleiman el Garnadi el Kaisi; Dios lo tenga en piedad! Amen." — Praefationi fol. 2. v. superscripta sunt haec: هذه خريدة العجب (sic) في ذكر اقاليم البلدان والبحور والجزور وغيرهم وبالله تعلى التوفيق. Clauditur liber fol. 89. v.; absoluta est scriptio mense ربيع النبع a. h. 1189. (Chr. 1775.)

XCV.

(N. 38. in 4to; olim N. 53. in 4to.)

Ejusdem libri apographum tertium, ab initio mutilum; in 4to, foll. 225. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptum. Incipit codex, ut nunc est, fol. 2. r., ab his verbis, quae leguntur in editione Tornbergii*) fol. ٥. lin. 7. a fine: ان الكتب الموضوعة, ita ut duo codicis folia intercidisse videantur. In fine codicis, fol. 223. v.—225. r., post poëma illud de rebus ultimis, quod librum claudere solet*), nonnulla adduntur, schahiludium spectantia, cum delineatione tabulae latruncularíae et poëmate, auctore الشريف بن الهبارية, de quo vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 252. n. 5227.

*) Fragmentum libri Margarita mirabilium auctore Ibn-el-Vardi, Prooemium, Caput II. III. IV. et V. continens. Pars prior. Upsal., 1835. 8vo.

XCVI.

(N. 39. in 4to; olim N. 79. in 4to.)

Flores selecti, liber agens *de rebus mirandis in terra marique;* codex in 4to, foll. 158.**) chartae Europaeae, char. Africano satis bene scriptus. Fol. 2. r. inscriptum legitur: "Ignoti auctoris epitome de admirandis maris et terrae. Arabice, ex Africa." Sed e catalogo librorum, ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, auctorem esse discimus *Schems ed-dînum Mu'hammed bin Abi Tâlib el-Anszâri.* Incipit libri praefatio fol. demum 11. v. et ab his quidem verbis: الحمد لله

فهذا كتاب سميته نخبة الزهر في عجائب البر والبحر يشتمل على علم هيئة الارض [و]اقاليمها وتقاسيمها واختلاف القدماء في ذلك وعلاماتها ومعمورها من البحار المتصلة والمنفصلة والجزاير والجبال والانهار cet. Fol. 12. r.—16. r. indicatur libri divisio in novem capita et singulorum capitum in sectiones (فصول). Ipsi libro, incipienti fol. 16. r., passim additae sunt delineationes variae; interdum spatia, delineandis mappis geographicis destinata, vacua sunt relicta, ut fol. 25. v. 27. r. 32. r. et v. — Fol. 148. v. librarius negligens, vel potius fallax, a capitis septimi sectione septima saltu progreditur ad sectionem octavam capitis noni, quae est ultima libri. Fol. 151. r. adjicitur tabula mensium Arabicorum, Persicorum, Copticorum, Syriacorum aliorumque; fol. 151. v. legitur clausula finalis tantum: انتهى الكتاب المبارك بحمد الله cet. Folia, quae sequuntur, vacua sunt.

Aliud ejusdem libri exemplum recensetur in catal. Bibl. Richianæ, N. 308. (Fundgruben

*) Conf. Fleischeri Catal. Bibl. Reg. Dresd. n. 102.

**) Signata sunt codicis folia numeris 2—159.

des Orients, vol. IV. pag. 293.) Sed ibi impressum est: تخبة الدهر; mendose, ni fallimur. Ceterum catalogi ejus auctor lectorem ablegat ad Herbelotium; nobis vero non contigit reperire in Biblioth. orientali locum, ubi de scriptore nostro agatur. Suspicamur tamen ejusdem auctoris esse codicem Parisiensem illum, ex quo clar. Norberg exprompsit particulas nonnullas, de templis Solis, Lunae et Saturni apud Sabios; Lond. Goth., 1798. et 1799. 4to.

XCVII.

(N. 40. in 4to; olim N. 42. in 4to.)

Auctoris anonymi *liber de geographia et historia naturali*, cui nomen: الدر المنضود فى عجايب الوجود i. e. Margaritae bene ordinatae, liber agens de rebus mirabilibus mundi; codex in 4to, foll. 125.*) chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, ab initio et in fine mutilus; quamobrem fol. 1. r. superscriptum est: "Fragmentum operis geographici." Ab initio tamen unum tantummodo folium deesse videtur; ipsum certe fol. 1. et folii 2. initium in praefatione versantur, quae libri nomen, quod dedimus, exhibet et divisionem in sex capita indicat. Capitum recensus hic est: cap. I. فى ذكر المبدا وشان الخليقة ووصف الارض وتربيعها وما خص الله به كل جزو من اجزايها ; cap. II. فى ذكر طرف مما على الارض من تسيد (leg. تشييد) انبنيان ومآثر العمارات فى ساير البلدان وعجايب الجبال والجزاير ; cap. III. فى ذكر البحار وسعتها وتشعبها من اصلها ; cap. IV. فى ذكر شى من عجايب انواع الحيوانات البرية والبحرية ; cap. V. فى ذكر الجواهر والاحجار ; cap. VI. فى ذكر طرف من عجايب الاشجار وخواصها. Subinde adjectae sunt figurae; alibi spatia reperiuntur vacua, illis delineandis destinata. Capitis sexti pars extrema desideratur, quae arbores plantasque, alphabetico ordine digestas, inde a littera ش complectebatur. Ultimum enim, quod adest, plantae nomen est شقايق النعمان.

*) Turbatus est a bibliopega foliorum ordo. Is post fol. 84. collocavit foll. 103—125.; deinde foll. 95—102.; tum foll. 87—94.; denique foll. 85. 86.

XCVIII.

(N. 41. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, cui titulus: تقويم البلدان لصاحب حماة ، "*Geographia Ismaïl Abilfedae* etc.: descripsit ex autographo --, quod est in Bibl. Leidense, n. 57., Jo. Jac. Reiske. Mens. Sept. et Octobr. anni 1745. Leidae".*) Notitias varias inscripsit Reiskius et margini hujus tituli et duobus foliis, numeris non signatis, quae titulum praecedunt. Sequitur deinde in dorso ejus folii, cui inscriptus est titulus, "Carmen ex cod. Seebischiano in Abilfedae geographiam." Innui videtur codex Biblioth. Reg. Dresd., n. 379. signatus. Folium sequens continet additamentum ad ipsius libri pag. 80. Textum Abulfedae Arabicum exhibent paginae sequentes 263., numeris signatae. In margine passim adjiciuntur notulae et collationes librorum MSS., maxime Parisiensis. Pag. 263. legitur in margine: "absolvi d. 23. Octobr. 1745. domi meae." Post interpositas paginas albas decem et paginam unam, ex Assemani Biblioth. orientali excerpta tenentem, sequuntur primum folia novem notarum marginalium, Arabice scriptarum, ad Abulfedae geogr. tabulas IX—XXIV. XXVII. XXVIII.; deinde initium indicis in Abulfedae geographiam, quod tamen ultra vocem جكل non procedit; folia denique nonnulla, annotationes varias continentia. — De hoc codice conf. Reiskens Lebensbeschreibung pag. 152. n. 1.

XCIX. C.

(N. 42. et 43. in 4to; olim N. 3. et 4. in 4to.)

Volumina duo, in 4to, quibus continetur bona pars clarissimi *lexici geographici* معجم البلدان, auctore *Abû 'Abd allâh Jâqût bin 'Abd allâh.*

*) Vid. in Catal. Bibl. Lugd. impresso n. 1700.

Volumen prius est foll. 378. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi non pulchre quidem, sed distincte scriptum. Fol. 2. r. haec legitur inscriptio male exarata: الجز[و] الاول من معجم البلدان للا -- (?) ابى عبد الله ياقوت ابن عبد الله رومى (sic) الاصل البغدادى المنشا الحموى رحمه الله. Praefatio incipit fol. 2. v.; tractatus introductorius fol. 9. v. Dividitur is in quinque capita, quorum indicem hic subjungimus, e praefatione depromptum: cap. I. فى ذكر صورة الارض ; cap. II. فى وصف اختلافهم فى الاصطلاح على معنى الاقليم وكيفيته واشتقاقه ودلايل القبلة فى كل ناحية ; cap. III. فى ذكر الفاظ يكثر تكرار ذكرها فيه يحتاج الى معرفتها كالبريد والفرسخ والميل والكورة وغير ذلك ; cap. IV. فى بيان حكم الارضين والبلاد المفتتحة فى الاسلام وحكم قسمة الفئ والخراج فيما فتح صلحا او عنوة ; cap. V. فى جمل من اخبار البلدان التى لا يختص ذكرها بموضع دون موضع لتكمل فوايد هذا الكتاب ويستغنى به عن غيره فى الباب. Lexici pars prima, continens litteram Hamza, incipit fol. 34. v.; sed abrumpitur illa fol. 200. r. in descriptione urbis Antiochiae (انطاكيه). Sequuntur deinde partes eae, quae continent litteram ذال (inde a fol. 201. v.), را (206. v.), زاى (292. r.) et سين (fol. 326. r.); haec vero abrumpitur fol. 377. v., ubi ultimo loco agitur de السقى.

Volumen posterius, eadem manu scriptum, duabus partibus constat, quarum prior est foliorum 171., posterior foll. 216. Fol. 2. r. legitur titulus: الجز[و] الثامن من معجم البلدان تاليف --- ابى عبد الله ياقوت بن عبد الله الرومى الاصل الحموى المولى رحمة الله عليه. Fol. 2. v. incipit littera فا. Lacuna exstat fol. 21. v., ubi interrupta est lin. 9. descriptio pagi فربيط; initium vero fol. 22. r. versatur in describenda فرخشا. Fol. 57. r. sequitur littera قاف, quae absolvitur fol. 171. v. Quam partem excipere debebat كتاب الكاف; sed praeter ipsam hanc inscriptionem nihil adest. Annotavit infra b. Adlerus: "Hic deest litera ك et initium literae Mem." Adde, quod littera quoque لام omnino deest. — Alterius partis titulus, fol. 1. r., hic est: العاشر من*) كتاب معجم البلدان تاليف الاجل ياقوت cet. Fol. 1. v. sequitur pars litterae ميم, incipiens a nomine مكا; deinde litterae نون (fol. 50. v.), واو (126. r.), ها (164. r.) et يا (192. v.) integrae. Secundum subscriptionem finalem, fol. 216. r. et v., totum opus absolutum est Halebi die vicesimo mensis Szafar a. h. 621. (Chr. 1224.); sed haec ad nostrum codicem non referenda, verum ipsius auctoris sunt verba, a librario e codice, quem secutus est, huc translata. Obiit Jâqûtus a. h. 626. (Chr. 1229.)

*) Addita sunt a secunda manu verba: العاشر من.

CI.

(N. 44. in 4to.)

Codiculus chartaceus, in 4to, paginarum 20., char. Neschi manu b. P. Lemmingii scriptus, *fragmenta nonnulla de Nigritia* tenens, excerpta e codice aliquo, ut videtur, Seetzeniano. In summa enim pag. 1. supra textum Arabicum legitur: "Kahira 1808. U. J. Seetzen." Quae nostrum apographum continet, haec sunt: primum index capitum XXVIII., de terra et rebus Nigritarum agentium; capiti primo inscriptum est: الباب الاول فى ذكر من يتنسب اليه السودان. Deinde sequuntur excerpta breviora e capitibus I. II. IV—VI. VIII. IX. XII—XIV. X. et XI.; uberiora e capp. XVI—XIX. In media pag. 20. abrumpitur codex post inscriptionem capitis XX.: الباب العشرون فى ذكر شعرائهم ومن تمثل منهم بشعر.

CII.

(N. 45. in 4to.)

Codex chartaceus, in 4to, paginarum 55., char. Neschi manu ejusdem Lemmingii scriptus, excerpta tenens e codice Parisiensi *de geographia Africae septentrionalis*. Titulus, quem vernacula lingua libro praefixit vir doctus, hic est: "Om Nordafricas Geographie, udskrevet ved Doct. P. Lemming af N. 1635. i Pariser-

Bibliotheket. 1818—1819." Quae leguntur inde a pag. 3. usque ad finem pag. 44., respondent codicis Paris. foliis 28. v.—104. v., ubi is desinit. Initium est post Besmelam: ذكر بلاد افريقية وحدودها ولم سميت افريقية . Sequuntur deinde pag. 45—53. excerpta e codicis Paris. foliis 9. v.—28. v.; pag. 53—55. e codicis foll. 1. r.—9. v. In fine pag. 55. Danice annotatur: "Codex i folio, moggrebisk Skrivt, ilde medtaget af Tiden, Vand og Orme," etc. Uden Begyndelse og Ende. Bladetallet er 104. r. og v. Har nok hørt til Arias Montanus's Samling, efter Bindet at slutte" cet. Annotationes quoque permultae Danice scriptae, codicis Paris. lectionem spectantes, textum comitantur. In fine voluminis adjectum est folium unum, quinque lineas tenens, quae scripturam codicis illius accurate imitantur.

CIII.

(N. 46. in 4to.)

Codiculus chartaceus, in 4to, paginarum 25. praeter titulum et additamentum ad pag. 9., char. Neschi a b. Lemmingio scriptus, *descriptionem itineris per Africam septentrionalem* continens, ab homine, cujus nomen nos latet, a. h. 688. (Chr. 1289.) suscepti. Titulum praefixit Lemmingius, Danice scriptum: "En Reise fra Fes til Alexandrien, udskreven ved Doct. P. Lemming af No. 1738. i Escurial-Bibliotheket. A. 1819." Incipit pag. 1. his verbis: وهذا الرحلة بدات بتقييدها فى تلمسان --- كان سفرنا -- فى الخامس والعشرين من ذى قعدة عام ثمانية وثمانين وستماية ومبدو (sic) من حاحة*) صانها الله وكان طريقنا على بلاد القبلة cet. Post absolutum librum, pag. 24. med., adjicitur brevis descriptio codicis Escurialensis 1738., char. Africano scripti, unde deprompta sunt, quae praecedunt; sed non indicatur quo numero signetur ille in catalogo Casiri impresso. Pag. 25. denique habes excerpta e praefatione libri, quae tamen de auctore ejus certiores nos non faciunt. Fortasse suspicari fas est, codicem illum a Casirio describi vol. II. pag. 165. n. 1733., auctoremque esse ابو محمد العبدرى البلنسى .

*) حاحة nomen est provinciae regni Maroccani; vid. Höst Efterretninger om Marókos, pag. 67. sq. (vers. Germ. pag. 70.); Graberg von Hemsö, das Sultanat Moghrib-ul-Aksà, übers. von A. Reumont, pag. 6.

CIV.

(N. 27. in fol.; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 12. in 4to.)

Fragmentum descriptionis Hispaniae, auctore ignoto; codex in fol., foll. 43.*) chartae Europaeae laevigatae, char. Neschi manu, ni fallimur, Michaēlis Szabbâgh scriptus. Incipit fol. 1. r. a capite primo, cujus haec est inscriptio: الباب الاول فى وصف جزيرة الاندلس وحسن هوايها واعتدال مزاجها ووفور خيراتها واستوايها واشتمالها على كثير من المحاسن واحتوايها وكرم بقعتها التى سقتها سمآء البركات بنافع انوايها وذكر بعض مآثرها المجلوة الصور وتعداد كثير مما لها من البلدان والكور المستمدة من اضوايها . Desinit codex fol. 45. v. in fine capitis illius. Adjecta sunt folia nonnulla alba, quorum ultimo inscripsit clar. Silvestre de Sacy: "Fragmens extraits d'une Description de l'Espagne. 6 cahiers."

*) Signata sunt ea numeris 1—30. 32.—40. 42—45.

CODICES DE HISTORIA ANIMALIUM.

CV. CVI.

(N. 47. et 48. in 4to; olim N. 45. et 46. in 4to.)

Ed-Demîrii de vita animalium opus majus, alphabetico ordine digestum; volumina duo, in 4to. Volumen prius est foliorum 402. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptum. Fol. 1. r. legitur titulus: الجزء الاول من حياة الحيوان الكبرى*) للشيخ الدميرى رحمه الله تعالى ، Post praefationem (fol. 1. v.) incipit littera Hamza (fol. 2. r.) a descriptione leonis, quem honoris causa ceteris animalibus praeponendum duxit auctor. Pergit hoc volumen usque ad finem litterae Sîn, fol. 401. v.**)

Volumen posterius, foliorum 588. chartae laevigatae, multo melius scriptum est et incipit fol. 2. v. a littera Schîn; absolvitur fol. 585. v. Docet subscriptio totum opus ab auctore Mu'hammed bin Mûsa bin 'Îsâ bin 'Alî ed-Demîrî esse absolutum mense Reg'eb a. 773. (Chr. 1372.); apographum nostrum ad finem perductum a. 1142. (Chr. 1730.) ab A'hmede fil. Abû -lcheir.

*) Vox الكبرى recentiore manu addita est, deprompta fortasse ex utriusque voluminis subscriptione finali.

**) Non deest in exemplo nostro historia Chalifarum, s. v. أوز inserta; vid. P. de Gayangos, the hist. of the Mohammedan dynasties in Spain, vol. I. pag. XXVII.

De Demîrio et utraque vitae animalium editione, majore et minore, vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 122. sq.; Wüstenfeld, Geschichte der arab. Aerzte und Naturforscher, pag. 154. sq. Conf. praeterea indicem omnium animalium, de quibus agit editio major, apud Hammerum, Wiener Jahrbb., vol. LXVI. Anzeigeblatt, pag. 35. sqq., et quae idem vir doctus annotavit in ejusdem diarii vol. C. pag. 74.

CVII.

(N. 49. in 4to.)

Codiculus chartaceus, in 4to, paginarum 16., manu b. Lemmingii scriptus. Titulus primae paginae inscriptus hic est: "1. *Liber camelorum* et 2. *Liber ovium*, auctore Adsmâi. (Om Kamelernes og Faarenes Naturhistorie.) Udskrevne af N. 1700. i Escurial-Bibliotheket ved Doctor P. Lemming. A. 1819." Pag. 3. incipit: كتاب الشاء للاصمعى ، liber ovium, auctore *Aszma'i*; clauditur is pag. 7. — Sequitur pag. 8.: كتاب الابل عن ابى سعيد عبد الملك بن قريب الاصمعى ، liber camelorum, auctore eodem, usque ad pag. 15. Adjiciuntur pag. 16. notulae nonnullae, a Lemmingio Danice scriptae, de reliquis libris Arabicis, quos continet idem codex Escurialensis. Cf. Casiri Biblioth. vol. II. pag. 157.

CODICES DE MEDICINA.

CVIII.

(N. 24. in 8vo; olim N. 28. in 8vo.)

Libellus de sanatione prompta, auctore clarissimo medico *Abû Bekr Mu'hammed bin Zakarijjâ er-Râzî*; in 8vo, foll. 13. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus. Fol. 1. r. inscriptus est titulus: كتاب برو (sic) ساعة للشيخ العارف بالله تعالى ابو (sic) بكر محمد بن زكريا الرازى فى علم الطب رحم الله مولفه امين ، Praefationis initium, fol. 1. v., hoc est: الحمد لله مستحق الحمد كما هو اهله والصلاة cet. Dividitur libellus in XXV. capita, quorum primum incipit fol. 2. v. lin. 7. Sed codex in fine mutilus desinit in medio capite XXIV., fol. 13. v. Cf. Wüstenfeld, Gesch. der arab. Aerzte und Naturf., pag. 43. n. 9.

CIX.

(N. 50. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, paginarum 368. Titulus paginae primae inscriptus hic est: "Liber medicus كتاب زاد المسافر فى علاج الادواء التى تعرض فى الجسد، Zad el Mosaferi seu Ἐφόδια τοῦ ἀποδημοῦντος vel *Viaticum Peregrinantis*, auctore Abi Ĝaɛfar Ahmado, filio Ibrahimi, filii Abi Chaledi, arabice ex codice msto Seebischiano, sed eo non optimae notae, foliorum 302., descripsi. Jo. Jac. Reiske." Incipit ipse liber pag. 3., absolvitur pag. 359. Subscriptionem adjecit Reiskius, quae sequitur: "Incepi Dresdae ineunte Augusto et absolvi Lipsiae d. 11. Sept. 1747. — In his desinebat codex Seebischianus fol. 303. p. 1. A fol. 303. p. 2. incipiebat liber Arabicus كتاب عمل العطريات liber de praeparatione odoramentorum, quem nolui describere. Continuabat is ad finem usq. codicis, id est ad pag. 2. fol. 339. adeoq. implebat fere fol. 37." — Sequetur pag. 360—362. index capitum, quem cl. Seebisch codici suo adjecerat; pag. 363—368. ejusdem Seebischii notae de hoc libro ejusque versione Graeca.

De ipso auctore, quem *Ibn el-Ĝezzâr* appellare solent, mortuo post a. h. 400. (Chr. $10\frac{09}{10}$.), atque de ejus libro vid. Wüstenfeld, Gesch. der arab. Aerzte und Naturf., pag. 60. sq.; Ḥâĝî Chalfa, vol. III. pag. 528. Conf. Fleischer Catal. codd. Bibl. Reg. Dresd. n. 209. Reiskens Lebensbeschr. pag. 158.

CX.

(N. 51. in 4to; olim N. 48. in 4to.)

Clarissimi medici *Davidis Antiocheni liber memorialis cordatorum et collectio mirandorum,* 4to, foll. 443. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus, ab initio paululum laesus. Praefationis initium, fol. 2. v.: سبحانك مبدع مواد الكاينات بلا مثال سبق، Nomen, quod libro imponit auctor, hoc est: تذكرة اولى الالباب والجامع للعجب العجاب، Dividitur in introductionem, quattuor capita et coronidem; sed caput quartum, singulos morbos ordine alphabetico persequens, in hoc nostro codice, ut in aliis plerisque, ultra litteram ط non procedit; reliqua desunt. Incipit introductio fol. 3. v.; cap. I. fol. 8. r.; cap. II. fol. 17. r.; cap. III. fol. 31. r.; cap. IV. fol. 306. v. Absolvitur quod adest fol. 442. v. Vid. de hoc libro ejusque mutilatione Ḥâĝî Chalfa, vol. II. pag. 260. sq. Cf. Wüstenfeld, l. l. pag. 158.

CXI.

(N. 52. in 4to; olim N. 64. in 4to.)

Auctoris anonymi *tractatus de re medica,* qui vocatur *Quaestiones Schihâbicae,* 4to, foll. 78. chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Initium praefationis, fol. 1. v.: الحمد لله الذى خلق المخلوقات بقدرته وعلم الانسان ما لم يعلم بحكمته، Narrat auctor, hunc tractatum, cui nomen: رسالة المسايل الشّهابية (sic) فى الصناعة الطبّية، compositum esse in gratiam bibliothecae domini Schihâb ed-dîn Aḥmed bin 'Îsâ, Halebi dynastae; indeque procul dubio libri nomen repetendum est. Dividitur in octoginta capita, quorum index habetur fol. 1. v.—3. v. Absolvitur caput ultimum fol. 78. r.; additur subscriptio: تم كتاب مسايل الرسالة (sic) الشهابية فى علم الصناعة الطبية، cet. Scriptum est apographum nostrum a. h. 1095. (Chr. 1684.) mense Rebî' priore.

CXII.

(N. 28. in fol.; olim N. 20. in fol.)

Ibn Ĝazlae liber pharmacologicus clarissimus, cui nomen: منهاج البيان فيما يستعمله الانسان، i. e. Via regia explicationis, liber agens de iis, quibus uti solet homo; in fol., foll. 307. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi magno bene scriptus. Libri titulum exhibet fol. 1. r., sed subjungitur, quod ad rem non pertinet: وهو ايضًا من مفردات ابن البيطار نفع الله به امين امين،

— Auctoris nomen in codice nostro non deprehendimus, notatur vero in altero, quod sequitur, ejusdem libri apographo. Integrum nomen, de quo dissentiunt viri docti, videtur fuisse: ابو على يحيى بن عيسى ابن جزلة . Vid. Wüstenfeld, Gesch. der arab. Aerzte und Naturf., pag. 84. sq. Conf. Silvestre de Sacy, chrestom. Arabe, 2e édit., vol. I. pag. 268. sq. — Praefationis initium idem est, quod ex 'Hâg'î Chalfa dedit de Sacy. Recensus medicamentorum alphabeticus incipit fol. 15. v., absolvitur fol. 307. r., ubi adjicitur subscriptio finalis; scriptionis annus non indicatur. Folia 1—20. et ultimae tres paginae alia manu scripta sunt, atque reliqua libri pars.

CXIII.

(N. 53. in 4to; olim N. 63. in 8vo.)

Ejusdem libri apographum alterum, in 4to, foll. 340. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Fol. 1. r. inscriptus est titulus: كتاب منهاج البيان*) لابن جزله (sic) فى الطب**) . Supra quae scriptum est char. Africano: منهاج البيان صناعة الطبيب الفاضل يحيى بن جزلى (sic) . Praefatio incipit fol. 1. v.; recensus medicamentorum fol. 20. r.; absolvitur liber fol. 339. v. Subscriptio docet, scriptum esse hoc apographum in usum Mu'hammedis cujusdam, fil. Chalîli, a librario عمر بن احمد الدمسيسى, et ad finem perductum mense Schawwâl a. h. 1039. (Chr. 1630.) Fol. 340. annotata sunt nonnulla, e scriptis Râzii excerpta.

CXIV.

(N. 54. in 4to; olim N. 70. in 4to.)

Tabulae pharmacologicae, auctore, si librario fides habenda, *Ibn el-Beitâr;* codex in 4to, foll. 116. chartae laevigatae, char. Neschi distincte scriptus. Titulus inscriptus est fol. 2. r.: كتاب الطب لرئيس الحكما للشيخ الفاضل بن البيطار نفعنا الله بعلومه وبركاته امين . Praefatione hic liber caret; sequuntur enim inde a fol. 2. v. tabulae, quibus medicamentorum ratio et usus breviter exponuntur. Varii, quos quaeque tabula persequitur, tituli hi sunt: النوع ، الماهية ، الادوية ، منفعة فى اعضاء الراس ، القوة ، المزاج ، الاختيار ، منفعة فى ، منفعة فى اعضا الغدا ، منفعة فى الات النفس ، كمية ما يستعمل منه ، كيفية استعماله ، جميع البدن ، عدد الادوية ، بدله ، اصلاحه ، مضرته . Disponuntur varia medicamenta secundum ordinem alphabeticum, qui vocatur ابجد. Primum, de quo agitur, est اترج; ultimum غالية, fol. 115. r. Pauca in fine desiderantur. Dispositione et tota ratione abhorrent hae tabulae a majore illo Ibn el-Beitâri opere, quod vocatur: جامع مفردات الادوية والاغذية ، ideoque nobis quidem veri simile non videtur, utrumque librum ejusdem esse scriptoris.

CXV.

(N. 55. in 4to; olim N. 38. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 79. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus, usu aliquantum tritus. Continet is:

I. Librum, qui vocatur: الدرة المنتخبة فى الادوية المجربة ، i. e. *Margarita selecta,* liber agens *de medicamentis probatis*, laudatum ab 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 211. sq., et *Naszro,* fil. Naszri, auctori adscriptum. Ab ejus tamen sententia recedit is, qui codicem nostrum scripsit eique fol. 1. r. hunc titulum praefixit: كتاب الادوية (leg. الدرة) المنتخبة فى الادوية المجربة والصناعات المستعربه (leg. المستغربه) والاعمال الحسنة المقربة (sic) تاليف القاضى العالم العلامة الورع الزاهد ابى بكر محمد ابى بكر الفارسى رحمه الله cet.*) Praefationis initium, fol. 1. v., idem est, quod dedit 'Hâg'î Chalfa;

*) Reposuit secunda manus البيان; antea scriptum erat: الدكان.

**) Verba فى الطب a secunda manu addita.

*) Corrigendum videtur: ابى بكر بن محمد بن ابى بكر. Infra hunc titulum annotatum est: "Ex bibliotheca Erici Rosencrantz."

librum vero composuit auctor jussus a Davide, fil. el-Melik el-Muzhaffar, fil. el-Melik el-Manszûr; atque sic corrigendus est 'Hâg'î Chalfae textus impressus. Dividitur quidem hic liber in duodecim capita; sed abrumpitur in codice nostro, fol. 46. v., in medio capite XI. — Sequuntur deinde:

II. *Excerpta e variis libris, de re medica maxime agentibus*, fol. 47. r.—69. v. Et primum quidem fol. 47. r.—55. v. ex anonymo libro leguntur capita nonnulla, quorum hi sunt tituli: باب منافع — ; باب فى طرد الهوام والحشرات ، — ; باب منافع القنفد ، — ; باب منافع الحمار ، — ; البقر ، باب منافع — ; باب منافع التمساح ، — ; منافع الثعلب ، الوعل ، . Haec alia excipiunt, ex alio libro, ut videtur, deprompta, fol. 55. v. extr.—66. v. Singulis sectionibus praefiguntur inscriptiones hujusmodi: دوا لوجع — ; دوا لوجع الاسنان ، دوا — ; دوا للشعرة ، — ; دوا للحصبة ، — ; الاضراس ، لضعف المعدة ، cet. Interpositis excerptis nonnullis, quae medicinam non spectant, subjungitur denique indicatio remediorum variorum, non eadem manu scripta et pessime exarata, fol. 68. r.—69. v. — Adjicitur in fine codicis:

III. *Tractatus de compositione medicamentorum*, auctore, si librario fides habenda, *Schems ed-dîno Mu'hammede*. Hunc enim titulum libello praefixit, fol. 70. r.: خواص من الاقراباذينا ومنافع غير واحد للشيخ شمس الدين محمد شيخ الطوايف رحمه الله ، cet. Initium libri, fol. 70. v., hoc est: القول فى عمل الاشربة واللعوقات والربوبات وقانون العمل فى الاشربة ، . Absolvitur fol. 79. v.

CODICES DE HISTORIA.

CXVI.

(N. 25. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, paginarum 419. Titulum inscripsit Reiskius pag. 1: كتاب المعارف فى اخبار العرب وانسابهم تاليف ابى محمد عبد الله بن مسلم بن قتيبة رحمه الله تعالى "*Ibn Cotaibah Notitiae et origines* virorum apud Arabes aut rebus gestis aut eruditione illustrium per tria ferme prima Heĝrae saecula. Descripsi ex codice quondam Warneriano, nunc Bibliothecae Leidensis n. 782., sed eo pessimae notae. Joann. Jacob Reiske. Leidae mense Octobr. et Nov. 1745." Praemittuntur titulo folia duo, variis notitiis impleta; alias continet pag. 2. Ipsum Ibn Quteibae apographum incipit pag. 3. Sub finem pag. 8. annotavit Reiskius: "Transsilii hic a pag. 9. usq. ad p. 47. de prophetis;" similiterque sub finem pag. 408.: "Transibo reliqua de regibus Himjaritis, quia jam alibi habeo." In fine codicis denique, pag. 419., leguntur haec: "Hic sequebatur caput de regibus Persarum, quod, quia alias habeo, neglexi. Sic, si hoc caput exceperis, et caput de regibus Homeritarum, et caput in initio libri, de prophetis et sanctis veteris Testamenti, totum habeo كتاب المعارف Ibn Coteibae in his paginis, verbulo non multatum. Q. F. F. S. — Absolvi d. 22. Nov. 1745. Leidae." Adjicitur etiam librarii subscriptio finalis, qualis in codice Lugdunensi legitur. — Conf. de hoc libro Catal. Biblioth. Lugd. n. 1773. Reiskii Prodidagmata, in calce libri: Abulfedae tab. Syriae, ed. J. B. Köhler; pag. 231. Reiskens Lebensbeschr., pag. 165. n. 37. Hamakeri specimen catal. codicum Bibl. Lugd., pag. 1. sqq. Mölleri Catal. Bibl. Goth. n. 316. Catal. Bibl. clar. de Hammer, Wiener Jahrbb. vol. LXVIII. Anzeigebl. pag. 51. sq.

Ex hoc apographo Reiskiano Eichhornius in libro, qui inscribitur: Monumenta antiquiss. hist. Arabum, edidit genealogias Arabum (p. 61—148. Eichh.), historiam regum Gassaniorum (p. 150—171.) et historiam regum Hirae (p. 178—203.); de quibus conf. Schnurreri Biblioth. Arab. pag. 160. sq. Aliam ejusdem apographi particulam (cod. nostri p. 297—303.) edidit J. L. Rasmussen in additamentis ad hist. Arabum ante Islamismum, p. ٧٨—٨٣.

CXVII.

(N. 56. in 4to.)

Ejusdem libri apographum alterum, in 4to, quod e Reiskiano accurate descripsit Joh. Bernh. Köhler, partim, ut annotavit in ipso titulo, pag. 1., Lipsiae a. 1763. mense Aprili, maximam vero partem, a pag. 100., Lubecae mensibus Augusto et Septembre a. 1780. Praemittuntur titulo eaedem notitiae, quas suo apographo praefixerat Reiskius; ipse liber continetur paginis 3—319., ubi in fine legitur: "Absolvi ipse Lubecae d. 6. Octobr. 1780."

CXVIII.

(N. 57. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, historici maxime argumenti. Continet enim:

I. *Excerpta e Mas'ûdii pratis aureis*, et capita quidem I—VIII. X. et XI. integra, capitum vero XII—XIV. partes; quae paginas occupant 104., notis passim auctas. Praecedit etiam Index in Mas'ûdium foliorum 16. De hac codicis parte conf. Reiskii Prodidagmata, pag. 235.; de cod. Lugdunensi n. 1730., quo videtur usus esse Reiskius, vid. Hamakeri Specimen Catal. Bibl. Lugd. pag. 46. Conf. praeterea quae annotavit Guil. Cureton in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. parte II. pag. 142. Sequuntur:

II. *Excerpta de rebus medicis*, foll. 12. Pag. 1. in superiore parte marginis haec leguntur: فى الطب النبوى "Collectanea medica Levini Warneri." Constant ea capitibus duobus, in sectiones LIX. divisis; sed multa in fine omittuntur, neque de auctore libri nobis constat. Multi enim sunt de medicina prophetica scriptores, ut videre licet apud Hâg'î Chalfam, vol. IV. pag. 131. sq., et in Catal. Bibl. Lugd. impresso liber ille, quem exscripsit Reiskius, non videtur recenseri. Excerpta de medicina prophetae alia excipiunt de simplicibus cet. Annotavit Reiskius in fine, fol. 12. r.: "d. 21. April. 1746."

III. Claudunt volumen *Excerpta e libro:* طبقات الشافعية i. e. *Classes Schâfi'itarum,* auctore *Tâg' ed-dîn 'Abd el-Wahhâb Ibn es-Subkî*, quae Reiskius descripsit e cod. Lugdunensi duorum voluminum, n. 1860. catalogi impressi; vid. ejus Prodidagmata, pag. 237. Conf. praeter Hâg'î Chalfam, vol. IV. pag. 139—143., Hamakeri specimen catal. Bibl. Lugd. pag. 173. not. 605.

Reiskius excerptis suis inscripsit: "Particula exigua ex as-Sabakeo. Obiit anno 755;" sed erravit vir doctissimus et in efferendo hujus scriptoris nomine, et in indicando mortis anno. Diem enim obiit Ibn es-Subkî a. h. 771. (Chr. 13$\frac{69}{70}$.); anno vero 756., aut fortasse 755., pater ejus; vid. Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 143. n. 19. F. Wüstenfeld, die Academien der Araber, pag. 40. sq. Post titulum sequitur in apographo nostro Reiskiano Index "auctorum, quos citat as-Sabakensis," nomina 47 enumerans. Deinde in foliorum 38. parte anteriore scripta sunt excerpta e primo volumine operis Ibn es-Subkii; pars posterior versioni adjiciendae fortasse erat destinata. Post interposita nonnulla folia alba incipiunt excerpta e tomo secundo, sed ultra tertiam paginam non continuantur. — Ceterum de hoc codice nostro vid. Reiskens Lebensbeschr., pag. 160. n. 16.

CXIX.

(N. 26. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, cui hunc titulum praefixit Reiskius: كتاب فيه تاريخ الامم تاليف حمزة بن الحسن الاصبهانى "Ĥamzah Ispahanensis Rationarium Temporum, quo successiones regum Persarum, Romanorum, Graecorum, Judaeorum, Aegyptiorum, Lachmitarum, Gassanidarum, Kenditarum, Koreischitarum, Chorasanicorum etc. traduntur; e codice msto Bibliothecae Leidensis n. 767. legati Warneriani descripsit Jo. Jacob Reiske." Infra scriptum est: "Codex pro principe quodam videbatur scriptus fuisse, tam grandi, pulchro et magnifico charactere erat exaratus. Modo aeque bene et accurate fuisset scriptus, quam pulchre fuit. Multum etiam ab aqua et putredine passus erat;" et e regione tituli vir doctissimus annotavit: "Hunc librum is demum recte intelliget, qui Persice callet. Mihi in multis obscurus ideo est, quod non calleo." — Non tamen integrum hic habes illius libri apographum, sed excerpta tantum, quae paginas implent 157. Adsunt post praefationem capitis primi pars maxima, secundi pars exigua; capita VI. VII. et IX. integra; decimi partes. Conf. Reiskii Prodidagmata, pag. 230. sq. In fine libri legitur: "Absolvi Leidae d. 14. Septembr. 1745." Adjicitur "Index in Ibn Hamzah Ispahanensem"; sic enim per errorem scripsit Reiskius. Ceterum vid. Reiskens Lebensbeschr. pag. 165. n. 41.

Ex apographo Reiskiano capita VI. VII. IX. et decimi sectiones I. et II. publici juris fecit J. L. Rasmussen in libro, qui inscribitur: Historia praecipuorum Arabum regnorum ante Islamismum. Haun., 1817. 4to. Integrum librum e codd. Lugdunensi et Habichtiano edidit I. M. E. Gottwaldt. Petrop. et Lips., 1844. 8vo.

CXX.

(N. 27. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, continens:

I. *Excerpta e* clarissimo libro مرآة الزمان, auctore *Schems ed-din Abû -lmuzhaffar Jûsuf bin Qara 'Ali sibt Ǵemâl ed-dîn Abî -lfereǵ ibn el-Ǵauzî.* Reiskius inscripsit pag. 1.: "Excerpta ex libro Abil Muthaffari Jusef el Gjuzi مرآة الزمان seu *Speculum Temporum* dicto, spectantia historiam Muhammedis maxime. Ex codice Leidense Warneriano n. 973. (Catalogi p. 480. n. 1750.)" Haec excerpta paginas tenent 3—81.; vid. Reiskii Prodidagmata, pag. 234. Conf. praeterea Mölleri Catal. Bibl. Goth. n. 239. Curetoni Catal. Codd. Orientt. Musei Brit., P. II. pag. 145. — Adjiciuntur recensus scriptorum, ab auctore libri laudatorum, et "Index in الجوزى".

II. Posteriorem codicis partem occupat *apographum partis lexici geographici*, auctore *ez-Zamachscharî.* Titulum inscripsit Reiskius pag. 1.: كتاب الجبال والامكنة (sic) والمياه تصنيف الشيخ الامام ابى اسحق*) القاسم محمد بن عمر الزمخشرى رحمه الله، Postmodum addidit: "Est liber non magni momenti aut usus. Habui a cl. Abraham Gronovio." Incipit textus Arabicus pag. 3.; abrumpitur pag. 51., ubi agitur de شاجب. De hoc libro vid. Hamakeri Specimen catal. Bibl. Lugd., pag. 113. sqq. Wüstenfeld, Literatur der Erdbeschr. bei den Arabern, in diario: Zeitschrift für vergl. Erdkunde. Vol. I. pag. 40. — Praecedunt apographum Reiskianum et recensus auctorum vel poetarum, quos citat Zamachscharius, et index geographicus. — Codicis nostri fit mentio in libro: Reiskens Lebensbeschr. pag. 165. n. 35.

CXXI.

(N. 29. in fol.; olim N. 8. in fol.)

Compendium historiae dynastiarum, auctore *Gregorio*, filio Aharonis, Primate Orientis, quem Arabes vocant *Abû -lfereǵ*; fol., foll. 169. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Folio, numero non signato, quod codici praemittitur, inscriptum est: تاريخ مختصر

*) Super vocem اسحق Reiskius scripsit: "delendum".

الدول. Fol. 1. v. incipit ab ipsis praefationis verbis primis: الحمد الله (leg. لله) الاول بلا بدايه، Clauditur liber fol. 169. r., ubi habes subscriptionem librarii, حسين بن حسن القسطموني بلاد (leg. بلدا) الرومى محتدا (sic) المقيم بدار الغربة والحيرة والكربة بمنزل المولى حسن افندى، qui operam absolvit mense G'umâdâ priore a. h. 1074. (Chr. 1663.), eodem anno, quo prodiit Pocockiana hujus libri editio. In margine ejusdem paginae alia manu adscripta est brevis notitia vitae Gregorii, cui haec praemittuntur verba: وجد فى بعض النسخ من هذا الكتاب بخط الشيخ الامام خاتمة الحفاظ قاضى القضاة شمس الدين بن خلكان ما صورته. Quibuscum comparanda sunt quae de codice suo narrat Pocockius in praefatione, pag. 2. sq., et quae contra eum monuit J. S. Assemanus in Bibl. orient. vol. II. pag. 266. not. Pocockium, quae in codice repererat, fideliter retulisse, jam quidem certum est; sed num jure notitia illa de vita Gregorii tribuatur Ibn Challikâno valde dubium esse videtur. Is enim mortem obiit a. h. 681. (Chr. 1282.), Gregorius vero librum suum ad finem non perduxit ante a. 683.; unde concludere licebit annotationem illam biographorum Arabicorum clarissimo temere adscribi. — Ceterum de Gregorio vid. Assemani Bibl. orient. vol. II. cap. XLII., ubi de historia nostra dynastiarum maxime agitur pag. 309—311.

Hunc codicem Qâhirae emit b. von Haven; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, Th. II. pag. 43. n. 31.

CXXII.

(N. 58. in 4to)

Codex Reiskianus, in 4to, continens Reiskii apographum ejus partis *Annalium Abulfedae,* quae versatur in *historia Islamismi.* Paginae 1. superscriptum est: "Abilfedae Annales Moslemici"; quae verba excipit textus Arabicus, qualem ex hoc ipso apographo *) edidit b. Adlerus. Occupat is paginas 1029.; in fine legitur: "absolvi d. 29. Maji 1749." Adjiciuntur notae marginales, criticae maxime et ab Adlero partim e codicis nostri appendice huc translatae, cui Reiskius inscripsit: "J. J. R. Notae Criticae ad textum Arabicum Abilfedae". — Conf. de hoc codice Reiskens Lebensbeschr. pag. 152. sq. n. 4.*) et Adleri praefatio in Annales Muslemicos.

*) Dissecta sunt codicis folia in commodiorem typographi usum.

*) Alterum ejusdem libri apographum Reiskianum, anno 1745. scriptum, cujus mentio fit ibidem, n. 3., Adlero concesserat Ill. Suhmius et jam asservatur in Bibliotheca Univ. Kiliensis. — Reiskii Notae philologicae, Index Arabicus et versio Latina adsunt in Bibl. Reg.

CXXIII.

(N. 30. in fol.; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 9. in fol.)

Codex in fol., foll. 33. chartae Europaeae laevigatae, char. Neschi manu, ni fallimur, Michaëlis Szabbâgh scriptus, continens *Excerpta e Prolegomenis historicis Ibn Chaldûni.* Praemittuntur folia duo, numeris non signata, quorum alteri inscripsit b. Silvestre de Sacy: "Extraits des Prolégomènes historiques d'Ebn Khaldoun. 4 cahiers. fol." Textus Arabicus incipit fol. 1. v. ab ipso praefationis initio: بسم الله الخ، يقول العبد الفقير ---عبد الرحمن بن محمد بن خلدون الحضرمى وفقه الله تعالى، الحمد لله الذى له العزة والجبروت وبيده الملك والملكوت، cet. Fol. 3. r. incipit tractatus introductorius: المقدمة فى فضل علم التاريخ; fol. 11. v. liber primus: فى طبيعة العمران cet. Hujus libri sectio prima (الفصل الاول فى العمران البشرى على الجملة،), sex مقدمات complectens, maximam codicis partem occupat, usque ad finem fol. 30.**) Quae sequuntur fol. 31. 32. tres exhibent sectiones (فصول), quae pertinent ad ejusdem libri primi sectionem (majorem) quintam ***). —

**) Respondent haec iis, quae apud clar. de Hammer (Journ. Asiatique, Tom. I. 1822. pag. 270.) sunt partis primae libri primi capita sex.

***) Apud Hammerum (l. l. pag. 276.) capita 24—26. libri quinti.

Conf. clar. de Hammer in Wiener Jahrbb. vol. LXVIII. Anzeigebl. pag. 39. sq. Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Pars II. pag. 144. sq.

CXXIV.

(N. 31. in fol.; olim N. 23. in fol.)

Notissimum *Ibn Schi'hnae opus historicum*, in fol., foll. 154. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Fol. 1. r. legitur titulus: كتاب روضة المناظر فى علم الاوايل والاواخر تاليف الشيخ الامام العالم العلامة ابو (sic) الوليد محمد بن الشحنة الحنفى cet. In limine praefationis, fol. 1. v., auctoris nomini praemittitur titulus honorificus محب الدين; quocum consentire videntur codices Parisiensis 617., Vindobonensis (apud Krafftium, Handschriften der orient. Akad., n. CCXLIII.) et Hammeri (Wiener Jahrbb. vol. LXVIII. Anzeigebl. pag. 52. sq.); apud 'Hâg'î Chalfam vero vol. III. pag. 491. sq., ipse vocatur زين الدين, filius autem ejus محب الدين; idemque pro روضة المناظر habet روض المناظر. De divisione libri vid. quae recte docuerunt 'Hâg'î Chalfa et Herbelotius s. v. Schohnah, a quibus recedens doctissimus Krafftius verendum ne inciderit in errorem. — Secundum subscriptionem finalem, fol. 154. v., absolutus est codex noster die Veneris, 12mo mensis G'umâdâ posterioris a. 833. (Chr. 1430.), h. e. duodevicesimo post mortem auctoris anno*); scriptus برسم العبد الفقير -- زين الدين خضر بن شرف الدين موسى المستولى بالمملكة الحموية بدولة ملك الامرا جلبان الاسى**) ووالده كان لطف الله به cet. — De hoc libro conf. quae congessit clar. Guil. Cureton in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 146. sq.

Codicem nostrum Qâhirae emit b. von Haven; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, Th. II. pag. 41. n. 23.

*) Errant Herbelotius, de Gayangos aliique, mortem ejus referentes ad a. h. 883.

**) De lectione vocabuli الاسى certi non sumus.

CXXV.

(N. 28. in 8vo.)

Ejusdem libri apographum Reiskianum, in 8vo, char. Neschi bene scriptum, sed ita, ut libri initium sit more Europaeo ad sinistram. Praemittitur codici post folium unum, variis notitiis impletum, titulus: كتاب روضة المناظر فى علم الاوايل والاواخر للعلامة قاضى القضاة ابى الوليد محب الدين ابن محمد ابن الشحنة الحنفى الحلبى رحمه الله تعالى، "Chronicon Ibn Schechna, e Codice msto DOrvilliano descripsit Jo. Jacobus Reiske. Leidae, mense Januario 1745. Collatus cum cod. msto Bibl. Leidensis." Textus Arabicus occupat folia 1—344., ita tamen, ut in parte anteriore tantum uniuscujusque folii scriptus, pars aversa vero collationi codicis Bibl. Lugd. destinata sit. Adjicitur fol. 354—368. "Appendix seu supplementa longiora e Codice Leidense, quae suis locis commode inseri nequibant." — Conf. Reiskii Prodidagmata pag. 230. n. 3. Reiskens Lebensbeschr. pag. 165. n. 34.

CXXVI.

(N. 59. in 4to; olim N. 13. in 8vo)

Liber historiarum, cui nomen: كتاب الجمان فى مختصر اخبار الزمان، i. e. *Liber margaritarum, compendium historiarum* auctore *Schihâb ed-dîn A'hmed el-Maqarrî el-Fâsî*; in 4to, foll. 232. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Titulus fol. 1. r. inscriptus hic est: كتاب تاريخ الجمان فى مختصر اخبار الزمان تاليف العلامة محقق الزمان وفريد العصر والاوان مولانا الشيخ شهاب الدين المقّرى*) الفاسى تغمده الله برحمته امين، Inci-

*) Sic h. l. scribitur cum duplici Râ; quod confirmat pronuntiandi modum, quem secuti sunt clarissimi viri Steph. Quatremère et J. de Hammer. Derivandum hoc cognomen, a nomine loci Arabico مقرّة. Conf. tamen quae disputavit Pascualis de Gayangos, the hist. of the Mohammedan dynasties in Spain, vol. I. pag. 301. sq., a nomine Barbarico Maqra vel Maq-

piunt praefatio et sectio prima fol. 1. v.; sectio secunda fol. 71. r.; tertia fol. 138. r. Subscriptio, quae legitur fol. 232. r., docet, scriptum esse codicem nostrum manu محمد بن حاج درويش بن الشيخ فتح الله بن السباعى a. h. 1054. (Chr. 1644.) Vid. de hoc libro praeter Herbelotium s. v. Giumman et Möllerum in Catal. Bibl. Goth. n. 319., notitiam uberiorem, quam dedit Ill. Silvestre de Sacy, Notices et Extraits des Manuscrits de la Biblioth. du Roi, vol. II. pag. 124—163.*)

Codex Qâhirae emtus a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, Th. II. pag. 41. n. 22., ubi tamen perperam clarissimo scriptori historiae Nûr ed-dîni et Szalâ'h ed-dîni, Abû Schâme Damasceno, hic liber adscribitur.

CXXVII.

(N. 60. in 4to; olim N. 50. in 8vo.)

Ejusdem libri sectio prima, in 4to, foll. 118. chartae, ut videtur, Europaeae, char. Neschi recentiore et ad Africanum accedente, in regno Maroccano, ni fallimur, sed parum accurate exarata. Incipit praefatio fol. 1. v., sectio prima fol. 2. r.; clauditur eadem fol. 118. r., ubi legitur: كمل بحمد الله – – وهو المختصم (sic) ابن شقرة من الفضل (sic) الاول cet. Unde hauserit librarius nomen ابن شقرة, nobis non liquet, neque magis, quemnam significet anni mensem, adjiciens codicem esse absolutum die 27mo من بيع النبوى a. h. 1175. (Chr. 176½.)

qara deducens cognomen el-Maqrî vel *el-Maqqarî*. Alii scriptorem nostrum vocant الشاطبى المغربى; vid. Mölleri Catal. Bibl. Goth. n. 319.; Hammerum in Wiener Jahrbb. vol. XCIX. pag. 19., et quae annotavit P. de Gayangos, the Hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. XXIV.

*) In libri titulo ibi pro فى مختصر legitur من مختصر; nomen auctoris de Sacyus pronuntiabat *Almokri*. Vixit is secundum eundem medio saeculo nono a fuga, quod verius nobis videtur, quam quod legitur in Catal. Codd. Musei Brit. Part. II. pag. 163., obiisse eum a. h. 1041. (Chr. 163½.)

CXXVIII.

(N. 61. in 4to; olim N. 9. in 8vo.)

Liber historicus, cui nomen: اخبار الدول وآثار الاول, i. e. *Historia dynastiarum et monumenta rerum priorum*, auctore *Abû -l'Abbâs A'hmed bin Jûsuf bin A'hmed ed-Dimaschqî;* codex in 4to, foll. 300.*) chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, optimae condicionis. Fol. 1. r. legitur titulus, notitiam hujus libri exhibens, ex 'Hâg'î Chalfa petitam; vid. edit. Flüg. vol. I. pag. 186. Tradit is e G'enâbii (الجنابى) libro excerptum esse hunc nostrum, significans sine dubio amplissimum illud opus: البحر الزخار والعيلم التيار, quod ipse recenset vol. II. pag. 18. — Praefationis initium, fol. 2. v.: الحمد لله على تصاريف العبر عند سماع التواريخ والسير، Tractatus introductorius incipit fol. 3. r.; caput I. fol. 12. r. Capitum recensum dedit J. L. Rasmussen in Annalium Islamismi praefatione pag. IV. sqq.; versionem capitum XLV—LIII. Latinam, in eodem libro pag. 61—134. Capitis ultimi sectio ultima (fol. 240. r.—299. r.) compendium lexici geographici continet. Secundum epilogum auctoris (fol. 299. r. v.) ad finem perductus est hic liber primo die mensis Mu'harrem a. h. 1008.**) (Chr. 1599.) Exemplum nostrum absolutum est mense Schawwâl a. 1169. (Chr. 1756.), et a b. von Haven Qâhirae emtum; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 40. n. 15. — Ex his, quae diximus, corrigendus ex parte Herbelotius s. v. Akhbar al doval u athar al oval et s. v. Damaschk. Conf. praeterea Mölleri Catal. Bibl.

*) Signata sunt ea numeris 1—9. 9b. 10—299.

**) Eundem annum exhibent codices Bodlejanus n. 771. et Musei Brit. n. 284., similiterque 'Hâg'î Chalfa auctorem tradit hunc librum composuisse a. 1007., mortuum esse a. 1009. Sed cum liber ipse referat res gestas a. h. 1018., errorem subesse suspicamur, ita ut pro 1008. (1007.) scribendum sit 1018. (1017.), quod habet Rasmussen, et pro 1009. similiter 1019., quod dedit Cureton.

Goth. n. 318. Cureton in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 147.

CXXIX.

(N. 62. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, *Excerpta historica* continens *e Nuweirii Encyclopaedia Arabica*, cujus notitiam uberiorem dedit Reiskius in Prodidagmatis, pag. 232. sqq. Titulus libro a Reiskio praefixus hic est: "Caput quartum sectionis quartae tomi quinti magni operis نهاية الارب فى فنون الادب *Nuweirii*, agens *de rebus gestis Arabum ante Muhammedem*. Descripsi Lugduni Batavorum mense Julio anni 1741." Attamen plus continet codex, quam quod promittit inscriptio. Adsunt enim et caput IV. et V., quod utrumque ipse Reiskius a se exscriptum profitetur in conspectu Encyclopaediae Nuweirii, l. l. pag. 234. Textus Arabicus occupat paginas 106. Incipit cap. V. (فى ايام العرب) pag. 35. — Adjiciuntur "Index in Nuveirii Historiam Arabiae" et notitiae nonnullae, Reiskii manu scriptae.

Capitis quarti eam partem, quae agit de ruptura catarrhactae Marebensis publici juris fecit Reiskius in libro, quem edidit de Arabum Epocha vetustissima Sail ol arem. Lips., 1748. 4to. — Idem capitis quinti partem Latine vertit et inseruit libro suo, qui inscribitur: "Primae lineae historiae regnorum Arabicorum", qui in Bibliotheca nostra asservatur, manu auctoris scriptus.*) Eam versionem in usum suum convertit J. L. Rasmussen in conscribendo libro de historia praecipuorum Arabum regnorum ante Islamismum, pag. 81—100., ut ipse professus est in praefat. pag. V. sq.

*) Errat enim doctissimus F. Wüstenfeld, qui hunc librum ex apographo Gottingensi nuper edidit, autumans in Biblioth. Regia non ipsum librum inveniri, sed collectanea tantum, quibus in componendo illo usus sit Reiskius. Est idem omnino liber, quem hic habemus, et quem edidit Wüstenfeldus; sed qualis erat, Reiskius eum edere nolebat.

CXXX. CXXXI.

(N. 32. et 33. in fol.; olim in Bibl. Univ. Haun. n. 1. et 2. in fol.)

Opus historicum, *de vita* maxime *Mu'hammedis Prophetae* agens, adjecta tamen brevi de successoribus ejus narratione, auctore *'Husein bin Mu'hammed b. el-'Hasan ed-Dijârbekrî*; volumina duo, in fol. Volumen prius foliorum est 257. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptum. Fol. 1. r. legitur: المجلد الاول من الخميس فى احوال نفس نفيس للدياربكرى ، Praefationis initium fol. 1. v.: الحمد لله الذى خلق نور نبيه قبل كل اوايل ، De divisione libri vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 177.*) Subsistit volumen prius fol. 257. v. in fine capitis tertii partis tertiae (الموطن الثالث من الركن الثالث), i. e. in fine anni tertii a fuga Mu'hammedis; incipit ab anno quarto volumen secundum, quod est foliorum 357., alia manu, minus eleganter, sed magis distincte scriptum. In fine fol. 357. v. legitur subscriptio: انتهى الى هنا تاليف شيخنا مولانا حسين الدياربكرى الحنفى نزيل بلد الله الحرام -- وهو الجز[و] الثانى من سير النبى صلعم واسمه كتاب الخميس ، — Conf. de hoc libro doctissimus Weil, in praefatione libri: Mohammed der Prophet, sein Leben und seine Lehre, pag. X. sqq.

*) 'Hâg'î Chalfa in libri titulo pro نفس نفيس habet: النفس النفيس, contra codicum, ut videtur, omnium auctoritatem. Idem pro الخميس alios pronuntiare tradit الخميس, quod ipsum Möllerus dedit in Catal. Bibl. Goth. e codice 279. — Auctorem librum suum absolvisse contendit H. Chalfa a. h. 940. (Chr. 1534.), mortuum esse circa a. 966. (Chr. 155⅞.); quod si verum est, succinctae successorum Prophetae historiae pars extrema, quae usque ad mortem Sultâni 'Uϑmâniei Selîmi II., a. h. 982. (Chr. 1574.), pertinet, ut ipse H. Chalfa commemorat, ab alio scriptore adjecta est; conf. O. de Platen in praefatione libri: Geschichte der Tödtung des Chalifen Omar, (Berl., 1837. 8vo.) pag. IX. — Exstat opus nostrum in Bibl. Reg. Paris. n. 635.; pars extrema videtur contineri in cod. Goth. n. 326. Corruptus est titulus apud P. de Gayangos, the Hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. XXIV.

CXXXII.

(N. 34. in fol.; olim N. 15. in fol.)

Ejusdem operis volumen prius, in fol., foll. 373. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptum. Fol. 1. r. legitur: تاريخ الخميسى الذى اشتريته من تركة اسماعيل بيك فى --*) ، Infra possessoris alicujus nomen inscriptum est, similiterque fol. 2. r. Praefatio incipit fol. 2. v., omisso tamen initio, cujus partem dedimus e codice praecedente, ita ut h. l. prima verba sint: اما بعد فيقول -- حسين بن محمد الخ. Desinit codex fol. 373. v. in medio capite quinto partis tertiae, quod enarrat res gestas a. h. 5. Ultima codicis verba haec sunt: مروياتها فى الكتب المتداولة سبعة احاديث منها فى البخارى حديث وفى مسلم حديثان والباقية فى سائر الكتب ،. Subscriptae erant lineae nonnullae, nunc erasae, quarum loco aliam subscriptionem adjecit eadem manus, qua docemur exaratum esse codicem nostrum mense Ramadhân a. h. 1009. (Chr. 1601.) ab على بن عمر العاملى بلدا الصحراوى وطنا الشافعى مذهبا ،

CXXXIII.

(N. 35. in fol.; olim N. 12. in fol.)

Pars historiae Islamismi, auctore *eð-Ðehebi;* codex in fol., foll. 262. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi magno et distincto scriptus. Hujus operis amplissimi, duodecim volumina complectentis, quod in enarrandis virorum Islamismi illustrium vitis versatur, haec est, ut non dubitamus, pars prima. Integrum libri nomen exhibere videtur inscriptio fol. 1. r.: الجزو الـ--**) من تحفة الانام فى تاريخ الاسلام ، infra alia manu annotatum est: للعلامة الذهبى نفعنا الله به ،. Vulgo tamen hic liber vocatur vel تاريخ الذهبى vel تاريخ الاسلام. — Quod in ejusdem paginae superiore parte ad sinistram legitur: الجزو الاول, id non totius operis partem primam indicare debet, sed quinternionem primum, cujus tamen maxima pars interiit, superest exterior tantum, codicis, ut nunc est, fol. 1. et 2., octo foliis interpositis olim separata, cum quibus ipsum libri initium periit. Folio tamen 1. v. alia manu, mediocriter exercitata, postmodum praefationis pars suppleta est. Incipit ea ab his verbis: الحمد لله الغنى الشكور القوى الصبور ،. Sed finis paginae non cohaeret cum iis quae sequuntur fol. 2. r., ad vitam 'Omari Chalifae pertinentibus. Fol. 3. primum est quinternionis secundi (الجزو الثانى). Fol. 6. r. sequitur vita 'Uϑmâni Chalifae, quam excipiunt fol. 12. v.: حُذَيْفة ابن اليمان; fol. 13. v.: الزبير ابن العوّام; 16. v.: طلحة ابن عبيد الله; 20. r.: سَلْمان الفارسى; 25. v.: أُوَيْس ابن عامر, et sic porro. Ultimae, quae hoc volumine continentur, vitae sunt: fol. 256. r.: ابو الوليد عبد الملك بن مروان ابن الحكم ابن ابى العاص ابن امية ابو العباس الاموى, et fol. 261. v.: ابو عثمان النهدى البصرى. Fol. 262. r. finis voluminis notatur his verbis: تم الجزو من*) تاريخ الاسلام ،. Absolvit codicem nostrum librarius عبد الرحمن بن ياسين البابلى بلدا الشافعى مذهبا الـ--**) وطنا ، mense Scha'bân a. h. 998. (Chr. 1590.)

Auctoris nomen integrum est: شمس الدين ابو عبد الله محمد بن احمد بن عثمان بن قايماز التركمانى الفارقى الدمشقى***) المعروف بالذهبى ،; natus est a. h. 673. (Chr. 127 4/5), mortuus a. 748. (Chr. 134 7/8.) Vitam ejus ex Ibn Schuhbae طبقات الشافعية edidit Ferd. Wüstenfeld in libri Classium virorum, qui Korani et traditionum cognitione excelluerunt, Part. II. in dorso tituli; alteram, a scriptore anonymo concinnatam, in ejusdem libri Part. III. pag. 68. sq. Conf. praeterea Ḥâǵî Chalfa, vol. II. pag. 131. sq. et quae congessit Guil. Cureton in Catal. codd. Musei Brit. Part. II. pag. 171., ubi tamen mortis annus videtur corrigendus.

---

*) Non contigit eruere quae proxime sequuntur.

**) Deletus est numerus, qui h. l. scriptus erat, ut falleretur emtor libri mutili.

*) Erasa sunt quae antea scripta erant, ubi nunc leguntur verba: تم الجزو من.

**) Non liquet quid h. l. scriptum sit.

***) Apud Ḥâǵî Chalfam legitur المصرى.

CXXXIV.

(N. 36. in fol.; olim N. 2. in fol)

Ibn Challikâni de vitis virorum illustrium opus clarissimum, in fol., foll. 442. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptum. Praemittitur codici fol. 1. r.—6. r. index alphabeticus virorum, quorum vitae sequuntur. Titulus, fol. 6. r. inscriptus, hic est: كتاب وَفِيّات الاعيان وأَنْباء أَبْناء الزمان تاليف الشيخ -- قاضى القضاة شمس الدين ابى العباس احمد بن محمد بن ابراهيم بن ابى بكر بن خلّكان الشافعى رحمه الله تعالى ، . Praefatio incipit fol. 6. v., littera Hamza fol. 7. r. Singula virorum illustrium nomina in margine quoque notantur, passimque notae adjiciuntur. Folia 174. et 175. supplementa duo continent, non eadem manu scripta, ad vitam Wezîri ابو الحسن على -- بن فرات (apud Tydemanum, in conspectu operis Ibn Chalicani, n. 498.), fol. 173. v. Folia 389—395., quae non sunt compacta, supplementum exhibent ad fol. 397., ubi agitur de vita clarissimi ابو يوسف يعقوب بن الليث الصَفار*). Scripta sunt haec eadem manu, qua fol. 175. Folio 396. nihil est inscriptum. In fine fol. 441. r. notatur, apographum nostrum absolutum esse mense Scha'bân a. h. 1018. (Chr. 16$\frac{09}{10}$.), manu يحيى بن احمد بن محمد العريف الانبارى اصلا الحلى مولدا ومنشأً . Adjecit deinde, fol. 441. r.—442. v., eadem manus, quae exaravit foll. 175. et 389—395., vitam Ibn Challikâni. — A dispositione editionis, quam curavit Ill. Mac Guckin de Slane, codex noster haud raro recedit; finem voluminis primi ejus editionis habes in codicis fol. 242. r. lin. 9. a fine. Aliam editionem paravit cl. Wüstenfeld Goettingensis, qui idem de fontibus Ibn Challikâni docte disputavit in diario: Göttinger gelehrte Anzeigen, a. 1837. St. 110—115. Conf. praeterea de Hammer in Wiener Jahrbb., vol. LXXII. Anzeigebl. pag. 1. sqq.; Cureton in Catal. Codd. Musei Brit. Part. II. pag. 172. sqq.

Codex Qâhirae emtus a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis liter. Briefwechsel, Th. II. pag. 39. n. 7.

*) Sic recte, ut nobis quidem videtur, in margine hoc cognomen notatur vocali Fat'h.

CXXXV.

(N. 37. in fol.; olim N. 32. in fol.)

Compendium historiae Chalifarum, auctore *Abû Mu'hammed Isma'îl bin 'Ali bin Isma'îl el-Chuṭabî*; in fol., foll. 58. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi antiquo haud male exaratum. In ligaturae parte interiore scriptum est: "Compendium historiae Calipharum, Auctore Abi Mohamed Ismaël Ebn Ali Ismael *Il Chutbi* *) seu Praedicatore." Fol. 1. r. legitur titulus, recentiore manu exaratus: تاليف ابى سيد محمد ابن محمد اسمعيل بن على ابن, et infra: سيد احمد ابن سيد بكدش (sic) الزنبيلى**) رحمه الله ، Et priora quidem verba auctoris nomen indicant, decurtatum ex inscriptionibus, singulis libri partibus praefixis; posteriora vero nomen ejus, qui codicis archetypum exaravit, truncatum et corruptum exhibent. Inscriptio partis primae fol. 2. r. haec est: الجز[و] الاول من كتاب مختصر تاريخ الخلفاء تاليف ابى محمد اسمعيل بن على بن اسمعيل الخطبى ، ; quibus deinde subjunguntur haec verba: روايه ابى القسم عبيد الله بن عثمن بن يحيى بن حنيقا (leg.: جُنيقا) عنه روايه ابى الحسين محمد بن احمد بن محمد بن على الابنوسى، عنه روايه ابى غانب احمد بن الحسن بن احمد بن عبد الله بن البنا عنه روايه ابى انعز عبد المغيث بن زهير بن زهير الحرنى عنه ، ; et infra alia manu negligenter scripta: قرأه على نحو سماع على الشيخ ابى غالب احمد بن الحسن البنا الشيخ اكليل العالم ابو محمد ابرهيم بن الشيخ اكليل الفقيه ابى الحسن على بن

*) Legendum est *el-Chuṭabî*; vid. librum Lubb el-lubâb, ed. Veth, s. v. Et sic quoque scriptum est codicis fol. 19. r. in inscriptione partis secundae, et fol. 58. v. in testimonio adjecto.

**) Ita scriptum esse videtur; sed fortasse legendum est: الزنبيدى.

محمد بن المبارك بن بكروس بلّغه الله محابه وكتب عبد
المغيث بن زهير بن زهير عفا الله عنه قرا الكتاب جميعه
واجزت له ان يروى عنى جميع ما يجوز روايته من ساير
العلوم وما اجاز لى اساخى (استاذى؟) على الشرط المعروف
بين اهل العلم فى ذلك الحمد لله وصلوته على سيدنا محمد
واله ابدا والكتاب من نسخته اربعه اجزا وهى من الاصل جزان ،
Inscriptiones similes praefixae sunt reliquis libri partibus, fol. 19. r. 36. r. 52. r. In his tamen series doctorum, qui discipulis suis hanc historiam tradiderunt, augetur nomine Ibrahîmi b. 'Alî b. Mu'hammed b. el-Mubârek b. A'hmed b. Bekrûs, cujus manu codicis nostri archetypum scriptum erat, ut e subscriptionibus singulis libri partibus adjectis elucet. De consilio, quod secutus est in scribendo hoc compendio, auctor el-Chuṭabî in praefatione fol. 2. v. profitetur haec:
هذا كتاب مختصر من كتاب الخلفا وتاريخ اوقاتهم ومُددهم
واعمارهم وانسابهم وصفاتهم مجرّدا دون سيرهم واخبارهم
واعوانهم فانّ ذلك فى الكتاب الكبير مرسوما واسقطته هاهنا
ليقرب متناوله ويسهل حفظه وقد ذكرت فى اخره ولاة
العهود الذين لم يلوا الامر ومن يجرى مجراهم ممّن رشح
الامر ولم يبلغه . Divisus erat hic liber in archetypo in duas partes, in codice vero nostro complectitur partes quattuor, quarum prima, fol. 2. v. — 18. r., procedit a nativitate Prophetae usque ad Chalifam 'Abd el-Melik b. Merwân; secunda, fol. 19. v.—35. r., ab el-Welîd b. 'Abd el-Melik usque ad Chalifam el-Mu'tamid 'alâ-llâh. Pars tertia continet historiam Chalifarum ab el-Mu'tadhid billâh usque ad a. h. 339., regnante Chalifa el-Mutî' lillâh, fol. 36. v.—41. v., et caput de ولاة العهود, quod promiserat praefatio, fol. 41. v.—51. r. Et hoc quidem caput in archetypo primum fuerat partis secundae. Pars quarta denique, fol. 52. v.—58. r., uno constat capite, cui inscribitur: باب
ذكر من ظهر من الطالبيّين وبويع له بالخلافة فى دولة
العباسيين ،

Scriptum erat archetypum Ibrahîmi b. 'Alî mensibus Schawwâl et Ḏû -lqa'de a. h. 580. (Chr. 1185.) eidemque adjuncta erant testimonia varia de collationibus cum aliis libri exemplis institutis, partim a. h. 582. et 648. scripta, et in codice nostro accurate reddita.

CXXXVI.

(N. 63. in 4to; olim N. 22. in 4to.)

Historia Chalifarum, auctore *G'elâl ed-dîn 'Abd er-Ra'hmân bin Abî Bekr es-Sujûṭî;* codex in 4to, foll. 323. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Fol. 2. r. librarius inscripsit libri titulum: كتاب تاريخ الخلفا
تصنيف الشيخ -- جلال الدين ابى الفضل عبد الرحمن
ابن الشيخ -- كمال الدين السُيُوطى الشافعى -- ،
Praefatio incipit fol. 2. v.: بسم الخ ، اما بعد حمد
الله الذى وعد فوفى واوعد فعفى . Sequitur introductio in historiam Chalifarum, ubi agitur de successione, ab ipso Propheta non constituta; de Imâmis e gente Qureischidarum, eorumque Chalifatu; de dictis Prophetae gentes Umajjadarum et 'Abbâsidarum spectantibus; de pallio Prophetae cet. Deinde fol. 16. v.—317. r. Chalifarum historiam persequitur auctor ab Abû Bekro usque ad Chalifam el-Mutewekkil 'alâ -llâh, mortuum a. h. 903. Subjunguntur indicatio fontium, e quibus plurima hausit*), carmen auctoris de historia Chalifarum et compendium historiae Umajjadarum in Hispania, 'Ubeididarum, dynastiae 'Alidicae Ṭabâṭabâ et dynastiae Ṭaberistanensis. Post adjectam annotationem bonae frugis (فائدة) absolvitur liber fol. 322. r., scriptus mense Ḏû -lqa'de a. 1015. (Chr. 1607.) Addita est fol. 322. v. 323. r., alia manu exarata, de Sulṭâno 'Uϑmânico Selîm Schâh notitia discipuli Sujûṭii nostri, cui nomen
جَرَامِرْد الناصرى الحنفى ،

Vitam Sujûṭii, ab ipso conscriptam, publici juris fecit Alb. Meursinge in Prolegomenis ad

*) Hunc fontium indicem Hammerus dedit in Catal. Codd. Biblioth. Ambros. (Bibliot. Italiana Tom. 94.) pag. 37. sq.

Sojutii librum de interpretibus Korani, Lugd. Bat. 1839. 4o., pag. 4. sqq. Praeterea de hoc libro conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 128.; Cureton in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 151. sq.

CXXXVII.

(N. 64. in 4to; olim N. 93. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 145. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptus, continens *narrationem expugnationis Mesopotamiae, Armeniae et regni Persici,* aliarumque rerum, regnantibus Chalifis 'Omar et 'Uϑmân a Muhammedanis gestarum, quam vetustissimo scriptori *el-Wâqidi* adscribere solent Orientis eruditi. Idem fit in codice nostro, ubi non solum in folio, numero non signato, quod ipsi libro praemittitur, annotatum est: فتوحات عراق للواقدى، verum etiam in limine libri, fol. 1. v., post Besmelam legitur: قال الواقدى رحمه الله حدثنا يونس بن عبد الاعلى قراءة عليه بجامع الرملة سنة ثمانية وعشرين من الهجرة*) قال cet. Hujus codicis pars haud exigua, fol. 1. v.—66. r., Germanice prodiit Hamburgi, a. 1847., et prior quidem sectio, quae versatur in enarranda expugnatione provinciae ديار ربيعة, usque ad codicis fol. 44. r., versa a viro immortali B. G. Niebuhr, C. F.; altera de expugnatione provinciae ديار بكر, usque ad fol. 66. r., opera editoris doctissimi A. D. Mordtmann, Hamburgensis. Is quoque notitiam codicis uberiorem et indicem eorum, quae continet, praefationi inseruit, pag. IX. sq. Ultima codicis verba, fol. 145. r. et v. haec sunt: وفى تلك السنة قتل عثمان بن عفان رضى الله عنه وتم الفتوح بحمد الله ومنّه الخ،

*) Insigni errore el-Wâqidî h. l. dicitur usus esse magistro Jûnus bin 'Abd el-A'lâ a. h. 28. Jûnus enim ille, ipso Wâqidio junior, mortuo circa a. 207., natus est a. h. 170., diem obiit supremum a. 264. Adde, quod oppidum er-Remle sub finem demum saeculi post fugam primi conditum est.

Arabice e cod. Goettingensi particulam narrationis de expugnatione Mesopotamiae, codicis nostri foliis 1. v.—16. r. respondentem, edidit clar. G. H. A. Ewald, Gott., 1827. 4o. Conf. praeterea de Wâqidio librisque, qui sub ejus nomine feruntur, Hamakerum in praefatione libri, cui titulus: Incerti auctoris liber de expugnatione Memphidis et Alexandriae, vulgo adscriptus Abou Abdallae Mohammedi Omari filio, Wakidaeo, Medinensi. Lugd. Bat., 1825. 4o.; Curetonum in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 148. sqq.*)

Codex noster Qâhirae emtus est a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 42. n. 29. (30.)

CXXXVIII.

(N. 65. in 4to; olim N. 12[a]. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 118. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Continet is *narrationem de expugnatione oppidi Behnesa et superioris Aegypti,* cujus auctor esse dicitur *Abû 'Abd allâh Mu'hammed el-Muqri* **). Titulus libro praefixus fol. 1. r. hic est: كتاب فتوح بهنسا وما وقع للصحابة مع البطلوس لابى عبد الله محمد المقرى غفر الله له — —، Initium libri, fol. 1. v., post Besmelam: قال صاحب الحديث فى فضايل البهنسا ذكر بعض المفسرين ان الله سبحانه ذكرها فى كتابه العزيز، cet. Subscriptio finalis legitur fol. 117. r. atque docet scriptum esse hoc apographum a. h. 1106. (Chr. 169⅘.) Adjicitur fol. 117. v. 118. r. carmen, cui inscri-

*) Eadem, quae codex noster complectitur, in codice Musei Brit. 287. reperiri videntur inde a fol. 49. v. usque ad finem codicis, et in cod. 302. extremis verbis atque codicibus 303—305.

**) Sic enim vulgo pronuntiant; num recte, dubitare fas est. Ill. Cureton in Catal. Musei Brit. dedit: al-Maccari; eos tamen homines omnes, qui vocantur المقرى, ab eodem Africae oppidulo originem ducere, quod nomine Barbarico appellari dicitur Maqqara, vix veri simile videtur.

bitur: استغفار ابى مدين رحمه الله تعالى ، ; in fine notatur: تمت تجيد ،.

De hoc libro conf. Hamaker in praefatione libri de expugnatione Memphidis et Alexandriae, pag. X.; Cureton in Catal. Codd. orientt. Musei Brit., Part. II. pag. 150. codd. 209—302.; Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 814. 815.; Catal. Bibl. Goth. n. 355, 2. 405.; de Hammer in Catal. Bibl. Ambros. (Bibliot. Ital. Tom. 94.) pag. 36. sq.

Codicem nostrum Qâhirae comparavit b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 42. n. 25.*)

CXXXIX.

(N. 66. in 4to; olim N. 17. in 4to.)

Historia urbis Mekkæ, cui nomen: تحفة الكرام باخبار البلد الحرام ، i. e. Historia urbis sanctae, munus hominibus generosis oblatum, auctore *Taqijj ed-dîn Mu'hammed bin A'hmed b. 'Alî el-'Hasanî el-Fâsî el-Mekkî*; codex in 4to, foll. 172. chartae orientalis laevigatae, scriptus char. Neschi antiquo et punctis diacriticis plerumque destituto. Fol. 1. r. in superiore parte paginae annotatum est: تاريخ مكه ، ; infra legitur: كتاب تحفة الكرام باخبار البلد الحرام ، تصنيف الشيخ الامام العالم العلامه ---**) مفتى المساهر (المشاهد ?) قاضى القضاة السيد الشريف تقى الدين ابى ---***) محمد بن احمد ابن على الحسنى الفاسى المكى الملكى †) هكذا ادامه الله بنفع بفوايده امين ، . Subjungitur: مكتوب فى نسخه المولف بخط الحافظ ولى الدين ابى زرعه بن العراقى رحمه الله ، . — Narrat auctor in praefatione, cujus initium fol. 1. v. aliquid damni perpessum est, condidisse se amplissimum de historia urbis sanctae opus, quattuor volumina complectens, cui titulus: العقد الثمين فى تاريخ البلد الامين ، ; quod, cum nimiae molis esse videretur, ad dimidium fere ambitus se reduxisse, novoque libro nomen dedisse: تحانة القرا للراغب فى تاريخ امّ القرى ، ; e tractatu denique introductorio libri majoris ipsum hoc compendium se collegisse in modum historiae urbis Mekkæ, editae ab Imâmo Abû -l-Welîd Mu'hammed bin 'Abd allâh b. A'hmed b. Mu'hammed el-Azraqî el-Mekkî. Dividitur compendium nostrum in XXIV. capita, quorum primum incipit fol. 3. v. Subscriptio finalis, fol. 172. v., narrat librum ab auctore ad finem esse perductum a. h. 812.*) (Chr. 14$\frac{09}{10}$.), ita tamen, ut ad limandum per annum eundem atque insequentem incubuerit. Codex noster exaratus est a. 851. (Chr. 144$\frac{7}{8}$.)

Cum iis, quae e praefatione deprompsimus de origine et divisione hujus libri, non consentit 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 237. IV. pag. 55. Conturbasse videtur, quae legerat in eadem praefatione; divisionem tamen in capita XL. Casirius quoque profert e cod. Escurial. n. 1763. Veriora videntur, quae tradit 'Hâg'î Chalfa vol. IV. pag. 228. sq., s. v. العقد الثمين, nisi quod es-Sachâwium, ibi laudatum, in aestimando voluminum numero erravisse manifestum est. Vid. etiam vol. IV. pag. 184. s. v. تحانة القرى. 'Hâg'î Chalfam maxime secutus est Herbelotius s. vv. Tohfat alkeram beakhbar balad alharam et Schafa algaram fi tarikh al-haram. Conf. praeterea Uri in Cat. Bibl. Bodl. n. 748. et Hamaker in specimine Catal. Bibl. Lugd. pag. 192. not. 641.

CXL.

(N. 67. in 4to; olim N. 2. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 226. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptus, con-

*) Liber ille, qui codici nostro annexus esse dicitur in hoc catalogo librorum, a b. von Haven coëmtorum, nunc ab eo sejunctus, infra describetur sub N. CXLIX.

**) A tineis erosum est, quod h. l. scriptum erat.

***) Nobis non constat, quomodo legendum sit nomen, quod hic scriptum est.

†) Ita legendum videtur, sed scriptio non est perspicua.

*) Apud Casirium legitur a. 817., vol. II. pag. 172.

tinens ***historiam expugnationis terrae Jemen per 'Uθmânidas.*** Praemittuntur folia duo, numeris non signata, quorum priori inscriptum est: كتاب البرق اليمانى والفتح العثمانى للقطبى ، "Historia Regni Jemen". De hoc libro vid. 'Hâg'î Chalfa vol. II. pag. 44. sq. et notitia uberior, quam dedit clar. Silvestre de Sacy (Notices et Extraits des MSS. de la Biblioth. nat. vol. IV. p. 412—521.) Et haec quidem editio prior est, Sultâno Selim II. inscripta. Auctoris nomen secundum 'Hâg'î Chalfae editionem Flügelianam et Curetonum in Catal. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 158. est: ***Qutb ed-dîn Mu'hammed bin A'hmed el-Mekkî;*** secundum Silvestre de Sacy vero: Qutb ed-dîn Mu'hammed bin Mu'hammed el-Mekkî. Mortuum esse tradit 'Hâg'î Chalfa a. 988.*) (Chr. 1580.) Praefationis initium fol. 1. v.: الحمد لله الذى نصر الدين الحنيفى (sic) بصارم وسنان **) ، . Nomen libri in praefatione fol. 3. r. eodem modo exhibetur, ut supra dedimus; apud 'Hâg'î Chalfam et Silvestre de Sacy legitur: البرق اليمانى فى الفتح العثمانى ، . Caput primum incipit fol. 5. v. In fine, fol. 225. r., adjicitur subscriptio, quae hunc codicem absolutum esse docet mense G'umâdâ priore a. 1004. (Chr. 1596.) ab احمد بن على بن علم الدين البوصيرى بلدا الازهرى وطنا الشافعى مذهبا ، . — Subjunguntur fol. 225. v. 226. r. et v. char. Nesta'lîq et alia manu scriptae litterae ad Sultânum Selîm datae, quae in fronte gerunt haec verba: هذه صورة كتاب السيد مطهر (?) الى السلطان سليم على يد الوزير سنان ؛ . — Ceterum conf. Catal. Bibl. Goth. n. 246. et Rasmussen in praefatione ad Annales Islamismi pag. VIII. sq.

---

*) Curetonus l. l. mortem Qutb ed-dîni refert ad a. 998., et in MS. 'Hâg'î Chalfae, quod in Museo Brit. asservatur, a. 979. reperisse se annotat.

**) Significatur nomen clarissimi Sinân Pâschâ, expugnatoris terrae Jemen, qui ad scribendam hujus belli historiam Qutb ed-dînum excitavit.

CXLI.

(N. 68. in 4to; olim N. 63. in 4to.)

Historia urbis Zebîd, auctore ***Weg'îh ed-dîn 'Abd er-Ra'hmân bin 'Alî,*** vulgo ***Ibn er-Rebî'*** dicto, mortuo a. h. 944. (Chr. 153⅞.); codex in 4to, foll. 89. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi punctis diacriticis saepe destituto mediocriter exaratus. Fol. 1. r. legitur: بغية المستفيد فى اخبار مدينة زبيد للشيخ الامام العلامه الهمام حافظ اليمن وعالم اقطار سيف بن ذى يزن الفقيه عبد الرحمن الربيع (sic) تغمده الله الخ ، "Historia urbis Sabid." De hoc libro vid. 'Hâg'î Chalfa vol. II. pag. 61. E codicis nostri apographo, quod transscripserat clar. Freytag, b. C. T. Johannsen composuit librum suum, cui titulus: Historia Jemanae. Bonn., 1828. 8vo.*) Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله رب العالمين الذى علمنا ما لم نكن به عالمين ، . Caput primum incipit fol. 3. v. Subscriptio finalis, fol 87. r., absolutum esse docet codicem nostrum mense Rebî' priore a. 1063. (Chr. 1653). Subjungitur fol. 87. v. 88. r. poëma, cui inscribitur: هذه القصيدة من كلام عمرو بن العاص ، . Alia adjiciuntur, alia manu scripta, fol. 88. v.—89. v., quae non magis huc pertinent: بيان عدد جميع حديث الكتاب الجامع الصحاح من تاليف ابى عبد الله محمد بن اسمعيل البخارى رحمة الله عليه ،

CXLII.

(N. 69. in 4to; olim N. 88. in 4to.)

Historia regni 'Halebensis, cui nomen: الدر المنتخب فى تاريخ مملكة حلب ، i. e. Margaritae selectae, liber agens de historia regni 'Halebensis, auctore ***Abû -l'hasan 'Alî bin Mu'hammed el-G'ibrînî,*** vulgo ***Ibn Chatîb en-Nâszirijje*** dicto et mortuo a. h. 843. (Chr. 14$\frac{39}{40}$.); codex in 4to, foll. 178. chartae laevigatae, char. Neschi recentiore manu scriptus, aqua nonnihil laesus.

---

*) Incidit in errorem gravem vir doctus, hujus libri pag. 8. e codicis titulo nomen auctoris eruens, quod sic constituit: Seifolislamus ben Dsi Jezen Alfakih Abdorrahman Arrebi'.

Praefationis initium fol. 1. v.: الحمد لله القديم الازلى الرحيم الابدى مكرم الليل على النهار عبرة لاولى الابصار ، . Profitetur in praefatione auctor, cujus nomen in codice nostro nusquam apparet, se composuisse hunc librum tanquam appendicem ad amplissimum opus Kemâl ed-dîni Abû -lqâsim 'Omar bin A'hmed bin el-'Adîm el-'Halebî el-'Hanefî, cui titulus: بغية (sic) الطلب فى تاريخ حلب ، quadraginta volumina comprehendens, quorum tamen unum tantum ipse viderit. Dividitur haec appendix in XXV. capita, quorum adjicimus indicem:

Cap. I. فيما جاء فى فضلها ،
„ II. فى ذكر من بناها والطالع الذى بنيت فيه ،
„ III. فى ذكر وجه تسميتها واشتقاقها ،
„ IV. — فتحها ،
„ V. — صفة عمارتها واسوارها ،
„ VI. — عدد ابوابها ،
„ VII. — قلعتها ،
„ VIII. — القصور التى كانت تسكنها ملوكها ،
„ IX. — جامعها وجامع قلعتها وما تجدد بها من الجوامع ،
„ X. — المزارات التى فى باطنها وظاهرها ،
„ XI. — المساجد باطنها وظاهرها ،
„ XII. — ما بباطنها من الخوانق والربط ،
„ XIII. — ما بباطنها من المدارس ،
„ XIV. — ما بحلب من الطلسمات والخواص والمنافع ،
„ XV. — ما بباطنها وظاهرها من الحمامات ،
„ XVI. — قناتها ونهرها ،
„ XVII. — ارتفاعها وقصباتها ،
„ XVIII. — بعض ما مدحت به حلب نثرا ونظما ،
„ XIX. — حدودها ومضافاتها قديما وحديثا ،
„ XX. — ما اختصت به حلب من المحاسن وما اغفله ابن شداد *) ،
„ XXI. — ما تجدد بها بعد ابن شداد من المساجد والمدارس ،
Cap. XXII. فى ذكر بعض ما بها من الحارات والدور العظام والخطط ،
„ XXIII. — الامور المختصة بها التى يوجد فيها دون غيرها ،
„ XXIV. — منتزهاتها ،
„ XXV. — احوال نوابها وقضاتها وارباب وظايفها فى هذا الزمان وذكر مدد الشام ،

Absolvitur codex fol. 178. r., ubi legitur: وهذا اخر ما تيسر جمعه والله الموفق وبه المستعان ،

De hoc libro vid. 'Hâg'î Chalfa vol. II. pag. 59. sq. n. 1877. Conf. Freytag in praefatione libri: Selecta ex historia Halebi, pag. VII. sq. XXVII. sq.; Hamaker in specimine Catal. Bibl. Lugd. pag. 237. not. 691.; Möller in Catal. Bibl. Goth. n. 276.

*) Significat Imâmum Schems ed-dîn Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin 'Alî b. Ibrahîm b. Scheddâd el-'Halebî, ejusque librum: الاعلاق الخطيرة فى امراء الشام والجزيرة ،

CXLIII.

(N. 70. in 4to; olim N. 9. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 277. chartae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens librum, cui titulus: اتحاف الاخصّا بفضائل *) المسجد الاقصى ، i. e. *Virtutes templi remotissimi* (Hierosolymitani), *amicis dono oblatae.* Praemittitur folium unum, numero non signatum, cui inscriptum est: كتاب اتحاف الأخصّاء ، et alia manu exaratum: من تاليفات الامام السيوطى الشافعى ، . Sed teste 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 148., auctor libri est *Kemâl ed-dîn Mu'hammed bin Abî Scherîf el-Miszri,* mortuus a. h. 906. (Chr. 150$\frac{0}{1}$.), qui eum composuit Hierosolymis a. 875. (Chr. 147$\frac{0}{1}$.) Conferre juvabit quae de auctore libri disputavit doctissimus G. Cureton in Catal. Codd. Orr. Musei Brit. Part. II. pag. 160. Praefationis initium fol. 1.v.: الحمد لله الذى جلت نعماؤه عن الاحصا ، وعلت آلاؤه عن ان تعد او تحد او تقصا ، . Absolutum est apographum nostrum secundum subscriptionem finalem, fol. 277. r., mense Rebî' secundo a. 1087. (Chr. 1676.)

*) Ita legitur in praefatione; in aliis hujus libri exemplis est: فى فضائل .

Uberiorem hujus libri notitiam dederunt de Guignes, Notices et Extraits des MSS. de la Bibl. du Roi, vol. III. pag. 610—616. et P. Lemmingius in libro, cui titulus: Commentatio philologica, exhibens specimen libri اتحاف الاخصا, Haun., 1817. 4o., ubi ex ipso hoc codice caput nonum typis exprimi curavit.

Codex a Niebuhrio ejusque in itinere comitibus Hauniam missus a. 1761.; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel Th. II. pag. 39. n. 3., ubi tamen libri nomen misere corruptum est.

CXLIV.

(N. 71. in 4to; olim N. 36. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 177. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, continens librum compositum in honorem numeri septenarii, sed historiam maxime Aegypti spectantem, cui nomen: كتاب سُكّردان*) مولانا السلطان، i. e. *Saccharotheca Domini nostri Sultâni*, auctore *Schihâb ed-dîn Abû -l'Abbâs A'hmed bin Ja'hjâ b. Abî Bekr et-Tilimsânî*, vulgo *Ibn Abî 'Hag'ala* dicto, mortuo a. h. 776. (Chr. 137⅘.) Praemittuntur codici folia duo, numeris non signata, quorum posteriori in pagina prima inscriptus est index rerum (فهرست) in librum sequentem. Fol. 1. r. legitur libri titulus; incipit praefatio fol. 1. v. Absolvitur codex fol. 177. r., exaratus manu 'Habîb allâhi, fil. Nûr allâhi.

De hoc opere vid. 'Hâg'î Chalfa vol. III. pag. 604.; Alex. Nicoll in Catal. Bibl. Bodl. Codd. Orientt. pag. 140., ubi totius operis rationem exposuit ejusque capita recensuit; F. Wüstenfeld in diario: Zeitschrift für die vergl. Erdkunde, vol. I. pag. 57.; Cureton in Cat. Codd. Orientt. Musei Brit. Part. II. pag. 156. Conf. Catal. Bibl. Goth. n. 379—382.

*) Sequimur in scribendis vocalibus hujus vocis auctoritatem et hujus codicis fol. 1. r. et sequentis fol. 3. r.

CXLV.

(N. 72. in 4to.)

Ejusdem libri apographum alterum, in 4to, foll. 162. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptum, sed madore aliquid damni perpessum et in fine mutilum. Fol. 1. v. supra praefationem recentiore manu scriptus est libri titulus: كتاب سكردان الملك، ; sed verior est illa nominis forma, quae legitur et in codice praecedente, et in hujus codicis praefatione. In fine, fol. 162. v., pauca desiderantur ex ultimo capite conclusionis (النتيجة).

CXLVI.

(N. 38. in fol.; olim N. 36. in fol.)

Codex in fol., foll. 23. chartae Europaeae, char. Neschi manu viri alicujus docti in Gallia scriptus. Continet is *particulam e* clarissimo *Maqrîzii opere*, quod versatur in *descriptione historica et topographica Aegypti et Qâhirae:* كتاب المواعظ والاعتبار في ذكر الخطط والآثار، et extremam quidem libri ultimi partem, ut apparet ex iis, quae docuit Hamakerus in specimine Catal. Bibl. Lugd. pag. 199. sq. Conf. Langlès in Notices et Extraits, vol. VI. pag. 320. sqq.; Möller in Cat. Bibl. Goth. n. 253.

Fol. 1. r. incipit narratio de monasteriis Christianorum: ذكر ديارات الناصارى (leg.: النصارى)، ; quam excipit fol. 12. v. narratio de ecclesiis Christianorum: ذكر كنايس النصارى، . Ultima codicis verba sunt: وكنيسة ماربوحنا (leg.: يوحنا) بخط دير الطين، . Subscriptio finalis legitur fol. 23. v.: "Finis. Copiés 20 feuillets in 4o du livre de Maqrisi cotté 3679. de la bibl. de M. J. Colbert. 6e 9bre 1696. Ve Me - - - *)". Alia manu adjicitur: "Enumeratio ecclesiarum et monasteriorum Aegypti." — Excerpta videtur haec particula e cod. biblioth. Reg. Paris. n. 801., olim Colbertino. Typis expressa legitur in libro: Macrizi's Gesch. der Copten, von F. Wüstenfeld; pag. ٣٦-٦٣.

*) Nomen, quod hic videtur scriptum esse, enucleare nobis non contigit.

CXLVII.

(N. 73. in 4to; olim N. 83. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 39. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi minuto bene scriptus. Fol. 1. r. inscriptum est: كتاب فضايل مصر ، et alia manu: وفيه ترتيب المملكة المصرية ، . Continet enim codex hæc:

I. Libellum *de historia Aegypti ejusque praestantia,* auctore *'Omar bin Mu'hammed bin Jûsuf el-Kindî.* Profitetur ille in praefatione, fol. 1. v., se narraturum esse historiam Aegypti et expositurum, quibus virtutibus Aegyptum prae aliis terris ornaverit Deus O. M.; secuturum maxime aestimatissimos scriptores Jezîd bin Abî 'Habîb, 'Abd aHâh bin Abî G'a'fer, aliosque, quos recenset.*) Breviter deinde percurrit Corani effata, Aegypti praestantiam spectantia, antiquitates, geographiam et historiam ejus terrae, cui tum temporis praefuisse Sultânum Qânszûh el-Ghaurî apparet e fol. 16. r. Regnavit is ab a. h. 906. usque ad a. 922. (Chr. 1500—1516.) Inde a fol. 17. v. scriptor persequitur descriptionem geographicam Syriae, quae Sultâno Aegypti tunc parebat, cujusque recensentur oppida centum et arces (قلاع) centum et decem, usque ad finem libri, fol. 25. r., ubi subscriptio finalis hoc apographum absolutum esse testatur primo die mensis Mu'harrem a. 973. (Chr. 1565.), manu Ibrahîmi bin G'a'fer el-Muzhafferî. — Sequitur:

II. Tractatus *de administratione regni Aegyptiaci,* qui vocatur in praefatione: هديّة العبد القاصر الى الملك الناصر ، i. e. Munus servi tenuis, oblatum el-Melik en-Nâsziro, auctore *'Abd esz-Szamad bin Ja'hjâ b. A'hmed b. Ja'hjâ esz-Szâli'hî.* Fol. 26. r. legitur: كتاب فيه ترتيب مصالح المملكة المصرية فيما تعتمده الملوك في مصالح المسلمين على التمام والكمال ، . Praefatio, incipiens fol. 26. v., maximam partem versatur in celebranda laude principis el-Melik el-Nâszir Abû -sSe'âdât Mu'hammed et patris ejus el-Melik el-Eschref Abû -nNaszr Qâitbâj, qui Aegyptum tenuit ab a. h. 872. usque ad a. 901. (Chr. 1467—1496.), et successorem habuit filium, quindecim tum temporis annos natum, eundem, in cujus usum scriptus est hic tractatus, quinque sectionibus (فصول) constans. Sectio prima, incipiens fol. 31. r., est: في النظر في احوال الرعيّة ، ; secunda: في الجواب عن القصص التى تُقَدَّم الى الملك ، ; tertia: في اعتبار احوال من يُفَوَّضُ اليه ولاية من الولايات وكيفية العلامة على كل ولاية بحسبها ، ; quarta: في النظر في امر المساجد والجوامع والقلاع والحصون والثغور والجسور وكسوة الكعبة واصلاح طريق الحجاز وترتيب سير الحاج واقامته وما فيه مصالح المسلمين ، ; quinta denique: في ضبط اموال بيت المال على اختلاف انواعها وبيان مصارفها ، . — Quae omnia absolvuntur usque ad fol. 36. r., ubi subscriptio finalis docet, hunc tractatum ab auctore esse compositum mense G'umâdâ posteriore a. 930. (Chr. 1524.), apographum nostrum exaratum mense Mu'harrem a. 973. (Chr. 1565.), ab eodem Ibrahîmo, qui priorem codicis partem scripsit. Sed verum vix esse poterit, quod de tempore compositionis libri ibi traditum est; el-Melik en Nâszir enim, a. h. 901. ad summum in Aegypto imperium evectus, anno jam 904. interemtus est. Fortasse exemplar illud, quod secutus est Ibrahîmus, a. 930. erat exaratum, sed non autographum auctoris.

III. Accedunt notitjae variae, maximam partem eadem manu scriptae, qua reliqua pars codicis; ut fol. 37. r. de linguis et litteris di-

*) Nomen libri num vere sit: كتاب فضايل مصر ، ut inscriptum est fol. 1. r., nobis non constat. Diversum certe est compendium hoc ab illo libro, quem memorat Herbelotius s. v. Amrou ben Amrou et s. v. Fadhail Mesr, et a fratre scriptoris nostri compositum esse suspicamur. Laudatur enim codicis fol. 1. v. inter scriptores, quos secutus est noster, Abû 'Amr bin Mu'hammed b. Jûsuf el-Kindî, cujus nomen ad illud, quod legitur apud Herbelotium, propius accedit, nostrique fratrem arguit. A Sujûtio tamen in codicis sequentis praefatione, fol. 1. v., auctor libri فضايل مصر etiam appellatur Ibn 'Amr el-Kindî, non Abû 'Amr.

versis, quarum fit mentio apud historicos. Linguae LXXII. distribuuntur secundum gentes a tribus Noachi filiis oriundas; filiorum Semi sunt linguae XXV., litterarum genera octo: عربى سريانى اعجمى عبرانى فارسى كلدانى هندى صينى ، ; filiorum 'Hami linguae XXXII., litterarum genera sex: قبطى حبشى نوبى قيقلى قولى لبطى ، ; filiorum denique Japheti linguae XV., litterarum genera (اقلام) sex: يونانى رومى ارمنى افرنجى حزوانى (خزوانى ?) اندلسى ، . — Fol. 37. v. de prophetis Arabicis Nû'h, Szâli'h, Schu'eib, Mu'hammed, Lût et Hûd. — Fol. 38. r. alia manu, ni fallimur, scripta sunt haec: قال بعض الحكما واهل التجارب ذكروا ان من اقام ببغداد سنه وجد فى علمه زيادة ومن اقام بالموصل سنه وجد فى نفسه وعقله زياده ومن اقام بحلب سنه وجد فى نفسه شحا ومن اقام بدمشق سنه وجد فى طبعه غلظا ومن اقام بمصر وجد فى اخلاقه رقه وحسنا ومن اقام بحمص سنه ثم تفقد عقله وجده نقص ومن اقام بغزه وجد فى نفسه فاقه ، قال بعض الحكما لا تكمل مروة الرجل حتى يكون فيه ثلاث خصال من خصال الديك وثلاثه (sic) من الغراب وثلاثه من الحمام فاما الديك فالغيرة والايثار ومعرفة الوقت واما الغراب فالتبكر فى المعاش واخفاء الجماع والحذر من الناس واما الحمام فالالفة والحبة والصبر على المصيبة ، . — Fol. 38. nihil habet scripti; fol. 39. r. catalogus mansionum lunae (منازل القمر) char. Nesta'lîq negligenter exaratus est.

CXLVIII.

(N. 74. in 4to; olim N. 54. in 4to.)

G'elâl ed-dîni es-Sujûti liber, qui vocatur: كتاب حسن المحاضرة فى اخبار مصر والقاهرة ، i. e. *Suavitas confabulationis*, liber agens *de historia Aegypti et Qâhirae;* codex in 4to, foll. 370. chartae orientalis laevigatae, partim char. Neschi, partim char. Nesta'lîq mediocritér neque eadem, ut videtur, manu exaratus. Praefixus est titulus fol. 1. r.; praefationis initium fol. 1. v.: الحمد لله الذى فاوت *) بين العباد ، وفضل بعض خلقه على بعض حتى فى الامكنة والبلاد ، . Absolutus est codex secundum subscriptionem finalem, fol. 370. r., mense Reg'eb a. 1002. (Chr. 1594.)

De hoc libro vid. 'Hâg'î Chalfa vol. III. pag. 69. Totius operis conspectum dederunt Rasmussen in praefat. ad Annales Islamismi, pag. VII. sq., et de Hammer, Wiener Jahrbb., vol. LXX. Anzeigebl. pag. 85. Conf. praeterea Möller in Catal. Bibl. Goth. n. 255.; Wüstenfeld, Zeitschrift für vergl. Erdkunde, Th. I. pag. 63. sq.; Cureton in Catal. Codd. Orr. Musei Brit. Part. II. pag. 157. Fragmenta quaedam ex hoc libro edidit C. J. Tornberg, Upsal. 1834. sq. 4to; vitam auctoris ex eodem Alb. Meursinge, in Prolegomenis ad Sojutii librum de interpretibus Korani, Lugd. Bat. 1839. 4o, pag. 4. sqq., quocum conf. G. Flügel, Sojuti's Leben und Schriften, Wiener Jahrbb. vol. LVIII—LX. Anzeigebl.

Codicem nostrum Qâhirae comparavit b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel Th. II. pag. 39. n. 1.

*) In cod. Musei Brit. legitur فارق.

CXLIX.

(N. 75. in 4to; olim N. 12b. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 65. chartae laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus et eadem, ni fallimur, manu, qua cod. CXXXVIII., quocum eodem antea volumine continebatur. Fol. 1. r. legitur titulus: كتاب جواهر البحور ووقايع الامور وعجايب الدهور واخبار (leg.: فى اخبار) الديار المصرية وما ورد فيها من الايات العظيمة والاحاديث الشريفة وما خصت به دون غيرها من البركه ومن الجبابرة والفراعنة وغيرهم بالتمام والكمال ام ، . De nomine libri, quod hic est: *Margaritae marium et eventus rerum et mirabilia temporum,* a codice nostro et Herbelotio s.v. Giavaher al bohour dissentit nonnihil 'Hâg'î Chalfa vol. II. pag. 641. Versatur hic liber in enarranda *historia Aegypti* antiquiore, subjuncta enumeratione Sultânorum recentiorum usque ad Suleimânum, fil. Selîmi, 'Uθmânidam, qui regnum adeptus est a. h. 926. (Chr. 1520.) Adscribitur vulgo, et ab ipso quoque 'Hâg'i

Chalfa, *Ibrâhîmo Ibn Wassîf Schâh**); num recte, dubitasse jam videtur Ill. Silvestre de Sacy, Chrestom. Arabe, 2e édit. Tom. II. pag. 237. not. 18. In codice nostro nomen quidem Ibrâhîmi saepius occurrit, sed ita ut ab ipso scriptore omnino diversus esse videatur. Exaratum est exemplar nostrum secundum subscriptionem finalem, fol. 63. r., a. h. 1104. (Chr. 169⅔.) Fol. 63. v.—65. v. nihil scriptum est. — Conf. Möller Catal. Bibl. Goth. n. 375.; de Hammer, Wiener Jahrbb. vol. LXX. Anzeigebl. pag. 87.

Codex Qâhirae emtus cum cod. CXXXVIII. a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 42. n. 25.

CL.

(N. 76. in 4to; olim N. 8. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 242. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter et festinanter scriptus. Continet is *partem primam libri*: جواهر السلوك فيمن ملك مصر من الملوك، i. e. *Margaritae filis junctae*, liber agens *de iis, qui regnum tenuerunt in Aegypto*, auctore nobis ignoto. Hunc, quem dedimus, titulum praefatio exhibet, quacum non concordat quod inscriptum est fol. 1. r.: كتاب تاريخ الامم واخبار ملوك العرب والعجم ويسمى بجواهر السلوك فى اخبار الناس والملوك، neque quod legitur in fine codicis: جواهر السلوك فى حوادث الايام والسلوك، sed his minus fidei habendum. Initium praefationis fol. 1. v.: الحمد لله ملك الملوك ومالك الممالك،. Auctoris nomen in praefatione exprimi debebat; legitur enim ibi: فقد قال الفقير الى ربه الغنى الاجل ——— بلدا والشافعى مذهبا والقادرى حسبا**)، sed ipsum nomen, quod minio sine dubio erat exarandum, omissum est. Fol. 3. v. incipit introductio (مقدمة), quinque partibus constans, quae in praefatione vocantur ابواب, in ipso vero libro اقسام, aguntque de originibus generis humani, de divisione terrae post diluvium, de dimensione terrae, de septem climatibus et climate Aegypti, de praestantia denique Aegypti rebusque maxime in ea memorandis. Ipse liber secundum praefationem dividitur in septem partes (اقسام), quæ enarrant historiam regum Aegypti e dynastiis 'Amaleqitarum, Pharaonum, Coptorum, Persarum, Graecorum, Romanorum et Muhammedanorum; et haec quidem ultima pars iterum dividitur in octo sectiones (فصول), quae agunt de Chalifis rectae fidei (الراشدين), Umajjadis, 'Abbâsidis, Fâṭimidis, de dynastiis Kurdorum, Turcarum, C̓erkesiorum et 'Uϑmânidarum (الرومية). Sed in ipso libro partes illae vocantur ابواب, neque omnino capitum dispositio concordat cum ea, quam profitetur praefatio. Primo enim capite agitur de Pharaonibus; secundo de 'Amaleqitis; caput tertium*) reges Persarum persequitur; quartum reges Graecorum; quintum Romanorum; sextum denique Chalifarum res enarrat et dynastiae Kurdorum. Perducitur historia in hac parte prima usque ad proelium ad vicum 'Hattîn et expugnationem Hierosolymorum a. h. 583. (Chr. 1187.). Docet subscriptio finalis, fol. 240. r., scriptam esse hanc partem primam (الجز[و] الاول) a. h. 990. (Chr. 1582.). — Adjiciuntur varia, ad ipsum librum non pertinentia, ut fol. 240. v. de clarorum hominum proprietatibus, quae in proverbia abierunt, cum inscriptione Turcica: انسنة ناسده اولان ضروب امثالدر، annotationes chronologicae variae; fol. 241. r. — 242. v. versus Turcici, Persici, Arabici.

Codex Qâhirae emtus a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel Th. II. pag. 39. n. 2.

---

*) Errant in efferendo hoc nomine Herbelotius l. l. et Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 781.

**) Legendum erit نسبا.

*) In codice iterum vocatur caput secundum, et sic quae sequuntur capita III—V.

CLI.

(N. 77. in 4to; olim N. 13. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 66. chartae laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus. Continet is *historiam principum Aegypti*, auctore *Mar'i*) bin Jûsuf el-Muqaddesi*. Fol. 1. r. legitur recentiore manu negligenter scriptum: كتاب نزهة الناظرين فى تاريخ من ولى مصر من الخلفا والسلاطين تصنيف يونس الحنبلى المقدسى عفى الله عنه امين ، et eadem verba repetuntur in fine codicis, fol. 65. v. Sed in limine praefationis, fol. 1. v., auctoris nomen rectius scribitur: قال العبد -- مرعى بن يوسف الحنبلى المقدسى -- الحمد لله الباقى الخ ، . Recensetur hic liber in catalogo librorum, ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, qui servatur in Bibliotheca nostra: نزهة الناظر (leg.: الناظرين) فى تاريخ من تولى مصر بعد الصحابة الى دولة العثمانية مختصر للشيخ مَرْعى بن يوسف الحنبلى الفه لعزمى زاده ، . Auctor, ut ipse tradit in enarrandis rebus gestis a. 698., professor erat juris 'Hanbalitici ad templum Ṭûlûnicum Qâhirae. Historiam Aegypti persequitur usque ad inaugurationem Sultâni 'Uϑmânidae 'Uϑmân II., a. h. 1027. (Chr. 1618.), et ita quidem, ut eorum maxime res enarret, qui inter Aegypti principes Sultânorum titulo gaudebant.

Majorem libri partem et quae maximi momenti ei visa est, Germanice vertit J. J. Reiske et publici juris fecit in Büschingii Magazin für die neue Hist. und Geogr., vol. V. pag. 367—454. Conf. praeterea Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 786.; Repertorium für bibl. und morgenl. Litt., vol. III. pag. 275. sqq.; Möller Cat. Bibl. Goth. n. 373.

CLII.

(N. 29. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, char. Neschi bene scriptus. Post folia duo, quibus notitiae variae inscriptae sunt, legitur titulus, Reiskii manu exaratus: كتاب نزهة الناظرين الخ ، "*Mor'j ben Juseph* Hambelitae, Hierosolymitani, *Historia Aegypti Principum*, sive Chaliphae illi fuerint, sive Sulthani, sive Praefecti eorum; e Codice msto Dorvilliano transscripsit Jo. Jac. Reiske." In margine annotatur: "vel Mara'i, ut habet d'Herbelot p. 554. b. cf. 667. b. p. 866. a. Fadhajel Meraï." Ipsum apographum continetur paginis 1—109., ubi in fine libri legitur: "Absolvi d. 20. Martii 1745."— Conf. quae annotavimus ad codicem praecedentem.

CLIII.

(N. 78. in 4to; olim N. 17. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 257. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens librum, cui nomen: كتاب لطايف اخبار الاول فيمن تصرف فى مصر من ارباب الدول ، i. e. *Jucunditates historiae majorum,* liber agens *de dynastiis, quae Aegyptum tenuerunt*, auctore *Mu'hammed bin 'Abd el-Mu'tî* (عبد المُعْطى) *b. Abî-lfat'h b. A'hmed el-Menûfî el-Is'hâqî*. Dividitur hic liber in codice nostro in partes duas, quarum utrique suus praefigitur titulus, fol. 1. r. et 146. r. Initium praefationis, fol. 1. v.: الحمد لله الملك العزيز فى ملكه واقتداره ، الذى ملك الوجود بقوته واوجده بارادته واختياره ، . Inscriptus est liber Sultâno 'Uϑmânidae Musztafâ, qui bis regnum adeptus est, a. h. 1026. (Chr. 1617.) et a. 1031. (Chr. 1622.), et res Aegypti persequitur usque ad a. 1032. (Chr. 1623.) Constat e tractatu introductorio, decem capitibus et epilogo. Pars altera codicis incipit a cap. IV. et ad finem perducta est, teste subscriptione finali, fol. 257. v., mense Szafar a. 1093. (Chr. 1682.) — Capitum indicem dederunt Rasmussen in praefatione ad Annales Islamismi, pag. VI. sq., et Krafftius, Handschriften der K. K. Akad. zu Wien, n. 257. Conf. praeterea Herbelot s. v. Lathaif; Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 787.

Codex a Niebuhrio in Oriente comparatus.

*) Derivandum est nomen: مَرْعِىّ a verbo رعى.

CLIV—CLVI.

(N. 79—81. in 4to; olim N. 5—7. in 4to.)

Historia clarissimorum *principum Nûr ed-dîn et Szalâ'h ed-dîn*, quae vocatur: ازهار الروضتين فى اخبار الدولتين، i. e. Flores hortorum duorum, liber agens de historia duorum regnorum, auctore *Schihâb ed-dîn 'Abd er-Ra'hmân bin Isma'îl b. Ibrahîm b. 'Uϑmân b. Abî Bekr b. Ibrahîm b. Mu'hammed b. el-Muqaddesî esch-Schâfi'î*, vulgo *Abû Schâme* dicto et mortuo a. h. 665. (Chr. 126⅞.), cum appendice; tribus voluminibus constans, in 4to. Volumen primum foliorum est 218. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi antiquo, sed festinantius scriptum, punctis diacriticis plerumque omissis, optime conservatum. Fol. 2. r. in superiore parte paginae ad sinistram inscriptum est: المجلد الاول من تاريخ الروضين (leg.: الروضتين) فى الدولتين لابى (sic) شامه، . Initium praefationis, fol. 2. v., hoc est: الحمد لله الذى بلطفه تصلح الاعمال، وبكرمه وجوده تدرك الامال، . Folia 30—32. 212. 213. recentiore manu suppleta sunt. Pergit hoc volumen usque ad finem a. h. 573. Subscriptio finalis, fol. 218. v.: اخر الجزء الاول من الاصل المنقول منه الذى هو بخط المولف رحمه الله تعالى يتلوه ان شاء الله فى الجزء الثانى ثم دخلت سنة اربع وسبعين وخمس ماية قال العماد وكان شمس الدين بن المقدم من اكابر الامرا، . Additur, absolutum esse hoc volumen mense Ðû -l'hig'g'e a. 676. (Chr. 1278.)

Volumen secundum foll. est 273., formae paulo minoris, sed eadem manu scriptum, qua volumen primum. Fol. 1. r. similis quoque inscriptio legitur, ac vol. I. fol. 2. r. Initium vero hujus voluminis, fol. 2. v., non concordat cum iis, quae promittit voluminis praecedentis subscriptio, sed incipit a sectione, agente de morte principis el-Melik esz-Szâli'h Isma'îl, fil. Nûr ed-dîni, in medio a. 577., ita ut lacuna appareat, tres amplius annos complectens. Post fol. 122. iterum lacuna est duorum foliorum. Pergit hoc volumen usque ad mortem Szalâ'h ed-dîni a. 589., subjuncta brevi narratione de rebus gestis filiorum ejus, usque ad a. 597. In fine legitur, fol. 273. r.: آخر الكتاب الخ ; in margine annotatur, apographum hoc collatum esse cum autographo.

Appendicem continet volumen tertium, quod est foliorum 187., eadem fortasse manu, sed multo accuratius scriptum, quam volumina praecedentia. Fol. 1. r. legitur: ذيل تاريخ روضه، Praefationis initium, fol. 2. v.: الحمد لله الذى انفرد بالبقاء وكتب على غيره الزوال، . Aggreditur Abû Schâme in hoc libro enarrare res gestas inde a morte Szalâ'h ed-dîni, vel potius ab a. 591. usque ad vitae suæ terminum. Vitam quoque suam persequitur ad a. 599., quo natus est Damasci, die Veneris, vicesimo tertio mensis Rebî' posterioris. Ex hac codicis parte, fol. 27. r., genealogiam ejus supra dedimus, dubitantes tamen de vera lectione in verbis illis: "bin el-Muqaddesî." Ipse quidem tradit, atavum suum Abû Bekr Hierosolymis fuisse oriundum; sed errore fortasse irrepsit vox "bin" ante "el-Muqaddesî". Originem etiam cognominis Abû Schâme explicat; naevo erat notatus supra supercilium sinistrum. Pergit haec appendix usque ad a. 665. (Chr. 126⅞.) Fol. 187. r. subscriptio finalis docet, absolutum esse codicem nostrum a. 728. (Chr. 1328.)

De Abû Schâmae historia Nûr ed-dîni et Szalâ'h ed-dîni vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 262.; Reinaud in praefatione libri: Extraits des historiens Arabes relatifs aux guerres des croisades, pag. XX. sq.; Cureton in Catal. Codd. Orr. Musei Brit. Part. II. pag. 153.; appendicis vero nostrae hi viri docti mentionem non faciunt.

Codex Qâhirae emtus a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel Th. II. pag. 41. n. 19—21.

CLVII.

(N. 82. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 17. in 8vo.)

Codicillus quattuor foliorum chartae Europaeae laevigatae, manu Michaëlis Szabbâgh,

ni fallimur, exaratus, continens fragmentum nescimus cujus libri historici. Suspicari licet e Maqrizii aliquo opere esse excerptum. Praemisit notitiam b. Silvestre de Sacy, quae sic se habet: "*Acte ou contrat de mariage d'Almélic alsaïd Mohammed Béréké-khan*, fils d'Almélic aldhaher Bibars, avec la Princesse Gaziêh khatoun, fille de l'émir Seïf-eddin Kelaoun Alfi." Fol. 1. r. in limine libri scriptum est: ذكر عقد الملك السعيد على بنت الامير سيف الدين قلاوون الالفي ،. Incipit deinde narratio, nuptias illas spectans: في يوم الخميس ثاني عشر ذي الحجة من هذه السنة اجتمع القضاة والوزرآ واعيان الامرآ بين يدي الملك الظاهر ركن الدين بيبرس الصالحي بقلعة الجبل وعُقِد عَقْد الملك السعيد بن الملك الظاهر على الستر الرفيع غازية خاتون ابنة الامير الخ ،. Contractus matrimonialis incipit fol. 1. v.; clauditur codex fol. 4. r. his verbis: ولما جرى العقد --- قرا القاضي محيي الدين بن عبد الظاهر مولف سيرة الملك الظاهر الصداق في المجلس فخلع السلطان عليه واعطى مائة دينار والله اعلم ،

CLVIII.

(N. 83. in 4to; olim N. 23. in 4to.)

Historia Aegypti, ab 'Uϑmânidis expugnatae, cui nomen: التحفة البهية في تملك آل عثمان الديار المصرية ، i. e. Donum splendens, liber agens de occupatione Aegypti per 'Uϑmânidas, auctore *Schems ed-dîn Mu'hammed bin Abî -ssurûr b. Mu'hammed b. Abî -ssurûr el-Bekri esz-Sziddîqi**); codex in 4to, foll. 101. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus. Fol. 1. v. legitur tabula chronologica, cui inscribitur: تواريخ پاشايان مصر حمية عن البلية والاصر عن ابتدآه فتح خاقاني كه در سنهٔ ٩٢٣ واقع شده ،. Sed ea ultra a. h. 943. non progreditur; videtur vero post fol. 1. excidisse folium unum. Fol. 2. r. inscriptus est titulus, quem dedimus supra et repetit praefatio, adjecto auctoris nomine: شمس الدين محمد بن شيخ الاسلام محمد ابي السرور البكري الصدّيقي ، ubi omissa videntur nomen patris Abû -ssurûr et vocula بن ante nomen proavi Abû -ssurûr. Initium praefationis fol. 2. v.: الحمد لله مصرف امور العالم بقدرته في ساير الاكوان ،. Dividitur totus liber in tres partes (فروع), quarum prima enarrat expugnationem Aegypti per Sultânum Selîm; secunda persequitur Beglerbegos, Aegypto praefectos, ab a h. 923. usque ad a. 1045. (Chr. 1517—1636.); tertia recenset judices (القضاة) ejusdem temporis spatii. Subscriptio finalis, fol. 101. r., duplex est; prior: هذا اخر ما وجد من هذا الكتاب الخ ; altera: تمت نساخة ما كان ناقصا من هذا الكتاب; adjecto scriptionis anno et mense, Scha'bân a. 1164. (Chr. 1751.) — Conf. de hoc scriptore F. Wüstenfeld, Zeitschrift für vergl. Erdkunde, Th. I. pag. 66.

*) Haec vera nominis forma nobis visa est; vario tamen modo ab ea recedere videmus alios. Ill. Silvestre de Sacy, ubi de hoc scriptore uberius egit, Notices et Extr. des MSS. de la Bibl. du Roi, T. I. pag. 165. sqq., pro el-Bekri esz-Sziddîqi dedit: albakeri alsadiki, i. e. الباقري الصادق, nescimus qua auctoritate nisus. Verum hujus libri nomen quoque ignorasse videtur vir clarissimus, substituens ei titulum: Alfotouhât alothmaniat lildiar almisriat.

CLIX.

(N. 84. in 4to; olim N. 10. in 4to.)

Historia rerum in Aegypto gestarum ab a. h. 1100. (Chr. 168$\frac{8}{9}$.) usque ad a. 1152. (Chr. 17$\frac{39}{40}$.), imperantibus Sultânis 'Uϑmânidis Suleimân II., A'hmed II., Musztafâ II., A'hmed III. et Ma'hmûd I., auctore *Musztafâ bin Ibrahîm,* rerum, quas narrat, magnam partem teste oculato; codex in 4to, foll. 216. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Hic liber inscriptione caret, sed capsula inclusus est, in qua legitur: كتاب تاريخ مصر خط ،. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الكريم الوهاب ، غافر الذنب يتوب على من تاب ،. Sequuntur deinde haec: اما بعد قد سال العبد الفقير --- الحاج مصطفى ابن الحاج ابرهيم تابع المرحوم حسن اغا عزبان دمرداشي كان (sic) عن وقايع مصر القاهرة كنانة الله تعالى في ارضه من عزلان السلطان محمد خان والسلطان سليمان خان

والسلطان احمد خان والسلطان مصطفى خان والسلطان احمد خان والسلطان محمود خان نصره الله تعالى من سنة مايه بعد الالف الى تاريخ اخر المجموع والباشاوات على الترتيب ما قد حصل فى مدتهم من الوقايع بين عسكر مصر والسناجق والاغاوات cet. Sed ad finem non perductus esse videtur hic codex, desinens fol. 216. r.

CLX.

(N. 39. in fol.; olim N. 45. et 46. in fol.*)

Codex in fol., foll. 120. chartae laevigatae, char. Africano recentiore bene scriptus. Continet *historiam regni Maroccani et urbis Fâs*, notissimam sub nomine: القرطاس الصغير, *el-Qartâs minus*, auctore *Abû -lhasan 'Alî bin 'Abd allâh bin Abî Zar'* (بن ابى زرع) *el-Fâsî*, cujus nomen legitur in limine codicis fol. 1. v.**) Praefationis initium: الحمد لله مصرف الامور بمشيته وتدبيره . Fol. 2. r. libro nomen imponitur: الانيس المطرب القرطاس فى اخبار ملوك المغرب وتاريخ مدينة فاس . A qua nominis forma vario modo recedunt cum alii scriptores, tum 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 489. Sed unice vera sunt, quae de ea re praecepit P. de Gayangos, the hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. II. pag. 516., hoc modo restituens libri titulum: كتاب الانيس المطرب بروض القرطاس فى اخبار الخ i. e. Socius exhilarans in horto el-Qartâs, (sito prope urbem Fâs,) liber agens de rebus gestis regum Mauritaniae et historia urbis Fâs. Incipit pars prima fol. 2. v. a dynastia Idrîsidarum, qui a. h. 172. summa rerum potiti sunt, desinit fol. 58. r. in morte principis 'Abd el-Mumin, a. h. 558. — Pars posterior incipit fol. 62. v. ab 'Abd el-Mumini filio, Abû Ja'qûb Jûsuf, et desinit fol. 118. v. in a. h. 726., imperante Abû Sa'îd 'Uθmân bin Abî -rrebî' Suleimân Merînida.*)

Editionem hujus libri paravit C. J. Tornberg: Annales regum Mauritaniae a condito Idrisidarum imperio ad a. f. 726., ab Abul-Hassan Ali ben Abdallah ibn Abi-Zera Fesano, vel ut alii malunt, Abu Muhammed Salih ibn Abd-elhalim Granadensi conscripti. Upsal., 1843. 4to. Interpretationes ediderunt, Germanicam Franc. de Dombay: Geschichte der mauritanischen Könige cet. T. I. II. Agram, 1794. 1797. 8vo; Lusitanicam Fr. J. de Sto Antonio Moura: Historia dos Soberanos Mohametanos cet., escripta em Arabe por Abu Mohammed Assaleh.**) Lisb., 1828. 4to. Conf. C. T. Johannsen in diario: Hermes, vol. XXXV. pag. 287. sqq.; Krafft, Handschriften der K. K. Akad. in Wien, n. 253.; de Hammer, Wiener Jahrbücher, vol. LXX. pag. 2. sqq. et vol. CII. pag. 75.

Codicem nostrum comparavit b. G. Höst, teste Rasmussen in praefat. ad Annales Islamismi, pag. IX.

CLXI.

(N. 40. in fol.; olim N. 44. in fol.)

Codex in fol., foll. 66. chartae, ut videtur, Europaeae, char. Africano bene scriptus. Continet is:

I. Fol. 1—13. *Compendium historiae principum Idrisidarum* in Mauritania ab a. h. 172 —375., auctore ignoto. Fol. 1. r. Hispanice, sed char. Rabbinico inscriptum est: "El nombre de este libro es onde declara todos los reynados de Fes, hijos de Sidi Muley Idris." Fol. 1. v. legitur: هذا تاليف مبارك فى ذكر الملوك الادريسية رحمهم الله امين ; quae verba excipit ipsum libri initium: اعلم ان ملوك الادريسية اولهم

*) Duae partes, quibus constat hic liber, antea separatae, nunc uno volumine continentur.

**) Alii rectius fortasse auctorem vocant: Abû 'Abd allâh 'Alî bin Mu'hammed b. A'hmed b. 'Omar Ibn Abî Zar'.

*) Narrat 'Hâg'î Chalfa auctorem hunc librum composuisse ante a. 726.; verius est eum non esse mortuum ante hunc annum.

**) Eidem scriptori hic liber adscribitur in cod. Escur. n. 1706. Goth. n. 262. Conf. P. de Gayangos, l. l.

سيدنا ومولانا ادريس الحسنى . Laudatur inter scriptores, quos secutus est auctor: ابو محمد عبد الملك ابن محمود الوراق فى كتاب المقياس . Explicit liber fol. 13. v. — Sequitur:

II. Fol. 14—66. *Tractatus de mysterio maxime litterarum,* qui excerptus esse dicitur *ex ed-Demîrii vita animalium.* Fol. 14. r. legitur titulus: كتاب كشف رمز الحروف منقول من كتاب حياة الحيوان للامام سيدى محمد الدميرى رحمه الله .

In margine Hispanice annotatur, sed char. Rabbinico: "Declaracion de todas las letras con que leen los moros en sus leyes de diferentes suertes, y declaro de todos los numeros, che si usan en todo el mundo. Tambien letras gechas (?), como usan en la India; tambien letras dela suerte, que gablaba Adam; tambien declaro sobre los naturales de las personas, que es (?) del fuego, de la tierra, del viento y dela agua." Titulum excipit tractatus initium: الحمد لله الذى علم الانسان ما لم يعلم من انواع العلم والحكمة من اصل رمز الحروف المرسومة cet. Exponuntur deinde Arabum litterae XXVIII. earumque valor numericus; dividuntur in litteras igneas, terrenas, aërias et aquosas, et quae sunt nugae ejusmodi. Fol. 39. v. Indorum litteras vel potius numerorum signa apud Indos usitata explicare aggreditur, similiterque fol. 42. r. Syriacas litteras exponit (الحروف السريانية) i. e. numerorum signa, quae Syris adscribit, nobis plane ignota et quae typis reddere non possumus. Adjiciuntur tabulae, ut Arabicorum numerorum, ita et Indicorum et Syriacorum. Inde a fol. 49. r. de mensibus agitur tam Europaeorum, quam Arabum, et variis aliis interpositis, fol. denique 62. v.—66. v. astronomica nonnulla finem faciunt hujus compilationis.

CLXII.

(N. 85. in 4to; olim N. 76. in 4to.)

Fragmentum libri de historia regum Mauritaniae, qui adscribitur *Ibn Bessâmo,* in 4to, foll. 180. chartae, ni fallimur, Europaeae, char. Africano bene scriptum. Fol. 1. v. post 'Hamdalam legitur: هذا كتاب التواريخ المعروف بابن بسام فى اختبار ملوك الحضرة المراكشية وما جرا لهم فى الجهاد مع النصارى فى فتوح بلاد الاندلس وافريقية وغيرها من المداين . Quam inscriptionem excipit fragmenti initium: وفى هذه السنة المورخة وصل وفد اهل القيروان وفقها تونس وافريقية الى مدينة اشبيلية . Agitur h. l. de a. h. 566. et pergit codex usque ad a. 662. (Chr. 1261.) Subscriptio finalis fol. 180. v. haec est: كمل الكتاب بحمد الله وحسن عونه فى علم التاريخ من ملوك المتقدمة وما جرى لهم من الجهاد والفتوحات والقتال والجهاد وغيره (فى 21 من جماد[ى] الاول عام 1175) .

Num recte hoc fragmentum Ibn Bessâmo adscribatur, et quisnam sit ille Ibn Bessâm, nobis non liquet. Notissimum hujus nominis historicum Abû l'hasan Alî Ibn Bessâm, quem confudit 'Hâg'î Chalfa*) cum poëta cognomine, mortuum esse constat a. h. 542. (Chr. 1147.)

Comparavit codicem b. G. Höst, teste Rasmussen in praefatione ad Annales Islamismi, pag. IX.

CLXIII.

(N. 86. in 4to; olim N. 90. in 4to.)

Codex in 4to, in Hispania scriptus, continens *particulam libri:* كتاب بغية الملتمس فى تاريخ رجال اهل الاندلس , i. e. *Desiderium petentis,* liber agens *de historia virorum illustrium Andalusiae,* auctore *A'hmed bin Ja'hjâ bin A'hmed b. 'Amîra edh-Dhabbî**),* de quo libro uberius egit Casiri in Bibl. Escur. T. II. n. 1671. pag. 133—140. Duplex praemittitur titulus, prior ab ipso libro prorsus alienus et recentiore manu exaratus: "De la egira ô era de los Arabes y su Principio"; posterior eadem, qua

*) Vol. I. pag. 184. n. 180. et vol. III pag. 331. n. 5799. Videtur excidisse nomen Mu'hammed post vocem بن in vol. III. l. l.

**) Conf. Sujûtii Lubb el-lubâb, ed. Veth, pag. 165.

totus codex, manu scriptus: "Capitulo Primero del Libro intitulado: Varones de Andalucia, que escriviò en Lengua Arabe احمد بن يحيى بن احمد بن عميرة الضبى، Ajmed Ben Jajia Ben Ajmed Ben Ahamiret el Dhabi, traducido de uno de los codices de la R! Libreria de el Escorial por Don ---*), Antiquario Universal y traductor de Lengua Arabe." Infra eadem manu, quae exaravit titulum priorem, annotatum est: "Para el tomo 3. de la Llave de Babel Parte 2."; quem quidem librum ejusdem antiquarii esse discimus e prooemii pag. XVI. sq. — Sequitur pag. I—XXI.: "Proemio del Traductor," فاتحة الترجمان، . Proferuntur in hoc prooemio, Hispanice scripto, pag. VII. sq., alphabeta nonnulla Cufica et alphabetum magicum e libro quodem de amuletis, quae dicuntur, de nummis et alphabetis Arabicis, cujus auctorem vocat noster: على محمد بن على النمس الجدى بن موسى؛ deinde pag. X. XII., duae inscriptiones Cuficae brevissimae, altera, "que copiò un erudito Antiquario de una de las ventanas del Palacio Arzobispal de Toledo", cujus explicationem proponit auctor, approbatione indignam; altera reperta in loco "Miramtel Pueblo de Alcarria", nullius momenti. Commendat in fine librum, cujus interpretationem offert, "por ser unico en el asunto y complemento del Libro de Abi Ahabd Allah Mjamed Ben Abi-Nasar el Jamidi." — Sequuntur, pag. 1—54., textus Arabicus et interpretatio Hispanica initii ejus libri, quem indicavimus, ita ut paginas ad sinistram Arabica occupent, ad dextram interpretatio. Inscriptio pag. 1.: كتاب بغية الملتمس فى رجال اهل الاندلس وعلمايها وامرايها وشعرايها وذوى النباهة فيها ممن دخل اليها او خرج عنها مما نشى به نصر للحميدى وتمم واحكم سداه وتمم احمد بن يحيى بن احمد بن عميرة الضبى وفقه الله، ; quibus pag. 2. respondent haec: "Libro de perfecta satisfaccion de los Varones de Andalucia, sus sabios, Governadores, Poetas, los de la profecia sobre ella de quien entrò en ella, ô saliò de ella, de quien vagò en ella; de Nasar el Jameidi fue perfecto y logrò fama su industria. Le perfecciono Ajmed Ben Jajia Ben Ajmed Ben Ahamiret el Dabi: concuendele Dios." Quae quidem doctum interpretem non produnt. Initium libri pag. 3. hoc est: اما بعد حمد الله تعلى الذى لا يعرف الخير الا من نبيه الكريم، . Laudibus extollitur in praefatione inter eos, qui antea de iisdem rebus egerant, Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin Abî Naszr el-'Humeidî, cujus tamen liber subsistere dicitur circa a. 450.*) Versantur, quae adsunt in primis occupatae Hispaniae temporibus. Hic illic lacunae reperiuntur, ubi Arabica legere non potuit scriptor; passim adjectae sunt notae.

*) Deletum est nomen, quod h. l. scriptum erat; dignoscitur tamen etiam nunc nomen Faustini de Muscat y Gusman, de quo vid. P. de Gayangos in praefatione libri: the hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. IX. sq. not. 4.

*) De 'Humeidio ejusque libro vid. P. de Gayangos, l. l. vol. I. pag. XX. et pag. 473. Excerpta ex eo dedit idem in appendice, vol. II. pag. VIII—XXII.

CLXIV.

(N. 30. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, paginarum 29., cui inscriptum est pag. 1.: "*Ahmed Ibn Arabscha[h]* خاتمة *s. oratio finalis Historiae Timuri subjuncta.* E Cod. MS. Ludovici Piques, qui in Bibl. Regia Paris. asseruatur, Arabice descripsit Sigismund Gottlob Seewisch, Bibl. Reg. Dresdens. E cuius demum *απογραφω* Arabice descripsi et latine verti. Joh. Jac. Reiske. Dresdae, 1736. Mens. Nov. d. 28. et 29." Arabica incipiunt pag. 3., interpretatio Latina, e regione textus collocata, pag. 4. Sed initium et finis non sunt translata. Explicit textus pag. 29.

CODICES DE GENEALOGIA ET EPONOMASTICE.

CLXV.

(N. 87. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, continens *Ibn Dureidi lexicon genealogicum*, et quidem integrum, quamquam priorem tantum partem indicat titulus libro praefixus: الجزو الاول من كتاب الاشتقاق كامل*) تصنيف الشيخ الامام ابى بكر محمد بن الحسن بن دريد الازدى ، "Opus Grammatico-Historicum optimae notae." In margine adjicitur: "Ibn Doreid Ketab ol Eschtekaki seu Etymologicum Genealogiarum Arabicarum, descripsit ex cod. msto Arab. Bibl. Leidensis (n. 362.) Jo. Jac. Reiske; mens. Nov. et Dec. 1739." De quo libro vid. quae monuit Reiskius in Prodidagmatis ad Hagji Chalifae tabulas, in libro: Abulfedae tab. Syriae, ed. J. B. Köhler, pag. 231. n. 7. Titulum excipit in codice nostro folium unum, quod exhibet notitiam de Ibn Dureido, in titulo codicis Lugdunensis nomini auctoris adscriptam. Ipse liber occupat pagg. 1—513. Notae marginales passim adsperguntur. Subscriptio finalis e cod. Lugd. adjicitur pag. 515.; infra Reiskius annotavit: "Et ego finem imposui d. 10. Decembr. 1739. die Jovis." — Tabulae genealogicae et indices Reiskii cum hoc codice asservantur.

Ibn Dureidi vitam scripserunt Ibn Challikân (vid. edit. clar. Mac Guckin de Slane, vol. I., pag. 698. sqq. et Hamakeri spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 35—46.) et Ibn Hischâm in limine commentarii in carmen laudatissimum, Maqszûra dictum; vid. edit. L. N. Boisen. Havn., 1828. 4to. — De codice nostro conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 156. sq.

*) Sic Reiskius scripsit, codicem Lugd. accurate secutus; vid. Hamakeri spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 33.

CLXVI.

(N. 88. in 4to.)

Codiculus in 4to, paginarum 14., Lemmingii manu scriptus, qui hunc praefixit titulum (pag. 1.): "*Stemma Adnani et Cahthani* (vigtig til Arabernes Genealogie og Historie för Mohamed) udskrevet af Cod. 1700. i Escurial-Bibliotheket ved Doct. P. Lemming. A. 1819." Pag. 3. superscriptum est: كتاب فيه نسب عدنان وقحطان عن ابى العباس محمد بن يزيد رحمة الله عليه رواية ابى الحسن على --- سماع لموهوب بن احمد -- الجواليقى ، Explicit libellus pag. 13. lin. 2. Accedit usque ad finem pag. 14. *tractatus de genere masculino et feminino partium corporis humani et vestimentorum:* ما يذكّر ويونّث من الانسان ومن اللباس ، secundum praecepta grammatici *Abû Mûsâ Suleimân bin Muhammed.* Duplex adest subscriptio, altera Danica Lemmingii, de cod. Escurialensi, quem secutus est, altera Rasmusseni, ad Casirii cod. MDCC. n. 5. (Tom. II. pag. 157.) lectorem ablegantis.

CLXVII.

(N. 89. in 4to; olim N. 21. in 4to.)

Codex in 4to, bipartitus, char. Neschi bene scriptus et capsula inclusus.

I. Pars prior foliorum est 178. chartae orientalis laevigatae, et continet *es-Sujûṭii librum de nominibus relativis*, qui vocatur: كتاب لُبّ اللُباب فى تحرير الانساب ، i. e. Medulla libri el-Lubâb, liber agens de orthographia nominum relativorum. Fol. 2. r. inscriptus est titulus; sed errore librarii pro اللُباب ibi legitur الالباب, idemque mendum videmus repetitum non solum in capsulae operculo, verum etiam in ipsa praefatione. Annotatur praeterea infra titulum: ويليه ذيله للعلامة احمد العجمى عفى عنه بمنه وكرمه

امين ، ; quae verba codicis partem alteram spectant. Praefationem librique initium habemus fol. 2. v.; finem fol. 176. r. Absolvit eum mense Ramadhân a. 1145. (Chr. 1733.) Mu'hammed quidam, fil. 'Alii, Schâfi'ita.

Hunc librum publici juris fecit doct. P. J. Veth, Lugd. Bat., 1840. 1842. 4o.

II. Pars posterior folia habet 60. et continet *appendicem ad librum Lubb el-lubâb*, conscriptam ab *A'hmede bin A'hmed el-'Ag'emî*, partim vestigia premente *Mu'hammedis bin 'Alî bin A'hmed ed-Daûdî el-Mâlikî*. Fol. 2. r. legitur titulus: هذا ذيل لب اللباب للشيخ العلامه احمد العجمى رحمه الله تعالى امين ، . Praefationem, fol. 2. v., scripsit *'Abd er-Rahmân el-Uschmûni*, cujus haec sunt verba: هذا ما جردته من خط شيخنا ــ احمد العجمى من هامش نسخته لب اللباب للسيوطى بعد اذن نجله مولانا شيخ الاسلام الشيخ محمد بن العز العجمى ، . Nomina relativa, ut in libro Lubb el-lubâb, secundum ordinem alphabeticum digesta sunt. Subscriptio finalis, fol. 58. v., haec est: هذا اخر ما وجد بخط شيخنا ــ احمد بن احمد العجمى الوفاى الوفوى رحمه الله ــ وذلك مما يهامش نسخته لب اللباب فى تحرير الانساب للامام السيوطى وكتب بخطه فى اخر نسخته المرقومة نقل ذلك من خط الشيخ محمد بن على ابن احمد الداودى المالكى رحمه الله تعالى وغالب ما يهامش هذا النسخة من خطه ايضا ثم لحقت اكثر مما نقل من خط الداودى ولله الحمد انتهى ، . Adjicitur, scriptum esse hoc apographum mense Schawwâl a. 1145. (Chr. 1733.) ab eodem Mu'hammed bin 'Alî, qui exaravit partem priorem. Foliis 59. 60. nihil est inscriptum.

CODICES DE HISTORIA LITTERARUM ET BIBLIOGRAPHIA.

CLXVIII.

(N. 41. in fol.; olim N. 28. in fol.)

Clarissimi *Cantilenarum libri* (كتاب الاغانى) *pars extrema*; optimae notae codex, in fol., foll. 240. chartae bombycinæ firmae laevigatae, char. Neschi magno et robusto eleganter et accuratissime scriptus, adjectis per totum librum vocalibus, in margine inferiore madore paululum laesus. Fol. 1. r. pictura occupat, splendissima olim, sed nunc contaminata, equitis imaginem sistens, falconem album in sinistra gestantis, quem angeli utrinque comitari videntur. De ipso libro ejusque auctore, *Abû -lfereg' 'Alî bin el-'Husein bin Mu'hammed el-Iszbahânî*, mortuo a. h. 356. (Chr. 967.), vid. quae disputaverunt clarissimi viri J. G. L. Kosegarten in prooemio editionis, quam inchoavit Gryphisvaldiae, a. 1840., et Steph. Quatremère in libro: Nouveau Journal Asiat., vol. XVI. pag. 385 —419. 397—545. et in: Journal Asiat., 3e série, vol. VI. pag. 465—526. — Incipit textus Arabicus in codice nostro fol. 1. v. post Besmelam, desinit fol. 240. v. Index poëtarum, quorum vitae et carmina hoc volumine continentur, hic est:

النَمِر بن تَوْلَب ، : fol. 1. v.
مالك بن الرَيْب ، : — 7. v.
عبد بنى الحَسْحاس ، : — 15. r.
مُرّة بن مَحْكانَ ، : — 23. v.
العُدَيْل ، : — 25. v.
تَخْم الغَىّ ، : — 36. v.
عمرو ذو الكلب ، : —35. v.*)
لَقِيط ، : —38. v.**)

*) Turbatus est a bibliopega foliorum ordo, ita restituendus, ut folium 27. excipiant quae nunc sunt folia 29. 30. 28. 32. 33. 31. 36. 34. 35. 37. 38. cet.

**) Post fol. 38. lacuna est, unius folii aut duorum, ut suspicamur.

محمد بن عبد الملك الزيات : fol. 41. v.
ابو حشيشة ، : - 54. v.
(poëtria) عنان ، : - 59. v.
الحسن بن وهب ، : - 63. v.
احمد بن يوسف ، : - 75. r.
العطوى ، : - 77. r.
مرة ، : - 80. v.
على بن ابى امية ، : - 82. r.
عمر الميدانى ، : - 85. v.
سليمن بن وهب ، : - 86. v.
أبان بن عبد الحميد ، : - 92. v.
تويت ، : - 98. v
مانى ، : - 103. v.
بكر بن خارجة ، : - 107. r.
نصيب ، : - 110. v.
ابو شراعة ، : - 120. r.
ابن البواب ، : - 128. r.
اسمعيل القراطيسى ، : - 129. r.
ابو العبر ، : - 130. r.
مروان بن ابى حفصة ، : - 134. r.
عبد الله بن يحيى ، : - 140. v.
عبد الله بن ابى العلاء ، : - 157. v.
عبد الله بن ابى معقل ، : - 159. r.
(De proelio ad Dû Qâr) وقعة ذى قار ، : - 161. v.
القحيف ، : - 170. r.
الفند ، : - 173. r.
عبد الله بن نحمان ، : - 174. r.
المتنخل ، : - 175. r.
ابو صخر ، : - 177. v.
يحيى بن طالب ، : - 184. v.
عروة بن حزام ، : - 187. r.
القتال ، : - 194. v.
الراعى ، : - 203. v.
جندل بن الراعى ، : fol. 209. r.
عمار ذو كبار ، : - 209. v.
عبد الله بن مصعب ، : - 215. v.
ابو العيال الهذلى ، : - 218. v.
عبيد ، : - 221. r.
عمرو بن سعيد وخالد بن المضلل ، : - 225. r.
القطامى ، : - 227. v.
عمارة ، : - 234. v.

Subscriptio finalis, fol. 240. r.: هذا آخر كتاب الاغانى الكبير الجامع من تصنيف ابى الفرج على بن الحسين بن محمد الاصبهانى cet. Absoluta est scriptio codicis mense Ramadhân a. 616. (Chr. 1219.); exaravit eum Mu'hammed bin Abî Tâlib el-Bedrî.*)

CLXIX.

(N. 90. in 4to; olim Nr. 43. in 8vo.)

'Imâd ed-dîni Mu'hammed bin Mu'hammed el-Iszfahâni, clarissimi Sultânorum Nûr ed-dîni et Szalâ'h ed-dîni scribae, *appendix ad librum* suum: خريدة القصر وجريدة العصر ، i. e. *Margaritam palatii et palmam saeculi, vitas poëtarum illustrium* saeculi a fuga Prophetae sexti continentem; codex in 4to, foll. 89, chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Fol. 1. r. inscriptum est: هذا الذيل على خريدة القصر للعماد الكاتب رحمه الله امين ، . Praefationis initium, fol. 1. v.: حمد الله الذى اطلع بوجود محمد صلعم شموسا واقمارا ، . Narrantur in hoc libro vitae poëtarum CXCIV. ejusdem saeculi sexti, breviter plerumque, interdum uberius et adjectis variis eorum carminibus. Clauditur codex fol. 89. r.

Titulum libri خريدة القصر, quem supra dedimus e praefatione codicis nostri, codices quoque Lugdunenses 1609. et 1690. exhibent et Herbelotius s. v. Kheridat alcassar **); paululum

*) In hoc codice Nûnatio Dhammae (تنوين الضم) semper indicatur copulatione signorum vocalium Dhamma et Fat'ha.

**) Ex quo loco corrigenda sunt quae tradidit idem s. v. Emad al-Kateb et s. v. Gerid.

vero ab eo recedit 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 133. sq. De auctore conf. Abulfedae Ann. Musl. vol. IV. pag. 190. sq. cum annotationibus Reiskii, et clar. Reinaud, Extraits des hist. Arabes, relatifs aux guerres des croisades, pag. XVII. sq.

CLXX.

(N. 91. in 4to; olim N. 37. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 154. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus. Continetur hoc volumine *Mu'hammedis el-Emîn el-Mu'hibbî appendix ad librum suum:* كتاب نَفْحة الريحانه ورشحة طلاء الحانه ، i. e. Odorem suavem ocimi et guttam sanguinis tabernae, agentem *de iis, qui facundia gloriam adepti sunt,* a *Mu'hammede bin Ma'hmûd b. Ma'hmûd es-Sûlâtî el-'Hanefî el-'Uϑmânî* edita et eloquentiae specimina varia cum prosaica tum poëtica exhibens *). Fol. 2. r. inscriptum est: ذيل النفحة ، . Praefatio editoris legitur fol. 2. v., ubi de origine libri haec proferuntur: قد ظفرت يدى بدرر فى مسودات المرحوم من عجنت طينته بمآ العلوم خاتمة البلغا ـ ـ ـ السيد محمد الامين المحبى ـ ـ قد نظم تلك الدرر وترجم بها شرذمة هم من الادب محل الغرر طرز بها ذيل كتابه نفحة الريحانه ورشحه طلاب (leg.: طلاء) الحانه ورام الحاقها بها فنعها الدهر عن مرامه وخانه ـ ـ فالتقطت تلك الدرر والعقيان ـ ـ ورتبتها هذا الترتيب النضير معتمدا فى ذلك على قطعة بخط المرحوم الى ذلك نشير cet. Sequuntur deinde pagina eadem praefatio (خطبة) auctoris; fol. 4. r. sectio prima: الفصل الاول فيمن انتشا من بلغا دمشق الشام ، ; fol. 102. r. sectio secunda: فيمن انتشا من بلغا المدينة المنورة ، ; fol. 113. r. sectio tertia: فى نبها حلب الشهبا ممن جلو ابرقة اشعارهم ، . Explicit liber fol. 145. v.; sed subjungitur usque ad fol. 153. r. notitia de auctore, quem mortuum esse constat Damasci a. h. 1111.**) (Chr. 1699.), cum carminibus poëtarum nonnullorum in obitum ejus. Subscriptio finalis, fol. 153. r. et v., haec est: وهذا ما افاض الله به على عبده ، ومنحه من انعامه ورفده ، وهو جامعه الفقير الى رحمة مولاه ، الغنى به عمدة سواه ، محمد بن محمود السولاتى الحنفى العثمانى ـ ـ وقد يسر الله جمع ما وجد فى مسودات المرحوم المولف ونشره فى اواخر شوال سنة احدى عشر ومايه والف cet. Annotatur praeterea, exaratum esse apographum nostrum mense Rebî' secundo a. 1144. (Chr. 1731.), manu عبد الله الطنبولى (?) الازهرى ، .

*) Conf. Flügel, Wiener Jahrbb. vol. XCVII. Anzeigebl. pag. 20. Sed pro تحفة الريحانة ibi legendum est: نفحة الريحانة .

**) In codice quidem nostro librarius expressit a. 1011, sed id errore factum esse, certissimum est; vid. Flügel, l. l.

CLXXI

(N. 31. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, continens *Excerpta ex Ibn Abî Uszeibi'ae historia medicorum illustrium.* Post praemissa folia duo, notitiis variis et tabulis genealogicis repleta, legitur titulus, Reiskii manu scriptus: عيون الانباء فى طبقات الاطباء ، "Excerpta ex Abi Oseibah vitis celebrium Medicorum. Jo. Jac. Reiske scripsit Leidae mense Martio et Aprili 1746." Inter varias annotationes, titulo adjectas, haec quoque reperiuntur: "Librum hunc Latine verti, sed tumultuarie. Eam versionem secum habet Joh. Stephanus Bernard, medicus Amstelodamensis." Incipiunt excerpta a capite VII., desinunt in cap. XV., et occupant paginas 1—325., ubi legitur: "Absolvi d. 9. April. 1746. ipsis vigiliis Paschatis." Annotat Reiskius, annum quo exaratus sit codex, quem descripsit, Lugdunensis, non constare; esse "annum 977. aut 777., vel 797. vel 997." Subjungitur denique pag. 326. sq. "Excerptum ex praefatione", quod XV. libri capitum conspectum complectitur.

De hoc libro ejusque auctore vid. Reiskii miscellanea medica ex Arabum monimentis in Reiskii et Fabri opusculis medicis, ed. C. G. Gruner, pag. 41—63.; Nicoll in Catal. Bibl. Bodl. pag. 126. 131.; Wüstenfeld, Gesch. der arab. Aerzte und Naturf., pag. 132—144.; Cureton, Catal. Codd. Orientt. Musei Brit., Part. II. pag. 179.; ex quibus locis corrigenda sunt et supplenda, quae tradit 'Hâg'î Chalfa vol. IV. pag. 288. sq.

Conf. praeterea Reiskens Lebensbeschr. pag. 163. n. 26.*)

CLXXII.

(N. 42. in fol.; olim N. 13. in fol.)

Catalogus librorum, ex 'Hâg'î Chalfa excerptus; codex in fol., foll. 372. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi festinanter quidem, sed satis distincte scriptus, optime conservatus. Solos librorum titulos et auctorum nomina persequitur hic liber, adjecta plerumque annorum notatione, quibus mortui sint scriptores. Simillimus est ejus libri, quem descripsit b. Silvestre de Sacy in Notices et Extr. des MSS. de la bibl. impériale, Tom. VIII. pag. 200—219., et capsulae, qua inclusus est codex, ut codici Parisiensi, inscriptum est: دفتر الكتب في جامع الازهر، . Incipit catalogus post Besmelam fol. 2. v., explicit fol. 372. v., ubi legitur subscriptio finalis: وبه تم كتاب كشف الظنون عن اسما (sic) الكتب والفنون والحمد لله على هذا ملخصا منه المذكور بعد حذف الكثير cet. Absolutus est codex mense Mu'harrem a. 1176. (Chr. 1762.) manu محمد عيسى العشماوى (?) المالكى الازهرى ،

De codice nostro, a Niebuhrio ex Oriente advecto, conf. clar. Flügel in praefatione ad 'Hâg'î Chalfae vol. I. pag. III.

*) Reiskii interpretatio Latina, laudata ibid., n. 27., in Biblioth. Regia non reperitur; errore enim nituntur, quae de ea tradidit Wüstenfeldius in praef. libri: Gesch. der arab. Aerzte, pag. IV.

CODEX DE POLITICA.

CLXXIII.

(N. 43. in fol.; olim N. 5. in fol.)

Codex in fol., foll. 183. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi non pulchre, sed distincte scriptus, continens librum: كتاب سراج الملوك والخلفا ومنهاج الولاة والامرا ، i. e. *Lucerna regum et Chalifarum et via regia praefectorum et Emirorum*, agentem de administratione rei publicae, auctore *Abû Bekr Mu'hammed bin el-Welîd el-Quraschî el-Fihrî et-Tartûschî*, vulgo *Ibn Abî Rendaqa* dicto, mortuo a. h. 520. (Chr. 1126.) Fol. 1. r. legitur titulus: كتاب سراج الملوك تاليف الشيخ — ابى بكر محمد بن الوليد الفهرى الطرطوشى رحمه الله — وهو المسمى بسراج الملوك والخلفا ومنهاج الولاة والامرا فى تدبير الملك والدول مقتضب من كتاب الله العزيز واخبار الانبياء عليهم السلام وسياسات ملوك العرب والعجم والفرس والهند والسندهند ومستحسن اخبارهم واخلاقهم ونوادر حكاياتهم وتواقيع روسائهم رحم الله مولفه وكاتبه وقاريه وجميع المسلمين امين ، —

Praefationis initium, fol. 1. v., idem est, quod dedit 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 589.*) Dividitur totus liber in capita LXIV., quorum indicem dedit Hammerus, Wiener Jahrbb. vol. LXXXI. Anzeigebl. p. 33. sq. Subscriptio, fol. 183. r., docet absolutum esse librum ab auctore Fustâti, mense Reg'eb a. 516. (Chr. 1122.), apographum vero nostrum scriptum a. 840. (Chr. 143$\frac{6}{7}$.) a Mu'hammede bin Mu'hammed bin Ibrâhîm el-Maghribî ed-Dahhân. Adjiciuntur fol. 183. v. carmen poëtae anonymi et alia nonnulla, quae ad ipsum librum non pertinent.

Vitam auctoris narrat Ibn Challikân, edit. de Slane, vol. I. pag. 671. sq. Errat Herbelotius s. v. Serag' al-Molouk, confundens nostrum cum Averroë, qui vocari solet, clarissimo medico Cordubensi. Conf. Catal. Bibl. Lugd. n. 996.; Uri in Catal. Bibl. Bodl. n. 293. 305. 308.

*) Reponendum est in edit. Flügeliana et-Tartûschî pro et-Tarsûsî.

CODEX DE LOGICA.

CLXXIV.

(N. 92. in 4to.)

Commentarius, qui vocatur المطلع, in *Aϑîr ed-dîni Mufadhdhal bin 'Omar el-Abheri*) librum Îsâghûg'î*, auctore *Abû Ja'kja Zakarijjâ el-Anszârî esch-Schâfi'î;* codex in 4to, foll. 16. chartae orientalis laevigatae, char. Africano elegantissime scriptus. Fol. 1. r. char. Nesta'lîq inscriptum est: شرح القاضى زكريا على متن ايساغوجى فى المنطق، . Cui libro quondam junctos fuisse alios libros nonnullos, docent, quae infra annotantur pagina eadem: اشتمل هذا المجموع على شرح شيخ الاسلام القاضى زكريا على ايساغوجى وشرح السلم للناظم*) والخبيصى على التهذيب**) والقطب على الشمسية***) ، quae scripta versantur omnia in exponenda logica, sed in bibliotheca Regia non reperiuntur. In limine libri, fol. 1. v., commentatoris nomen legitur, quod dedimus supra. Clauditur codex fol. 16. v., exaratus a. h. 1176. (Chr. 176$\frac{2}{3}$.) — De Aϑîr ed-dîni el-Abherî (vel el-Abahrî) Isagoge vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 502.; de commentario nostro ibidem agitur pag. 504. extr.

*) Vid. Lubb el-lubâb, ed. Veth, s. v.; Jacut's Moschtarik, ed. Wüstenfeld, pag. 11.; sed conf. Fleischer in Catal. Bibl. Sen. Lips., pag. 349. not.

*) Vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 610. n. 7225.
**) Vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 479. n. 3786.
***) Vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 76. n. 7667.

CODICES GRAMMATICI.

CLXXV.

(N. 93. in 4to; olim N. 77b. in 8vo.)

Codiculus in 4to, foll. 7. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, continens librum notissimum, qui vulgo vocatur: مائة عامل i. e. *Centum regentes*, auctore *Abû Bekr 'Abd el-Qâhir bin 'Abd er-Ra'hmân el-G'urg'âni*, mortuo a. h. vel 471. vel 474. (Chr. 107$\frac{8}{9}$. vel 108$\frac{1}{2}$.); dissentiunt enim viri docti de hac re, et ipse 'Hâg'î Chalfa non sibi constare videtur; vid. vol. I. pag. 280. n. 644. pag. 512. lin. 2. vol. IV. pag. 278. n. 8419. Conf. praeterea Silvestre de Sacy, Anthol. grammaticale, pag. 233.; Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. L. — Fol. 1. r. inscripta sunt disticha nonnulla et alia, quae ad ipsum librum non pertinent, qui incipit fol. 1. v. et absolvitur fol. 6. r. Subjungitur fol. 6. v.—7. v. observatio utilis (فايدة) de الاستغنا et الافتقار, inclusis in formula: لا اله الا الله. In fine notatur: انتهى, et adjicitur: من تعبير الشيخ عبد الله الشبراوى.

CLXXVI.

(N. 44. in fol; olim N. 34. in fol.)

Commentarius, qui vocatur الايضاح, *Expositio, in Zamachscharii librum* notissimum المفصل i. e. uberius exponentem, aut ut malebat Ill. Silvestre de Sacy: المفصّل i. e. librum uberiorem; codex in fol. oblongo angusto, foll. 206. chartae orientalis laevigatae, variis manibus partim char. Nesta'lîq, partim char. Neschi, festinanter et maximam partem pessime exaratus, annotationibus multis in margine auctus. Duo sunt ejusdem nominis الايضاح commentarii in Zamachscharium, quorum meminit 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 516. n. 1573., alter Ibn el-'Hâg'ibi, alter Abû -lbaqâi el-'Ukberî; uter vero sit

scriptor noster, definire non audemus, cum nominis indicatio nusquam appareat. Praefationis initium, fol. 1. v. pessime scriptum, videtur esse hoc: زف لسرّ الله اجهر على طريقه اياك نعبد تقديما للامم . Quattuor sunt libri partes: de nomine usque ad fol. 106. v.; de verbo, usque ad fol. 132. v.; de particulis, usque ad fol. 160. v; quarta denique, المُشْتَرَك a Zamachschario appellata, de variis rebus, ut sunt التقاء الساكنين, تخفيف الهمزة, الوقف, الامالة, et alia. Subsistit codex fol. 206. v. in capite de الادغام, quod ad finem non est perductum. Infra notatur: "Desunt nonnulla."

CLXXVII.

(N. 94. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 3. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 158. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Praemittitur folium unum, numero non signatum, cui inscripta sunt in pagina anteriore distichon Turcicum, annotationes grammaticae Arabice et infra nomen Joannis Sev. Schelderup, et Arabicis litteris expressum et Latinis, cum designatione anni 1696.; in pagina aversa leguntur notae nonnullae, Turcice scriptae, et excerpta e libro قانون نامه. Continetur hoc volumine:

I. *Commentarius,* qui vocatur الافتتاح, *Apertio, in librum* notissimum المصباح i. e. *Lucernam,* de syntaxi linguae Arabicae conscriptum ab Imâmo *Burhân ed-dîn Abû -lfat'h Nâszir el-Mutarrizî,* mortuo a. h. 610. (Chr. 1213.) Commentarium composuit *'Hasan Pâschâ,* fil. 'Alâ ed-dîni el-Eswed. Fol. 1. r. legitur titulus: كتاب شرح المصباح المسمى بالافتتاح الّفه المولى حسن پاشا ابن المولى علاء الدين الاسود ; subjunguntur infra annotationes nonnullae, grammatici argumenti. Incipit praefatio, fol. 1. v., ab iisdem verbis, quae indicavit Krafftius, Handschriften der orient. Akad., n. XLIX. Subscriptio finalis, fol. 85. v., docet librum esse exaratum فى شهر سراى, mense Reg'eb a. 1077. (Chr. 1667.), manu على بن سليمان عن قصبة شند (?) .

II. Altera pars codicis, fol. 86—158., primum observationes varias exhibet, partim Turcice scriptas, partim Arabice; in his analysin grammaticam formularum: رضى الله تعالى عنكم ; اعوذ بالله من الشيطان الرجيم et بسم الله الخ, fol. 87. r.—88. r. Deinde vero sequuntur fol. 88. v.—158. r.: *Ja'qûbi bin Seid 'Ali annotationes ad commentarium super praefationem ejusdem libri* المصباح; de quibus conf. Krafftius, l. l. n. XLVIII.; Fleischer in Catal. Bibl. Senat. Lips. pag. 343. n. XXVII, 1. et pag. 344. n. XXVIII. Initium libri hoc est: الحمد لله الذى اعرب الكائنات من خرج كاف نون -- وبعد فيقول العبد -- يعقوب بن سَيِّد على -- هذه فوايد قيدتها على شرح ديباجة المصباح حين ما قرأ علىّ بعض اخى -- . Scripta est haec codicis pars eadem manu, qua prior, et eodem loco.

CLXXVIII.

(N. 32. in 8vo; olim N. 53. in 8vo.)

Codex in 12o, foll. 69. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq bene scriptus. Continet is:

I. *Ibn el-'Hâg'ibi* notissimum *librum de syntaxi Arabica,* qui vocatur: الكافية, *Sufficiens*; de quo conf. Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. XXXVIII. Incipit liber fol. 1. v., explicit fol. 35. r., notis marginalibus ubique stipatus. — Sequitur:

II. Liber المصباح, *de syntaxi,* auctore *el-Mutarrizî*; de quo vid. Krafftius, l. l. n. XLVI. In limine libri, fol. 36. v., legitur: مصباح فى النحو. Explicit fol. 61. r.; annotationibus item in margine auctus est, et eadem manu scriptus, qua praecedens tractatus. — Subjungitur denique:

III. *Liber centum regentium,* auctore *el-G'urg'ânî,* de quo egimus ad cod. CLXXV., fol. 61. v.—69. v. Eadem manu scriptus, qua priora, et notis marginalibus instructus.

CLXXIX.

(N. 95. in 4to; olim N. 71. in 4to.)

Codex in 4to minore, foll. 120. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi ita scriptus, ut quaternas tantum lineas teneant singulae paginae, spatio, quod superest, notis inter lineas adscribendis et adscriptis relicto. Continet *el-Kâfijae Ibn el-'Hâǵibi exemplum alterum*. Periit totum paene primum codicis folium, cui in parte aversa pauca verba introductionis causa fuerunt inscripta; quod nunc est fol. 1., incipit ab ipso auctoris nomine: قال الشيخ الخ ، Explicit liber fol. 120. v., sed desunt in fine lineae nonnullae.

CLXXX.

(N. 96. in 4to.)

Fragmenta duo commentarii in Ibn el-'Hâǵibi Kâfijam, in 4to, foll. 37. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scripta. 1. Fol. 1—22. 22b. 23—26. eam partem Kâfijae illustrant, quae legitur in editione clar. Baillie, (An entire and correct edition of the five books upon Arabic grammar, Part. III. Calc. 1803. 4to.) a pag. 11. lin. 3. usque ad finem pag. 25. — 2. Foll. 27—36. pertinent ad ejusdem editionis pag. 32. lin. 4.—38. lin. 6. Nomen auctoris hujus commentarii ignoramus.

CLXXXI.

(N. 97. in 4to.)

Ejusdem commentarii in Kâfijam fragmenta tria, in 4to, foll. 121. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq satis bene scripta. Multae adscriptae sunt notae marginales. 1. Foll. 1—3. pertinent ad editionis Calcuttensis pag. 21. lin. 2.—22. lin. 1. 2. Foll. 4—114. ad ejusdem editionis pag. 22. lin. antepaen. — 77. lin. 2. — 3. Foll. 115—121. ad pag. 78. lin. 1. — 82. lin. 2.

CLXXXII.

(N. 98. in 4to.)

Fragmentum alius commentarii in librum eundem, in 4to, foll. 16. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq mediocriter exaratum. Passim adjectae sunt notae. Quod adest, pertinet ad edit. Calc. pag. 76. lin. 2.—84. lin. 4.

CLXXXIII.

(N. 33. in 8vo.)

Codex in 8vo, foll. 125. chartae laevigatae, Turcica manu scriptus. Exhibet is post praemissa, fol. 1. r.—2. r., excerpta varia et Turcica et Arabica, e libris juridicis maxime et traditione prophetica:

I. *Partem libri* الفوايد العلية فى تأييد الفوايد الضيائية ، auctore *Mu'hammed bin Mu'harrem*) et-Tekûni* (محمد بن محرم التكونى ،). Continet hic liber *annotationes ad glossas marginales*, quae vocantur: الحاشية الجليلية على الفوايد الضيائية ، conscriptas ab *'Iszâm ed-dîn 'Ali*, cujus nomini h. l. subjiciuntur epitheta honorifica: الناقد والرشد العلى (الفركى**), et destinatas *ad illustrandum G'âmii*, clarissimi poëtae Persici, *commentarium in Ibn el-'Hâǵibi Kâfijam*, cui titulus: الفوايد الضيائية***) ، . Praefationis initium, fol. 2. v.: حمدا لمن جعلنا غير

*) Si modo ita pronuntiandum hoc nomen; cognomen quoque et-Tekûni nobis ex hoc solo codice notum. — Illum librum, a. Chr. 1811. Constantinopoli impressum, quem laudant cl. de Hammer, Gesch. des osman. Reichs, vol. VII. pag. 590. n. 53. et ill. de Rosenzweig in libro Biogr. Nachrichten über Mewlana Abdurrahman Dschami: كتاب المحرم فى حاشية الجامى ، a nostro scriptore omnino alienum esse suspicamur.

**) De voce الفركى conf. Sujûtii Lubb el-lubâb, edit. Veth., s. v.

***) De commentario G'âmii vid. Krafft, Handschriften der orient. Akad. n. XXXIX.; v. Rosenzweig, l. l., in Catal. scriptorum G'âmii, n. 27.

منصرفين عن نحو الحق ، . Abrumpitur oratio fol. 35. r. — Fol. 35. v.—41. r. diversissima occupant excerpta, maximam partem Arabica, juridica, chronologica, magica, poëtica cet., quorum partem fol. 39. r. sua manu scripsisse dicitur clar. Muftî Abû -ssu'ûd; sed id intelligendum de codice, e quo haec ipsa deprompta sunt. Sequuntur deinde:

II. Fol. 41. v.—53. r. scriptoris anonymi *glossae in librum de logica* agentem, cujus nomen et auctorem ignoramus. Ab initio aliquid deesse videtur, et lacunae exstant duae, fol. 51. r. et v. Adjecta sunt in margine excerpta ex aliis commentariis. Finis indicatur formula: تمت الكتاب الخ ، . — Post interpositas fol. 53. v. 54. r. annotationes nonnullas argumenti juridici subjungitur:

III. Fol. 54. v.—88. r. *Commentarius Mu'hji ed-dîni in 'Husâm ed-dîni commentarium ad Aϑir ed-dîni el-Abherî Isagogen* seu compendium Logices. Idem liber exstat in Bibl. Reg. Dresd. n. 32. et 203, 1.; exaravit eum 'Abd el-'Azîz, regnante in Chersoneso Taurica Qaplân Girâi Chân, qui ter imperium tenuit a. Chr. 1707., 1713—1716. et 1730—1736.; et codex quidem noster ante annum 1730. exaratus est, cum inter notas marginales fol. 124. et 125. sint, quae a. h. 1138. et 1139. (Chr. 1725—1727.) scripta sunt. — Fol. 88. v. — 93. v. denuo sequuntur excerpta Arabica et Turcica, quae excipit:

IV. Fol. 94. r.—123. r. *Qutb ed-dîni Commentarius in Logicam Neg'm ed-dîni 'Alî bin 'Omar el-Qazwînî*, quae vocatur *esch-Schemsijje*. De utroque libro vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 76., ubi tamen pro 'Alî bin 'Omar legitur 'Omar bin 'Alî; Fleischer in Catal. Bibl. Senat. Lips. n. XXXIII, 1—3. XXXIV, 1. XXXV. Commentarium Qutb ed-dîni in Bibl. quoque Reg. Dresd. asservari sub n. 243, 2., edocemur a clar. Fleischero. In annotationibus, margini codicis nostri adscriptis, laudantur et G'urg'ânii commentarius in Schemsijjam, cujus meminit 'Hâg'î Chalfa, et 'Imâd ed-dîni commentarius in G'urg'ânium, de quo Fleischerus egit, l. l., ad n. XXXV, 2. — Claudunt codicem fol. 123. v.—125. v. annotationes et excerpta ejusdem generis, quod supra indicavimus.

CLXXXIV.

(N. 99. n 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 4. in 8vo.)

Ibn el-'Hâg'ibi Tractatus de flexione grammatica et orthographia, qui vocatur الشافية, Sanans; codex in 4to, foll. 122. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq mediocriter scriptus. Neque libri neque auctoris nomen in hoc codice apparet; initium vero, fol. 1. v., post 'Hamdalam hoc est: وبعد فقد سألني من لا يَسَعُني مضايقته ولا يوافقني مخالفته ان ألحق بمقدمتي في الاعراب مقدمة في التصريف على نحوها ومقدمة في الخط فاجبته . . . التصريف علم باصول يعرف بها احوال ابنية الكلم التي ليست باعراب ، cet.; quibuscum conf. excerpta Fleischeri e cod. Lips. VI. Clauditur liber fol. 122. v.; sed post fol. 120. lacuna exstat, quae unius videtur esse folii. — Pertinebat codex ad spolia in expugnatione Budae reportata, ut videre licet ex inscriptione ligaturae in fine libri: "Aus der Bibliotheck von Offen."

Ceterum de hoc libro vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 3. sqq.; Fleischer in Cat. Bibl. Dresd. n. 222.; Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. XXXVII.

CLXXXV.

(N. 100. in 4to.)

Ibn Mâliki grammatica Arabica, quae vocatur *el-Alfijje;* codex in 4to, foll. 43. chartae orientalis laevigatae, char. Africano optime scriptus. In limine libri, fol. 1. v., legitur auctoris nomen: قال الشيخ الامام العالم النحوي جمال الدين ابوعبد الله محمد بن عبد الله بن مالك الطاءي النسب الاندلسي الاقليم الجياني المنشأ (sic) الدمشقي الدار رحمه الله ورضي عنه ونفع ببركاته امين ، . Sub-

scriptio finalis, fol. 43. r.: كملت الفية ابن مالك بحمد الله وحسن عونه وتوفيقه ويمنه (sic). De auctore ejusque libro conf. praeter editionem clar. Silvestre de Sacy, 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 407.; Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. XXXII.

CLXXXVI.

(N. 101. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 543. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte quidem, sed minus accurate scriptus, continens *Commentarium in Ibn Mâliki Alfijjam,* qui vocatur: كتاب منهج السالك الى الفية ابن مالك, i. e. Via regia viatorem ducens ad millenarium Ibn Mâliki, conscriptum a *Taqijj ed-dîno A'hmed bin Mu'hammed esch-Schumunnî*),* mortuo a. h. 872. (Chr. 146⅞.) Vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 409. extr., ubi impressum est: منهج المسالك, quod non probamus; conf. editionem Alfijjae Parisiensem, pag. 2. Titulus fol. 1. r. codici praefigitur: هذا كتاب منهج السالك الى الفية ابن مالك تاليف العلامة الشيخ الاشموني رحمه الله تعالى الخ. Subest error in cognomine الاشموني; confudisse videtur librarius scriptorem nostrum cum illo, cujus mentionem faciunt 'Hâg'î Chalfa, l. l. pag. 411. lin. 2. et Silvestre de Sacy, l. l. pag. 3. Praefationem **) habes et ipsius commentarii initium fol. 1. v.; finem libri fol. 543. v. Scriptus est codex mense Ramadhân a. 1138. (Chr. 1726.), manu Mu'hammedis b. Mu'hammed es-Sûdânî el-Mâlikî, qui librum concessit A'hmedi fil. el-'Hâg'g' 'Alî Schu'eib.

*) Vid. Meursinge in prolegg. ad Sojutii librum de interprett. Korani, pag. 16. not. 30., conf. Lubb el-lubâb, edit. Veth., pag. 156. Silvestre de Sacy in commentario ad edit. suam perperam expressit: es-Semeni.

**) Scriptum erat in praefatione منهج المسالك, sed restituit secunda manus السالك. — In limine libri mortuus esse dicitur Ibn Mâlik a. h. 672., annos natus 75.

CLXXXVII.

(N. 45. in fol.; olim N. 16. in fol.)

Codex in fol., foll. 116. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus. Continet is librum, qui vocatur: كتاب فرائد القلائد فى مختصر شرح الشواهد, i. e. *Uniones monilium,* liber exhibens *compendium commentarii in dicta probantia,* auctore *Bedr ed-dîno Abû Mu'hammed Ma'hmûd bin A'hmed el-'Ainî,* mortuo a. h. 855. (Chr. 1451.) Sunt vero dicta probantia, quae in hoc compendio explicantur, ea quae in praestantissimis super Alfijjam commentariis ad illustranda praecepta Ibn Mâliki allegantur; totus autem liber e majore ejusdem scriptoris opere excerptus est, cui nomen: المقاصد النحوية فى شرح شواهد شروح الالفية. De utroque commentario vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 82. s. v. الشواهد الكبرى والصغرى; vol. I. pag. 412. sq. Praemittitur codici folium unum, numero non signatum, cui inscriptum est: "Mahmudi El-aini Sententiae." Fol. 1. r. legitur titulus, quem dedimus, Arabice scriptus, subjuncto auctoris nomine. Praefatio, cujus initium notavit 'Hâg'î Chalfa, incipit fol. 1. v.; subscriptio finalis docet, absolutum esse codicem sub finem mensis Rebî' posterioris a. 1069. (Chr. 1659.)

Idem Bedr ed-dînus el-'Ainî in explicandis aliis quoque scriptis, ad litteraturam Alfijjae pertinentibus, operam posuit, ut docemur ab 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 408. et 414. Alios ejusdem auctoris libros recenset Herbelotius, s. vv. Akd-algiumán, Tarikh al-Akasserah, Tarikh albadr, Tarikh Aïni et Tohfat almolouk.

CLXXXVIII.

(N. 102. in 4to; olim N. 24. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 23. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus, continens *Ibrâhîmi bin A'hmed el-'Halebî poëma, cui inserta est pars Alfijjae* Ibn Mâliki. Fol.

1. r. inscriptum est: تضمين الفية ابن مالك النحوية في الغزل للعلامة ابرهيم بن احمد الحلبي رحمه الله تعالى امين ، sed non ejus formae hoc poëma est, quae vulgo dicitur Ghazel, verum per disticha dispositum (مثنوى). Metrum idem est, quod Alfijjae. Initium fol. 1. v.:

يقول ابراهيم [ا]بن احمدا ، الحمد لله دواما سرمدا ،

Secutum se profitetur auctor exemplum clarissimi Ibn Nubbâta, qui simili modo carmini inseruerat bonam partem libri grammatici ملحة الاعراب, ab 'Harîrio compositi:

انى رايت الفاضل الفريــدا ، النخبة المفتن الوحيــدا ،
ابن نُباتة اديب العصــر ، الشاعر الفرد البليغ المصــر ،
قد مدح الشيخ الامام السبكى ، برجز حلو لطيف السبــك ،
ضمنه من ملحة الحريــرى ، في النحو نحو الربع في التقدير ،
مفتتحا بغزل رقيــق ، الفاظه كالدر والعقيــق ،

Minio notantur in codice nostro quae ex Alfijja deprompsit auctor. Finis indicatur fol. 23. v.

CLXXXIX.

(N. 103. in 4to.)

Abû 'Abd allâhi Mu'hammed bin Mu'hammed b. Dâûd esz-Szin'hâg'î, mortui a. h. 723. (Chr. 1323.), *Compendium grammatices Arabicae*, quod vulgo vocatur *Agrumia* vel G'arumia; in 4to, foll. 18. chartae laevigatae recentioris, char. Africano bene scriptum. Fol. 2. r. hoc modo inscriptus est titulus: المُقَدِّمَة الأَجْرُومِيَّة ، . Auctoris nomen legitur in limine libri, fol. 2. v.: قال الشيخ الامام ابو عبد الله محمد بن داوود الصَّنهاجى (sic) الشهير بابن أَجُرُّوم (sic) رحمه الله ، . Pro الصَّنهاجى pronuntiandum videtur الصِّنهاجى; vid. Sujûtii librum Lubb el-lubâb, edit. Veth., s. v. Scriptio cognominis ابن اجروم ei formae similis est, quam e cod. Goth. n. 432. deprompsit doct. Wüstenfeld*): ابن آجُرُّوم .

*) In censura libri: Orientalia; edentibus Juynboll, Roorda et Weijers. Vol. I., Gött. gel. Anzeigen, 1842. St. 151. 152. pag. 1518. Corrigendus est ex his Casirius in Catal. Bibl. Escur. vol. I. pag. 23. n. XCIII. — Clarissimum quoque Frähnium pronuntiare videmus: Adschurrumia: Leipz. Lit. Zeit. 1830. n. 92. pag. 732.

— Clauditur caput ultimum, باب مخفــوظــات الاسماء (leg.: مخفوضات), fol. 18. r. Adscriptae sunt ubique vocales.

CXC.

(N. 104. in 4to; olim N. 43. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 101., Europaeorum more a sinistra incipiens, cui praemittitur titulus: "*Commentarius in Agrumiam*, Parisiis olim exscriptus, nunc latine redditus à *Christiano Schnabel*. Roëschildiae, ipsis Cal. Maji MDCCLII." Est commentarius ille, a Schnabelio, scholae cathedralis Roeskildiensis rectore, a. 1755. et 1756. Amstelaedami editus, quem scripsit *Châlid bin 'Abd allâh bin Abî Bekr el-Azherî*. Codex, quem secutus est editor, in Catal. Bibl. Reg. Paris. videtur designatus esse n. 1284., quamquam is 'Abbâso el-Azherî adscribitur, qui nostro scriptori auctor fuit componendi hujus commentarii; vid. edit. Schnabelii, part. I. pag. 2. — Conf. praeterea Frähnius, Leipz. Lit. Zeit. 1830. n. 92. pag. 732. Incipit textus Arabicus fol. 1. v., interpretatio Latina, e regione posita, fol. 2. r. Clauditur codex fol. 100. v.

CXCI.

(N. 34. in 8vo; olim N. 59. in 8vo.)

Codex in 8vo, fol. 99. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq bene scriptus, usu aliquantum tritus multisque annotationibus in margine et inter lineas auctus. Continet is quattuor *opuscula de grammaticae Arabicae parte etymologica*, in Turcarum scholis maxime usitata, quae conjugationis Arabicae exemplis (امثلة) aucta sub titulo: كتاب الصرف vel جملة الصرف et Constantinopoli et Bûlâqi prope Qâhiram saepius impressa sunt; vid. Krafft, Hand-

schriften der orient. Akad., n. LIII.; conf. etiam de Hammer in libro: Fundgruben des Orients, vol. II. pag. 287., et Fleischerus in Catal. Bibl. Senat. Lips. pag. 335. sq. ad cod. IX., qui eadem continet opuscula. Singula haec sunt:

I. Fol. 1. v.—47. v.: كتاب مَراح الارواح، i. e. *Pulvinar animorum,* de flexione (الصرف) institutiones, auctore *A'hmed bin 'Alî bin Mes'ûd,* de cujus aetate nihil constat. De tota libri ratione vid. Fleischerus in Catal. Lips. pag. 335. ad cod. VII.

II. Fol. 48. v.—66. r.: *Compendium doctrinae de flexione,* quod vulgo vocatur العزى *el-'Izzî,* auctore *'Izz ed-dîno Abû -lfadhâil Ibrâhîm bin 'Abd el-Wahhâb ez-Zeng'ânî,* mortuo a. h. 655. (Chr. 1257.) Conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 208. Initium libri Fleischerus deprompsit e cod. Lips. IX, 2.

III. Fol. 66. v.—84. r.: *Ejusdem argumenti compendium,* quod vocatur المقصود i. e. Expetitum, de cujus auctore vide quae disputavit Krafftius, l. l., pag. 18. Conf. Fleischer ad cod. Lips. IX, 3.

IV. Fol. 85. v.—94. v.: كتاب بناء الامثلة, *de flexione verborum,* auctore ignoto; vid. Fleischer ad cod. Lips. IX, 4.

Annotationes variae praeterea inscriptae sunt foll. 84. v. 85. r. 95. r.—96. r. 97. r.—99. r.

CXCII.

(N. 105. in 4to; olim N. 29. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 135. non ejusdem chartae, maximam partem char. Nesta'lîq mediocriter, neque eadem manu scriptus, multis annotationibus marginalibus auctus. Continet is:

I. Fol. 1—83.: Scriptoris ignoti *Commentarium in librum grammaticum* مراح الارواح, de quo diximus ad cod. praecedentem. Fol. 1. r. inter alia inscriptum est: هذا كتاب شرح مراح، . Fol. 1. v. incipit praefatio, cujus magna pars tam male habita est, ut jam legi vix possit. Annotamus tamen, auctorem libri مراح h. l. vocari: ابو الفضايل احمد بن على بن مسعود، ; cui nomini superscriptum est: المنسوب الى حو(?)، . Ipse commentarius incipit fol. 2. v. Determinatur fol. 3. r. vera vocis مراح pronuntiatio: بفتح الميم. Ultima libri verba, fol. 83. r.: قوله وتقول فى تثنية المونث التى فى صدر الكتاب غنى عن الشرح، . Subjungitur subscriptio finalis, quae scriptum esse librum narrat a. h. 885. (Chr. 148$\frac{0}{1}$.) a Sa'd ed-dîno, fil. Schihâb ed-dîni A'hmed bin Abî -nnûr 'Hamza, 'Hanefita. — Sequitur:

II. Fol. 84—134.: *Commentarius in alium librum de flexione grammatica,* cujus auctorem ignoramus, ab initio mutilus, ut videtur; sunt enim tantum non deleta quae scripta fuerunt fol. 84. r. Lacunae praeterea exstant nonnullae, totusque liber pessime exaratus est. Desinit fol. 134. v. et scriptus esse dicitur mense Rebî' priore a. h. 828. (Chr. 1425.) ab حسين بن انبيك(?); quod tamen de apographo nostro intelligendum non erit.

CXCIII.

(N. 106. in 4to; olim N. 61. in 8vo.)

Alius in librum Merâ'h commentarius, in 4to, foll. 143. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq mediocriter scriptus. Est idem liber, quem descripsit Fleischerus in Catal. Bibl. Senat. Lips. pag. 335. cod. VII., et recenset etiam Krafftius, Handschriften der orient. Akad. n. LV. In codice nostro libri initio fol. 1. v. superscriptum est: شرح مراح لديك قوز، . Et hoc quidem nomen est viri, quem 'Hâg'î Chalfa quoque commemorat inter eos, qui commentarios scripserunt in librum Merâ'h; in excerpto tamen Hauniensi, cod. nostro CLXXII., exaratum est: دينقور pro ديك قوز . Conf. Flügel, Wiener Jahrbb. vol. XCVII., Anzeigebl. pag. 6.; Catal. Bibl. Paris. ad cod. MCCIV.; Casiri, vol. I.,

ad codd. Escurialenses CLXIV, 2. CLXV, ubi idem Ahmed Aldonghoz claruisse dicitur a. h. 1026. (Chr. 1616.) Clar. Frähnius denique, in diario: Leipz. Lit. Zeit. 1830. n. 92. pag. 730., *Schems ed-dîni A'hmed Dongus* commentarium in librum Merâ'h commemorat, auctoremque floruisse tradit post medium saeculum Christianum XV. — Desinit liber fol. 143. v. et exaratus est a. 1049. (Chr. 16$\frac{39}{40}$.) manu 'Hasani bin Jûsuf.

CXCIV.

(N. 107. in 4to; olim N. 52. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 156. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, madore nonnihil laesus. Continet *grammaticam Arabicam*, cui titulus: بحث المطالب وحث الطالب ، i. e. Disputatio de quaestionibus et excitatio studiosi, auctore *Gabriele Far'hât*, Maronita.*) Praefationis initium, fol. 1. v., post formulam: بسم الآب الخ ، hoc est: الحمد لله الذى اصلح بكلمته الانفس المختلة ، واعرب بقدرته الفعاله عن الافعال السالمة والمعتلة ، Libri auctor in praefatione hoc modo designatur: جبريل بن فرحات القس الراهب الحلبي المارونى الحقير المنطوى تحت قانون الرهبان اللبنانيين المتوشحين باسكيم القديس انطونيوس الكبير ، . Dividitur totus liber in introductionem (المقدمة), quae agit de litteris et vocalibus linguae Arabicae, in tres libros, de flexione verborum, de flexione nominum, de syntaxi, et coronidem. Incipit introductio fol. 8. r., clauditur liber fol. 156. r. Scriptus est codex mense 'Hazîrân a. Chr. 1720. Annotatur praeterea in fine: بلغ مقابلة على قدر الامكان سنة ١٧٢١.

*) Impressus est, ni fallimur, idem liber in insula Melita, a. 1834. Vid. Catal. Codd. Orr. Musei Brit., P. II. pag. 50. not.

CXCV.

(N. 108. in 4to; olim N. 86. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 167. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi recentiore manu, ni fallimur, Turcica bene scriptus, continens *Exercitationes grammaticas*, compositas, ut videtur, in usum hominis alicujus Europaei. Quattuor sunt sectiones, quibus neque titulus neque praefatio praemittitur. Sectio prima, agens de particulis Arabicis earumque usu, incipit fol. 1. v. et hanc habet inscriptionem: المقالة الاولى فى حروف العربية ووضعهم بالكلام ، . Dividitur in septem فصول, de particulis loci, temporis, numeri, cet., quae singulae primum enumerantur, praxi deinde illustrantur. Primis paginis adjecta est interpretatio Anglica, e regione textus Arabici posita, sed ultra fol. 6. ea non procedit, et in reliqua codicis parte singulorum foliorum pars anterior nihil continet scripti. — Fol. 30. v. sequitur sectio secunda: المقالة الثانية فى ضرب الكلام بالمخاطبة لتعليم اللغة العربية ، . Sunt septem illi dialogi, quos edidit b. Langlesius in calce libri: Grammaire de la langue Arabe vulgaire et littérale par Savary. Conf. etiam ejus libri praefatio, pag. IX. — Sectio tertia incipit fol. 81. v.: المقالة الثالثة فى بعض حكايا مضحكية (sic) لتعليم امتداد القول العرفى ، . Fabulas maxime continet. — Fol. 147. v. denique incipit sectio ultima: المقالة الرابعة فى الاحاديث والامثال المستعملة بين العرب ، ; quam claudunt quinquaginta e proverbiis Salomonis. Absolvitur codex fol. 167. v.

CODICES LEXICALES.

CXCVI.

(N. 46. in fol.; olim N. 1. in fol.)

Clarissimum *G'auharii Lexicon Arabicum*, in fol., foll. 299. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Initium libri, fol. 1. v., alia manu suppletum, hanc habet inscriptionem: هذا كتاب الصحاح الجوهرى (sic) رحمة الله عليه رحمة واسعة ، . Subscriptio finalis, fol. 299. v., absolutum esse codicem indicat mense Ramadhân a. 702. (Chr. 1303.) — De vita auc-

toris vid. Scheidius in fronte speciminis G'auharii, a. 1776. editi, et Hamakerus in spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 49. sqq. Conf. 'Hâg'î 'Chalfa, vol. IV. pag. 91. sqq.; Möllerus in Catal. Bibl. Goth. ad n. 481. — Codex a b. von Haven Qâhirae comparatus; vid. J. D. Michaelis, lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 40. n. 8.

CXCVII.

(N. 109. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, continens *particulam lexici G'auhariani.* Praefixa sunt codici folia nonnulla, quibus Reiskius inscribere indicem rerum incepit. Deinde sequitur titulus: الجزء الثالث من كتاب تاج اللغة وصحيح العربية تصنيف الشيخ ابى نصر اسمعيل بن حمّاد الجوهرىّ رحمه الله فيه باب الراء باسره . Folium sequens exhibet "Supplementum Gieuharii., inserendum p. 2. l. 9." Paginas deinde 1—392. occupat textus G'auharii ab initio litterae Râ usque ad radicem قرر; annotatur in fine: "Hucusque pertingebat Codex Golianus. Magna hinc lacuna ad literam Je usque, quae integra quidem exstabat, sed maculis et aqua eluta ut legi non potuerit; hinc non descripsi." — Asservatur cum hoc codice "*Index rerum et auctorum* in tomum tertium Lexici Ghieuhariani," foll. 10. — Conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 157. n. 9.

CXCVIII.

(N. 47. in fol.; olim N. 6. in fol.)

Fîrûzâbâdii Lexicon praestantissimum, quod vocatur *el-Qâmûs*, in fol., foll. 592. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptum, optime conservatum. Fol. 1. r. a Mu'hammede quodam el-Miszrî, codicis quondam possessore, char. Nesta'lîq inscriptum est: هذا كتاب قاموس اللغة فى جلد واحد من تمام . Fol. 2. r. versus nonnulli leguntur Arabici et Turcici. Praefatio incipit fol. 2. v.; clauditur liber fol. 592. r. Absoluta est scriptio mense Szafer a. 959. (Chr. 1552.) ab A'hmede bin Mu'hammed Sibaweihi, 'Hanbelita, et collatio instituta cum autographo auctoris. Destinatus erat codex Bibliothecae viri illustris: قاضى القضاة خير الدين علم المسلمين ابى المكارم خضر الحنفى -- بمدينة الخانقاه السرياقوسيه*) وكامل اقليمى الشرقيه والقليوبيه -- . Accedit fol. 592. v. *initium disputationis* grammaticae *de genere masculino et feminino*, e tractatu clarissimi *el-Muṭarrizî* excerptae, eadem manu exaratum, qua totus codex. Inscriptio haec est: هذه مقدمة فى بيان التذكير والتانيث والاسماء المونثة السماعية والاعداد التى تانيثها على عكس تانيث سائر الكلمات نقلتها عن الرسالة النحوية للامام المطرزى وذيّلتُ بها كتابى تبركا وتيمنا -- .

Ceterum de Fîrûzâbâdio ejusque lexico vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 488. sqq.; Hamaker in Spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 177. sqq. — Codicem nostrum Qâhirae comparavit b. von Haven; conf. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 42. n. 28.

CXCIX.

(N. 110. in 4to; olim N. 26. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 490. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Continet *Schihâb ed-dîni A'hmed bin Mu'hammed b. 'Alî el-Maqarrî el-Fajjûmî Lexicon,* alphabetice digestum, quod vocatur: المصباح المنير فى غريب الشرح الكبير i. e. *Lucerna radians,* liber *explicans voces insolitas in commentario magno* obvias.**) Commentarius magnus, qui vulgo dicitur, auctorem habet Imâm ed-dînum Abû -lqâsim 'Abd el-Kerîm bin Mu'hammed bin 'Abd el-Kerîm b. el-Fadhl er-Râfi'î el-Qaswînî esch-Schâfi'î, et versatur in explicando clarissimi

*) De hoc coenobio Sti Cyriaci vid. Macrizi's Gesch. der Copten, von F. Wüstenfeld, pag. 108.

**) Hujus codicis enarratio cum errore nostro praetermissa sit supra, ubi agebatur de codicibus ad jurisprudentiam spectantibus, aptissimus nobis visus est hic locus ad reparandam omissionem.

Ghazâlii libro: الوجيز, de jurisprudentia secundum principia scholae Schâfi'iticae; vid. Sojutii librum de interpretibus Korani, ed. Meursinge, pag. 21. n. 63. cum annotatione editoris. — Fol. 2. r. legitur titulus, quem dedimus, adjecto auctoris nomine*). In limine praefationis, fol. 2. v., idem nomen repetitur. Quam rationem in conscribendo libro secutus sit, his verbis deinde exponit Schibâb ed-dînus: وبعد فانى كنت جمعت كتابا فى غريب شرح الوجيز للرافعى واوسعت فيه من تصاريف الكلمة واضفت اليه زيادات من لغة غيره ومن الالفاظ المشتبهات والمتماثلات ومن اعراب الشواهد وبيان معانيها وغير ذلك — — — وقسمت كل حرف منه باعتبار اللفظ الى اسما متنوعة الى مكسور الاول ومضموم الاول ومفتوح الاول والى افعال cet. Ipsum lexicon incipit fol. 3. v.: كتاب الالف مع البا وما يثلثهما ، . — In coronide (خاتمة), quae librum claudit, fol. 471. r.—488. v., de fontibus quoque agit, e quibus hauserit; laudantur in his: التهذيب للازهرى ، ; — المجمل لابن فارس ، ; — اصطلاح المنطق لابن السكيت ، , aliique ejusdem scriptoris libri; scripta Abû Bekri Ibn el-Anbârî et Abû Zeidi Sa'îd b. Aus et Ibn Quteibae; ديوان الادب للفارابى ، ; — الصحاح للجوهرى ، ; — اساس البلاغة للزمخشرى ، ; — المعرب للمطرزى et alia permulta. Absolvit scriptionem codicis Abû -ssurûr Ibn 'Abd el-Kerîm Ibn Mu'hammed Bedri (?بدرى) b. A'hmed Ibn Ibrâhîm el-Bûtîg'î*), mense Scha'bân a. 198., ut legitur fol. 488. v.; sed legendum fortasse 1098. (Chr. 1687.)

Codex noster inclusus est capsula, in cujus operculo scriptum est: المصباح فى اللغة ، . Similis inscriptio legitur in cod. Gothano 488.**)

*) Praenomen honorificum Schihâb ed-dîn in nostro tamen codice non deprehendimus, sed e Catal. Bibl. Goth. n. 488. deprompsimus. — Libri titulum praefatio quoque repetit.

*) Vid. Sujûtii Lubb el-lubâb, ed. Veth., s. v.

**) Möllerus in descriptione hujus codicis annotat Schihab ed-dînum opus suum ad finem perduxisse a. h. 744. (Chr. 134¾.)

CODICES RHETORICI.

CC.

(N. 48. in fol.; olim N. 70. in 8vo.)

Codex in fol. minore, foll. 280. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq bene scriptus. Continet *Sa'd ed-dîni Mes'ûd bin 'Omar et-Teftâzânî Commentarium uberiorem in Mu'hammedis*) bin 'Abd er-Ra'hmân el-Qazwînî librum*, qui vocatur: تلخيص المفتاح ، i. e. *Epitome libri* مفتاح العلوم, *Clavis scientiarum*, scripti ab Abû Ja'qûb Jûsuf es-Sekkâkî. De Qazwînii epitome vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 402. sqq.; Fleischer in Catal. Bibl. Senat. Lips. n. XXXII.; Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. LXIX.; de commentario nostro praeter 'Hâg'î Chalfam, l. l., pag. 404., Fleischer in Catal. Bibl. Dresd. n. 344. Is vulgo vocatur المطول i. e. (Commentarius) *uberior**), ut distinguatur a commentario breviore, quem continet codex proxime sequens. — Initium praefationis, fol. 1. v.: الحمد لله الذى الهمنا حقايق المعانى ودقايق البيان وخصصنا ببدايع الاياد وروايع الاحسان ، . In margine et inter lineas notae passim adjectae sunt per totum librum. Desinit fol. 280. r., absolutus mense Reg'eb a. 1058. (Chr. 1648.),

*) Nomen Mu'hammed, quod in praefatione codicis nostri legitur, alii quoque viri docti huic scriptori tribuunt; apud 'Hâg'î Chalfam tamen, quem sequuntur alii, vocatur ille *Ma'hmûd.* Praenomen honorificum fuisse videtur *G'elâl ed-dîn*; sed apud Krafftium expressum es G'emâl ed-dîn.

*) Praefixum est codici folium, numero non signatum, cui inscripta est haec libri designatio vulgaris: مطول.

manu 'Huseini bin 'Omar, in urbe Buda (بمحروسة بدون).

CCI.

(N. 35. in 8vo; olim N. 16. in 8vo.)

Ejusdem *Teftâzânii Commentarius brevior* (المختصر) *in librum eundem;* codex in 8vo, foll. 149. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'liq optime scriptus, in margine et inter lineas annotationibus passim auctus. Folio, quod praecedit ipsum librum, inscripta est designatio vulgaris مختصر. Praefatio legitur fol. 1. v., ubi auctoris nomen sic scribitur: مسعود ابن عمر المدعو بسعد التغتازانى . Eandem cognominis formam alios quoque libros non paucos exhibere notum est; praestat tamen lectio *et-Teftâzânî*, quam inter alios tuetur Sujûtii auctoritas in libro Lubb el-lubâb. Absolvitur commentarius fol. 149. r.; subscriptio finalis, fol. 149. v., scriptum esse docet a Mu'hammede Szâdiq bin Musztafâ b. Mu'hammed, in gratiam filii Mu'hammed Sa'ìd, mense Rebi' posteriore a. 1122. (Chr. 1710.)

Impressus est hic commentarius Calcuttae, a. Chr. 1813. — Ceterum vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 404.; Catal. Bibl. Goth. n. 528.; Krafft, Handschriften der orient. Akad., n. LXX. — Codex a b. von Haven Qâhirae comparatus; conf. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, Th. II. pag. 40. n. 14.

CCII.

(N. 111. in 4to, olim N. 34. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 228. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens *partem primam libri* كتاب معاهد التنصيص على شواهد التلخيص , conscripti ab *'Abd er-Ra'hîmo Ibn el-'Abbâsî* ad illustranda poëtarum dicta, in Qazwînii تلخيص المفتاح allegata. De hoc commentario vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 411. Fol. 2. r. legitur titulus, quem dedimus supra, adjecto auctoris nomine, omissa tamen vocula "Ibn", quam supplevimus ex 'Hâg'î Chalfa. Initium praefationis, fol. 2. v., concordat cum eis, quae laudat idem. Procedit codex noster usque ad initium sectionis tertiae (الفنّ الثالث فى علم البديع) libri Telchîsz. Secundum subscriptionem finalem, fol. 227. v., exaratus est codex mense Szafer a. 1156. (Chr. 1743.); pars altera incipere debebat ab his verbis: قول انى تمـــام ، تردى ثياب الموت حمرا فما اتى ،

لها الليل الّا وهى من سندس خضر ،

Conf. Catal. Bibl. Lugd. pag. 472. n. 1557.

CCIII.

(N. 112. in 4to; olim N. 33. in 4to.)

'Abd er-Ra'hmâni bin 'Îsâ bin Murscheed el-'Umarî (aut el-'Amrì) Commentarius in *Sujûtii carmen iambicum*, quod vocatur: عقود الجمان فى علم المعانى والبيان ، i. e. Monilia margaritarum, carmen agens de doctrina sententiarum et expositionis; codex in 4to, foll. 374. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Sujûtii carmen metrica compositio est libri Telchîsz el-Miftâ'h, in quo illustrando codices praecedentes versantur; vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 237. — Fol. 2. r. legitur titulus, primam commentarii partem spectans: الجزء الاول من شرح عقود الجمان فى علم المعانى والبيان للعلامة ابن مرشد الحنفى عفى الله تعالى عنه امين ، Initium libri, fol. 3. r.: اما بعد فيقول فى شرح الناظم ما يقتضى ان نظم قال ابتداى ففيه عدول عن مقتضى الظاهر---، . Vox قال, quam explicat, prima est carminis Sujûtii, cujus hoc est initium:

قال الفقير عابد الرحمـــن ، الحمد لله على البيـــان ،
وافضل الصلاة والســـلام ، على النبى افصح الانـــام ،
وهذه ارجوزة مثل الجمان ، ضمّنتها علم المعانى والبيان ،

Subscriptio partis primae, fol. 182. v.: انتهى وبهذا انتهى بنا الكلام فى شرح الفن الاول من فنون هذا الكتاب وهو علم المعانى ويليه فن البيان وهو الفن الثانى ، قال المولف رحمه الله فى مسودته وكان الفراغ من تسويده فى غرة شهر ربيع الاخر من شهور سنة اثنتين وعشرين بعد الالف من الهجرة النبوية المصطفوية بمكة المشرفة السنية ، ثم قال بعد كلمات وكان الفراغ من تسويد

الفنين الآخرين سابقا على الفراغ من تسويد هذا الفن ، وذلك حسبما اقتضاه الحال وعنّ ، كما يشهد بذلك تواريخ الفراغ من الفنون المذكورة ، على ما هى فى آخر كل فن مسطوره ، --- قال ذلك بفمه ورقمه بعلمه [leg.: بقلمه] مؤلفه العبد الفقير الى المولى القدير عبد الرحمن بن عيسى ابن مرشد العمرى الحنفى cet.

Fol. 183. r. nihil scriptum est; fol. 183. v. legitur annotatio grammatica, quam hic transscribere juvat: فايدة قال فى المغنى*) قد تقع الهمزة فعلا وذلك انهم يقولون وَأَى بمعنى وعد مضارعه يَأى بحذف الواو كما يقولون وَقَى يَقِي ووَنَا يَنِى والامر منه اِهْ بحذف اللام للامر وبالهاء للسكت فى الوقف -- ، فانه يقال كيف رفع اسم انّ وصفته الاولى والجواب انّ الهمزة فعل امر والنون للتوكيد والاصل ايْنّ بهمزة مكسورة وياء ساكنة للمخاطبة ونون مشددة للتوكيد ثم حذفت الياء لالتقا الساكنين cet. — Folia 184. 185. vacua sunt.

Fol. 186. r. legitur titulus partis secundae, quae incipit fol. 186. v. Pars tertia (الفن الثالث فى البديع) incipit fol. 251. v. lin. 2. Clauditur codex fol. 371. v.; absoluta est scriptio mense Reg'eb a. 1128. (Chr. 1716.) a librario 'Alî el-Wâtî (الواطى) el-Mâlikî. Annotatur in fine paginae ejusdem: فى اصل المصنف لهذا الشرح انه صنف الفن الثالث قبل الثانى والثانى قبل الاول بمكة المشرفة بمستقره بها وهى مدرسة الوزير محمد باشا رحمه الله . — Foliis 372—374. nihil est inscriptum.

CCIV.

(N. 113. in 4to; olim N. 58. in 4to.)

Pars prima commentarii Abû Bekri bin 'Alî el-'Hamawî, vulgo *Ibn 'Hug'g'e* dicti, *in carmen suum de arte ornate dicendi* (البديعية), quod vocavit: تقديم ابى بكر ، ; codex in 4to, foll. 307. chartae orientalis, char. Neschi satis bene scriptus. De hoc carmine ipsoque commentario nostro vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 34., coll. pag. 31. sq. n. 1735. Mortuus est Ibn 'Hug'g'e a. h. 837. (Chr. 143¾.) — Fol. 3. r. legitur titulus: كتاب شرح البديعيه للشيخ -- ابى بكر بن حجه الحموى -- ، . Infra minio exarata sunt disticha duo:

كتبت وقد ايقنتُ يوم كتبته ،
بان يدى تفنى ويبقى كتابــــها ،
واعلم ان الله سايلها غـــدا ،
فيا ليت شعرى ما يكون جوابُها ،

Praefationis initium, fol. 3. v., post Besmelam: قال --- ابو المحاسن تقى الدين ملك المتادبين ابو بكر بن حجة الحنفى القادرى الحموى -- وبعد فهذه البديعيه التى نسجتها بمدحه صلعم على منوال طرح البرده cet. Excitavit scriptorem ad componendum hoc carmen doctissimus vir Mu'hammed Ibn el-Bârizî*) el-G'uhanî (الجهنى). Aemulatus est et superare sibi visus similis argumenti carmina 'Izz ed-dîni el-Mauszilî**) et Szafijj ed-dîni el-'Hillî.***) Subscriptio finalis, fol. 304. r.: انتهى ، هذا اخر الجز[ء] الاول من شرح البديعيه ، يتلوه ان شا الله فى المجلد الثانى نوع المبالغه من تصنيف مولفه -- ، . Absolutus est codex mense Reg'eb a. 1072. (Chr. 1662.), scriptus in usum viri, cui nomen: جمالدين محمد بن حجارى (sic) بن احمد المصرى ثم الانبابى (?) ، (sic)

CCV.

(N. 49. in fol.; olim N. 11. in fol.)

Ejusdem commentarii pars altera; codex in fol., foll. 99. chartae orientalis laevigatae,

*) Intellige librum مغنى اللبيب clarissimi grammatici Ibn Hischâm.

*) Möllerus in Catal. Bibl. Goth. n. 539. expressit el-Bâdirî, quod non probamus; neque is hoc carmen composuit, ut Möllerus tradit, secutus fortasse errores Catalogi Bibl. Paris. n. 1382., Casirii in Bibl. Escur. vol. I. n. CCXCII. et Urii in Catal. Bibl. Bodl. ad n. 1202. 1261.

**) Vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 36. n. 1742.

***) Vid. 'Hâg'î Chalfa, l. l. pag. 33. n. 1736. — Codex quoque Berolinensis, de quo egit G. H. Bernstein in prooemio ad ejusdem Szafieddini Hillensis carmen, Lipsiae a. 1816. editum, pag. 5. 6., Ibn Hug'g'ae carmen rhetoricum spectare videtur.

char. Neschi bene scriptus. Fol. 1. r. inscriptus est titulus, eleganter exornatus: الثانى من شرح البديعية للشيخ ابى المحاسن تقى الدين ابن حجة رحمه الله. Supra annotatum est: "Haggiae Comment. in Bediah Tomus IIdus." Incipit fol. 1. v. ubi subsistebat codex praecedens; primo enim loco agitur de hyperbole (المبالغة). Desinit codex in fine folii 99.; sed aliquid deesse videtur.

CCVI.

(N. 114. in 4to; olim N. 18. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 82. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens *'Abd er-Raûfi el-Munâwi* librum, qui vocatur: كتاب عماد البلاغة، i. e. *Columna eloquentiae,* compendium, ut praefatio docet, libri: ثمرات القلوب*)، Fructus cordium, auctore Abû Manszûr 'Abd el-Melik bin Mu'hammed eϑ-Θa'âlibî, mortuo a. h. 430. (Chr. 103$\frac{8}{9}$.) De Θa'âlibii opere, quod versatur in explicandis vocibus, quae adjuncto vel genitivo vel adjectivo relativo in oratione soluta et ligata tropice usurpari solent, vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 493., et P. de Gayangos, the hist. of the Mohammedan dynasties in Spain, vol. I. pag. 330. sqq.**); de compendio 'Abd er-Raûfi, mortui a. h. 1031. (Chr. 162$\frac{1}{2}$.), 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 253.***) Sed hoc compendium, ut arguit codex noster, eas tantum voces complectitur, quibus jungitur genitivus, paucissimis exceptis, referendis ad المنسوب †). —

*) Vel ثمار القلوب.

**) Corrigenda apud clar. de Gayangos et pronuntiatio vocis ثمار et explicatio vocabulorum المضاف et المنسوب.

***) Alia ejusdem auctoris scripta recenset idem vol. I. pag. 150. n. 59. et pag. 259. sq. n. 529.; vol. II. pag. 466. n. 3761. et pag. 552.

†) Similis argumenti Θa'âlibii librum Hammerus recensuit: Wiener Jahrbb. vol. LXII. Anzeigebl. pag. 5. sqq.

Codicis fol. 1. r. inscriptus est titulus: كتاب عماد البلاغة وهو مختصر المضاف والمنسوب للثعالبى اختصار العلامة عبد الرؤف المناوى رحمه الله امين. Praefatio, quam in describendo libro secutus est 'Hâg'î Chalfa, ipsumque libri initium leguntur fol. 1. v. Et primo quidem loco agitur de ابدال الشام; ultimo loco, fol. 82. r., de يوم عبيد.

CCVII.

(N. 115. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 37. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Continet is:

I. *Librum de miraculis eloquentiae* (Prophetae) *et de breviter dictis,* qui vocatur: كتاب الاعجاز والايجاز، auctore eodem *eϑ-Θa'âlibi,* de quo diximus ad codicem praecedentem. Minus recte alii hunc librum vocant: الاعجاز الايجاز، ut 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 350., aut: كتاب الاعجاز فى الايجاز، ut legitur in Catal. Bibl. Paris. n. MCDIV, 2. et apud Urium, in Catal. Bibl. Bodl. n. 338.; ab aliis vero haud incommode appellatur: غرر البلاغة، i. e. Lumina eloquentiae; vid. Herbelot, s. v. Egias fil Igiaz et s. v. Gorar al-belagat, et Catal. Paris. l. l.; sed eam designationem neque in codice nostro reperimus neque apud 'Hâg'î Chalfam. — Fol. 1. r. inscripta sunt haec: كتاب الاعجاز والايجاز، اما الاعجاز فلكلام (leg.: فكلام) الله تعالى وكلام النبى صلعم واما الايجاز فلاعيان البلاغة واعلام البراعة سحرة الشعر[ا] من اصحاب وسايط القلايد وافراد القصايد*) تاليف الشيخ العلامة العمدة الفهامة الثعالبى رحمه الله سبحانه وتعالى امين. Praefationis initium fol. 1. v.: اما بعد حمد الله عز اسمه والصلاة الخ. Dedicatus est liber Abû Sa'do Mu'hammed bin 'Ahmed b. Ghassân et in decem capita divisus. Absolvitur fol. 29. r., scriptus mense Rebî' secundo a. 1079. (Chr. 1668.) manu Ibrâhîmi bin Sâlim 'Hanefitae, vulgo القطّان dicti. — Typis eum librum exprimi

*) Haec omnia e praefatione libri deprompta sunt.

curavit cum interpretatione Latina et commentario J. J. Ph. Valeton, Lugd. Bat. 1844. 4to. — Sequuntur:

II. Fol. 29. v.—35. v. *Sententiae centum,* quae tribuuntur *Chalifae 'Alî bin Abî Tâlib:* مايۀ كلمة من كلام امير المومنين على بن ابى طالب ، adjecto commentario brevi.

III. Fol. 35. v. lin. 5.—extr. *Initium carminis,* quod vocatur: القصيدة الزينبية ، eidemque tribuitur auctori. Distichon primum:

صرمت حبالك بعد وصلك زينبُ ،
والدهر فيه تصرّفٌ وتقلّبُ ،

Exciderunt folia nonnulla post fol. 35., desinens in disticho decimo sexto.

IV. Fol. 36., quod nunc est, et 37. r. legitur: حديث ام زرع ، multis annotationibus in margine et inter lineas illustrata. Initium hoc est: حدثنا علىّ بن حجر انا عيسى بن يونس عن هشام بن عروة عن اخيه عبد الله بن عروة عن عروة عن عايشة رضى الله عنها قالت جلست احدى عشرة امرأة تعاهدن وتعاقدن ان لا يكتمن من اخبار ازواجهن شيا فقالت الاولى الخ ،

CCVIII.

(N. 116. in 4to; olim N. 74. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 32. chartae, ut videtur, Europaeae, char. Africano recentiore bene scriptus. Fol. 1. r. char. Rabbinico, sed lingua Hispanica, inscripta sunt haec: "El nombre de este libro es, como se escribe las cartas para los reyes y para los sabios y para los hijos de reyes y para los santos y los - - *); y tambien de la suerte, que se escriben los papeles de casamientos y quitanzas y de compras y ventas y herencias y debitos y pagamentos." Continet enim codex:

I. Fol. 1. v.—15. v. *Exordia epistolarum* ad reges aliosque viros illustres scribendarum. Inscriptio fol. 1. v. post 'Hamdalam et 'Haulaqam haec est: هذا كناش مجموع فيه بعض مطالع اول الفاظ الرسايل للملوك واولادهم والعلما والفقها والصالحين ، Subscriptio finalis, fol. 15. v.: بحمد الله كما وجد فى غير هذا ، . — Sequuntur:

II. Fol. 16. r.—32. v. *Contractuum specimina,* quorum haec est inscriptio: هذا كناش فيه بعض الوثايق الفاظ ما يكتب فى الرسوم وهم العقود ، .

*) Vocem, quae hic scripta est, non eruimus.

CCIX.

(N. 50. in fol.; olim N. 24. in fol.)

Codex in fol., foll. 231. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi non male scriptus, continens librum qui vocatur: كتاب بدائع البدائه *) ، i. e. *Ex tempore dicta insignia,* compositum a *Gemâl ed-dîno Abû -l'hasan 'Alî bin Zhâfir,* mortuo a. h. 623. (Chr. 1226.) Fol. 1. r. inscriptus est titulus: هذا كتاب بدايع البدايه البدايه**) فى علم الادب للامام الهمام اوحد العلا***) الاعلام ابن ظافر نفع الله به المسلمين امين ، . Praefationis initium, fol. 1. v.: اللهم أسبل علينا سترك الجميل ، وأسبغ لدينا عطاءك الجزيل ، . Continet praefatio, praeter ea, quae libri originem et dispositionem spectant, introductionem in librum insequentem, cujus sectio prior agit de significatione vocabulorum البديهة et الارتجال; posterior discrimen exponit, quod intercedit inter utrumque. Ipsa, quae sequitur, collectio narrationum de versibus et carminibus ex tempore dictis divisa est in capita quinque, quorum hi sunt indices:

فى بدايع بدايه الاجوبة ، Cap. I.: fol. 6. v.
——— الاجازة†) ، „ II.: „ 33. v.

*) Sic corrigendus libri titulus in 'Hâg'î Chalfae editione Flügeliana, vol. II. pag. 26. n. 1705.

**) Repetita per errorem vox البدايه.

***) Ita scriptum videtur, sed legendum est: العلما.

†) Fol. 33. v.: الاجازة ان ينظم على شعر غيره فى معناه ما يكون به تمامه وتكون بين متعاصرين وغير متعاصرين وهى مشتقة من الاجازة فى السقي من اجازه اذا سقا او سقى له ،

Cap. III.: fol. 93. r. فى بدايع بدايه التمليط*) ،

Cap. IV.: fol. 127. v. فى بدايع بدايه الواقعة على العمل فى مقصود واحد ،

„ V.: „ 155. v. فى بقية بدايع البدايه ،

Fol. 230. v. 231. r. legitur epilogus auctoris: قال ابن ظافر قد ضمنت هذا الكتاب البديع النظم الغريب الاسم ما وقع لى الى هذا التاريخ من حكايات البدايه وكلما فيه من السّجع لخاطرى جالب دُرّه وحالب دَرّه وساكب قطره الا ما استثنيت الخ ، . — Scriptionis annus non notatur.

*) Fol. 93. r. v.: التمليط هو ان يجتمع شاعران فصاعدا على تجريب خواطرهم على العمل فى معنى واحد ، -- والفرق بينه وبين الاجازة ان التمليط يتفق فيه الشعراء قبل العمل عليه او يُنْدَبون لذلك وتتكرّر منهم المناوبة وليس هذان من شروط الاجازة ،

ANTHOLOGIAE ET COLLECTIONES,

LITTERAS ELEGANTIORES MAXIME SPECTANTES, ET SOLUTA ORATIONE ET LIGATA SCRIPTA CONTINENTES.

CCX.

(N. 117. in 4to.)

Codex Reiskianus in 4to, cui duplex praefixus est titulus, alter ab ipso Reiskio scriptus, alter manu J. C. Krügeri, Diaconi Crimmitschaviensis, ex illo repetitus: روض الاخيار فى ربيع الابرار لابى احمد بن الخطيب قاسم بن يعقوب الاماسى "Descripsit e codice Msto quondam Seebischiano, nunc Bibliothecae Regiae Dresdanae, mensibus Junio, Julio et Augusto; 1755. Jo. Jacobus Reiske." De quo codice vid. Fleischeri Catal. Bibl. Dresd. n. 404., ubi inscriptio libri rectius sic reddita est: روض الاخيار المنتخب من ربيع الابرار ، i. e. *Prata optimorum*, liber *delectus e Zamachscharii opere*, quod vocatur *Ver justorum*. Hujus compendii utilissimi auctor est *Mu'hjî ed-dîn Abû A'hmed Mu'hammed Ibn el-Chatîb Qâsim bin Ja'qûb*, Amasianus, mortuus a. h. 940. (Chr. 153¾.) Conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 344. sq. et 484. Quinquaginta capitum indicem dedit Hammerus, Wiener Jahrbb. vol. LXIII. Anzeigebl. pag. 4. sq. — Codicis nostri pag. 1. sq. legitur index in librum insequentem: فهرست ما فى الكتاب ، ; praefatio incipit pag. 3.; caput primum (الروضة الاولى) pag. 4. Absolvitur totus liber pag. 225., ubi annotavit Reiskius: "Absolvi d. 26. Augusti 1755. Laus Deo!" Sequuntur deinde *Glossae Arabicae* marginales codicis Dresdensis, paginas 155. occupantes, quibus inscripsit Reiskius: "Commentarii ad Raudh ol Achjari." Subscriptio finalis: "Absolvi adspirante deo d. 20. Julii 1755." — Adjecti sunt denique indices copiosissimi in commentarios illos, et generalis, et speciales duo, de nominibus incipientibus a vocibus "Ibn" et "Abû"; de quibus Reiskius: "Hos indices confecit in gratiam meam circa annum 1762. M. Jo. Christian Krüger, anno superiori Crimmitschauae, ubi Diaconum agebat, defunctus. Jo. Jacob Reiske. Lips. anno 1768." — Ultimo codicis folio inscripti sunt primi versus XVII. carminis notissimi *en-Nâbighae*: قصيدة النابغة الدالية ، , quod edidit Silvestre de Sacy in Chrestomathia Arab., edit. II. vol. II. pag. 143—149. Ejusdem carminis exemplum integrum, a Krügero fortasse exaratum, cum codice nostro asservatur. — Ceterum conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 159. n. 13.; sed quae ibi leguntur, correctione egent.

CCXI.

(N. 118. in 4to.)

Codex in 4to, *Excerpta* tenens *Reiskiana e libro anthologico*, cujus nomen in nostro quidem codice non reperitur, sed quem non dubitamus esse anthologiam jucundissimam, quae vocatur: كتاب ريحان الالباب وريعان الشباب فى مراتب الآداب ، i. e. *Ocimum cordium et flos juventutis*, liber agens *de gradibus institutionis*, conditam, secundum 'Hâg'î Chalfam, vol. III. pag. 523., ab illustri viro *Abû -lqâsim Mu'hammed bin Ibrahîm bin Chaire bin el-Medâ'înî*, Hispalensi.*) Ex hujus enim libri apographo Lugdunensi (in catal. impresso pag. 485. n. 1872.) Reiskium excerpta sibi comparasse e Prodidagmatis ad Hagji Chalifae tabulas, pag. 234. n. 10., et vita Reiskii, Germanice scripta, pag. 162. n. 21., notum est, codicisque argumentum et indoles iis, quae de anthologia illa comperta habemus, bene respondent**). Dividitur ea, uti videtur, in sectiones majores et minores, quae appellantur مراتب et مراقب. Sic enim legitur in limine excerptorum Reiskii:

مرتبة الاشعار والاخبار
وعليها فى هذا المجموع عمدة المدار الخ ،
وهذا تفصيل مراقب هذا الكتاب -- ، مرقبة الصبر: et infra
والقناعة ونزاهة النفس وبعد الهمة ، مرقبة الورع والامانة
والوفا واداب السيادة ، مرقبة الدها وافادة التجارب فى زيادة
العقل والعلم ، مرقبة جمهرة نوادر من اخبار الجماهير ، مرقبة
الجود والسماحة والكرم والمباسرة ، مرقبة الاقدام والحماسة
ولمعة من اشعار اهل الملك والرياسة ، مرقبة سرعة الجواب
الحاضر والكلام المسكت فى المحاضر ، مرقبة الملح والمناقلات
والنوادر والمضحكات ، مرقبة المواعظ والتزهيد والانتباذ
عما فى العاجلة من الحظ الزهيد ،

Quae verba excipit ipsa مرقبة prima. Occupant excerpta Reiskii folia quattuor, numeris non signata, et paginas 1—19. 29—54. 61—74. 77—87. 95—114. 117—123. 129—137. 145—170. 177—203. 209—235. 239 b. 240 b. 241—252. 257—268. — Pag. 55. legitur: "Hic sequebatur historia Hassan et Omru, Tobbaitarum Himjaritarum, quam habebam in Ibn Arabi محاضرة الابرار p. 195. 196., quare describere hic iterum nolui." — Reliqua nihil habent scripti.

*) Dubitamus de veritate lectionis in nominibus خيرة et المداعينى. Apud Casirium, vol. II. pag. 73., legitur: "Mohamad ben Abraham, vulgo Abulcassemus, apud Arabas vero *Ebn Almuaini* nomine clarior, *Cordubensis*, - - Granatae Cancellarii munere functus." Idem mortuum esse nostrum narrat a. h. 564. (Chr. 116$\frac{8}{9}$.), quod non repugnat iis, quae ex anthologia ejus deprompsit P. de Gayangos, the hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. 516. Sed perperam Casirius duos libros fecit ex uno, inter Mu'hammedis scripta corrupto nomine recensens et ريحان الاداب et ريعان الشباب.

**) Nec obstant quae de divisione libri tradidit clar. de Gayangos, l. l., iis non omnino congrua, quae narravit Reiskius in Prodidagmatis, l. l., et confirmat codicis nostri argumentum. Non enim sufficiunt, quae praesto sunt, ad pernoscendam totius operis singularumque ejus partium rationem atque dispositionem.

CCXII.

(N. 119. in 4to; olim N. 92. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 93. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi inaequaliter scriptus. Continet is:

I. *Anthologiam*, quae vocatur: كتاب المرقص والمطرب ، vel plenius, ut in praefatione legitur: عنوان المرقصات والمطربات ، compositam a *Nûr ed-dino Abû -l'hasan 'Ali bin Mûsâ bin Mu'hammed b. 'Abd el-Melik b. Sa'îd*, Hispano, de quo vid. P. de Gayangos, the hist. of the Mohammedan dynasties in Spain, vol. I. pag. 309. sq. Fol. 1. r. praeter libri titulum varia leguntur, in his disticha tria, quibus inscriptum est: لكاتبه الحقير احمد بن الشيخ يوسف الارمنازى ، Praefationis initium, fol. 1. v.: قال
رئيس الادبا وعميد الفضلا نور الدين ابو الحسن على بن
الوزير العالم ابى عمران موسى بن محمد بن عبد الملك بن
سعيد بن خلف بن سعيد بن محمد بن عبد الله بن

Haven comparatum esse confirmatur: صح ان هذا الكتاب بقى فى ملك الخواجا (sic) فون هاون ، Foll. 109. 110. nihil scriptum est.

CCXV.

(N. 122. in 4to; olim N. 59. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 191. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi non pulchre, sed distincte scriptus. Continet librum anthologicum, qui vocatur: كتاب ثمرات الاوراق ، vel ثمار الاوراق i. e. *Fructus foliorum*, auctore *Abû Bekr bin 'Ali el-'Hamawi*, vulgo *Ibn 'Hug'g'e* dicto, de quo vid. quae annotavimus ad cod. CCIV.; item 'Hâg'î Chalfae vol. II. pag. 494. et Casirium in Biblioth. Escurial. vol. I. n. DXIV, 1.*) Fol. 2. r. legitur titulus: كتاب ثمرات الاوراق تاليف الامام العالم العلامة حجة العرب وترجمان الادب قاضى قضاة العلم فى البلاغة تقى الدين رحلة الطالبين ملك المتادّبين ابو بكر بن حجة الحنفى منشى دواوين الانشا الشريف (sic) بالممالك الاسلامية ، cet. Praefationis initium in codice nostro, fol. 2. v., hoc est: الحمد لله الذى نور بصاير اولى الالباب الخ ، وبعد قال الشيخ الامام -- ابو بكر ابن حجة -- ، اما بعد حمد الله الذى فكهنا بثمار اوراق العلما الخ ، ; quae ultima verba sunt eadem, quae laudantur ab 'Hâg'î Chalfa et Casirio. Desinit liber fol. 189. v., exaratus a Mu'hammede Szâli'h bin Ramadhân bin 'Hamd bin Dâûd, et ad finem perductus mense Schawwâl a. 1115. (Chr. 1704.) — Adjecit librarius fol. 190. r. carmen XIX. distichorum, cui inscripsit: قصيده عظيمه لبعضهم ، cujusque initium hoc est:

حلو لجنا فيه امان لمن جنا ، وله الكرامة والرضا لمحبه ،

In margine quoque ejusdem paginae versus nonnulli adscripti sunt, et fol. 190. v. in superiore parte paginae.

*) Conf. etiam Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 1595. 1596. et Catal. Bibl. Goth. n. 628—630. — Idem liber intelligendus in Catal. Codd. clar. de Hammer, Wiener Jahrbb. vol. LXIII. Anzeigebl. pag. 21. n. 85.

CCXVI.

(N. 123. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 153., *Collectanea* continens, Reiskii manu scripta.*) Singulae hujus collectionis partes excerptae esse videntur e codice bibliothecae Senat. Lipsiensis, qui in Catalogo Fleischeri signatus est n. CCXCVI. Nam quae continet, haec sunt:

I. Fol. 1. r.**) — 2. r. *Praefatio collectionis Lipsiensis;* fol. 2. r. extr. — 4. v. introductio historica ad insequens *Ka'bi bin Zuheir poëma* clarissimum *in laudem Prophetae*, cujus prima sunt verba: بانت سعاد; fol. 4. v. — 20. r. ipsum poëma cum commentario. Passim adjectae sunt notae marginales, maximam partem criticae. Fluxit ex hoc apographo Lettiana editio, ut narrat Reiskius in vita sua, pag. 49. sq. Conf. Schnurreri biblioth. Arab. pag. 195. sq. — Sequitur:

II. Fol. 20. v. — 117. r. ampla *carminum collectio*, a variis poëtis compositorum, iis, ut non dubitamus, respondens, quae in cod. Lipsiensi leguntur fol. 15. v. — 21. r. et 108. r.—198. r. Annotationum copia satis magna interpretationem maxime spectat. Subscriptio finalis: "Finii d. 16. Sept. 1737." — Deinde:

III. Fol. 119. r.—137. r. *Caput XXIV. libri:* تحفة الظرفا, in quo iambicis versibus *de historia Chalifarum* egit *Mu'hammed bin A'hmed el-Bâ'ûni;* vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 231. sq., et Fleischerus in Catal. Lips. l. l. ad fol. 50. v.—66. r.

*) Minus eleganti manu haec collectio exarata est, quam quae seriore tempore scripsit Reiskius; bonarum artium tum temporis studiosus erat in Universitate Lipsiensi.

**) Fol. 1. r. in margine annotatum est a Reiskio: "Incepi d. 2. Julii 1737.; quocunque die 2. horas impendi."

IV. Fol. 139. r.—142. v.: خطبة المتزوجين لبعض الزرفا(*) ساكحه الله ; *oratio jocosa de miseriis matrimonii;* vid. Fleischerus l. l. ad fol. 68. r.—71. r. Subscriptio: "d. 23. Sept. 1736. in Bibl. Senat. Lips."

V. Fol. 143. r.—153. v. "*Ludicra*"; incipiunt a narratiunculis de Chalifa Hârûn er-Reschîd, in cod. Lips. fol. 71. v.—73. r. Subscriptio: "d. 1. Octobr. 1737. in Bibl. Senat. Lips."

Enumeratur hic codex in vita Reiskii, Germanice scripta, pag. 156. n. 7. Sed quae antea eodem volumine continebantur, Ibn Dureidum spectantia, infra recensebimus, ubi de codicibus poëticis agemus.

CCXVII.

(N. 124. in 4to; olim N. 1. in 8vo.)

Codiculus in 4to minoris formæ, foll. 29. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi, sed non totus eadem manu scriptus, varia continens, bonas litteras spectantia.

I. Fol. 1. r. et 2. r.—3. v. *Observationes nonnullae philologicae* leguntur, a diversis hominibus et soluta oratione scriptae et ligata, ut de formis vicinis, quae pro vocabulo عنكبوت usu veniunt; de vocabulis Coranicis, litteram ظاء continentibus (في ظآات القرآن)؛ versus clarissimi grammatici G'emâl ed-dîn Ibn Mâlik, deprompti e collectione manuscripta illustrissimi lexicographi Meg'd ed-dîn Mu'hammed bin Ja'qûb el-Fîrûzâbâdî; versus de orthographia nominis urbis Baghdâd; disticha nonnulla G'elâl ed-dîni es-Sujûtî; de pronuntiatione voculae اف; de interpretatione mystica vocabulorum grammaticorum ابجد هوز الخ. — Sequitur:

II. Fol. 4. r.—9. v. *Carmen Burhân ed-dîni el-Bâ'ûnî*, ejusdem, ut videtur, scriptoris, quem 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 237. n. 420., vocat: el-Burhân Ibrahîm bin 'Abd el-La'îf el-Bâ'ûnî, distinguendi ab illo Bâ'ûnio, cujus mentio facta est ad codicem praecedentem.*) Inscriptio, fol. 4. r., haec est: هذا ملخص تضمين الملحة للشيخ الاديب الفاضل برهان الدين الباعونى تغمده الله برحمته امين ، . Est enim carmen ludicrum, cui inserti sunt versus multi libri grammatici, quem composuit 'Harîrius sub titulo: ملحة الاعراب. Infra inscriptionem de Bâ'ûnio notitia festinante calamo adjecta est, in qua Dîwâni quoque ejus poëtae mentio injicitur. Ipsius carminis initium, fol. 4. v.:

أَصْبَحْتُ شاعرا بليغ القول ،
بحمد ذى الطول الشديد الحول ،

III. Fol. 10. r.—12. v. lin. 4.: مفاخرة السيف والقلم للشيخ زين الدين عمر بن الوردى ، i. e. *Certatio gladii et calami*, auctore *Zein ed-dîn 'Omar Ibn el-Werdî*, notissimi compendii geographici scriptore, quem Sirâg' ed-dînum alii vocant et de quo dictum est ad cod. XCIII. sqq. Initium hoc est: قال لما كان السيف والقلم عُدَّتَى العمل والقول وعمدتى الدولة ، . Ejusdem tractatus, oratione ornata scripti, exemplum alterum habes in cod. nostro CCXXXI. Annexa sunt fol. 12. v.—15. r. carmina nonnulla, festinantius fere scripta, quorum primo inscriptum est: قال الفقيه الامام العالم العلامه شمس الدين الفلاحى المالكى مضمنا لابيات الملحة مدحا فقال رحمه الله تعالى ، . Ultimum locum occupat:

IV. Fol. 17. r.—29. r. *Ibn Dureidi carmen* clarissimum, المقصورة dictum, scholiis inter lineas adjectis.

CCXVIII.

(N. 51. in fol.; olim N. 33. in fol.)

Codex in fol. formæ angustæ oblongæ, foll. 190. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens *anthologiam*, maximam partem poëticam, quam insuum usum conscripsit *Jûnus* quidam, *fil. en-Nâsziri bin Mu'hammed*

*) Correxit Reiskius الظرفا.

*) Apud Herbelotium Burhân ed-dîni nostri cognomen corruptum est in Mâ'ûnî; vid. Bibl. Orient. s. v. Maouni.

*bin Mubârek el-Aindlî.**) Fol. 1. r. inter annotationes varias leguntur etiam haec, quae librum insequentem spectant: هذه مجموعة من الادبيات منتخبة من الكتب المعتبرة الادبية ، . Ceterum quod consilium, in componendo libro secutus sit, in limine ejus certiores nos non facit qui eum collegit; sed ipsa collectio fol. 1. v. post Besmelam incipit ab oratione sacra de jejuniis mensis Ramadhân, cujus hoc est initium: الحمد لله الذى رفع السمآء وحزمها**) عن الزوال ، وخفض الارض ونصب فيها الجبال ، . Inde a fine folii 9. varia sequuntur carmina de rebus diversissimis. Poëtarum nomina interdum indicantur, ut Abû-lfat'h el-Bustî, Ibn Zeidûn, Ibn en-Nebîh, Ibn Isrâîl, Ibn Aibek, el-Imâm esch-Schâfi'î, Abû Nuwâs, cet. Sed nova quaedam poëmatum series incipit fol. 115. r., ubi primum caput inchoatur e viginti, quae magnam codicis partem occupant et in fronte gerunt inscriptiones hujusmodi: ١ فى النسيب ، ٢ فى الاخوانيات ، ٣ فى المدح ، ٤ فى الشكر ، cet. Ejusdem poëtae anonymi esse videntur quae continentur capitibus I—XVIII.; capita vero XIX. et XX., quibus haec praefixa est inscriptio fol. 139. v.: الباب التاسع عشر والعشرون فى المعانى المختلفة ، , variorum poëtarum carmina exhibent, in his el-Mutenabbii, el-Bustii aliorumque. Clauditur totus codex fol. 190. v. Subscriptio finalis aderat duplex, sed prior paene deleta est; scriptionis tamen mensis et annus etiamnum dignoscuntur, Mu'harrem a. 872. (Chr. 1467.) Subscriptio posterior nomen prodit collectoris: جمعه لنفسه برسمه العبد الفقير -- يونس ولد المفسر الناصر بن محمد بن مبارك الاينالى الخ ، . — Folia nonnulla hic illic e codice excidisse verisimile est.

CCXIX.

(N. 125. in 4to; olim N. 35. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 131. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi eleganter scriptus, *collectionem* continens, maximam partem poëticam. Sectiones distinguimus hasce:

I. Fol. 2. v.—4. r. *carmen* legitur, cujus haec est inscriptio: للرئيس الجليل ابى يحيى محمد ابن ابى بكر بن عاصم قدس الله تعالى روحه فيما كتب به عن السلطان امير المسلمين ابى عبد الله محمد بن يوسف ابن نصر رحمه الله الى الروضة النبوية الشريفة على ساكنها افضل الصلاة وازكى السلام ، . — Initium carminis:

دعاك باقصى المغربين غريبُ ، وانت على بعد المزار قريبُ ،

Sequuntur deinde fol. 4. r.—13. v. ipsae illae litterae, de gestis in Hispania bellis ex urbe Gharnâṭa ad Prophetam datae mense Rebî' priore a. 771. (Chr. 1369.) Subjungitur aliud ejusdem auctoris carmen fol. 14. r.—18. v., ita incipiens:

حال دون الوداع حادى الركابِ ، ثم انضى من عزمه غير كابِ ،

Hanc sectionem excipit:

II. *Collectio bipartita*, cujus prior pars (fol. 19. r.—70. r.) hanc habet inscriptionem: القسم الاول فى المنظوم ، . Dividitur ea in capita quattuor, quae sunt: fol. 19. r.: باب المديح ، ; fol. 51. v.: الباب الثانى فى الرثاء ، ; fol. 60. v.: الباب الثالث فى الغزل ، ; fol. 66. r.: الباب الرابع فى اوصاف ومعانٍ شتّى ، . Primi capitis carmen primum ita incipit:

هل قبة قد زيّنت بهُمام ، ام سعد اخبية وبدر تمامِ ،

Sed prosaica quoque huic parti admixta sunt, ut fol. 25. r.—30. v.: المقامة الروضية على منزع المقامة الدوحية التى لابن عياض القرطبى ، . Fol. 70. r. in fine hujus partis legitur in margine: تم الموجود والحمد لله الملك المعبود ، . Fol. 71. v. incipit pars posterior: القسم الثانى فى المنثور ، , quae pertinet usque ad fol. 103. r. Ejusdem scriptoris sunt, quae hujus collectionis utraque parte continentur; nomen ejus nobis non constat, sed in Hispania vixisse et Rondam maxime, Andalusiae oppidum, habitasse e compluribus locis apparet. Suspicamur eundem esse, cujus nomen inscriptum est fol. 2. v., Abû Ja'hjâ Mu'hammed bin Abî Bekr bin 'Âszim.

III. Fol. 106. r. nova incipit *carminum series*, a variis poëtis conditorum, sed eadem

*) De hoc cognomine conf. Meursinge in Prolegg. ad Sojutii librum de interprett. Korani, pag. 32. not. 104.

**) Legendum videtur: جزمها.

manu scripta, qua collectio prior. Carmini primo inscriptum est: وللرئيس المقدس المرحوم ابى عبد الله محمد الشِرّان*) الغرناطى قدس الله روحه مما كتب به عن السلطان المقدس المرحوم ابى عبد الله بن نصر قدس الله تعالى روحه ، . Sequuntur deinde hæc: fol. 108. r. alterum ejusdem poëtae carmen; fol. 109. v. disticha Abû 'Abd allâhi el-Azraq el-Gharnâtî et carmen clarissimi Abû 'Hajjân el-Gharnâtî**); fol. 110. r. aliud carmen, cui inscriptum est: للمولى الاخ المقدس المرحوم ابى العباس احمد ابن المولى المقدس المرحوم ابى الحسن على بن داوود قدس الله روحهما الخ ، ; fol. 111. r. versus nonnulli, auctoribus Ibn el-Chatîb el-Gharnâtî, Abû Is'hâq el-Chafâg'î et Abû 'Umâra el-Baszrî; item excerpta e libro, soluta oratione scripto, qui vocatur: كتاب الحِكَم والنِعَم للفقيه الاديب الكاتب البارع ابى الحسن على ابن الشيخ الرئيس ذى الوزارتين ابى عبد الله بن الخطيب***) رحمهما الله تعالى ، ; fol. denique 111. v.—115. v. carmen poëtae anonymi recentioris (لبعض المتاخّرين بغرناطة ،).

IV. Ultimo loco *specimina* leguntur *epistolarum*, et soluta oratione et ligata scriptarum, fol. 116. r.—129. r.: ومن انشآء المولى الأخ قدس الله تعالى روحه من المراسلات السلطانية ، . Subscriptio finalis, fol. 129. r., de collectore ejusque aetate certiores nos non facit. — Fol. 129. v. alia manu adjecta sunt poëmatia tria in laudem urbis Tunetis: للاديب ابى عبد الله محمد†) المالقى رحمه الله تعالى ، . Foliis 130. et 131. nihil est inscriptum.

CCXX.

(N. 36. in 8vo; olim N. 44. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 76. chartae orientalis laevigatae, partim albae, partim variis coloribus tinctae, char. Neschi una eademque manu bene exaratus, varia continèns scripta et excerpta, litteras maxime elegantiores spectantia. Fol. 1. r. titulus legitur, potiores codicis partes recensens: كتاب الدُّرر النفيس والحُلل الانيس وكتاب جنّة الولْدان فى الحسان من الغلمان وكتاب الكنس الجوارى فى الملاح من الحوارى (leg.: الجوارى) وغيرهم تاليف شيخ الشعرا الشهاب الحجازى الخ ، . Singularum vero sectionum conspectus hic est:

I. Fol. 1. v.—10. r. lin. 1. *Quaestiones XLI. e theologia, jurisprudentia et morum doctrina cum responsis;* quarum collectionem illo titulo الدر النفيس والحل الانيس indicari vix probabile est, cum nec in ipso libro is appareat, nec ad Schihâb ed-dînum haec pertineant. Quaestiones enim hasce *Schems ed-dinus 'Abd er-Ra'hîm Ibn et-Tûsi*, concionator urbis Mauszil, mense Scha'bân a. 654. (Chr. 1256.) transmisit Imâmo *Abû Mu'hammed bin 'Abd el-'Azîz bin 'Abd es-Selâm es-Sulemî*,*) Schâfi'itae, Qâhirae degenti, cujus responsa singulas quaestiones excipiunt.

II. Fol. 10. r. lin. 2. — fol. 25. v. *Excerpta varia*, carmina maxime et breviora et longiora, additis interdum auctorum nominibus**); annotationes argumenti diversissimi, preces et alia. Videntur excidisse folia nonnulla, post foll. 10. 16. 17. 21. 25., ubi indices, quos in fine foliorum apposuerat librarius, vel adulterati sunt, vel deleti, vel non conveniunt cum paginae sequentis initio.

III. Fol. 26. r.—36. v. Libellus, qui in praefatione vocatur جنّة الولدان فى الحسان من الغلمان ، i.e. *Hortus puerorum*, liber agens *de pulchris inter pueros;* perinde atque in titulo codicis, fol. 1. r. Sed intercidit praefationis initium, unius fortasse

*) Alio loco scriptum est: شِرّان; vid. fol. 108. r. lin. 9.

** De quo vid. Gayangos, the hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. 423. sqq.

***) Intelligendus sine dubio Lisân ed-dînus ille Ibn el-Chatîb, cujus vitam scripsit el-Maqqarî.

†) Additum h. l. in margine superiore: المعروف بالحيم الاندلسى ،

*) السُّلمى; sic legitur in codice nostro, neque repugnat Sujûtius in libro Lubb el-lubâb.

**) Inter alios, recentiores maxime, nominantur: esch-Schâfi'î, Abû -l'atâhije, Ibn Abî 'Hag'ale, Szafijj ed-dîn el-'Hillî.

paginae scriptura. Ipse liber carminibus constat brevioribus, ab ipso editore compositis in laudem amasiorum cujusvis ordinis et condicionis, a Chalifa et Sultano usque ad opificem et latronem, cujusvis religionis, habitus, nominis. Scriptoris nomen hic quidem non indicatur; est vero is quem titulus prodit, auctor insequentis quoque libelli, in argumento simili versantis, ut ex ejus praefatione cognoscitur, *Schihâb ed-dîn el-'Hig'âzî*, idemque sine dubio, quem commemorat Herbelotius s. v. Schehab. Lacuna exstat post fol. 34. — Sequitur:

IV. Fol. 36. v.—42. v.: كتاب الكُنَّس الجوارى فى الملاح*) من الجوارى من نظم سيدنا ومولانا الاديب الشهاب الحجازى رحمه الله ، i. e. *Stellae currentes*, liber agens *de pulchris inter puellas*. Praefationis initium, fol. 37. r.: الحمد لله الذى جعل النساء قوام احوال الرجال ، . Libri ratio eadem est quae praecedentis.

V. Sequuntur denuo, fol. 42. v.—76. v., *excerpta varia*, in his primum carmen, cui superscriptum est: كتب القاضى جلال الدين المكرّم الى الامير جمال الدين موسى بن يغمور يطلب منه سجّاده ،; alia deinde carmina, usque ad finem fol. 43., ubi index, imo folio adscriptus, lacunam arguit; fol. 44. r.—72. r. pedestris oratio, versibus intermixta; sed folia nonnulla excidisse videntur post fol. 48. Poëtarum nomina plerumque indicata sunt.

VI. Fol. 72. r.—76. v. *Excerpta e libro theologico*, quibus superscriptum: من كتاب عقد العقآيد وضيآ العوآيد ولم ارَ اسم مصنفه ، . Adjecta sunt in fine fol. 76. disticha nonnulla ex 'Harîrio et alia.

CCXXI.

(N. 37. in 8vo; olim N. 30. in 8vo.)

Collectio scriptorum, ad litteras elegantiores pertinentium, cum soluta oratione, tum ligata compositorum ab *Abû Is'hâq Ibrahîm bin Abî -lfat'h bin 'Abd allâh*, vulgo *Ibn Chafâg'e* dicto et mortuo in oppidulo Hispaniae G'ezîret Schuqr a. h. 533. (Chr. 113⅜.); codex in 8vo, foll. 119. chartae orientalis laevigatae, partim albae, partim rubicundae, char. Neschi bene scriptus. Fol. 1. r. legitur titulus: ديوان ابن خَفَاجه الاندلسى رحمه الله ام ، . Eodem nomine idem sine dubio liber designatur ab Ibn Challikâno, edit. de Slane vol. I. pag. 19., et ab 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 245. n. 5181. Praefationis initium, fol. 1. v.: قال الوزير الفقيه ابو اسحاق ابرهيم بن ابى الفتح بن خفاجة اعزه الله تعالى يصدّر بهذه الخطبة جملة شعره وبعض ما اقترن به من نثره ، الحمد لله الذى عم بفضله ومن بعدله الخ ، . Desinit liber fol. 119. v.

CCXXII.

(N. 126. in 4to.; olim N. 84. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 103. chartae Europaeae, char. Neschi et manu satis rudi, atramento pallidiore exaratus ab homine aliquo Europaeo, linguae Arabicae tantum non penitus ignaro. Continet is *corpus scriptorum elegantiorum Schems ed-dîni Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin 'Afîf ed-dîn Suleimân et-Tilimsânî;* eundem, ut videtur, librum, quem commemorat 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 247. n. 5196. et pag. 286. n. 5477.; conf. quae monuimus ad cod. CCXIV. Pater ejus mortuus esse dicitur a. h. 690. (Chr. 1291.) Fol. 1. r. inscriptum est ab eo, ni fallimur, qui codicem exaravit: "Divan le Schams-eddin Abou Abdala Mohammed Ebn-ulschekh Afifed-din Soliman ot tolmaiani" (sic). "Poemata Schams-eddin Abou Abdala etc. Arabice." Libri titulus auro ornatus olim legebatur fol. 1. v., sed nunc deletus est et indocta manu restitutus; infra circulo inscriptum est minio auctoris nomen, quod dedimus; hic tamen perperam scriptum est: التلمانى. Repetitur idem fol. 2. r., in limine narrationis ejus generis, quod Arabes vocant

*) In praefatione pro الملاح legitur الحسان.

حكى بعض رواة الاخبار، مقامات, consessus. Initium: ومن يوكق(يوثق .:leg) به في الاخبار(*)، Fol. 11. r. sequitur: المقامة الثانية، ; quam excipiunt fol. 27. v.—102 r. poëmata, alphabetico ordine disposita. Pauca accedunt supplementa fol. 102. r. —103 r. Clausula finalis scriptionis tempus indicare debet, sed tam mendose scripta est, ut usui esse nequeat. — Ceterum conf. Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 1451.

CCXXIII.

(N. 127. in 4to; olim N. 31. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 115. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, continens librum, qui vocatur: قرة الناظر ونزهة الخاطر، i. e. *Delectatio adspicientis et oblectamentum mentis*, et varia complectitur scripta, elegantiores litteras spectantia, vel soluta oratione vel ligata composita a *Nûr ed-dîno Abû -lmatn 'Alî bin Sûdûn el-Beschbaghâwî***). Folia 1—27. ad supplendum codicem ab initio mutilum recentiore tempore adjecta esse videntur. Inscriptio folii 1. duplicem ejusdem libri designationem exhibet: هذا ديوان نزهة النفوس ومضحك العبوس وديوان قرة الناظر ونزهة الخاطر، ; sed hoc errore factum est librarii; qui inscriptionem exaravit, ut e praefatione cognoscitur, cujus initium fol. 1. v. hoc est: الحمد لله المنعم عند قبض النفوس بشرح الصدور، . Profitetur enim auctor, antea se composuisse similis argumenti librum, cui nomen indiderit: نزهة النفوس ومضحك العبوس، i. e. Oblectamentum animorum et risum movens austero; illi vero, quae jam prodeat, novae quasi ejusdem libri editioni, in meliorem ordinem redactae, nomen se imposuisse: قرة الناظر ونزهة الخاطر، ; unde apparet in inscriptione hanc solam designationem fuisse commemorandam.*) — Fol. 2. v. de divisione hujus collectionis in partes duas (شطران) agitur, quarum prior seria comprehendit, ludicra posterior, in quinque capita distributa: الشطر الاول يشتمل على المدح والعذل وغيرهما من الجديات الشطر الثانى يشتمل على انواع من الاقاويل الهزليات وفيه خمسة ابواب، ١ في القصايد والتصاديق، ٢ في الحكايات، ٣ في الموشحات الهباليه**)، ٤ في دوبيت وانواع من المواليه***)، ٥ في الظرف العجيبه والتحف الغريبه، . Aliam deinde sectionem a. 856. (Chr. 1452.) Qâhirae se addidisse narrat noster. Pars prior incipit fol. 3. r.; posterior fol. 34. r. extr.; appendix, cui inscribitur: وهذا ما قلته في طريقة العجم، ; fol. 111. r. extr. Subscriptio finalis, fol. 115. r., absolutam esse docet codicis scriptionem mense Ramadhân a. 972. (Chr. 1565.)

---

*) Legendum fortasse: الاخبار.

**) In limine praefationis vocatur is: نور الدين ابو المتن على بن الجناب السيفى الظاهرى البشبغاوى، ; in titulo codici praefixo: ابو المتن الجناب السيفى على بن سودون البشغاوى (leg: البشبغاوى)، . Fol. 28. r. ubi codicis pars antiquior incipit, in margine superiore annotatum est: ديوان ابن سودون، . Conf. Casirius, vol. I. n. 366., ubi perperam legitur: Ali albeschbari, vulgo Ebn Sudun, et n. 448.

*) Minus accurate 'Hâg'î Chalfa quoque vol. IV. pag. 512. n. 9409. de ratione egit, inter utrumque librum intercedente. — Casirius, locis in annotatione superiore laudatis, prioris editionis titulum affert; num recte, dubitare licet. Ea enim, quae de divisione libri tradit ad n. 366., concordant cum codice nostro, et ipsa prima libri verba, quae commemorat, in eodem codice formulam اما بعد excipiunt; finis quoque utriusque libri idem est.

**) Quid significet vox هباليه nobis non constat, sed fortasse derivata est a nomine Hibet allâhi, fil. Senâ el-mulk, hominis de hoc carminum genere optime meriti; vid. quae Hammerus edidit in diario: Journ. Asiat. 3e série, vol. VIII. pag. 163.

***) Fol. 83. v. hujus capitis inscriptio sic se habet: في دوابيت والزجل والمواليا، ; de quibus carminum generibus conferre juvabit Journ. Asiat., l. l., pag. 163. extr.—165.

CODICES NARRATIONES ET SIMILIA CONTINENTES, QUAE AD LITTERAS ELEGANTIORES PERTINENT.

CCXXIV.

(N. 38. in 8vo; olim N. 25. in 8vo.)

Codex in 8vo, foll. 81. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus, continens *Consessus*, qui vocantur, XXXI., compositos ab *Abû -lfadhl A'hmed bin el-'Husein el-Hamadânî*, vulgo *Bedî' ez-Zemân* dicto, de quo vid. Ibn Challikân, edit. de Slane, vol. I. pag. 56. sq.; Silvestre de Sacy Chrestom. Arabe, 2e édit. vol. III. pag. 259. sqq. Fol. 1. r. inscriptum est: مقامات انشاها الاستاذ الجليل ابو الفضل احمد بن الحسين الهمدانى الحافظ بديع الزمان رحمه الله امين ،. Praemissa est fol. 1. v. praefatio brevis, de ipso scriptore ejusque consessibus agens. Consessus primus incipit pag. eadem, lin. antep.; clauditur codex fol. 81. r. Consessus illi, quos ediderunt Silvestre de Sacy in Chrestom. Arab. et Grangeret de Lagrange in Anthologia Arab., omnes in codice nostro reperiuntur. Ultima pars codicis inde a fol. 80. r. alia manu exarata est, quam quae praecedunt.

CCXXV.

(N. 39. in 8vo; olim N. 10. in 8vo.)

'Haririi Consessus quinquaginta; codex in 8vo, foll. 340. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Textus Arabicus in consessibus XXXIV. prioribus vocalium signis instructus est; reliqua char. paulo minore eleganter quidem scripta sunt, sed vocalibus carent. XXV. consessus priores notis praeterea in margine et inter lineas adscriptis aucti sunt, partim Arabicis, partim Persicis atque Turcicis. Incipit liber fol. 1. v., absolvitur fol. 340. r.

CCXXVI.

(N. 128. in 4to; olim N. 51. in 4to.)

Consessuum 'Harîrii apographum alterum, in 4to, foll. 300. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptum, vocalium signis instructum passimque notis auctum, inter lineas adscriptis. Incipit praefatio fol. 1. v.; desinit liber fol. 300. r. Fol. 300. v. inter alia legitur: هذه للقس لاونديوس سالم ،; quem sacerdotem, 'Halebi natum, a. 1760. Romae vixisse constat e codice CCLXIX., ejus manu exarato et 'Omari bin el-Fâridh carmina continente.

CCXXVII.

(N. 129. in 4to.)

Codex Reiskianus in 4to, cui hunc titulum praefixit ipse Reiskius: "*Abi Mohammed el-Kasem ben Ali Haririi Quinquaginta consessus Arabici.* E codice MSS. descripsit Jo. Jacobus Reiske." Desunt tamen consessus tres priores, quos quoniam a. 1731. ediderat Alb. Schultens, describere noluit Reiskius, ut in fine pag. 23. annotavit. Est vero hoc apographum codicis Wolfiani, quondam Hinckelmanniani*), qui nunc in Biblioth. Civit. Hamburgensis asservatur sub N. CLXVIII.; vid. Reiskens Lebensbeschr. pag. 14., coll. pag. 164. n. 30. — Paginae 1. inscriptus est titulus Arabicus, adjectis iisdem fere versibus, qui leguntur in limine editionis Ill. de Sacy. Prae-

*) Ut monet Reiskius in praefatione ad editionem consessus XXVI., quem ex hoc ipso codice typis exprimendum curavit. Ejusdem codicis mentionem fecerunt ipse Hinckelmannus in praef. ad Corani editionem et Wolfius in Bibl. Hebr. vol. IV. pag. 776.

fatio incipit fol. 2.; passim adjectae sunt notulae et vocabulorum interpretatio vel Latina vel Germanica. Scholia Arabica e regione textus paginae sequenti inscripta sunt. Pagg. 24—26. scholia nonnulla longiora ad consessus tres priores continent, quae suo editionis Schultensianae exemplo commode adscribere non potuit Reiskius. Pagg. 27. et 28. excisae sunt; nihil tamen deesse videtur. Pag. 29. incipit consessus IV. Inde a pag. 41. scholia Arabica in ipso margine juxta textum Arabicum scripta sunt. Desinit liber pag. 596., ubi notatum est: "Incepi d. 24. Jan. abs. d. 4. April. 1737. Jo. Jac. Reiske. Laus sit Deo." — Pag. 597—602. carmen legitur, cui inscriptum est: وللحريرى رحمه الله يمدح نصير الدين سعد الملوك ،. Adjecta est in margine interpretatio Latina. Aliud sequitur carmen pag. 602—607.: كتب الامير نجم الدولة احمد بن ابى الفتوح المختار محمد بن ابى الخير الى الحريرى رحمهما الله تعالى ، et responsum 'Harîrii pag. 608—613. Utrique carmini adjecta in margine interpretatio Latina *). Subscriptio in fine pag. 613. haec est: "Laus Deo d. 13. April. h. X. mat. perfeci tandem laborem longe taediosissimum sessarium et quamplurimis incommodis, sanitatisque ac oculorum noxis implicitum." In fine codicis adjectum est fol. unum, variis annotationibus repletum.

CCXXVIII.

(N. 130. in 4to.)

Consessuum 'Harîrii apographum quartum, in 4to, foll. 131. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum, vocalibus tantum non ubique instructum et quondam b. P. Lemmingio, cum Parisiis discederet, ab Ill. Silvestre de Sacy dono datum. Cujus rei testis est inscriptio prioris e duobus foliis, codici praefixis, sed numeris non signatis. Ejusdem folii pagina altera sequentisque pag. prior quinquaginta consessuum indicem Arabicum continent. Ipsius codicis fol. 1. r. titulus legitur Arabicus; praefatio incipit fol. 1. v. In margine per totum codicem, paucis exceptis paginis, adjecta sunt scholia Turcica, hominis Europaei manu scripta*), et vocabulorum non paucorum interpretatio Gallica. Absolutus est codex, ut docet subscriptio finalis, fol. 130. v., mense G'umâdâ secundo a. 1171. (Chr. 1758.), manu 'Abd el-Qâdiri, fil. Musztafae, el-'Hallâq (tonsoris). Infra adscriptum est: تملكه بالكتابة العبد الفقير الى رحمة ربه يوسف ابن شكر الله ابن البيطار ١١٧١ ،; et:

الخط يبقى زمانا بعد كاتبه ،
وكاتب الخط تحت الارض مدفون ،

Fol. 131. r. annotationes variae leguntur, in his notitia de 'Harîrii consessibus a Schultensio Latine et a Venturio Gallice versis.

CCXXIX.

(N. 131. in 4o; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 2. in 8vo.)

Codex in 4to, fol. 174.**) chartae orientalis laevigatae, partim char. Neschi, partim char. Nesta'liq, bene sed non una manu exaratus, continens *Ibn Nubbâtae Commentarium in Ibn Zeidûni epistolam* laudatissimam, de qua vid. 'Hâg'î Chalfa vol. III. pag. 358. sq.,

*) Haec omnia e cod. Hamburgensi deprompsit Reiskius, non vero descripsit epistolas illas, ab 'Harîrio compositas, quae in cod. Hamb. vocantur: الرسالة الشينية ، et السينية ، et in cod. Lipsiensi quoque leguntur; vid. Catal. Fleischeri, n. CCLXXXVI.

*) Haec scholia quid valeant, de Sacyus monet in inscriptione, codici praemissa: "Illum" (Lemmingium) "monitum volumus, ne adnotationibus ad oram chartarum scriptis multum tribuat, quae nempe virum arabicae linguae cognitione non satis imbutum, autorem habuisse nobis videntur."

**) Numeris signata sunt a librario folia 172.; primum enim folium, titulum tenens et praefationis initium, signare neglexit, atque ultimum, cui index historicus inscriptus est.

coll. vol. II. pag. 102. n. 2093.*) De commentario quoque vid. vol. III. l. l. et pag. 590. n. 7095.; in utroque tamen loco ipsum libri nomen corrigendum ex inscriptione codicis nostri.**) Conf. praeterea quae de Ibn Nubbâta monuit Krafftius, die Handschriften der K. K. Akad., pag. 180.***) — Haec fere codici praemissa est inscriptio †): كتاب سرح العيون فى شرح رسالة [ا]بن زيدون المشهورة عن لسان ولاده بنت المستكفى بالله رحمهما الله تعالى ام ; et supra eam annotatur: لابن نباتة .
Praefationis initium concordat cum eo, quod legitur apud 'Hâg'î Chalfam; ipsa epistola cum commentario incipit fol. 4. r. Absoluta est scriptio, ut in fine notatur, fol. 172. v., mense Rebî' priore a. 1047. aut 1049. (Chr. 1637. aut 1639.); non enim liquet, utrum سبع legendum sit an تسع.

CCXXX.

(N. 132. in 4to.)

Codex Reiskianus in 4to, ejusdem *Commentarii in Ibn Zeidûni epistolam apographum* continens, quod e codice Lugdunensi, olim Warneriano, descripsit Reiskius; vid. praefationem ad editionem epistolae Ibn Zeidûni Reiskianam, pag. V. sq.; Prodidagmata ad Hagji Chalifae tabulas, pag. 231. sq. n. 8.; Reiskens Lebensbeschr., pag. 158. sq. Conf. praeterea Schnurreri Biblioth. Arab. pag. 227. sq. Ligaturae ipse Reiskius inscripsit: "Ibn Zaiduni Resalet"; codicis vero folium primum, cui titulus videtur fuisse inscriptus, excisum est. Pag. 1. incipit "Praefatio Ibn Nebata*);" pag. 2.: "Vita auctoris et occasio scriptae epistolae"; pag. denique 7. ipsa epistola cum commentario**); Arabice omnia, cum notis marginalibus Reiskii, passimque Rasmusseni. Pag. 173. subscriptio finalis codicis Lugdunensis legitur, a. h. 973. scripti; infra Reiskius annotavit: "Absolvi d. 27. Septembr. 1740. Lugd. Batav."

Fluxerunt ex hoc apographo praeter editionem epistolae Ibn Zeidûni Reiskianam, quae Lipsiae prodiit a. 1755., repetitam cum commentarii specimine in Hirtii Institutionibus arab. linguae, pag. 483—515., ea quae publici juris fecit b. J. L. Rasmussen in Additamentis ad hist. Arabum ante Islamismum, pag. ١—٦٥.

CCXXXI.

(N. 133. in 4to; olim N. 38. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 68. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus***). Continentur hoc volumine quae sequuntur:

*) Corrigenda ex 'Hâg'î Chalfa quae minus accurate de hac epistola tradidit P. de Gayangos, the hist. of the Moh. dynasties in Spain, vol. I. pag. 341. sq. et pag. 473.

**) Idem error corrigendus est in Catal. Bibl. Lugd. ad n. 1576. Hammerus in diario Wiener Jahrbb. vol. LXIII. Anzeigebl. pag. 22. n. 88. commentarii nomen recte expressit, erravit in designando auctore.

***) Verendum ne in errorem inciderit doctissimus juvenis, immatura morte patriae suae litterisque nuper ereptus, duos statuens homines ejusdem plane nominis, G'elâl ed-dîn Mu'hammed bin Mu'hammed ibn Nubbâta el-Fâriqî (el-Miszrî), quorum alter mortuus sit a. h. 762. (Chr. 136⁰⁄₁.), alter a. 768. (Chr. 136⁶⁄₇.) — Ceterum commentarii in epistolam Ibn Zeidûni auctor ab 'Hâg'î Chalfa quidem Abû 'Abd allâh vocatur, a Reiskio vero, librum Raudh el-achjâr secuto, Abû Bekr; utrum sit verius, dijudicare non audemus.

†) Incommodo loco huic inscriptioni insertum erat nomen auctoris hujus commentarii: لابن نباتة المصرى ; jam vero haec verba maximam partem deleta sunt.

*) Ita Reiskius scripsit, contra auctoritatem 'Hâg'î Chalfae, vol. I. pag. 143. n. 20.

**) Sed non integrum Ibn Nubbâtae commentarium hoc codice contineri e comparatione cum codice praecedente intelligimus. Nam iis, quae ibi leguntur fol. 4. r.—15. v., ad editionis Reiskianae pag. primam et pag. secundae lineam primam pertinentia, in apographo Reiskiano cod. Lugd. una tantum pagina et quod excurrit respondet. Similiter in apographo Reiskiano desiderantur quae continentur codicis praecedentis fol. 170. r.—172 v.

***) Fol. 1. recentiore manu suppletum est.

I. Libellus, cui inscriptum est fol. 1. r.: الدرة المنيرة فى مناظرة الجسر والجزيرة انشآ ابى الفتح محمد الازهرى الموذن رحمه الله ام ، i. e. *Margarita splendens*, liber agens }*de certatione pontis cum insula*, auctore *Abû -lfat'h Mu'hammed el-Azherí*, praecone sacro; stilo ornato scripta disputatio de virtutibus et amoenitate pontis, ni fallimur, ejus qui ostiis canalis magni Qâhirini impositus est,*) atque insulae, quae appellatur الوُسطى eademque esse videtur, quam nunc vocant er-Raudha. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الفتاح ، والصلوة والسلام على سيد الملاح ، الحمد لله الملك البر ، الذى اجرى البحر لنفع كل فاجر وبر ، . Compositum esse libellum a. h. 879. (Chr. 147⅘.) peroratio docet. Subscriptio finalis fol. 18. r. nomen auctoris ita exhibet: محمد ابو الفتح بن محمد الموذن الازهرى ، , et codicem nostrum scriptum esse docet mense G'umâdâ secundo a. 1009. (Chr. 1600.) — Sequitur:

II. Fragmentum ornato stilo itidem compositum, alia manu exaratum cui inscriptum est fol. 19. r.: كتاب الوصفَيْن الظريفَيْن فى مفاخرة الحرمين الشريفَيْن ، i. e. *Descriptiones lepidae duae, versantes in contentione duarum urbium sanctarum***). Continet prooemium, cujus auctor nobis ignotus se in hoc opere conficiendo virum eloquentissimum 'Ali b. Jusuf ez-Zarendi aemulatum esse dicit. Initium, fol. 19. v.: الحمد لله الذى ألبس اطواق العليا سوالف الحرمين الشريفين ، Abrumpitur oratio in fine fol. 29.

III. Similis argumenti liber, sed simplici stilo scriptus, hanc habet inscriptionem fol. 30. r.: الحجج المبينه***) فى التفضيل بين مكة والمدينة لشيخنا الحافظ المجتهد جلال الدين ابى الفضل عبد الرحمن السيوطى الشافعى ، i. e. *Argumenta dilucida de praeferenda Mekka aut Medina*, auctore clarissimo *G'elâl ed-dîn Abû -lfadhl 'Abd er-Ra'hmân es-Sujûtî.* Praefationis initium, fol. 30. v.: الحمد لله الذى فضل بعض خلقه على بعض حتى فى البلاد والامكنة وبقاع الارض*) ، . Dividitur hic libellus in tres sectiones: فى اسما هذين البلدين ، et: فى التفصيل بينهما ، et: فى حد هذين الحرمين ، Accedit coronis, excerpta continens e libro: اخبار المدينة للزبير ابن بكار، . Desinit liber fol. 39. r.

IV. Fol. 40. r. varia inscripta sunt poëtica, eadem manu qua reliqua pars codicis usque ad finem fol. 68.; sed infra recentiore manu annotatum est: نوابغ الزمخشرى رحمه الله تعالى ،; quod proxime sequentia spectat. Nam fol. 40. v.—47. r. lin. 2. leguntur *Zamachscharii dicta* illa praeclara, quae vocantur: الكلم النوابغ ، , quorumque maximam partem edidit H. A. Schultens in Anthologia sententiarum Arabicarum. Lugd. Bat., 1772. 4to.**)

V. Haec excipit fol. 47. r. lin. 3.: الرسالة القلمية للجلال الدوانى رحمه الله ، i. e. *Tractatus de calamo*, auctore *G'elâl ed-dîn (Mu'hammed) ed-Dewânî*, cujus mentionem fecit 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 430. n. 6280. Conf. quae de hoc scriptore annotavimus ad codicem Bibl. Regiae Persicum N. VIII. — Sequitur deinde:

VI. Fol. 49. v.: الرسالة القلمية من منشات مولانا علا الدنيا والدين على جلبى افندى الشهير بقنالى قاضى العسكر المنصور، i. e. *Tractatus de calamo*, quem composuit *'Alâ ed-dunjâ wed-dîn 'Ali C'elebî Efendî*, vulgo *Qanâlî* dictus, de quo vid. 'Hâg'î Chalfa l. l. n. 6282.***) Scripsit hunc trac-

---

*) A C. Niebuhrio in itineris edit. Germanica vol. I. pag. 110. vocatur is: قنطرة فم الخليج ،.

**) Infra titulum et in margine carmina nonnulla minora adscripta sunt, quae ad ipsum librum non pertinent.

***) Apud 'Hâg'î Chalfam vol. III. pag. 18. legendum est: المبيّنة pro المبينة.

*) Simillima haec sunt iis, quae leguntur in limine libri حسن المحاضرة , ab eodem scriptore concinnati; vid. ad cod. CXLVIII.

**) Fol. 40. v. in margine adscriptae sunt observationes variae, a Zamachscharii libello alienae.

***) Initium libri post Besmelam secundum codicem nostrum hoc est: لك الحمد يا من اكرم الخلق ،.

tatum in honorem clarissimi ICti Abû -ssu'ûd, vulgo Châg'a C'elebî dicti. Desinit liber fol. 52. v. lin. 4.

VII. Fol. 52. v. lin. 5. — 53. r. paenult. leguntur *descriptiones poëticae calami,* auctoribus ضيا الدين بن الاثير ,موفق الدين ابن الامدى, تقى الدين بن حجة aliisque, *atque atramentarii,* auctoribus شمس الدين المزين et ابن حجة.

VIII. Fol. 53. r. extr. inscriptio legitur tractatus insequentis: رسالة فى السكين لابن حجة، i. e. *Tractatus de scalpro,* auctore *Ibn 'Hug'g'e.* Initium, fol. 53. v., post Besmelam hoc est: هذه رسالة السكين للفاضل تقى الدين ابن حجة الخ، قال يقبل الارض التى قامت حدود مكارمها، Desinit fol. 54. v. lin. 5. Hunc libellum excipit:

IX. Fol. 54. v.—56. v.: رسالة مفاخرة السيف والقلم لابن الوردى رحمه الله، i. e. *Ibn el-Werdii tractatus de certatione gladii et calami,* de quo diximus ad cod. CCXVII.

X. In fine fol. 56. legitur inscriptio libelli insequentis, in eodem argumento versantis *), quem scripsit *Ibn Nubbâta* ille, de quo dictum est ad cod. CCXXIX.: المفاخرة بين السيف والقلم للشيخ الامام الفاضل الاديب جمال الدين ابى بكر محمد بن الشيخ المحدث شمس الدين محمد بن محمد ابن نباتة المصرى كتب بها الى الامير ناصر الدين الدوادار رحمة الله عليهم، Initium post Besmelam, fol. 57. r.: يقبل الارض بالمقر لا زالت اقلام النعم ساجدة بامره، De-sinit liber fol. 64. v.

XI. Fol. 65. r. disticha nonnulla leguntur, inscriptiones coronae imperatoris Anûschirwân et praecepta varia. Quae excipiunt fol. 65. v. — 68. v. *Praecepta, quae* fautori suo *Abû Jûsuf Ja'qûb bin Ibrahîm,* supremo Baghdâdi judici, *scripsit clarissimus theologus Abû 'Hanîfa:* وصيّة الامام الاعظم المجتهد ابو حنيفة النعمان بن ثابت الكوفى لابى يوسف رضى الله عنهما ---، Initium hoc est: فقال يا يعقوب وقر السلطان وعظم منزلته، Fol. 68. v. in margine adscripta est narratiuncula, Abû 'Hanîfam spectans; item disticha nonnulla ab ipso composita.

*) Hebraice quoque idem argumentum tractatum est a Charizio in libri Tachkemôni consessu XL.

CCXXXII.

(N. 134. in 4to; olim N. 20. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 116. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, continens *collectionem narrationum lepidarum,* quae vocatur: كتاب المختار من نوادر الاخبار *)، congestam a *Schems ed-dîno Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin A'hmed el-Muqrî el-Anbârî,* eodem fortasse scriptore, cujus mentionem fecimus ad cod. CXXXVIII. Praefationis initium: الحمد لله المنعم الكريم، ذى الفضل العظيم، Dividitur haec collectio in sectiones (فصول) decem, quarum prima incipit fol. 3. r. Desinit liber fol. 111. v., absolutus mense Ramadhân a. 1173. (Chr. 1760.), manu 'Omari bin 'Omar el-Bedrâwî el-Azherî. — Narrationes XXXV. ex hoc codice deprompsit clar. Freytag, in chrestomathia Arab. grammatica hist., quae prodiit Bonnae a. 1834. 8vo., pag. 31—83. Conf. censuram ejus libri, quam b. C. T. Johannsen, professor Hauniensis, inseruit diario: Jahrbücher für wissensch. Kritik, 1835., vol. prioris pag. 692. sqq. — Accedunt in fine codicis, fol. 111. v.—114. v., *excerpta varia,* ligata oratione scripta, *e libro confabulationum nocturnarum* (المسامرات) clarissimi *Mu'hjî ed-dîn Mu'hammed Ibn 'Arabî,* الكبريت الاحمر dicti, aliisque libris; sed haec ad praecedentem collectionem non pertinent.

CCXXXIII.

(N. 135. in 4to; olim N. 20. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 180. chartae Maroccanae, char. Africano recentiore haud male scriptus, aliam *collectionem narrationum lepi-*

*) Sic legitur in titulo libri, fol. 2. r., et in ipsa praefatione, fol. 2. v. In catalogo librorum, ex 'Hâg'î Chalfa excerpto, cod. nostro CLXXII., legitur: فى نوادر الاخبار،

darum **continens. In limine libri, fol. 1. v., post Besmelam leguntur haec:** الحمد لله هذا كتاب عجيب في الحكايات والمضحكات والغرايب ، مضحكات الملوك ، اعلم ارشدك الله حكى انه كان شابا من اولاد التجار الخ . **Desinit liber fol. 180. v.**

CCXXXIV.

(N. 136. in 4to; olim N. 80. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 50. chartae Maroccanae, char. Africano satis bene scriptus, ***narrationes nonnullas fabulosas*** ***) continens, quarum hic habes indicem: 1. Fol. 1. v.—17. v.:** قصة مدينة النحاس ، ***Narratio de urbe aenea,*** **quae legitur in clarissima illa MI Noctium collectione, edit. Bûlâqensis vol. II. pag. 37—52., edit. Habichtianae, vol. VI. pag. 343—401. — 2. Fol. 18. r.—21. r.:** حديث ارم ذات العماد ، ***Narratio de splendissima urbe Irem;*** **vid. MI Noctium edit. Bûlâq. vol. I. pag. 451—454., edit. Habicht. vol. VII. pag. 171—175. — 3. Fol. 21. v.—28. v. med.:** قصة بشر العابد مع هند رحمهما الله ، ***Narratio de amoribus Bischri et Hindae.*** **Initium:** يقال ان اول عاشق كان في الاسلام فتى من العرب اسمه بشر بن حازم من بنى جهينة من عرب الحجاز . — **4. Fol. 28. v. med.—31. v.:** حكاية وضّاح اليمانى مع خير القصور ابنة الملك مكايد واسمه زهر الرياض رحمهم الله تعالى ، ***Narratio de amoribus Wadhdhâ'hi Jemanensis et Chair el-quszûrae,*** **filiae regis cujusdam Indici. Initium:** ذكروا والله اعلم بغيبه انه كان فيما مضى من احاديث الامم السالفة ملكا من ملوك الهند يقال له مكايد الدهور واسمه زهر الرياض ، **— 5. Fol. 31. v. lin. antepaen.—35. r. lin. 1.:** قصة الجمجمة مع سيدنا عيسى عليه السلام ، ***Narratio de calva, quam in itinere offendit D. N. Jesus;*** **eadem, quae versibus Turcicis expressa legitur in cod. Biblioth. Senat. Lips. CCCXV, 6. — 6. Fol. 35. r. lin. 2.—47. v.:** حديث الورد في الاكمام ، ***Narratio de amoribus el-Ward fi -lakmâmae;*** **vid. MI Noctium edit. Bûlâq. vol. I. pag. 546—562., edit. Habicht. vol. V. pag. 34—95. — 7. Fol. 47. v. lin. antep.—48. r.:** حديث ابليس مع نوح عليه السلام ، ***Narratio de Iblîso et Nû'ho*** **(Diabolo et Noacho). — 8. Fol. 48. r.—50. v.:** حديث الفتى الجنّى مع المراة الساحرة ، ***Narratio de genio et fascinatrice.***

*) Praefixus est codici titulus, qui sic se habet: "Ignoti auctoris collectio historiarum et sermonum memorabilium. Arabice, ex Africa."

CCXXXV.

(N. 137. in 4to; olim N. 15. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 48. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, continens ***Historiam Meg'nûni et Leilae,*** **narratam ab** ***Abû Bekro el-Wâlibî,*** **subjunctis carminibus, quae tribuuntur Meg'nûno. Titulus fol. 1. r. inscriptus:** اخبار مجنون ليلى واشعاره واسمه قيس بن الملوح العقيلى مما عنى بجمعه وتدوينه العلامة ابو بكر الوالبى رحمه الله ام ، **Initium libri, fol. 1. v., post Besmelam et 'Hamdalam:** قال ابو بكر الوالبى كان من حديث مجنون بنى (sic) عامر وليلى العامرية انها كانت ابنة عمه الخ . **Subscriptio finalis, fol. 47. v. extr. 48. r.:** قال ابو بكر الوالبى رحمه الله هذا من جملة ما تناهى الينا من اخبار المجنون واشعاره وما كان منحولا من قصيدة او خبر اعرضنا عن كتبه والله تعالى اعلم بالصواب الخ ،

CCXXXVI.

(N. 40. in 8vo; olim N. 80. in 8vo.)

Codex in 8vo minore, foll. 110. chartae Europaeae, char. Neschi bene scriptus. Hoc volumine continentur:

I. Fol. 1—41. ***Historia fabulosa 'Haiqâri,*** **Persici philosophi, qui San'hâribi aetate vixisse fertur. Fol. 1. r. inscriptum est: "L'histoire d'Aykar; c'est une fable Arabe fort belle;" et alia manu exaratum: "Ex libris Sancti Montis Carmeli. 1670.;" infra denique priore illa manu: "Ce Liure â esté appliqué par N. R. P. Prouinçial a nostre Bibliotheque de Paris." Initium libri, fol. 1. v.:** نبتدى بعون الله الخ ، قصة حيقار الحكيم الفارسى الفيلسوف الماهر

الذى كان على ايام سنحاريب الملك ملك الموصل ، كان فى ايام سنحاريب ابن سرحادوم ملك اثور ونينوا الحكيم الماهر حيقار الفارسى الخ ، . Inseruntur fol. 4. v.—13. r. apophthegmata 'Haiqâri (امثال حيقار). Clauditur liber fol. 41. v., ubi triplex legitur subscriptio, prima Arabica: عدا *) ما انتهى الينا من خبر حيقار الحكيم الخ ،; altera Arabica, sed char. Syriaco exarata: الحمد لله رب العالمين امين ،; tertia Gallica: "Escrit par le Koury **) Shahedeh prestre Surien en Alepp." — Hanc narrationem in suam editionem interpretationis Gallicae MI Noctium recepit b. Caussin de Perceval, vol. VIII. pag. 167. sqq.; conf. Germanicam interpretationem, Wratislaviae editam, vol. XIII. pag. 86—126. — Foliis 42—46. nihil est inscriptum.

II. Fol. 47—61. Sectio bipartita, alia manu et minus bene scripta. Pars prior hanc habet inscriptionem, fol. 47. r.: "Ce liure est curieux; ce sont diuerses prieres Arabes, que font les [Pre]stres en Ensevelissant les Chrestiens orientaux, en forme d'Exhortations pathetiques;" et fol. 47. v.: بسم الله الواحد الابدى الازلى السرمدى وبه نستعين ، ترتيلة تقال فى جنواز المكاهن *) وهى اربعة وعشرين بيتًا ، . Pars altera, incipiens fol. 54. v. lin. 5., continet *consolationem de liberis mortuis:* تعزية للاولاد المنتقلين ،. Subscriptio, fol. 61. v.: "Escrit par le Shiammas Aslan le gret" (sic) "en Alepp."— Folia 62. 63. nihil habent scripti.

III. Fol. 64—91. *Vigiliae* in honorem S. Virginis, eadem manu scriptae, qua codicis sectio prima. Fol. 64. r.: "Seherat ou Vigiles, c'est a dire de fort belles Louanges de la ste Vierge, que les suriens chantent en Alepp," cet. Initium, fol. 64. v.: بسم الاب الخ ، نكتب ترتيب خدمة المديح الذى لا يجب ان يجلس فيه وهو لسيدتنا والدة الله الخ ، . Subscriptio, fol. 91. r.: كملت السَهَرانه الخ ،, et infra: "Cela a este Escrit par le koury Shahedeh Prestre surien d'Alepp." Fol. 91. v.—95. r. nihil scriptum est.

IV. Fol. 95. v.—110. v. *Hymni*, *καθίσματα* [sessiones] nominati, qui in cod. nostro LXXVII. leguntur. Inest lacuna post fol. 102. a medio hymno VII. usque ad finem hymni XIII.; hymni vicesimi initium tantum adest**).

*) Sic pronuntiatione Syriaca in hoc codice usitata.

**) I. e. الخورى, parochus.

*) I. e. فى جنازة الكهنة; formae sunt linguae Arabicae recentiori propriae.

**) Turbatus est a bibliopego foliorum ordo; fol. quod nunc est 98. collocandum erat ante fol. 97., similiterque fol. 100. ante fol. 99.

CODICES POETICI.

CCXXXVII.

(N. 138. in 4to; olim N. 2. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 209. chartae orientalis laevigatae, partim albae, partim rubicundae, char. Neschi pulchro et antiquo scriptus, corpus poëtarum Arabicorum vetustissimorum continens, quod vocatur: كتاب الحماسة *el-'Hamâsa,* collectum a clarissimo poëta *Abû Temmâm.* Fol. 1. r. leguntur titulus et decem capitum index; ipse liber incipit fol. 1. v. Vocalium signa per maximam codicis partem adjecta sunt, annotationes rarissime. Subscriptio finalis, fol. 201. v., absolutum esse docet hoc exemplum Damasci, mense Rebî' priore a. 738. (Chr. 1337.), a Ja'qûbo bin Jûsuf bin Abi -lma'hâsin, scriba. Accedunt fol. 202. r. — 209. r. supplementa nonnulla ad 'Hamâsam et varia excerpta, cum

soluta oratione scripta, tum ligata, eadem, qua totus codex, manu exarata, e Mutenebbio, e collectaneis Taqijj ed-dîni bin Ma'hbûb, e scriptis 'Hasani el-Baszrî, cet. — Codex a b. von Haven Constantinopoli emtus; vid. J. D. Michaelis lit. Briefwechsel, T. II. pag. 40. n. 13.

CCXXXVIII.

(N. 139. in 4to.)

Ejusdem 'Hamâsae apographum Reiskianum, cum scholiis, in 4to. Titulus codici praefixus hic est: "Hamasah Abi Temami cum scholiis excerptis Merzukii*) et Tebrizii; descripsit Jo. Jac. Reiske e cod. msto arabico Bibl. Leidens. n. 569.**)" Ipse liber occupat paginas 765. Subscriptio Reiskii: "Absolvi per Dei gratiam d. 12. Maji 1740." Conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 159. n. 14.

CCXXXIX.

(N. 41. in 8vo.)

Altera collectio carminum Arabicorum, quae innotuit sub nomine *'Hamâsae posterioris*, congesta ab *Abû 'Ubâde' el-Welîd bin 'Ubeid el-Bu'hterî****) et e codice Lugdunensi†) Reiskii manu descripta, in 8vo. Titulus codici praefixus*) hic est: كتاب لحماسة تاليف ابى عُبادة الوليد ابن عبيد البحترى اختاره من اشعار العرب للفتح بن خاقان معارضةً لكتاب لحماسة الذى الفه ابو تمام حبيب بن اوس الطائىّ، رواية ابى العباس احمد بن محمد المعروف بابن ابى خلد الاحول عن ابيه عن البحترى ، "Hamasah posterior, quam Abu Ôbadah el Walid filius Obeidi Boĥtarita e carminibus praestantissimorum poëtarum Arabum selegit jussu et in usum el Fatah filii Chakan, ad exemplum Hamasae prioris, quam collegit Abu Temam Habib filius Aus, Thajita; ex editione Abil Abbas Ahmed, vulgo Ibn Abi Chaled Paeti, quam hic publicavit ex fide sui patris, qui librum hunc studuerat, explicuerat et explicari audiverat sub et ab ipso Boĥtarita." — Folium sequens in pagina priore carmen Arabicum exhibet, cui inscriptum est: للبحترى فى الفتح بن خاقان ، Collectionis capita CLXXIV. paginas occupant 367. Pag. 368. subscriptio legitur codicis Lugdunensis. Infra annotavit Reiskius: "Nulla aderat nota scribae aut anni. Ego vero absolvi d. 10. Septembr. 1740." Conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 164. n. 32. — Ceterum de Bu'hterio praeter 'Hâg'î Chalfam, vol. III. pag. 115. et 266. sq. vid. clar. Freytagii Selecta ex hist. Halebi, pag. 92. sqq., et Hamakeri Spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 15. n. 48.

CCXL.

(N. 42. in 8vo.)

Collectio carminum, quae vulgo vocatur *Dîwân Hudeilitarum*, *cum commentario es-Sukkarii*, a Reiskio e codice Lugdunensi**) descripta, in 8vo. Titulus atque subscriptio finalis in hoc codice desiderantur; sed in dorso ligaturae Reiskii manu, ut videtur, scriptum est: "Diwan Hudeil." Conf. etiam Reiskens Lebensbeschr. pag. 163. n. 25. Totus liber

---

*) Annotavit Reiskius ad nomen Merzûqii: "obiit anno 421."

**) In Catal. Bibl. Lugd. impresso n. 1569. Exaratus est is a. h. 704. — In margine Reiskius inter alia annotavit: "Haec est Hamasah orientalium. At Hamasah occidentalium est: صفوة الادب وديوان العرب لابى العباس احمد بن سلام الروزى الاديب ، d'Herbel. p. 797. a." Quae corrigenda ex parte ex 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 104.

***) Haec nobis verissima nominis forma visa est. Alios videmus scribere Abû 'Abbâde vel Abû 'Ibâde, quod minus probamus. In efferendo cognomine Bu'hterî secuti sumus auctoritatem libri Raudh el-achjâr, Bibl. Reg. cod. CCX.; Sujûtius tamen in libro Lubb el-lubâb formam Bu'hturî tantum commemorat.

†) Vid. Catal. Bibl. Lugd. impressum, n. 1570.

*) Praecedunt titulum folia duo, quibus annotationes nonnullas et sententias Arabicas inscripsit Reiskius.

**) Vid. Catal. Bibl. Lugd. impressum, n. 1619. — De Sukkario vid. ad cod. nostrum CCL.

occupat paginas 341. Initium, pag. 1., post Besmelam:

شعر مالك بن الحرث ،

تقول العاذلات أكلّ يوم ، لسُرْبَة ملك عنق شحاح ،

Annotationes Reiskii passim adscriptae sunt.

CCXLI.

(N. 140. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, cui praefixus hic titulus: المعلقات السبع ، *"Septem Moallekat* seu Carmina Poetarum quorundam Arabum Paganorum ante Muhammedem ob praestantiam suam communi suffragio in templo Meccano suspensa. Cum Commentario Abi Zacaria Jahij" (sic) "Tebriziensis. E codice Warneriano Bibliothecae Academ. Leidensis *) descripsi. Jo. Jac. Reiske. Lugd. Batav. 1738. mense Nov. Dec." In margine hujus folii et in praecedentibus duobus atque insequente folio varias annotationes exaravit Reiskius; ipse vero liber occupat paginas 281. Pag. 1. incipit "Tebrizii in suos ad septem Moallekat Comm. Praefatio"; pag. 2. Amru el-Qaisi carmen; pag. 58. Ṭarafae; pag. 101. Ẓuheiri; pag. 128. Lebidi; pag. 175. 'Antarae; pag. 211. 'Amri; pag. 246. el-Hâriϑi. Codex Lugdunensis, teste subscriptione finali, pag. 281., absolutus est mense Szafer a. 1016. (Chr. 1607.) Adscriptae sunt annotationes Reiskii permultae. In fine codicis, pag. 282. sq., idem adjicit "Nahasi**) ad Carmen quintum aliquot notas, quas propter angustiam margini non potuit adscribere." — Conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 160. n. 15.

CCXLII.

(N. 141. in 4to; olim N. 73. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 126. chartae orientalis laevigatae, partim char. Neschi, partim char. Nesta'liq scriptus, *collectionem* continens *poëmatum*, in Oriente maxime celebratorum. Foliis 1. r.—5. r. varia inscripta sunt, et Arabica et Turcica, ab ipsa illa collectione aliena, traditionem propheticam spectantia, preces, disticha atque alia. Deinde sequitur:

I. Fol. 5. v.—7. v. *Et-Ṭanṭarânii* carmen notissimum, a clar. Silvestre de Sacy in Chrestomathia Arabica editum.

II. Fol. 8. v. — 13. v. Clarissimum *el-Bûszîrii* carmen, quod vocatur *el-Burde.*

III. Fol. 14. v.—15. r. Carmen *Taqiij ed-dini es-Subkí*, char. Nesta'liq scriptum, cum introductione filii ejus, Tâǵ ed-dini es-Subkî. Initium carminis:

صرفتُ الى ربّ الأنام مَطالبى ، ووجّهتُ وجهى نحوه ومآربى ،

De utroque scriptore vid. F. Wüstenfeld, die Academien der Araber, pag. 37. sqq. 40. sq.

IV. Fol. 15. v.—17. r. *Ka'bi bin Zuheir* carmen laudatissimum, cujus prima sunt verba: بانت سعاد ، a cl. Freytagio editum.

V. Fol. 21. v.—22. v. Poëma Arabicum, quod *Surata psalterii* appellari solet, de quo vid. Fleischerus in Catal. Bibl. Senat. Lips. pag. 434. col. 2. 535. col. 1.

VI. Fol. 23. v. — 24. v. Poëma, quod appellatur: القصيدة المنفرجة ، de quo vid. Hâǵî Chalfa, vol. IV. pag. 551. sqq. et Fleischerus, ll. ll. Incipit illud in apographo nostro ab eo versu, qui alibi quintus est:

اشتدّى أزمة تنفرجى ، قد آذن ليلك بالبلج ،

VII. Fol. 25. v.—27. v. lin. 2. Poëma *Abû -lfat'hi el-Bustî*, de quo egit Hâǵî Chalfa vol. IV. pag. 533. n. 9450., a Baillie in libro the 5 Books upon Arab. Grammar editum, vol. III.

VIII. Fol. 27. v. med.—29. v. Poëma theologicum, auctore *Sirâǵ ed-dîn 'Alî bin 'Uϑmân el-Ûschi el-Ferghânî*, quod a primis ejus verbis vocatur: قصيدة يقول العبد ، et a b. Petro a Bohlen editum est sub titulo: Carmen arabicum, Amâlî dictum, breve religionis Islamiticae systema complectens. Regiom., 1825. 4to. Conf. Hâǵî Chalfa, vol. IV. pag. 558. sqq.; Catal. Bibl.

---

*) Vid. Catal. impressum, n. 1560.

**) I. e. النحّاس, de quo vid. Ibn Challikân, edit. de Slane, vol. I. pag. 41. sq.

Senat. Lips. pag. 434. col. 2., ubi tamen reponendum esse الاوشى pro الاوبسى ipse nos edocuit Fleischerus, laudans Qâmûsum s. v. اوش et Sujûtii Lubb el-lubâb s. v. اوشى.

IX. Fol. 30. r. *Preces* Arabicae interponuntur, char. Nesta'liq exaratae. Sequitur:

X. Fol. 31. v.—79. r. *Collectio poëmatum Chalifae 'Alî bin Abî Tâlib,* quae in praefatione appellatur: انوار العقول من اشعار وصى الرسول، i. e. Lumina mentium, e carminibus mandatarii legati divini collecta; char. Nesta'liq scripta. Praefationis initium: الحمد لله الذى ذلت لعزته الجبابرة وتضعضعت دون عظمته الاكاسرة، Ipsa carmina, secundum rhythmum finalem alphabetice digesta, incipiunt fol. 33. v. Aliud ejusdem collectionis exemplum exstat in Bibliotheca Regia in codice Arabico-Persico, quem recensebimus infra inter codices mixtos, n. IV.*) Subjungitur denique **):

XI. Fol. 82. v.—111. r. *Szafijj ed-dîni Abû -lma'hâsin 'Abd el-'Azîz bin Serâjâ bin Abî -lqâsim el-'Hillî es-Sunbisî* ***) poëma, quod vocatur: الكافية البديعية فى المدايح النبوية، i. e. carmen de laudibus Prophetae, institutionem idoneam exhibens ad artem ornate dicendi, cum praefatione. Carminis initium hoc est:

ان جئت سلعًا فسل عن جيرة العلم،
واقر السلام على عرب بذى سلم،

Conf. 'Hâg'i Chalfa, vol. II. pag. 33. sq. In codicibus CCIV. et CCV. singuli versus ejusdem carminis in commentario critico inveniuntur. — Accedunt:

XII. Fol. 112. r.—115. v. varia, char. Nesta'liq mediocriter scripta, in his excerpta e libro: زبدة الامثال، i. e. *Cremor proverbiorum,* auctore: (?) للمولى مصلح الدين الكلسولوى; recensus verborum significationis oppositae: كلمات شتى من الاضداد جمعتها ورتبتها كما هو المعتاد، ; tractatus denique Arabicus, cui Turcice inscriptum: مرحوم وغفور الشيخ وفا قدس سره حضرتلرينك اعتقاده متعلق رساله سيدر، — Fol. 125. v. precationes nonnullae et alia leguntur, pessime exarata. Reliqua nihil continent scripti.

CCXLIII.

(N. 52. in fol.; olim N. 43. in fol.)

Codex in fol., foll. 85. chartae, ni fallimur, Europaeae, char. Africano recentiore satis bene scriptus, *anthologiam poëticam* continens. Fol. 1. r. lingua Hispanica, sed char. Rabbinico inscriptum est: "El nombre de este libro es onde gabla el discreto gablas bien iguales como en ---; tambien cantares diferentes y sones (?) diferentes." Fol. 1. v. disticha leguntur duo, ex ipsius collectionis insequentis initio repetita. Fol. 2. r. praemissa 'Hamdala hunc exhibet titulum: هذا كناش محتو على مقطعات اشعار وقصايد للمتنبى ابى الطيب ولغيره وبعض صُنَيْعاتٍ وتَوْشيحات واعْروبي ومَوّال وغير ذلك مما لم يذكر والسلام، Paulum diversa est inscriptio fol. 2. v.: كُناش مشتمل على مقطعات من الاشعار وبعض قصايد من ديوان المتنبى عفا الله عنا وعنه الخ، Sequuntur deinde poëmata varia, Mutenebbii maxime. Fol. 62. r. in fine paginae annotatur: انتهى ما حضر للكاتب من قصايد المتنبى الخ، Clauditur codex fol. 85. r.

CCXLIV.

(N. 142. in 4to; olim N. 64. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 143. chartae laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, continens *collectionem poëmatum Schihâb ed-dîni A'hmed bin el- 'Husein,* vulgo *Ibn el-'Alîf* dicti, *et majorum ejus posterorumque.* Fol. 2. r. legitur titulus: ديوان للشيخ — شهاب الدين احمد العيلف المدنى، nulla propinquorum ejus commemora-

*) Conf. Wiener Jahrbb. vol. XCVII. Anzeigebl. pag. 25. n. 167.

**) Foll. 80. et 81. nihil continent scripti, nisi quod fol. 81. v. lineae nonnullae Turcicae orationis leguntur, char. Nesta'liq male exaratae, quibus subscriptum est, si bene legimus: من مولانا الهى رحمه الله تع،

***) السُّنْبسى; sic legitur in cod. nostro; at Sujûtius in libro Lubb el-lubâb habet: السِّنْبِسى.

tione facta et corrupto Schihâb 'ed-dîni nomine, quod rectius in praefatione scribitur: احمد بن الحسين الشهير بابن العليف العكى العدنانى اليمنى ثم المكى ثم المدنى الشهير بشاعر البطحا . Quo epitheto honorifico "poëtae territorii Meccani" ornavit eum dominus ejus es-Sajjid Berekât, urbium sanctarum praeses. Praefationis initium, fol. 2. v.: الحمد لله فى الابتدآ والختام والصلوة الخ . Promittit collectionis auctor, cujus nomen nos latet: ما تيسر من كلامه (i. e. كلام شهاب الدين) وكلام اسلافه الكرام واخلافه . Ipsa poëmata, alphabetice digesta, incipiunt fol. 3. r.; desinit liber fol. 141. v. Sed folia 140. et 141. recentiore manu suppleta sunt. Fol. 142. r. et v. nonnulla inscripta sunt, quae ad collectionem nostram non pertinent, in his auctoris anonymi poëmation.

CCXLV.

(N. 143. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 47. chartae Europaeae, char. Africano recentiore atramento pallido male exaratus, *anthologiam poëticam* continens, in tres sectiones divisam. Sectio prima, fol. 1. r.—18. v., omissa Besmela hanc habet inscriptionem, quae hominem in litteris plane rudem prodit: وهاد من صبع المنسرح . Primi carminis initium *):

سلام على الاحباب فى القرب والبعد

سلام كما هب النسيم على الورد

Poëtarum nomina non laudantur. Subscriptio, fol. 18. v.: كمل هذا الكناس بحمد الله وحسن عونه . — Sectioni secundae, fol. 19. r.—28. v., inscriptum est: وهادا ما تكتب من عرف العجم الى اعرف اعرب مخطوف من المايه . Subscriptio priori similis. — Inscriptio sectionis tertiae, fol. 29. r.—47. r.**): وهاذا ما يستعمل من لخزاج المشرف من البرون منه ايضا . Subscriptio fol. 47. v.: كمل هذا الكناش الذى كان فيه من طبع الحزار (?) المشرق وله ايضا من رمل المايه وله ايضا من غربت الحسين وله ايضا كمل بحمد الله وحسن عونه امين

*) Cfr. cod. CCXLVII. fol. 69 v. sqq.

**) Fol. 46. r. tamen nihil continet scripti.

CCXLVI.

(N. 144. in 4to, olim N. 75. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 52. chartae Europaeae, char. Africano mediocriter scriptus, *Collectanea poëtica* continens. Undecim folia priora et foll. 41—44. 46. r. 47. r. 52. r. recentiore manu eaque pessima suppleta sunt; foll. 1. v. 10. v. 40. v. 52. v. nihil est inscriptum. Neque titulus adest, neque subscriptio finalis, et ipsius poëmatis primi initium mutilum est.

CCXLVII.

(N. 145. in 4to; olim N. 77. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 114. chartae orientalis, char. Africano mediocriter partimque pessime a diversis hominibus scriptus, usu valde tritus, *Collectanea* continens *poëtica* ejusdem fere erotici argumenti, cujus sunt duo nuper commemorati. Praemissis fol. 1. r.—4. r. versibus iisdem, quos habet cod. antec. fol. 1—4. r., fol. 4. v. post Besmelam sequitur haec inscriptio: هذا كناس مجتمع على عجايب وغرايب , quam excipit poëma, cujus hoc est initium *):

فاح الورد والسوسان ما بين الغصان

Alia deinde leguntur poëmata usque ad finem fol. 98., ubi notatur: انتهت . Alia adduntur poëmata, fol. 99. r.—114. v., cum introductione, soluta oratione scripta. Sed haec omnia pessime scripta, ita ut legi vix possint.

CCXLVIII.

(N. 43. in 8vo.)

Codex Reiskianus bipartitus, in 8vo. Pars prior *Amru el-Qaisi carmina* continet. Praemissis annotationibus nonnullis, hunc Reiskius praefixit titulum: ديوان امرئ القيس ابن الحجر الكندى "Amrælkeisi, Principis Cenditae, Muhammedis coaetanei, Carmina, ex recensione Abi Osamah; descripsi e Cod. MS. Legati Warneriani n. n.

*) Cfr. fol. 4. v. cod. antec.

901. n. v. 528.*) in Bibliotheca Leidensi, mense Febr. 1739." Ipsa carmina cum praefatione occupant paginas 1—104. Primo loco posita est Mu'allaqa Amru el-Qaisi; quam excipit reliquorum poëmatum corpus, cujus editio debetur clar. Mac Guckin de Slane. In fine legitur subscriptio codicis Lugdunensis, a. h. 545. (Chr. 115⁰⁄₁.) exarati.

Altera codicis pars hunc habet titulum, paginae 1 inscriptum: مقطعات من مراثى ، *"Epicedia vetusta,* ex Recensione Ibn Alarabi,**) et collectione Weziri Ilkamel, Abilkasem Hosein." Occupant haec poëmata, a diversis poëtis condita, paginas 3—35. Unde ea deprompserit Reiskius non adscripsit, neque eorum fit mentio in vita Reiskii, Germanice scripta, pag. 165. ad n. 39.

CCXLIX.

(N. 44. in 8vo; olim N. 39. in 8vo.)

Ǵelâl ed-dîni es-Sujûti in clarissimum poëma Ka'bi bin Zuheir Commentarius, qui vocatur: كتاب كنه المراد فى بيان بانت سعاد ، i. e. Ultimus terminus desiderii, commentarius in carmen بانت سعاد; codex in 8vo, foll. 105. chartae orientalis laevigatae, partim albae, partim variis coloribus tinctae, char. Neschi bene scriptus. Fol. 1. r. legitur titulus. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى جعل قصيدة كعب على ناظمها ابرك كعب ، . Commentarius incipit fol. 6. v., absolvitur fol. 105. v. Exaratus est codex mense Scha'bân a. 1116. (Chr. 1704.); librarii nomen: دوصيف (sic) بن محمد الشهير بابن الوكيل الملوى (المولوى؟) ،

*) In margine adscriptum est: "p. n. 476. p. v. 365.", quod respicit Catalogos Bibl. Lugd. Vid. Catal. impressum, pag. 476. n. 1665.

**) ابن الاعرابى; vid. vitam ejus apud Ibn Challikânum, edit. de Slane, vol. I. pag. 690. sqq.

CCL.

(N. 45. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, quo continentur post praemissa folia duo, annotationibus repleta:

I. *Corpus poëmatum Ǵeriri bin 'Atijja Temimitae,* mortui a. h. 110. (Chr. 72⁸⁄₉.), de quo vid. Ibn Challikân, edit. de Slane vol. I. pag. 150. sqq., coll. Hâǵi Chalfa, vol. III. pag. 270. Titulus, Reiskii manu scriptus, hic est: الجزء الاول من ديوان جرير بن عطيه ، "Pars Prima Operum Poeticorum Gzeriri. Recensuit et scholiis illustravit Abdolwahed Ben Isa Nagziriensis. Descripsi ex optimo et antiquissimo Codice Warneriano.*) Lugduni Batavorum, mense Maio 1739." Sed altera pars non desideratur; incipit ea pag. 161. Totus liber paginas occupat 320. Annotationes multas in margine adscripsit Reiskius, idemque in fine annotavit: "Quod sequebatur, quia ad finem vergebat, et cum aliis sequentibus hinc illinc legi amplius non poterat, chartis humore compactis, describere nunc neglexi. In Bibliotheca Batava, d. 22. Julii 1739."

II. *Schanferae poëma* clarissimum, a b. Silvestre de Sacy in Chrestomathia Arabica editum, cujus haec est inscriptio: لامية العرب ، "Schanfarii vetusti Poetae Carmen Lamicum Arabicum cum brevissimis scholiis. Descripsi e Codice Warneriano Bibliothecae Lugduno-Batavae.**) Joan. Jacob Reiske. Leidae d. 19. et 20. Martii 1739." Ipsum carmen cum subscriptione codicis Lugdunensis folia occupat tria; in margine et in dorso tituli nonnulla annotavit Reiskius.

*) In margine legitur: "n. nov. 633. p. 475. n. vet. 356. p. 350." — Conf. Catal. Bibl. Lugd. impressum, pag. 475. n. 1624.

**) In margine: "Codex legati n. 65. p. 322. vet. Cat." Novi catalogi numerum et paginam non adjecit Reiskius; sed vid. Catal. impressum pag. 474. n. 1613. Conf. praeterea Reiskens Lebensbeschr. pag. 169.

III. *Corpus poëmatum Tahmâni bin 'Amr Kilâbitae.* Titulus: ديوان طهمان ابن عمرو الكلابي. "Dahmani fil. Amru Celabitae, Poetae ex ineunte secundo post Muhamedem saeculo Carmina. Recensuit et brevibus scholiis illustravit Succkariensis. E Codice Warneriano Bibliothecae Leidensis *) desumsi. Lugd. Bat. 1739. 22. 23. Mart." Occupant ea poëmata folia septem. Glossae adscriptae sunt in margine.

Accedit in fine codicis praeter annotationes nonnullas, ultimo folio inscriptas, initium "Vitae Sukariensis, Auctore Anonymo, ex Schedula praemissa Diwan Hudeil, difficillime scriptae." Integrum ea exhibet nomen Sukkarii: الحسن بن الحسين بن عبد الله بن عبد الرحمن بن العلا بن ابى صفرة المعروف بالسكرى ابو سعيد. Natus est a. h. 212. (Chr. 82$\frac{7}{8}$.), mortuus a. 275. (Chr. 88$\frac{8}{9}$.) — Ceterum de codice nostro conf. Reiskens Lebensbeschr. pag. 164. n. 31.

CCLI.

(N. 146. in 4to; olim N. 33. in 8vo.)

Prima pars corporis poëmatum Abû -l-'Abbâsi 'Abd allâh, 'Abbâsidae, notissimi sub nomine *Ibn el-Mu'tazz;* codex in 4to, foll. 101. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter et a diversis fortasse hominibus scriptus. Fol. 1. r. legitur titulus: ديوان ابن المعتز استاد الشعرا والبلغا رحمه الله امين. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الملك الوهاب الغفور التواب. Continet praefatio variorum narrationes et judicia de poëta nostro, nato a. h. 247. (Chr. 861.), mortuo a. 296. (Chr. 908.); ejus quoque scriptorum pars enumeratur; quorum tituli cum iis non omnino consentiunt, quae recenset Ibn Challikân in vita Ibn el-Mu'tazzi, edit. de Slane vol. I. pag. 363. sqq. Et hic quidem allegantur: الصيد — ; مفاكهة الاخوان — ; زهر الرياض ; والجوارح ; et طبقات الشعرا. Ipsa collectio, cujus pars prima sequitur, in decem capita divisa est, diversa poëmatum genera (فنون) complectentia et alphabetice digesta, quorum tria hic continentur: المديح, الغزل, الفخر. Editoris nomen legitur in limine capitis primi: هذا ما جمعه الشيخ الامام المحدث الهمام الصولى بعد وفاته*) ، الفن الاول فى الفخر ، قافية الالف. In fol. 56. et fol. 58—100. carmina marginem quoque occupant; subsistit vero codex versus finem capitis tertii, quo carmina encomiastica continentur. Fol. 101. nonnulla inscripta sunt, quae huc non pertinent.

CCLII.

(N. 53. in fol.; olim N. 10. in fol.)

Altera pars poëmatum ejusdem Ibn el-Mu'tazzi, in fol., foll. 144. chartae orientalis laevigatae char. Neschi distincte scripta, sed madore laesa. Fol. 2. r. inscriptus est titulus: الجزء [الثانى] من شعر ابى العباس عبد الله ابن المعتز بالله فيه المديح والخمريات والغزل والزهد والشيب ; capitum ordo diversus est ab ea recensione, quam sequitur codex praecedens; sic enim in hoc codice disposita sunt: Cap. I. المديح fol. 2. v.—31. v., quæ poëmata in ordinem alphabeticum digesta fol. 72. v.—100. v. cod. præced. inveniuntur; Cap. II. الخمريّات fol. 31. v.—75. r.; Cap. III. الغزل fol. 75. r.—fol. 126. r., quæ in cod. præced. fol. 43. v.—fol. 72. v. leguntur; Cap. IV. الزهد والشيب fol. 126. v.—fol. 144., ubi subscriptio finalis legitur: تمّ شعر أبي العبّا[س عبدالله] ابن المعتزّ بالله تامّا كاملا والحمد لله الخ.

CCLIII.

(N. 147. in 4to.)

Codex Reiskianus, in 4to, continens *Ibn Dureidi carmen* clarissimum, ab Ever. Scheidio, Agg. Haitsma et L. N. Boisen, Dano, editum.

---

*) In margine: "cod in 4to, num. legati Warn. n. 338. p. 348. vet. Cat." Vid. Catal. impressum pag. 475. n. 1627.

*) Vacuum est spatium inter voces الهمام et الصولى. Ipsum nomen enim ante cognomen esz-Szauli aut esz-Szûlî minio exarare neglexit librarius. De pronuntiatione cognominis الصولى vid. Sujûtii librum Lubb el-lubâb, edit. Veth. pag. 163.

Titulum codici praefixit Reiskius duplicem, alterum Latinum, Arabicum alterum: "Venustum ac illustre Poema Ibn Doreid cum scholiis excerptis Ibn Chaluwiae *) et Lachamaei, e duobus Codd. MSS. Bibl. Leidensis descripsi m. Majo 1739. Jo. Jac. Reiske". كتاب المقصورة الدريدية من انشا الشيخ ابى بكر محمد بن الحسين بن دريد الازدى شرحه ابو عبد الله الحسين ابن خالوية وتمم من نسخة عني بشرحه القاضى ابو سعيد الحسن السيرافى ، — . Codices Lugdunenses, quibus usus est Reiskius in concinnando hoc libro, codices esse debent Catal. impressi 1591. et 1592., continentes commentarium Ibn Châlaweihi, et 1593., qui commentarium Ibn Hischâmi el-Lachmî exhibet. Folio, quod excipit titulum, annotationes nonnullae inscriptae sunt, e codicibus Lugdunensibus depromptae. Ipsum carmen cum praefatione commentatoris occupat fol. 4—30. Scholia nonnulla leguntur in margine. — Accedunt in fine codicis ejusdem *Ibn Dureidi carmina nonnulla*, in quibus voces diversae significationis, sed formae similis et exitu tantum in vocalem brevem aut longam distinctae, artificiose copulantur. Titulus: كتاب المقصور والممدود نظمًا انشا الشيخ -- ابي بكر -- بن دريد الازدى ،. Infra adjecta est series virorum doctorum, quorum fide genuina ejus libelli forma inde ab Ibn Dureidi tempore propagata est. Quinque paginas occupant carmina. Initium carminis primi:

لا تركننّ الى الهوى ، واذكر مفارقة الهواء ،

*) In margine adscriptum est ad nomen "Ibn Chaluwiae": "obiit a 370. v. Raudh p. 49." Et sic corrigendus Herbelotius s. v. Khalouiah. Ceterum pro ابن خالويه Ibn Chaluwia praestat scribere: ابن خالَوَيْهِ *Ibn Châlaweihi;* vid. Hâg'î Chalfa. vol. I. pag. 356. extr.; et Lachamaei nomen mutandum in *Lachmaei* (اللخمى) vid. vitam Ibn Dureidi apud Ibn Challikânum, edit. de Slane vol. I. pag. 698. lin. 3. a fine, et apud Hamakerum in Spec. Catal. Bibl. Lugd. pag. 36. sq.; item Prolegomena ad carminis Ibn Dureidi edit. Boisenianam, pag. 24.

CCLIV.

(N. 54. in fol.; olim N. 4. in fol.)

Corpus poëmatum el-Mutenebbii, in fol., foll. 183. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime exaratum. Titulus inscriptus est fol. 1. r. Incipit liber fol. 1. v. post Besmelam his verbis, introductionis causa praemissis: ولد ابو الطيب احمد بن الحسين بالكوفه فى كنده سنة ثلاث وثلاثماية وقال الشعر وهو صبى فى المكتب فمن اول شعره الخ ،. In fine codicis fol. 183. r. similiter legitur notitia brevis de morte Mutenebbii, mense Ramadhân a. 354. (Chr. 965.) interemti *). Foliis primis scholia nonnulla adscripta sunt.

CCLV.

(N. 55. in fol.; olim N. 3. in fol.)

Idem poëmatum corpus cum commentario Wâhidii, in fol., foll. 437. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. Titulus legitur fol. 1. r.: كتاب شرح ديوان ابى الطيب احمد بن الحسين المتنبى رحمه الله شرحه الشيخ -- ابو الحسن على ابن احمد الواحدى النيسابورى رحمة الله تعالى عليه ام ، Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله على سوابغ النعم وله الشكر على جلايل القسم ، -- وبعد فان الشعر انقا كلام واعلا نظام**) ،. Ipsa carmina et commentarius incipiunt fol. 3. r. Subscriptio finalis, fol. 437. v.: هذا آخر ما اشتمل عليه ديوانه الذى رتبه بنفسه وهو خمسة آلاف واربعماية وعشرون قافية وتقدر الفراغ من كتابة هذا الشرح فى شعبان سنة ثلاث وثمانين واربعمائة ،. Sed hoc de apographo antiquiore intelligendum, paucis post Wâhidii mortem annis exarato. Mortuus est is a. h. 468. (Chr. 107⅚.); vid. Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 306.***)

*) Legitur quidem in codice nostro: a. 356.; sed minus recte. Vid. Ibn Challikân, edit. de Slane vol. I. pag. 51. sqq.; Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 306.

**) Recedunt paululum haec verba ab iis, quae laudat Hâg'î Chalfa l. l.

***) Apud Casirium vol. I. pag. 74. n. CCCVI. mortuus esse dicitur a. 464.

CCLVI.

(N. 56. in fol.; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 5. in fol.)

Codex in fol. min., foll. 215. chartae orientalis vetustae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, sed omissis haud raro punctis diacriticis, continens *primam partem ejusdem commentarii in Mutenebbii poëmata.* Praefatio incipit in dorso ejusdem folii, numero non signati, cui inscriptus est titulus, nunc vehementer laesus. Foll. 8—17. recentiore manu suppleta sunt. Annotationes passim adscriptae in margine. Respondet finis hujus partis primae iis, quae leguntur in cod. praecedente fol. 192. v. lin. 1. Conf. cod. CCLIV. fol. 76. v. extr.—77. r. lin. 4. Subscriptio fol. 213. r.: [ع]تجز الجز الاول من ديوان المتنبى بشرحه الخ . Absoluta est scriptio mense Mu'harrem a. 648. (Chr. 1250.)

CCLVII.

(N. 57. in fol.; olim N. 35. in fol.)

Mutenebbii poëmata cum scholiis copiosissimis, et in margine et inter lineas adscriptis; codex in fol., foll. 98. chartae orientalis laevigatae, usu aliquantum tritus, char. Neschi bene scriptus, sed omissis interdum punctis diacriticis. Fol. 1. r. versus quatuor carminis Hafizi leguntur, quorum ultimus hic est:

حافظ اب رخ خود بر درهر سفله مریز ،
حاجت ان به که بر قاضی حاجات بریم ،

vid. Diwan. Hafizi, Calc. 1791., fol. 90. r. Incipit liber fol. 1. v., desinit fol. 98. r. in medio carmine eo, quod legitur in cod. CCLIV. fol. 180. r.—181. v. Excerpta videntur scholia e commentario maxime Wâhidii, quem exhibent codices praecedentes. Sed non pauca in hoc codice desiderantur carmina.

CCLVIII. CCLIX.

(N. 46. et 47. in 8vo.)

Poëmatum Mutenebbii apographum Reiskianum, duo volumina complectens, in 8vo. Volumini priori, post praemissum folium unum, annotationibus variis repletum, hic titulus a Reiskio praefixus est: ديوان ابي الطيب المتنبى ، "Abi Dai'b Motanabbii Arabis inter Principes Poetae Carmina omnia. Cum scholiis excerptis Abil Hosein *) Ali ben Ahmed Wahediensis. E Codice Warneriano Bibliothecae Leidensis **) descripsi Jo. Jac. Reiske; mens. Martio 1739. Lugduni Batav. Tom. I." Folium sequens inter alia exhibet "Testimonium Abilolae de Motanabbio e Comm. Wahidaei ad 287. lin. antep." Carmina cum commentario occupant paginas 1—214. et 219—350. Nihil tamen deest. Passim adjectae sunt notae, Latine aut Germanice scriptae. Pag. 351. leguntur subscriptio hujus partis, e codice Lugdunensi deprompta, ipsiusque Reiskii notula: "Ego absolvi primam hanc partem die 30. Martii 1739." Pag. 352. nominum indicem continet.

Voluminis posterioris inscriptio haec est: "Pars Altera Operum Poeticorum Motanabbii cum paucis quibusdam scholiis Wahidaei. E Codice" cet. "mens. Aprili 1739. Leidae." In dorso tituli annotationes nonnullae Reiskii leguntur. Pagg. 353—626. reliquam partem poëmatum Mutenebbii cum scholiis continent atque notis marginalibus Reiskii; pag. 627. subscriptionem finalem codicis Lugd.; pag. 628. notulas aliquot Reiskianas.

CCLX.

(N. 48. in 8vo; olim N. 37. in 8vo.)

Anthologia, e carminibus Ibn el-'Hag'g'âg'i excerpta, in 8vo, foll. 122. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene, sed non eadem manu scripta. Titulus, fol. 1. r. inscriptus: تلطيف المزاج من شعر ابن الحجاج ، اختيار

*) Ita Reiskius; sed praestat: Abû -l'hasan.

**) In margine: "Codex in 4to. Num. legat. 230. num. cat. rec. 542." — Vid Catal. Bibl. Lugd. impressum pag. 472. n. 1555.

الاديب الفاضل الاريب الشيخ جمال الدين محمد الشهير بابن نُبَاتة*) المصرى رحمه الله تعالى i. e. Blandimentum temperamenti e carminibus Ibn el-'Hag'g'âg'i captum; collegit G'emâl ed-dîn Mu'hammed, vulgo Ibn Nebâta (Nubbâta) dictus. Conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 415. Vitam Ibn el-'Hag'g'âg'i, mortui a. h. 391. (Chr. 1001.), enarrat Ibn Challikân, edit. de Slane vol. I. pag. 228. sq.; conf. quoque 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 244. De Ibn Nubbâta, mortuo a. h. 768. (Chr. 1366.), vid. quae monuimus ad cod. CCXXIX. Incipit Ibn Nubbatae praefatio fol. 1. v. his verbis: الحمد لله على جد الزمان وهزله ، وحزن الحال وسهله ، ; carmina, alphabetico ordine disposita, occupant foll. 2. r. — 122. v. lin. 1. Subscriptio finalis: نجز المختار الموجود من شعر ابن حجاج رحمه الله وبعد فى بعض النسخ زيادة لم يتفق الوقوف عليها هكذا قال مختصره امام البلغا ملك المتادبين الشيخ جمال الدين ابن نباته رحمه الله فيما وجد فى نسخة عليها خطه ومنه علقت هذه النسخة السعيدة وصلى الله الخ ؛

CCLXI.

(N. 148. in 4to; olim N. 87. in 4to.)

Collectio carminum clarissimi poëtae Abû -l'alâ, quae appellatur: سقط الزند ، i. e. Scintillae igniario excussae; codex in 4to, foll. 142. chartae orientalis vetustae laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus et omissis saepissime punctis diacriticis, aqua aliquantum laesus. Nonnulla quidem scholia inter lineas adjecta sunt, aliaque non pauca in margine adscripta, in priore maxime codicis parte; non tamen omnino exsecutus est librarius consilium, quod indicat titulus, cum annotationibus variis fol. 1. r. inscriptus: كتاب ايضاح سقط الزند وضو[ء]ه من شعر ابى العلا احمد بن عبد الله بن سليمن المعرّى ، Hoc enim nomine designatur Tebrîzii commentarius in librum Siqt ez-Zend ipsiusque auctoris commentarius ضوء السقط; vid. codicis sequentis Reiskiani subscriptionem finalem, pag. 572. Conf. praeterea de ipsa hac collectione et utroque commentario 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 601. sqq. In limine libri, fol. 1. v. lin. 1—6, brevissima legitur introductio genealogica et historica, cfr. Ibn Challikân, edit. de Slane vol. I. pag. 47. sqq.; quam sequitur usque ad fol. 2. r. lin. 3. inf. prooemium Abû-l-'Alâi in سقط الزند, vid. cod. sequ. pag. 8—9.*)— Ipsa carmina incipiunt fol. 2. v.; explicit liber fol. 140. v.**) In epilogo Tebrizii titulus repetitur: هذا اخر ايضاح سقط الزند وضو[ء]ه من شعر ابى العلا الخ ، . Accedit fol. 141. r. vita Abû-l-'Alâi, cui inscriptum est: مولد ابى العلا ، . In fine paginae sequitur subscriptio librarii, quae codicem absolutum esse docet mense Ramadhân a. 523. (Chr. 1129.), ab Abû -l'hasan 'Alî bin Naszr b. Mu'hammed b. 'Abd esz-Szamad el-Fandûreg'î (الفندورجى); de quo cognomine vid. Sujûtium in libro Lubb el-lubâb s. v. Foll. 141. v. 142. r. et v. varia leguntur, quae huc non pertinent, in his poëmation Persicum, punctis tamen diacriticis destitutum. — Ceterum conf. quae de Abû -l-'Alâo disputaverunt Silvestre de Sacy in chrestom. Arab., edit. 2ae vol. III. pag. 89. sqq.; J. Vullers in prolegomenis ad edit. Mu'allaqae 'Hâriθi, cui Abû -l-'Alâi carmina duo annexuit.

CCLXII.

(N. 49. in 8vo.)

Codex Reiskianus, in 8vo, *Tebrizii commentarium in eandem carminum collectionem* continens. Post folium unum, cui notulas nonnullas inscripsit Reiskius, legitur titulus: شرح

*) Ita scriptum est in codice nostro; sed conf. quae monuimus ad cod. CCXXX.

*) Fol. 1. v. in margine adscripta est notula, quae Abû -l-'Alâum natum esse perhibet a. h. 399. Sed id errore nititur hominis, qui negligenter textum inspexerat; natus est poëta noster a. h. 363. (exeunte a. Chr. 973.), mortuus a. 449. (Chr. 1057.)

**) Turbatus est a bibliopego foliorum ordo; collocanda enim sunt fol. 75—121. ante fol. 60—74.

ديوان سقط الزند شعر الشيخ العلامة ابى العلا احمد ابن عبد الله بن سليمن التنوخى المعرّى للشيخ ابى زكريا يحيى الخطيب التبريزى ،. Sequuntur: pag. 1. "Tebrizii praefatio"; pag. 3. "Abilolae *) praefatio ad Commentarium suum proprium", المقدمة التى قدّمها ضوء السقط ، ; pag. 6. ذكر ما فى المقدمة من الغريب ، ; pag. 8. خطبة سقط الزند ، ; pag. 10. ذكر ما فيه من الغريب ،. Pag. 14. nihil scriptum est; pag. 15. denique incipit "Carmen Primum Abilolae a Jacobo Golio ad finem grammaticae Erpen. editum, p. 228. etc." Sequuntur pag. 35. et 36. a—e. carminis secundi versus priores novem cum commentario. Haec excipit altera quasi codicis sectio, pag. 1—572., primum versus illos novem sine commentario repetens, idem deinde carmen cum commentario ad finem perducens atque sequentia carmina persequens. In fine adjecta subscriptio codicis, ut non dubitamus, Lugdunensis, Catal. impressi pag. 473. n. 1574. aut 1575.: هذا اخر ايضاح سقط الزند وضوءه الخ ، ; quae verba verum hujus commentarii nomen continent. Exaratus est ille codex a. h. 589. (Chr. 1193.) Accedunt pag. 573. Genealogia Abû -l-'Alâi (نسب ابى العلا ،) et de natalibus et vita ejus notitia (مولده) eadem, quæ fol. 141. r. cod. præced. legitur. Pag. denique 574. et 575. epilogus legitur Tebrizii, qui in cod. præced. fol. 140. v. invenitur. — Conf. de cod. nostro Reiskens Lebensbeschr. pag. 164. n. 33.

CCLXIII.

(N. 58. in fol.; olim N. 7. in fol.)

*Szalâ'h ed-dîni Chalîl bin Îbek esz-Szafedî**) Commentarius in clarissimum poëma* لامية العجم, compositum ab *Abû Isma'îl el-'Husein bin 'Alî*, notissimo sub nomine *el-Tughrâi*, mortuo circa *) a. h. 515. (Chr. $112\frac{1}{2}$.); codex in fol., foll. 303. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus. Commentarium appellavit auctor: غيث الادب الذى انسجم فى شرح لامية العجم ، i. e. Pluvia studiorum humanitatis, effusa in explicando poëmate Lâmijjet el 'Ag'em.**) Paucis eum commemorat 'Hâg'i Chalfa, vol. IV. pag. 340. sq. Fol. 1. r. legitur titulus partis prioris eleganter exornatus: الاول من الغيث الذى انسجم فى شرح لامية العجم للامام -- صلاح الدين خليل ابن ايبك الصفدى سقا الله ثراه ، Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى شرح صدر من تادب ، ورفع قدر من تاهل العلم وتاهب ،. Introductionis causa vita poëtae enarratur ducibus Ibn Challikân, 'Imâd ed-dîn, Ibn Aϑîr aliisque fol. 4. r. sqq., cui annexa est tractatio de Alchymia fol. 5. v.—fol. 8. r.; sequuntur disputatio de nomine carminis fol. 8. r.—fol. 11. v.; fragmenta ex poësi Tograi fol. 11. v.—16. r.; disputatio de العروض et القافية fol. 16. r.—20. r., quam excipit commentarius singulorum versuum in tres partes divisus: اللغة, الاعراب, المعنى. — Fol. 154. r. et v. subscriptio legitur partis prioris: هنا انتهى الجزو الاول من غيث الادب الذى انسجم الخ ،. Indicatur fol. 154. v. nomen librarii Ibrahîm bin Mu'hammed b. el-Fadhl, et scriptionis tempus, a. h. 831. (Chr. $142\frac{7}{8}$.) — Parti posteriori item praefixus est titulus ornatissimus, priori similis, fol. 155. r. Totus liber clauditur fol. 303. r., ubi subscriptio legitur, priori simillima.

CCLXIV.

(N. 149. in 4to; olim N. 31. in 4to.)

Collectio carminum, quae composuit *Abû 'Abd allâh A'hmed bin Mu'hammed*, vulgo *Ibn*

---

*) Hanc pronuntiationem viris doctis plerisque jam minus probari notum est.

**) Mortui a. h. 764. (Chr. $136\frac{2}{3}$.) Vid. quae de hoc scriptore disputavit clar. Grangeret de Lagrange, anthol. Arabe, pag. 134.

*) Ipsi anno 515. mortem ejus assignat 'Hâg'i Chalfa, vol. I. pag. 255. n. 503.; sed conf. Ibn Challikân in vita hujus poëtae, edit. de Slane vol. I. pag. 235. sq.

**) Corrigendus est hujus libri titulus apud Hammerum, Wiener Jahrbb. vol. LXIV. Anzeigebl. pag. 2. n. 106.

el-Chajjât (sartoris filius) dictus, Damascenus, mortuus a. h. 517. (Chr. 112$\frac{3}{4}$.); codex antiquus, in 4to, foll. 137. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptus. De hoc poëta ejusque libro vid. Ibn Challikân, vol. I. pag. 65. sqq.; 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 245.; conf. etiam Casirius, vol. I. pag. 110. sq. n. 373.; sed codex ille Escurialensis LII. tantum carmina continet, excerpta fortasse e collectione nostra. Fol. 1. r. legitur titulus: ديوان الشيخ ابي عبد الله احمد بن محمد الخياط الدمشقي ; in margine vero recentiore manu adscriptum: هذا ديوان ابن الخياط عليه الرحمة وفي حاشيته كتاب نصيحة الملوك لحجة الاسلام الامام الغزالي برد الله مضجعه ونفعنا بعلومه . Ipsa illa carminum collectio incipit fol. 1. v. Primo carmine celebratur princeps ابو منصور اتق (sic) بن عبد الرزاق, qui Damascum venit a. h. 487. aut 489. Desinit liber fol. 137. v. Sed in margine inde a fol. 10. r. usque ad fol. 70. v. recentiore manu, eaque satis rudi, alia adjecta sunt, Arabice scripta, quae pertinent, ut in margine tituli annotatur, ad clar. theologi *Ghazâlî* librum, qui vocatur: نصيحة الملوك i. e. Admonitio regum; vid. Flügel in Wiener Jahrbb. vol. XCVII. Anzeigebl. pag. 25. n. 164.*)

CCLXV.

(N. 150. in 4to; olim N. 57. in 4to.)

Corpus poëmatum Nâszi'h ed-dini Abû Bekr A'hmed bin Mu'hammed b. el-'Husein el-Arrag'ânî, in 4to, foll. 297. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptum. De hoc poëta, a. h. 544. (Chr. 1149.) mortuo, ejusque libro vid. Ibn Challikân, vol. I. pag. 69. sqq.; 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 260. sq. Codicis nostri fol. 1. 2. nihil scriptum est; fol. 3. r. septem leguntur poëmatia a variis poëtis composita. Fol. 4. v. 5. r. vita Arrag'ânii enarratur, duce Ibn Challikân. Fol. 5. r. praeterea inscriptus est titulus: هذا ديوان القاضي الفاضل الاديب ابو (sic) بكر احمد بن محمد بن الحسين الارجاني الملقب ناصر*) الدين رحمه الله تعالى امين . Infra adjecta sunt disticha nonnulla, composita ab ابو الغارات طلايع بن رزيك الملقب الملك الصالح**) وزير مصر, et ab ابو الفرج عبد الواحد بن نصير المخزومي الشاعر المعروف بالببغا***) . Carmina alphabetico ordine disposita incipiunt fol. 5. v. Primo carmine celebratur Chalîfa el-Mustazhhir billâh. Lacunae subinde exstant in codice nostro, ut fol. 55. r. sq. 99. v.—100. v. 149. v. 192. r. 235. v. 258. r. 277. r. sq. Explicit liber fol. 294. v.; absoluta est scriptio mense Rebî' secundo a. 1099. (Chr. 1688.), manu 'Hasani bin 'Alî b. A'hmed el-'Haddâd el-Mekkî er-Rûmî. Disticha nonnulla in fine paginae exarata sunt, folia vero 295—297. nihil continent scripti.

CCLXVI.

(N. 151. in 4to; olim N. 30. in 4to.)

Corpus poëmatum clarissimi ICti et poëtae *Abû -l'hasan 'Umâre el-Jemenî*, in 4to, foll. 217. chartae orientalis vetustae laevigatae, char. Neschi antiquo optime scriptum. Fol. 1. v. variae leguntur notitiae, de vita et morte maxime hujus poëtae agentes, quarum prima manu Ramadhâni cujusdam el-Ghatîfî exarata et e libro ثمرات الاوراق deprompta est, cfr. cod. CCXV. fol. 11. sq.; alia e Sujûtii libro بغية الوعاة في طبقات النحويين واللغاة excerpta, de quo vid. Flügel in Wiener Jahrbb. vol. LX. Anzeigebl. pag. 10. n. 329.; tertia denique e Szafedii commentario in Tughrâii poëma Lâmicum, cfr. cod. Bibl. Reg. CCLXIII. fol. 253. r. Uberius de 'Umara egit Ibn Challikân, vol. I. pag. 523. sqq., sed ibi praenomen ejus est Abû Mu'hammed, contra auctoritatem codicis nostri. Mor-

*) In cod. nostro CLXXII. hic liber Persice scriptus esse perhibetur.

*) Legendum est ناصح الدين et similiter corrigendum in vita ejus, fol. 4. v.

**) Vitam ejus enarrat Ibn Challikân, vol. I. pag. 335. sqq.

***) Conf. Ibn Challikân, vol. I. pag. 414. sq.; sed ibi legitur: بن نصر pro بن نصير .

tuus est a. h. 569. (Chr. 117$\frac{3}{4}$.), a Szalâ'h ed-dino in crucem sublatus. Libri titulus, fol. 2. r.: ديوان شعر ابى الحسن عُمارة بن ابى الحسن الحكمى اليمنى الخ. Et similiter fol. 2. v. in limine carminis primi, a. 556. compositi, scriptum est: قال الشيخ الاجل ابو الحسن عُمارة اليمنى. Clauditur codex fol. 215. v., ubi in margine carmen aliquod 'Umarae recentiore manu adscriptum est et variorum hominum, qui hoc libro usi sunt, subscriptiones leguntur, in his una, a. h. 604. (Chr. 120$\frac{7}{8}$.) exarata. Foll. 216. 217. nihil continent scripti.

CCLXVII.

(N. 152. in 4to; olim N. 19. in 4to.)

Corpus poëmatum Kemâl ed-dîni Abû -l'hasan 'Ali, vulgo *Ibn en-Nebih* dicti et a. h. 619. (Chr. 122$\frac{2}{3}$.) mortui; in 4to, foll. 47. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptum. Conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 251. Titulus, fol. 1. r. inscriptus: هذا ديوان سيدنا ومولانا القاضى على كمال الدين ابوالحسن بن النبيه الخ. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى بث ارواح العقول فى اجساد الصدور. Dedicata est haec collectio Sultâno Muzhaffir eddîn Abû -lfat'h Mûsâ, fil. clarissimi Sultâni el-Malik el-'Adil Seif ed-dîn Abû Bekr bin Ajjûb. Ipsa carmina incipiunt fol. 2. r.; clauditur codex fol. 45. v., exaratus mense Szafer a. 157. (i. e. 1157., Chr. 1744.), a Chalîlo ibn es-Sajjid 'Alî esz-Szamâdî (الصمادى). Foll. 46. 47. nihil est inscriptum. — Ceterum conf. Uri ad cod. Bodl. 1297.; Casirius, vol. I. pag. 90. ad codd. CCCXLII. et CCCXLIII., ejusdem poëtae carmina continentes, sed a nostra collectione fortasse distinguendos. In codice nostro carmina alphabetico ordine non sunt disposita, ut in cod. Escurialensi CCCXLIII., si modo fides habenda Casirio.*)

*) Primum carmen codicis Escur. CCCXLIII. legitur in cod. nostro fol. 3. r. sqq.; exeunt tamen versus ejus in litteram ء.

CCLXVIII.

(N. 50. in 8vo; olim N. 12. in 8vo.)

Corpus poëmatum clarissimi Abû 'Hafsz 'Omar bin Abi -l'hasan bin 'Alî, vulgo *Ibn el-Fâridh* dicti et a. h. 632. (Chr. 1235.) mortui; codex in 8vo, foll. 94. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene et accurate scriptus. Vid. vitam ejus poëtae apud Ibn Challikânum, vol. I. pag. 533. sq.; conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 247. sq.; Silvestre de Sacy, chrestom. Arabe, edit. 2a, vol. III. pag. 130. sqq.; Grangeret de Lagrange, anthol. Arabe, pag. 117—121. Collegit haec poëmata 'Alî, auctoris nepos, cujus praefatio incipit in codice nostro fol. 1. v., explicit fol. 23. r. Praefationis initium: الحمد لله الذى خص حبيبه الاسنى بمقام العز والكرامه. Subscriptio finalis, fol. 93. v.: تم الديوان الشريف الخ. Accedunt fol. 94. r. et v., alia manu exarata, carmina duo, quorum prius composuit 'Afîf ed- dînus et -Tilimsânî.

CCLXIX.

(N. 59. in fol.; olim N. 58. in 8vo.)

Alterum ejusdem libri exemplum, in fol., paginarum 124., in charta orientali firma char. Neschi bene scriptum. Praefatio incipit pag. 1., sed recedunt paululum prima ejus verba ab iis, quae e codice praecedente deprompsimus. Hic enim legitur: الحمد لله الذى اختص حبيبه الاسنى بمقام قاب قوسين او ادنى. Ipsa carmina incipiunt pag. 29. Subscriptio finalis, pag. 124.: وقد نجز الغرض من هذا الديوان الشريف على التمام والكمال وقوبل على نسخة بخط ولد الشيخ قوبلت على الشيخ وعلى بذل الجهد والطاقة ، و الحمد لله على ذلك وعلقها الفقير على التلماوى بخطه لنفسه. Infra legitur: وكان كاتبه وناسخه الفقير — القس لاوندبوس سالم الحلبى بمدينة رومية الكبرى بتاريخ شهر اب فى اواخره سنة ستين وسبعماية والف مسيحيه. De hoc presbytero Lavendio Sâlim conf. ad cod. Bibl. Reg. CCXXVI.

CCLXX.

(N. 153. in 4to; olim N. 68. in 4to.)

Corpus poëmatum Behâ ed-dîni Abû -lfadhl Zuheir bin Mu'hammed bin 'Alî, in 4to, foll. 129. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptum. Conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 282. n. 5445. Titulus, fol. 1. r.: هذا ديوان العلامة العمدة البارع البليغ السيد الامام البحر (leg.: الحبر) الهمام بها الدين شرف الفضلا سكردان الشعرا والفصحا ابو (sic) الفضل زهير المهلبى المصرى الحجازى الخ . Infra praeter alia leguntur poëmatia duo, quibus celebratur Behâ ed-dînus noster, alterum a Sa'd ed-dîno Ibn el-'Arabî, alterum a Zein ed-dîno el-Ma'hâsinî compositum. In praefatione, fol. 1. v., cujus prima verba attulit 'Hâg'î Chalfa, auctoris nomen plenius hoc modo traditur: قال الوزير الصاحب الفاضل الرئيس البليغ البارع الامام العالم الحبر الهمام بهاء الدين جمال الاسلام مفخر العلما شرف الفضلا سَكْرَدان (sic) الشعرا والفصحا ابو الفضل بن زهير (sic) بن الصاحب محمد بن الصاحب على بن يحيى بن الحسين بن جعفر بن منصور بن عاصم المهلبى الصالحى المصرى الحجازى الازدى . Natus esse dicitur Meccae a. h. 581. (Chr. 118$\frac{5}{6}$.) Ipse poëta deinde narrat, hoc volumen se collegisse et ordine alphabetico disposuisse carmina, quae condiderit adolescens. Incipiunt ea fol. 2. r., absolvuntur fol. 126. v. Subscriptio finalis, de vita et morte poëtae maxime agens, fol. 127. r. occupat. Mortuus esse dicitur Qâhirae, a. h. 656. (Chr. 1258.), quocum non consentiunt quae narrat Casirius, vol. I. pag. 139. ad cod. CCCCLXXV., eadem carmina continentem. Exaravit codicem et absolvit mense Rebî' secundo a. 1015. (Chr. 1606.) Zein ed-dînus bin Chalîl el-Achnâî (الاخنائى). Quae fol. 128. r.—129. v. a diversis hominibus negligenter exarata sunt, ad ipsum librum non pertinent. — Ceterum conf. Catal. Bibl. Reg. Paris. n. 1448. et Herbelotius s. v. Dhehir.

CCLXXI.

(N. 51. in 8vo; olim N. 29. in 8vo.)

Poëmata in laudem Prophetae, quibus inscriptum est: القصائد الوتْريّات i. e. carmina preces lege non praescriptas [الوتْر] continentia, auctore *Meg'd ed-dîn Mu'hammed bin Abî Bekr bin Reschîd* Baghdâdensi, a discipulo Mu'hammed bin 'Abd-el 'Azîz in versus quinarios redacta et edita; cod. in 8vo, foll. 67. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene exaratus.*) Titulus fol. 1. r.: هذه القصائد الوتريات نظم العالم العلامة مجد الدين محمد بن أبى بكر بن رشيد الواعظ البغدادى رحمه الله تعالى امين . Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى فضل بعض النبيّين على بعض . E nonnullis hujus praefationis locis apparet, poëtam in Hispania a. 652, (Chr. 125$\frac{4}{5}$.), in Aegypto a. 661. (Chr. 126$\frac{2}{3}$.) vixisse. Praefationem editoris nuper commemorati fol. 3. r.—3. v. sequuntur inde a fol. 3. v. Qaszîdae XXIX. secundum litterarum Arabicarum numerum**), quae singulae XXI. versus continent. Exordium cujusque versus ex more celebrato orientalium tria hemistichia faciunt, auctore Mu'hammede bin 'Abd-ul-'Azîz scriba, discipulo Meg'd ed-Dîni, cujus in praefatione fol. 3. r.—3. v. nomen integrum invenitur: محمد بن عبد العزيز الورّاق ابن الشيخ الفقيه مجد الدين محمد بن عبد الملك بن شعبان اللخمى الاسكندرانى ; hemistichia illa versum textus quinarium [التخميس] reddunt; vid. Freytag, Darstellung der arab. Verskunst, pag. 408. sqq. — Desinit liber fol. 67. r., ubi subscriptio finalis legitur: كملت هذه القصائد مع تخميسها على يد مكملها الحقير عبد الله الادكاى الخ ; exaratus est codex a. h. 1173. (Chr. 17$\frac{59}{60}$.)

---

*) Folia 1—3. recentiore manu minus accurate suppleta sunt.

**) Paenultima littera est لا.

CCLXXII.

(N. 154. in 4to; olim N. 67. in 4to.)

Commentarius in Bûszîrii carmen clarissimum, el-Burde dictum; in 4to, foll. 83. chartae orientalis laevigatae, char. Nesta'lîq mediocriter scriptus. Commentarii auctorem, cujus nomen in codice nostro non reperitur, discimus ex 'Hâg'î Chalfa, qui vol. IV. pag. 525. sq. e praefatione in commentarium *Mu'hjî ed-dîni Mu-'hammed bin Musztafa*, vulgo *Scheichzâde* dicti et a. h. 951. (Chr. 154$\frac{4}{5}$.) mortui, eadem verba laudat, quae leguntur in limine codicis nostri, fol. 1. v. Ipsum carmen cum commentario incipit fol. 4. r., explicit fol. 82. r. Passim adjecta sunt in margine scholia, exordia versuum similia, quæ in cod. antec. inveniuntur, versiones Persicae et Turcicae. Specimen exordii versus primi sit:

ما بالُ قلْبك لا ينفكّ ذا السـم ،

مذ بانَ أهل الحمى والبان والعلم ،

وانهلّ مدمعك القانى بمنسجم ،

Specimen versionis Persicae sit primum distichum:

اى زياد صحبت يارنت اندر ذى سلم ،

اشك چشم آميختى با خون روان كشته بهم ،

cfr. Fleischer cat. biblioth. Lips. p. 434. — Exaravit codicem 'Alî bin Scha'bân a. h. 1034. (Chr. 162$\frac{4}{5}$.) — E duplici inscriptione fol. 83. r. et v., altera Germanica, Latina altera, hunc librum discimus ad spolia ex expugnatione urbis Budae a. 1686. reportata pertinuisse, et a. 1717. Lehmanno, Krempensium in Holsatia antistiti, dono datum esse.

CCLXXIII.

(N. 155. in 4to.)

Ejusdem carminis el-Burde apographum Reiskianum cum commentario, in 4to. Titulum codici praefixit Reiskius, pag. 1.: "Al Bordah, carmen Arabicum laudes Muhammedis prophetae celebrans, ex gemino codice msto Bibl. Regiae Dresdanae descripsit mense Febr. 1748. Jo. Jacobus Reiske." Idem infra notulas nonnullas adscripsit. Pag. 2. legitur "Particula praefationis ad codicem A. Dresdanum." Est ea praefatio commentarii, quem scripsit 'Alî bin Meg'd ed-dîn es-Suhrawerdî el-Bistâmî, de quo vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. IV. pag. 525.*) Sequitur pag. 3. "Praefatio ad codicem B. Dresdanum, e quo solo sequentia describemus;" et haec quidem praefatio in commentarium Châlidi bin 'Abd allâh **) el-Azherî; vid. 'Hâg'î Chalfa, l. l. pag. 526. In fine ejusdem paginae ipsum poëma incipit atque commentarius. Explicit liber pag. 25. Subscriptio Reiskii: "mense Febr. 1748." — Conf. Catal. Bibl. Reg. Dresd. n. 219. et Reiskens Lebensbeschr. pag. 165. n. 40.

CCLXXIV.

(N. 156. in 4o.; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 2. in 4to.)

Carminis el-Burde apographum, ab Europaeo aliquo homine scriptum et Europaeorum more a sinistra incipiens. Titulus, codici praefixus: "Carmen in Laudem Mohammedis descriptum ex MSS. codic. qui in Biblioth. Colleg. Emanuelis Cantabrigiae asservantur." Sequuntur folia 17., quorum in parte anteriore inscriptum est illud poëma cum variis lectionibus; in parte aversa annotationes et supplementa nonnulla leguntur. Sequitur fol. 18. r. 19. r. 20. r. "Praefatio Autoris in hoc Carmen compositum in laudem Mohammedis." Fol. 21. r. 22. r. ex libro aliquo MS. exordia bina singulis versibus praemissa, transscripta sunt; — alterum

---

*) Sed ibi pro es- Suhrawerdî impressum est esch-Schâhrûdî, idemque nomen Fleischerus deprompsit e cod. Dresd. 219.

**) Fleischerus ad cod. Dresd. 219. pro 'Abd allâh habet 'Ubeid allâh. Eundem tamen scriptorem esse suspicamur, cujus mentio facta ad cod. CXC.

quinque hemistichia continens Mu'hammedis bin el-Wefâ [cfr. Hâgî Ch. T. IV. p. 533.], alterum, quod in margine Cod. CCLXXII. legitur, tria.

CCLXXV.

(N. 157. in 4to.; olim N. 65. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 263.*) chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens *collectionem poëmatum Szafijj ed-dîni 'Abd el-'Azîz bin Serâjâ bin 'Alî el-'Hillî,* mortui a. h. 759. (Chr. 1358.); de qua vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 291.; clar. Bernstein in Prolegomenis ad Szafieddini carmen, a. 1816. Lipsiae editum, pag. 3. sq.

Fol. 1. r. inscriptus est titulus: هذا ديوان الصفى الحلى رحمه الله ، . Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى علم الانسان البيان ومن عليه به ، . Dividitur totus liber in capita XII., sectiones XXX. complectentia:

Cap. I. fol. 4. r.—fol. 20. r.

فى الفخر والحماسة والتحريض على الرياسة ،

Cap. II. f. 20. r.—f. 78. v.**)

فى المدح والثناء والشكر والهناء ،

Duæ hujus capitis sectiones titulos inscriptos habent الناصريات et المنصوريات, encomia continentes Nâszir ed-Dîni Muhammedis b. Qalawûn, domini Aegypti, et Manszûri Nag'm ed-dîni Abû-l-Fat'h b. Gâzi.

Cap. III. f. 78. v.—f. 90. v.

فى الطرديات [Cynegetica] وأنواع الصفات ،

Cap. IV. f. 90. v.—f. 113. v.

فى الأخوانيات وصدور مراسلاته ،

Cap. V. f. 113. v.—f. 145. r.

فى مراثى الأعيان وتغازى الاخوان ،

Cap. VI. fol. 145. r.—f. 177. v.

فى الغزل والنسيب وظرايف التشبيب ،

Cap. VII. fol. 177. v.—206. r.

فى الخمريات والنبذ والزهريات ،

Cap. VIII. f. 206. r.—f. 219. r.

فى الشكوى والعتاب وتقاضى الوعد والجواب ،

Cap. IX. fol. 219. r.—f. 229. r.

فى الهدايا والاعتذار والاستعطاف والاستغفار ،

Cap. X. f. 229. r.—f. 239. v.

فى العويص والالغاز والتقييد للايجاز ،

[De arte vocis varia significatione adhibendae punctis diacriticis mutatis; de aenigmatis et versibus memorialibus.]

Cap. XI. f. 239. r.—f. 252. v.

فى الملح والأهاجى والاحماض والتناجى ،

Ultima sectio hujus capitis poëmata lasciva et obscoena continet.

Cap. XII. f. 252. v.—f. 261. r.

فى الأدب والزهديات ونوادر مختلفات ،

Subjunguntur fol. 261. v. 262. r. disticha haec, auctore clar. Qanâlî Zâde [مولانا على افندى ابن امر الله المعروف بقنلى زاده], supremo Anatoliae judice, de quo vid. ad cod. CCXXXI.:

أرى فى صدغك المعوج دالا ، عليها نقطة من مسك خالك ،
فأصبح دالة بالنقط ذالا ، فها أنا هالك من أجل ذلك ،

et carmen eroticum, cujus hoc est initium:

سلام على من ليس يحفظ لى عهدى ،
ومن دأبه نسيان ما صح من ودى ،

Codex Qahirae emptus a b. von Haven; vid. J. D. Michaelis litt. Briefwechsel, vol. II. pag. 40. n. 12.

CCLXXVI.

(N. 60. in fol.; olim N. 14. in fol.)

Codex in fol., foll. 286. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi magno optime scriptus, *poëmata* continens *in laudem Prophetae*, condita a *Schems ed-dîno Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin 'Abd allâh bin Mu'hammed,* vulgo

*) Non pauca codicis folia recentiore manu suppleta sunt, ut foll. 1—8. 9—20. 35. 38. 42. 47. 50. 246—261.

**) Falso sectio II. Cap. 1. فى التحريض على الرياسة fol. 38. r.—f. 59. v. Cap. II. a librario adscripta est.

el-Chaffâf dicto. Vocatur haec collectio, ut docet subscriptio finalis: بذل الاستطاعة فى مدح صاحب الشفاعة، i. e. Largitio obsequii, liber agens de laudibus optimi deprecatoris. Poëmata secundum ordinem alphabeticum rhythmorum finalium digesta et vocalium signis maximam partem instructa sunt. Codex, ab initio mutilus, fol. 1. r. incipit a verbis: واذن لى فى الكلام فقلت، حرف الهمزة، quae excipit ipsius carminis primi initium;

يا اصلَ دآيِ فى الهوى ودوآى،

يا راحتى ابدا وطُولَ عَنآى،

Adjicitur in fine codicis fol. 285. v. 286. r. epilogus poëtae, soluta oratione scriptus, sed desinens in disticha haecce:

لقد قال كعب فى النبىّ قصيدة،

وقلنا عسى فى مدحه نتشارك،

فان شمّلتْنا بالجوايز رحـــمة،

كرحمة كعب فهو كعب مبارك،

Clausula finalis, scriptoris ipsiusque libri nomen prodens, legitur fol. 286. v. Absoluta est scriptio mense Mu'harrem a. 787. (Chr. 1385.)

CCLXXVII.

(N. 158. in 4to; olim N. 66. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 88. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens *poëmata* partim in laudem prophetae, partim theosophici et erotici argumenti, de quorum auctore nobis non constat. Inscriptus est quidem fol. 2. r. titulus in hunc modum: هذا ديوان العارف بالله تعالى سيدى محمد بن وفا نفعنا الله تعالى ببركاته امين، ; sed infra alia manu adscriptum est: فيه ديوان ولده سيدى على وفا قدس الله تعالى سرهما، ; quae verba utrum correctionis causa adjecta sint, an supplementum tituli exhibeant, non liquet. Deinde haec sequuntur, minio exarata: منْ (i. e. مِنْ) مَنّ مَنْ مَنّ أَمَنّ الامتنان، على الفقير الى الغنى المنّان، المقصر سليمان، الخَوْلانى الحنفى، عامَلهُ المَوْلى بلطفه الخفى، et infra alia manu scriptum est: ايضا فى هذا المجموع المبارك ديوان الشيخ الولى العارف الى الفضل ابن وفا قدس الله سره، . Videntur igitur olim diversorum, sed ejusdem familiae poëtarum carmina eodem volumine fuisse comprehensa; sed ea, quae nunc exstant, unius videntur esse scriptoris, aut *Mu'hammedis bin Wefâ*, aut filii ejus, qui truncato sine dubio nomine appellatur *'Alî Wefâ*. Dîwânum 'Alii bin el-Wefâ, Alexandrini, Schâdilitae, mortui a. h. 807. (Chr. 140$\frac{4}{5}$.), commemorat 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 251.*) G'emâl ed-dînum Mu'hammed bin el-Wefâ idem laudat, vol. IV. pag. 532. extr.; Casirius, vol. I. pag. 153. ad cod. DXXI., mentionem fecit Abû -lfadhli bin Wefâ. — Incipit codex noster fol. 2. v. a carmine in laudem Mu'hammedis M. versus continente, cujus hoc est initium:

لَبّيْتِ فؤادى فى سبيل مَحَبّتِى، تحجّ قلوب للأحبّة حَنّتِ،

In fine ejus carminis, fol. 28. v., notatur: تمت القصيدة الموسوية بحمد الله تعالى وعونه، . Desinit codex fol. 88. r.

CCLXXVIII.

(N. 159. in 4to; olim N. 27. in 8vo.)

Codex in 4to minore, foll. 78. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, continens *collectionem* autographam, ut videtur, *poëmatum 'Abd el-Qâdiri bin Abî Bekr bin Chidhr ed-Dimâszî*. Libri nomen auctorisque prodit titulus, fol. 1. r. inscriptus: كتاب الدر المنتقى من نظم كاتبه العبد -- عبد القادر بن ابى بكر بن خضر الدماصى الخ، . Ejusdem poëtae est ille liber: المنتخب الصغير من الديوان الكبير، , quem descripsit Casirius, vol. I. pag. 137. n. CCCCLXXI., auctorem floruisse tradens circa a. h. 859. (Chr. 1455.) Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد

*) Idem esse videtur scriptor, cujus mentionem facit Casirius, vol. I. pag. 113. n. CCCLXXXII. — Alium poëtam, Sajjid 'Alî Wefâ appellatum et Damasci natum, commemorat idem, vol. I. pag. 130. n. CCCCXLIII., eumque sexto post fugam saeculo floruisse tradit.

للّٰه الذى علّم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم*) ، Ipsa carmina, alphabetico ordine disposita, incipiunt fol. 2. r., desinunt fol. 77. r. Accedit epilogus poëtae, fol. 77. r. — 78. r., ubi sequitur subscriptio finalis: وهذا اخر الديوان والحمد الخ ، تم على يد ناظمه العبد الخ ، Absolutus est liber mense Rebî' secundo a. 892. (Chr. 1487.)

CCLXXIX.

(N. 160. in 4to; olim N. 28. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 98. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi bene scriptus. Continet *collectionem poëmatum argumenti theosophici Schihâb ed-dîni A'hmed el-Qusantîni*, Schâdhilitae, Mâlikitae, ut docet titulus, libro praefixus, fol. 1. r., ubi tamen scriptum est: القسنطونى pro القسنطينى, quod legitur in limine praefationis, fol. 1. v.**) Carmina incipiunt fol. 2. v. Accedunt in fine codicis, inde a fol. 85. v., varia, soluta oratione scripta, ut narratio de revelationibus Schihâb ed-dîno per somnia transmissis, quorum unum accidit a. h. 881. (Chr. 147⁶⁄₇.); precatio aliaque, ab eodem poëta partim a. h. 898. (Chr. 149²⁄₃.) conscripta, usque ad fol. 96. r., ubi sequitur subscriptio 'Alii cujusdam, ICti Tunetani, qui hanc collectionem descripsit mense Mu'harrem a. 919. (Chr. 1513.); sed infra adjicitur, si bene legimus: ومن خطه كتب الفقير — محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن عبد الرحمن بن احمد النستراوى بلدا والشافعى مذهبا الخ ، et haec quidem exarata sunt mense Mu'harrem a. 920. (Chr. 1514.) Adjicitur praeterea fol. 96. v.— 98. r. epimetrum ICti illius Tunetani, in quo de fatis hujus collectionis agit atque narrat, quomodo ad se ea pervenerit. — Fol. 98. v. inscripta est notitia de natalibus 'Imâd ed-dîni cujusdam 'Abd er-Ra'hîm Ja'hjâ bin 'Abd el-Qâdir bin Bedr ed-dîn Mu'hammed b. Scheref ed-dîn 'Abd el-Wahhâb el-Muwaqqi' el-'Hanefî.

CCLXXX.

(N. 161. in 4to; olim N. 94. in 4to.)

Codex in 4to minore, foll. 38. chartae orientalis, char. Neschi optime scriptus, sed aqua vehementer laesus, continens *poëmata* clarissimi Sultâni *Qânszûh el-Ghaurî*, qui Aegypti imperium tenuit annis h. 906—922. (Chr. 1501—1516.) Fol. 1. v. post Besmelam haec legitur inscriptio: من نظم المقام الشريف مولانا السلطان الملك الاشرف ابو(sic) النصر قانصوه الغورى ، Deinde sequuntur carmina majore ex parte ascetici argumenti; inscripti sunt tituli fol. 4. 10. قصيدة خمرية, fol. 7. قصيدة صوفية, et moduli cantuum saepissime indicati sunt. Desinit codex, vocalium signis ubique instructus, fol. 38. r.

CCLXXXI.

(N. 162. in 4to; olim N. 35. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 403. chartae orientalis laevigatae, partim variis coloribus tinctae, char. Neschi bene scriptus, continens *corpus poëmatum Imâmi Mu'hammed bin A'hmed bin 'Abd allâh*, vulgo dicti *Mâmâî er-Rûmî* et mortui a. h. 987. (Chr. 15⁷⁹⁄₈₀.); de quo vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 313. n. 5661. Fol. 1. r. inscriptus est titulus: هذا ديوان الشيخ — ماماى الرومى خلد الله روحه فى الجنان امين ، Praefationis initium, fol. 1. v.: احمد الله تعالى حمد من ابتكر عرائس ابكار الافكار فى بيوت النظام ، Fol. 2. r. lin. 4. et 3. a fine pag. minio exprimendum erat nomen, quod Dîwâno suo imposuit auctor; sed incuria librarii praetermissum est explere lacunam. Ipsa poëmata varii argumenti incipiunt fol. 2. v.; epexegeses poëticae, quae تخميس appellantur, saepissime inveniuntur; sic in poëma celeberrimum 'Omari bin el-Fâridh الخمرية

*) Eadem verba vide infra, n. CCCIV., in fragmento secundo.

**) Vocatur idem *A'hmed bin Abi Bekr* fol. 94. r. et v.

dictum fol. 133. v.—139. v.; in alia carmina ejusdem auctoris 140. v. et 175. v.; in carmen Behâ ed-dîni Zuheiri fol. 150. v. [cfr. Cod. CCLXX. fol. 111. r.]; in carmen satis longum Abû-s-Su'ûdî fol. 154. r.—168. r.; in carmen minus Muhammedis Wefâi fol. 168. r., quod quidem in cod. nostro CCLXXVII. non reperitur; in celeberrimum carmen Burde dictum fol. 291. r. —315. v. — Desinit codex fol. 403. r., ad finem perductus mense G'umâdâ posteriore a. 1060. (Chr. 1650.)

CCLXXXII.

(N. 163. in 4to; olim N. 21. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 74. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte quidem, sed non eleganter, neque eadem manu scriptus, continens *poëmata in laudem Prophetae*, composita a *Schems ed-dino Mu'hammed esz-Szâli'hi*, Damasceno. Titulus, fol. 1. r. inscriptus: هذا الديوان النبوىّ للمرحوم الشيخ العلامة شمس الدين محمد الصالحى الدمشقى الخ ، . Introductionem poëticam, cujus initium hoc est:

هل ظبّي زرود على العهود كما كان ،

ام حال وصدّت دوين ذلك ازمان ،

carmina in ordinem alphabeticum disposita sequuntur.

Desinit liber fol. 74. r.; absoluta est scriptio mense Mu'harrem a. 1026. (Chr. 1616.)

CCLXXXIII.

(N. 61. in fol.; olim N. 19. in 8vo.)

Codex in fol. minore, foll. 235. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter scriptus, continens *collectionem poëmatum Schihâb ed-dini el-Chafâg'i*, ejusdem, ut videtur, poëtae, quem clar. de Hammer vocat: Schihâb ed-dîn A'hmed bin Mu'hammed bin 'Omar el-Chafâg'î, et mortuum esse tradit a. h. 1069. (Chr. 165$\frac{8}{9}$.); vid. Wiener Jahrbb. vol. LXXXVI. Anzeigebl. pag. 41. et 51. sqq. Idem scripsit commentarium in librum celeberrimum 'Haririi درة الغواص et Sultano Turcico Murâdo IV. dedicavit; cfr. fol. 26. v. codicis nostri. Vid. praeterea 'H. Ch. T. III. p. 206. Fol. 1. r. annotatur: ديوان الشهاب الخفاجى رحمه الله تعالى الخ ، ; et infra: شهاب افندى رحمه الله تعالى امين ، . Praefationis initium, fol. 1. v.: ما انتظم من عقد ثناء فى جيد الايام ، . Carmina incipiunt fol. 4. r., desinunt fol. 235. r.

CCLXXXIV.

(N. 164. in 4to; olim N. 46. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 74. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi eleganter quidem scriptus, sed minus accurate, continens *corpus poëmatum*, quae composuit *A'hmed bin Abi -lqasim el-Chalûf el-Andalusî*. Fol. 1. r. legitur: هذا ديوان العلامة بن خلوف الاندلسى عفى عنه ، . Initium praefationis, a collectore scriptae, et ejusdem, quæ in cod. sequenti fol. 1. v. lin. 1—12. legitur, fol. 1. v.: حمدا لمن خلق الانسان ، ومنّ عليه ببديع البيان ، وخصّ الخواص ببلاغة التبيان ، . Poëtae nomen plenius exhibet praefatio, pag. eadem: فهذى ما وُجد من نظم العبد الفقير — احمد بن ابى القسم الخلوف رحمه الله تعالى ، يقول ، . Deinde incipiunt ipsa poëmata, ad alphabeticum ordinem disposita, exceptis minoribus, quae collectionem claudunt fol. 64. v.—74. v. Scriptio absoluta in Aegypto mense Dû -l'hig'g'e a. 1118. (Chr. 1707.)

CCLXXXV.

(N. 62. in fol.; olim N. 25. in fol.)

Codex in fol., foll. 39. chartae orientalis, char. Neschi satis bene scriptus, continens *collectionem poëmatum*, quae composuit *Ibn Meng'ek Bâschâ*.*) Titulus, fol. 1. r. recentiore manu inscriptus: هذا ديوان الاديب — — ابن منجك باشا رحمه الله تعالى الخ ، . Praefationem praemisit idem editor anonymus operis antece-

*) Si modo ita pronuntiandum est hoc nomen: منجك باشا .

dentis, cujus initium, fol. 1. v., hoc est: حمدا لمن خلق الانسان ومنّ عليه ببديع الامتنان ، In hac praefatione nomini Ibn Meng'ek Bâschâ adjicitur: ابن المرحوم محمد باشا ، Poëmata incipiunt fol. 3. r., desinunt fol. 38. v., ubi subscriptionem finalem sequi debebat collectio carminum beati *Ibn ed-Durre*; sed praeter inscriptionem nihil reperitur.

CCLXXXVI.

(N. 165. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 376. chartae Europaeae, char. Africano satis nitide sed litteris minusculis et minus distinctis exaratus, *carmen Maqszûra Imâmi Abû-l-'Hasan 'Hâzimi*, Carthagine nova Hispaniae sec. XIII. p. C. degentis, cum *commentario amplissimo Mu'hammedis bin A'hmed Granadensis* continet.

Fol. 1—4. nihil scripti continent; fol. 5. r. titulus legitur: شرح الفقير الامام ابى عبد الله محمد بن احمد الشريف الغرناطى على مقصورة حازم رحمه الله بمنّه ، Infra titulum et in margine traditio de liberalitate 'Hasâni bin Sahl Veziri, quae apud Ibn-Challikânum ed. de Slane p. 209. invenitur, et versus aliquot Zubeiri bin Bekkâr atque 'Abd el-Qâdiri Gilâni theologi celeberrimi leguntur.

Fol. 5. v.—6. v. praefatio commentatoris post Besmelam sic incipiens: الحمد لله الذى علم بالقلم وهدانا الخ ، ubi nomen poëtae exhibetur: --- مقصورة الامام الاوحد أبى الحسن حازم بن محمد بن حسن ابن حازم الانصارى القرطاجنى ; quam excipit usque ad fol. 17. r. prooemium poëtae in particulas commentario illustratas divisum, quarum prima haec est: قال الامام ابو الحسن رة الحمد لله الذى انطقنا بافصح الالسن ووفقنا الى التمييز بين ما يقبح من الكلام وما يحسن وصلى الله على سيدنا محمد افضل من سمعت به الاذان ونظرت اليه الاعين ; sequitur fol. 17. r. —26. v. tractatio uberior commentatoris de nominibus troporum, qui in loco prooemii occurrunt. Fol. 26. v. initium carminis metro الرجز compositi et minio exarati commentario subjecto legitur:

لله ما قد هجت يا يوم النوى ،
على فؤادى (sic) من تباريح الجوى ،
لقد جمعت الظلم والاظلام اذ ،
واريت شمس الحسن فى وقت الضحى ،

Poëma el-'Hâzimi mille versus continens, quare ألفيّة quoque nominatum est, et ad exemplar carminis celeberrimi Maqszûra Ibn-Dureidi compositum saepissime ut illud res gestas Arabum commemorat; Sultano Africae Mustansziro-billah ex familia Hafszidarum dedicatum est, cujus nomen fol. 7. r. legitur: الخليفة المستنصر بالله أمير المؤمنين أبوا (sic) عبد الله — هو صاحب افريقية أبوا (sic) عبد الله محمد بن الأمير أبى زكرياء يحيى بن أبى عبد الواحد بن أبى حفص [cfr. Casiri T. I. N. CCCLXXX. et T. II. p. 226]. Regnum Tunetanum is tenuit sec. XIII. p. Ch.; confudit eum Casirius sub numero CCCCLII., ubi idem carmen commemoratur, cum Chalifa Fathimidico Mustansziro billah [† 427. p. H.]; a quo poëta noster praemium mille denariorum aureorum accepisse dicitur fol. 15. r. lin. ult.: وقد ذكر أن أمير المومنين أبا عبد الله المستنصر صاحب افريقية وصل أبا الحسن حازما على مقصورته هذه بألف دينار من الذهب العين بحساب دينار لكل بيت ، — Epilogus commentatoris f. 374. v. legitur, et infra eadem pagina nomen scribae مصطفى بن على بن عماد بن عبد الجليل invenitur; absolutus est codex noster a. 1241. p. H. = 18$\frac{2}{2}\frac{5}{6}$ p. Ch.

Fol. 375. r. poëmation 11. versus continens adjunctum est, quo opus praecedens celebratur.

Accedunt foll. 375. v. et 376. particulae duae Ibn-Challikâni, vita Abû Suleimâni bin el-Qirriat et fragmentum vitae 'Hammâdi الراوية dicti, quod verbis abrumpitur: فقلت فى نفسى من هذا كنت اخاف ; vid. ed. de Slanii p. 121. sq. et 240.

Codex noster ad libros b. Falbii pertinens a bibliotheca regia cum aliis codd. orient. suis locis commemorandis comparatus est.

CODICES DE AMORE ET RE VENEREA.

CCLXXXVII.

(N. 166. in 4to; olim N. 36. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 304. chartae Europaeae laevigatae, char. Neschi bene scriptus, continens librum, qui vocatur: كتاب تزيين الاسواق بترتيب احوال العشاق ، i. e. *Fora, amantium condicionibus belle expositis ornata.* Hoc enim nomine in ipsa praefatione (fol. 4. r.) designatur, in titulo tamen, fol. 1. r. legitur: كتاب تزيين الاسواق بتفصيل اسواق العشاق تاليف الشيخ العلامة داوود البصير الحكيم رحمه الله رحمة واسعة ام ، Sed haec mendose scripta sunt et reponendum est: كتاب تزيين الاسواق بتفصيل اشواق العشاق ، ut est in cod. Gothano, de quo egit Kosegarten in praefat. ad chrestom. Arab. pag. X. Aliud ejusdem libri exemplum sine dubio continet cod. Gothanus 956. Auctorem Möllerus vocat Sein ed-dîn David 'et-thabib; de quo nos quidem nihil compertum habemus.*) Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى اطلع فى بروج اعتدال القدود ، Librum suum profitetur auctor esse compendium libri: اسواق الاشواق ، concinnati ab Abû-l'hasan Ibrahîm bin 'Hasan b. 'Omar er-Rábbât**), noti sub nomine el-Beqâ'i, qui vestigia pressit Abû Bekri Muhammedis bin 'Hunein el-Baghdâdî es-Serrâg'***) in libro: مصارع العشاق ، Dividitur liber Davidis nostri in introductionem, quinque capita, coronidem; indicem e cod. suo MS. dedit Hammerus, Wiener Jahrbb. vol. LXIII. Anzeigebl. pag. 16.; sed in nostro codice hae sunt capitum inscriptiones: ١ فى مصارع محب الله تعالى ، ٢ فى عشاق الجوارى ، ٣ فى عشاق الغلمان ، ٤ فى ذكر خلق العشق فيما سوى البشر ، Et hoc quidem caput divisum est in duas sectiones (نوعان), quarum prior est: فى الجن ; posterior: فى الحيوان والنبات والمعدن والعناصر والافلاك. Caput V. denique continet: نكت وعجايب ولطايف وغرايب من اصول هذه الصناعة ، Introductio incipit fol. 5. r.; clauditur coronis fol. 301. v., ubi in subscriptione finali hoc modo expressum est libri nomen: تزيين الاسواق بتفصيل اشواق العشاق ، — Excerpta nonnulla e cod. Gothano publici juris fecit Kosegarten in chrestom. Arab. pag. 22—27.

*) A clarissimo medico Davide Antiocheno, coeco, nostrum distinguit codicis titulus, adjecto epitheto: البصير .

**) In cod. Bibl. Reg. CLXXII. idem scriptor vocatur: البقاعى ابرهيم بن فزه ،

***) In cod. CLXXII. vocatur is: ابو محمد جعفر بن احمد المعروف بالسّراج القارى ، Conf. Kosegarten, l. l. pag. X. sq.

CCLXXXVIII.

(N. 167. in 4to; olim N. 34. in 8vo.)

Codex in 4to, foll. 176. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus, continens librum, qui vocatur: كتاب تحفة العَروس ونزهة النفوس ، i. e. *Donum sponsi et oblectamentum animorum*, auctore *Abû 'Abd allâh bin Abî 'Abd allah Mu'hammed bin A'hmed bin Mu'hammed bin Abî -lqâsim et -Teg'âni*; de quo vid. 'Hâg'î Chalfa, vol. II. pag. 232., Casirius, vol. I. pag. 164. n. DLIX. Libri titulus auctorisque nomen leguntur fol. 2. r. Praefationis initium, fol. 2. v.: الحمد لله الذى سوّغنا الفضل جزيلا وفضّلنا على كثير ممّن خلق تفضيلا ، Dividitur totus liber in capita XXV., quorum primum incipit fol. 5. r., desinit ultimum fol. 176. r. Absoluta est scriptio mense Schawwâl a. 1125. (Chr. 1713.); librarii nomen: محمد مطر . Edita sunt hujus libri praefatio et Capita I., VII., VIII. transscriptione lithographica et charactere Africano; Parisiis et Algeriae a. 1848.

CCLXXXIX.

(N. 168. in 4to; olim N. 78. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 64. chartae orientalis laevigatae, char. Africano bene scriptus. Continet:

I. Librum obscoenissimum, qui vocatur: كتاب الرَّوْض العاطر فى نزهة الخاطر ، i. e. *Hortus fragrans de deliciis animi*, auctore *Abû 'Abd allâh 'Omar bin Mu'hammed en-Nefzâwi*, ut legitur in limine libri, fol. 1. v. Praefationis initium: الحمد لله الذى جعل اللذة الكبرى للرجال فى فروج النساء ، Idem scriptor jam antea minoris molis librum composuerat, in eodem argumento versantem, cui titulus: تنوير الوقاع فى اصرار الجماع ، ; hunc vero nostrum scripsit instigante Mu'hammed bin 'Awâne ez-Zewâwî, Wezîro 'Abd el-'Azîzi, principis Tunetani. Divisus est in capita XXI., quorum primum incipit fol. 4. r., desinit ultimum fol. 61. r. Absoluta est scriptio mense Ramadhân a. 1133. (Chr. 1721.); librarii nomen: عبد الخالق بن الشاحلى الشاوى ثم الوراوى نسبا الان اللمتونى اصلا ، . — Sequitur:

II. Fol. 61. v.—64. v. *Initium narrationis de Meg'nûno et Leilâ*, eadem manu scriptum, qua superior liber. Inscriptio: قصة ليلى العمرية مع عشيقها قيس بن الملوح رحمة الله عليهما ، . Conf. cod. Bibl. Reg. CCXXXV.

CCXC.

(N. 169. in 4to; olim N. 18. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 50. chartae orientalis, char. Neschi bene scriptus, continens librum, qui appellatur: لوعة الشاكى ودمعة الباكى ، i. e. *Afflictio querentis et lacrima flentis.* Est idem liber obscoenissimus, qui reperitur in cod. Bibl. Senat. Lips. CCXCVI. fol. 21. r.—49. v.; vid. Fleischerum pag. 533. sq. Adscribitur in titulo codicis nostri, fol. 2. r., *G'emâl ed-dîno Jûsuf*, concionatori in templo Szalâ'hico Babylone (الخطيب بالجامع الصلاحى ببابل ،). Sed in codice sequenti, eundem librum continente, in cod. Escurialensi CCCCXXIX.*) et in cod. Gothano 100.,**) auctor fuisse perhibetur clar. *Szalâ'h ed-dînus esz-Szafedî*, de quo vid. ad cod. CCLXIII.; atque apud 'Hâg'î Chalfam T. V. p. 344. liber ejusdem nominis adscribitur *Zein ed-dîno* cuidam *Manszûr*; ita ut de ea re non satis constet. Incipit liber fol. 1. v., clauditur fol. 49. v., exaratus manu Suleimâni bin 'Husein ibn el-Emîr G'ânum (جانم) el-Jeschbekî. Comparavit hunc librum in Oriente b. von Haven, teste inscriptione folii 50. r.: صح انه بقى هذا الكتاب مُلك للخواجا فون هاون ،

CCXCI.

(N. 170. in 4to; olim N. 82. in 4to.)

Ejusdem libri exemplum alterum, in 4to, foll. 69.***) chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptum, sed minus accurate, quam codex superior. Titulus fol. 1. r. inscriptus: كتاب لوعة الشاكى ودمعة الباكى للشيخ الامام العالم العلامة صلاح الدين الصفدى رحمه الله تعالى ، Incipit liber fol. 2. r., desinit fol. 69. r.

CCXCII.

(N. 52. in 8vo; olim N. 40. in 8vo.)

Codex in 8vo, foll. 142. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi mediocriter exaratus†), continens librum, qui in praefatione vocatur: كتاب نزهة الالباب فيما لا يوجد فى كتاب ، i. e. *Oblectamentum cordium, de rebus agens,*

---

*) Codex CCCLXXXV. (Casir. vol. I. pag. 114.), in quo nomen scriptoris non reperitur, eundem plane librum continet, quem codices Haunienses.

**) Non erat referendus hic codex inter codices theologicos, si eundem librum continet, quem codices nostri.

***) Foll. 1—8. et 64—69. recentiore manu eaque satis rudi suppleta sunt.

†) Foll. 1—30. recentiore manu suppleta sunt.

quae in libris non reperiuntur. In titulo fol. 1. r. post vocem الالباب perperam additum est: والمستطاب. Auctoris nomen ibidem ita scriptum est: للشيخ احمد التّينفاشى المالكى المغربى. Legendum videtur: التيغاشى aut التّيفاشى; conf. Flügel in prooemio ad 'Hâg'î Chalfae vol. II. pag. IV.; Fleischer in catal. Bibl. Senat. Lips. pag. 507. not. Sed num is recte auctor habendus sit obscoenissimi hujus libri, affirmare non possumus. In praefatione fol. 4. v. et in limine capitis primi scriptor solo nomine A'hmed designatur. Praefationis initium, fol. 1. v.: الحمد لله الذى علم طبع الانسان فى الملال وعجزه عن تحمل الاثقال الثقال. Dividitur liber in capita XII. Desinit codex fol. 142. v.

CODICES DE ARTE PHYSIOGNOMICA ET ONEIROCRITICE.

CCXCIII.

(N. 171. in 4to; olim N. 16. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 48. chartae orientalis laevigatae, partim char. Nesta'lîq, partim char. Neschi mediocriter scriptus, continens librum, qui vocatur: كتاب كشف الحال فى وصف الخال, i. e. *Detectio condicionis, qui liber versatur in describendis naevis,* auctoremque habet secundum 'Hâg'î Chalfam T. V. p. 204. *Szalâ'h ed-dînum esz-Szafedi*, eundem de quo diximus ad cod. CCLXIII. In hoc quidem codice nostro neque auctoris nomen reperitur, neque libri nomen integrum; sed conf. codicem sequentem. Fol. 1. r., Europaea, ni fallimur, manu inscriptus est titulus: كتاب فى وصف الخال وما جاء فى تشبيهه ووصفه. Praefationis initium, fol. 2. r.: الحمد لله على ما الهم وتحقيق ما اشكل سببه وابهم. Dividitur liber in tractatus introductorios duos, quorum hae sunt inscriptiones: المقدمة الاولى فى الخال لغة وما له بذلك من التعلق، المقدمة الثانية فى حقيقته معنى وسبب وجوده فى الابشار وما يدل عليه فى اختصاصه فى مكان دون غيره على ما يزعمه ارباب الفراسة et in conclusionem (نتيجة): فيما جا فى ذلك من رقيق النظم وبديعه وجميل القول وصنيعه. Poëmata hujus partis ad ordinem alphabeticum disposita sunt. Incipit liber fol. 3. r., desinit fol. 47. v. Absolvit codicem mense Mu'harrem a. 996. (Chr. 1587.) Suleimân bin Dâûd Efendi.

CCXCIV.

(N. 172. in 4to; olim N. 32. in 8vo.)

Ejusdem libri apographum alterum, in 4to, foll. 58.*) chartae orientalis laevigatae, char. Neschi optime scriptum. Fol. 1. r., magnifice exornatum, titulum exhibet, litteris Kuficis scriptum: كشف الحال فى وصف الخال. Infra char. Neschi elegantissimo et auro obducto exaratum legitur: برسم الخزانة العالية العلائيّة ابن فضل الله صاحب دواوين الانشاء الشريف. Incipit praefatio fol. 1. v., desinit codex fol. 58. v.

CCXCV.

(N. 173. in 4to; olim in Bibl. Univ. Haun. N. 6, 1. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 31. chartae, ut videtur, Europaeae, char. Neschi satis rudi scriptus, continens *fragmentum libri de oneirocritice,* qui in praefatione appellatur: كتاب الاشارة فى علم العبارة, i. e. *Liber indicii, agens de scientia interpretationis somniorum.* Idem liber est, quem 'Hâg'î Chalfa, vol. I. pag. 307. n. 760., vocat: اشارة الى علم العبارة, et conscriptum esse

*) Foliorum ordo a bibliopego nonnihil turbatus est; quod nunc est fol. 9., praecedere debebat folium 7.

narrat ab *Abû 'Abd allâh Mu'hammed bin A'hmed bin 'Omar es-Sâlimî.* Fol. 1. r. in limine libri titulus legitur, mendosissime scriptus, et sic fere ad mentem ejus, qui haec scripsit, restituendus: هذا الكتاب تعبير الاحلام تمت، Praefationis initium congruit cum eo, quod expressit 'Hâg'î Chalfa. E quinquaginta libri capitibus, quae recensentur fol. 4. v.—7. v., fragmentum nostrum octo priora et noni partem continere debebat, sed folia nonnulla desunt post fol. 8. et 26. Abrumpitur codex fol. 30. r.

CODICES VARII ARGUMENTI.

CCXCVI.

(N. 174. in 4to; olim N. 27ᵇ. in 4to.)

Codiculus in 4to, foll. 6. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus, continens tractatum, qui vocatur: كتاب ترغيب اهل الاسلام فى سكنى الشام، i. e. *Exhortatio fidelium ad habitandam Syriam*, conscriptum ab *'Izz ed-dîno Abû Mu'hammed 'Abd el-'Azîz bin 'Abd es-Selâm,* mortuo a. h. 660. (Chr. 126½.); vid. 'Hâg'î Chalfam, vol. II. pag. 281. sq.*) Titulus libri auctorisque nomen leguntur fol. 1. r. Initium, fol. 1. v.: الحمد لله ذى الجود والاحسان والفضل والامتنان، . Fol. 3. v. incipit sectio, cui inscribitur: فصل فى تفضيل دمشق على الخصوص، . Desinit liber fol. 5. r. — Junctus erat antea hic tractatus cum codicibus LXXII. LXXIII. XLVIII. LII.

CCXCVII.

(N. 175. in 4to; olim N. 26. in 8vo.)

Szalâ'h ed-dîni Chalîl bin Aibek esz-Szafedî liber, qui vocatur: كتاب تشنيف السمع فى وصف الدمع، i. e. *Exornatio auris, liber qui versatur in describendis lacrimis;* codex in 4to, foll. 88. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus sed aqua nonnihil laesus. Titulus auctorisque nomen leguntur fol. 2. r. Praefationis initium, fol. 2. v.: الحمد لله الذى جعلنى ممّن سما بالعلم وسمع، . Eodem modo quo codices CCXCIII. et CCXCIV. compositus, duos continet hic liber tractatus introductorios: المقدمة الاولى فى ما يتعلق بالدمع من اللغة وذكر ما ترادفه وبيان اسمآ العين الخ، المقدمة الثانية فى ذكر سببه نقلا وما ورد فى ذلك من الاحاديث وذكر سببه عقلا الخ، et conclusionem (نتيجة) in 37 sectiones divisam, anthologiam poëticam exhibentem. Incipit tractatus prior fol. 17. v., posterior fol. 21. v., conclusio fol. 28. v. Desinit liber fol. 88. r., ad finem perductus mense Rebî' secundo a. 1006. (Chr. 1597.), manu 'Alii bin Mu'hammed bin 'Îsâ el-Bu'heirî el-Azherî. — De libri auctore conf. ad cod. CCLXIII.

*) Idem est scriptor, cujus mentio facta est ad cod. CCXX.

CCXCVIII.

(N. 176. in 4to; olim N. 85. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 123. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi distincte scriptus. Titulus, fol. 1. r. inscriptus, hic est: كتاب الاشربة واختلاف الناس فيها تاليف ابى محمد عبد الله ابن مسلم بن قتيبة رحمه الله تعالى امين، وكتاب تباشير السرور فى الشراب تاليف ابى العباس عبد الله بن المعتز بالله امير المومنين رحمة الله عليه امين، والحمد لله وحده الخ، Continet enim hoc volumen:

I. Clarissimi *Ibn Quteibae librum de potulentis diversisque de iis hominum sententiis,* quem laudant Ibn Challikân, edit. de Slane vol.

I. pag. 352. et 'Hâg'î Chalfa T. V. p. 43. Initium libri fol. 1. v. post Besmelam atque enumerationem virorum doctorum, quorum fide genuina libri forma servata erat: الحمد لله الذى هدانا لدينه المرتضى . Desinit liber fol. 51. v., exaratus mense Dsû -l'hig'g'e a. 981. (Chr. 1574.) — Sequitur deinde, eadem manu scriptus:

II. *Ibn el-Mu'tazzi similis argumenti liber*, cujus nomen integrum legitur fol. 53. r.: كتاب فصول التماثيل فى تباشير السرور . Praemittitur libro notitia de vita auctoris et chalifae sequentis Muqtadiri billah († 320. p. H.), fol. 52. v. et inferiori parti fol. 53. r. transversis lineis inscripta; conf. quae annotavimus ad cod. CCLI. Initium, fol. 53. v.: الحمد لله اجلالا لوحدانيته واخلاصا لربوبيته . Dividitur liber poëtas quamplurimos laudans in sectiones (فصول) quattuor; desinit fol. 123. r.

CCXCIX.

(N. 177. in 4to; olim N. 62. in 4to.)

Codex in 4to, foll. 290. chartae orientalis laevigatae, char. Neschi satis bene scriptus*), continens librum, qui vocatur: حلبة**) الكميت ، q. d. *Hippodromus equi fusci*; sed subest allusio ad tritissimam apud Arabes vini appellationem, in quo describendo et laudando hunc librum maxime versari notum est; conf. 'Hâg'î Chalfa, vol. III. pag. 106. sq.; G. de Lagrange, anthol. Arabe, pag. 164.; clar. E. W. Lane in annotationibus ad librum: the thousand and one nights, vol. I. pag. 216. Auctoris nomen in titulo codicis, fol. 3. r., ita expressum est: الشيخ العلامة العمدة اللوزى (leg.: اللونى) محمد النواجى رحمه الله تعالى . Idem apud 'Hâg'î Chalfam vocatur: *Schems ed-dîn Mu'hammed bin el-'Hasan en-Nawwâg'i**), et mortuus esse dicitur a. h. 859. (Chr. 1455.) Conf. etiam Casirius, vol. I. pag. 88. ad cod. CCCXXXVII. Praefationis initium, fol. 3. v.: الحمد لله الذى ادار كوس الادب على اهل الذوق . Dividitur totus liber in capita XXV. et coronidem. Caput primum (فى اسما الخمرة) incipit fol. 6. r.; desinit liber fol. 287. r. Absoluta est scriptio mense Rebî' priore a. 1032. (Chr. 1623.) — Fol. 287. v. et 288. r. narratiunculae nonnullae leguntur atque alia, quae ad librum superiorem non pertinent, negligenter exarata.

*) Recentiore manu, eaque non indocta, suppleta sunt folia 63—73. 164—180. 201—281.

**) Errant qui pro حلبة exprimunt: حلية; vid. Catal. Bibl. Paris. ad cod. 1566; Herbelotium s. v. Heliat al Comait.

*) Ita Flügelius; sed praestat fortasse pronuntiatio: *en-Newâg'î*.

CCC.

(N. 53. in 8vo.)

Collectio litterarum mercatoriarum et alius argumenti, quae continet: 1. 2. Indices mercium Alexandria a navigatore Gallico, Andrea Darbîque [اندريا دربيك] nominato, vectarum; tempus indicatum est: dies septimus mensis Reg'eb a. 1067. (Chr. 1657.). — 3. Litteras Arabicas ad Emîrum quendam, cujus nomen est 'Alî, in Syria habitantem, mercatorem quendam Europaeum commendantes, de cujus nomine nobis non constat. Subscripserunt nomina sua duo homines, quorum alteri nomen A'hmed. — 4. Apographum mandati, quo Imâmus Szan'âae C. Niebuhrium ejusque itineris socios suae ditionis magistratibus commendavit mense Mu'harrem a. 1177. (Chr. 1763.) E bibliotheca b. Adleri.

CCCI.

(N. 17*. in 8vo; ex codd. Falbii.)

Cod. in 8vo, foll. 208. chartae Europaeae, char. Neschi satis bene scriptus, precationes, formulas talismanicas, similia, quae ad superstitionem Arabum attinent, partim lingua Turcica composita continet. Inter quae notanda sunt:

fol. 5. r.—16. v. Calendarium Christianum cum descriptione mensium ejusdem argumenti, quod in cod. XLIX. IV. legitur;

— 21. r.—38. v. الحزب الكبير auctore Abû-l-'Hasan esch-Schâdilî [†656.=1258. p. Ch.], cujus initium: إنّ الله اشترى من المومنين انفسهم الخ ؛

— 49. r.—52. r. حزب البحر ejusdem auctoris vid. 'H. Ch. T. III. p. 56. sqq. cfr. Cod. XLIX. IV.

— 53. فصل في فوائد خاتم علىّ بن أبي طالب ،

— 57. v.—62. r. قصيدة دمياطى, cujus initium hoc est:

بدأتُ ببسم الله والحمدُ أوّلا ، على نعم لم تحص فيما تنزّلا ،

cfr. Fleischer. Cat. biblioth. Sen. Lips. p. 435.

— 81. r.—90. r. Annus Christianus cum descriptionibus mensium duodecim; eodem modo descriptus annus Muhammedanicus.

— 90. r.—130. r. Astronomica et Astrologica, inter quae hic titulus: هذا القوانين الايام طيبات ونحس (sic) tractationi Turcicae inscriptus est.

— 152. r.—156. v. carmen, المنفرجة i. e. consolatorium dictum, cfr. Cod. CCXLII. N. VI. et Fleischeri Cat. bibl. Sen. Lips. p. 435. Titulus hic inscriptus est: هذا لدعاء منفرجى (sic), et versus primus sic legitur:

اشتدد ازيمةٌ تمّ فرجى ، قد اذن ليلكى بالبلاجى ،

— 189. r.—203. v. Opusculum, cui inscriptum est: هذا لكتاب (sic) المسمّى بسبحة العشّاق ، i. e. *corona precatoria amantium*, poëma Turcicum, commentarium in centum traditiones propheticas continens auctore Latîfi. Cfr. 'H. Ch. T. III. p. 576. Cetera folia varia تسبيح continent.

In locis quibusdam codicis annus scriptionis indicatur 1244. et 1247. (1828. et 31. p. Ch.); in fol. 1. r. annus 1251. legitur.

CCCII.

(N. 54. in 8vo.)

Ingens collectio foliorum non compactorum in 8vo, *precationes* continentium, *formulas talismanicas*, *similia*, quae Arabum superstitionem spectant, diversis temporibus a diversis hominibus char. Africano scriptorum.

CCCIII.

(N. 178. A. et B. in 4to; ex codd. Falbii.)

A. Fragmenta, char. Africano varia manu mediocriter exarata, varii argumenti. Fol. 1. r. desinit narratio de palatio aureo, cujus subscriptio finalis haec est: انتهى ما وجدناه مفيدا من حديث قصة قصر الذهب الخ

Fol. 1. v.—33. v. sequitur opusculum, cui titulus inscriptus est: كتاب الزهر الفائح في وصف من تنزّه عن الذنوب والقبائح ، i. e. „*liber floris odoriferi de descriptione virorum, qui culpis et maleficiis immunes fuerunt.* Traditiones multifarias argumenti paraenetici continet.

Fol. 33. v.—48. tractatio historici argumenti, cui inscriptum est: غزوة تكريت لعلى بن أبي طالب ، *Expeditio Tacritensis 'Alii bin Abî Tâlib*, quam initio chalifatus contra praefectum Tacritensem Satîh el-Gassâni, qui rebellaverat, fecit.

Fol. 48. v. in epilogo scribae annus 1157. (17 44/45. p. Ch.) invenitur; in fine 5. versus leguntur, quorum hoc est initium:

كتبتُ وقد أيْقنْتُ لا شكّ انّنى ،

ستفنى يدى يومًا ويبقى كتابها ،

cfr. cod. CCIV. — Accedunt 3. folia traditiones et alia nullius momenti continentia.

B. Fragmenta *historiae 'Antari* manu Europaea exarata; inscriptio legitur in medio libro: هذا كتاب السابع (sic) من سيرة الامير عنتر بن شداد بن قراد صاحب الطعن والطراد. Cfr. Cat. Cod. orient. Bibl. Bodleyanae P. II. vol. II. p. 150. N. CLXV.

CCCIV.

(N. 179. A. et B. in 4to.)

A. *Collectio fragmentorum variorum*, in 4to, unde pauca hoc loco commemoratione digna videntur; in his:

I. Initium tractatus, qui vocatur: ذخر العابدين ، i. e. *Thesaurus adorantium*, auctore

محمد بن عبد اللطيف بن فرسنة, foll. 10. Praefationis initium: الحمد لله الذى هدانا للاسلام واكرم علينا بانواع الافضال والانعام . Argumentum libri hoc modo exponit auctor: وسالة فى فضايل رجب وشعبان وفضيلة شهر رمضان الذى انزل فيه القران وفيصلة (sic) يوم العيدين يوم المغفرة للصايمين من رب الانام وفضيلة الايام العشر من ذى الحج الى بيت الله الحرام وفضيلة يوم عاشوراء ويوم الجمعة يوم العتاق من النيران . Subsistit fragmentum nostrum in capite de praestantia mensis Ramadhân.

II. Initium libri المنبّهات (*, traditiones continentis, auctore *Szafijj ed-dino A'hmed bin 'Ali*, vulgo *Ibn 'Hug'r* dicto, aut fortasse Ibn 'Hug'g'e; non enim liquet; foll. 20. Initium: الحمد لله الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم (** .

III. Initium compendii *jurisprudentiae secundum statuta Imâmi esch-Schâfi'î*, auctore *A'hmed bin el-'Husein el-Iszfahânî*, foll. 10.

IV. Tractatio foll. 3. de occulta significatione litterarum, quae in initiis Surarum inveniuntur.

B. Accedunt plurima fragmenta Coranica, varia manu exarata.

CCCV.

(N. 180. in 4to.)

Collectio fragmentorum variorum minoris momenti, inter quae inveniuntur:

I. tria ultima folia cod. antiqui char. Neschi majore satis bene exarati; continent traditiones de Loqmâno ad proverbia varia declaranda spectantes. Adnotatur fol. 3. r. هذا اخر المجلس المائة وتمّ بتمامه الكتاب, et fol. 3. v. scriptio a. 619. (1223. p. Ch. n.) absoluta esse dicitur.

II. Fragmentum versionis Psalterii, foll. 12. mediocriter scripta a. 1687. p. Ch. n.

III. plagula una in fol., cui inscriptum: *„Diptique des Eueques et Patriarches des Grecs,* ou sont specifies seulement le nom des villes, vilages et Prouinces ou ils sont de residence". Exarata est haec enumeratio a. Chr. 1733.

*) Insunt enim: منبّهات على الاستعداد ليوم المعاد .

**) Eadem verba leguntur in limine cod. Regii CCLXXVIII.

CCCVI.

(N. 55. in 8vo.)

Collectio fragmentorum in 8vo et forma minore, e qua commemoranda sunt:

I. Finis opusculi de flexione linguae Arab. مراح الارواح appellati, inde a Cap. V. de formis infirmis, cfr. Cod. CXCI. fol. 33.; foll. 12. continet char. Neschi satis bene scripta.

II. Carmina didactica foll. 11. metro الرجز composita, varii argumenti, charact. Africano pessime exarata.

III. Carmina erotica foll. 24. formae minoris, charact. Neschi satis bene exarata, quae Amrul-Qaiso adscribuntur.

Nuperrime accesserunt:

CCCVII.

(N. 23*. in 8vo.)

Cod. chartae Europaeae laevigatae satis bene scriptus continet كتاب الرياضات i. e. *Liber exercitationum Ignatii Loyolae* ex Latino in Arabicum sermonem per Patrem Jesuitam بطرس فرماج Sidone a. 1731. versus. Liber divisus est in prooemium, 31. contemplationes [تأمّل], 10. explicationes [الاعتبار] in dies 10. distribuendas.

CCCVIII.

(N. 14*. in 8vo; ex codd. Falbii.)

Coranus foll. 304. in 8vo, char. Neschi nitide exaratus, punctis aureis ornatus. — Nomen scriptoris indicatur: عبد الله بن علي بن سليمان افندى الامام الكروي a. 1087. (1676/7. p. Ch.) In dorso ligaturae corio impressum est: لا تمسه الا المطهرون .

CCCIX.

(N. 106*. in 4to; ex codd. Falbii.)

Cod. in 4to, foll. 87. char. Neschi satis bene scriptus eadem quattuor opuscula de grammatica Arabica, quae cod. CXCI. continet. Accedunt fol. 75. v.—fol. 86. v. tabulae flexionis verbi نَصَرَ cum explicatione Turcica. Exaratus est codex noster a. 1185. (1771/2 p. Ch.)

INDICES.

Corrigenda et Addenda.

P. 14. I. l. 12. oontinuo l. continuo.

— 22. I. l. 22. רוּנגן l. רונגן.

— 40. II. l. 19. الصخيح l. الصحيح.

— — l. 8. inf. حمّ l. تمّ.

— 44. II. l. 12. يعمّ حكم l. يعمّ حكمه.

— — l. 14. المنقلية l. المنقلبة.

— 46. I. l. 13. inf. فى الصلوة l. فى ذكر الصلوة.

— — II. l. 7. inf. سعيد سليمن الجزلى l. سيد سليمن الجزولى

— 47. I. l. 2. رِقَيْبِكَ l. رُقَيُّكَ.

— 48. I. l. 6. quibæ l. quae.

— 49. I. l. 4. سليمان الأشْعَث l. بن الاشعث -

— 52. I. l. 13 inf. Pro verbis: „Commentarius in librum“ legendum est: Commentarius in poëma didacticum metro الرجز compositum, versus 314. continens, cui nomen: المرشد المعيّن الخ

— 52. II. Ad n. 4. notandum est: tractatus es- Senûsii [عقيدة] sub titulo editus est: El-Senusi's Begriffsentwickelung des muhammedanischen Glaubensbekenntnisses von M. Wolff. Leipzig, 1848. quem Fleischerus in cat. biblioth. Dresd. n. 216, 2. commemorat.

P. 53. II. De codice LXII. notandum est, eum apographum cod. superioris esse.

— 54. I. l. 8. يامن لاحوط leg. يامن لا يحوط.

— — l. 5. inf. المحتصر l. المختصر, de quo opere cfr. H. Ch. T. V. p. 451.

— 55. II. l. 9. inf. وستة l. وتسعة, et quae sequitur adnotatio de congruentia versuum numeri in cod. Dresd. omittenda est.

— 58. I. l. 11—12. والبشريات النذيرات l. والبشيرات والنذيرات.

— 59. I. l. 5. اسكندرى l. السكندرى.

— — II. l. 3. الاسكندرى l. السكندرى.

— 61. II. l. 7. De significatione verbi „cathismata“ cfr. Relandi de religione Muhammedica ed. alt. Trajecti ad Rhenum 1717 p. 91. adn. b.

— 70. I. l. 13. coutinuatio l. continuatio,

— 73. II. l. 6. N. LVI, 5. l. N. LXI, 5.

— 73. II. Ad. N. XCIII. notandum est:

Desinit cod. inde a f. 209. v. in carmen versus 119 continens, cui inscriptum est: هذه قصيدة جامعة لغالب ما تقدم من احوال يوم القيامة واسمها قلادة الدر المنثور فى ذكر البعث والنشور cfr. N. XCV.

P. 74. I. l. 2 inf. et sqq. Ad verba: Incipit codex etc. notandum est:
Fol. 3. ante fol. 2 errore bibliopegi positum est, ita ut unum tantum folium intercidisse videatur.

— 75. I. in adn. l. 3 inf. bibliopega l. bibliopego.

— II. l. 11 inf. tabulas IX — leg. tabulas VIII —

— 76. I. l. 5. للا -- l. للاديب.

— 79. II. l. 7. Ante verbum „Absolvitur" inserendum est: Fol. 435. r. haec adnotatio legitur: تمّ فى النسخة التى نقلت منها هذه هناك فيها بياض نحو عشرين سطرا ثم عقب ذلك بقوله بزدرة [leg.: بيزرة]; sequitur tractatus de arte falconaria in مقدمة, 3. مباحث, خاتمة divisus, qui fol. 442. v. his verbis concluditur: فهذا جماع ما تدعو اليه الحاجة من هذه الصناعة وما عداه فتطويل بلا فائدة والله سبحانه الخ

— 80. II. l. 9. الغدا l. الغذا.

— — l. 12. Post verba: „varia medicamenta" adde: numero 550.

— 85. I. l. 3. add. Chrest. Ar. par de Sacy. T. 1. p. 390. sq. et Anth. Gr. p. 433.

— 85. II. lin. ult. post: شهاب الدين adde nomen: احمد.

— 86. II. lin. 11. G'enâbii l. G'ennâbii.

— 88. I. l. 8—10. Verba: „omisso — اما بعد" delenda sunt; codex enim ut superior incipit.

— 88. II. l. 9. „Omari" leg. „Uϑmâni", et l. 11. pro „sequitur vita etc." leg. „continuantur traditiones de Uϑmâno Chalifa, quas excipiunt etc."

P. 89. II. l. 4. inf. زهبر l. زهير.

— 93. II. l. 17. Pro „Caput primum" l. Praefatio [المقدّمة], et post „fol. 3. v." adde: caput primum fol. 9. r. Legitur fol. 82. r.: هذا اخر ما يسر الله جمعه من هذا التأريخ وقد رأيت ان اثبت ههنا الارجوزة التى نظمتها لما شملتها المسماة أحسن السلوك فى نظم من ولى مدينة الزبيد من الملوك quod poëma vita auctoris sequitur inde a fol. 85. r.—87. r.

— 95. I. Ad N. CXLIII. addendum est: Versio Anglica hujus operis sub titulo edita est: the history of the temple of Jerusalem translated from the Arab. Ms. of the Imâm Jalal-Addin al-Siuti with notes and dissertations by the Rev. James Reynolds London 1836.

— 95. II. l. 8. كتان l. كتاب.

— 96. I. Ad N. CXLVII. I. notandum est: Inter foll. 8. et 9. aliquid excidisse videtur; ad II. l. 14. inf. pro „a. 930." l. 902. [Chr. 14$\frac{96}{97}$]; numerus Arabicus enim ثنتين legendus esse videtur, ita ut emendatione explicationis sequentis non opus sit.

— 100. II. l. 11. Post verba „vel potius ab a. 591." addendum est: deest enim fol. unum.

— 101. I. l. ult. حمية l. حميت.

— 102. II. l. 2. Pro Abî-rrebî' Suleimân l. Jûsuf Abî Ja'qûb.

— 106. I. l. 16. inf. et II. l. 11. inf. pro foll. 240. l. foll. 237., quo errore numeri in columnis sequentibus minus accurate indicati sunt; sic quoque in adnot. l. 4.—3. inf. l.: „ut folium 26. excipiant quae nunc sunt folia 28. 29. 27. 31. 32. 30. 35. 33. 34. 36." et l. 2. inf. pro „fol. 38." leg. 37.; l. 5. inf. leg. „bibliopego".

P. 108. I. l. 11. inf. Pro بهما فمنعهما l. به فمنعه, et II. l. 5. pro عمده سواه l. عمّن سواه.

— 109. I. l. 5. inf. مقنضب l. مقتضب.

— 110. II. l. 3. In nota ad verba والقطب على الشمسية addendum est: „et cfr. N. CLXXXIII, IV., ubi idem opus adest“, quare verba: „sed in bibliotheca Regia non reperiuntur“ tantum de utroque opere antecedente valent.

— 110. II. Ad N. CLXXVI. notandum est: De auctore commentarii ex locis hujus operis in cod. CLXXXIV. ad verba allatis, ubi nomen indicatum est, certo statuendum est, Ibn el-'Hâg'ib hunc commentarium الإيضاح nominatum conscripsisse.

— 111. I. l. 4. Pro زف لسرّ l. رب يسّر, sic ut verbum الله initium textus sit, quod sequitur explicatio commentatoris: أجهر على الخ; l. 5. pro للامم l. للأمر.

— 112. II. l. 3. inf. Post verba „commentarium in Ibn el-'Hâg'ibi Kâfiam“ addendum est: editum Calcuttae a. 1818.

— 113. II. Initium descriptionis Cod. CLXXXIV sic emendandum est: „*Commentarius in Ibn el-'Hâg'ibi tractatum de flexione grammatica et orthographia*, qui الشافية vocatur, auctore ignoto. Textus plerumque lineis rubris distinctus est.

— 114. II. Ad N. CLXXXVII. notandum est: de Bedr ed-Dîno el 'Ainî, scriptore illustrissimo, cfr. Quatremère histoire des Sultans Mamlouks T. I. Partie II. p. 219—228, ubi opus nostrum p. 225. 10. nominatum est.

— 115. I. l. 12. المفتن l. المفتّن.

— — l. 16. رفيق l. رقيق.

— — l. 22. Szin'hâg'î l. Szinhâg'î.

P. 117. I. l. 9. Pro „'Hasani bin Jusuf“ l. Jûsuf bin 'Hasani.

— 117. II. l. 4. inf. رحمة الله l. رحمه الله.

— 118. II. De cod. CXCIX. cfr. 'Hag'i Chalfa T. V. p. 586.

— 119. I. in adn. lin ult. „es“ leg. „est“.

— 121. I. l. 12. Ut sensus verborum Arabicorum prodeat, post الوقف hoc inserendum est:

وعلى ذلك يتخرّج اللغز المشهور وهو قوله

إنّ هِنْدُ المليحةُ الحسْناء   وَأْىِ مَنْ أضْمَرتْ بخِلّ وَفاء

— 121. II. l. 19. Post nomen „el-'Hilli“ addendum est: quorum singuli versus in commentario afferuntur.

— 122. In indicatione paginae 122. pro 221. leg.

— 122. I. l. 9. Post verbum „videtur“ supplendum est: sic quoque lacuna post f. 78. adest.

— 122. I. In lin. ult. notae ultimae post „pag. 5. sqq.“ addendum est: cujus excerpta germanice vertit et publici juris fecit: Zeitschrift d. d. m. Gesellsch. 5ter Band II. III. Heft. p. 179. sqq. et 289. sqq.

— 123. I. Ad n. II. supplendum est: cfr. editio cl. Fleischeri: 'Ali's 100 Sprüche Leipzig 1837.

— 124. II. l. 1. فى بدايع بدايه l. البدايه --

— 124. I. Sub n. CCX. l. 5. post nomen لأبى احمد inserendum est محمّد.

— 126. I. l. 13. Ante verbum „Continet“ inserendum est:
„In opere illo majore versus poëtarum in quinque classes divisi erant: المطرب, المرقص, المقبول, المسموع, المتروك, quarum definitiones

fol. 2. v.—3. r. leguntur, unde utriusque prioris, المرقص et المطرب, specimina in hoc libro afferuntur.

P. 127. I. l. 15. Pro „pag. 42—44. capitis tertii etc.“ l. „pag. 42—44. capitis tertii ejusdem sectionis pars et capitis quarti partis secundae libri primi particula: de ignibus Arabum“.

P. 129. II. l. 20. Pro الدولة l. الدول.

— 130. I. l. 14. Post „el Bustî“ inserendum est: cujus idem poëma celeberrimum allatum est, quod in Cod. CCXLII. VII. legitur“; post Ibn en Nebîh: „cfr. Cod. CCLXVII. f. 17. r.

— 131. I. l. 18. الخطيب l. الخطيب.

— 143. II. l. 2. inf. العيلف l. العليف.

I.

INDEX

scriptorum Arabicorum, quorum in hoc catalogo mentio facta est.

Nomina cum verbis ابن et ابو composita.

أ

ب

II.

INDEX

operum Arabicorum, quorum nomina in hoc catalogo inveniuntur.

III.

INDEX

nominum gentilium et geographicorum, quae in hoc catalogo occurrunt.

CODICES ORIENTALES

BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAFNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS REGIIS

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

PARS TERTIA.

CODICES PERSICOS, TURCICOS, HINDUSTANICOS

&c. CONTINENS.

HAFNIÆ.

EX OFFICINA J. H. SCHULTZII.

1857.

CODICES PERSICI, TURCICI, HINDUSTANICI

VARIIQUE ALII

BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAFNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS REGIIS

ENUMERATI ET DESCRIPTI

AB

A. F. MEHREN.

HAFNIÆ.

EX OFFICINA J. H. SCHULTZII.

1857.

PRÆFATIO.

Quod opus jam diu mihi propositum erat, ut omnes bibliothecæ Regiæ codices orientales nondum descripti catalogo usui virorum doctorum et litterarum orientalium fautorum accommodato enumerarentur et describerentur, jam hac parte edita ad finem perductum est. Auctoritate viri excellentissimi *C. C. Hall*, rerum sacrarum et scholasticarum præsidis, et hortatu viri perillustris *E. C. Werlauff*, bibliothecæ præfecti, mihi contigit, ut hoc anno pecunia ex ærario publico assignata enumerationem et recensionem codicum *Persicorum, Turcicorum* aliorumque diversis linguis orientalibus compositorum conficiendam et edendam curare possem. Adest quidem in bibliotheca Regia collectio versionum librorum orientalium et adnotationum ad eosdem, quarum major pars viro celeberrimo *J. Reiskio* debetur; quæ cum partim editæ sint, partim vero exigui sint momenti, in iis morari operæ pretium esse non habui. Unum solum hujus generis opus hic nominare mihi liceat: "*Tabulas historiarum Ḥâgi Chalfæ*, interprete Reiskio [cfr. No. XLV. Codd. Pers.]. Inter catalogos bibliothecarum exterarum typis impressos opus viri celeberrimi *A. Sprenger* inscriptum: "a Catalogue of the Arabic, Persian and Hindustany manuscripts of the libraries of the king of Oudh, vol. I. containing Persian and Hindustany poetry; Calcutta 1854" non prius, quam descriptio poëmatum Persicorum prelum reliquisset, mihi in conspectum venisse ægre fero; quare locos illius operis, qui conferendi sunt, in extrema parte libri addidi. Ne vero in hoc opere conficiendo alienis gloriari bonis videar, me studiis eorum, qui in codicibus disponendis et describendis ante me versati sint, permulta debere, grato animo agnosco. Jam viri cl. *J. L. Rasmussen* et *C. Th. Johannsen* ad usum bibliothecæ privatum brevem codicum orientalium conspectum elaborarant, eosdemque postea vir cl. *J. Olshausen*, ut in præfatione partis superioris jam commemoratum est, denuo majore prolixitate et doctrinæ copia recensendos susceperat; opere vero anno patriæ et litteris fatali MDCCCXLVIII. intermisso, descriptionem codicum *Persicorum*, numeris quidem nonnullis exceptis, bibliothecæ Regiæ transmisit. Quod opus, omnibus codicibus denuo a me pervestigatis et recensitis, in codicibus Persicis tractandis subsidium mihi optimum præbuit. Quod ad codices *Syriacos* et *Aethiopicos* attinet, cum in codicibus manu scriptis tra-

ctandis satis justa harum linguarum cognitio mihi defuerit, codicem Syriacum unum et duos codices Aethiopicos recensendos clarissimus universitatis Kiloniensis professor linguarum orientalium, Dr. th. *A. Dillmann*, pro me curavit; tres vero codices Armenii et duo Coptici, a studiis et clarissimi illius viri et a meis alieni, ad *G. Petermann*, professorem celeberrimum universitatis Berolinensis, transmissi sunt, qui descriptionem mecum communicavit. Quare singulis illis numeris nomina illorum virorum, qui studiis suis mecum communicandis de me optime meriti sunt, inscripta inveniuntur. Codices duo Hebraici, litteris Rabbinicis cursivis exarati, in priore catalogi parte errore omissi occasione data versus finem hujus partis additi sunt, de quibus virum eruditissimum *A. A. Wolff* Dr. ph., primarium synagogæ Judaicæ Hafniensis sacerdotem, consuluimus, cui ob liberalitatem, qua nunc et olim in codicibus Hebraicis explicandis officia sua præstitit, merita justaque gratia refertur. Thesauri igitur hujus generis litterarum in bibliotheca Regia conservati, quum viri, his studiis dediti, eorum cognitionem ceperint, fore, ut in usum litterarum adhibeantur et cum codicibus ejusdem generis exterarum Europæ bibliothecarum conferantur, sperandum est; et hunc laborem æquis judicibus traditum velim.

Hafniæ. Scripsi Kalendis Decembr. MDCCCLVI.

A. F. Mehren.

CONSPECTUS ARGUMENTI.

CODICES PERSICI.

A. CODICES DE INTERPRETATIONE CORANI.

I.

(*Nr. 1* in folio maximo.)

Codex fll. 352 chartae crassae continens charactere Neschi elegantissime exaratus partem priorem explicationis Corani nomine inscriptæ: تاج التراجم فى تفسير القران للاعاجم i. e. „corona interpretationum de explicatione Corani in usum Persarum" auctore أبو المظفر طاهر بن محمد الأسفرائنى exhibet. Post introductionem [مقدّمة] in 4 partes divisam 1) اندر بيان اعتقاد 2) اندر فضيلة ترجمهٔ قران 3) اهل سنت وجماعة 4) بيان معانى اسماء خداى ترجمهٔ مرخى از ان اخبار كه امده است اندر فضيلة قران incipit commentarius fol. 16 v. Textus Corani vocalibus rubris instructus est, et versio Persica infra textum lineis obliquis et litteris minusculis exarata est. Procedit usque ad finem Suratæ XVIII. [الكهف]. — Fol. I. r. inscriptus est titulus: جلد الاوّل من تفسير اسفرائنى.

De hoc opere cfr. Hagi Chalfa t. II. p. 91, ubi annus, quo auctor mortuus est, 871 p. H. indicatur; *catalogus* cdd. mnscpt. bibl. reg. Paris. t. I. p. 271 No. XII.

II. & III.

(*No. 2 et 3* in fol.)

Commentarius in Coranum مواهب عليّة i. e. „dona alta sive 'Aliana" auctore حسين بن علي واعظ الكاشفى († 910 p.H.), qui opus veziro celeberrimo 'Alis'ir dedicavit. Idem auctor commentarium ampliorem جواهر التفسير i. e. gemmæ explicationis nominatum susceperat, sed cum ex IV. voluminibus, in quæ disponendus erat, primum solum in lucem protulisset, breviorem hunc edere a. heg. 897 = Chr. 1491 constituit; cfr. Hagi Ch. sub titulo جواهر التفسير t. II. p. 641. Vol. I., fll. 352 charactere Neschi optime exarata, sparsim vero manu recentiore suppleta continens, usque ad Sur. XVIII. v. 20 procedit, ubi sine interruptione vol. II. alia manu et charactere ta'lîq minus bene exaratum fll. 432 continens commentarium excipit et usque ad finem perducit. Fol. ult. 353 vol. I. nos docet, cum scriba, cujus manu major voluminis pars exarata erat, mortuus esset, vol. II. ab alia manu a. H. 1064 = 165¾ Ch. perfectum esse, quamobrem possessori codicis

visum est opus in duo volumina distribuere, cum alium scribam defuncto parem in urbe Surat invenire non potuisset. Initium operis بعد ازتمهید قواعد محامد آلهی الخ . Antecedunt foll. duo charactere ta'liq festinanter exarata, quæ nihil ad hoc opus spectans continent. De hoc opere cfr. Hagi Ch. t. II. p. 360 et VI. p. 244; Fleischer cat. libr. mnscpt. biblioth. senat. Lipsiensis p. 390 col. II. No. 32; Renaud in supplemento catalog. Parisiens. No. 64.

B. CODEX PRECATIONES ET ALIA SIMILIA CONTINENS.

IV.

(No. 1 in 4to.)

Codex in 4to fll. 150 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi bene exaratus precationes varias continet:

1) fol. 1—13 v. collectio precationum هفت حصار i. e. septem castella appellata, quibus a propheta in somnio revelatis Ibrâhîm Schâh Gaznam a chalifa Ma'muno expugnatam defendisse dicitur;

2) fol. 15 v.—16 v. precationes inscriptæ: دعاء شش آیة شفا این است

3) —17 de diebus eligendis;

4) 23 v.—94 collectio traditionum, quæ præmissa laude dei et prophetae sic incipit: ابو هریره رضه روایت کند الخ ; fol. 94 r. desinit hæc collectio: وبالله العون والهدایة والتوفیق تمت الکتاب

5) 94 v.— 121 alia collectio traditionum, quæ sic incipit: روایت کرده اند از امام ابو حنیفهٔ کوفی رضه که هر کس که امامت کند جماعترا از وی چهار مسئله بپرسند الخ ; agitur præterea de lotionibus, precationibus, jejuniis aliisque religionis Islamicæ præceptis. Desinit fol. 121 r. et v., ubi subscriptio finalis legitur: تمت الکتاب بعون الملک الوهاب والیه المرجع والمآب فی اواسط جمید الاول (sic) سنه ٨٤٥ الهجریّه .

6) fol. 121—23 varia minoris momenti, inter quæ precatio Arabica pro equo دعاء فرسنامه, quæ sic incipit:

اللهم أحفظ فرسی من کل عین ناظرت – والسن ناطقة واذن سامعة الخ .

7) fol. 123 v. — 143 alia manu mediocriter exarata excerpta ex vitis sanctorum continet. Initium post laudem dei et prophetae hoc: بعد از حمد این سبحانه وتعالی حکایت چند بر طریق ایجاز واختصار از شمائل اولیاء کبار نشتی [leg. نبشته] امد تا حفظ ان خاطر طالبانرا اسانتر آید – – نقلست که روزی منصور خلیفه یکی از وزرای خودرا فرمود که بـرو صادق را بیاور الخ

In margine superiore notatum est: هذا تذکرة الاولیاء رحمة الله علیهم اجمعین; sed hæc ex opere 'Attari تذکرة الاولیا excerpta esse, vix veri simile est. — Desinit fol. 143 v., sequuntur usque ad finem preces et alia minoris momenti.

Ligaturae inscripta sunt hæc: "liber precum, certis tantum occasionibus habendarum; persice"; et fol. II., in margine: "Religionis Persicæ præcepta. Persice. Scripta a. Hegirae 845. Desinunt fol. 120, sed in plures particulas passim divisa; deinde alia sequuntur".

C. CODICES DE DOCTRINA OFFICIORUM, MORUM, JURUM.

V.

(Nr. 4 in fol.)

Codex antiquus fll. 377 charactere Neschi optime exaratus opus celeberrimum كيمياء سعادت i. e. Alchymia beatitudinis, auctore Muhammed el- Gaz'âli [† 505] exhibet. Opus in 4 أركان divisum est, quorum unumquodque in 10 اصول distributum est; præterea introductio 4 عنوان continet a. fol. 4—34 v. scilicet:

عنوان ۱ كه حقيقت خودرا بشناسد
عنوان ۲ كه حقرا بشناسد
عنوان ۳ كه حقيقت دنيا بشناسد
عنوان ۴ كه حقيقت آخرترا بشناسد

Quatuor أركان hæc sunt:

ركن اول در عبادت fol. 34 v.—f. 77
— دوم در معاملات — 77 —f. 171 v.
— سيم درپيداكردن راه دين كه انرا مهلكات كويند -171 v.—f. 276
— جهارم در منجيات -276 v.—f. 377.

cfr. de hoc opere Hagi Ch. t. V. p. 285, cat. des mscrts. orient. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 256 No. CCLXI., Stewart cat. p. 49; Fleischer cat. bibl. Dresd. No. 4 et 255. In codice nostro eximie conservato recentiore manu suppleta sunt fll. 19—25; 35—42; 45—47, 170—185. Annus, quo exaratus est codex noster, perspicue legi non potest; sæpissime in hoc codice littera ذ pro د usurpatur post vocales, cfr. simile quid in cod. No. XVI. Fol. I.; titulus elegantissime charactere Tulti exaratus est: كتاب كيمياء سعادت از تأليفات امام العلماء والموالى محمّد بن محمد الغزالى روّح الله روحه العزيز.

VI.

(No. 1 in 8vo.)

Cod. fll. 435 continens charactere ta'lîq optime exaratus partem posteriorem operis dogmatici *Gâmi' 'Abbâsi* auctore *Nizâm ed-din b. Muhammed Husein es-Sâwi* exhibet. Jussu Schahi 'Abbasi el Huseini imperatoris opus ejusdem argumenti in viginti capita distribuendum *Behâ ed-din 'Âmili* suscepit, sed post V. cptt. ad finem perducta a. H. 1031 defunctus est, quibus quinque capitibus XV., quæ supplerent, discipulus *Nizâm ed-din b. Muhammed* adjecit. Incipit codex noster a. cap. VI. fol. 3 در وقف كردن وتصدق نمودن وقرض دادن وبنده ازاد كردن وجهاد باكفار كردن ودر ان جهار مطلب است; ceterorum capitum conspectum hic habes:

Cap. VII. f. 36 v. در زيارت حضرت رسالة پناه وحضرة امير المومنين الخ
— VIII. - 73 v. - نذر وعهد كردن وسوكند خوردن وكفارت دادن
— IX. - 82 v. - بيع كردن ورهن نمودن وشفعة نمودن
— X. - 122. - عارية نمودن واحكام غصب كردن
— XI. - 165. - فضيلة نكاح واقسام آن
— XII. - 232. - طلاق دادن زنان الخ
— XIII. - 255 r. - شكار كردن
— XIV. - 260. - ذبح حيوانات وحلال وحرام حيونات
— XV. - 271 v. - اداب طعام خوردن واب نوشيدن
— XVI. - 285. - قضا پرسيدن
— XVII. - 321. - اقرار كردن و وصية نمودن
—XVIII. - 335 r. - قسمت كردن تركه وميراث
— XIX. - 379. - حدودى كه در شرع مقرراست جهت دزدى وزنا ولواط الخ
— XX. - 399. - خونبهاى كشتن ادمى وخونبهاى اعضاى او الخ

خاتمه در بيان كفارهٔ قتل وتحقيق عاقله

Titulus f. 1 r. legitur:

جامع عبّاسى پانزده باب از جملهٔ تصنيفات شاكرد شيخ بهاء الدين محمد العاملى نظام الدين ابن محمد حسين الدين *)

---

*) Sine dubio falsa est hæc forma nominis; in præfatione: نظام ابن حسين ساوى.

cfr. de hoc opere Fraser the history of Nâdir Schah with a catal. of 200 mnscpts. London 1742 p. 32; Stewart a cat. of. Tippoo Sultan's library p. 156.

In bibliotheca regia Dresdensi exstat pars Iª., quinque cptt. continens, cfr. Fleischer catal. No. 338.

VII.

(No. 2 in 8vo.)

Cod. fll. 10 charactere ta'lîq bene scriptus versus memoriales argumenti dogmatici de præceptis præcipuis religionis Muhammedicæ ut de lotionibus, prece, jejunio etc. exhibet. Auctor nobis ignotus v. 12 sq. a. fine tempus suum, scilicet finem seculi IVti H. indicare videtur:

از برای تو اینقدر کفتم — یادکیریش که مختصر کفتم
نود وسه چورفت سیصد سال — از وفات رسول تا امثال
نیمه بود از جمادیٔ الاول — کین سخن نظم کشت ومستکمل

Initium facit versus:

نام حق بر زبان همی رانم — که بجان ودلش همی خوانم

VIII.

(No. 3 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 175 charactere ta'lîq optime exaratus opus de moribus clarissimum لوامِعُ الإِشْراق فی مکارم الأخْلاق i. e. radii auroræ de moribus nobilibus auctore *Gâni Muhammed b. 'As'ad Dewâni* [† 908 = 1502 p. Ch. cfr. Hagi Ch. t. V. p. 341] exhibet. Dedicatum est Sultano Hasan Beg Behadur Chân et in exordium et 3 partes لوامع divisum scilicet f. 22 r. لامع أول در تهذيب أخلاق
— - 92 r.: — دوم در تدبیر منزل
— - 112 v.: — سیم در تدبیر مدن ورسوم پادشاهی
quæ sectiones لمعة 23 continent. Accedunt in fine libri fol. 165 v. capita duo præcepta Platonis et Aristotelis exhibentia, quæ auctor ex libro Persico أخلاق ناصری Nasir ed-dîni Tusii et سرّ الأسرار, opere sub Chalifa al Ma'mûn ex lingua græca Arabice verso, excerpsit.

Exaratus est codex noster a. H. 1046 = 1637 p. Ch. a scriba ابن حروف عبد النبی والد اسکندر. Fol. I. r. titulus legitur: کتاب لوامع الاشراق فی مکارم أخلاق للمصنف حکیم جانی محمد بن اسعد دوانی. Opus hoc editum est in collectione: Selections for the use of the students of the Persian class. vol. V. Calcutta 1811, et versio Anglica exstat: Practical philosophy of the Mohamedan people, being a translation of the Akhlaq-i-Jalaaly by W. F. Thompson London 1839; cfr. præterea Stewart, cat. p. 51. Præcepta illa Platonis in libro "the orient. miscellany Calcutta 1798 vol. I. p. 288—95" leguntur.

IX.

(No. 4 in 8vo)

Cod. fll. 156 charactere ta'lîq optime exaratus opus celeberrimum de Ethicis أخلاق محسنی i. e. virtutes Abu-l-Muhsin, filii Sultani Husein Mirza, cui auctor *Husein b. 'Ali el-Kâs'ifi* [† 910 a. H.] librum suum dedicavit. Opus in 40 capita divisum ab auctore 900 a. H. compositum est, qui numerus nomine libri أخلاق محسنی inclusus est. Opus in collectione "Selections for the use of the students of the Pers. class." v. I. 1811 editum est; cfr. præterea de hoc libro "Notice du traité Persan sur les vertus de Hussein Waëz Kaschifi, intitulé Akhlaqu-i-Muhsini par Garcin de Tassy Journ. As. t. IV. 1837, cat. des mscrts. de St. Pétersbourg p. 257, Krafft die Arab., Pers. und Türk. Handschriften der k.k. orientalischen Academie zu Wien p. 183; cat. bibl. reg. Par. p. 282 No. CXXIV., 284 No. CXXXVII.)

X.

(No. 5 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 161 charactere ta'lîq optime exaratus ejusdem argumenti.

XI.

(No. 6 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 45, charactere Schikeste satis bene scriptus, lineis in singulis paginis sæpissime oblique exaratis excerpta ex *Ethicis Huseini Wâiz*, quæ nuper commemorata sunt, continet. Fol. I. r. titulus libri indicatus est أخلاق المحسنين, quo nomine sæpe minus recte liber Huseini indicatur. Initium f. I. r. v.: هو الكافي المهمات ' اين تسويد از كتاب مستطاب اخلاق المحسنين كه مشتمل است بر چهل باب نصائح كرانمايه انتخاب نموده نوشته شد خداى بشياربخش توفيق بر عمل كرامة فرمايد

Excerpta usque ad cap. XXXVI. procedunt, ubi codex abrumpitur.

D. CODICES DE THEOLOGIA MYSTICA.

XII.

(No. 7 in 8vo.)

Cod. fll. 234 charactere ta'lîq mediocriter exaratus continet:

I. TractatumSuficum نزهة الأرواح i. e. oblectamentum animorum de vita ascetica agens, auctore *Husein b. 'Âlim b. Abî-l-Hasan el-Huseini* [† 719 a. H. = $13^{19}/_{20}$ p. Ch.] vulgo Emir Huseini dicto, qui hunc librum A. 711 composuit; continet cptt. XXIIX.; cfr. Hagi Ch. t. VI. p. 321; de Hammer Gesch. d. schönen Redekünste Persiens p. 228; Krafft Handschr. d. orient. Acad. No. CDXCIX.; cat. des mscrts. orient. de la bibliothèque de St. Pétersbourg p. 438; Krehl die Erfreuung der Geister von 'Omar b. Suleiman p. 64, Hammer Purgstall Gulsheni-râz. p. 24. Absolvitur fol. 93 v.

II. Fll. 94 v.—234 commentarium *'Abd-ul-Wâhidi Ibrahim* in idem opus exhibet, sed in explicatione versus ultimi cap. VII.: تو باين كداى وكنده بغل — بدركاه شاهان نيابى محل subsistit. Initium hoc est: ميكويد ارذل عباد الله الكريم مفلس بى پايه عبد الواحد ابرهيم — فقير مدتى حريص بود بمطالعه كتاب نزهة الارواح الخ

XIII.

(No. 8 in 8vo.)

Cod. fll. 127 chartæ orientalis variis coloribus ornatæ charactere ta'lîq optime exaratus apographum alterum ejusdem tractatus Nuzhat-ul-'Arwâh exhibet. Continet hic codex capita XXIX., cum caput XXVII. codicis antecedentis in duo capita hic divisum sit.

XIV.

(No. 9 in 8vo.)

Cod. fll. 8 charactere Schikeste mediocriter exaratus tractatum theosophicum de via vitæ contemplativæ agentem et منازل خمسة i. e. quinque stationes appellatum continet. Auctoris nomen sic indicatur: ديانت‌راى منشى سلطان‌پورى; argumentum quinque sectionum hoc est:

منزل اول در بيان رفع شهوة	fol.	2 r.—3 v.
— ثانى — — كبر كرامة	-	4 r.—6 r.
— ثالث — — ترك تمنّى	-	6 v.—7 r.
— رابع — — نفى خواطر	-	7 r.—7 v.
— خامس — — رفع تعيّن	-	7 v.—8

XV.

(No. 10 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 61 chartae orientalis variis coloribus charactere Schikeste satis bene exaratus tractatum biographicum virorum piorum in compendium redactum, تــذكرة الأوليا i. e. commemoratio virorum sanctorum appellatum, auctore celeberrimo *Ferîd-ed-dîn Muḥammed el-ʿAṭṭâr* [† 627 a. H. = $12^{29}/_{30}$] exhibet. In fol. codici præmisso index nominum libri Teḏkiret el-Awlija legitur, ex quibus vitæ virorum XLV. sanctorum in codice nostro commemorantur. Introductio deest, incipit vero codex noster his verbis: چون هيچ سخنى بالاء سخن مشائخ طريقت نيست كه سخن ايشان نتيجهٔ كار وحالست; deinde primum de Imamo Ga'fer Ṣâdiq sermo est; sequitur fol. 3. خــوجــه اويس قرنى. Annus, quo exaratus est codex, sic indicatur: بتاريخ هفتم شهر رجب المرجب سنة ۴١ جلوس والاصورت اتمام پذيرفت, quo fortasse annus XLI. ab inauguratione Aurengzibi designatur. Cfr. de hoc libro Hagi Ch. t. II. p. 258 et Pend-Nâmeh par de Sacy Paris 1819. p. LXI.

XVI.

(No. 2 in 4to.)

Cod. ab initio mutilus charactere Neschi optime exaratus sed madore nonnihil læsus a fol. 14 incipit et in pag. 407 desinit; continet vitam *Abi Saʿidi b. Abi-l-Chairi* vulgo *Sultân at-ṭariqa* appellati, celeberrimi Sufici et theologi a. 440 mortui, de quo cfr. d'Herbelot bibliothèque orientale p. 36 col. 2. Nomen libri est: أسْرار الـتوحيد فى مقامات الشيخ أبى سـعيد i. e. secreta unitatis de consessibus Scheichi Abu Saʿîd. Incipit cod. fol. 14 his verbis in medio cap. Imo: وكسى كه پيش از انكه قــدم درين راه نهاده است بمذهب ديكرى تمسك نموده است الخ

Cap. II. fol. 57 hanc habet inscriptionem: در وسط حالت شيخ et in tres sectiones divisum est:

فصل اول در حكاياتى كه ازكرامات او ظاهر شده است واز راويان درشت كشته

f. 215 v. فصل دوم در حكاياتى كه ازان فائده حاصل ايد وبعضى از حكايات مشائخ كه از جهت فايده بر لفظ مبارك او رفته است

f. 306. فصل سوم در بعضى ازفوائد وشمهٔ از نامها وابيات كه بر لفظ مبارك شيخ رفته اسـت ان قـدركـه بنزديك ما درشت كشته است

Cap. III. f. 355 idem tres sectiones continet:

فصل اول دروصيتهاى او در حالت وفات

f. 362 r. — دوم درحالت وفات وى وكيفيت ان

f. 368 v. — سوم دركراماتى كه بعضى در حالت حيوة برزبان مبارك وى رفته است وبعد از وفات وى ظاهر كشته وبعضى انكه او نـشـان بازنداده بوذ وبر وجه كرامـت بـعـد از وفات او ديده اند

Fol. 362 inscriptio nova legitur:

فصل سوم در انتهاى حالت شيخ

sed falso سوم pro دوم positum est.

Subscriptio finalis 407 r. legitur, ubi annus, quo codex noster exaratus est, 711 a. H. = 1311 indicatur. Sæpissime in hoc codice post vocalem littera ذ pro د usurpatur: cfr. similis usus sub No. V. Auctorem operis ignoramus.

E. CODICES MATHEMATICI ET ASTRONOMICI.

XVII.

(No. 11 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 109 charactere ta'lîq optime exaratus tractatus tres argumenti mathematici et astronomici exhibet:

I. fl. 1—44 tractatus astronomiæ et geographiæ mathematicæ, qui فارسی هیئت nominatur, in introductionem [مقدمه] et 2 sectiones [مقاله] divisus auctore *Molla 'Ali Qûschgi* [† 879 a. H. cfr. H. Ch. t. III. p. 458.]. Sectio prima corpora coelestia tractat: در بیان احوال اجرام علوی; sectio secunda terræ formam et divisionem: در بیان هیات زمین وقسمة آن با قالیم وانچه لازم آیـد اورا بحسب اختلاف اوضاع علویات. Initium tractatus hoc est: الحمد لله ربّ العالمین حمد الشـاکریـن الخ; cfr. Krafft Handschr. d. k. Acad. zu Wien No. CCCXLVI. p. 139.

II. fol. 45 v.—84 v. tractatus arithmeticus ejusdem auctoris, qui فارسی حساب nominatur, in 3 sectiones (مقاله) divisus.

III. f. 85 v.—109 tractatus astrolabiæ Naṣîr ed-dîni Ṭûsii in XX. capita divisus; cfr. Cat. des mscrts. de la bibl. St. Pétersbourg p. 306.

Exaratus est codex a. H. 1160 = Ch. 1747. Fol. I. v. titulus legitur: مجموعه سه رساله کذرانیده فدوی قدیم کمترین اهل تنجیم عبد الحکیم ولد شیخ عبد الرحیم منجم مرحوم دهلوی

فارسی هیئت تصنیف ملا علی قوشاجی

فارسی حساب — — — —

بیست باب اسطرلاب تصنیف خواجه نصیر الدین طوسی

XVIII.

(No. 12 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 91 charactere ta'lîq satis bene exaratus ab initio mutilus

1) fol. 1—64 tractatum arithmeticum, qui *Lîlâwati* appellatur, ex sermone Indico in linguam Persicam a *Feizio* celeberrimo poëta a. H. 995 = Ch. 1587 translatum exhibet. Nomen Lîlâwati [لیلاوتی] auctor Indicus *Behaskara Agâ'rig* [بهاسکر اجارج] operi suo in honorem filiæ regis Indiæ imposuit; cfr. Mackentzie Coll. vol. II. p. 104. et: Ueber die Algebra der Bhaskara von H. Brockhaus. Aus den Sitzungsberichten der K. sächs. Academ. der Wissenschaften Leipzig 1852. Edita est hæc versio Calcutta 1828 sic inscripta: "Lilawati, a treatise on Arithmetic translat. into Persian by Feizi Calc. 1828 in 8vo". De poëta Feizi, qui ætate imperatoris Akbari (a. 1556—1605) florebat, cui hunc librum dedicavit, cfr. de Hammer die schönen Redekünste Persiens p. 400 sq. Fol. 64 r. inscriptio finalis hæc legitur:

تمت هذه النسخة مسمّی لیلاوتی تصنیف ملک الشعراء فیضی; annus, quo exaratus est codex XXIII^us annus imperii imperatoris Alimgiri sive 1091 a. H. = 1680 indicatur.

2) fl. 65 v.—91 *fragmentum* ejusdem *tractatus geometrici et astronomici* Molla *'Alii Qûschgii*, quem in codice antecedente commemoravimus. Desinit codex noster initio paragraphi III. cap. VI. sectionis 1^mæ, quod fol. 22 r. lin. 3 inf. cod. anteced. respondet.

F. DE GEOGRAPHIA ET HISTORIA NATURALI.

XIX.

(No. 13 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 329 charactere ta'lîq elegantissime exaratus et figuris pictis ornatus opus celeberrimum عجائب المخلوقات وغرائب الموجودات i. e. *miracula rerum creatarum et prodigia rerum, quæ sunt*, in linguam Persicam versum auctore Zacharjah b. Muhammed b. Mahmûd al-Kamûni el-Qazwîni [682 = 1283 Ch.] exhibet. Opus præter 4 introductiones [مقدمه] de significatione verborum عجيب et غريب, de divisione rerum creatarum, duas sectiones مقال:

Iam de rebus coelestibus in XIII. cptt. divisam,

IIam a) - - terrestribus in V. cptt. [نظر] —,

IIam b) — rebus creatis in III. cptt. —

Coronidemque [خاتمة] de creaturis formis mirabilibus præditis amplectitur. Initium operis العظمة لك والكبرياء لجلالك اللهم يا قائم الذات hoc est: وابو الريحان كفت نشنيده كه ; ومفيض الخيرات الخ finis: در عهد كنانيها روباه طيّار بودى وانرا مبارك شمردندى Quo anno codex hic præstantissimus exaratus sit, propter maculatam paginam legere nobis non licuit. Cfr. de hoc opere editio Arabica Wuestenfeldii Gottingæ 1848—49; de Sacy Ch. Ar. t. III. p. 443: Hagi Ch. t. IV. p. 188.

XX.

(No. 14 in 8vo.)

Codex in 8°. charactere ta'lîq optime exaratus fll. 19. compendium geographiæ de VII. climatis terræ, quorum regiones et urbes enumerantur, continet. Initium hoc est. فتح در اقليم اول ابتدأ از شمال جزيره ياقوت باشد پس بر جنوب بلاد چين وشمال سرانديپ ووسط هند الخ. Adscriptæ sunt in margine adnotationes latinæ.

G. DE MEDICINA ET ARTE VETERINARIA.

XXI.

(No. 5 in fol.)

Codex in fol. fll. 581 charactere ta'lîq vetusto sed elegantissimo exaratus opus medicum celeberrimum معدن الشفاء اسكندر شاهي i. e. *fodina medicinæ Iskanderi Schahi*, quod sæpissime طبّ سكندرى nominatur, continet. Auctor *Behwadeh b. Khuâs Chân* [بهوده بن خواصخان] ex libris Indicis hoc opus, quod Sultano Abu-l-Muzaffer Iskander b. Behlûl Schah Lodi [† a. H. 923 = 1517 Ch. cfr. Alex. Dow. in hist. Indiae, interpret. Germanica vol. II. p. 70—86] dedicavit, a. 918 composuit et in introductionem مقدّمه et 3 cptt. divisit. Argumentum singularum sectionum hoc est:

مقدّمه در تعريف علم طبّ وشرف مبادى طب

باب ۱ درمقدّمات علاج [فصل] in 32 sectiones divisum

باب ۲ در كيفية خلقت انسان وتشريح أعضاء آن in 9 — divis.

باب ۳ دربيان علامات أمراض وعلاجهاى آن in 87 — divis.

Exaratus est codex a. H. 1068 = Ch. 1658,

ut subscriptio finalis indicat: تمام شد کتاب معدن الشفاء عرف طب سکندری بخط بنده ضعیف بهادر ۲۹ ذی القعدة سنه ۱۰۹۸

Initium operis hoc est fol. 10 v.: حمد خداوندی را که بحکمت بالغه وقدرت کامله صاحبان ستر عدم وفنارا از دار وخانه ایجاد واحیاء الخ

Præmissus est index totius operis capitum f. 6 v.—9 v. Cfr. de hoc opere Stewart Catal. p. 108 No. IX.

XXII.

(No. 15 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 176 charactere ta'lîq optime exaratus opus celeberrimum دستور الأطبّا i. e. *regula medicorum* auctore clarissimo historico *Muhammed Qâsim Isterâbadi Ferischtah* cfr. No. XLVIII. continet. Dicit auctor, se in hoc opere conficiendo inprimis scriptores Indicos adhibuisse. Fol. I. r. titulus legitur: این نسخه طب که مسمّی به دستور الاطبّا است از ابتدا تا انتها در بیست ودو جزو مرقوم است معه فرهنگ این طب است

Initium præfationis: حمد بیحد مرخدایرا که برحکم ما أرسلناك الّا رحمةً للعالمين الخ

Opus in introductionem, 3 مقاله, coronidem divisum est, quarum argumentum hoc est:

مقدمه در ذکر أرکان بدن و أخلاط وغیره

مقاله ۱ درخواص أدوية وأغذيه مفرده a. fol. 17 v.—62 r.

مقاله ۲ در مرکّبات مشهوره a. fol. 62 r.—100 v. in XV. cptt. divisum;

مقاله ۳ درمعالجهٔ علل بطریق اجمال a. fol. 100—171 in cptt. 160 divisum;

خاتمة درذکر انواع مزه وقسمت ممالك ربع مسکون a. fol. 171—173

Subscriptio finalis 173 r. legitur: هذا الكتاب مسمّى بدستور الأطبا من تصنيف عندليب كلستان جنت وبلبل بوستان مغفرت محمد قاسم هندوشاه الملقب بفرشته بتاريخ --- سنه ۱۱۰۴ هجری

Subjunguntur fol. 173—76 catalogus remediorum Hindicorum, Persicorum, Arabicorum et indicatio ponderum medicorum.

XXIII.

(No. 16 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 111. charactere ta'lîq mediocriter exaratus opus medicum شفاء المرض sive طبّ شهابی i. e. *Medicina Schehabica* exhibet. Pars I^a f. 1—28 argumenti pharmacologici medicamenta ordine alphabetico disposita continet; pars II fol. 30 r.—107 v. poēma didacticum de sanatione morborum [شفاء المرض] exhibet. Post laudem dei et prophetæ, cujus primus versus hic est: "نخستین کنم نوک خامه روان— بتوحید پروردکار جهان" cap. I. fl. 31 v. incipit; in præfatione cptt. 108, in quæ opus disponendum est, commemorantur; sed fl. 105 v. cap. 120 et 106 r. cap. 159 invenitur; fol. 30 inscriptio partim mutilata invenitur hujus fere argumenti: الجزو [الثانى] من كتاب شفاء [المرض] المشهور بطب شهابى et fol. 2 r. فرهنک طب شهابى, sed modo titulus indicis libri argumenti adest. De auctore et opere nihil certi habemus, nisi quod hoc opus significari videtur a Stewart in Cat. p. 112 No. XL., ubi شفاء الرجل nominatum est.

XXIV.

(No. 6 in fol.)

Codex in fol. fll. 119 charactere ta'lîq bene exaratus opus medicum مجرّبات أكبرى i. e. *medicamenta probata Akberii* auctore *Muhammed Akbar b. Muhammed Muqîm* medico Aurénkzîbi continet.*) Opus in prooemium et sectiones

*) Fortasse idem opus sive compendium est, quod in bibliotheca regia Dresdensi No. 345 asservatur et ibi inscriptum est: طب اکبری.

[ابواب - فصول] divisum est, quibus morbi membrorum singulorum corporis humani describuntur, velut cap. I. morbi capitis, cap. II. morbi nasi etc. Exaratus est codex a. H. 1189 = Ch. 1775/6. Fol. I. titulus legitur: E libris P. I. Flor [medici Danici in India degentis] given by Mirza Mahomet Ally May 1775. Mojarrabât Acbary. Cfr. de hoc opere Stewart Cat. p. 110, ubi nominatur تجربات أكبرى.

XXV.

(No. 17 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 92 charactere ta'lîq pessime exaratus idem opus continet; sed desunt non pauca finem versus. Exaratus est codex, ut ex subscriptione minus perspicua fol. 87 r. conjiciendum esse videtur a. H. 1178 = Ch. 1764.

Accedit fol. 89 r.—92 v. tractatus medicus, qui sic incipit: منافع حب شفا وحافظ صحت از خلاصة التجارب صداعى اكهاز باد غلط باشد الخ.

XXVI.

(No. 18 in 8vo.)

Codex in 8vo. fll. 82 charactere Schikeste mediocriter exaratus *tractatum* رساله *medicum* de morbis sanandis nomine inscriptum بحر الفوائد i. e. *mare utilitatum* continet. Auctor nobis incertus est, sed in præfatione, si recte legimus, nomen ejus لدهمك بن بهير indicatur. Divisus est in prooemium مقدمه fol. 6 r.—13 r. et cptt. XXXIV. Falso titulus libri fol. 1. r. inscriptus esse videtur طبّ مجرّباب اكبرى, quocum opere in argumento nihil huic libro commune est. Incipit ab his verbis: حمد وسپاس مرشفا بخشيرا كه بحكمت كامله الخ; finem versus folia nonnulla excidisse videntur. Exaratus est codex a. V^to imperii Alemgîri II^i = Ch. 1757 in urbe Lucknow.

XXVII.

(No. 19 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 194 charactere ta'lîq mediocriter exaratus varia præcipue ad medicinam pertinentia continet:

1) fol. 1—15 adnotationes diversas minoris momenti, inter quas index operis sequentis;

2) 16—73 opus خير التجارب i. e. *optima medicina* appellatum, de quo cfr. codex sequens No. XXVIII;

3) fol. 76—91 excerpta varia de compositione medicamentorum, inter quæ de aphrodisiacis, مَعْجُون مُفَرِّح i. e. medicina exhilarante appellatis.

4) fol. 91—111 r. Risale Fâlnâmeh i. e. *liber divinationis* auctore *Nâsir b. Muhammed b. Heider*, quem jussu principis 'Alidis Husein b. 'Ali ad exemplum libri similis argumenti auctore *'Abd-allah b. 'Ali Ritâti* composuit. In duas partes عملى et علمى divisus est, quarum prior sectiones XI, posterior sectiones XXII. continet. Incipit ab his verbis الحمد لله الذى لم يزل ولا يزال ولا يتغيّر عن الحال أبدع المبدعات بحكمته وقسم الارزاق بقدرته ونصب الجبال بهمته والسماء برحمته الخ

5) fol. 111 r.—189 versio Persica الوافية *liber sufficiens* appellata libri medici قانونچه, quem *Mahmûd b. 'Omar Jaghmini* ex canone Avicennæ excerpsit cfr. H. Ch. t. IV. p. 495. Opus in 10 Maqalat divisum est, sed ultima sectio deest; incipit ab his verbis: حمد بيغايت وثناى بى نهايت حضرت خداوندى راكه احاجيب قدرت او مدرك اوهام انس وخلق است الخ. Inscriptio finalis f. 189 v. sic legitur:

تمت تمام شد ترجمهٔ قانونچه كه وافيه خوانند

f. 190—194 varias adnotationes minoris momenti continet, inter quas index operis, quod nuper commemoravimus.

XXVIII.

(No. 20 in 8vo.)

Codex in 8vo. fll. 112 charactere ta'lîq bene exaratus opus, quod jam commemoratum est, خير التجارب i. e. *optima medicina* exhibet. Deest in codice antecedente quod in hoc codice inde a. fol. 99—112 legitur. Opus in cptt. XXII. divisum est, quæ eadem sectiones فصول 137 amplectuntur et morbos ad singula membra corporis humani pertinentes tractant. Ultimum caput باب المركّبات nonnulla ex variis libris congesta continet. Initium libri fol. 1—3 excerptum e libro Ṭibb-Iskanderi *de diagnosi morborum ex urina* exhibet, quod in codice XXI. fol. 576 v.—577 v. legitur. Transscriptus est codex noster a. VIII° imperii Schahi Alem = 1180 a. H. = 1767 Ch. jussu Doctoris Franci sine dubio Dr. Flor in urbe Allahabâd. [بموجب فرمان دوكتر صا حب فرنكى]

XXIX.

(No. 21 in 8vo.)

Codex in 8vo. majore fll. 297 charactere ta'lîq optime exaratus, sed manu recentiore et rudi inde a. fl. 278 suppletus tomum I^um^ operis celeberrimi pharmacologici اختيارات بديعى i. e. *medicamenta selecta*, *reginæ Bedii' el-Gemâl dedicata*, auctore 'Ali b. Ḥusein el-Anṣari Hagi Zein el 'Aṭṭâr continet. Opus a. H. 770 = Ch. 1368/9 compositum in duas partes مقالت divisum est:

I. de medicamentis simplicibus;

II. de medicamentis compositis;

Priorem partem alphabetico ordine dispositam codex noster continet; finitur f. 295, ubi codex a. IV^to^ imperii Alemgiri s. Aurengzibi [= 1071/2 a. H. = Ch. 1661/2] in urbe شاهجهاناباد exaratus esse dicitur. Initium operis hoc est: امداد حمد بيعد واعداد سپاس بيقياس مبدعيرا كه اثار ابداع او بر هرورق از اوراق الخ ultima verba hæc: درجراحتها مستعمل كنند وزحمتهاى تازه والله اعلم بالصواب. Fol. 3 titulus legitur: الجزو الاول اختيارات بديعى cfr. H. Ch. t. I. p. 197; Stewart Cat. p. 109; Catal. cdd. bibl. reg. Paris t. 1. p. 285 No. CL. et p. 286 No. CLVII.

XXX.

(No. 7 in fol.)

Codex in fol. fll. 283 charactere ta'lîq mediocriter exaratus partem I^am^ operis تحفة المومنين i. e. *"munus fidelium"* exhibet. Auctor محمد مؤمن حسينى opus hoc, quod pater *Mîr Muhr ez-Zemân Tenkâbeti* [تنكابنى] *Deilemi* seculo XVI Ch. incepit, ad finem perduxit, dum compendium operum complurium et Arabicorum et Indicorum confecit, maxime vero opus, quod nuper commemoratum est, اختيارات بديعى secutus, et principi Dehlico cuidam, cujus beneficiis adstrictus erat, dedicavit. Opus in duas partes divisum est, quarum prior V. تشخيصات habet, quarumque conspectus hic est:

f. 2 v.—4 r. ١ در بيان سبب اختلاف أقوال أطبّا در مهية وخواصّ وقدر شربة أدوية

4 r.—7 v. ٢ در ذكر صفات أدويه مفرده وأغذيه مفرده ومركّبه

7 v.—283 ٣ در بيان مهية وكيفية وخواص ادويه وأغذيه مفرده ومركّبه وذكر مصلح وبدل وقدر شربت بترتيب حروف وذكر اسامى أدويه بلغة يونانى وسريانى وعربى وفارسى وهندوى وتركى وامثال آن

In hac ultima sectione codex noster clauditur. Ceteræ sectiones secundum indicem fol. 2 v. hujus argumenti sunt:

— ۴ درمداواة سموم

— ٥ در بيان اوزان

Posterior pars Desturat amplectitur et in 3 sectiones divisa est:

قسم ۱ در بیان أعمالی که متعلّقست بأدویه مفرده مثل شستن وسوختن ادویه الخ

— ۲ در بیان أعمالی که متعلّقست بأدویه مرکبه الخ

— ۳ درمعالجات با رعایت اختصار

Initium operis hoc est: سبحنک اللهمّ یا قدوس ویا طیب النّفوس الخ ;

Ultima verba hæc sunt: جروکستت یرکوکی اسم ترکی که بفارسی زروک نامند

Quo anno codex noster exaratus sit, non indicatur.

Fol. I. r. titulus legitur: E. libris P. I. Flor- Tofaat ul-Muminin; cfr. de hoc opere Stewart Cat. p. 108 No. 10. Tractatus de radice China ex hoc opere excerptus, qui in bibliotheca sub No. XXXIII. exstat, sine dubio ad partem Iam Desturarum pertinet.

XXXI.

(No. 3 in 4to.)

Codex in 4to fll. 178 charactere ta'lìq optime exaratus lexicon pharmacologicum ألفاظ أدْويه i. e. *nomina medicamentorum* auctore *Nûr ed-Dîn Muhammed Schirazensi* continet. Opus Sultano *Abû Muzaffer Schihâb ed-Dîn Muhammed* dedicatum et a. H. 1038 = Ch. 1628, ut ex litteris nominis الفاظ ادویه efficitur, finitum, in introductionem, Nâtigah, coronidemque divisum est, quorum hic est conspectus:

Introductio in 4 sectiones divisa est:

۱ در بیان تصحیح علامات اعراب

۲ در بیان علامات اصطلاح وزبان هر دیار

۳ در تحقیق طبائع ودرجات آن وعلاماتی که منسوبست بآن وذکر مجملی از دوا بطبع ودرجه وقوت

۴ در بیان مختار وشربت ومصلح وبدل دوا وعلامات آن

نتیجه fol. 11 ipsum lexicon exhibet.

coronis fol. 162 r.:

خاتمة در بیان ادویه ستّه کثیر المنفعه که در کتب متداوله قدما کمترست ذکر انها چون بادزهر وموميائی وچوب چینی وچای وقهوه وتنباکو

Editio et versio Anglica exstant hujus libri sic inscriptæ: Alfaz ool-Udwiah or materia medica in the Arabic, Persian and Hindostanee languages, compiled by Nooreddin Moohummud, Ubdoollah Hiragee, Physician to the Emperor Schahjûhan with an english translation by Francis Gladwin Calcutta 1793 in 4to.; cfr. præterea de hoc opere Fraser Cat. of mnsrpt. p. 29.

XXXII.

(No. 8 in fol.)

Codex in fol. fll. 63 charactere ta'liq optime exaratus compendium operis antecedentis ألفاظ أدويه exhibet; deest major pars fol. I., ubi fragmentum præfationis adhuc legitur. Incipit a sectione tertia introductionis, fol. 7 r. codicis antecedentis, quam sequitur quarta de ponderibus medicamentorum, deinde a. fol. 4 r.—47 v. lexicon medicamentorum, quod fol. 47 r.—61 tractatus specialis sex medicamentorum, quæ jam commemoravimus, excipit, sed in fine descriptionis radicis Chinæ codex desinit iis verbis, quæ in cod. antecedente fol. 174 r. lin. 8 inveniuntur. Fol. 62—63 vocabula nonnulla Persica cum interpretatione Arabica ad Pharmacologiam spectantia exhibent.

XXXIII.

(No. 4 in 4to.)

Codex in 4to fll. 47 chartæ Europææ charactere ta'lìq optime exaratus continet:

I) fol. 1 r. et v. *Excerptum* ex opere تحفة المومنين, cfr. No. XXX., *de proprietatibus radicis Chinæ* خواص چوب چینی منقول از تحفة المؤمنین; sine dubio ad partem Iam Desturarum pertinet; cfr. similis tractatus in Cat.m codd. mnsc. orient. bibl. Sen. Lips. pag. 513 col. 1 et 2, No. 4.

II) fol. 2 r.—14 v. tractatum de radice Chinæ auctore medico *Mahmûd b. Mas'ûd*;

initium ejus hoc est: امّا بعد این رساله ایست مختصر ومقاله معتبر در امور متعلّعه به بیخ چینی; cfr. Stewart Cat. p. 112;

III) fol. 16 v.—47 r. tractatum de morbis infantium curandis, sed finis deesse videtur. Initium:
اما بعد این مجموعه است درعلاج امراض صبیان قرشی کفته از خواص اطفال آنست کهالخ.

XXXIV.

(No. 22 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 124 charactere ta'lîq optime exaratus opus medicinum قرابادین شفائی continet, quod auctor *Muzaffer b. Muhammed el Huseini as-Schefâi* ex compluribus operibus composuit. Medicamenta composita, quæ hoc opus tractat, ad ordinem litterarum alphabeti disposita sunt. Initium post laudem dei: وبعد پوشیده نماند که فقیر حقیر مظفر بن محمد الحسینی الشفائی درمدت مدید ترکیبی چند در معاملات امراض الخ cfr. Stewart Cat. p. 110.

Exaratus est codex a. H. 1177 = Ch. 176 3/4.

XXXV.

(No. 23 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 7 charactere ta'lîq bene exaratus *tractatum de conservanda valetudine* in 6 capita divisum et imperatori Aurengzibo dedicatum continet. Auctor in titulo حکیم مسیح الزمان nominatur, quo nomine sine dubio medicus celeberrimus Aurengzibi *Muhammed Akber Erzani* designatur cfr. No. XXIV. et Stewart Cat. p. 110. Initium fol. I. v.: شکر وسپاس افزون از قیاس خداوند تعالی الخ.

Argumentum capitum singulorum hoc est:
1) در تدبیر هوای محیط 2) درخوردن واشامیدن
3) درتدبیر حرکت وسکون بدنی 4) در خواب وبیداری
5) درحرکت وسکون نفسانی 6) درحفظ رطوبات صالحه

XXXVI.

(No. 24 in 8vo.)

Codex in 8vo. fll. 9 charactere ta'liq bene exaratus tractatum *Reschid ed-dîn Otâgi* de utilitatibus et incommodis ciborum, potulentorum, vestimentorum jussu imperatoris Argun Chan [a. H. 683—692 = Ch. 1284—93] compositum exhibet. Initium fol. I. v. چنین کوید امین الدولة والدین خواجه رشید الدین اوتاج که چون حکیم بدیع پادشاه روی زمین ارغون خان خلّد الله ملکه بران بود که الخ

XXXVII.

(No. 5 in 4to.)

Codex in 4to fll. 74 charactere ta'lîq optime exaratus continet:

1) fol. 4 v.—23 libellum de re venerea لذة النساء i. e. *voluptas mulierum* auctore *Diâ Nachschebi* vel potius ab eo ex lingua Indica in Persicam translatum. In X. capita divisus est; initium præfationis hoc est: بدانکه حاکی این حکایة وراوی این روایة یعنی ضیا نخشبی — چنین کوید که در ایام سالفه وقرون بالیه در ولایة هند راثی بود اورا وزیری بود الخ.

Quo anno scriptio finita sit, fol. 23 v. legitur: a. H. 1050 = Ch. 1641.

2) fol. 24 r. et v. fragmentum similis argumenti. Initium hoc est: فصل دوم در بیان کردن چیزی که بوقت جماع مردمرا زیان دارد وتناسل نباشد Sequuntur

3) fol. 25 v.—43 v. *Decem capita quæ aphrodisiaca tractant* auctoris anonymi; fortasse ab eodem auctore composita, cui tractatus sequens adscribitur, ad partem priorem operis ایضاح فی اسرار النکاح attinent; sic enim ex iis, quæ fol. 43 v. leguntur, mox a nobis afferendis, suspicari licet. Excipit

4) fol. 43 v. post verba تمام شد linea eadem pars operis ایضاح فی أسرار النكاح i. e. *expositio secretorum concubitus* auctore 'Abd-ar-Rah-

mân Nasîr ed-dîn Schirazi cfr. Hagi Ch. t. I. p. 507. Initium: مقالهٔاول از کتاب ایضاح فی اسرار النکاح چنین کفته عبد الرحمن بن نصیر الدین شیرازی چون شرح کردیم مقاله اولرا درین کتاب که اسرار النکاح است که باهرا زیادت کند -- اکنون شرح کنیم آنچه زنانرا حاجت باشد الخ.

Pars hæc posterior, ut antecedens, 10 capita continet, quibus caput de arcanis et amuletis etc. [باب در طلسمات وعجائبات] adjectum est et fol. 74 v. desinit. — Fol. I. codicis inscriptum est: Hoc mstum Persicum de mulierum complexione, lascivia etc. tractans est emtum e bibliotheca ducis Lauderdaliæ in Anglia a. 1692 ab Alberto Elers.

XXXVIII.

(No. 25 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 34 charactere ta'lîq bene exaratus *fragmenta libri de aphrodisiacis* continet; exstant pars ulterior præfationis et fragmenta cptt. IV—XIX. Incipit cap. V. fol. 13 v. اندر شرابها که جماعرا قوت دهد et cap. XIX. f. 32 r. -- که زن بار نکیرد -- Folia 33—34 ad hoc opusculum non pertinent.

XXXIX.

(No. 26 in 8vo.)

Codex in 8vo. fll. 42 charactere ta'lîq satis bene exaratus opus de arte veterinaria, quod *Fârsnâmeh* dicitur, continet. Auctor nobis ignotus a. H. 1021 librum ex opere Sanscritico XVI. millia Slocarum sive versuum continente in linguam Persicam vertit. Duas partes continet, quarum I. in XII. cptt. divisa qualitates equorum, II. inde a. fol. 18 v. — 42 in XXXVIII. cptt. divisa morbos equorum et curationes tractat. Initium libri hoc est:
است فکرت چو زین کند دانا
به که کوید نخست حمد خدا ;
in fine capitis XXXVIII. sermo. abrumpitur.

H. CODICES DE HISTORIA SACRA ET PROFANA.

XL.

(No. 6 in 4to.)

Codex in 4to fll. 22 charactere ta'lîq mediocriter exaratus compendium historiæ biblicæ et theologiæ christianæ continet. Initium fol. 1 v. بسم الاب والابن الخ بدان که این کتاب مختصر تواریخ مقدسه است. Libellus novem sectiones amplectitur, quæ has inscriptiones habent:

فصل۱ در بیان انکه جمع میکند زمانیرا که کذشته است از موجود شدن عالم تا زمان طوفان

— ۲ در بیان زمانی که کذشته است از طوفان نوح تا زمان دعوت پیغمبر ابرهیم

فصل ۳ در بیان زمانی که کذشته است از دعوهٔ ابرهیم تا خروج بنی اسرائیل از شهر مصر

— ۴ در بیان زمانی که کذشته است از خروج بنی اسرائیل ازمصر تا بناء هیکل سلیمان

— ۵ در بیان زمانی که کذشته است از ابتناء هیکل سلیمان تا عبودیت بابل

— ۶ در بیان زمانی که کذشته است از عبودیّت بابل تا امدن مسیح

— ۷ در بیان میلاد ونزول مسیح وحیوهٔ او وموت او وقیامت او

— ۸ در بیان کذر رسل ومحکم کردانیدن دین مسیحیرا

— ۹ در بیان مختصر دین مسیحی

Transscriptus est codex a. H. 1234.

XLI.

(No. 27 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 206 chartæ orientalis charactere ta'lîq optime exaratus librum مقاصد الأوليا في محاسن الأنبيا i. e. *proposita sanctorum de virtutibus prophetarum* auctore *Mahmûd b. Hasan Farjâbi* continet. Opus de vitis prophetarum inde ab Adamo usque ad Muhammedem Sultano e gente Selgukidarum *'Abû-l-Muzaffer Ibrahîm b. Gelâl ed-Dîn* dedicatum est et in sectiones [قصه] divisum, quarum conspectus in folio initio operis antecedente exhibetur. Ultima pars de chalifis IV. post Muhammedem [الراشدين] et posterioribus agit, quorum nomina usque ad Chalifam *al-Moqtafi billah* [530—555 H. = Ch. 1135—1160] enumerantur. Initium operis hoc: سپاس وستایش مرخداوندیرا که یاقوت قوت ناطقه در اطراف لسان انسان ودیعة نهاده است الخ. Annus, quo codex exaratus est, 1037 = 162⁷/₈ Ch. indicatur. Codicem e bibliotheca ducis Lauderdaliæ Lond. 1692 emptum esse ab Alberto Elers, inscriptio folii primi nos docet, cfr. cod. XXXVII.

XLII.

(No. 7 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 264 chartæ Europææ charactere ta'lîq satis bene exaratus historiam sacram Muhammedanorum de creatione mundi, vitis prophetarum etc. auctore *Haqqwirdî Persa* (cfr. de eo Olearius Reisebeschr. Hamb. 1696 p. 400) continet. Initium fol. 1v. hoc: در قصص چنین نوشته اند که چون خدای تع خواست که جمیع عالمرا وآسمان وزمینرا وما خلق اللهرا ایجاد کند اول افرید قلمرا بدین آیة که والقلم الخ; post calamum materiam کوهر creavit, quæ triginta millia annorum manavit, donec aquam creavit; deinde vapores, deinde 7 coelos usque ad creationem Adami. Fol. 21 incipit historia Ibrahîmi [حکایة ابرهیم], quam sequitur historia Hjobi, Mosis, Josephi, Sâlihi, Lothi, Alexandri Magni s. cornuti, Noachi, Ishâqi, Jesu. Incipit nova sectio f. 147 v. inscripta: داستان حضرة علی;

داستان قلعه یودان خیبر; fol. 154 r.
داستان ازدرهای هفت سر; — 155 v.
داستان سر بی تن; — 157 v.
— نصیر افغان; — 165 v.
قلعه جمهور — 177 r.

F. 189 incipit historia de Huseino filio 'Alii, sed finis deesse videtur, cum codex fol. 264 v. desinat. — Titulus fol. I. r. legitur: "historia de creatione mundi, quomodo a Persis juxta Alcoranum ejusdemque paraphrasin per Zsafer Saduk factam creditur, per Hackwirdi Persam conscripta".

XLIII.

(No. 28 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 85 charactere Schikeste male exaratus tractatum, qui تاریخ دلکشای شمشیر خانی i. e. "*historia jucunda Schemschir Chano dedicata*" appellatur auctore *Tawakkul Beg* [توکل بک ولد توکل بک الحسینی] continet. Qui commentarium sive expositionem prosaicam Ferdûsi Schahnâmeh, quo hoc intellectu difficilius poema omnibus pateret, jussu principis *Schemschir Chân* a. XXVI. imperii Schahigihâni = a. H. 1063 = Ch. 1653 composuit. Initium fol. 1 v. حمد بیغایة وثناءی بینهایة مر حضرت کبریاء واجب الوجودیرا الخ. De hoc libro cfr. Stewart Cat. p. 20 No. LII.

Versus ex Schahnâmeh excerpti explicationibus passim antecedunt.

XLIV.

(No. 29 in 8vo.)

Codex in 8vo fll. 16 charactere Schikeste bene exaratus excerpta e libro antecedente continet; exstant præfatio et excerpta ad hi-

storiam Alexandri M. spectantia. In præfatione hic liber منتخب شاهنامه appellatur. Clauditur fol. 16 v. his verbis: تمت تمام شد كيفية سكندر ذى القرنين .

XLV.

(No. 30 in 8vo.)

Cod. Reiskianus in 8vo fll. 104 charactere Neschi satis bene exaratus titulum habet: *Hagi Chalifah Mosthafa tabulas chronologicas rerum in oriente gestarum* e cod. mscto. Turcico bibliothecæ regiæ Dresdensis exscripsit D. Jo. Jac. Reiske. Incipit fol. 2 ab narratione rerum per secula post Muhammedem gestarum [تقويم التواريخ], quæ usque ad a. H. 1058 = Ch. 1648 procedit. Initium hoc est: جدول وقايع مايه اولى از تاريخ هجرة نبويّة الخ. Legitur f. 95 r. Reiskii manu: "Sequentes anni 1059 usque ad 1064 inclusive adstabant vacui. Adscriptum erat aliquid et bene multum sed alia manu; quod quum non posset nisi difficulter legi, omisi. Explicit die 28 Decbr. 1746 Lipsiæ". Fol. 95 v.—100 tabulæ chronologicæ regum Persarum, Chalifarum, imperatorum Othmannicorum; fol. 100 r.—101 v. جدول وقايع از ولادت مسيح تا بزمان هجرة نبى عم cfr. de hoc opere Hagi Ch. vol. II. p. 395 et Krafft Handschr. d. k. k. Academie No. CCLII.

XLVI.

(No. 8 in 4to.)

Foll. 33 chartæ orientalis charactere ta'lîq mediocriter exarata exhibent *fragmenta historica de contentione 'Alidarum cum Chalifa Jazido Umaijada*, sed majore ex parte non cohærent.

XLVII.

(No. 31 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 50 chartæ orientalis charactere Schikeste mediocriter exaratus *compendium historiæ regum et sultanorum Indicorum*, quod راجاولى nominatur, continet. Initium facit versus:

شنو زولى وفاى دنيا اى شاه
مغرور مشو بدولة وحشمت وجاه

Expositionem divisionis temporis apud Indos in quatuor ætates series regum Dehlicorum sequitur, quæ ab راجه جُدشْتر usque ad راى اوجهل procedit; deinde fol. 28 a sultano *Schihâb ed-din Gûri* usque ad Azîz ed-din 'Alimgir II. sultani Dehlici enumerantur. Subscriptio finalis fol. 50 v. legitur:
نسخه دستور العمل همه پادشاهان وراجههاى از وقت دووچشتر [leg. جدشتر] بتاريخ دوازدهم شهر ذى قعده سنة ١١٧١ هجرى الخ .

XLVIII.

(No. 9 in 4to.)

Cod. in 4to charactere ta'lîq satis bene exaratus fll. 253 chartae orientalis *historiam Indiae* continet, auctore Raja *Bind Râben bin RajaBhârâ Mâl*, qui Aureng Zibo regnante vixit. Incipit ab a. H. 572 = Ch. 117⁶/₇ et pergit usque ad a. H. 1100 = Ch. 168⁸/₉; divisus est liber ad provincias et dynastias in X. capita [فصول]. Dicit auctor, se compendium historiæ *Abû-l-Qâsim Ferischtae* composuisse; quæ cum in anno M. subsistat, in enarratione centum annorum sequentium aliis historicis operibus se usum esse, quare opus hoc لبّ تواريخ هند i. e. "*medulla historiae Indiae*" nominatum esse. Historia celeberrima Ferischtae edita est sic inscripta: Tarikhi Ferishta or history of the Mohammedan power in India till the year A. D. 1612 by Mahomed Kâsim Ferishta of Astrabad edited by Major-General J. Briggs, Bombay 1831 vol. I.—II. Quo anno opus ab auctore finitum sit, in verbis حالات ملك هندوستان i. e. a. H. 1106, non ut in codice falso indicatum est ١٠١٢, continetur.

Fol. I. r. titulus legitur: "Luby tewarich Hind by Ray Bindy Raem. Portsmouth. 8th June 1810. F. Roebuck. Prima verba operis hæc sunt:

پادشاهی بی زوال مرخدارا است جل جلاله وعمّ نواله نظم مراورا رسد کبریا ومنی - که ملکش قدیم است وذاتش غنی

Subscriptio finalis hæc est: تمام شد نسخه لب تواریخ هند تصنیف رای بند رابن بتاریخ شانزدهم شهر ربیع الاول سنة ۱۱۴۴ هجریه مقدسه الخ

cfr. Mackenzie collection vol. II. p. 120; orient. collect. vol. II. p. 89 N. 38.

XLIX.

(No. 9 in fol.)

Codex in fol. fll. 381 charactere ta'lîq optime exaratus *historiam Timûri*, Sultani Mogolici, inde a die natali 736 usque ad a. H. 807 = Ch. 1405 auctore *Scheref ed-dîn 'Ali el-Jazdi* [† 850 a. H. = Ch. 1446] continet. Opus, nomine ظفرنامه sive تیمورنامه i. e. *liber victoriæ* s. *liber Timûri* celebratum, a Petis de la Croix in linguam Gallicam versum et Parisiis 1722 editum est. Incipit cod. a. natalibus Timûri:

مقالهٔ اول در ذکر صادرات افعال وواردات احوال حضرت صاحب قرانی الخ

Subscriptio finalis fol. 381: باتمام رسید وبانجام کرائید ظفرنامهٔ صاحب قران میر تیمور تالیف شرف; cfr. de hoc opere Hagi Ch. v. II. p. 122 et IV. p. 175; Cat. des mscts. de la biblioth. de St. Pétersbourg p. 285; Cat. biblioth. reg. Paris. p. 277 No. LXX.—XXII. Fol. 1 v. titulus legitur: Temur Nama. Given me by Doctor Don Pedro de Sylva at Agra 1768. Peter John Flor.

L.

(No. 10 in fol.)

Cod. in fol. min. fll. 269 charactere ta'lîq optime exaratus sine titulo et præfatione versionem Persicam operis celeberrimi وقعات بابری i. e. *commentarii imperatoris Baberi* ab ipso Sultano compositi continet. Incipit liber his verbis: در ماه رمضان سنة ۸۹۹ در ولایت فرغانه در دوازده سالگی پادشاه شدم, quæ excipit descriptio terræ Ferganae et urbis capitalis Andegân. Desinit codex in rebus gestis commemorandis a. H. 936 de expugnatione arcis Guwaljâr cfr. Dow Geschichte von Hindostân T. II. p. 138. Exstat interpretatio Anglica hujus operis a viris illustr. J. Leyden et W. Erskine Londini 1826 edita; cfr. History of India under the two first sovereigns of the house of Taimur, Baber and Humajûn by W. Erskine T. I. p. 524; Fraser Cat. p. 7.

LI.

(No. 11 in fol.)

Cod. in fol. fll. 517 chartae Indicæ charactere ta'lîq elegantissime exaratus volumen historiae imperatoris Akbari Schahi [964—1014 a. H.], quæ vulgo Akbar Nâme i. e. *Liber Akbari* dicitur, continet. Volumen hoc duas partes amplectitur: fol. I.—244 *pars Ia* præfationem continet et genealogiam Akbari inde ab Adamo exhibet. Adamus fol. 40, Timûr fol. 57 r.; Abû Sa'îd et 'Omar Mirza fol. 60 v. et 61, Bâber fol. 63, Nasir ed-dîn Muhammed Humajûn fol. 88 r. commemoratur, et historia usque ad inaugurationem Akbari deducitur. Initium codicis hoc est: الله اکبر این چه در یافت است ژرف وشناختی شکرف الخ. Fol. 245—517 *pars IIa* historiam inde ab inauguratione usque ad a. XVII. incl. imperii Akbari amplectitur. Initium ejus hoc est: سلسلهٔ انتظام کارگاه افرینش که مظاهر حقیقتی نمای شهود وشواهد قدرت واجب الوجود است الخ. Auctor Abû-l-Fasl Mubârek 'Allâmi, vezirus celeberrimus Akbari, historiam hanc usque ad a. 47um regni, quo ipse interfectus est, continuavit. De hoc opere cfr. Fr. Gladwin in præfatione libri:

Ayeen Akbery or the institutes of the emperor Akbar, translated from the Persian, quod-opus pars tertia historiæ Akbari existimandum est; Silvestre de Sacy Notices et extraits vol. X p. 199; Stewart Cat. p. 14 No. XXXIV; Fraser Cat. p. 6.

LII.

(No. 12 in fol.)

Cod. in fol. fll. 354 chartae orientalis elegantissime exaratus *partem IIam totam historiae imperatoris Akbari* inde *ab anno inaugurationis usque ad annum XLVII. imperii* continet. Quæ ex hac parte in codice antecedente inveniuntur, in hoc codice usque ad fol. 125 v. leguntur; sed hic codex nonnihil discrepat, ita ut, quæ post finem anni XVII. in illo codice fol. 504 v.—517 leguntur, in hoc non inveniantur. Initium codicis quale superioris: سلسلهٔ انتظام كارگاه آفرينش كه مظاهر حقيقت نمائ شهود وشواهد قدرت الخ.

Exaratus est cod. a. H. 1099 = Ch. 1687. Fol. 1 titulus inscriptus est: "Akbar Nâma" et "history of Ackbar the great 2nd volume.

LIII.

(No. 32 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 323 chartae orientalis charactere Schikeste mediocriter exaratus *partem voluminis IIdi historiæ Akbari* sive *Akbarnameh* inde *ab inauguratione imperatoris 963 a. H.* = Ch. 1555 *usque ad finem anni XII. regni* continet. Respondent quæ in hoc codice inveniuntur Cod. LI. fol. 245 r.—466 r. lin. 8 inf. et cod. LII. fol. 1—107 v. lin. 9. — Exaratus est cod. a. H. 1180 = Ch. 1766.

LIV.

(No. 13 in fol.)

Cod. in fol. fll. 572 charactere ta'liq vetusto mediocriter exaratus opus celeberrimum آئين اكبرى i. e. *instituta Akbarii*, quod vol. IIIum operis antecedentis أكبر نامه existimandum est et omnes institutiones imperatoris Akbari statumque regni diligentissime describit, auctore *Abû-l-Fasl b. Mubârek* continet. Provincias quoque Hindostaniæ et principes singularum provinciarum ethnicos inde a tempore antiquissimo enumerat. Pars Ia usque ad fol. 239 v. institutiones regni describit; pars IIa usque ad 444 v. XII. Subah sive provincias Hindostaniæ et principes earum; pars IIIa fol. 444 v.—527 v. historiam et descriptionem singularem Hindostaniæ continet. Quæ tres partes ab illustrissimo Francis Glàdwin sub nomine: "Ayeen Akbery or the institutions of the emperor Akber in 3 vols." Calcuttæ 1783—86 versæ et editæ sunt. Accedit inde a. fol 527 v. enumeratio virorum sanctorum, qui in Hindostaniam venerunt, ab Adamo incipiens, qui e coelo in insulam Ceylon delapsus dicitur; inscripta est hæc sectio آمدگان هندوستان; excipit fol. 536 v. lin. penult. —548 v. enumeratio virorum sanctorum, qui in Hindostania nati sunt [اولياء هند]; sequitur sectio f. 548 v.—555 v. inscripta دلاويز گفتار شاهنشاهي; 555 r.—572 epilogus auctoris, qui sic incipit: لله الحمد براتجام يافت كنجنامه شاهنشاهي كارنامه الهي الخ

Subscriptio finalis f. 572 r. lin. ult.: --- تمام شد دفتر ثالثه اكبرنامه بتاريخ ۱۴ شهر ذى حجه سنه ۱۱۷۱ مطابق سنه هجرى; scilicet anno Vto imperii 'Alemgiri IIi exaratus est codex.

Titulus libri fol. 1 v. legitur: Ayn Ackbari or Akbar method, containing an account of the revenues, productnames of Citys and Purzunnas of Indostan as also a List of gentic Rajahs to Akbar Reign, compiled by order of Akbar from the Gentic originals. — Bought at Capt. Choses Antony in Calcutta 1769. Peter John Flor.

LV.

(No. 14 in fol.)

Cod. in fol. fll 257 charactere ta'liq bene exaratus *partes duas priores*, quas nuper com-

memoravimus, *operis antecedentis* continet; sed passim desunt tabulæ chronologicæ Rajarum, tabulæ redituum et similia. Pars I. fol. 206 v. lin. ult. desinit, ubi inscriptio partis sequentis أحوال دوازده صوبه legitur; pars II. f. 206 v.—258 v. l. 4, ubi eadem subscriptio finalis incipit, quæ in codice antecedente f. 444 v. legitur: المنة لله كه آيين ملك ابادى انجام كرفت بياورى ايزدى توفيق الخ. Fol. I v. in limine titulus legitur: "Aina Akbar in part." et Akbar Dustûr el Amal.

LVI.

(No. 33 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 173 charactere ta'lîq mediocriter exaratus *volumen tertium operis* طبقات أكبرى i. e. *classes [regum Indiae], liber imperatori Akbaro dedicatus,* auctore *Nizâm eddîn Ahmed b. Muhammed Muqîm el Herewi* continet, qui hoc opus, in quo historiam Indiae inde ab occupatione Muhammedanorum usque ad suum tempus tractat, [cfr. Fraser Catal. p. 6, ubi distributio operis exhibetur et Stewart Catal. p. 11] imperatori Akbaro dedicavit. Continet hoc volumen ab initio mutilum historiam Akbari inde ab anno imperii VII.—XXXVIII. i. e. a. H. 969—1001 = Ch. 1562—1593. Exaratus est codex noster anno imperii XLV° Aureng-Zîbi = a. H. 1114 = Ch. 1703, ut in subscriptione finali fol. 162 r. legimus. Sequitur inde a. fol. 162 v.—173 appendix de viris celebribus, qui Akbaro imperatore vixerunt, ex opere antecedente Ayini Akbari hausta, cujus initium hoc est: اكنون شروع در ذكر اسامى امراى عاليمقدار كه درين دودمان عاليشان مصدر خدمات بزرك كشته مى نمايد الخ.

Fol. I. r. titulus legitur: جلد سيوم از طبقات اكبرى et Anglice: Tabcat Acbery 3d. volume.

LVII.

(No. 34 in 8vo.)

Cod. in 8vo charactere ta'lîq mediocriter exaratus fll. 271 chartae Indicæ historiam imperatoris Gihângîri, *Gihângir-nâmeh* appellatam, inde ab initio imperii a. H. 1014—1037 = Ch. 1605—27 continet. Initium præfationis hæc verba faciunt: شايستهٔ سرير سلطنت وفرمانروائى وزيبندهٔ افسر خلافت وكشور كشائى بلند اقبال تواند بود كه الخ.

Affixum est initio folium imaginem imperatoris Gihângîri et p. a. imaginem Scheichi Abû Sa'îd elegantissime pictam exhibens. Titulus fol. I. v. legitur: "Jeanguir Nama, given me by Padre Francisco Xaverio Wendel at Agra 1768. Peter John Flor. Exaratus est codex anno I° regni Aureng-Zîbi = a. H. 1071 = Ch. 1661. De auctore hujus operis nihil certi habemus; cfr. Mackenzie Collection vol. II. p. 125.

LVIII.

(No. 35 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 560 charactere ta'lîq majore ex parte optime sed inde a. fol. 534 charactere Schikeste mediocriter exaratus *historiam Schâhi Gihâni inde ab anno, quo natus* est XXXVI° anno regni Akbari = a. H. 1000 = Ch. 1592 *usque ad finem Xi anni imperii* i. e. 1047 a. H. = Ch. 1637 continet. Auctor, qui nomen suum *Salih* fol. 3 v. lin. 6 his verbis كمترين داعيان دزلت ابدپيوند فدوى آل محمد صالح كه بكمال هيچمدانى موصوف نزد اهل روزكار است الخ indicat, hanc historiam a. H. 1070 confecit, qua decadem priorem imperii Schâhigihâni tractat. Fol. I. r. titulus legitur شاهجهان نامه, sed in prooemio opus عمل صالح appellari videtur. Initium præfationis: شكفته روى چمن بيان وخنده ريزى كلبن سخن از حمد بهار پيراى كلشن الخ.

LIX.

(No. 15 in fol.)

Cod. in fol. min. fll. 292 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq optime et perspicue

exaratus *tomum IIum historiae Schâhigihâni*, qui a. H. 1037—1067 = Ch. 1627—1657 regnavit, auctore *Molla 'Abd-ul-Hamid Lâhûri* continet. Nomen huic operi *Schâhi Gihân Nâmeh* inscriptum est, sed in prooemio *Pâdischahnâmeh* vocatur. Incipit codex noster a primo anno decadis IIæ regni Schâhigihâni i. e. ab initio mensis Gûmâdi 'II. a. H. 1047 = Ch. $163^{7}/_{8}$ et historiam singulorum annorum usque ad finem decadis sive annum XXum imperii i. e. a. H. 1056 = Ch. $164^{7}/_{8}$ enarrat. Titulus fol. 1 r. legitur: جلد دویم شاهجهان نامه مؤلفه ملا عبد الحمید لاهوری. Initium codicis hoc: سپاس والا اساس دادار کارساز وکردکاری انبیازرا که بمدد کاری اندیشهٔ الخ Finitur opus enumeratione virorum celebrium, sapientium, poëtarum, qui Schahi Gihâno regnante vixerunt, fol. 284 r.; finem faciunt hæc disticha:

کر ری شریک خواهمت آن شاه دین رواست
زین کفته حاجتم بدلیل وبه آیت نیست
تو سایهٔ خدای ودین همچو آفتاب
روشن بود که هیچ یکی را دو سایه نیست

Subscriptio finalis hæc:

-- در ملک کشمیر جلد دویم شاهجهان نامه باتمام رسید
حرره معین الدین محمود ولد خوجه جهان مرحوم

Adjectus est eadem manu index argumenti copiosissimus fol. 285 v.—292 r., qui hunc titulum fert: فهرسهٔ دور دویم شاهجهان نامه مولفه ملا عبد الحمید من ابتدای شهر جمادی الاخری سنه ۱۱ جلوس مطابق سنة ۱۰۴۷ هجری لغایة جمادی الاولی سنة ۲۰ جلوس مطابق سنة ۱۰۵۶ هجری

cfr. de toto hoc opere in tres partes diviso Fraser Cat. p. 6.

LX.

(No. 36 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 320 chartae orientalis charactere ta'liq optime exaratus historiam imperatoris *Aureng-Zibi 'Âlemgiri* nomine inscriptam مآثر عالمکیری i. e. *res memorabiles 'Alemgiri* auctore *Muhammed Sâqi Musta'id Chan* continet. Auctor historiam decem primorum annorum imperii Aureng-Zîbi, quam *Mirsa Muhammed Kâzim* opere uberiore عالمکیرنامه appellato tractaverat, in compendium redegit et historiæ a se compositæ annorum XL. sequentium præposuit. Quare duas partes complectitur, quarum prior sic incipit: انتخاب صحایف ایجاد انس وجان والتقاط لطایف انشا کون ومکان حمد خالقست الخ.

Posterior pars fol. 40 v. his verbis incipit: له الحمد فی الاولی والاخرت خامه به پیرایش حمد جهان افرینی زرنکاراست, cui parti nomen impositum مآثر عالمکیری annum quoque, quo opus ad finem perductum est, a. H. 1122 = 1710 indicat. Finitur fol. 320 r. Pars I. sic inscripta edita est: "the history of the first ten years of the reign of Alemgeer" written in the Persian language by Mohammed Saqee. Translated by Henry Vansittart Calcutta 1785 in fol. De utroque opere مآثر عالم کیری et عالمکیرنامه cfr. Stewart Cat. of Tippoos Library p. 15; Fraser Cat. p. 8; Dow in præfat. hist. Ind. vol. III.

LXI.

(No. 10 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 222 chartæ orientalis charactere ta'liq optime exaratus idem opus continet. Pars I. historiam decem annorum continens, fol. 28 r. desinit, ubi subscriptio finalis legitur: تمت تمام شد این کتاب عالمکیرنامه احوال سلطانت ده سال از جلوس شاه اورنک زیب عالمکیر غازی; quam excipit pars altera fol. 29 r.—fol. 222 v.

LXII.

(No. 37 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 238 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus historiam

تأريخ *NâdiriSchahi*, quæ appellatur تأريخ نادرى sive جهان كشا, auctore *Mirza Muhammed Mahdi Chan Mazenderâni* continet. Initium operis hoc: بر دانايان رموز آكاهى ودقيقه يابان حكمتهاى الهى واضح است كه الخ. Auctor seditiones, quæ imperio Nâdiri antecedunt, summatim tractat et ab a. H. 1120 = Ch. 1708 a bello in Qandahar usque ad a. H. 1160 = 1747 res gestas Nâdiri enarrat. Sectio ultima inscriptionem habet: در بيان سلطنت على شاه وابرهيم شاه وخاتمة كار ايشان. Fol. 238 v. auctor nobis promittit, se volumine sequente historiam ab. a. H. 1160—71 tractaturum esse; sed hoc volumen vix unquam finitum est. Opus hoc versione Gallica viri celeberrimi W. Jones et ex hac orta Germanica: "Histoire de Nadir Schah, connu sous le nom de Thamas Kuli Chan, traduite du Persan par l'ordre de sa majesté le roi de Danemark par William Jones, Londres 1770 in 4to, et Mohammed Mirza Mohadikhan Masandarani Geschichte des Nadir Schah, Keisers von Persien, nach dem französischen Auszuge übers. Greifswalde 1773 in 4to": omnibus satis notum, cfr. præterea Cat. des mscts. de St. Pétersbourg p. 293, No. CCCIV.

LXIII.

(Nr. 16 in fol.)

Cod. in fol. fll. 385 chartae Europaeæ levigatae charactere Neschi optime exaratus alterum exemplar operis præcedentis exhibet. Titulus fol. I. v. legitur: كتاب تاريخ نادرى مشهور بتاريخ جهان كشا من كلام ميرزا مهدى خان مازندرانى. Quod auctor de libro continuando pollicitus est, 4 lineis minio exaratis fol. 377 v. invenitur, quas scriba se non in codice a Niebuhrio Schiraza allato sed in codice Basrensi Isfahanæ exarato legisse dicit, neque tamen pro certo affirmare posse, utrum ab auctore an ab alio originem habeant.

Verba ejus hæc sunt: قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب ــــ على صفة كتاب (sic) الذى خاء به من شيراز كرستن نيبور الفلكى الذى جاء بالسياحة الى بلدان العرب بامر سيده سلطان الدانيمرك وهذة الاسطر المكتوبة بالحمرة فى الصفحة اليمنى تحت ختم الكتاب طالعنا فى كتاب اخر مثل هذا فى البصرة كان مكتوب فى بلد اصفهان فارأيناها ويذكر ايضا عن مجلد الثانى فلم يجد ذلك فى الشيراز ولا فى البصرة فما علمنا انه كلام المؤلف مهدى خان اوغيره - الخ

Ex verbis sequentibus videmus, codicem a scriba Mustafa b. Hâg Nûr b. Molla Muhammed Basrensi a. H. 1179 = Ch. 1765 exaratum esse. Fol. 379 v.—385 compendium Turcicum vitæ Nâdiri Schahi continet, eodem anno et manu exaratum.

Imago Nâdiri Schahi optime picta huic codici affixa est.

LXIV.

(No. 38 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 457 chartae Indicæ tenuissimæ *diarium aulae Mogolicæ ætate imperatoris Schahi Alem II*[i] inde ab anno 1192 initio mensis Gumadi I. usque ad annum 1199 die XXIX mensis Scha'bân continet, siquidem ex initio et fine codicis, cujus ordo foliorum valde turbatus est, concludere licet; menses enim et dies accuratissime indicati sunt, anni vero sæpe desunt, ita ut tempus, ad quod adnotationes pertinent, difficillime investigari possit. Initium fol. I. v. hoc est: انتخاب اخبار در معلى مرقوم غره جمادى الاول سنه ۱۱۹۲ هجرى ديروز مجد الدوله بهادر حسب الطلب حاضر شد از مشار اليه الخ.

De hoc genere librorum كتب اخبار appellato vid. Stewart Cat. p. 94.

LXV.

(No. 11 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 31 chartae Indicæ tenuissimæ charactere Schikeste mediocriter exaratus,

male conservatus tractatum historicum de *Nânek Schaho*, principe Sikkorum, exhibet, inscriptum رسالهٔ نانکشاه, quem auctor nobis incognitus a. XXV° imperii Schahi ʿÂlem = a.H. 1197 jussu Nawâbi Muʿin eddawlah conscripsit. Initium tractatus est: کار پردازان ایجاد وتکوین که عبارت از قضا وقدر باشد شهود نموده هم اموررا منحصر وموقوف بر وقت داشته اند بموجب آنکه کل امر مرهون باوقاتها چنانچه سلسلهٔ خاندان بابا نانک درویش از مدت سه صد سال نهود یافته واستحکام پذیر است لیکن این فریق الخ

De historia hujus populi cfr. liber inscriptus: the history of the Sikhs from the origin of the nation by Jos. D. Cunningham London 1849.

I. CODICES LEXICALES.

LXVI.

(No. 17 in fol.)

Cod. in fol. fll. 518 chartae orientalis charactere ta'lîq elegantissime exaratus lexicon celeberrimum Persicum *Ferhengi-gihângîri* auctore *Ibn Fachr ed-din Ḥusein Angû Gemâl ed-din ʿAḍad ed-dawlah* continet. Auctor opus hoc celeberrimum, ad quod componendum annos triginta adhibuit et L. opera lexicalia perlegit, Sultano *Abû-l-Muzaffer Nûr ed-din Muḥammed Gihangîr* a. H. 1016 = Ch. 1607 dedicavit et nomen imposuit فرهنگ جهان‌کیری, qui annus ex hemistichio subductis rationibus litterarum: "زهی فرهنگ نورالدین چهانکیر" efficitur. Opus in prodromum, ipsum lexicon coronidemque divisum est; prodromus مقدّمه a. fol. 6—22 XII. آئین continet, quorum hic est conspectus:

آئین ۱ در بیان اطلاق اسم پارس درملک ایران وتعداد زبان پارسی الخ ---- fol. 6 v.—9 r.

— ۲ در بیان چکونکی زبان پارسی — 9 r.—9 v.

— ۳ در تعداد حروف تهجّی که نزد عرب وپارسی زبانان متداولست الخ — 9 v.—10 r.

— ۴ ذکر ترتیب این کتاب که برچه سان وچند بابست — 10 r.—10 v.

— ۵ ذکر تفرقه میان حرف وعلامت هر حرفی — 10 v.—11 r.

آئین ۶ در بیان تجویز تبدیل هریک از حروف بیست وچهار fol. 11 r.—11 v.

— ۷ در ضمائر — 11 v.—12 v.

— ۸ در ذکر حروف وکلماتی که بجهة زینة وحسن کلام بیاورند وانرا در معنی مدخلی نباشد — 12 v.

— ۹ در بیان حروف وکلماتی که باواخر اسما وافعال بجهت حصول معانی کوناکون درارند وبدون ترکیب افاده معنی نکنند — 12 v.—13 v.

— ۱۰ در بیان حروف مفرده که در اوائل واواخر کلمات بیاورند بجهة دریافت معانی مختلفه — 13 v—17 v.

— ۱۱ در بیان املا — 17 v.—21 r.

— ۱۲ در عقد انامل — 21 r.—22 v.

Excipit Lexicon fol. 22 r.—447 r., ubi littera secunda verborum caput (باب), littera prima sectionem (فصل) ejusdem capitis efficit; sequitur fol. 447 r.—518 v. خاتمة coronis in V. وجه divisa:

وجه ۱ مشتملست بر کنایات واصطلاحات واستعارات fol. 447 r.—484 r.

— ۲ — بر لغاتی عربی مرکبه از پارسی وعربی که بروش پارسی اورده باشند — 484 r.—503 r.

— ۳ — بر لغاتی که یکی از حروف هشتکان دران یافته شده — 503 r.—503 v.

— ۴ — بر لغاتی زند وپازند — 503 v.—510 v.

— ۵ — بر لغاتی غریبه — 510 v.

Singulæ hæ partes eodem modo quo lexicon dispositæ sunt, ut littera secunda caput, quod hic در [porta] nominatur, littera prima sectionem [جلوه] efficiat. Exaratus est codex a. H. 1074 = Ch. 166$^{3}/_{4}$. Cfr. de hoc lexico Burhani Qaṭi pag. 9; Stewart Cat. p. 129; Fraser Cat. p. 28.

Inde a fol. 502 r. usque ad finem codicis in margine laterali anthologia poëtica, versus, qui diversis occasionibus adhibendi sunt, continens et عنايت نامه inscripta, exarata est, auctore عنايتخان راسخ بن شمس الدولة لطف الله خان بهادر متهور جنك, quod nomen titulus quoque libri, qui ultima pagina invenitur, indicare videtur. Opus in 15 cptt. divisum est:

باب ۱ در بيان اقسام تهنيت ومباركات
- ۲ در بيان اقسام مدح وثنا
- ۳ در تحسين وافرين
- ۴ در اقسام اطوار شوق ومحبت
- ۵ در معاملات باحباب
- ۶ در اقسام عرض حاجات
- ۷ در اقسام شكر
- ۸ در اقسام شكايت
- ۹ در اقسام عذر
- ۱۰ در اقسام احكام سفر
- ۱۱ در اقسام مواعظ ونصائح
- ۱۲ در ذكر عيادت
- ۱۳ در تعزيت
- ۱۴ در ختم كلام بدعا درجناب سلاطين وامرا ودرخدمت احبّا
- ۱۵ مشتملست بر اشعار متعدده كه در اكثر تقريبات تحرير احتياج بانها مى افتد

Subscriptio finalis hæc: بتاريخ ۱۴ شهر جمادى . نسخهٔ متبركه عنايت‌نامه راسخ باتمام رسيد. Annus omissus est.

LXVII.

(No. 18 in fol.)

Cod. in fol. fll. 457 charactere ta'lîq bene exaratus Lexicon Persicum كشف اللغات والاصطلاحات i. e. *explicatio verborum et terminorum technicorum* auctore *'Abd-er-Rahîm b. Sûr* continet. Dicit auctor, se, cum in poëtis Persarum legendis cum filio Schihâbo interdum verba Arabica occurrerent, quæ in lexicis aliorum ut in lexico Ibrahîmi b. Qiwâm et Muḥammedis b. Lâd, in lexico صراح [i. e. interpretatione Persica Lexici Gawharii], كنز اللغات etc. non reperirentur, hoc lexicon composuisse ad hæc opera supplenda. Incipit lexicon fol. 2 v. باب الالف مع الالف a voce ا, et vocabula hoc modo disposita sunt, ut ultima littera sectionem minorem, prima majorem efficiat. Subscriptio finalis f. 457 v. legitur: تم تمام شد نسخه كشف اللغات من تصنيف مولانا عبد الرحيم بن سور --- سنة ۱۱۴۳ هجرى مطابق سنة ۳ جلوسى ظلّ سبحانى خليفة الرحمانى احمد شاه الخ. Titulus fol. 1 v. inscriptus est: Caschfullogaat, Dictionarium persicum optimum; cfr. de hoc lexico Stewart Cat. p. 131 No. VII.; Burhâni Qâṭi in prodromo pag. IX.; Fleischer Cat. codd. mscpt. biblioth. Dresdens. No. 347; Hagi Chalfa vol. V p. 214.

K. CODICES RHETORICI ET ARTEM EPISTOLOGRAPHICAM TRACTANTES.

LXVIII.

(No. 39 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 114 [signata sunt foll. 33—145] chartae Indicæ tenuis variis coloribus charactere ta'lîq satis bene exaratus, exceptis primis foliis, quæ charactere Schikeste pessime suppleta sunt, tractatum rhetoricum روضة البدائع i. e. *hortus rerum mirabilium*

auctore *Munschi Aschbâm La'l* اشبام لعل منشی continet. Tractatus hic partem rhetorices علم البديع tractat, postquam idem auctor aliud opus, حديقة البستان inscriptum, de علم البيان composuit [cfr. de divisione rhetorices librum meum die Rhetorik d. Araber, Wien 1853]. Opus in duas مقالة divisum est, quæ in منظر et فصل subdividuntur:

fol. 38 r.—68 v.: مقاله اولی مشتمل بر اقسام کلام منظوم ومنثور متضمن بر دو منظر

fol. 68 v.—144 v.: مقاله اخری درفن بديع متضمن بر دو منظر .

Initium hoc est: صانعی که مطلع افتاب وحسن مطلع ماه بر جرايد روزکار الخ.

Exaratus est codex in oppido Bengaliæ حوبلی a. H. 1164 = Ch. 1751.

LXIX.

(No. 12 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 302 charactere ta'lîq mediocriter exaratus *collectionem epistolarum* a veziro celeberrimo *Abû-l-Fazl Allâmy b. Mubârek* paratam et a propinquo *'Abd es Samad Afzal Muhammed* editam continet. Collectio in tres partes divisa est:

fol. 3 r.—69 r. قسم ۱ مکاتبات وفرامين که از زبان حضرة شاهنشاهی به ملوك ايران وتوران وامرای عالی شان رقمزدهٔ کلك معنی سنج کردانيده اند

fol. 69 r. قسم ۲ عرائض وخطوط که خود به خاقان زمان وخواقين بلند مکان نکارش فرموده اند
قسم ۳ خطب واختتام وانتخاب کتب وبياضها ونثرهای ديکر وبعضی مطالب ومقاصد که در حيز عبارات در آورده اند

Edidit hanc collectionem 'Abd es-Samad a. H. 1015 = Ch. 160⁵/₆, ut litteræ tituli مکاتبات علامی computatione indicant. Fol. I. titulus inscriptus est: "Inscha Abu-l-Faszl compleet" "Peter John Flor". Initium præfationis: کوناکون ستايش مرداوری را که وجود بشررا از کارخانهٔ عنايت کسوت حيوت پوشانيده الخ. Exemplar nostrum a. H. 1182 = Ch. 17⁶⁷/₆₈ sive a. XV° ab initio imperii 'Alemgiri II[i] ex altero codice a. H. 1048 exarato transscriptum est. Edita est pars hujus libri, inde a fol. 21 usque ad 26 r. codicis nostri, in opere: Selections for the use of the students of the Persian Class. vol. IV., comprising a portion of the Inschae Abool-Fuzl, Calcutta 1810; cfr. præterea de hoc libro Stewart Cat. p. 87; Fraser a Cat. p. 29; de Hammer die schönen Redekünste Persien's. p. 413.

LXX.

(No. 13 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 30 chartae Indicæ tenuis charactere ta'lîq mediocriter exaratus collectionem epistolarum ejusdem Abu-l-Fazl [رقعات أبو الفضل] ad amicos scriptarum a *Nûr Muhammed* editam continet. Præfationis initium fol. 1 r.: بعد از انشای حمد وثنای حضرت خداوندی واهب العطايات الخ. Transscriptus est codex mense اساده anni Bengalici 1224 vel 1244, neque enim perspicue legi potest; nomen scribæ sic indicatum est: رام ثنون سين ولد بسنو چرن سين ابن کوپی چرن سين.

LXXI.

(No. 14 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 55 charactere Schikeste elegantissime quidem, sed ita, ut difficillime legatur, exaratus specimina epistolarum et alia rhetorici argumenti continet. Titulus folio codici præmisso inscriptus est: "Munschaet Mirza Mehdie Khaun, a Persian Nobleman" ut fol. 1 r.: منشاءت مرزا مهدی خان. Post verba introductionis, quæ nobis legere non contigit, sectio prima sic incipit fol. 2 r.: تامل اول در سواد ارقام مطاعه پادشاهان جهان وخسروان عالميان, quæ

verba inscriptio singularis sequitur: سواد رقمهٔ نظارت کل باغات وعمارات مبارکات واقعات در دار سلطنت اصفهان جنتاستان باسم عالیجاه میرزا محمد مهدی مستخلص بکوکب .

Fol. 4 v. legitur:

سواد رقمهٔ صدارت ممالک محروسه شاهنشاهی باسم میرزا محمد اعلی

Fol. 5 v.:

سواد رقمهٔ فتحنامهٔ هرات که ازقبل جلوس نادر شاه بعالیجاه محمد علیخان بیکلربیکی الخ

Fol. 11 v.:

سواد فتحنامهٔ هندوستان که نادر شاه بولد راشد خود رضاقلیمیرزا نایب دار السلطنت قلمی وبمصاحبت فتح الله خان قاجار ارسال کردیده واعلام فرموده که سواد رقمهٔ را بکل ممالک رسانند الخ

Composita sunt hæc diplomata a. H. 1151 = Ch. $173^8/_9$, et fol. 48 r. annus serior 1172 invenitur.

Sequuntur varia specimina epistolarum et diplomatum e. g. صورت تعزیه نامه , وصیت نامه ,صورت , تهنیتنامه . — Fol. 45 legendum esse videtur: باب سیم در نوشتن مسیدات وطریق تحریر الخ , unde concludimus, hoc opus in tria capita divisum esse. Desinit Cod. fol. 55 v. in fine paginae, dum nonnihil deesse videtur.

LXXII.

(No. 15 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 191 chartae Indicae tenuis charactere ta'lîq satis bene exaratus opus rhetoricum دستور الإنشاء i. e. *regula epistolographiae* inscriptum auctore *Jâr Muhammed Qalender* continet. Exhibet specimina epistolarum cum regulis epistolographiae et viro *Sîd Gulâm Husain Chân Behâdur Chalfi Nuwâb 'Atzim Chân* dedicatum est. Incipit opus fol. 3 v. post præfationem, quæ his verbis aperitur: ثنای افرینندهٔ نور در چشم وروح در جسم که مردم دیدهٔ الخ ; fol. 172 r. opus finitur, ubi subscriptio finalis legitur: نسخهٔ دستور الانشا من تصنیف محمد قلندر باتمام رسید. Sequuntur fol. 172 v. usque ad finem variæ adnotationes ad philologiam pertinentes. Subscriptio finalis fol. 191 v. iterum legitur: تمت تمام شد کار من نظام شد نسخه هذا دستور العمل عرفهٔ انشا یار محمد تصنیف منشی یار محمد تحریر شد فی الصبح هشت دهم ماه بیسهاکه*) سنه ۱۲۳۸ بنکالی روز جمعه مطابق سنه ۱۸۳۱ مسیحیه الخ

Inter quæ sequuntur Hindostanica nomen scriptoris رام ثنون سین invenimus, cujus manu cod. No. LXX. exaratus est. Cfr. de hoc opere Mackenzie Collection vol. II. p. 136 n. XLVII.

LXXIII.

(No. 16 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 32 chartae tenuis Indicae charactere ta'lîq, eadem manu qua codex antecedens exaratus, initium libri rhetorici جامع القوانین, i. e. *collectio regularum* continet. Auctor, qui nomen suum acrosticho, quod in præfatione invenitur, indicavit scilicet خلیفه شاه محمد قنوجی, opus hoc in 4 partes divisit:

فصل۱ در مکتوبات فصل۲ در رقعات
فصل۳ قسم۱ در مراسلات تهنیه امیز
قسم۲ در مکاتبات تعزیه انکیز
فصل۴ در اداب وخاتمهٔ الکتاب

Incipit cap. I. fol. 3 v. et finitur fol. 28 v. epistolas XXVI. exhibens; quod excipit cap. II. دررقعات usque ad fol. 32 v., ubi in media epistola XI[a] abrumpitur sermo. Initium libri hoc: ستایش ونیایش مر احدیرا که کاتب فصاحت بیان خرد الخ; cfr. Mackenzie Coll. T. II. p. 136 No. XLVIII; Cat. Cod. orient. Biblioth. Academ. Lugdun. ed. Dozy vol. I. p. 176.

LXXIV.

(No. 40 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 55 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq diversa manu exara-

*) I. e. mensis Indicus Wisâcha.

tus idem opus quod codex antecedens, completum continet; pars, quæ in illo codice invenitur, usque ad fol. 34 v. lin. ultimam procedit. Cap. II. sectionis III. fol. 48 v. l. 2 et sectio IV. fol. 49 v. incipit. Subscriptio finalis fol. 54 v.—55 r. legitur: تمام شد كارمن
نظام شد هذا الاكتاب (sic) اين نسخهٔ جامع القوانين
من تصنيف خليفه شاه محمد واقعه بتاريخ بيست يكم
شهر ربيع الثانى سنة ١٨ مطابق سنة ١١٤٥ هجرى موافق
سنة ١١٤٣ فصلى در عهد جلوس ميمنت مانوس حضرت
دادكر شاه محمد شاه پادشاه غازى خلد الله ملكه ابدا الخ (*)

In Fol. ult. et 3 foll. codicem præcedentibus nomina, versus, etc. inscripta sunt; minus recte titulus fol. 4 v. inscriptus est: Inschae Matlub P. I. Flor, de quo opere cfr. Mackenzie Coll. vol. II. p. 136 n. L.

LXXV.

(No. 41 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 41 [sign. fol. 27—67] chartae orientalis charactere ta'liq satis bene exaratus tractatum celeberrimum اُنشاء هركرن sive *collectionem epistolarum et diplomatum* auctore *Herkern filio Mathurâdâsi Kanbuh Multani* continet. Opus in 7 capita باب divisum est, quæ regulas et specimina litterarum cujusque generis continent. Nomen auctoris fol. 1 v. sic legitur: هركرن ولد متهراداس كنبوه ملتانى Exaratus est cod. a. H. 1220 = Ch. 1805. cfr. de hoc libro Dozy Cat. bibl. Lugd. T. I. p. 175, No. CCXCIV.; de Hammer Gesch. der sch. Redekünste Pers. p. 413; versio Anglica exstat inscripta: the forms of Herkern by Francis Belfour, Calcutta 1781 in 4to.

LXXVI.

(No. 42 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 66 chartae orientalis charactere Schikeste pessime exaratus idem opus continet. Nomen auctoris fol. 1 v. sic legitur: هركرن ولد متهراداش كمبوه ملتان. Transscriptus est codex mense Julio a. Ch. 1815.

*) Indicatio annorum minus accurata videtur, cum a. XVIII. imperii Muhammedis Schâhi a. H. = 1148 Ch. 1735 respondeat; سنة فصلى est annus solaris.

LXXVII.

(No. 43 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 153 chartae orientalis charactere ta'lîq mediocriter exaratus collectionem epistolarum auctore ignoto continet. Titulus, qui fol. 1 v. legitur انشاء هركرن et Inscha Harcaran, falsus esse videtur, cum codex noster plane diversum argumentum cum codicibus antecedentibus comparatus exhibeat. Initium hæc verba, quæ epistolam incipiunt, faciunt: كمترين
خانهزاده عقيدت نشان عليقلخان ناصر عبودية باداى
نواب فدويت نوراكين الخ.

LXXVIII.

(No. 44 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 39 chartae Indicae charactere ta'lîq perspicue exaratus ab initio mutilus tractatum رسالهٔ تحفة السلطانية i. e. *munus regium* auctore *Hasan b. Gul Muhammed* [حسن ابن كلمحمد], qui hoc opus principi cuidam dedicavit, continet. Divisus est in tria cptt.

باب١ در مكتوبات سلاطين وجواب ان
باب٢ در احكام حكّام
باب٣ در مكاتبات شرعيّه

Clauditur codex fol. 39 v., ubi subscriptio finalis legitur:
تمت تمام شد هذه الكتاب اول نامه روز پنجشنبه بتاريخ
٣ ماه شعبان

Annus omissus est; cfr. de hoc opere Stewart Cat. p. 90 sub nomine تحفة السلاطين, ubi nomen auctoris حسين non حسن indicatum est.

L. CODICES NARRATIONES, FABULAS FICTAS SIMILIAQUE EJUSDEM GENERIS CONTINENTES.

LXXIX.

(No. 45 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 101 chartae Indicae charactere Schikeste mediocriter exaratus fol. 2—5 septem poëmata mystica in laudem dei et prophetae poetae *Molla Kâsi* [کاسی] continet, nomine inscripta هفت بنده et *Haft Bandeh Mollacassy*, ejus generis, quod ترجیع بند appellatur. Initium carminis primi: السلام ای سایهٔ خورشید رب العالمین اسمان عز وتمکین افتاب داد ودین cfr. de hoc poëta de Hammer die sch. Redekünste Persien's p. 368; scripta sunt anno III° imperatoris Aurengzîbi. Excipit

Fol. 6 r.—101 collectio quatuor fabularum ex opere Indico Hitôpadêsa in linguam Persicam a *Tâg ed-dîno* quodam translata et مفرّح القلوب i. e. *animos exhilarans*, inscripta; dedicata est hæc compositio Sultano Dehlico Nasîr ed-dîno, Baberi filio, qui inde ab a. H. 937 = Ch. 1530 regnavit.

Initium faciunt verba: سپاس بیقیاس مر حضرت شاهرا که از جمله بندکان خویش بشررا مراتب اعلی داد Foliis primis numero non signatis titulus libri inscriptus est: هذا مفرح القلوب الجزءالاول(*) et: "Fabulae ad modum fabularum Aesopicarum compositæ lectu audituque jucundae et ad mores addiscendos utiles", "Mofarre Holcolub" [sic]. Cfr. de hoc opere Silv. de Sacy Not. et extr. des mnscts. de la bibl. du roi vol. X. p. 226 sq.; Stewart Cat. p. 83 No. II.

LXXX.

(No. 46 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 114 chartae orientalis charactere ta'lîq mediocriter exaratus collectionem fabularum XXXII. ex lingua Sanscritica versam *Singhâsan Battisi* [سنکهاسن بتی‌سی] inscriptam exhibet. Statuae پوتلی nominatae numero XXXII. thronum incantatum circumstantes regi Behûg sive Behlûg res gestas regis Bekirmagit [بکرماجیت] invicem enarrant, ut his auditis dignum se judicet, qui huic throno insideat. In inscriptione finali compositio hujus libri Veziro Berg-Pandet, veziro Rajae Behlûg s. Behûg adscribitur: مبدع این کتاب برج پندت وزیر راجه بهلوج است, sed versio Persica in præfatione homini cuidam چند ولد مادهو رام adscribitur. Titulus fol. 1 v. legitur: "Vita Bikermangit, regis Ethnici, qui Ujeini residebat, liber rarus" et: "auctore B'rdg Pandet Ozir Rajae Belodge". Initium faciunt verba: بعد از حمد وسپاس ایزد متعال که جمله جهانرا بانواع ارایش اراسته الخ Subscriptio finalis fol. 114 r.: تمت تمام شد کار من نظام شد کتاب سنکهاسن بتیسی که سی ودو افسانه است الخ. De argumento hujus operis in linguam Hindostanicam versi, quod tamen a versione Persica valde discrepat, cfr. *Garcin de Tassy* hist. de la littérat. Hindoue et Hindoust. T. II. p. 273—309; versio Persica Gallice reddita est a *Lescallier*: "Le thrône enchanté, conte Indien, traduit du Persan de Sengûe hassan Battisi". Newjork 1817 in 8vo. Wilson in Mackenzie Collection vol. II. p. 139 eundem librum indicare videtur.

LXXXI.

(No. 47 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 107 chartae orientalis charactere ta'lîq mediocriter exaratus partem ejusdem operis redactione alia editi continet. Subsistit in fine historiæ XXIII., qui fol. 92 v. l. 6 codicis antecedentis respondet. Initium

*) Falso quidem, cum totum opus adsit.

faciunt verba: وقتی سر مهادیو بر کیلاس پرست نشسته بودند پاربتی دست وپا بسته عرض نمود میخواهم که افسانه یکی از راجهای پیشین که سخاوت وشجاعت الخ.

LXXXII.

(No. 48 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 63 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus consessus sive Maqâmât مقامات الحميدية inscriptos continet; cum ab initio mutilus sit codex noster, prooemium et consessus I[us] et pars II[i] desunt, ita ut tantum XXI. integri consessus adsint; consessus III. inscriptionem habet فى الغزو والجهاد Prima verba fol. 1 r. hæc: رواحی بامید تنسّم صباحی بود وتحسین سپیده دم ارتیاحی الخ

Ultimus consessus inscriptionem habet: فى اسامى الخلفاء, ubi chalifae omnes usque ad tempus auctoris carmine recensentur, unde, cum chalifa ultimus *Mustang'id billah* [inde ab a. H. 555—66 = Ch. 1160—71] sit, concludere licet, auctorem consessuum æqualem Chalifae illius *Zein ed-din Abû Bekr el Mahmûdi* sive *Hamîd ed-din Abu Bekr b. 'Omar b. Mahmûd* [† a. H. 559] fuisse; cfr. de hoc opere Hâgi Ch. v. VI. p. 57 No. 12716. Sine dubio hoc opus ex lingua Arabica versum est, de qua re præfatio, si adesset, nos doceret; exaratus est codex a. H. 1115 = Ch. 1704.

LXXXIII.

(No. 49 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 153 charactere ta'lîq elegantissime exaratus *Gulistanum Sa'adii* continet. Exaratus est codex a Derwischo Muhammed b. Muhammed a. H. 1029 = Ch. 1620. Fol. I. v. inscriptum est nomen P. J. Flor.

LXXXIV.

(No. 17 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 135 chartae laevigatae charactere ta'lîq optime exaratus, ita ut spatium notis marginalibus vacet, *Gulistanum Sa'adii* exhibet. Incipit codex verbis prooemii منت خدایرا عز وجل که طاعتش موجب قربتست الخ Subscriptio finalis fol. 135 r. legitur: در تاریخ بیست ویکم شهرشوال ختم بالخیر والاقبال سنه هزار وچهل وهشت در قلعه کوترف جهة پادشاه جم جاه سکندر خسرو فریدون فر ظل الله اعنی بقلم امد دولتش مستدام باد الخ unde videmus, codicem a. H. 1048 = 1639 in arce Gottorf auspiciis ducis Friderici III[i] sine dubio a Persa Haqqwirdi, magistro cl. Olearii exaratum esse, qui inde ab a. Ch. 1639 usque ad mortem 1650 Slesvici apud Olearium moratus est. Cfr. præfatio interpretationis Germanicæ Olearii: Saadiis Rosenthal und Baumgarten in opere: Colligirte und vermehrte Reisebeschreibungen, Hamburg 1696 in fol.

LXXXV.

(No. 19 in fol.)

Cod. in fol. fll. 106 chartae Europaeae charactere Nesta'liq perspicue exaratus *Gulistanum Sa'adii* continet. Quo anno exaratus sit, in subscriptione finali non indicatur.

LXXXVI.

(No. 50 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 159 chartae tenuis orientalis charactere ta'liq elegantissime exaratus continet

1) Sa'adi Gulistanum.

2) in margine lineis aureis ornata exarati sunt usque ad fol. 147 v. *Sa'adii Bustan libri X.*, et

3) inde a. fol. 147 v.—153 *Pendnâmeh Sa'adii.* Fol. 153 annus 1786 p. Ch. adscri-

ptus est. Fol. 1 r. legitur: صورت جمال معشوق باقصد کمال باید کشید, quod in hoc libro exarando optime observatum est.

LXXXVII.

(No. 51 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 141 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus *Gulistanum Sa'adii* continet. Exaratus est codex a Chog'a Neg'es 'Alî a. C. 1819 in urbe Frederiksnagur s. Sirampûr [فدریک نکر عرف سیرامپور].

LXXXVIII.

(No. 52 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 94 chartae orientalis charactere ta'liq mediocriter exaratus *fragmenta Gulistani Sa'adii* continet:

1) fol. 1—47 inde ab initio usque ad cap. II. hist. 42; ultima verba sunt:

کر کزندت رسد زخلق مرنج
که نه راحة رسد زخلق نه رنج

2) post lacunam incipit fol. 48 in cap. III. hist. 20 et procedit usque ad cap. VIII. حکمة ۸۰ fol. 94 v.

Foll. 78 et 79 falso posita sunt, cum post fol. 77 fol. 80 sequi deberet; fol. 78 et 79 post fol. 94 ad cap. VIII. pertinentia ponenda sunt. Ultima verba: برانچه میکذرد دل منه.

LXXXIX.

(No. 53 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 110 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus opus شبستان خیال i.e. *cubiculum phantasiae* continet. Auctor *Jahja Fattahi* ex urbe Nischapûr opere حسن ودل ad finem perducto, quo amorem divinum celebrat, hunc librum, cui nomen شبستان نکات وکلستان لغات i. e. "*cubiculum acuminum et rosarium verborum*" dedit, composuit, ubi de religione et fere omnibus rebus humanis aenigmatibus et lusibus verborum intermixtis, ita ut argumento quasi prævalere videantur, disputat. Opus in VIII. capita divisum est, quorum enumerationem, sic ut argumentum operis حسن ودل vide apud cl. Fleischerum Cat. cod. mnscptt. orient. Biblioth. Senat. Lipsiensis p. 397—99. Cap. VIII., quod in cod. Lipsiensi inscriptione caret, in nostro codice hanc habet: فی اسنان العمر. Singulae subdivisiones iis, quæ apud Fleischerum enumerantur, respondent, nisi quod post Fasl inscriptum: فی الصلوة الخ, duae interpositae sunt: فصل فی السلوک والخرقة وما یناسبهما; et فصل فی الفقراء والتصوّف والارشاد, quae in cod. Lips. in cap. IV. b. et c. inveniuntur. Sectio a. cap. III. codicis nostri inscriptionem habet فی تعلیم العلوم وتفصیل اجزای علم وعمل non, ut in codice Lipsiensi legitur, وتحصیل الفضائل --; sectiones capitis V^ti apud Fleischerum f. g. h. in nostro codice desunt. Quo anno opus ab auctore absolutum sit, verbis زیبا شبستانی = a. H. 843 = Ch. 1440 indicatum est in subscriptione finali: تمت بعون الله تع فی اوائل شهر صفر ختم بالخیر والظفر که تأریخ تمام او بود زیبا شبستانی ۸۴۳ cfr. de hoc opere Dozy Cat. cod. orient. bibl. Lugd. v. I. p. 356 No. CDLXXX.; Hammer Gesch. der schönen Redek. Pers. p. 290.

XC.

(No. 20 in fol.)

Cod. in fol. fll. 451 chartae Indicae charactere ta'lîq bene exaratus opus celeberrimum *Anwâri Suheili* sive versionem Persicam libri Calîlah wa Dimnah ab *Husein b. 'Alî Wâiz el-Câschifi* compositam continet. In præfatione historia hujus libri exponitur: origine Indica in linguam Pehlewi sub Nûschirewano versus est, ex qua sub Chalifa Abbasida Abû G'a'far Mansûr b. Muhammed ab Imamo *Abû-l-Hasan 'Abdallah b. el-Muqanna'* [rectius el Muqaffa'] in lin-

guam Arabicam, unde regnante Sâmânida *Abû-l-Hasan Nasr* in linguam Persicam prosaice et a Rûdegi poetice versus est. Deinde a. H. 515 rege Gaznavida Abû-l-Muzaffer Behrâm Schah b. Mahmud ab *Abû-l-Ma'ali Nasr ed-dîn* secundum versionem Ibn-Muqaffae iterum in linguam Neopersicam versus est, quæ versio cum difficilius legi posset, jussu Sultani Abû-l-Gâzi Husein [† 911 a. H.] a nostro auctore denuo redacta et edita est sub nomine Anwari Suheili [أنوار سهيلى]. Enumeratio cptt. XIV. fol 9 r. invenitur, quam excipit fol. 9 v. introductio Huseini Wâiz. Fol. 450 v. sermo abrumpitur in medio cpt. XII., sed fol. ultimum conservatum est, ubi subscriptio finalis legitur: تمام شد كتاب انوار سهيلى من تصنيف ميم حسين كاشفى الخ, unde videmus, codicis exarationem a. VIIto imperii Muhammedis Schahi = a. H. 1137 = Ch. 1724/5 absolutam esse. — Editus est hic liber Calcuttae 1816 et 1824; cfr. præterea præfatio libri Calila wa Dimna par Silv. de Sacy, Paris 1816. Versio exstat sub titulo: The Anwari Suheili or the lights of Canopus by Husain Wâiz ul-Kaschifi translated into prose and verse by E. B. Eastwick, Hertford 1854; in 8vo (650 pgg.). Titulus falso fol. 1 v. 'Ayer Dânesch اياردانش (sic) indicatur, quæ redactio multo posterior [a. H. 999] ab Abû-l-Fazlo, veziro celeberrimo Sultani Acbari, edita est. Præterea ibidem legitur: "hic liber fabulam continet, ingeniose contextam ad mores principum regumque instituendos aptissimam styloque eleganti compositam".

XCI.

(No. 18 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 232 chartae Indicæ charactere ta'lîq mediocriter exaratus *historiam IV. Derwischorum* continet. Argumentum hoc est: Sultanus Rumiae, cui nomen *Azâdehbacht* erat, cum aetate provectus nullum haeredem haberet, cui regnum relinqueret, aeger animi deo preces faciendi causa in coemeterium abiit, ubi quatuor Derwischis occurrit, qui narrationibus de rebus, quas in vita experti erant, regis animum occuparunt. Rex postea precationibus Derwischorum voti compos factus, filium Bachtijâr appellatum suscepit. Hist. I. fol. 4 r.—29 r.
— II. - 29 r.—156 v.
— III. -156 v.—193 r.
— IV. -193 r.—228.

Subscriptio finalis indicat, exemplar nostrum mense Majo a. Ch. 1818 in urbe Sirampûr a Neges 'Ali [cfr. No. LXXXVII.] Doctori Mundt exaratum esse. Versio Hindostanica hujus libri, باغ وبهار inscripta, Calcuttae 1813 edita est, quæ a L. F. Smith Anglice versa titulo inscripta est: the tale of the four Durwesh, translated from the Oordoo tongue.

XCII.

(No. 21 in fol.)

Cod. in fol. fll. 225 chartae orientalis tenuissimae charactere ta'lîq bene exaratus opus *Behâri Dânisch* i. e. *ver scientiae* auctore *'Inâjet Allah Kanbû* [عنايت الله كنبو] continet, qui hoc opus de amoribus principis Gihândâri et uxoris Behrehwer Bânu [بهرهور بانو] Sultano Schahi-Gihâno a. H. 1061 dedicavit. Antecedit fol. 1—4 v. prooemium operis a Muhammed Sâlih, auctore historiae Schahi-Gihani vid. No. LVIII. et consanguineo 'Inajet Allahi compositum, qui idem editionem operis absolvit. Initium hoc est: فاتحهٔ كتاب مستطاب آفرينش وپيرايهٔ صحيفهٔ دانش وبينش حمد خداوند الخ; excipit præfatio auctoris 'Inajet allah fol. 4 r.—7. r. sic inscripta: اغاز ديباجهٔ كتاب بهار دانش من تصنيف عنايت الله; cap. I. fol. 7 r. sic incipit: اغاز داستان مشتمل بر حقيقت سرو جويبار خسروى جهاندار سلطان. Finitur opus fol. 225 v. ultima

sectione epilogum auctoris ad lectores et laudes dei continente hoc disticho:

زبانرا کوشمال خاموشی ده
که هست از هر چه کوئ خاموشی به

Subscriptio finalis ibidem: تمام شد کار من نظام شد هذا الکتاب نسخهٔ بهار دانش من تصنیف شیخ عنایت الله کنبو — بتاریخ هشتم ذی الحجة سنة ۱۲۳۰ النبوی — مطابق بیست چهارم ماه کاتک سنة ۱۲۲۲ الخ

Excerpta hujus operis inveniuntur in libro: Selections for the use of the students of the Persian Class, Calcutta 1809 vol. II; exstat versio optima inscripta: Bahar Danush or Garden of Knowledge, an oriental Romance translated from the Persic of Einaiut Oollah by Jonathan Scott in 3vls. Shrewsbury 1799 8vo, et antiquior, minus utilis: Bahar Danish translated by Alex. Dow London 1768, 2vls; præterea versio Gallica: Contes Indiens, traduits du Persan, extraits du Bahar Danisch; cfr. præterea Stewart Cat. p. 84.

XCIII.

(No. 19 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 142 chartae Indicae charactere ta'lîq satis bene exaratus *historiam VII. itinerum Hâtim Ṭâi Sultani Sengi* [هفت سیر حاتم طائ پادشاه سنجی] exhibet. Argumentum breviter expositum hoc est: Hâtim Ṭâi filius regis Jemanensis hoc nobilis animi exemplum præstitit, quod principem Mîrschâm, cui moerore oppresso in itineribus occurrerat, adjuvit, ut filiam mercatoris Chorasani Mirzachi Bazerkâni, cui nomen Hosni-Banu fuit, in matrimonium acciperet. Quæ cum ei soli viro nubere vellet, qui septem quæstiones perplexas solveret, Hâtim Ṭâi pro amico septem itinera periculosa suscepit, quibus finitis Hosni Banûam amico suo, principi Mirschâmo, in matrimonium dedit, et in patriam redux ipse vita felici et uberrima peracta defunctus est. Introductionem fol. 1—2 de origine et infantia Hatim Ṭâi historia de filia Hosni Bânû in septem partes ad singulas quæstiones pertinentes divisa sequitur. Inscriptio libri hæc est: باب اول در بیان حسن بانو دختر میرزخ بازرکان واخراج نمودن پادشاه از شهر خراسان وافتادن صحرا ویافتن کنج رخت خزاین وعاشق شدن شاهزاده میر شامی وشنیدن حاتم طائ وامد ان از شهر یمن وهفت قول که حسن بانو داشت بجا اوردن خاتمه.

Incipit codex fol. I. v.: راویان أخبار وناقلان دیار چنین روایت اورده اند الخ.

Subscriptio finalis fol. 142 v. legitur: تمت بالخیر — — قصهٔ هفت سیر حاتم طائ پادشاه سنجی الکاتب منشی سید محمد حسن زمان منصور ساکن اکبرآباد

Exstat editio hujus libri inscripta: Hatim Taee, a Romance in the Persian language, revised and corrected under the superintendence of J. Atkinson, Calcutta 1818 in 4to; sed a nostro codice aliquantum discrepat.

XCIV.

(No. 54 in 8vo.)

Codiculus in 8vo fll. 6 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq bene exaratus *solutionem ænigmatis de quatuor generibus spirituum* scilicet روح نباتی وحیوانی وملکوتی وانسانی exhibet. Inscriptionem habet: شرح معمائ که بر سبیل امتحان از هندوستان بخراسان فرستاده. Solutio ænigmatis امیر قوام الملة والدین السنجانی attribuitur, quod a. H. 708 = Ch. 1308/9 a Schems ed-din Chalîfah Mecca in Chôrasânam allatum esse dicitur. Subscriptio finalis hæc: کتبت هذه الرسالة علی طریق الاختصار من انشا امیر المذکور.

XCV.

(No. 55 in 8vo.)

Codiculus in 8vo fll. 19 chartae orientalis charactere ta'lîq bene exaratus *narrationem de Sultano Mahmudo Gaznevida* plateas urbis

noctu peragrante continet. Initium codicis fol. 1 v.: قصهٔ سلطان محمود غزنوی پادشاه ، .
چنین اورده اند که سلطان محمود پادشاه بود شانزده لکهه سوار ترک تاجک جلوی وغزنوی کردیکر او بودند الخ
Subscriptio finalis fol. 19 r.: تمت تمام شد نسخهٔ قصهٔ سلطان محمود پادشاه تمام شد کارمن نظام شد

بحرمت النبی شهر ربیع الاول سنة ۳۲ موافق ۱۰۷۹ عیسوی مطابق سنة ۱۱۹۸ فصلی *)

*) Indicatio anni Hegiræ falsa est, cum anno p. Ch. non respondeat: annus enim H. 1198 a. Ch. 1785 respondet.

M. CODICES POËTICI.

XCVI.

(No. 56 in 8vo.)

Cod. in 8vo forma longa fll. 122 chartae orientalis variis coloribus ornatae charactere ta'lîq pulchro exaratus *Anthologiam poëticam* continet. Ordo paginarum vulgari contrarius a sinistra ad dextram procedit, ita ut a fol. 106, quod primum est, ad f. 105 etc. transeatur. Inde a. fol. 106—fol. 5 Gazelae poëtarum celeberrimorum, Chosrewi Dehlewi f. 106—87; Gâmii f. 86—79; Hâfizi 78—63; Sa'adii f. 62—55; Hasani Dehlewi f. 54—47*); Gâmii iterum f. 46—31; Tûsii f. 30—23**); Kemali f. 22—18***); Eschrefi fol. 17—11, Wâsili f. 10—5 inveniuntur. Quatuor prima folia et foll. 107—122 alia manu crassa exarata diversa poëmata Arabica, Persica, Turcica exhibent; fol. 116 inscriptio invenitur رباعیات للمولی المرحوم حافظ شیرازی, quae poemata usque ad f. 113 r. leguntur; quae excipiunt fragmenta carminum Hâfizi, Gâmii, alia minoris momenti.

XCVII.

(No. 57 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 30 chartae variis coloribus et aureis pigmentis ornatae nitidissime exaratus *anthologiam poëticam* continet. Inveniuntur carmina poëtarum: *Schâhi* [† 857 a. H. = Ch. 1453; cfr. de Hammer die schönen Redek. Persiens p. 293], *Gâmii, Hâfizi, Ehlii* [cfr. de hoc poëta de Hammer p. 372], *Haideri, Muflisi*, *Humâjûn* [cfr. de hoc poëta de Hammer p. 379]. Septem ultima folia tabulas pictas satis elegantes exhibent, quarum alia hanc inscriptionem habet:

مصوری که کند نقش آن بت چین‌را
توان بصورت او داد جان شیرین‌را

alia hanc: روی بروی تونهم سینه بسینه ای صنم
دست زنم بکردنت بوسه زعارضت کنم

Fol. I. inscriptum est:
درویش محمد بن علی بن مصطفی

*) cfr. de Hammer die schönen Redek. Persien's p. 232.
**) cfr. id. — — p. 292.
***) cfr. id. — — p. 255.

XCVIII.

(No. 22 in fol.)

Cod. in fol. fll. 339 chartae orientalis laevigatae optime exaratus *pentadem poëmatum celeberrimi* poëtæ *Nizâmii* hoc ordine sequentium continet:

1) مخزن الأسرار i. e. *thesaurus secretorum* fol. 1—28 v.

Initium carminis:
بسم الله الرحمن الرحیم — هست کلید در کنج حکیم

Editum est sic inscriptum: Makhsan ul Asrar, the Treasury of Secrets, being the first of the

five Poems or Chamseh of Schaikh Nizami of Ganjah. Edited by Nathaniel Bland London 1844 in 4to.

2) خسرو شیرین fol. 28 v.—108. Initium:
خداوندا در توفیق بکشای — نظامی را ره تحقیق بنمای

3) لیلی مجنون fol. 108 v.—164 r. Initium:
ای نام تو بهترین سر اغاز — بی نام تو نامه کی کنم ساز

Versio Anglica exstat inscripta: Laili and Majnun, a Poem from the Persian of Nizami by J. Atkinson 8vo 1836.

4) هفت پیکر i. e. *septem imagines* sive بهرام کور fol. 164 v.—224 r. Initium:

ای برآرنده سپهر بلند — انجم افروز انجمن پیوند

5) اسکندر نامه Alexandreis in duas partes divisa:

pars I. شرف نامه sive اقبال نامه i. e. *liber gloriæ s. felicitatis* f. 224 v.—307. Initium:

خدایا جهان پادشاهی تراست
زما خدمت آمد خدایی تراست

p. II. خردنامه i. e. *liber sapientiæ* fol. 308—339*). Initium:

بیا ساقی از خم دهقان پیر — بمن ده یکی ساغر ودست گیر

Tota pars prior Alexandreidis Calcuttae 1228 a. H. = Ch. 1812 edita est; pars operis in libro: Selections for the use of the students of the Persian class, p. 1—146 vol. IV. Subscriptio finalis fol. 339 r. legitur: تمت بالخیر والسعادة والسلامة خمسة شیخ العارفین شیخ نظامی بتاریخ یوم الاحد هفتم شهر ذیلقعده الحرام من شهور سنة ۱۲۳۴; sed in subscriptione finali fol. 107 v. annus, quo exaratio libri absoluta est, 1235 a. H. indicatur: تمت الکتاب خسرو شیرین مولانا نظامی بتاریخ چهاردهم شهر المحرم الحرام سنه ۱۲۳۵
cfr. de hoc libro Cat. des mnscrts. de St. Pétersbourg. p. 321 et Ḥagi Ch. v. I. p. 285, 375; III. p. 132, 176. Liber Khired nâmeh a Sprenger editus est, sic inscriptus: Khirad namahĕ Iskandary, also called the Sikandar Namahĕ bahry by Nitzamy ed. by Sprenger and Aga Mohammed Shooshteree Fasc. I. Calc. 1852, No. 43 bibl. Ind.

XCIX.

(No. 23 in fol.)

Cod. in fol. paginarum 384 charactere ta'lîq optime exaratus *Iskendernâmeh s. Alexandreidis* partem Iam, hic nomine *Scherefnâmeh* inscriptam, Nizâmii, qui a. H. 597 hoc opus Sultano Nûr ed-dîno dedicavit, continet. Sex versus, quibus tempus, quo hoc

---

*) Pars Ia hic اسکندر et IIa شرف نامه nominatur, quamquam alibi, ut in codd. sqq. rectius pars I. شرف نامه appellatur. Sic quoque in cod. Dresdensi No. 1 [cfr. Cat. Fleischeri et adnotatio in Zeitschrift d. d. m. Geslls. B. VII. 1853 p. 412] شرف نامه i. e. pars IIa libro اقبال نامه antepositum est, et sic incipit:

خرد هر کجا گنجی ارد پدید
بنام خدا سازد انرا کلید

versus بیا ساقی از خم الخ, unde haec pars in cod. nostro incipit, finem versus partis Ia s. اقبال نامه invenitur sic:

بیا ساقی ان خم دهقان پیر — بمن ده بیک ساغرم دستگیر

Hæc utriusque partis nomina sine dubio post Nizâmium orta sunt, cujus operis pars prior et illustrior nomine communi Isqandernâmeh ab initio sine dubio cognita erat; postea vero posterior pars addita de sapientia Alexandri M. nomen *Khirednâmeh* a versu initiali traxit, cum prior de bellis Alexandri nomine singulari ab aliis *Scherefnâmeh*, ab aliis *Iqbâlnâmeh* appellata sit. Illud nomen *Scherefnâmeh* a versu, ubi auctor se Firdusii Schahnâmeh imitatum esse dicit, sine dubio ductum est (v. ed. Calc. p. 100):

شرف نامه را فرخ آوازه کرد — حدیث کهن را بدو تازه کرد

nomen *Iqbâlnâmeh*, parti IIa quoque interdum datum, a versu, ubi auctor, postquam opera enumeravit, dicit, (v. ed. Calc. p. 141):

"کنون بر بساط سخن پروری
زنم کوس اقبال اسکندری"

Nizâmi ipse in prooemio Alexandreidem tripartitam pollicitus est, quarum parte Ia res bellicæ, IIa sapientia, IIIa prophetia Alexandri M. tractandæ essent; pars Ia nomine quoque برّی, pars IIa بحرّی celebrata est; IIIa vero ignota mansit; id quod ex versu (v. p. 107 ed. Calc.) cum scholio elucet:

"سه در ساختم هر دری کان گنج
جداگانه بر هر دری برده رنج"

ازاین بیت مستفاد میشود که قصهٔ سکندر در سه جلد است دو جلد ازان مشهور است یکی برّی ودیگر بحرّی وسیوم جلد ازآن بنظر نرسیده الخ

opus absolutum est, indicatur, finem codicis faciunt; quorum primus hic est:

بتاریخ پانصد نود هفت سال
که خوانندهرا زد نکیر وملال

Ex subscriptione finali intelligimus, codicem nostrum a. H. 1096 = Ch. 1685 sive a. XXVIII. imperatoris Aurengzîbi exaratum esse.

C.

(No. 24 in fol.)

Cod. in fol. fll. 204 chartae Indiçae charactere ta'lîq mediocriter exaratus aliud exemplar ejusdem partis شرفنامه inscriptæ exhibet. Quinque ultimi versus tempus, quo opus absolutum est, indicantes paululum mutati in hoc quoque codice inveniuntur. Titulus fol. 1 v. legitur: این نسخه کتاب سکندر نامه من تصنیف حضرة مولانا کنجوی کنجس مالک کتاب طالب العلم اشرف علی et "Sekunder Nâmeh". Ex subscriptione finali f. 204 r. videmus, codicem a. H. 1216 = Ch. 1802 exaratum esse manu Eschref ʿAlî.

CI.

(No. 20 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 264 chartae Indicae charactere ta'lîq mediocriter exaratus tineis nonnihil laesus idem opus exhibet. Post introductiones varias poëma f. 33 r. incipit et usque ad fol. 262 procedit, ubi epilogus in laudem Sultani usque ad 264 r. sequitur. Subscriptio finalis f. 264 haec est: تم تمام شد کارمن نظام شد هدایت الکتاب شرف نامه قصهٔ سکندر من تصنیف مولوی المعنوی ابو محمد یوسف نظام الدین کنجوی بوقت یکپاس پنج دهم ماگ ماکهه سنه ۱۲۳۵*) بنکالی Scriba idem رام تنون سین est, quem sub No. LXX., LXXII., LXXIII. commemoravimus.

CII.

(No. 25 in fol.)

Cod. in fol. fll. 359 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq satis bene exaratus poëma celeberrimum *Metnewi* integrum *Gelâl ed-dîni Rûmi* [† 672 a. H. = Ch. 1273 continet. Introductionem brevem versus primus sequitur:

بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدایها شکایت میکند

Singulæ paginae quaternas columnas comprehendunt, quarum binæ versus efficiunt. Opus in VI. مجلد divisum est:

I. f. 1—52; II. f. 52—100; III. f. 100 v.—161; IV. f. 161—210 v.; V. f. 210 v.—264 v.; VI. 264 v.—359. Unaquæque pars introductionem brevem Arabicam vel Persicam et subscriptionem finalem continet, quæ exemplar nostrum a scriba, viro pio, legatum esse indicat e. g. in fine partis V^tæ وقفه العبد الاقل الراجی لغفران ملک الجلیل محمد مومن بن اسمعیل الفایضة علی نوع الانسان علی المسلمین الطالبین والسالکین العارفین وفوض تولیته بعد نفس الی اعلم اولاده نسلا بعد نسل وعقبا بعد عقب. Fol. I. codici præmisso titulus inscriptus est: Mâstnawi Maniwi Molûwi Roomy on the subject of religion in great Esteám amongst the Mahomedans 1st. vol., [sed falso hoc, cum totum adsit opus]; et fol. ult. v. Masnewy bought at Patna 1764. J. Flor.

Ultimi versus hi sunt:

تا که عین آینهات سازد خدا — که نمای عرش را همچون سما
عرش حی وچرخ حی ای ذو لباب
فهم کن والله اعلم بالصواب

cfr. de hoc opere Hagi Ch. vol. V. p. 375; G. Rosen, Mesnewi oder Doppelverse des Scheich Mawlâna Dschelâl ed-dîn Rumi, Leipzig 1849; de Hammer die sch. Redek. Pers. p. 163 sqq.

CIII.

(No. 58 in 8vo.)

Codiculus in 8vo fll. 5 chartae orientalis laevigatae charactere Nesta'lîq mediocriter exaratus *commentarium vocis* نی *i. e. fistulae* continet, quæ in primo versu poëmatis Metnewi Gelâl ed-dîni Rumi a nobis nuper allato occurrit. Initium duo versus faciunt:

*) I. e. mensis Mâgha, undecimus anni Bengalici.

عشق جز نائی وما جز نی نيم - او دمی بی ما وما بی وی نئیم
نی که هم دم نغمه آرای کند - در حقیقة ازدم نائی کند
این سطریست چند بعضی منثور وبعضی منظوم بقلم
صدق نیت وخلوص طویت مرقوم در بیان معنی نی
وحکایت وی که در مفتح مثنوی حضرت مولوی که
کاشف اسرار معنوی است وقوع یافته وپرتو شعور بعضی
برآن نتافته جعلتها تحفة لحضرة من خصّ با الواهب الجلیة
والمراتب العلیه الخ

Inest lacuna post fol. I.

CIV.

(Nr. 26 in fol.)

Cod. in fol. fll. 100 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq nitide exaratus continet:

1) Sa'adii Bûstân; initium fol. 1 v., finis fol. 100.

2) poëma تحفة العراقين i. e. *donum utriusque Iraqae* auctore poëta celeberrimo mystico *Ibrahim b. 'Alî el-Chaqânî* [† 582 a. H. = Ch. 1186] in margine inde a fol. 1 v.—77 r. exaratum. Initium fol. 1 v. hoc:

مایيم نظارکان غمناک — زبن حقهٔ سبز ومهرهٔ خاک

Quæ a Spiegelio in Chrestomathia Persica p. 111 excerpta sunt, in codice nostro fol. 5 v.—6 v. leguntur. Cfr. de hoc opere Hagi Ch. v. II. p. 232 et Cat. des mnscts. de St. Pétersbourg p. 328 No. CCCLII. Finem facit versus uterque fol. 77 r. in margine:

نور الانوار برسرش باد — رب الارباب یادرش باد

این دعوترا بکاه تهلیل — آمین آمین کناد جبرئیل

Quæ in margine post hæc sequuntur, ad librum Bûstân pertinent.

Folio operi præmisso titulus inscriptus est et quae sequuntur: „Boosetannea & Tophat-„ularakeyne in the margine. Hujus pomarii „versionem Turcicam textui Persico immixtam „propria manu descripsit D. Seemannus, quam „apud ipsum Londini vidi. In fine verbis „Arabicis additus erat annus, quo pomarium „hoc scriptum A. 994 Hegirae etc. Hoc mnst. „emtum e bibliotheca Ducis Lauderdaliae anno „1692 ab Alberto Elers".

CV.

(No. 59 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 151 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus aliud exemplar *Sa'adii Bôstâni* exhibet.

CVI.

(No. 27 in fol.)

Cod. in fol. sive in 8vo maj. fll. 154 chartae orientalis crassae satis bene exaratus aliud exemplar ejusdem operis exhibet. Indicatio anni, quo codex exaratus est, deest; fol. 3 v. titulus inscriptus est: "هذا الكتاب بوستان سعدی. Hortus Saadi foliis 152. Nempe is, qui Bostan dicitur, diversus a Gulistân".

CVII.

(No. 28 in fol.)

Cod. in fol. sive in 8vo maj. fll. 199 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq bene exaratus aliud exemplar ejusdem operis continet. Subscriptio finalis f. 199 v. تمام شد نسخهٔ شریفه بوستان من تصنیف مولانا مخدوم مصلح الدین شیخ سعدی شیرازی قدس الله روحه وسرّه العزیز. Titulus fol. 1 r. inscriptus: "Bostan of Sadi. F. N. Wallich Esqr. from W. Jach".

CVIII.

(No. 29 in fol.)

Cod. in fol. fll. 240 chartae Indicae charactere ta'lîq bene exaratus *Diwanum Sa'adii* exhibet, qui in editione Haringtoni: the Persian and Arabick Works of Sâdee 2 voll. Calc. 1791 fol., vol. II. fol. 214—438 legitur. Initium hoc: شکر وسپاس ونعمت ومنت خدایرا پروردکار خلق وخداوند کبریا الخ

Subscriptio finalis fol. 240 r.: تمت الغزليات كتاب صاحبيه, sed hoc opus القديم - كتاب صاحبيه et sequentia desunt.

CIX.

(No. 60 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 48 chartae Europaeae charactere ta'lîq optime exaratus *introductionem in opera Sa'adii* in editione Calcuttensi impressam, quam editor collegit, continet. Initium præfatio editoris est: دیباچه از طرف چهاپه واشتهار کننده این کلیات. Continet præterea haec:

1) Excerpta ex تذکرة دولة شاه f. 2—7 v.

2) — - صحف ابرهیم f. 7 v.—14 v.

3) دیباچهٔ علی احمد بیستون f. 14 v.—19.

4) Tres tractatus interdum operibus Sa'adii adnumeratos, sed ab editore præfationi adjunctos: fol. 19—32 r.

a) رساله در سوال صاحب دیوان

b) تقریر در دیدن سلطان آباقان fol. 24 v.

c) رساله شمس الدین تازی کوی fol. 27 v.

5) Præfationem Sa'adii الرسالة فی تقریر الدیباجة fol. 32 r.—48 r.

CX.

(No. 61 in 8vo.)

Codiculus in 8vo fll. 9 chartae orientalis charactere ta'lîq bene exaratus eadem manu, qua cod. No. XCV, carmen *Pendnâmeh Sa'adii* continet. Titulus inscriptus fol. 1 r.: Pundnâmeh of Sadi et پندنامه شیخ سعدی

Initium carminis:

کریما به بخشای بر حال ما — که هستم اسیر کمند هوا

Subscriptio finalis fol. 9 v. legitur:

تمام شد نسخهٔ پندنامه تصنیف مخدوم شیخ
سعدی شیرازی — سنة ۱۷۹۰ عیسوی

Exstat versio hujus carminis in libro: Exposition de la foi Musulmane par M. Garcin de Tassy, suivie du Pend-Nâmeh, poëme du Sadi, traduit du Persan par le même. Paris 1822 in 8vo.

CXI.

(No. 62 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 108 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus opus celeberrimum *Chosrewi Dehlewi* [† a. H. 725 = Ch. 1324] هشت بهشت i. e. *octo paradisi* Sultano Muhammedi 'Alâ ed-dîno Secunder II. dedicatum et a. H. 701 compositum exhibet. Initium fol. 1 v.:

ای کشایندهٔ خزاین جود — نقش پیوندکار کاه وجود

cfr. Hagi Ch. v. VI. p. 501, qui initium poëmatis affert, de Hammer die sch. Redekünste Pers. p. 229 sqq., Cat. des mnscrts. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 351. Pertinet ad quinionem carminum hujus poetae, ut versus fol. 106 v. l. 4 inf. indicat:

یک بیک این پنج نامهٔ تابان — عرضه کردم بچشم دانایان

Exaratus est codex, ut subscriptio finalis fol. 108 v. indicat, a. H. 1051, si recte legimus = Ch. 1641 ab Gelâl Muhammede. Fol. 1 codicis inscriptum est: "Mntum. hoc Persicum e bibliotheca ducis Lauderdaliae emtum, Lond. 1692 ab Alberto Elers".

CXII.

(No. 21 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 213 charactere ta'lîq optime exaratus *Diwanum Hâfizi* continet. Incipit codex ab introductione editoris *Muhammedis Gulendâm*, in editione Calcuttensi a. 1791 fol. impressa, ubi vita Hafizi breviter describitur, inde a. fol. 3 v.—7 r., sed post fol. 5 folium deest. Diwanus a fol. 7 incipit, sed post hoc folium antecedenti respondens deest. Fol. 2 v. Turcice legitur: خواجه حافظ حضرتلرینک اسمی شمس الدین محمد درلقبی لسان الغیب وترجمان الاسرار در بعضیلر ترجمان الغیب درلر. Exaratus est

codex a librario Muhammed Bâqir b. Hâgi Muhammed Chorâsâni a. H. 980 = Ch. 1573. Cum commentario turcico Su'dii editio diwani Hâfizi incepta est: die Lieder des Hafiz pers. mit dem Commentar des Sudi herausgeg. von H. Brockhaus vol. I. fasc. II. Leipzig 1854.

CXIII.

(No. 22 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 116 charactere ta'lîq mediocriter et mendose exaratus *idem opus* continet, sed ab initio mancum est, neque omnia carmina Hafizi hic inveniuntur. Incipit a versu فغان كين لوليان شوخ شيرين كار شهر آسوب الخ carminis celeberrimi: اكر ان ترك شيرازى الخ; Gâzelas Rubâijat sequuntur fol. 112 v. Custos fol. 116 v. in fine pag. folium deesse indicat.

CXIV.

(No. 63 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 189 chartae orientalis charactere ta'lîq bene exaratus alterum apographum ejusdem operis exhibet. Fol. 1 r. inscriptum est: الجزو الاول من كتاب ديوان حافظ, sed minus recte, cum totum opus adsit: deinde adnotatio sequitur: "Dewan Hahphus Poëtae, poemata; hoc mnsctum. emtum e bibliotheca ducis Lauderdaliae Lond. 1692 ab Alberto Elers et: "in bibliotheca Cæsarea exstant Haphiz Schirazi poëtae Persici poemata etc.

Scriptionis annus a. X. indicatur, sed ab inauguratione cujus regis hic ponendus sit, nescimus.

CXV.

(No. 64 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 137 chartae orientalis varie coloratae charactere ta'lîq optime exaratus tres carminum collectiones auctore sine dubio clarissimo poëta *Fattahi* [† a. H. 852 = Ch. 1448] continet. Antecedit folium unum carmen poëtae *Schemsi Tebrizi* [شمس تبريز], alia manu exaratum, exhibens, cujus hoc est initium: شمس تبريز مى فرمود

سالها فكر من آنست وهمه شب ساختنم
كه چرا غافل از احوال دل خويشتنم

1) Excipit fol. 3 v.—80 v. Diwanus Fattâhi, Gazelas maxima ex parte continens ordine alphabetico dispositas, quarum prima sic incipit:

شراب عشق صافى كشت در خمخانهٔ دلها
ألا يا ايها الساقى أدر كاسا وناولها

2) fol. 84 r.—104 v. collectio carminum nomine poëtae *Chumâri* inscripta; initium deest et incipit fol. 84 r. in medio carmine; carmen sequens sic incipit:

در آن موسم كه در جام جوانى — لبالب بود آب زندكانى

3) fol. 107 v.—137 alia collectio carminum, nomine *Esrâri* inscripta. Sine dubio utraque collectio Fattâhi quoque auctorem habet, cum cognomina poëtica ejusdem auctoris sint; in præfatione enim posterioris collectionis auctor dicit, sibi in urbe Schahristani Chiâl i. e. *phantasiae urbe* poëtam divinum بو خضر أسرارى e filiis Scheichi Gemâl Sâweghi [جمال ساوجى] revelatum esse, qui ipsi haec carmina tradiderit. Initium præfationis hoc: بعداز لوازم توبه واستغفار ومراسم حمد عالم الاسرار، چنين كويد مؤلف اين اوراق، غفر الله الخلاق، الخ cfr. de hoc poëta de Hammer die sch. Redek. Persien's p. 290, ubi opus poëticum Esrâri chumâr inscriptum commemoratur.

CXVI.

(No. 23 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 16 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus particulam Diwâni poëtae *Tûsii* exhibet; cfr. de hoc poëta de Hammer die sch. Redek. Persien's p. 292. Initium facit versus carminis primi:

هر دم كشد به تيغ من بی گناه‌را
او تيغ مى كشد من بيچاره آه‌را
اخواهی که در پناه خدا باشی ای فقير
بايد به پير ميكده بردن پناه‌را

Carmina ad ordinem alphabeti disposita sunt, et ultimum, quod adest, ad litteram ر pertinet.

CXVII.

(No. 24 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 91 chartae orientalis charactere ta'lîq bene exaratus *Diwânum poëtae mystici Aaderi* continet, qui sec. IX. p. H. vixit [† a. H. 866], cfr. de Hammer Gesch. d. sch. Redekünste Pers. p. 300 sq. et Cat. des mnscts. orient. de la bibl. de St. Pétersb. p. 399 sq. Initium hoc:

آغاز سخن به كه كند مردم دانا
بر نام خداوند تبارك وتعالى

Folio codici præmisso inscriptum est: ديوان خواجه حافظ [s. ازرى] اذرى et f. v. sic: ديوان بخط أملح الشعرا مولانا ازرى رحمة الله عليه رحمة واسعة. Exaratus est a. H. 863 = Ch. 1459.

CXVIII.

(No. 65 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 122 chartae Indicae charactere ta'lîq ad Schikeste vergente mediocriter exaratus poëma celeberrimum يوسف وزليخا, *Jûsuf et Zuleicha,* auctore *Gâmî* exhibet. Initium facit versus:

الهى غنچهٔ اسرار بكشاى
كلى از روضهٔ جاويد بنماى

cfr. Joseph und Suleicha, aus dem Pers. des Mewlâna Abdurrahmân Dschâmi übersetzt von Vincenz Edlem v. Rosenzweig. Wien 1824.

Quo anno codex exaratus sit, non indicatur.

CXIX.

(No. 30 in fol.)

Cod. in fol. fll. 117 chartae Europaeae charactere ta'lîq bene et perspicue exaratus *alterum apographum ejusdem operis* inde ab initio usque ad versum [cfr. fol. 152 r. codicis sequentis]: بناخوش كارها كيرد الخ exhibet. Folio codici præmisso hic titulus inscriptus est: هو مثنوى مولوى صاحب حضرة مولوى جامى قدّس الله سرّه به تعرّف يوسف زليخا نامند از قصّات لذيذ ونسخات عزيزاست بخط از منشيان كمترين نشان محيى الدين خلف مولوى شيخ برهان الدين پاسخاطر مستر برنير صاحب رقم پذير كشت وتمم بالخير et nomen possessoris libri fol. 2 v. هو جورج هندرك برنير سنة ١١٨٣.

CXX.

(No. 25 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 157 chartae Indicae charactere ta'lîq bene exaratus tineis paululum laesus *idem opus* exhibet. Initium fol. 1 v. hoc: زهى غنچهٔ به اميد بكشاى — كلى از روضهٔ جاويد بنماى Subscriptio finalis f. 157 r., codicem die XVI. mensis Pûschja [پوس] anni Bengalici 1224 a scriba Râm Tenûn Sîn, de quo cfr. cod. No. CI., exaratum esse indicat.

CXXI.

(No. 26 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 126 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus Diwânum ejusdem *'Abdurrahmân Gâmî'i* continet; collectio hæc e pluribus, quae exstant, *secunda* est; cfr. Cat. des mnscts. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 379 No. CDXXXVIII. Fol. 1 r. titulus legitur: ديوان حضرت مولوى جامى. Initium codicis hoc fol. 3 v.:

بسم الله الرحمن الرحيم — اعظم اسماء عليم حكيم

Codex e bibliotheca ducis Lauderdaliae Londini 1692 ab Alberto Elers emptus est.

Absoluta est exaratio codicis die XXVII. mensis Dû-l-Qa'det a. H. 989 = Ch. 1581.

CXXII.

(No. 27 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 343 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq elegantissime exaratus *duas collectiones carminum ejusdem poëtæ Gâmi'ii* continet.

Fol. 1—63 r. Diwanus, quem jam senex septuagenarius paravit et prooemio instruxit, cujus hoc est initium:

بسم الله الرحمن الرحيم — هست صلای سر خوان کریم
خوان کرم کرده کریم اشکار — کوید بسم الله دستی بیار

Dicit enim auctor de se ipso in præfatione fol. 4 v. in fine pag.: لا جرم از عنفوان جوانی که عنوان صحیفهٔ زندکانی است تا امروز که سنین عمر از ستین کذشته ومشرف بر حدود سبعین کشته هرکز از آن بکلی خالی نبوده ام الخ

Incipit diwanus fol. 6 r. a carmine sic inscripto: تحمید خداوند تعالی وتقدس, cfr. Cat. des mnscts. de la biblioth. de St. Pétersb. p 372 No. 18, ubi hæc collectio حاشیه appellatur; de Hammer die sch. Redek. Pers. p. 316.

2) Fol. 63 r.—343 eadem collectio, quae sub No. CXXI. jam commemorata est, et in libro Cat. des mnsts. orient. de la biblioth. de St. Pétersb. p. 379 Diwanus secundus appellatur, nisi quod tetrasticha رباعیات in hoc codice omnia leguntur. Subscriptio finalis fol. 343 r. haec: کتبه العبد محمد ابریشمی بدار السلطانهٔ هراة حماها الله من الافات سنهٔ ۹۱ .

CXXIII.

(No. 28 in 4to.)

Codex in 4to fll. 96 chartae Indicae charactere ta'lîq eadem manu, qua codex No. CXX., exaratus *Diwanum poëtae Asafii* [آصفی † 920 a. H. = Ch. 15$^{14}/_{15}$] continet, cfr. de Hammer die sch. Redek. Persien's p. 313 et: Cat. des mnscrts. orient. de la bibliothèque de St. Pétersb. p. 385 No. CDLIII. Initium Diwani facit versus:

ساز اباد خدایا دل ویرانهرا — یا مده مهر بتان هیچ مسلمانیرا

CXXIV.

(No. 31 in fol.)

Cod. in fol. fll. 214 chartae orientalis laevigatae charactere ta'lîq optime exaratus *opus ethicum* باغ ارم i. e. *hortus paradisi*, cui narratio ficta Behrâmi et Behrûzi intermixta est, *auctore Bennâi* [† 918 a. H. = Ch. 1512] continet. Titulus in limine fol. 1 v. legitur مثنویات حضرة مولانا بنائی; initium præfationis hoc:

ای وجود تو اصل کل وجود — هستی وبودهٔ وخواهی بود

poëma fol. 28 v. incipit et sectio prima hanc inscriptionem habet:

در ذکر از فضل وفضیلهٔ اخلاق حمیده الخ

Titulus, quem libro dedimus, in versu præfationis fol. 27 r. lin. 3 inf.

نام او شد نهاده باغ ارم — تا که روشن کند جراغ ارم

legitur; cfr. Stewart Cat. p. 73 No. XCVI., ubi opus نهال باغ ارم i. e. *planta horti paradisi* auctore ignoto commemoratur, quod hoc idem opus esse suspicamur, cum utrumque narrationem Behrâmi tractet; cfr. præterea de Hammer die sch. Redek. Pers. p. 361, Not. et extr. T. IV. p. 289, Memoirs of Baber p. 194 et 243.

CXXV.

(No. 66 in 8vo.)

Cod. in 8vo in tres partes divisus hujus argumenti:

1) Fol. I. Qasîdam 'Urfi poëtae قصیدهٔ عرفی continet [cfr. de hoc poëta † 1591 Ch. de Hammer die sch. Redek. Persien's p. 304 et Ḥâgi Chalfa vol. III. p. 295], cujus initium hoc est:

اقبال کرم می کزد ارباب همرا — همت نخورد نشتر آری ونعمرا

Fol. 4 v.—45 v. excipit poëma celeberrimum شیرین وخسرو Schîrîn-u-Chosrû *Hâtifii* [هاتفی], nepotis Gâm'ii [† a. H. 927 = Ch. 1521] charactere ta'lîq satis distincte exaratum, sed ab initio mutilum, cum in sectione prooemii incipiat. Carmen celeberrimo veziro ʿAli Schîr dedicatum est; cfr. Ḥâgi Ch. v. III. p. 138, de Hammer die sch. Redek. Persien's p. 355 sqq., nec non editio *Laili Majnûn*, a Persian poëm of Hatifi Calcutta 1788 in præfat.

2) Folia 27 eadem manu exarata poëma *Hilâlii* صفات العاشقين i. e. *qualitates amantium* exhibent, cfr. de hoc poëta † a. H. 936 = Ch. $15^{29}/_{30}$ de Hammer p. 369 sq. et Cat. des mnscrts. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 390. Fol. 1 v. inscriptio legitur: صفات العاشقين; هلالیست incipit carmen sic:

خداوندا دری ازغیب بکشای – جمال شاهد لا ریب بنمای

In epilogo fol. 27 r. l. 9 sic legitur:

بوصف عاشقان دفتر کشادم – صفات العاشقین نامش نهادم

نوشتم نامهٔ در نیکنامی – که خسرو افرین کرد ونظامی

کلید مخزن الاسرار باوست – فروغ مطلع الانوار باوست

مطلع الانوار enim nomen est poëmatis celeberrimi Chosrew Dehlewi, cfr. Stewart Cat. p. 63 nº XLVII. et de Hammer p. 230; de poëmate Hilalii cfr. Cat cdd. orient. biblioth. reg. Paris. p. 301 No. CCCLI.—II.

3) Folia 84 alia manu charactere ta'lîq elegantissime exarata opus *Hâtifii* هفت منظر i. e. *septem adspectus* continent. Carmen hoc imitatio est operis clarissimi Nizâmii Heft Peiker vid. No. XCVIII. No. 4; Initium poëmatis hoc:

ای نکارندهٔ صحیفهٔ غیب – نام توصدر صفحهٔ لاریب

cfr. de hoc opere Stewart Cat. p. 67 No. LXIII., de Hammer Gesch. der sch. Redek. Persien's p. 355; Not. et extr. T. IV. p. 286; Ḥâgi Ch. v. VI. p. 503; cat. cdd. bibl. reg. Paris. CCCLVII.

Quae picturae olim hunc codicem ornaverunt, majore ex parte evulsae sunt, et cum iis partes foliorum textus deletae sunt; quod idem de subscriptione finali dici potest.

CXXVI.

(No. 67 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 130 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus *Diwanum Hilâlii* ad ordinem alphabeti dispositum continet, sed initium deest. Fol. I., quod laceratum est, a carmine in ا desinente incipit, cujus initium hoc est:

میخواستم اسوده بکنج بنشینم

بالاء تو ناگاه برانکیخت بالارا

cfr. de hoc diwano Ḥâgi Ch. vol. III. p. 321.

CXXVII.

(No. 68 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 96 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus opus theosophicum مظهر الاثار i. e. *theatrum rerum mundi* exhibet auctore *Hâschimi*, qui circa annum H. 940 = = Ch. $153^{3}/_{4}$ hoc poëma composuit. Manifestum enim hoc est ex versu epilogi libri fol. 96 v. l. 2:

نهصد وچل بود که این فیض پاک

نقش بقا یافت بدین روح خاک

cfr. Ḥâgi Ch. v. V. p. 606 et Stewart Cat. p. 70 No. LXXVIII. Initium fol. 1 v.:

بسم الله الرحمن الرحیم – فاتحه آرای کلام قدیم

Fol. 1 v. titulus inscriptus est: مظهر اثار در عشق وتوحید از ملا هاشمی.

Divisus est liber in sectiones XX., quæ موعظه appellantur.

CXXVIII.

(No. 69 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 148 charactere ta'lîq perspicue exaratus versionem carminis Indici نل دمن *Nal-u-Daman* inscriptam continet auctore *Feizi*, fratre celeberrimi veziri Abu-l-Fazli. Ex hoc carmine, versione Germanica cl. Rückerti satis cognito, Spiegel in Chrestomathia

p. 131—150 duo excerpta, quae in codice nostro fol. 107 et 112 inveniuntur, publici juris fecit.

Exstat editio inscripta: Nul-u-Dumun, a tale in Persian verse, originally translated from the Sanscrit Work by Moyly Fayzee Feyazee of Dehlee. Calcutta 1831 in 8vo lithgr. Exaratus est codex a. H. 1074 = Ch. 166¾ a scriba 'Abd-al-Fattaḥ.

CXXIX.

(No. 70 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 155 chartae orientalis charactere ta'līq mediocriter exaratus *alterum exemplar ejusdem operis* continet. Fol. 1 v. inscriptum est: "*Naldaman*" et infra "Praenobili et magnifico Do. Petro Joanni Flor, medicinae Doct." et fol. sq. v. قصهٔ نلدمن يكصد وپنجاه وسه ورق. Absoluta est exaratio libri, ut in subscriptione finali fol. 155 v. legitur, a. XIII. ab inauguratione imperatoris Aurengzībi s. Alemgiri a. Ch. $16^{69}/_{70}$.

CXXX.

(No. 71 in 8vo.)

Cod. in 8vo. fll. 9 chartae Europaeæ charactere ta'līq bene exaratus carmen ejus generis, quod ترجيع بند nominatur, exhibet. Fol. I. titulus legitur: "*Mamokima Diwān Ferischta*"; incipit enim carmen his verbis:

ما مقيمان كوى دلداريم — رخ بدنياء دون نمى اريم

unde nomen illud accepit carmen cfr. Mackenzie Coll. T. II. p. 142. "Māmakima, a collection of Prayers in verse". De poëta Ferischta, cui carmen adscribitur, cfr. Cat. des mscts. orient. de la biblioth. de St. Pétersb. p. 397. Stropham novem versus amplectentem versus sequitur:

كه به جشمان دل مبين جز دوست
هرجه بينى بدان كه مظهر اوست

Subscriptio finalis fol. 9 r.: تمت تمام شد نسخهٔ ترجيع بند

CXXXI.

(No. 72 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 149 chartae Indicae charactere ta'līq optime exaratus cap. X. poëmatis شاهنشاه نامه inscripti, quod historiam dynastiae Soffi in Persia tractare videtur, exhibet. Narrantur in hoc capite natales *Schahi Ṣafi Ḥuseini* [شاه صفى صفوى موسوى حسينى] et inauguratio et res gestae ejus a. H. 1038 = Ch. 1627 usque ad mortem a. H. 1052 = Ch. 1641, ubi caput finitur. Hoc opus, cujus auctorem ignoramus, imperatore *Suleimâno* Persiae [† a. H. 1106] compositum esse, ultimi versus indicant. Initium cap. Xi hoc est:

الهى زحمد تو شد فتح باب — بهر كار بر روى هر كامياب
ز تسبيح وذكرت بباب مراد — كسى تازند حلقه بايد كشاد

Codex, si recte legimus, a. H. 1120 = Ch 1710 exaratus est. Commemoratur in opere: Cat. des mscrts. orient. de la bibliothèque de St. Pétersbourg p. 290 No. CCCI. liber Schâhinschahnaméh auctore Bennâi, qui res gestas Schahi Ismaelis [usque ad a. H. 918 = Ch. 1512], conditoris dynastiae Ṣaffidarum tractat. Fortasse opus nostrum continuatio sive imitatio hujus libri est.

N. CODICES DE MAGIA ET DE INTERPRETATIONE SOMNIORUM.

CXXXII.

(No. 73 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 149 chartae orientalis charactere nesta'lîq bene exaratus, nisi quod folia nonnulla manu recentiore pessime suppleta sunt, *tractatum de magia* أسرار قاسمى i. e. *arcana, liber Qâsimo dedicatus* continet. Opus hoc ex libris Arabicis*) majore ex parte versum est, quod auctor nobis ignotus jussu *Châni Qâsim* composuit. Post introductionem fol. 1—5 r., cujus hoc est initium: حضرة قاسم العطايات وعالم الخفيات الحمد الخ, ubi auctor artes et litteras in جلية et خفية divisit et species diversas generis ulterioris enumeravit ut: علم شعبده, علم خيالات, علم سيميا, علم طلسمات, علم كيميا et fontes præcipuos harum disciplinarum commemoravit; opus ipsum fol. 5 r. incipit: مقصد اول در علم كيميا وكليات ان برچهار اصل وخاتمه اشتمال دارد اصل اول ببايد دانست كه اصل همه اصلها درين علم كه جراست عظام ورماد الخ; singulæ partes [اصل] in sectiones [فصول] divisæ sunt, quae iterum in وصل dividuntur; deinde sic continuatur:

fol. 22 v. اصل ٢ در نواميس واين اعظم اعمال سيميا

اصل ٣ ---- majore ex parte deest

— 58 v. اصل ۴ در ترجمهٔ كتاب سر الاسرار

— 69 v. خاتمه هم دراشياء متفرقه مشتمل بر٢ فصل

Sed abrumpitur sermo in fine Væ particulæ [وصل] sectionis [فصل] Iæ lacuna, quae usque ad fol. 89 procedit, dum fol. 90 r. invenitur sectio 3a partis [اصل] primae novi sine dubio operis, quod in foliis, quae desunt, inceptum est; deinde continuatur:

fol. 94 v. فصل ۴ در عجايب سراج وشمع

— 99 v. — ٥ — — خواتيم

— 101 r. [phialæ] — ٦ — — قنانى

— 103 r. — ٧ — — التماثيل

— 105 v. — ٨ — — الاقداح

— 107 r. — ٩ — — بيض

— 108 r. — ١٠ — — مراقد

— 112 r. — ١١ در ملاعب النار

— 118 v. — ١٢ — ملاعب الماء

— 121 v. — ١٣ — عجايب الكتابة

— 124 v. — ١۴ — عجايب الاكحال

— 124 v. اصل دوم در حيل ودكوك ومضمون اين اصل در دو فصل مبين ميكردد

— 125 r. فصل١ در حيل

— 135 v. —٢ در دكوك

Quae sectio fol. 148 v. finitur, ubi epilogus auctoris sic incipit وچون قاعدة مى باشد كه ختم خوان طعام بر حلاوة بود اكر دربن مقام مائدهٔ كلام نيز بدين شيرينى سمت اختتام يابد خالى ازطيبتى نخواهد بود والحمد لله الخ — ترجمهٔ كتاب عيون ولباب فنون باتمام رسيد وباختتام انجاميد در تاريخى كه در فاتحهٔ سور وخاتمه برو كتابين مخبر آز انست وربى نهاية كه در اسرار بلاغية علْمَيْن واقعه شده مشير بدان وهو سنة. **)

Sed deest indicatio anni. Infra annus, quo exaratus est codex, sic indicatur: لطفى ازلى كرد تقاضا كه بود — تاريخ كتابت تو فيض ابدى sclc. a. H. 907 = Ch. 1501/2, et adnotatum est: وقد تمت الكتابة المكتوب من خط المؤلف دامت فضائله ومواعظه وكان صاحبه مستعجلا.

Fol. I. codici præmisso inscriptus est titulus: Magia arithmetica P. Flor. et fol. 1 v. in margine: علوم خمسيه. Numerata sunt foll. inde a fol. ١٦—١۴٩; suppleta sunt manu recentiore fol. 1—6, ut nihil desit, nisi quod folia 9, quae sine dubio titulum et conspectum capitum continebant, non inveniuntur; præterea lacunae exstant inde a fol. ٣٥—٣٨; fol. ٥٠—٥٥; fol. ٧٣—٨٨ [incl.]

---

*) Duo opera, in præfatione pessime suppleta, nominantur, quae ab auctore in hoc libro componendo versa sunt, شعر العيون كه بلباب ابن الحاج الخ et رسالة عيون الحقائق والصباح الطريق, quod sine dubio عيون الحقائق وكشف الطرائق legendum est; cfr. Ḥâgi Ch. v. IV. p. 290.

**) Textus plane corruptus videtur.

CXXXIII.

(No. 74 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 81 chartae orientalis charactere ta'lîq satis bene exaratus librum خواب تعبير i. e. *explicationem somniorum* auctore, ut in prooemio quidem dicitur, *Sirâg ed-dino Muhammed b. Sirin* continet; cfr. Fleischer Cat. codd. mnsct. orient. biblioth. Dresdensis Nr. 30 et 92, qui simile opus continent. Fol. I. inscriptum est: "Mittit hunc librum una cum 2 imaginibus Jos. Tiefentaller, Soc. Jesu." Liber in introductionem de generibus somniorum [احكام انواع خواب ومعانى آن] et LIX. cptt. divisus est, quae fol. 3—5 enumerantur. Incipit fol. I. v. sic: الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين الخ بدانكه اين كتاب كتابيست كه خواجه امام اجل سراج الدين محمد بن سيرين بركزيده از يوسف ودانيال عم واز جعفر بن محمد صادق رضه واز كتابهاى معبران پيشين اين را منتخب كردند هرچه از ان بكار آيد وايات قران كه بران دليل بكند درين كتاب جمع كرده آمد الخ Transscriptus est cod. a. H. 1107 = Ch. 1697.

CXXXIV.

(No. 32 in fol.)

Cod. in fol. fll. 299 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus explicationem somniorum كامل التعبير inscriptam auctore *Abu-l-Fazl Husein b. Ibrâhîm b. Muhammed et-Teflisi* continet. Deest quidem folium unum, sed et hoc folium et sequens, quod adest, recentiore manu suppletum est. Auctor, qui idem opus صحة الابدان composuit, opus hoc usui Sultani Abu-l-Fath Qizil Arslân b. Mas'ûd b. Nasîr destinavit, et in introductionem, lexiconque rerum in somniis maxime obviarum divisit; introductio XVI. sectiones amplectitur usque ad fol. 23 v.:

فصل ١ در شناختن حد ومزاج خواب
— ٢ — دانستن قسمتهاى خواب
— ٣ — ياد كردن نفس وروح
— ٤ — معرفت درستى خوابها وعلامات آن
— ٥ — خوابهاى راست ودروغ
— ٦ — دانستن تفاوت ميان خوابها
— ٧ — معرفت فرق ميان خوابها
— ٨ — رمز وفال
— ٩ — اندر دانستن خوابها كه فراموش كرده باشند
— ١٠ — كزاردن خواب بقول جاهلان
— ١١ — معرفة از حال بكشتن خواب باوقات مختلفه
— ١٢ — — شرط وادب تاويل خواب
— ١٣ — در ادب نكاه داشتن معبر وسائل
— ١٤ — در معرفت انكه تعبيران از چند رو بود
— ١٥ — در دانستن برخى مسائل خواب كه تعبير ان مقلوب بود
— ١٦ در دانستن تاويل وديدن خواب خداى عز وجل را الخ

Quam introductionem fol. 23 v. excipit lexicon usque ad finem codicis fol. 299 r., ubi subscriptio finalis legitur: تم كتاب كامل التعبير بعون الملك الكبير الخ — من مصنفات الحكيم الفاضل ابو الفضل حسين بن ابرهيم بن محمد التفليسى رحمه بيد الفقير — جنيد بن ظهير بن معروف فى يوم الجمعة اواخر شهر جمادى الاخر السنه ٨٦٥ الهجريه

Notandum est, litteram د post vocalem longam sæpissime in hoc codice in ذ mutatam esse, cfr. cod. No. XVI.

Titulus folio codici præmisso inscriptus est: „Abu-l-Fadhli Husein b. Ibrahîm b. Muhammed „Teflisensis scriptum Persicum sub titulo: Kamal „al-Taabir i. e. *plena expositio.* Codex scri„ptus a. Heg 865 = Ch. 1487 et infra: „D'Herbelot pag. 246—47 meminit hujus, ut „videtur, libri sed auctorem appellat Scharf„ed-Dîn Hussein b. Ibrahim de Teflis". De hoc opere cfr. Hâgi Ch. v. V p. 25. Adest in bibliotheca interpretatio Turcica hujus operis, quam inter codices Turcicos commemorabimus.

O. CODICES VARII ARGUMENTI, FRAGMENTA MINORA ETC.

CXXXV.

(No. 33 in fol.)

Cod. in fol. fll. 8 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus *initium operis ethici* أخلاق ناصرى i. e. *mores Nâsiri* auctore *Muhammed b. Muhammed el-Hasan et-Tûsi,* cognomine *Nasir ed-dîn* [† 672 a. H. = Ch. 1273/4] continet. Opus hoc, quod jussu imperatoris Quhistâniae Nasir ed-dîn b. 'Abder-Rahîm b. Abi Mansur ex opere Arabico كتاب الطهارت auctore Abu 'Ali Ahmed b. Muhammed b. Ja'qûb b. Miskwaih [† a. H. 421] in linguam Persicam vertit et redegit, in tres partes مقالة divisum est, quae 30 cptt. continent: مقالةا در تهذيب أخلاق; hæc pars duas sectiones قسم amplectitur, quarum altera in VII. cptt., altera in X. cptt. فصل divisa est:

مقاله ۲ در تدبير منازل [in 5 فصل divisa]
— ۳ - سياست مدن [- 8 — —]

Præterea introductio de sapientia حكمة et ejus generibus præmittitur. Interrumpitur codex noster post enumerationem cptt. libri. Initium operis hoc est: حمد بيحد ومدح بيعد لايق حضرت مالك الملكى باشداخ. De hoc libro cfr. Hâgi Ch. v. I. p. 205; Stewart Cat. p. 51; Fleischer Cat. bibl. Dresd. n. 343. De opere Arabico كتاب الطهارة cfr. Hâgi Ch. v. V. p. 112.

CXXXVI.

(No. 34 in fol.)

Fll. 20 ab homine Europaeo exarata *fragmenta ad historiam sacram spectantia*, quibus vitae patriarcharum et prophetarum inde ab Adamo usque ad Christum enumerantur, continent. Vita Christi fol. 20 r. commemoratur, quam excipit مقاله دويم در ذكر الانبيا, ex qua sectione tantummodo هابيل et ذو القرنين enumerantur, ubi sermo in fine pag. interrumpitur. Ultima verba sunt: وطواف جهان او كرد پيش از ابرهيم خليل بود وخضر معاصر او بود

CXXXVII.

(No. 35 in fol.)

Fll. 6 chartae Europaeae eadem manu exarata *alteram particulam operis antecedentis* continere videntur; haec enim ad historiam prophetae Muhammedis et chalifarum primorum pertinet. Fol. 1 v. inscriptum est:

فصل سيوم در ذكر پيغمبر ما صلعم وخلفاء واولاد واصحاب واخواد او [sic]

وآن مقدمه وشش فصل است

مقدمه در شرح نسب مطهرش وقبائل عرب كه بدو پيوسته اند

Fol. 2 r.:

فصل ا از باب ۳ در ذكر احوال پيغمبر ما صلعم وشرح غزاولت وكميت ازواج ودبيران واقرباء وموالى الخ

CXXXVIII.

(No. 29 in 4to.)

Cod. in 4to fll. 141 chartae Indicae charactere ta'lîq satis bene exaratus *tractatum de rebus bellicis* nomine رسالۀ جهاد inscriptum continet. Auctor *Zein-ul-'Âbidin* libellum jussu Sultani Abû-l-Fath Tîpu a. H. 1177 = Ch. 1764 composuit et in VIII. capita divisit, quorum hic est conspectus:

باب ا در بيان مسائل عقائد ونماز ومسائل منع تنباكو ونمكحرامى وترك جهاد وغيره f. 8 r.—44 v.
— ۲ — فالنامه اذن على واسمهاى نو مقررى براى تقسيم حساب ولفظ وزن وتعداد مقررى كرده وحساب كزشرعى وغيره f. 44 v.—46 r.
— ۳ — تدابير حرب f. 46 r.—75 r.
— ۴ — احكام نام سرخشى ومتصديان تعلقه كچهرى حضور وغيره f. 75 r.—91 v.

باب ۵ در بیان ضابطه تفویض خدمات وغیره
f. 91 v.—112 v.

— ۶ — — قواعد شهابداران وغیره
f. 112 v.—117 v.

— ۷ — — قواعد سواران تعلقه عسکر
f. 117 v.—128 r.

— ۸ — — قواعد پیاده تعلقه عسکر
f. 128 v.—141 r.

Desinit codex fol. 141 r.

CXXXIX.

(No. 30 in 4to.)

Foll. 44 charactere ta'lîq mediocriter exarata fragmenta varii argumenti continent: 1) fol. 1 varii scriptores Persici et opera eorum recensentur; incipit sic: دیباچهٔ این مجموعه بدیعه مزین ساخت قابلیت واستعداد الخ. — 2) fol. 2. fragmenta varia, quae ad historiam Hindostanicam imperatore Akbaro spectant, inter quae diplomata varia veziri Abû-l-Fazl afferuntur. Initium fol. 2 v. الله دایم الاوقات از درگاه ایزد متعال وجبال پر کمال ملازمان وخادمان شوکت وحشمة افسران درگاه قائل وسائل اند وهمیشه خیالها انست که سعادت وخدمت استان عالیشان این خاندان مشرف ومغرر کردانیده الخ.

CXL.

(No. 75 in 8vo.)

Cod. in 8vo fll. 72 chartae orientalis charactere ta'lîq optime exaratus *collectanea argumenti historici exhibet:*

1) fol. 1—6 v. Descriptio *mortis uxoris Schâhi G'ihâni*, Arjemund Bânu, cognomine *Mumtâz Mahall* [† a. H. 1040 = Ch. 1631 cfr. Dow the Hist. of Hindostân v. 3 p. 141] احوال فوت بیکمصاحب ارجمند بانو بیکم مخاطب بممتاز محل توفیت فی سنة ۴۰.

Excipit descriptio mausolei ejusdem et commemoratio versuum epitaphii a Schahi-Gihân compositorum, quorum primus hic est: زهی مرقد پاک بلقیس عهد — که بانوی آفاق را کشته مهد

2) fol. 7—10. *Versus epitaphii* in memoriam imperatoris *Akbar* [† 1014 a. H.], Sikenderae prope Agram [ابیات سکندره که برلای نام مقبره اکبر پادشاه نوشته شد] et alii versus in porticu hortum mausolei circumdante inscripti: ابیات که اندرون دروازه سکندره کردا کرد روضه نوشته است

3) fol. 10—17. Descriptio urbis capitalis *Akbar Abâd* sive *Agrae*, a Sultano Gihân Gìr composita تواریخ اب وهوا هندوستان مقام اکبر اباد, quam excipit commemoratio, quomodo ipse imperium acceperit.

4) f. 17—20 v. Inscriptiones, quae in templo castelli Akbar-Abâdi inveniuntur: تواریخ موتی مسجد که در قلعه مستقر الخلافة اکبر اباد نوشته است

5) 20 r.—72 v. Enumeratio mensurarum geometrica, quas habuit mausoleum urbis Akbar Abadi: حساب پیمایش مکانها واطراف نقدی حقیقت چهره روضه منوره مقدسه است.

De hoc codice, quem Rask ex India attulit, cfr. Cat. Mnss. in opere Samlede Afhandlinger af R. K. Rask vol. III. p. 24 n. 68.

CXLI.

(No. 76 in 8vo a. b.)

Fragmenta varia, inter quae notanda sunt:

a. 1) fll 8 in 8vo, particula carminis Nal-i-Daman auctore Feizi; vid. No. CXXIIX. fol. 98 v.—103 v. et 108 r.—112 v.

2) fll. 5 in 8vo, particula Alexandreidis Nizâmii, inscripta: حکایت رفتن سکندر در ظلمات بطلب آب حیوت; vid. No. XCVIII., XCIX., C., CI.

3) 4 fll. in 4to, de re falconaria [بازنامه] Cap. 13—20.

4) 2 fll. in 4to de diebus eligendis.

b. 1) fll. ۱۳۸—۱۶۵ signata fragmenta ad historiam *Persiae* et *Hindostaniae* spectantia; fol. ۱۳۹ v. حسب ونسب خانان ماورالنهر ; ۱۴۴: حسب ونسب خوانین کاشغر.

2) foll. ۱۷۷—۲۰۰ fragmenta historiæ Persiæ inde ab a. H. 1096; et ۲۳۱—۲۴۲ fragmenta operis Ajini Akbari.

CXLII.

(No. 77 in 8vo.)

1) Epistola mercatoria navigatoris Danici charactere ta'lîq mediocriter exarata. Legitur in dorso: A° 1645 d. 1. Jan. Fra Maslibs Reede.

2) Computationes expensorum a. H. 1094 signatae; 16 folia formae longae.

CXLIII.

(No. 78 in 8vo.)

Fragmenta varia nullius fere momenti, inter quae notanda 1) fragmentum traditiones de morte prophetae continens 2) fragmentum narrationis ad Gulistanum pertinentis 3) Gazelae et poëmata minora 4) fragmentum argumenti pharmacologici manu Europaea exaratum.

CODICES TURCICI

ET

CODICES MIXTI.

CODICES TURCICI.

A. DE TRADITIONE PROPHETICA ET DOCTRINA FIDEI.

I.

Codex in 4to fll. 120 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi mediocriter exaratus *traditiones fabulosas ad religionem Muhammedanam pertinentes* continet. Liber ab initio mutilus in medio capite IIº, quod varia genera animorum [أَرْواح], paradisum etc. tractat, incipit et capita XVIII. amplectitur, quæ hæc continent:

f. 15 r. باب ٣ بو بر يوزنى ومخلوقاتى بلدرر
f. 28 r. — ٤ علم هندسه برله اقليملر وكونلر وساعتلر بيان ايلر
f. 32 r. — ٥ طاغهلر عجائبنى بلدرر
f. 36 v. — ٦ دڭزلرى وجزيرلرى! وانده اولان مخلوقاتى بيان ايلر
f. 41 v. — ٧ شهرلر ومسجدلر وديرلر واقليملر بياننده در
f. 54 r. — ٨ مسجدلر وديرلر عجائبين بيان ايلر
f. 61 v. — ٩ سليمان عليه السلامڭ تختن وسلطنتن بيان ايلر
f. 65 v. — ١٠ بلقيسڭ تختن وسليمانه كلوپ يولشدوغين بيان ايلر
f. 69 r. — ١١ عمر تقديرين بيان ايدر
f. 72 r. — ١٢ خشمدن هلاك اولان يرلرى بيان ايلر
f. 77 r. — ١٣ اوتلرى ويمشلرى وچواهرى بلدرر
f. 83 r. باب ١٤ صورتلر وشكللر وبعض شهرلرده اولان حكايتلرى بلدرر
f. 95 r. — ١٥ قوشلر وسيمرغ عنقا حكايتن بلدرر
f. 99 r. — ١٦ اسرار خفيه وحوادث كونيه رموز جفريّه بيا ننده در
f. 105 r. — ١٧ اشراط ساعتڭ بياننده در
f. 117 v. — ١٨ مناجات الهيه وبعض موعظ ومسائلى بياننده در

Finitur codex fol. 120 v., ubi annus ١٠٤٩ = a. Ch. 1640 inscriptus est. Post fol. 11 lacuna exstat; cfr. simile opus in cat. bibl. reg. Paris. p. 319 No. CLI.

II.

Cod. in fol. foll. 242 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus opus celeberrimum, nomine الرسالة محمّديّه sive محمّديّه inscriptum *auctore Jâzîgî Oghli* [يازيجى اوغلى] i. e. *filius scribae* = ابن الكاتب continet. Auctor, qui in urbe Gallipoli degit, hoc opere multiplices creationis mundi et coeli, prophetæ et familiæ ejus, quatuor primorum Chalifarum, interitus mundi etc. traditiones versibus tractavit, et librum *sultano Murado* Chano a. H.

853 = Ch. 1449 dedicavit. Cod. ab initio mutilus in media descriptione creationis throni coelestis ab hoc versu incipit:

جدا سنده عرشك بنا ايلدى — يوزين كعبيه ابتنا ايلدى
انك حرمتى كوكده شول حده در
نتكيم بوكون كعبه فرخنده در

Ultimi versus hi sunt:

هذا لأحد من دلالة الأحديّة
بدا لأحمد من جلالة الأحديّة
لمّا خدمتَ بالرسالة ختم الرسالة
سمّيتها بالرسالة محمّديّة

Subscriptio finalis haec legitur: تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب بمقام شهر يسته تحريرا فى اواخر شهر ربيع الاخر فى وقت سحر من شهور سنة ستين وتسعمائة
٩٦٠
سنه

In margine fol. 1 legitur: Sum Georgii Franc. de Franckenau, qui Vitebergae me sibi comparavit 1693; cfr. de hoc opere Fleischer Cat. codd. orient. bibl. Dresdensis No. 393, 371; Hâgi Chalfa v. V. 429; Constantinopoli a. Ch. 1842 impressum est, cfr. Journ. Asiat. IVe sér. T. III. p. 223 No. 5; Catal. des mnscts. orient. de la bibliothèque de St. Pétersbourg p. 514, No. DLXVII.

III.

Cod. in 8vo minori fll. 183 chartae Europaeae charactere Neschi bene exaratus varios ad religionem Muhammedanam pertinentes tractatus continet:

1) fol. 1—54 v. tractatus summarium theologiae Muhammedanæ sive *Catechismum Birgelii* exhibens, qui وصيّة appellatur, auctore Muhammed b. Pîr ʿAli. Post laudationem dei sic incipit: وبعد فهذه وصية الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير محمد بن پير على - - - كتبها بالتركيّة ليعمّ نفعها; prima sectio inscripta est: بيان الصفات السلبيّة. Finitur fol. 54 r., ubi annus ١١٥٨ = a. Ch. 1746 legitur; Constantinopoli a. H. 1218 et 1220, Kasani a. Ch. 1802 et 6 hic tractatus editus est; illustr. vir Garcin de Tassy versionem Gallicam inscriptam: Exposition de la foi Musulmane, traduite du Turc, Paris 1822, et Holmboe Danicam inscriptam: Tyrkisk Catekismus, forfattet af Mohammed b. Pîr ʿAli Elberkevi, Christiania 1829 edidit. Cfr. Fleischer Cat. libr. mnscpt. biblioth. senat. Lipsiensis p. 471 No. 6. Fol. 54 inscriptionem habet: طريق استخاره, sed lacuna post hoc folium adesse videtur; fol. 55 v. preces continet.

2) fol. 55 v.—65 v. tractatus *de praemio pro lectione Corani contra legem accipiendo*, sic inscriptus: هذا رسالة فى عدم جواز أخذ الأجرة على القرأة; versio turcica est in compendium redacta tractatus ejusdem argumenti Arabice compositi nomine inscripti: إنقاذ الهالكين i. e. *liberatio perditorum*; cfr. Hâgi Chalfa v. I. p. 464.

Incipit sic: الحمد لله على الائه ونعمائه والصلوة والسلام على أفضل أنبيائه محمد واله وصحبه واحبّائه الخ

3) Fol. 66 r.—95 v. preces et formulas rituales e. g. خطبهٔ نكاح, احوال صلوة الجنازة continet; fol. 73 v. inscriptio legitur: ايمان تفصيل منظوم

أمنتُ بالله تع وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وبالقدر خيره وشرّه من الله تع; versus primus hic est:

ربّم الله ونبيّمز — محمّد در رسول الله

4) fol. 95 v.—122. شرح اسماء الحسنى, cujus hoc est initium: الحمد لله الذى انعم علينا من النعم وعلّمنا من الأسماء ما لم نعلم الخ

5) 122 v.—137 v. در احوال قيامت.

6) 138—146. مناجات i. e. *contemplationes religiosae* poëtæ Suleimani.

7) 147—152 carmen mysticum, quod sic incipit:

كل اى دردى الهيدن خبردار اولمين كوكل
كلّ اى عشقنده جان ويرب چكردار اولمين كوكل

8) 152—155. precatio دعاء سرخباد; cfr.

Fleischer Cat. cdd. orient. bibl. senat. Lips. p. 408, No. CXVII., 2.

9) carmen inscriptum: قصيدة فى جهنّم, cujus hoc est initium: — راوبلر أيدر قچنكم اوّلين آخرين, بريرة جمع اوله عب صغارله كبار, quod excipiunt carmina minora ad ordinem litterarum homoeoteleutorum disposita e. g. فصل قافية الها; interrumpitur carmen fol. 177, ubi folia nonnulla deesse videntur.

10) foll. 178—81 preces varias continent; fol. 181—182 carmen in mensem Ramazân توحيد رمضان, quod sic incipit:

شكر مولايه كه كلدى ينه شهرى رمضان

et minora carmina Arabica in laudem prophetae.

Fol. 1 r. legitur: Falbe Constantine d. 22 October 1837, et falsus titulus libri: commentaires du Coran.

IV.

Cod. in 8vo fll. 85 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus tractatus tres ad theologiam Muhammedanam pertinentes continet.

1) fol. 1—58 tractatus, quem nuper commemoravimus, الوصية auctore Birgili Muhammed. In limine folii 1 titulus inscriptus est: هذا رسالة برکلی محمد افندی رحمة الله عليه

2) Excipit fol. 59 v.—78 tractatus similis argumenti inscriptus: رسالهٔ رومی أفندی. Post laudationem dei et prophetae sic incipit: وبعد اى طالب حق بلكل واكاه اولغل كم تكرى تع قران عظيمده وما خلقت الجنّ والانس الّا ليعبدون ديو بيورمشدر بعض مفسّرلر ليعبدون ديدوكنى ليعرفونى ديمكله تفسير اتمشلردر يعنى جنّى وانسى بر تمدم الا بنى بلسونلر ديو بر تدم ديمكدر وبعض مفسرلر الخ. Deinde auctor de negativis et positivis dei qualitatibus صفات سلبيّه وثبوتيّه, de angelis, de libris revelatis, de prophetis, de die resurrectionis, de fato et praedestinatione [قضا وقدر], de confessione fidei [ايمان واسلام], de variis precibus peragendis disputat.

3) Sequitur fol. 78 v.—85 tractatus minor de precibus lege praescriptis inscriptus: رسالهٔ قاضى زاده افندى رحمه.

Post laudationem dei, quae sic incipit: بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذى جعل الصلوة عماد الدين وبضاعة اهل اليقين auctor sic pergit: وبعد اى طالب حق اولان اخوان ومؤمنين بلكل ايمان واسلام حضرة محمد صلعم الله تعالى جناب عالیسی جانبندن كتوردوكى ايات قرانيه واحاديث صحيحه حق وصدق ايدوكنه كوكل ايله اناتمق وكرجكلمق در شكسز وشبهه‌سز يقين اوزره ---- امدى اول حضرتن بزه نمازه متعلق كتوردكى عبادتلر اوچ درلودر برى فرض واجب وسنت الخ; deinde نوافل مكروهه tractat. Ultima verba haec sunt: ديننا مبنّى على المنقول لا على مناسبات العقول مقتضاسنجه عمل ايدوب نقل كتاب مقبول ومعتبردن برآن ايرملير ايماندن دخى ايرملير; cfr. Fleischer Cat. codd. bibl. Lips. p. 489 No. CCXXVI.

V.

Codex in 4to fll. 134 chartae orientalis flavae charactere Neschi bene exaratus commentarium in Birgelii وصيّة continet. Incipit ab his verbis: حمد وثناى بى نهايه ومدح وشكر بى غايه اول خداوند كامل الاحسان وشامل الانعام خلّاق جهان وبارئ انسان اولان ربّ العالمين مخصوصدر الخ ---- اما بعد مرحوم ومغفورلّه أفضل علما وابهر فضلا زهد وتقوى‌ده كامل الخ sed textus hic lacuna foliorum nonnullorum interrumpitur, quare nomen auctoris in codice nusquam invenitur; ex Hâgi Chalfa vero v. VI. p. 597 in appendice sub voce شرح رساله بركوى محمد افندى مرحوم intelligimus, auctorem esse *'Ali es-Sadri al-Qonowi* [† a. H. 1114 = 1702 Ch.]. Excipit fol. 2 inde a verbis libri وصية: فاسقلرك فسقنى دلمشدر اكر دلمسه هيچ بركمسه فاسق وكافر اولمازدى, quae codicis antecedentis ul-

timis lineis fol. 4 r. leguntur. Textus semper lineis rubris instructus est. Ultima verba libri وصيّة fol. 134 r. "غسل لازم دكلدر" leguntur, quae excipit adnotatio commentatoris de purgatione menstrua usque ad fol. 134 v.; subscriptio finalis haec legitur: الله تعالىنك امدادى واعانتى ولطف احسانيله بوكتابك تصنيفى تمام اولدى تقريبا تخمينا طقوز يوز يتمش سنه سنده.

B. CODICES CHRONOLOGICI.

VI.

Codiculus in 8vo fll. 14 charactere Neschi optime exaratus calendarium anni H. 1085 = Ch. 1675 continet. Similes tabulas vide in libro: commentarius in Rûz-Nâmeh Nauruz sive tabulae aequinoctiales ed. G. H. Velsch Augustae Vindelicorum 1676. Fol. 2 r. in margine legitur: روزنامهٔ شيخ وفا ترجمه اولنمشدر. In ultima pagina remedia doloris dentium, oculorum etc. inveniuntur.

VII.

Codiculus in 8vo fll. 8 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus simile calendarium anni H. 1092 = Ch. 1682 continet.

C. DE MEDICINA ET HISTORIA NATURALI.

VIII.

Codex in 4to minori fll. 59 chartae orientalis crassae charactere Neschi bene exaratus tractatum chemicum مجموعة المجرّبات i. e. *collectio remediorum probatorum* incerto auctore continet. Post laudationem dei et prophetae tractatus sic incipit:

بلمك كرك كيم علم كيميا شريف ولطيف علم در وعلم نبى در امّا بو فنك علماسى وفضلاسى نا اهلدن ستر وحفظ يچون يازدقلرى كتابلرى مخفى قلوپ هر سوزى عبارتله تغيير واشارت اتمشلردر الخ.

Dicit auctor, se triginta septem annos in Africa, China septentrionali, Hindostania, Arabia, Persia peregrinatum in patriam reducem hereditatis nomine hunc librum liberis reliquisse et in IV. sectiones [ركن] sive VIII. cptt. divisisse, quorum conspectum hic habes:

باب ١ تصعيدك طريقينى وكرك اولاجق آلتلرنى واسبابنى بيان ايدر f. 3 v.
— ٢ تكليسك طريقينى بلدرر f. 12 r.
— ٣ عقد اتمكك طريقينى — f. 14 r.
— ٤ اجزاى اجساد ايچون وتربيتلرى ايچون صولر چقارمق بيان ايدر f. 18 v.
— ٥ اجزالرى بربريله قارشدرپ جوهر اتمكك بياننده در f. 32 r.
— ٦ جوهرى حل وعقد اتمكك طريقن بلدرر f. 33 v.
— ٧ جوهرى نه وجهله طرح اتمكى واجسادك تنقيه‌لرنى بلدرر f. 34 r.
— ٨ هر طريقدن عمل متفرقه بيان ايدر f. 35 v.

Finitur haec pars fol. 45 v.; sequuntur Arabico sermone præcepta *Alchymistica* usque ad fol. 59 v., quorum hoc est initium: صفة الاكسير يوخذ من الذهب المكلس بالزيبق جزو ومن النشادر المحمّر جزو ويشمعان بين قدحين ثم يحلان الخ

Abrumpitur sermo fol. 59 v. in media particula olei Alcalici صفة دهن القلى.

IX.

Cod. in 4to minori fll. 60 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi mediocriter exaratus tractatum veterinarium inscriptum كتاب بيطر نامه exhibet. In præfatione, quae post laudationem dei sic incipit: ايمّة دين وامراء اهل تمكين ووزراء صاحب رسم وائين وعقلاء دوربين اسكنهم الله تع في دار قرار ومعين شويله روايت قلورلر چون پادشاه اعظم الخ. Aristoteles Alexandro magno hunc tractatum composuisse dicitur, cum equi exercitus in expeditione bellica morbo affecti essent, quare inde ab illo tempore usque ad interitum mundi morbo unicuique equorum remedium ab hoc libro petendum esse. Incipit in medio fol. 3 descriptio boni equi; deinde morbi equorum viginti septem cum remediis enumerantur fol. 8 v.—52 v. Excipit fol. 52 v.—54 v. precatio, quæ jam est commemorata, دعاء سرخباد cfr. No. III., 8, deinde precatio دعاء آخرج مبارك usque ad fol. 56 v. Arabice et Turcice scripta. Folia sequentia adnotationes passim sparsas minoris momenti continent. Fol. 1 v. extra numerum foliorum formulam averruncam nomine inscriptam حمائلی فرس حضرت علی کرّم الله وجهه exhibet; cfr. Cat. cdd. biblioth. Reg. Dresdensis ed. Fleischer No. 112, 172, 268.

D. CODICES HISTORICI.

X.

Cod. in 4to fll. 220 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus ***historiam imperatorum Othmannorum*** continet inde ab initio hujus dynastiae i. e. seculo XIII. p. C. usque ad a. H. 896 = 1491, annum X^um^ imperii Sultani Bajazet II., quo imperatore auctor nobis ignotus vixisse videtur. Titulus in limine libri hic invenitur: هذا كتاب, تواريخ ال عثمان رحمة الله عليه رحمة واسعة من أوّله الى اخره quem initium præfationis versibus compositae excipit:

برنچه تاریخلر اولمشدر عیان - کوکلمه برنسنه دشدی ناکهان
داخ سوزلر وسوسه الهام در — چارسی ندر انوك اتمام در

Deinde versus de principio dynastiae Othmannorum sequuntur, quos excipit expositio historica solutae orationis: در بیان خروج عثمان غازی, cujus hoc est initium: یقاروسی دیباچه کبی در وبندن اشغاسی نسرله آل عثمان بکلرینك باشنه وشاه زادلرینك باشلرینه نه کلمشدر الخ.

Ultima verba haec sunt: ۸۹۵ یلنده اندن کنه سلطان بایزید خان وارپ سعادتله وارپ ادرنه ولایتنده قرار ایندی انده بر هفته چك قرار ایندی همان عزم قسطنطنیه ایلدی هجرینك سنه ۸۹۶.

XI.

Cod. in fol. fll. 430 chartae orientalis charactere Neschi elegantissime exaratus historiam Sultani Suleimani I^i^ nomine inscriptam: طبقات الممالك ودرجات المسالك i. e. *classes regnorum et gradus viarum* auctore ***Mustafâ b. Gelâl*** [† a. H. 975 = a. Ch. 1567] in 30

sectiones divisam continet. Fol. 1 titulus legitur: كتاب طبقات الممالك لمصطفى بن جلال التوقيعى ولـه مرات الكائنات وغيره عفى عنه, et infra possessoris cujusdam nomen sic indicatur: ساقه التقدير الى العبد الفقير كنعان بيك سنه ۱۰۹۲. Initium hoc est: الله اسمى له كر باشلنسه نامه ـ سعادت اوله عنوان اول كلامه خدايا فضل ولطفك رهنما قل اوله رطب اللسان ذكركله خامه cfr. de hoc opere Hâgi Chalfa v. IV. p. 153 et de Hammer Gesch. der Oth. Dichtkunst. v. II. p. 331; Tornberg Codd. Arab. Pers. Turcici Bibl. Reg. Universit. Upsaliens. p. 200 No. CCXCI.; Fleischer Cat. cdd. orient. biblioth. Reg. Dresd. No. 350.

XII.

Cod. in fol. fll. 73 charactere Neschi optime exaratus fragmentum historiae Othmannicae incerto auctore continet; tractat enim ultimos imperii *Muradi III*[i] annos [† a. H. 1003 = Ch. $15^{94}/_{95}$]; imperium totum *Muhammedis b. Muradi* a. H. 1003—1012 = Ch. 1595—1603; initium imperii *Achmedis I*[i] usque ad a. H. 1014. Lacunae adsunt post fol. 62, quod historiam initii 1012 tractat, fol. 70, 72; quod nunc fol. 73 signatum est, post fol. 62 inserendum est.

E. CODICES LEXICALES.

XIII.

Cod. in fol. fll. 309 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus sed madore aliquantulum laesus lexicon Turcicum الاخترى الكبير inscriptum continet. Auctor *Mustafâ b. Schemsed-dîn al Qarahhisâri* [القره حصارى] nomine *al-Achteri* celebratus vocabula Arabica in lingua Turcica obvia ex Gewharii Sihah et aliis operibus lexicalibus ut المجمل, المغرب, التقدمة, التكمله, الدستور collegit et Turcice explicavit. Litteræ vocabulorum initiales, ad ordinem alphabeti dispositae, caput, quae deinde sequitur littera, sectionem capitis efficiunt. Fol. I. titulus inscriptus est: هذا كتاب لغة اخترى كبير; initium operis hoc est: الحمد لله الذى شرفنا بالنطق والبيان وفضلنا بالفصاحة والتبيان ورزقنا الاهتداء الى تمييز اللغات واللسان التى يمتاز بها الانسان من سائر الحيوان الخ Post fol. 125 v., cujus ultima verba hæc sunt الدغة بالضم عقلسز عورة مرأة حمقا معناسنه, folium deest. Cfr. de hoc opere Tornberg Cdd. Arab. Pers. Turc. bibl. Reg. Upsal. p. 15 No. XVIII.; Fleischer Cat. cdd. orient. bibl. Reg. Dresdensis No. 127; Cat. des mnscrts. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 198.

XIV.

Cod. in fol. fll. 114 chartae orientalis charactere Diwanico optime exaratus fol. 1—73 valorem numericum alphabeti, quod سياقة appellatur et vocabularium Turcicum versione Italiana verbis singulis subjecta exhibet; fol. 74—114 varia stili Turcici elegantis et epistolarum specimina continet. Fol. 74 v. a. 1559, quo liber compositus est, legitur; ibidem nomen compositoris ميكايل تمير, qui interpres portae Othmannicae Venetiis fuit, indicatur.

XV.

Cod. in 4to fll. 23 chartae orientalis charactere Nèschi bene exaratus carmen didacticum تحفهٔ شاهدی i. e. *munus Schâhidii* continet, quo institutionis puerorum causa vocabula difficilia linguae Persicae collecta et Turcice explicata sunt. Post introductionem [fol. 1—3 v.], quae sic incipit:

بنام خالق وحیّ وتوانا — قدیم قادر وبینا ودانا

ثنا وحمد وشکر بی نهایت — سپاس ومنّت بی حد وغایت

اکا کیم وارایدوب بوکائناتی — یرتدی هم حیاتی هم مماتی

prima sectio fol. 3 v. sic aperitur:

تکرینک آدی درر ایزد ویزدان خدای

داخی بزرک اولویول کوسترجی رهنمای

Clauditur opusculum fol. 230 v. hoc versu:

شاهدی یه هر کیم ایلرسه دعا — ایده محشرده شفاعت مصطفا

Cod. a. H. 1122 = Ch. 1710 exaratus est: — Cfr. de hoc opere in scholis maxime usitato Tornberg Cat. cdd. bibl. Upsal. No. XXVII.—XXXII.; Cat. des mnscrts. orientaux de la bibliothèque impériale de St. Pétersb. No. XDIII. p. 428; Cat. codd. orient. biblioth. Dresdensis No. 8; 221, 2; 235, 3; Krafft Handsch. der orient. Academie zu Wien No. XXII.

F. NARRATIONES ET FABULÆ FICTÆ.

XVI.

Cod. in fol. fll. 185 chartae Europaeae charactere Neschi bene exaratus historiam fabulosam *de bellis Shahi Qobâd regis Damasceni cum rege Chinae* ab *Abû Tâhir Mûsa Tartûsi* enarratam et in linguam Turcicam ex Persica versam continet. Fol. I. titulus legitur: قصه داستان شاه قباد از بلاد دمشق وپادشاه چین که در باره کین افراسیاب مدت ده سال جنک کرده اند وتالیف طرطوسی که از زبان فارسی بر ترکی اورده اند وابو طاهر موسی طرطوسی عجمی بوده است در زمان شاه قباد در ولایت دمشق که انچه دیده است بچشم خود نوشته است.

Primum caput sic inscriptum est: داستان شاه قباد بن اردشیر وجنک کردن او با پادشاه چین, et prima verba haec sunt: بو داستان سیلین وبو حکایت بیان ایلین وبو سزلرکی چقچیف لری وروایت ایدن بو خبرلری وبو غریب حکایتی تفسیر ایدن وبو روایتی اربلغله تعبیر ایدن وبوقران حبشی شبستانی بزبب کندوزبکی ایدین ایلین -- ابو طاهر موسی طرطوسی درکه الله تع اکا رحمت ایدب کناهندن کچشون که اول بویله روایت ایدب خبر درر مکر شام شهرنده بر پادشاه واریدی که انک آدی قباد ایدی.

Subscriptio finalis fol. 185 v. legitur: تمت الکتاب بعون الملک الوهاب بتاریخ شهر نوفبر سنه 1649. (sic) فی مولودعیسی روح الله علی ید الحقیر الفقیر فریدریک کرستیان من مولود الفارس; cfr. Tornberg Cat. cdd. bibl. reg. Upsaliensis No. CXVII. et cat. cdd. bibl. reg. Paris. p. 334 No. CCCXXXVI.—VII.

XVII.

Cod. in fol. min. chartae orientalis variis coloribus ornatae fll. 143 charactere Neschi optime exaratus *opus ethicum de moribus regum* فیروز نامه inscriptum continet. Auctor nobis ignotus hunc librum viro illustrissimo Paschae Kâmrân dedicavit et in X capita divisit, quorum conspectum hic habes:

باب ۱ پادشهلر وسلطانلر سیرتن بلدرر f. 4 v.
— ۲ محامد عدل بلدرر f. 30 v.
— ۳ مذمّة ظلم — f. 45 r.
— ۴ سیاست قاعدلرن — f. 56 v.
— ۵ غضب وخشم ذم اتمکده وعقوبت تأخیر قلب وعفو تعجیل اتمکی بلدرر f. 68 v.
— ۶ حلم وهم اشده تانّی وصبر قلمغی وپادشهلرک مروتلرن ودخی وعده لرنده وفا قلب وانکولکی ذم اتمکی بلدرر f. 77 v.

f. 91 r. باب ٧ مشورت وتدبیر قلمغی بلدرر
f. 99 v. — ٨ سخاوت قلمغی بلدرر
f. 114 r. — ٩ مقرّبان حضرت —
f. 127 v. — ١٠ حواشی حضرت —

Interrumpitur oratio, ubi de utilitate vini agitur fol. 140 v. his verbis:

وبقراط ایدرخمرك ازِ جانك دوستِ دروانك چوقِ جانك دشمنِ دُر

تَعَلَّلْ بالمدام مع النديمِ — ففيه الروحُ من كرب الهُمومِ
وبادِرْ بالصبوحِ فانّ فيه — شفاءَ السقْمِ للرجُلِ السقيمِ
انّ الحَيوةَ لذيذةٌ وشريفةٌ — والشرب فيها من فعالِ الأكْيس
فاْشرب على برد الشتاء وحسنه
واْستغْنِ عن ورْد بشمّ النرْجس
لا تيأسَنّ من الالهِ ولُطفه — انّ اللبيب مومّل لاتيْأسِ

Fol. 2 r. titulus legitur: برسْم خزانة أمير مُعظَّم ووزير أعْظم ناصحِ الملوك والسلاطين فيروز پاشای کامران ابّد الله سعادته وملكه.

Apud Hâgi Chalfa T. VI. in appendice liber فیروز نامه commemoratur, cujus auctor [† a. H. 1136 = Ch. 1723] مولا کامی محمد افندی ابن ابرهیم الادرنوی appellatur.

Prima verba haec sunt: الحمد لله الذی طاح عبارات البلغاء عن تلالاء أنوارِ شموس جلالهِ وتحيّرَ نفوسُ العلماء عن ادْراكِ حقيقةِ كماله وكل لسانُ الفصحاء عن شروق عظْمة ذاته الخ

Verba e Sunna et Corano allata minio litteris majusculis exarata sunt. Foll. 141—43 varia minoris momenti, vělut compositiones medicamentorum, notata sunt.

XVIII.

Cod. in 4to fll. 200 chartae orientalis laevigatae charactere Diwanico exaratus ***volumen IIIum historiae Abu Muslimi*** sive descriptionis pugnae inter Omaijadas et Abbasidas in Chorasania Merwano IIo chalifa continet. Abu Muslim dux praecipuus Abbasidarum Chorasaniae potitus erat, cujus regem Nasr es-Seijari usque ad provinciam Schîrqân [شبرقان] persecutus est. Expositio satis diffusa hanc inscriptionem in limine libri exhibet: کتاب ابو مُسْلم جلدی ثالث. Post introductionem poëticam, quae sic incipit:

کلْ ایمدی بو یکا حکایت ایشت
بو غصّه ایچنده روایت ایشت
کوکلده بوسوزه قولاق دوتهسن
نیچه دورلو اندن صفا بوله سن

historia his verbis aperitur: راوی ایدر اول زمان کم ابو مسلم نصری سیّاری سوروب شهردن چقاروب قودی اول باشین الوب کتمشدی ازین جانب امّا بو طرفدن سروری چهان ابو مسلم دخی سپاه طونلر کیوپ سپاه عمامه صارندی الخ. Clauditur liber fol. 200 v. his verbis: بو طرفدن قچنکم ابو مسلم جنکدن دوندی بارکاهنه کلدی بکلر جمع اولوب دونیندی طاغلدیلر کمی دخی اوتوردی اول محل قپو اوکنده بر فریاد ظاهر اولدی ابو مسلم ایتدی کوروك کمدر ددی بارانلر دخی چقوب کوردیلر. Subscriptio finalis hæc legitur: بو جلد دخی بونده تمام اولدی کتبه الحقیر عثمان خوجه المؤذن فی جامع القصبه تنوس فی شهر رجب المرجب سنه ١٠٣٠; cfr. de hoc opere populari apud Turcas Fleischer Cat. cdd. orient. bibl. senat. Lipsiensis No. CCLXXXIII. et cdd. orient. bibl. Reg. Dresdensis No. 37; Fundgruben des Orients Bd. VI. p. 274; Cat. bibl. reg. Paris T. I. p. 310 No. LVII.—LX.

XIX.

Cod. in 4to fll. 259 chartae orientalis charactere Nesta'liq fol. 1—11 bene, fol. 11 v.—259 diversis manibus mediocriter exaratus, *commentarium in Gulistanum* auctore sine dubio *Sûdi* inde ab initio usque ad finem libri IIi continet, ubi in media narratione v. edit. Semelet. p. 75: چندان که مرا در حق این طائفهٔ خداپرستان ارادتست واقرار این شوخ دیدهرا عداوت

الخ سست وانكار subsistit. Prima verba sunt: حضرت شيخ بسمله ذكرندن صكره حديث شريفه اقتدا — . ايدوب حمد خداى معنى ذكر ايلدى وبيوردى الخ Fol. 12 idem quod fol. 11 continet; fol. 53 lib. I., fol. 183 lib. II. incipit. In margine adnotationes et interpretationes Latinae passim additae sunt. Fol. I. v. titulus Latinus sic legitur: „commentarius Turcicus in librum „Persicum كلستان [de cujus auctore Herbelot] „usque ad finem fere libri secundi."

G. CODICES POËTICI.

XX.

Cod. in fol. foll. 51 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus *versionem Turcicam libri Persici* فرهنك نامه, quo Sa'adi in Bostano suo componendo usus est, i. e. *liber sapientiæ* auctore *Mas'ûdo* quodam continet. Initium versuum metri متقارب hoc est:

درمْ آدن انكَ كه يارتْدِ جانْ
سزى دِلْدہ حكمتْدنْ اتْدى زوانْ

دوشنلمْ الىْ دوتمقْ ايشدرْ — كرمْدنْ خطا عذرنى ايشدر

Sectiones duas, quae laudem dei et prophetae continent, caput de compositione hujus libri در سبب ترجمهٔ كتاب sequitur, ubi dicit auctor, se a. H. 755 = Ch. 1355 hanc versionem absolvisse. Specimen orthographiæ Turcicæ in hoc opere observatæ versus præfationis hic proponere nobis liceat: [fol. 4 v.]

أقيدمدِ فرهنكْ نامهٔ سزنْ
كه سعْدى دُزبدْور (*پس أكْسزنْ
اكْوما دُشاكلْد ديدمْ هلاَ — نولا بودخى تركيا كركلا
كه بُسْتانْ اجنْدنْ ازلْمشْدرر
(** أكْش خوش أكْتكْر دزلْمشْدرر

شورسمّا كهْ هركمْ الا اوقيا — الى ورميا كمْ النْدنْ قيا
— — — — — — — —

شُويلْدا كه دُوزْلد اشبُو كتابْ
نبى هجْرتنْدنْ صرلْسه حسابْ
يدى يوزْ الْلى بشيْدى تمامْ
كهْ تاريخ يزْلو دُتمْ خاص عام
بلورمْ شو حدْمْ يغْبدىِ بلى
كه اتْدمْ بو كُستاخْلغى بنْ ولى
سعادتْ دكلمى كه طوتب بينْ
سزى دوزه مسْعودْ سعديليْنْ (*

Primum caput inscriptionem habet: دربيان نصيحت مواجه. Ultima verba haec sunt:

ئلاوز بز ونوله تدبيرمز — قمانْ عذرمز وار تقصيرمز

In limine folii 1 v. titulus legitur: كتاب فرهنك نامه ان كفتار خوجه مسعود.

Fol. 1 v. inscriptum est: كتاب فرهنك نامه et manu Europaea: Carmina Persica argumenti, ut videtur, moralis sub titulo Kitab Ferhanghi Nâmeh Fll. 50. Johannis Wandalini Fil. Lipsiae 1677.

---

*) پس أكْسزنْ i. e. "cujus instar Sa'adi composuit"; پس pro پسى defective scriptum est; verbum أكْسز tantummodo metrum explet.

**) أكْش verbum antiquum est = چوق valde.

*) "Nonne prospere evenit, ut Mas'ûd ut Sa'adi cervice sublata librum componat?" Verborum lusus est inter nomina مسْعود et سعديلينْ; terminatio لينْ s. چلينْ suffixum comparationis linguæ antiquæ est.

XXI.

Cod. in 8vo fll. 71 chartae flavae margine picturis ornato charactere Neschi minusculo elegantissime exaratus *Diwanum poëtae Turcici Ahmedis* continet. Fol. 1—21 v. Qaṣidae praemittuntur, quarum primum sic incipit:

بنام خالق پیدا وپنهان
که سوز وردی دلومه جسمه جان
الهی پادشهلر پادشاهی — طپگدر جمله عاصینك پناهی

Fol. 21 v.—67 gazelae ad ordinem alphabeticum dispositae sequuntur; sed post fol. 59 folium unum deest et folia 66 et 67 lacerata sunt. Foll. 68—71 v. disticha sive Metneviat continent. Cfr. de Hammer Gesch. der osmann. Dichtkunst v. I. p. 198, ubi fortasse hic poëta commemoratus est.

XXII.

Cod. in 4to fll. 10 chartae orientalis variis coloribus ornatae charactere Nesta'liq bene exaratus *initium Diwani poëtae mystici Atâji* ordine alphabetico digesti usque ad litteram ح continet. In limine fol. 1 titulus legitur: دیوان شیخ زاده اتایی. Introductio sic incipit:

ای که خوبلار کوزکو بسنده اوزین اظهار ایلاکان
هم اوزی اول کوزلوکنا باقیپ منی زار ایلکان

H. DE MAGIA ET INTERPRETATIONE SOMNIORUM.

XXIII.

Cod. in 4to fll. 104 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus librum كنز المحيط i. e. *thesaurus amplectens* auctore *'Abdallah b. Muhammed b. Otmân Zennâti el Magribi* de arte divinandi الرمل continet. Post laudationem dei et prophetae, quae sic incipit: الحمد لله العلي الكبير ليس كمثله شئ وهو السميع البصير المطّلع على مكنونات ذات السراير ومكتونات الضماير الذى يحيط علمه حقائق الموجودات الخ auctor sic pergit: بعده بوكتاب يتمش ايكى باب اوزره بنا ايلدك مستفيد اولنلر بو فقير عثمان بن زناتى دعاء خيردن فراموش اتميه‌لر شمدن صكره ذكر اولنان بابلرك شروحن بيان ايليه‌لم بعون الله تع لا يعلم الغيب الا الله الخ. — Deinde 72 capita enumerantur fol. 1—5 v.; Cap. I. inscriptionem habet: رملك ابتدا ظهورى نه‌ندر وباعث وبادى‌سى كيمدر: ونوجهله وجود بولمشدر انى بيان ايدر. In limine fol. I[mi] titulus legitur: هذا كتاب كنز المحيط على قول فقير عبد الله بن محمد بن عثمان زناتى المغربى رحمة. Caput XLIX. sic inscriptum: اون التى اشكالك مزاجلرى حقنده اولان شروطين بيان ايدر deest. Pro capitibus 65—70, in quibus diversorum populorum modi divinandi explicandi erant, tractatus alius inde a fol. 54 v.—73 invenitur, cujus hic est titulus قاعدهٔ تسكين علم رمل ضميركشا مؤلف چشمى; sic incipit بو علم رمل الحق معاجزهٔ دانيال پيغمبر عليه السلام ايدوكنه شك وشبهه وريب وكمان يوقدر الخ; fol. 73 tractatus antecedens continuatur: اولكى مقالهدنك يتمش برنجى بابنى بيان ايدر كه اون التى فصلدر; fol. 97 cap. ultimum LXXII. incipit, in 8 sectiones divisum, cujus hoc est argumentum: اون التى اشكالك مصريون واهل هند اقوالى اوزره مثلثات شروحى بياننده در. Finitur codex fol. 104 v.; adjuncta est in ultima pagina tabula divinandi; cfr. de 'Zennati D'Herbelot sub verbo "Raml".

XXIV.

Cod. in fol. fll. 278 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus *versionem Turcicam interpretationis somniorum*, quam *Abû-l-Fazl Husein b. Ibrahîm Teflisi* Persice nomine inscriptam كامل التعبير composuit [cfr. Codd. Pers. No. CXXXIV. = 32 in fol.], con-

tinet. Primum folium deest*), ita ut prima verba که بونی مشهور ومعروف اولان نفیس کتابلردن استخراج واستنباط ایلدی خصوصا کتاب اصول دانیال حکیم الخ lineae nonae cod. Persici: از کتب که دربن علم نفیس معروف است چون کتاب اصول دانیال respondeant. Introductio ut in textu Persico in XVI. cptt. divisa est.

Incipit lexicon interpretationis fol. 18 v.; vocabula explicanda in lingua Persica servata sunt, sed interdum nonnulla omissa, quae in textu Persico inveniuntur, ut sub littera ک finem versus, م, ن. Fol. 168—76 explicatio suratarum in somniis oblatarum adjuncta est. Subscriptio finalis fol. 277—78 legitur: قد فرغ من تحرير هذا الكتاب الشريف الموسوم بكامل التعبير فى يوم الخميس النفيس ضحوة الكبرى وقد مضى من شهر صفر ختم بالخير والنصرة والظفر عشرين يوما والحالة هذه متممه ومترجمه ومحرره الفقير الحقير المحتاج الى رحمة الله الملك العظيم الغنى محمد بن نوربخش الحسينى غفر الله له ولوالديه وأحسن اليهما واليه تم بالخير; cfr. Hâgi Chalfa T. V. p. 25.

*) Desunt folia quoque nonnulla post fol. 108.

CODICES MIXTI.

I.

Cod. Arabico Turcicus in 4to fll. 194 charactere Neschi optime exaratus varia continet; incipit

1) fol. 2—38 v. tractatus Arabicus مبدأ المآرب i. e. *principium litterarum bonarum* de formulis laudandi dei et prophetae, الصلوة, البسملة, الحمدلة, in introductionem et tria capita divisus:

fol. 3 v. المقدمة فى فضائل كلّ واحد منها ودليل وجوبها العقلى والنقلى

f. 4 v.	المطلب ١ فى مباحث البسملة
f. 22 v.	— ٢ فى الحمدلة
f. 33 v.	— ٣ فى الصلوة

Initium tractatus hoc est: الحمد لله المبتداء بأسمه الشريف كلّ امر منيف المفتتح بحمده كل شئ لطيف

In subscriptione finali a. H. ٩٩٤ = Ch. 1586 legitur. Auctoris nomen non invenimus.

2) fol. 42 r.—69 r. sequitur tractatus Arabicus مفتاح أسرار السعادة i. e. *clavis arcanorum felicitatis* dedicatus Muhammedi Paschae *de virtutibus precationum a propheta et viris sanctis traditarum.* Cum enim plurimae precationes ab hominibus nulla virtute praeditis inventae viris sanctis et prophetae adscriptae sint, dicit auctor nobis ignotus, se hunc tractatum de virtute verae precationis composuisse. Traditionum collectores, quibus auctor noster usus est, compendii causa una littera minio exarata indicantur e. g. Muslim littera م, Abu Dawud د, Termidi ت etc. Opusculum X. capita continet, quæ hic sequuntur:

الباب ١ فى معنى الدعاء

— ٢ فى فضيلته فى ما ورد فيه من الكتاب

— ٣ فى ما ورد فيه من السنّة

— ٤ فى انّه هل يتوقّف اجابة الدعاء على شرط من الشروط كالتقوى وحلّ المآكل والمشرب والملبس ام لا

— ٥ فى أدب الدعاء وسنّته وما يستحبّ فيه

— ٦ فى مَن يُستَجابُ دعاءه ومَن لا يُستَجابُ دعاؤه

الباب ٧ فى الأوقات والأحوال التى يمتاز الدعاء فيها على غيرها
— ٨ فى أدعية الليل
— ٩ فى أدعية اليقظة
— ١٠ ذكر ماجاء فى صلوات النهار من الفضائل

Initium operis hoc est: الحمد لله الذى جعل الدعاء وسيلة لنيل المبارّ وذخيرة لدفع المضارّ الخ

Auctorem ignoramus.

3) fol. 69—131 v. sequitur collectio traditionum et fragmentorum ex operibus variis excerptorum, de quibus auctor initio sic dicit: امّا بعد فأردتُ أن أكتب أوراقا فى شرح الأحوال المتصوّفة للاهتمام فى هذا الزمان الخ

Continet traditiones et fragmenta non cohaerentia de pietate vera et timore dei. Sæpius particulae hujus collectionis distinguuntur, ut fol. 94 v., ubi versus Turcicus legitur: ذكر خاصّ الخاص ذكر وسر درر—هركه ذاكر اولمدى خاسر درر fol. 95 v. nova collectio incipere videtur, cum in præfatione fol. 96 v. collector nomen suum indicet: ثمّ يقول الأضعف من الذباب والأوضع من التراب العبد الفقير على بن محمد القيصرى --- جمعتُ هذه الرسالة على عقيدة أهل السنة والجماعة لجهاد اعداء الدين الملحدين ولا عدوان الاّ على الظالمين قال فى البزّازيّة تعليم صفة الخالق الخ; fol. 97 v. legitur: فصل فى التعريفات, فصل فى أحكامهم; fol. 102 v. nova collectio incipit, cujus titulus hic est: فانّ هذه الرسالة فى بيان فرض الأمر بالمعروف والنهى عن المنكر وبيان فضله على سائر العبادات وفضل الجهاد ومذاهب البطلان وطلب الفقه والعمل به ومعرفة النفس وتعريف الايمان ومخالفة الشيعة لأهل السنّة والجماعة الخ. Abrumpitur sermo fol. 121 v., et sequitur nova collectio fol. 122 v., quæ sic incipit: جمعتُ هذه الرسالة عن الشرعيّات من مسائل المتفرّقات; incipit quæstio de creatione corani, ejusque lectione et finitur fol. 129 v., ubi subscriptio finalis legitur: تمّت الكتاب فى تأريخ سنة ٩٩٣ فى شهر ذى الحجة فى يوم ١٦.

Sæpissime opus البزّازية, collectio decretorum juridicorum, citatur cfr. H. Ch. v. II. p. 49.

Foliorum 70 v.—129 r. margines et fil. 129v.—131 traditiones et excerpta ex variis operibus ut أصول الأربعين auctore Gazali [† a.H. 505], مشكوة الأنوار, التبصرة لابن الجوزى, طهارة القلوب, فضائل الأعمال, exhibent; sæpissime sermone Arabico scripta, interdum vero Turcico ut f. 125—28.

4) fol. 131 v.—157 v. nova collectio traditionum sequitur, quae sic incipit: وروى عن يحيى بن معاذ رضه الطاعة مخزونة فى خزائن الله الخ.

In margine fol. 131 v.—134 v. traditiones leguntur virtutes lectionis particularum Corani exhibentes, quarum hic est titulus: فضائل قران; subscriptio finalis hæc: نقلتُ هذه الفضائل من تفسير القاضى البيضاوى; sequuntur fol. 134 v.—154 traditiones aliae inscriptae الحديث الأربعون, quibus narrationes adjunctae sunt.

Fol. 154 v.—157 variae traditiones margini adscriptae sunt.

5) fol. 158 tractatus رسالة de cognitione dei et prophetae sic incipit: يعرف بالمخلوقات الخالق كما ان بالمصنوعات يعرف الصانع والدليل على ذلك النقل والعقل الخ

6) fol. 158 v. excipit nova collectio traditionum in capita divisa et inscripta: كتاب دقائق الأخبار "*liber traditionum subtilissimarum*.

Singula capita hæc sunt: فى ذكر تخليق ادم, -- الملائكة, -- تخليق الموت, -- ملك الموت, -- جواب الاواح, -- جواب الأعضاء, -- الشيطان كيف سلب الايمان, -- القبر والارض, -- نداء الروح بعد الخروج, -- المصيبة على الميّت, -- البكاء, -- الصبر على المصيبة, -- خروج الروح من البدن, -- الملك الذى يدخل على الميت فى القبر, -- الروح بعد الخروج, -- الصور والبعث والحشر, -- فناء الدنيا والأشياء, -- ما يحشر الله الخلائق, -- صفة البراق, -- نفخة الصور للبعث, -- نشور الخلائق من القبور, -- سوق الخلائق الى المحشر, -- حرّ يوم القيمة, -- اعظم الساعة فى الدنيا والاخرة, -- تطاير الكتب يوم القيامة, -- نصب الميزان, -- النار.

Interrumpitur hæc series fol. 173 v. in mar-

gine; inde a fol. 162 v. illæ marginem solum occupant.

7) Fol. 162 v.—192 tractatus Turcicus argumenti paraenetici de officiis veri Muhammedani, qui post laudationem dei et prophetae sic incipit: ای حبیب صادق وای لبیب حاذق بلکلّ وفهم ایلکلّ اولاّ فرض واجب هر شخصه اولدر کیم حق تعالینڭ برلکنه اقرار ایلیه الخ

Finitur fol. 192 v. — Fol. 192 v.—194 traditiones varias de significatione nominum litterarum alphabeti ابجد هوز الخ Persice scriptas continent.

II.

Cod. Arab.-Pers. in 4to fol. 182 chartae orientalis laevigatae diversis manibus partim charactere Neschi partim Nesta'liq exaratus tractatus varios continet. Incipit

1) fol. 1—26 tractatus Persicus *de diebus faustis et infaustis* a *Muhammede Bâqir b. Muhammed taqi* [cfr. de hoc scriptore Cat. des mnscts. de la bibl. de St. Pétersbourg p. 249 sq.] variis traditionibus collectis compositus. Prima verba post laudes dei et prophetae haec sunt: جنین کوید احقر عباد الله محمد باقر بن محمد تقی که این رساله ایست در بیان انچه از احادیث معتبرهٔ اهل بیت رسالت معلوم می شود از سعادت ونحوست ایام هفته وماه بجهة ارتکاب اشغال واعمال بر وجه اختصار معلوم میکردد الخ

Divisus est in tres sectiones et epilogum:

فصل ۱ در اختیار ایام ماهست

— ۲ در اختیار ایام هفته

— ۳ در بیان امری چند که رفع موجب نحوست ایام وساعات میشود

خاتمه در ترجمهٔ حدیث شریف است که مشتملست بر احکام کسوف وخسوف وحوادث هر سال

2) fol. 27 v.—63 tractatus Persicus sequitur ejusdem auctoris *de precibus dei recte faciendis,* in introductionem, quinque sectiones, conclusionem divisus. Argumentum sic indicatur: رساله که مشتمل بر اکثر احکام ضروریهٔ شک وسهو بوده باشد; foll. 63—65 r. adnotationes varias similis argumenti exhibent.

Initium ejus hoc est: الحمد لله الذی ازاح ظلمات الشبهات والشکوک والاوهام عن مناهج المسائل والاحکام بشریعة سید الانام وروایات اهل بیت الکرام الخ

3) foll. 65 v.—81 v. tractatus Persicus ejusdem auctoris *de matrimonio illicito et infantibus alendis*; incipit post laudes dei et prophetae sic: چنین کوید احوج المومنین الی رحمة ربه الغنی محمد باقر بن محمد تقی المجلسی اصفهانی که چون درین عصر افراط تفریط بسبیار در امر رضاع واقع شده بود الخ

4) f. 81—85 v. De ritibus matrimonii legitime ineundi tractatus ejusdem auctoris [در انحاء وصیغ عقود نکاح وانواع تعبیرات آن]

Prima ejus verba haec sunt:

الحمد لله الذی احلّ النکاح وندب الیه وتوعّد علیه الخ

5) fol. 86 r.—98 v. Commentarius Persicus precationis Arabicae دعاء صباح ab Imamo Sâdiq compositae, cujus auctor قاسم میرکی nominatur. Initium hoc est: نحمدک یا من خلق صبح اصابة الدعاء وفلق اجابة الدعاء الخ

6) f. 99 v.—120. Explicatio Persica effatorum 'Alii sic inscripta: شرح بعض از کلام نهج البلاغة که از حضرة علی ابن ابی طالب منقولست وتفسیر بعضی از کلامات نیز در ضمن این مذکور میشود الخ

7) 122 v.—132 v. Precationes variae مناجات a propheta mense Ramadân factae; poëma Arabicum duodecim Imami inscriptum [دوازده امام از قول محمود خادم]; poëma Arabicum, inscriptum من کلام امیر المومنین, laudes Muhammedis continens et aliud cum versione Persica invocationem dei exhibens.

8) fol. 136 v.—181 tractatus diaeteticus et medicus auctore *Sicandro quodam.* Initium hoc est: بر اوهام علیه معروض می دارد که بعد از شرح فارسی قانونچه حسب الاشارة نواب مستطاب معلی القاب --- خان بن خان صدق قاسم خان نواب محمد علی خان احقر عباد سکندر الخ

cfr. Cod. Pers. No. XXVII.

III.

Cod. Arab.-Persicus in 4to chartae Europaeae charactere Neschi optime exaratus varios tractatus continet. Incipit:

1) pag. 1—42 tractatus Arabicus كتاب الحديث فى فلاح الفاسقين "i. e. *liber traditionum de liberatione peccatorum*" virtutes precum singulis diebus mensis Ramadan factarum describit; cfr. cod. antec. No. 7.

2) tractatus Persicus منهاج الفلاح من تصنيف رسول الله صلّعم i. e. "*via aperta salutis*"; incipit a cap. VII°, quod inscriptum est: أعمال ماه رجب وآن چند قسم است et de virtutibus mensis Regeb et precibus singulis diebus faciendis agit; pag. 64 cap. VIII. sine dubio incipit, cum de virtutibus mensis Scha'ban agat; pag. 96 cap. IX. de virtutibus mensis Ramadân. Continet pgg. 179; subscriptio finalis haec est: تمت اعمال الرجب والشعبان والرمضان بعون الملك الوهّاب

3) Similis tractatus Persicus inscriptus: فى اعمال ليلة عيد الفطر وفى ليلة اوّل الشوّال pgg. 7; et pgg. 9—20 tractatus عمل روز عاشور كه دهم محرّم باشد

4) tractatus Persicus نصاب الصبيان i. e. *institutio puerorum* auctore *Abu-Nasr Muhammed b. Mas'ûd b. Hasan al-Farâhi*, qui versibus 220 exercitia lexicalia et metrica linguae Persicae composuit e. g. metri متقارب p. 12:

چو اندر تقارب نهى پا درون
بتقطيع وزنش جنين كن برون
فعول فعول فعول فعول — زهى دولتت را فلك رهنمون

Inter lineas versio Hindostanica singulorum verborum adjecta est. Pagg. 242 continet, alternis paginis vacuis. Subscriptio finalis p. 270 legitur: تمت الرسالة نصاب الصبيان من تصنيف ابو نصر فراهى; cfr. de hoc libro Fleischer Cat. codd. bibl. Senat. Lipsiens. p. 333 No. III.; Cat. des mnscts. de la biblioth. de St. Pétersbourg p. 200; Tornberg Cat. codd. bibl. reg. Upsaliensis No. XV., XXXVII.; libellus Calcuttae 1819 impressus est nomine inscriptus: „Nissab oo'ssibyan or Arab. poëtical vocabulary".

5) Vocabularium Persicum inscriptum هذا الكتاب لغات مثلّث عجائب وغرائب, quod enumerationem metricam vocabulorum Arabicorum diversis solis vocalibus distinctorum cum versione Persica continet. Incipit sic

از پس حمد خداوند زمين واسمان
كرده ام نظم مثلث چون لآلى عمان

Pag. 62 finitur his verbis:

ختم شد نامه بنام كارسازى نظير
اين لغات نادره را اى جوان از بر بخوان

6) Vocabularium metricum vocum poëticarum inscriptum: هذا لغات الكتاب عقود الجواهر i. e. "*collaria unionum*" in LI. sectiones divisum et versus 578 continens auctore *Raschîd-ed-din 'Abd-ul-Galîl b. 'Omar al-Watwâti*, qui hoc opusculum Murado Gelebi filio Sultani Muhammedis b. Bayazid b. Mûrad initio seculi IXi p. H. dedicavit. Sic incipit: الحمد لله مبدع البدايع ومنشى الصنائع والصلوة على محمد الخ; cfr. Tornberg Cat. cdd. bibl. Upsal. No. XV., ubi idem liber descriptus est.

7) Clavis Gulistani مفتاح كلستان auctore اويس بن ملا عرف آدم, qui discipulus Sufici celeberrimi *Abu-l-Feid Amîn-ed-dîn* seculo X° p. H. fuit. Titulus p. 1 legitur: هذا الكتاب دستور اللغات كتاب كلستان مسمّى كليد الكنج et infra: كليد كلستان است Glossarium Arab.-Persicum: clavis thesauri reconditi dictum." Dedicatus est Sultano Abû-l-Muzaffer Muhammed Mahmûd-Schah b. Muhammed-Schah. Liber in duas partes divisus est, quarum prior singulas voces in Gulistano obvias, posterior versus Coranicos, traditiones, versus Arabicos Persice explicat. In priore parte vocabula ad ordinem alphabeti disposita sunt, ultima littera caput, prima sectionem hujus capitis indicante; pars posterior p. 136—166 ab explicatione loci

اعملوا ال داود شكرا وقليل من عبادى الشكور Coranici incipit; finitur pag. 166.

8) Glossarium simile verborum Arabicorum, Persice explicatorum, inscriptum: اللغات الشريف شيوه دبيرى pagg. 38.

Pag. 1 totius libri legitur „Trangambariae 1730".

IV.

Cod. Arab.-Persicus in 8vo fll. 356 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus varios tractatus continet:

1) fol. 1—6 traditiones varias ad marginem adscriptas.

2) f. 6—66 Suratas Corani XVII., XVIII., XXXVI., XXXVII., XLIV., XLVIII., LV., LVI., LIX., LXI., LXII., LXVII., LXXVI., LXXVII., LXXVIII., LXXIII., precationem prophetae, versione Persica inter lineas minio exarata.

3) fol. 66—166 precationes varias Arabicas, versione Persica inter lineas adjecta.

4) f. 166—174 carmina dogmatica auctore Ḥâfizo quodam; sic enim in ultimo versu nomen suum indicat:

حافظى نظم كرد اين ابيات
در بهشتش خدا دهد درجات

Initium carminum hoc est:

بعد حمد خدا ونعت رسول — بكشا لب بمدح زوج بتول
شاه مردان على ولى الله — كه جز او نيست درحقيقت شاه

5) fol. 174—183 v. tractatum de ritibus matrimonii legitime ineundi, qui idem No. II., 4 commemoratus est.

6) f. 183 v.—301 precationes Arabicas, formulas telesmaticas, inter quas precatio XII. Imamorum auctore *Nasir ed-dîn Muḥammed Ṭûsi*.

7) f. 301—315 tractatum Persicum de rebus impuris auctore *Muḥammed b. Josef b. Ḥasan-Huseini-el-Istarabâdi*, dedicatum Sultano familiae Safawi *Abû-l-Muzaffer-Tahmasp el-Ḥuseini* in tres sectiones divisum:

فصل ۱ در معرفت اقسام نجاسات
— ۲ در ذكر احكام نجاسات
— ۳ در بيان طريق تطهير اشيا

8) fol. 302 r.—306 v. in margine tractatum Persicum de septem rebus ante preces faciendas observandis: 1) طهارت, 2) بر طرف شناختن (5, مكان (4, لباس (3, كردن نجاسات ازجامه, دانستن عدد ركعات نماز (7, دانستن قبله (6, وقت de ritibus precationis etc. Auctor est معز الدين محمد بن الحسن الموسوى; Excipit fol. 306 v. tractatus در بيان اعمال ماه محرّم in 3 cptt. divisus.

9) f. 316 v.—355 fragmenta varia Persica: a) Incipit sectio II[a] cap. I[i] tractatus Persici *de qualitatibus dei octo positivis et septem negativis*; cap. II. fol. 318 v. de prophetia; b) sequuntur f. 319 r. sectiones septem de imamatu, ut in margine indicatur ex opere شجرهٔ الهيّة مرزا رفيعا نائينى, sed in sectione quinta lacuna adest; c) fol. 322 v. cap. IV[um] tractatus de morte et resurrectione در بيان معاد ex tractatu رسالهٔ ملا اجهر اردعلى, d) fol. 323 v.—349 v. fragmenta operis جامع عبّاسى auctore Behâ-ed-dîno Âmili sclc. Cap. I[um] de ablutione lege praescripta in duas sectiones divisum: مطلب ۱ در بيان طهارتى كه احتياج به نيت دارد
— ۲ — مسائل طهارتى كه احتياج به نيت كردن ندارد

fol. 327 v.—341; capitis II[i] prima seotio in 9 مقصد divisa: مطلب ۱ در بيان نمازهاى واجبى وسنتى; cfr. de hoc opere Cat. codd. orient. bibl. reg. Dresdensis No. 338, e) excipit fol. 341 v.—343 tractatus de rebus mortuorum در بيان احكام اموات auctore *Ibn Bâbâ*, qui ex libris مصباح صغير auctore *Abu Ga'far Muḥammed b. Ḥasan Tusi* et جامع عبّاسى hunc tractatum composuit et in 6 capita divisit, f) f. 343 v.—347 sequitur *historia Selmani* moribundi قصه حضرة سلمان فارسى. Prima verba haec sunt: روايت است از اصبغ بن نباته كه كفت بودم باسلمان فارسى الخ, g) f. 347—351 tractatus Muḥammedis Bâqir b. Muḥammed Taqî

de diebus faustis et infaustis cfr. No. 2, 1; h) fol. 351—355 versio Persica et explicatio precationis دعا السمات inscriptae auctore Muhammed Ṣâliḥ el-Qazwîni. Prima verba precationis haec sunt: اللهمّ انّى اسْئلكَ بأسْمك العظيم الأعظم الأعزّ الاجلّ الأكرم الخ.

V.

Cod. Arab.-Persicus in 8vo transverso fll. 143 varia collectanea continet, inter quae notanda sunt:

1) fol. 1—25 v. Diwanus Arabicus, qui *'Alio b. Abi Ṭâlib* adscribitur, ad ordinem alphabeti dispositus, cfr. Catal. noster codd. Hebr. et Arab. p. 143 No. CCXLII., et Carmina Alii b. Abi Ṭâlib ed. Kuypers Lugd.Bat.1785. Fol. 1v. titulus sic indicatus est: هذا الكتاب المستطاب يسمى بديوان مولانا وسيدنا أمير المومنين صلّعم. Exaratus est charactere Neschi in urbe Iṣfahân a. H. ١٠٩٥ = Ch. 1684.

2) varia non cohaerentia, ut telesmatica, modi diversi sortis legendæ, carmen Persicum poëtae Behâ-ed-dîni [† a. H. 1030 = Ch. 1621, cfr. Cat. des mnscts. de la bibliothèque de St. Pétersbourg p. 238], aliud carmen fol. 28—31, transscriptum a. H. 1094.

3) fol. 32—34 telesmatica Arabica; p. 34—37 fragmenta Arabica de resurrectione, carmina nonnulla Behâi; fol. 38—41 telesmatica, remedia morborum; f. 41—44 virtutes Suratarum Corani; f. 48 carmen ارجوزة i. e. metro Regez compositum Arabicum argumenti religiosi auctore *Ibrahîm b. 'Ali Husein* منهج السلامة i. e. *via salutis* inscriptum; fol. 50 de quatuor anni tempestatibus adnotatio Arabica; fol. 54 carmina aliquot Persica Behâ-ed-dîni; fol. 70 adnotationes Persicæ de qualitatibus animalium, plantarum, lapidum; f. 76—79 specimina panegyrica; f. 118 adnotatio Arabica de sectis Islamismi فى تعداد المذاهب ex libro مشارق الأنوار; f. 119—124 excerpta astronomica Persice scripta; f. 125 fragmenta Arabica de arte geomantica; f. 127 de vi salutari aquae pluvialis mensis Aprilis; f. 128 v. narratio Arabica de Mirj'am; f. 132—140 figurae telesmaticae, sigilla prophetica etc.; adnotationes ad magiam spectantes; f. 141 v. carmen Persicum sic inscriptum: از كفتارملا در مدح امير المؤمنين وباقى الأيمّة; fol. 142—143 versus variorum poëtarum ut خواجه نصير, طوسى.

VI.

Codiculus in 4to Arabico-Turcicus fll. 16 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus declinationis tabulam verbi Arabici نصر cum explicatione Turcica continet. Cfr. Cat. des mnscts. de la biblioth. de St. Pétersbourg p. 540 et Cat. codd. Arab. Hafniens. No. CCCIX.

VII.

Codex Arabico-Persicus in 8vo chartae Europaeae fll. 63 charactere Neschi optime exaratus *tractatum grammaticum linguæ Persicæ et Turcicæ* cum glossariis continet. Dicit auctor nobis ignotus, se hoc opusculum in tres particulas divisisse, quarum prima grammaticam Persicam, altera grammaticam Turcicam, tertia Mogolicam tractaret. Fol. 3 r.—34 v. pars I^a^ XXVIII. capita, quæ collectiones verborum Persicorum ad significationes dispositorum versione Arabica addita exhibent, cum introductione grammatica linguæ Persicæ in XV. sectiones divisa continet. Post lacunam fol. 35 r.—63 formæ verborum Persicorum et vocabula Persica cum versione Turcica enumerantur; ultima sectio numeros cardinales linguæ Persicæ exhibet. Particula tertia deest.

VIII.

Codiculus Pers.-Turcicus in 4to foll. 21 chartae orientalis variis coloribus ornatae charactere

ta'lîq optime exaratus *glossarium et dialogos* sermone *Persico* et *Turcico* composita continet.

IX.

Cod. Pers.-Turcicus in fol. fll. 192 chartae Europaeae charactere Neschi-Diwanico bene exaratus glossarium Persico-Turcicum continet.

X.

Codex Arab.-Pers.Turcicus in 4to ab initio et fine mutilus fll. 58 chartae orientalis charactere Diwanico mediocriter exaratus collectionem epistolarum et specimina styli elegantis Arabici, Persici, Turcici sermonis continet. Auctorem hujus collectionis ignoramus.

XI.

Cod. Arab.-Turc. in 8vo fll. 41 chartae Europaeae charactere Neschi manu *Joannis Damasceni*, qui Parisiis degit, exaratus collectanea continet, quorum conspectum duo ultima foll. exhibent; sed quae sub numeris 1—3 indicata sunt, nunc non inveniuntur.

1) fol. 35—38 Fabula Arabica de passere, quod idem fere historiarum genus in libro Ml. noctium invenitur; initium in linguam Latinam versum est.

2) excipit fragmentum من نصائح المعلّمين i. e. *ex praeceptis doctorum* Arabice.

3) fol. 33—34. Initium evangelii St. Johannis usque ad Cap. I. v. 35. Persice.

4) fol. 32 versus aliquot Arabici de morte.

5) fol. 9—31 v. XLIII. sententiae morales a Ludovico XIV° rege Gallorum compositae cum versione Turcica. Titulus legitur hic:
انا لويس الرابع عشر سلطان فرنسا وناورّا المسيحىّ بالغاية هذا الكتاب بعينه كتبتُه بيدى واهديته للكمنى بتون على نوع المحبّة جرى ذلك فى سنة الف وستماية احد وخمسين للتجسّد الالهى.

Subscriptio finalis haec est: أنا لويس الرابع عشر سلطان فرنسا وناورّه المسيحى جدّا ألفت هذه الأبيات بمساعدة معلّمى وآهتمامه أنبا باومنت فى اواخر سنة الف وستماية سبعة واربعين وفى ابتداء سنة ۱۶۴۸ تمّت وأنتهت.

6) Alphabetum Armenicum, Copticum, Sabaeum, Samaritanum, Hebraicum.

7) Tractatus commercii Ludovici XIV. et Sultani Ahmedis, sic inscriptus:
فرانسه پادشهى ايله ال عثمان پادشاهى ما بيننده منعقد اولان عهد نامه دركه ذكر اولنور.

Ordo foliorum valde turbatus est. Scriptus Parisiis 1684.

XII.

Cod. Turcicus in 4to minori fll. 50 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi satis bene exaratus traditiones prophetae de virtutibus precationum et praemiis vitæ futuræ agit. Fol. 1—38. In fine fol. 39 nomen possessoris cujusdam legitur صاحبه ومالكه محمد بن عبد الله Foll. sequentia f. 39—41 similia exhibent, sed minus bene exarata. Fol 42—49 vacua sunt; sequuntur fol. 49—50 adnotationes et preces minoris momenti. In limine fol. I' titulus legitur: هذا كتاب حديث النبى عليه السلام.

XIII.

Cod. Arab.-Turc. in 8vo chartae orient. varie coloratae fll. 102 charactere Neschi satis bene exaratus *precationes varias* continet, quibus singulis præmittuntur *descriptio virtutum et origines earum.* Precationes hae sunt:

1) دعاء خضر vel potius ut ex codice sequente apparet
دولت - fol. 1—23; cfr. Fleischer Cat. bibl. Lips. p. 442 No. CXXIX.

2) f. 24—30 دعاء خضر الياس } cfr. ibid. p. 414 B. a.
3) f. 30—41 مرغانه - } cfr. ibid. p. 414 B. a.
4) f. 42—62 r. كنز العرش - cfr. ibid. CXXXIII.
5) f. 62—65 v. اسم اعظم - cfr. ibid. CXXIX.

6) 66—70 دعاء عقد اللسان cfr. ibid. CXXXIV., CXLIII.
7) 71—77 De virtute lectionis versuum aliquot Coranicorum, laudationum dei تسبيحات.
8) 77—80 دعاء ايمان cfr. ibid. CXXIX., CXXXVII.
9) 81—100 دعاء سرخباد cfr. Fleischer Cat. bibl. sen. Lips. p. 408 No. CXVII., et cat. codd. Arab. Hafn. p. 46 col. II., ubi دعا الربيع الأحمر appellatur.
10) 100—102. De quatuor proprietatibus prophetae, de gente prophetae اجداد محمد, de serie Imamorum inde ab Hammâd usque ad Muhammedem, cujus initium hoc est: امام اعظمك اوستادى حماد در حمادك اوستادى ابرهيم نخعى cfr. similis collectio precum Tornberg Codd. orient. bibliothecae regiae Lundensis No. XXXI.

XIV.

Cod. Arabico-Turcicus in 8vo fll. 277 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus fragmenta Coranica, precationes, formulas dei laudandi aliasque liturgicas continet; precationibus sæpissime descriptio virtutum et originum earum antecedit. Inter quae notanda sunt:

1) fol. 1—21 Suratae I., XXXVI., XLVIII., LV., LXVII., LXXVIII, LXXXVI., XCIII., XCVII., CII., CX., CXI.—XIV., II. v. 1—4.

2) fol. 21—23 دعاء ختم قران; fol. 23—38 دعاء صلوات; fol. 38—48 دعاء نور; fol. 48—53 دعاء جميل [eadem precatio in cod. antecedente fol. 62—65 اسم اعظم appellatur]; fol. 58—66 - مستجاب; f. 66—69 - اسم أعظم; f. 78—89 - جزار يكنم; f. 89—93 - حسن وحسين; f. 93—96 - بورك; f. 100—114 - دولت; cfr. cod. antec. f. 1—23; f. 114—119 - خضر اليلس; f. 126—132 - مرجان [hæc precatio diversa ab ea in cod. antec.]; f. 132—152 - كنز العرش; f. 152—155 - اسماء الحسنى; f. 158—164 - بيون; f. 164—181 تهليلات —. De his omnibus precationibus cfr. Fleischer Cat. codd. biblioth. senatus Lipsiensis p. 408 col. II., 419 col. I., 436 No. CXXVI.; 442 No. CXXIX.; 444 No. CXXXVII.; 445 sqq.—450.

Fol. 182—214 sectio sequitur major formulas liturgicas et præcepta exhibens;

fol. 214—220 شرح دعاء قدح;

f. 220—232 كتاب شرط اسلام i. e. *compendium religionis Islamicae* interrogationibus et responsis explicatum cfr. Fleischer Cat. bibl. sen. Lipsiens. p. 436 col. II.; 485 No. 6. Initium ejus hoc est: الحمد لله الذى على دين الاسلام وعلى دين نبينا محمد صلعم على جميع الانبياء والمرسلين الخ

f. 233—242 precationes minores et virtutes earum;

f. 242—255 figurae telesmaticae et virtutes earum, ut sigillum [مهر] Eliae, prophetae, etc.;

f. 255—275 tractatus Turcicus de ablutione, de diebus infaustis; remedia morborum diversorum, formula precationis ejusque vis.

f. 276 v.—277 alia manu exarata formulam, دعاء تلقين, qua homo in religionem Islamicam accipitur, exhibent. Ultima verba haec sunt: بويله دين ادمه اللى اقچه ويره لر اما صالح ادم تلقين ايتمك كركدر.

XV.

Cod. Arabico-Turcicus in 8vo ab initio mutilus fll. 72 chartae orientalis laevigatae charactere Neschi optime exaratus precationes varias ut دعاء النور, دعاء قدح, دعاء السيفى, دعاء مستجاب cum virtutibus earum continet; sed folia nonnulla in medio codice desunt cfr. Fleischer Cat. codd. bibl. sen. Lips. p. 447.

XVI.

Cod. in 8vo fll. 13 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus precationem حصار السبعة i. e. *septem castella*, quae *Gafaro Sâdiq* attribuitur, cum introductione Turcica continet.

Titulus in limine folii I. inscriptus est: شرح حصار السبعة-وردی جعفر الصادق. Incipit introductio fol. 1 v.—4 v., quam sequitur precatio in septem particulas divisa. Exaratus est cod. a. H. 1057 = Ch. 1647.

XVII.

Codex Arabico-Turcicus in 8vo fll. 56 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus fol. 1—13 v. adnotationes varias, carmina aliquot etc. exhibet, quae sequitur fol. 13 v.—41 collectio precationum cum virtutibus; fol. 41 v. in media precatione, quae inscriptionem habet یکشنبه کون بو ورد اوقیه, sermo interrumpitur; cetera folia adnotationes varias nullius momenti exhibent.

XVIII.

Cod. Arabico-Turcicus in 8vo foll. 84 chartae orientalis charactere Neschi elegantissime exaratus Suratas VI., XXXVI., XLIV., XLVIII., LV., LVI., LXVII., LXXVIII., LXXXVI., XCIII. cum majore parte sequentium Suratarum usque ad Suratam ultimam continet; quas fol. 48 v. excipiunt precationes et formulae averruncæ, inter quas حلية النبي i. e. delineatio formae prophetae (cfr. Fleischer Cat. bibl. sen. Lips. p. 446 No. CLIV.) notanda est. Ultima precatio دعاء سرخباد est, quam jam antea commemoravimus.

XIX.

Cod. Arabico-Turcicus in 12o fll. 149 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus precationes et formulas telesmaticas continet. Fol. I. hoc inscriptum est: „Libellus, quem velut sacrum contra mala quaevis clypeum circumferre et in pectore gestare Turcae solent."

XX.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo minori fll. 105 chartae orientalis charactere Neschi et Diwanico mediocriter exaratus fol. 1—13 v. Suratas XXXVI., LXVII., LXXVIII., CXII.—XIV., I., II. v. 1—4; foll. 13—87 precationes varias continent, inter quas notandae sunt: دعاء رجال الغيب, دعاء عهدنامه, دعاء مفتاح الجنة, دعاء حروف, دعاء مرجان, دعاء حسن وحسين, دعاء رجب الحراب. Fol. 87 v. annus, quo codex exaratus est, legitur a. H. 1047 = Ch. 1638. Fol. 89—97 nihil inscriptum est; fol. 97 v.—105 precationes et telesmatica.

XXI.

Cod. Arab.-Turcicus in 12o fll. 388 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus sectiones Coranicas Sur. XXXVI., LXVII., LXXVIII., LXXXVI.; XCIV., XCV., XCVII., CII., CX., CXI., CXII., CXIV. et precationes, quas fere easdem jam commemoravimus, cum telesmaticis continet.

XXII.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo min. fll. 57 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus Suratas Corani, quae fere eaedem in codice antecedente enumeratae sunt, Suratas XXXVI., XLVIII., LV., LXVII., LXXVIII., XCIV., XCV., XCVII., CII., CIII., CIV., CV., CVI., CVII., CVIII.—XIV., I., II. v. 1—4 cum precatione دعاء قران عظيم continet. In ultimis pgg. remedia aliquot morborum leguntur.

XXIII.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo fll. 199 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus sectiones Coranicas in usum precationum cum precationibus aliis continet. Suratae hae sunt: I., XX., XXXVI., XLIV., XLVIII.,

LV., LVI., LXII., LXVII., LXXV., LXXVIII., LXXIX., LXXXII., XCVII., CX., CXII.

XXIV.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo fll. 98 chartae orientalis easdem fere Suratas, quas cod. antecedens, continet: Sur. VI., XXXVI., XLVIII., LV., LVI., LXVII., LXXVIII., XCIII., XCIV., XCVII., CX., CXII.—XIV. Fol. 94—97 de septem versibus Corani averruncis agunt, cfr. Fleischer Cat. codd. bibl. sen. Lipsiensis p. 442 No. CXXVIII. Hic codex in tabernaculo Chani Tatari inventus et ex Crimea tanquam spolium a. 1736 die 19 Maii a duce Russorum Burchardo Chistophoro de Münnich ablatus esse, Pag. ult. traditur.

XXV.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo fll. 137 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus Suratas Coranicas fere easdem, quas codex antecedens Sur. XXXVI., XLVIII., LV., LVI., LXVII., LXXVIII., CX., CXII., I. continet cum precationibus. Fol. 116—137 carmen celeberrimum *Borda* legitur.

XXVI.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo fll. 111 chartae orientalis laevigatae variis manibus exaratus, fol. 1—50 bene charactere Neschi, fol. 50—111 mediocriter charactere Neschi-Diwanico Suratas Corani XXXVI., XLIV., XLVIII., LV., LVI., LXVII., LXXVIII., CXII., CXIII., CXIV., I., II. v. 1—4, precationes cum telesmaticis, sigilla prophetarum etc. continet; cfr. similis collectio apud Fleischerum Cat. codd. bibl. sen. Lipsiensis p. 435 No. CXXIII.

XXVII.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo. fll. 50 charactere Neschi bene exaratus fol. 2 v. precationem دعاء يوسف inscriptam continet; excipiunt Suratae XXXVI., XLIV., XLVIII., LV., LXVII., LXXVIII., XCIII—CXIV., I.; quas precatio دعاء مهر نبوة fol. 38 cum sigillis prophetae et aliae precationes usque ad fol. 46 v. sequuntur. Cetera folia adnotationes et formulas precationum nullius momenti exhibent. Cfr. Fleischer Cat. p. 414 B. a.

XXVIII.

Cod. Arab.-Turcicus in 8vo. fll. 28 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus precationes varias cum introductionibus continet, quas excipiunt traditiones de horis faustis et infaustis. Exaratus est a. H. 1125 = Ch. 1713.

XXIX.

Cod. Arab.-Turcicus in 12o min. fll. 119 chartae orientalis charactere Neschi pulcherrime exaratus precationes continet, inter quas nominandae sunt دعاء , دعاء خصم نبی , دعاء نور , دعاء صبح وتسبيح , دعاء قدح , دولت; quas excipit sectio Coranica Sur. VI. v. 1—130, ubi sermo abrumpitur folio evulso. Sequuntur precationes شرح دعاء بويس et شرح دعاء قراندن يدى ايت cfr. No. XXIV. et Fleischer l. l. No. CXXIX., CXXV.

XXX.

Cod. Arab.-Turcicus in 12o fll. 93 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus precationes continet, inter quas nomine signatae sunt دعاء اسم أعظم , دعاء مصطفى cum formulis telesmaticis; fol. 70 v.—83 r. Sur. XXXVI. legitur, quam excipiunt Sur. CXII. et LV. fol. 84—91; sequuntur septem versus averrunci Corani, initium Sur. II. v. 1—4 etc. minoris momenti.

XXXI.

Cod.* Arab.-Turcicus in 8vo fll. 140 chartae orientalis charactere Neschi bene exaratus precationes continet, inter quas nomine signatae sunt: حزب البحر , دعاء الهيكل, دعاء مصطفى , cfr. Fleischer l. l. p. 443 No. CXXXIII. et 407 No. CXVI.; دعاء , دعاء جهل نام , دعاء بلخ ; خصم الياس cum amuletis.

XXXII.

Cod. Arab.-Persicus in 8vo fll. 62 chartae orientalis charactere Neschi optime exaratus telesmatica, quae inscriptionem habent هزار يكنام بارى تعالى i. e. *MI. nomina dei per decades disposita* cfr. Fleischer l. l. p. 419 col. I. Transscriptus est cod. a. 1056. Post fol. 43 unum fol. deest.

XXXIII.

Cod. in 4to fll. 84 chartae Europaeae charactere Neschi mediocriter exaratus collectanea varii argumenti continet:

1) fol. 1—6 formulam Arabicam confessionis peccatorum apud Catholicos Orientis usitatae;

2) fol. 10—12 precationem Arabicam ante coenam; excipit

3) tractatus Rabbinici Arabice scripti دلالة الحائرين i. e. "*monstratio viae perditorum*" inscripti pars IIa, capita XLVIII. continens, auctore Mose Maimonide; agit de creatione mundi et prophetia. Subscriptio finalis haec legitur: وهذا غاية ما انتهى في القول فيه في أمر النبوة وأمثالها وعبارتها وهذا جملة ما أذكره لك من هذا الغرض في هذه المقالة فلنقبل على معانى اخرى - كمل الجزء الثانى من دلالة الحائرين. Cfr. de hoc opere Fürst Handbuch der Jüd. Litter. T. II. p. 304.

4) fol. 47—61. Index verborum opusculi ignoti.

5) f. 63—76. Excerpta chronici Abû-l-Fatḥ Samaritani ex codice Arabico Dni. Roberti Huntington Angli.

6) f. 77—80. Duo capita libri Arab. paraenetici de imitatione Christi كتاب اتّباع المسيح والاقتدا به.

7) f. 81 versio cap. I.—VIti v. 10 geneseos Samaritanæ litteris Hebraicis exarata.

XXXIV.

Codiculus in 8vo Persicus fll. 26 chartae orientalis charactere ta'lîq bene exaratus flexionem verborum Persicorum cum versione Hindostanica continet. Verba Persica haec sunt: آمدن , اوردن , انداختن , امیختن , اموختن , اویختن , اشامیدن , اهیختن , اختن , انکیختن , اندوختن. Abrumpitur sermo in hoc ultimo verbo, cum folia nonnulla desint.

XXXV.

Cod. in 8vo maj. fll. 68 chartae Europaeae glossarium Persico-Hindostanicum cum versione Danica continet. Paginae in duas columnas divisae inscriptionem habent هندوى, فارسى, et versio Danica singulis verbis superscripta est. Incipit a فصل ا sic: الله - اسمان - ادم Persice: رحمن - فلك - ادم.

ROTULAE, COLLECTIONES IMAGINUM ALIAQUE.

I.

Rotula fere XV. ulnas longa et ulnam dimidiam lata chartae orientalis crassae et laevigatae tabulam genealogicam et historicam exhibet, qua prophetae, reges, principes inde ab Adamo usque ad Sultanum Othmannicum

Mahmud Chan, qui a. H. 1143 = Ch. 1730 imperium accepit, cum vitis eorum et rebus egregie gestis enumerati sunt. Nomina prophetarum in media charta duobus circulis rubris cincta, nomina regum parte dextera, nomina principum dynastiarum Keimurti, Keikanianidae, regum post Alexandrum Magnum parte sinistra exarata sunt. Ante Muhammedem quatuor dynastiae commemorantur: 1) داداديان 2) كيانيان 3) اشكانيان 4) ساسانيان; post Muhammedem 10 dynastiae enumerantur:

1) طبقة بنى اميّة 2) بنى عبّاسيين – 3) سامانيان et – خوارزميان 4) آل بويه 5) سبكتكين – 6) ديالمه – 7) جنكيز خانيان – 8) ملاحده – 9) سلجوقيان – 10) عثمانيان –.

Ab initio et fine particula avulsa est, quare titulus deest. Ex descriptione similis rotulae cfr. No. DXXII. et DXXIII. Cat. des mnscrts. de la bibl. imp. de St. Pétersb. p. 469—70 suspicari licet, hoc opus سبحة الاخبار وتحفة الاخبار i. e. *rosarium optimatum et munus historiarum*" auctore *Derwischo Muhammede* esse, qui Persice hoc composuit; postea in linguam Turcicam hoc opus versum et usque ad tempus indicatum continuatum est*). Cfr. similis tabula inter Codd. orient. Guelferbüt. No. 31 in appendice Catal. codd. orient. biblioth. Dresdensis ed. Fleischer.

II.

Rotula Calendarium Turcicum a. H. 1168 = Ch. 1755 elegantissime exaratum exhibet.

*) In iis, quae ex titulo supersunt, adhuc legitur: خلاصة] تواريخ اسلاف سبحة الاخبار اسميله مسمّى]

III.

Cod. in folio continet imagines XLVIII. egregie pictas imperatorum, principum, filiorum eorum (Mirza), virorum sanctorum, Chânorum, aliorumque virorum in Hindostania celebrium, ita ut habitus singulorum, ornatus, vestitus accurate distincti sint. Incipit haec collectio ab Akbaro et Gihângiro; singulis imaginibus nomina hominum depictorum adscripta sunt. Textus non invenitur. In fine folii primæ imagini antecedentis scriptum est: „La vertu trouve à la fin sa recompense, et post ultimam imaginem legitur nomen: „Hansen: in secundis time, in adversis spera."

IV.

Cod. in fol., textu destitutus, exhibet imagines principum et virorum celebrium, ad Indos sine dubio pertinentium, ibique probabiliter pictas. Nomina virorum non, sicut in cod. antecedente, adscripta sunt; sed imagines hujus codicis illas referunt. Haec collectio XXXI. imagines comprehendit.

V.

Cod. Turcicus formæ longæ fll. 390 chartæ orientalis optime exaratus *tabulas publicas censorias* imperii Turcici continet.

CODICES HINDUSTANICI.

I.

Cod. in fol. fll. 210 chartæ Indicæ charactere ta'lîq optime exaratus Diwanum celeberrimi poëtæ *Wela*, filii *Suleimân 'Alichân*, continet. Præfatio Persica editoris antecedit, quam sequitur pars Ia Qasîdas usque ad fol. 69, deinde pars IIa gazelas et alia poëmata continens usque ad fol. 210; cfr. Garcin de Tassy hist. de la littér. Hindoui et Hindoustani v. I. p. 532. Sprenger a Cat. of the Arab., Pers. and Hindustany mnscrts. of the libraries of the King of Oudh v. I. p. 641.

II.

Cod. in fol. fll. 118 chartae Europææ *versionem Hindustanicam Gulistani Sa'adii* continet; præfatio Sa'adii deest, cum versio a cap. I. incipiat. De versionibus Gulistani cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 30 sqq.

III.

Cod. in fol. fll. 429 chartæ Indicæ charactere ta'lîq optime exaratus *versionem Hindustanicam Ahmedis Ḥâfiz-ed-dîni* operis celeberrimi *Kalila wa-Dimnah* nomine خرد افروز i. e. *sapientiæ illuminator* inscriptam continet. Versio hæc a. H. 1217 = Ch. 1803 finita est; cfr. G. d. Tassy l. l. v. I. p. 40.

IV.

Cod. in fol. fll. 75 chartæ Indicæ charactere ta'lîq bene exaratus *versionem Hindustanicam* operis Persici *Gehâr Derwisch* [cfr. codd. Pers. No. XCI.] nomine باغ وبهار i. e. *„hortus et ver"* inscriptam continet; cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 64. Impressa est hæc versio Calcuttæ a. 1813.

V.

Cod. in fol. fll. 6 chartæ Europææ charactere Neschi bene exaratus celeberrimam *elegiam* de morte *Alidæ Muslimi* stropharum LXXXI. auctore *Meskîn* continet; cfr. Garcin de Tassy l. l. v. I. p. 349; Sprenger l. l. p. 622. Titulus fol. I. legitur مرثيۀ مسكين.

VI.

Cod in fol. fll. 17 chartæ Indicæ charactere Neschi bene exaratus *Anthologiam* variorum poëtarum continet: ذوق [cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 552], سيد [cfr. ibidem p. 437]; شورش [cfr. ibid. p. 468; Sprenger l. l. p. 182]; مصحفی ,موجی ,کهر ,قمر ,میرفرهاد ,غافل [cfr. G. de Tassy l. l. p. 373]. Titulus fol. I. inscriptus est: „Gazels in Hindee".

VII.

Cod. in 4to fll. 164 chartæ Indicæ charactere ta'lîq bene exaratus poëma *Gawwasii Țûți nâmeh* i. e. liber *psittachi* continet. Titulus fol. I. legitur: طوطی نامه از تصنیف غواصی; cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 186; Sprenger l. l. p. 608.

VIII. & IX.

Duo volumina in 4to chartæ Europææ charactere ta'lîq optime exarata versionem Hindustanicam operis *Behâri Dânisch* [cfr. Codd. Pers. No. XCII.] auctore *Haidari*, nomine گلزار دانش i. e. *rosarium sapientiæ* inscriptam, continent. Vol. I. fll. 253, vol. II. fll. 284 amplectitur; cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 209.

X.

Cod. in 8vo fll. 88 chartæ Indicæ charactere ta'lîq bene exaratus poëmata *Ṣâhibi Qirân* s. کلیات صاحب قران continet. De hoc poeta cfr. Sprenger l. l. p. 604 et G. de Tassy l. l. p. 32, qui cognomen esse imperatoris Mogolici Schahi Alami IIi [1761—1806 Ch.], minus recte suspicatur.

XI.

Cod. in 8vo fll. 74 chartæ orientalis lævigatæ charactere ta'lîq bene exaratus poëma *Ḥasani Mîr-Gulâmi*, nomine سحر البیان i. e. *magia eloquentiæ* inscriptum, continet; cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 197—201; Sprenger l. l. p. 609.

XII.

Cod. in 8vo fll. 32 chartæ orientalis charactere ta'lîq bene exaratus particulam *Diwâni poëtæ Walîi* continet. Fol. I. legitur: Diwan Wally, bought at Patna 1764 P. J. Flor دیوان ولی: cfr. G. de Tassy l. l. v. I. p. 524—28, Sprenger l. l. p. 641. Poëmata Walii edita sunt a. G. de Tassy in libro inscripto: Les oeuvres de Wali, Paris 1834.

XIII.

Cod. in 8vo ab initio mutilus fll. 34 chartæ orientalis charactere Neschi optime exaratus Meṭnewiât s. disticha in laudes Muhammedis, nomine معراج نامه i. e. *liber ascensionis* inscripta, auctore *Bulaqi* continet. Duo folia ab initio desunt, et quinque ultima folia lacerata sunt. De hoc opere cfr. G. d. Tassy l. l. v. I. p. 131; Sprenger l. l. p. 603. Transscriptus est codex noster a. H. 1098 = Ch. 1687.

CODICES MALAICI.

I.

Cod. in 4to fll. 219 chartæ Europææ optime exaratus versionem Malaicam narrationis *Zâdeh bacht* inscriptæ continet. Transscriptus est codex a. H. 1243 = Ch. 1827. Fol. I. titulus legitur: history of *Zada bachtin* or a fable in the Malay language, 300 Years ago translated from the Arab. language by a na-

tive of Achin in Sumatra; cfr. Werndly Maleische Spraakkunst Amsterdam 1786 p. 347.

II.

Cod. in fol. fll. 90 chartæ Europææ optime exaratus narrationes has continet:

1) p. 1—38 narrationem de *Tamim Medani*; titulus legitur: the history of *Tamim Medani*, who was the friend of Muhammed and had taken flight by the evil spirit from Medina to the heaven of heavens; 500 Years ago translated from the Arab. language.

2) p. 38—60 narrationem *de Raja Soleymano*, rege Hindustaniae cfr. Werndly l. l. p. 348.

3) narrationem de principe *Ismâiyatim* [اسما يتم]; titulus legitur p. 60: the history of Prince Ismaiyatim; the intention of this work is to give a model of a good Minister and a wise and puissant monarch. Written in a same style. Transscriptus est codex a. H. 1238 = Ch. 1823. Cfr. Werndly l. l. p. 345.

CODICES SYRIACI.

I.

[Dillmann descr.]

Codex chartaceus in 4to folia 291 amplectens, charactere simplici, manu distincta et accurata Parisiis A. D. 1634 ab Olavio filio Johannis est exaratus. Initia sermonum et capitum, quae in hoc libro continentur, rubro exscripta sunt: signa diacritica, praeter Ribbui et puncta distinguendis vocabulis ambiguis inservientia, nulla sunt apposita. E vocalibus nonnisi A passim a librario ipso notata est, sed manu lectoris cujusdam signa vocalium Graeca multis in locis adscripta sunt.

Continentur hoc libro:

1) *opus anonymi de "scientia veritatis"* fol. 1—260.

Titulus libri est: ܟܬܒܐ ܓܘܢܝܐ ܠܟܠ ܟܘܠܗܘܢ ܥܡܡ̈ܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܕܒܗ ܡܠܦ ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܕܡܬܝܕܥܐ ܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ i. e. liber universalis (encyclios), in usum omnium gentium, quaecumque sub coelo sunt (scriptus), in quo (auctor), quomodo scientia veritatis cognoscatur, docet.

Liber divisus est in novem sermones (ܡܐܡܪ̈ܐ); singuli sermones distinguuntur in singula capita. Argumentum sermonum singulorum hoc fere est 1) de viis et auxiliis cognitionis, de cognitione Dei, de natura Dei, de Deo rerum creatarum auctore et gubernatore; 2) de finibus creationis mundi, et de altero mundo invisibili et futuro; 3) de homine et natura humana et de facultate Dei cognoscendi homini innata; 4) de cognitione rerum naturalium, et de elementis mundi; 5) de lumine, de coelo ejusque circumscriptione, de sole, luna, sideribus, de eorum vi et natura, de defectibus solaribus et lunaribus; 6) de aethere, aëre, nubibus, fulminibus, tonitru, pluvia, rore, grandine, glacie; de commutationibus temporum quadripartitis; 7) de variis avium et animalium aquatilium ge-

neribus eorumque natura; de natura terrae et variis, quae inde gignuntur, rebus; de metallis, thermis, aqua marina et aqua potabili, de animalibus terrestribus, 8) de humana omnium harum, quae enumeratae sunt, rerum cognitione, de hujus cognitionis usu, modo, fine; 9) de regno coelorum, de beatitudine beatorum, de Gehenna et damnatione damnatorum, de perpetuitate damnationis.

Praeterea exponendum sibi proposuit auctor, unde gentes et stirpes generis humani sint propagatae, unde varietas populorum, linguarum humanarum, victus habitusque populorum repetenda sit, quam ob rem regna, leges, jura, mores, urbes, arces, munimenta, exercitus, artes militares sint instituta, quomodo varietas cultus divini et doctrinae de rebus divinis populos invaserit.

Haec omnia auctor se expositurum esse promisit in synopsi argumenti, toti operi præmissa; sed expositio, qualis in nostro codice legitur, ultra secundum sermonis septimi caput non procurrit, neque opus ab auctore ipso ad finem perductum esse videtur.

De auctoris nomine et aetate nihil comperti habemus; fol. 5 et in praefatione auctoris fol. 12, ubi de causa, qua ad hoc opus conficiendum adductus sit, disserit, auctorem esse Edessae natum, et postquam triginta fere annos rei Edessae publicae præfuisset in solitudinem montis cujusdam deserti se recepisse, et de scientia veritatis et salute generis humani diu meditatum hunc librum conscripsisse legimus.

2) *Duo sermones de consummatione temporum:*

a) Sermo sancti Mar Ephraemi de fine (rerum) et consummatione mundi (ܕܥܠ ܚܪܬܐ ܘܫܘܠܡܐ) fol. 264—270. b) Sermo de Alexandro, filio Philippi, Macedone nec non de domo Gog et Magog, et de fine (rerum) et consummatione (mundi) fol. 270—286.

Subscriptum est (fol. 287): "Descriptus est hic liber "de causa omnium causarum", cum duabus homiliis de fine et consummatione, Parisiis, in urbe benedicta et munita, anno 1634; finitus est mense Tischri II. (Novembri), diebus regis illustrissimi excelsi Ludovici XIII., manu imbecilli et peccatoris Olavii, filii Joannis, in gloriam et honorem et laudem sanctae et consubstantialis Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus S., unius Dei veri. Ei sit gloria in saecula saeculorum! Amen. — Additum est

3) *Carmen Johannis cujusdam in laudes Sergii amici* fol. 288—289, in quo Sergium ob librum compositum summis laudibus extollit.

4) Exercitationes in elementis alphabeti Syriaci, cum precibus Syriacis. fol. 290—291.

II.

Tres scidulæ membranaceæ litteris recentioribus optime exaratæ versionem Syriacam Ps. CXIX. exhibent. Nomen scriptoris non invenitur.

CODICES SYRO-ARABICI.

I.

Codex Syro-Arabicus in fol. fll. 354 chartæ orientalis crassæ et lævigatæ, quorum paginæ in binas columnas divisæ sunt, partim charactere Estrangelo, partim Neschi antiquo optime exaratus fol. 1—261 v. *lectiones ex evangeliis*

quatuor versionis simplicis Syriacæ totius anni inde a Dominica resurrectionis usque ad sabbatum sanctum *juxta ritum Græcorum cum versione et explicatione Arabica* continet. Insunt imagines Evangelistarum St. Johannis, St. Matthæi, St. Lucæ, satis rudes, et tituli inscriptionesque singularum lectionum minio charactere Estrangelo exarata sunt. Fol. I. v. titulus Arabicus legitur: وكان المهتم فى عزم هذا الانجيل المبارك العبد الحقير الخاطى --- ماكاريوس بزى خورى باسم راهب ابن المرحوم الخورى شحاده من قرية داريا المحروسة من زاوية طرابلس الخ -- وهو برسم كنائس داريا كنيسة سيّده ام النور ومار انطونيوس ومار جاورجيوس ويوحنا المعمّدان الملاصق لهيكل القديس مارجرجس بالقرية المذكورة --- وكان ذلك بتاريخ عشر الاوسط من شهر اب المبارك الموافق لسنة سبعة الاف ومائة وثلاط عشر لابونا ادم عم (sic) unde opus hoc a. Ad. 7113 = Ch. 1605 a Macario monacho in oppido Dârjâ redactum esse videmus. Incipiunt lectiones ex St. Joanne fol. 1—59, quas sequuntur lectiones ex St. Matthæo fol. 59—105, quas lectiones ex St. Luca fol. 105—156; quas lectiones ex St. Marco fol. 156—169, ubi subscriptio finalis legitur: --- رب اغفر ذنوب عبدك وكاتبه داوود بزى شماس. — Excipiunt fol. 169—261 XII. evangelia Passionis et XI. evangelia resurrectionis; fol. 261 inscriptio finalis legitur: تمت وكملت الاناجيل الاحد عشر مع ما هو مهذب فى قبل من مقالات يوحنا ومتى ولوقا ومرقس --- بيد اقل الناس واحقرهم داود بزى شماس من قرية بطرام.

Sequitur fol. 262—347 *Kalendarium Sanctorum*, quibus lectiones Evangelicæ assignatæ sunt inde a mense Ilul [i. e. September] usque ad exitum mensis Ab [i. e. Augustus]. Fol. 347 iterum lectio finalis legitur, unde videmus, illud antiquius hujus operis exemplar a presbytero, quem nuper commemoravimus, Davide a. Ad. 7057 = Ch. 1549 exaratum esse, quod iterum anno non indicato a presbytero يعقوب بن فرج ex oppido Dârjâ transscriptum est; ex hoc apographo exemplar nostrum, ut in inscriptione fol. I. legitur, a. A. 7113 derivatum est. Idem fere opus ab Assemanno in Catal. bibliothecæ Vaticanæ vol. II. No. XX. p. 103—136 satis diffuse descriptum est.

Fol. 348—350 preces et hymni (Hosiannæ) paschatis sermone Syriaco leguntur, quae excipit sermone Arabico scriptus index evangeliorum et epistolarum dierum festorum totius anni. Titulus Arabicus hujus sectionis est: ترتيب (sic) الاناجيل والابسطلسات.

II.

Codex Cárschûnensis in 8vo fll. 4 chartæ crassæ et lævigatæ optime exaratus *Hymnos tres festo palmarum recitandos* continet; litteris Syriacis simplicibus Arabice compositi sunt. Hymnus Ius f. 1—2 v. sic inscriptus est: تسابيح تقال فى بركة الشعانين *); IIus fol. 2 v. تسبيح **); IIIus fol. 3 v. حين تفريق الشعانين يقولو الشمامسة ***). Sequuntur particulæ duæ, laudationes Christi et Mariæ Syriace compositas exhibentes. Cfr. Cat. codd. bibl. Vaticanæ ed. Assemannus vol. II. p. 376, p. 389.

---

*) ܬܣܐܒܝܚ ܬܩܐܠ ܦܝ ܒܪܟܗ ܐܠܫܥܐܢܝܢ

**) ܬܣܒܝܚ

***) ܚܝܢ ܬܦܪܝܩ ܐܠܫܥܐܢܝܢ ܝܩܘܠܘ ܐܠܫܡܐܡܣܗ

CODICES AETHIOPICI.

[Dillmann descr.]

I.

Codex membranaceus in 4to minori foliorum 73, quorum singulae paginae in binas columnas divisae sunt, literis grandioribus bene exaratus circiter duobus vel tribus abhinc saeculis, continet: *Vitas Sanctorum:*

1) fol. 1—44. *Vitam sancti Za-Michael, qui Aragâvi (senex) cognominatur*, unius ex novem illis Abyssiniae sanctis, qui e provinciis imperii Romani in Aethiopiam transgressi fidem Christianam ibi propagavisse dicuntur (Vid. J. Ludolfi Historiam Aeth. lib. III. Cap. 3, et ejusdem Commentar. h. l.). Composita esse perhibetur haec vita a sancto Jaredo, doctore musicae sacrae in Abyssinia celeberrimo, aetate Gabra-Masqal, filii Caleb, regis Abyssiniae. Eadem vita exstat manuscripta Londini in Museo Britannico, Cod. Aeth. XLVI. (vid. Catalogum Codd. mnscr. orient. Musei Brit., Part. III. pag. 50).

2) fol. 45—73 *Vitam sancti et beati Gabra-Christos (Christoduli), filii Theodosii, imperatoris Constantinopolitani.* Hujus sancti commemoratio in Synaxario ecclesiae Aethiopicae legitur sub Teqémt mensis die XIV°. Eadem vita exstat manuscripta Londini in Museo Britannico, Cod. Aeth. XLVIII., 5.

Nomen possessoris primarii omnibus in locis libri, ubi inscriptum erat, ab emptore quodam erasum est.

II.

Codex chartaceus in fol., folia 86 complectens, a. J. H. W. Francofurti ad Moenum A. D. 1692—95 descriptus nec non variis annotationibus a J. Ludolfo propria manu in margine adscriptis auctus continet:

Apographum Poëmatum Aethiopicorum, a Wanslebio et J. Ludolfo collectorum.

1) fol. 1—74, *Encomium illud Sanctorum coelestium et terrestrium, per totum annum singulis anni diebus commemorandorum*, quod J. Ludolfus in codice ab Ed. Pocockio accepto invenit et in omnibus libris ab ipso editis saepissime allegavit. Permultas inde strophas in Historia Aethiopiae passim descripsit, et Fastos sacros ecclesiae Abyssinicae, quos in Commentario Hist. p. 385—427 exhibet, ex hoc encomio excerpsit. Videre licet de hoc Encomio J. Ludolfi praefationem lexici Aethiopici editionis II. A. 1699.

Qui codicem descripsit, permultas annotationes interpretatorias in margine paginarum apposuit.

Subscriptum legitur: „absolvi die IX. Sept. 92 J. H. W. Francofurti ad Moenum"; deinde: „contuli cum protographo Wanslebiano m. Februario A. D. 1695".

Fol. 75 r. leguntur J. Ludolfi de hujus encomii auctore conjecturæ, a librario descriptae; adjectae sunt annotationes ad has conjecturas, a J. Ludolfo *propria manu* adscriptae.

2) *Poëmata varia miscellanea fol. 75 v.—85,* quorum plura in J. Ludolfi Historia Aeth. et in editione grammaticae Aeth. IIa, libro VIIo, typis impressa sunt.

a) Carmen Anonymi ad Susneum, Aethiopiae regem, scriptum, e codice Aethiopico Bibliothecae Colbertinae Lutetiis Parisiorum excerptum, „'etâna môgar" inscriptum.

b) Carmen Amharicum, a Gregorio Aethiope speciminis causa compositum et ad J. Ludolfum missum, ejusdem metri.

c) Encomium Abrahami, Isaaci, Jacobi patriarcharum, per omnia membra corporis lau-

datorum, XXI. stropharum, quarum singulae quinis e versibus constant.

d) Lessus in Jesu Christi passionem, XIV. stropharum (vide de hoc versuum genere Ludolfi gramm. lib. VII.)

e) Fragmentum salutis rhythmicae (Salâm), ad Michaëlem archangelum dictae. Singulae strophae quinos versus continent; media in nona stropha carmen abscissum est ob defectum archetypi.

f) Encomium Mariae Virginis, per omnia corporis membra laudatae, XXXIX. stropharum quinorum versuum.

g) Encomium Samuelis Thaumaturgi, XXXII. stropharum quinorum versuum.

h) Carmen aliud in laudes Samuelis Thaumaturgi, VII. stropharum, metro „Sellâsê" conscriptum.

i) Carmina tredecim, a Gregorio Aethiope composita, variorum metrorum, varios in homines, variisque de causis dicta. Eorum alia in Ludolfi grammatica, alia in Comment. Hist. Aeth. pag. 41—44 typis impressa sunt.

k) Carmina tria breviora, a J. Ludolfo ipso facta 1) ad Gabr. Reusselium, quum Magister crearetur, 2) in mortem uxoris illustrissimi Samuelis Morlands, Britanni, quod in Basilica Westmonasteriensi Londini marmori insculptum etiam his nostris diebus legitur, 3) in memoriam Laurentii Odhelii.

l) Carmen inferioris notae, quod Joh. Henr. Haenerus, Jenensis, in amici gratiam composuit. Sequuntur annotationes quaedam, propria manu Ludolfi scriptae, de variis carminibus Aethiopicis.

3) fol. 86 r. Synopsis mensium Aethiopicorum cum mensibus Romanis et Copticis comparatorum.

Subscriptum est: „absolvi XXVIII. Febr. A. 1695. J. H. W.

CODICES COPTICI.

I.

[Petermann descr.].

Codex Copticus in 4to fll. 150 chartæ orientalis crassæ *psalmodiam sanctam* dialecto Memphitica compositam inscriptionibus Arabicis sparsim adjunctis continet. Introductionem [بدو الابصلمديّه fol. 2—4] hymnus in festum resurrectionis [fol. 5—8] sequitur, quem excipiunt:

fol. 8 v.—12 r. Carmen Mosis Exod. XV. [تسبحة موسى النبى];
- 12 v.—13 v. Carmen de transitu per mare rubrum [ابصالى من اجل موسى النبى];
- 17 v.—20 r. hymnus trium virorum in fornace ardenti [التسبحة الثلاثه فتية];

f. 20 r.—27 v. hymnus trium juvenum sanctorum [ابصالى التلاته فتية القدسين];
- 27 v.—34 v. quatuor hymni [التسبحة الاربعة];
- 35 r.—58 r. Hymni in dominicam [تراكية يوم الأحد المبارك];
- 58 v.—65 v. Hymni in feriam IIam [تراكية يوم الإثنين];
- 66 r.—74 r. Hymni in feriam IIIam [تراكية يوم التلات];
- 74 v.—82 r. Hymni in feriam IVam [تراكية يوم الاربعا];
- 82 v.—94 v. Hymni in feriam Vam [تراكية يوم الخميس];
- 95 r.—100 v. Hymni in feriam VIam [تراكية يوم الجمعة];

f. 100 v.—107 v. Hymni in diem Sabbati [تراكية يوم السبت];
- 107 v.—108 r. Hymnus in Quadragesimam [فى ايام الصوم الاربعين];
- 108 v.—109 v. Hymni in dies XL. sanctos et in exequias mortuorum [فى ايام الاربعين المقدسة وعلى تجنيز الاموات];
- 109 v.—112 r. Hymni in dies jejunii [فى ايام الصوم المقدّس];
- 112 r.—115 r. Hymni in dies resurrectionis [فى عيد القيامة];
- 115 r.—146 r. Hymni matutini [فى صلاة باكر] et varii hymni;
- 146 r.—150. Expositio fidei orthodoxæ [تقدمة الامانة الارثدكسية];

Quo tempore codex exaratus sit, non indicatur; sine dubio satis novus est et a scriba ignaro transscriptus, cujus errores initio codicis emendati sunt.

Fol. I. inscriptum est: "*Psalmodia Aegyptiaca*".

II.

Apographum Copticum fll. 100 in 4to *fragmenta biblica et historica* ex utriusque dialecti Copticæ manuscriptis, quæ Romæ in bibliotheca Angelica et in museo Borgiano asservantur, Romæ mense Julio a MDCCLXXXV transscripta continet. Inveniuntur in hoc apographo: *liber Danielis* cum apocryphis additamentis ex græca versione Theodotionis *Memphitice* translatis; fragmenta duo Danielis *Sahidica* Cap. VIII. v. 18—Cap. IX. v. 27; fragmenta minora novi testamenti; fragmenta minora historici argumenti.

III—IV.

Tria volumina in 4to *fragmenta Sahidica Memphitica*, *Basmurica* veteris et novi testamenti Romæ a s. R. Engelbreth, Dr. th., transscripta continent.

CODEX ARABICO-COPTICUS.

[Petermann descr.]

Codex Arabico-Copticus in fol. min. fll. 31 epistolas St. Pauli: fol. 1—11 ad Galatas, fol. 12—23 r. ad Ephesios, f. 23 v.—31 v. ad Philippenses Coptice et Arabice versas continet. Coptica ad dialectum Memphiticam pertinent. Inscriptum est fol. I. nomen Frederici Rostgardii, qui annotationes sparsim foliis interjectis addidit. Fragmentum operis versionem omnium epistolarum St. Pauli continentis esse videtur.

CODICES ARMENII.

[Petermann descr.]

I.

Codex Armenius in fol. min. fll. 161 chartæ crassæ lævigatæ, sed madore nonnihil læsæ continet:

f. 3—31 v. epistolam Pauli ad Romanos;
- 32 r.—59 r. — — - Corinthios prior.;
- 59 r.—79 r. — — - — poster.;
- 79—88 v. — — - Galatas;
- 89 r.—98 r. — — - Ephesios;
- 98 r.—105 r. — — - Philippenses;
- 105 r.—111 v. — — - Colossenses;
- 112 r.—117 v. — — - Thessalonic. prior;
- 118 r.—122 r. — — - — poster.;
- 122 v.—143 v. — — - Ebræos;
- 144 r.—151 r. — — - Timotheum prior.;
- 151 r.—156 v. — — - — poster.;
- 156 v.—159 v. — — - Titum;
- 159 v.—161 r. — — - Philemonem;

Fol. 161 r. legimus, has epistolas ex codice bibliothecæ St. Pamphili Cæsareæ transscriptas esse; fol. 161 v. iter apostoli Romam his verbis descriptum est: "Nomen centurionis, qui Paulum Romam duxit, erat Julius ex legione, quæ Sebaste nominata est; præter quem Lucas et Aristarchus iter fecerunt; navis ex Adramento (i. e. Adramyttio) fuit. Cæsarea vela dederunt et Lystram navigarunt; unde navem Alexandrinam usque ad insulam Meltis [Melitam] conduxerunt, ubi navem Alexandrinam, signo dioscurorum instructam, invenerunt, qua adscensa Romam venerunt". — Ultimum folium deest, quare tempus, quo Codex noster transscriptus est, non indicatum est; codex vero charactere scripturæ *rotundæ*, quæ ex antiquo Mesropico derivata est, exàratus quinque vel sex secula antiquus esse videtur. Transscriptio codicis formationi scripturæ cursivæ sine dubio antecedit, cum alioquin indices argumenti singulis epistolis præmissi his litteris exarati essent. Foll. 1—2 postea addita litteris cursivis exarata exhibent Ev. St. Marci Cap. 10 v. 23, et elenchum librorum veteris et novi testamenti, qui ab ecclesia Armenia canonici existimantur.

Initio et fini codicis duo folia membranacea in fol. charactere antiquo sive Mesropico exarata affixa sunt, *fragmenta evangelii St. Marci* exhibentia; illud Evangelii St. Marci Cap. X. v. 8—26, ubi v. 20 lectio ἐφυλάξαμην, cum ceteræ versiones Armeniæ ἐποίησα exhibeant, invenitur; hoc evang. St. Marci Cap VIII. v. 6—26 continet, ubi v. 19 verbum πλήρεις, quod in ceteris versionibus legitur, deest.

II.

Codex Armenius in 12o fll. 291 chartæ sericæ charactere cursivo optimo exaratus continet:

f. 1—24 Ps. I—XVII.;
- 25—27 Canticum Mosis Exod. XV. v. 1—19;
- 27—29 precationes, inter quas precatio patriarchæ Isaaci;
- 30—58 Ps. XVIII—XXXV.
- 58 v.—61 r. Canticum Mosis Deuteron XXXII. v. 1—21;
- 61 v.—91 v. Ps. XXXVI—LIV.; ex Ps. XLII. tantum v. 1—4 et initium v. 5 adsunt;
- 91 v.—97 v. Cantica duo Mosis et precationes;
- 98 r.—124 v. Ps. LV—LXXI.;
- 125 r.—128 v. Precationem Annæ I. Sam. Cap. II. v. 2—10; et alias precationes;
- 129 r.—163 v. Ps. LXXII—LXXXVIII.;
- 164 r.—166 r. precationem Jesaiæ;
- 166 v.—197 r. Ps. LXXXIX—CV.;
- 197 v.—199 r. Threnos regis Hisqiæ;
- 199 v.—232 r. Ps. CVI—CXVIII.;
- 232 r.—233 r. Hymnum Jesaiæ;
- 233 r.—234 v. Precationem prophetæ Jonæ;
- 234 v.—263 r. Ps CXIX—CXLVII.;

f. 263—266 r. Precationem prophetæ Habaquqi;
- 266 v.—269 r. Ps. CXLVIII.—CL.;
- 269 v.—270 r. Psalmum Davidis Goliatho interfecto;
- 270 r.—273 r. Precationem regis Manassis;
- 273 r.—277 v. Hymnos Danielis et trium puerorum;
- 277 v.—278 r. Laudationem Mariæ, virginis Luc. I., v. 46—55;
- 278 v.—279 v. Prophetiam Zacharjæ Luc. I. v. 68-79;
- 279 v.—280 v. Admonitiones de psalmis legendis;
- 280 v.—291 v. Precationes varias.

Pagina ultima fol. 291 v. legimus, hoc psalterium a. Armen. 1093 = 1737 p. Ch. exaratum esse.

Fol. I. inscriptum est nomen „Fredericus Rostgaard."

III.

Codex Armenius in 12o fll. 7 chartæ communis charactere cursivo exaratus *computationes Kalendarii*: de biduo, quod in mense dies XXX. continente septimanas quatuor excedit; de diebus dimidiis, quas menses æstivi plures quam hiberni continent, de annis intercalariis, de festo Paschatis et ceteris festis mobilibus constituendis; de signis Zodiaci et quinque planetis cum sole et luna etc. continet. Quo tempore codiculus exaratus sit, non indicatum est, sed satis novus esse videtur; quamquam menses tricenos dies continentes nominibus Armeniis vetustis inscripti sunt.

CODEX GEORGICUS.

Apographum Raskianum fll. 135 in 4to inscriptionem habet Danicam: Georgisk Sproglære.

CODEX MOGOLICUS.

XI. folia corticis Betulini amuletum, quod Tarni dicitur, exhibent.

ADDENDA.

Codices Hebraici in parte antecedente omissi.

I.

(No. 25 in 4to.)

Codex Hebraicus in 4to fll. 106 chartæ crassæ litteris Rabbinicis charactere Hispanico exaratus *commentarios Averrois* in opera tria *Aristotelis* continet:

I) fol. 1—29. commentarium in librum הַשָּׁמַיִם וְהָעוֹלָם i. e. *liber coelorum et mundi*;

II) fol. 30—62. commentarium in librum הֲוָיָה וְהֶפְסֵד i. e. *liber generationis et corruptionis*;

III) fol. 62 v.—106 commentarium in librum אותות עֶלְיוֹנוֹת i. e. *liber phænomenorum sublimium*. — Subscriptio finalis fol. 29 indicat, primum opusculum a Salomone b. Joseph Hispanico a. m. 5019 = Ch. 1258; fol. 62 et 106, duo sequentia a. m. 5077 s. 5047 [עז s. מז] = Ch. 1317 s. 1287 a Kalonymo b. Kalonymo ex lingua Arabica Hebraice versa esse. Fol. I. inscriptum est: "Ex dono Abatis de Caluso Taurini 26 Maii 1782. Adler". — De hoc opere cfr. Wolff bibl. Hebr. v. III. p. 14; Mnss. Hebr. bibl. de Rossi v. I. p. 112 Cod. 171; p. 135 No. 208; v. III. p. 18 No. 935.

II.

(No. 26 in 4to.)

Codex chartaceus in 4to maj. fll. 286 charactere cursivo Rabbinico mediocriter exaratus librum Aristotelis הַמִּדּוֹת i. e. *Ethica* continet, a *Meyer Alguadez*, medico regis Castiliæ, a. m. 5160 = Ch. 1400 in linguam Hebraicam versum, cum commentario R. Josephi b. Schem Tob, qui a. m. 5215 = Ch. 1455 vitam degit. Edita est hæc versio ab Isaaco Satanow Berolini 1791; cfr. de hoc opere Fürst bibl. Jud. v. I. p. 38.

In libro: a Catalogue of the Arabic, Persian and Hindustany mnscpts. of the libr. of the king of Oudh by *A. Sprenger* hi loci conferendi sunt:

Ad pag. 35 de Nizâmio cfr. Sprenger p. 519—21; ad pag. 36 de Gelâl ed-dîno Rûmi cfr. l. l. p. 489 sq.; ad p. 37 de Chaqâni cfr. l. l. p. 461—463; ad p. 38 de Chosrewi Dehlewi cfr. l. l. p. 465—69; ad p. 38 de Ḥafizo cfr. l. l. p. 415; p. 40 de Aaderi cfr. l. l. p. 315—316; p. 40 sq. de Gâmio cfr. l. l. p. 447—451; p. 41 de Asafi cfr. l. l. p. 310 sq.; p. 41 de Bennâi cfr. l. l. p. 372; p. 41 de Urfi cfr. l. l. p. 528; p. 42 de Hâtifi cfr. l. l. p. 422; p. 42 de Hilâli cfr. l. l. p. 427; p. 42 de Hâschimi cfr. l. l. p. 420 sq.

Pag. 60 lin. 6 col. II. post verba: „diwani poëtæ mystici Atâji" addendum est: „dialecto tschagataica compositi et..."

INDICES.

I.

INDEX

scriptorum, quorum in hoc catalogo mentio facta est.

ا

ب

II.

INDEX

operum, quæ in hoc catalogo nominata sunt.

CODICES ORIENTALES
BIBLIOTHECÆ REGIÆ HAVNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS

REGIS DANIÆ AUGUSTISSIMI

CHRISTIANI OCTAVI

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

PARS PRIOR

CODICES INDICOS CONTINENS.

HAVNIÆ.

EX OFFICINA FRATRUM BERLING.

1846.

CODICES ORIENTALES
BIBLIOTHECAE REGIAE HAFNIENSIS

JUSSU ET AUSPICIIS REGIIS

ENUMERATI ET DESCRIPTI.

PARS ALTERA.

CODICES HEBRAICOS ET ARABICOS CONTINENS.

HAFNIAE.

EX OFFICINA SCHULTZIANA.

1851.